

ကျေးဇူးတော်ရှင် ရွှေကျင်နိကာယ ဓမ္မသေနာပတိ

မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

နှုတ်ငုံဆောင်

ဝိသုဒ္ဓါရုံကဏ္ဍည်းသုတ်နက်

နှင့်

ရုပ်တွက်ပုံ

ပထမတွဲ

သာသနာ ၂၅၃၀

ကောဇာ ၁၃၄၈

၁၉၈၆

ကျေးဇူးတော်ရှင် ရွှေကျင်နိကာယ ဓမ္မသေနာပတိ

မဟာဝိသုဒ္ဓါရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီး

၏

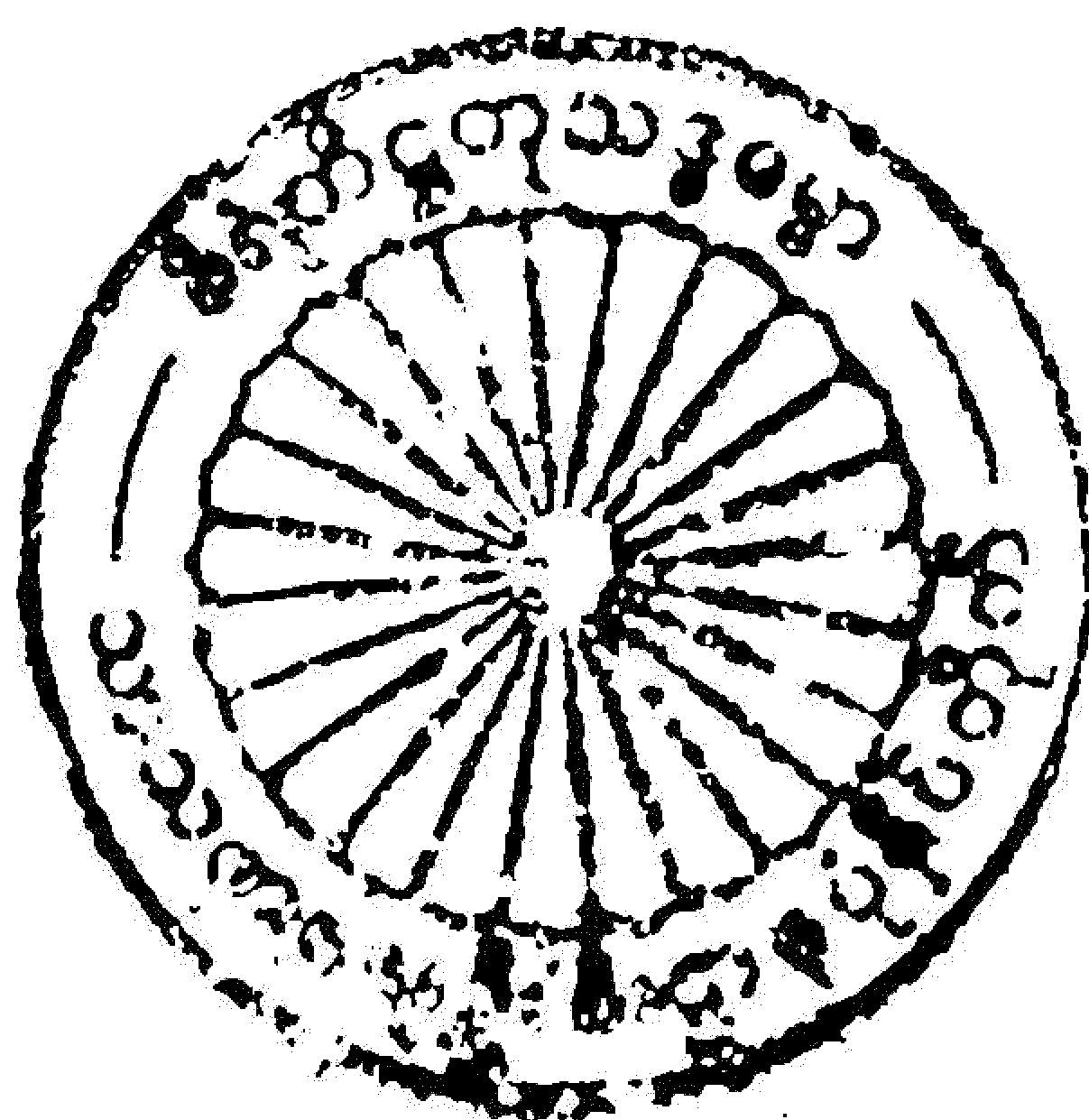
နှုတ်ငုံဆောင်

ဝိသုဒ္ဓါရုံစာပေသင်တန်း

နှင့်

ရုပ်တွက်ပုံ

ပထမတွဲ

၁၉၈၆-ခု နိုဝင်ဘာလ
အုပ်စု-၃၀၀၀
သတ္တမအကြိမ်

ရန်ကုန်မြို့ ကမ္ဘာအေး သာသနာရေး ဦးစီးဌာနအတွက်
ဒေါ်လှမြင့် (၀၅၀-ယာယီ)
ချီးဖြူစာပေပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်-၉၁၆၊ သုမိတ္တာ ၂၄-လမ်း
၁-ရပ်၊ မြောက်ဥက္ကလာက ပုံနှိပ်၍
ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမြင့်မောင်
(မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၀၂၅၂၇)က ထုတ်ဝေသည်။

ဝိသုဒ္ဓါရုံ ကဏ္ဍည်းသုတ်စဉ်

၁-သန္တိ

- ၁။ အတ္ထော အက္ခရသညာတော။
- ၂။ အက္ခရာ ပါ.ဒယော ကေစတ္တာလီသံ။
- ၃။ တတ္ထော.ဒန္တာ သရာ အဌ။
- ၄။ လဟုမတ္တာ တယော ရဿာ။
- ၅။ အညေ ဒီဃာ။
- ၆။ သေသာ ဗျဉ္ဇနာ။
- ၇။ ဝဂ္ဂါ ပဉ္စပဉ္စသော မန္တာ။
- ၈။ အံ ဣတိ နိဂ္ဂဟိတံ။
- ၉။ ပရ သမညာ ပယောဂေ။
- ၁၀။ ပုဗ္ဗ.မဇ္ဈေဋ္ဌိတ.မဿရံ သရေန ဝိယောဇယေ။
- ၁၁။ နယေ ပရံ ယုတ္တေ။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ ပထမော ကဏ္ဍော။

- ၁၂။ သရာ သရေ ဇလာပံ။
- ၁၃။ ဝါ ပရော အ သရူပါ။
- ၁၄။ က္ခော.သဇ္ဇန္တံ လုတ္တေ။
- ၁၅။ ဒီဃံ။

၁၆။ ပုဗ္ဗော စ။

၁၇။ ယ.မေ.ဒန္တဿာ.ဒေသော။

၁၈။ ဝ.မော.ဒု.ဒန္တာနံ။

၁၉။ သဗ္ဗော စံ တိ။

၂၀။ ဒေါ ခဿ စ။

၂၁။ ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ။

၂၂။ ဝေါ.ဒိဿ ရိ ပုဗ္ဗော စ ရသော။

ဣတိ သန္ဓိကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

၂၃။ သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ။

၂၄။ သရေ ကုစိ။

၂၅။ ဒီဃံ။

၂၆။ ရဿံ။

၂၇။ လောပ.ဉ္စ တတြာ.ကာရော။

၂၈။ ပရ ဒွေဘာဝေါ ဌာနေ။

၂၉။ ဝဂ္ဂေ သောဿာ,သောဿာနံ တတိယ,ပထမာ။

ဣတိ သန္ဓိကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

၃၀။ အံ ဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ။

၃၁။ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ။

၃၂။ ဧ, ဟေ ဉံ။

၃၃။ သယေ စ။

၃၄။ မ,ဒါ သရေ။

၃၅။ ယ,ဝ,မ,ဒ,န,တ,ရ,လာ စာ.ဂမာ။

၃၆။ ကွစိံ ဩ ပျဉ္ဇနေ။

၃၇။ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ။

၃၈။ ကွစိံ လောပံ။

၃၉။ ပျဉ္ဇနေ စ။

၄၀။ ပရော ဝါ သရော။

၄၁။ ပျဉ္ဇနော စ ဝိသညောဂေါ။

ဣတိ သန္ဓိကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

၄၂။ ဂေါ သရေပုထဿာဂမော ကွစိံ။

၄၃။ ပါဿ စန္ဒော ရဿော။

၄၄။ အပ္ပော အဘိ။

၄၅။ အဇ္ဈော အဓိ။

၄၆။ တေန ဝါ ဣဝဏ္ဏော။

၄၇။ အတိဿ စန္ဒဿ။

၄၈။ ကွစိံ ပဋိ ပတိဿ။

၄၉။ *ပုထဿ ပျဉ္ဇနေ။

၅၀။ ဩ အဝဿ။

၅၁။ အနုပ ဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယောဂတော။

ဣတိ သန္ဓိကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။

၂-နာမ်

၁။ ဇိန ဝစန ယုတ္တံ ဟိ။

၂။ လိင်္ဂဉ္စ နိပစ္စတေ။

၃။ တတော စ ဝိဘတ္တိယော။

၄။ သိ,ယော၊ အံ,ယော၊ နာ,ဟိ၊ သ,နံ၊ သွာ,ဟိ၊ သ,နံ၊
သ္မိံ,သု။

၅။ တ.ဒန.ပ ဖောဓေန။

၆။ အာလပနေ သိ ဂသညော။

၇။ ဣဝဏ္ဏ.ဝဏ္ဏောဗျ,လာ။

၈။ တေ ဣတ္ထိချာ ပေါ။

၉။ အာ ယော။

၁၀။ သာ.ဂမော သေ။

၁၁။ သံသာသေ့.က ဝုစနေသု စ။

၁၂။ တေ.မာသ.မိ။

၁၃။ တဿာ ဝါ။

၁၄။ တတော သဿ သာယ။

၁၅။ ယော ရသံ။

၁၆။ နော စ ဒွါ.ဒိတော နံမှိ။

၁၇။ အ,မာ ပတော သ္မိံ, သွာနံ ဝါ။

၁၈။ အာဒိတော ဩ စ။

၁၉။ ဗျ,လာန.မိယု.ဝါ သရေ.ဝါ။

၂၀။ ယ, ဝ ကာရာ စ။

၂၁။ ပ သညဿ စ။

၂၂။ ဂါ.ဝ သေ။

၂၃။ ယောသု စ။

၂၄။ အဝံ.မှိ စ။

၂၅။ အာဝဿံ ဝါ။

၂၆။ တတော န.မံ ပတိမ္ဘာ.လုတ္တေ စ သမာသေ။

၂၇။ ဩ သရေ စ။

၂၈။ တဗ္ဗိပရိတု.ပ ပဒေ ဗျဉ္ဇနေ စ။

၂၉။ ဂေါဏ နံမိ ဝါ။

၃၀။ သု,ဟိ,နာသု စ။

၃၁။ အံ,မော နိဂ္ဂဟိတံ ဈ,လ,ပေဟိ။

၃၂။ သရလောပေါမာ, ဒေသ,ပစ္စယာ.ဒိမ္ပိ သရလောပေတု
ပကံတိ။

၃၃။ အသော ရဿ.မေကဝစန,ယောသ္မံ.ပိ စ။

၃၄။ န သိသ္မိ မ.နပုံသကာနိ။

၃၅။ ဉဘာ. ဒိ တော န.မိန္ဒ။

၃၆။ ဣဏ္ဏ.မိဏ္ဏန္တံ တိဟိ သချံဟိ။

၃၇။ ယောသု ကတ နိကာရ လောပေသု ဒီသံ။

၃၈။ သု,နံ,ဟိ သု စ။

၃၉။ ပဉ္စာ.ဒိ န.မတ္တံ။

၄၀။ ပတိဿိ.နိမ္ပိ။

၄၁။ န္ဓုဿ.န္တော ယော သုစ။

၄၂။ သဗ္ဗဿ ဝါ အံ,သေသု။

၄၃။ သိမ္ပိ ဝါ။

၄၄။ အဂ္ဂိဿိ.နိ။

၄၅။ ယောသ္မံ. ကတ ရသော ဈော။

၄၆။ ဝေ,ဝေါသု လော စ။

၄၇။ မာတုသာ.ဒိန.မာနတ္တံ.မိကာရေ။

၄၈။ သ္မာ,ဟိ,သ္မိ နံ မှာ,ဘိ,မ္ပိ ဝါ။

- ၄၉။ န တိ.မေဟိ ကတာ.ကာရေဟိ။
 ၅၀။ သု,ဟိ သု,ကာရော ဧ။
 ၅၁။ သဗ္ဗ နာမာနံ နံ မှိစ။
 ၅၂။ အတော နေ.န။
 ၅၃။ သော။
 ၅၄။ သော ဝါ။
 ၅၅။ ဒီသော,ရေဟိ။
 ၅၆။ သဗ္ဗ ယော,နိန.မာ,ဧ။
 ၅၇။ သွာ,သ္မိ.နံ ဝါ။
 ၅၈။ အာယ စတုတ္ထေ.ကံစနဿ တု။
 ၅၉။ တယော နေဝ စ သဗ္ဗနာမေဟိ။
 ၆၀။ သတော နာ.ဒီနံ။
 ၆၁။ ပတော ယာ။
 ၆၂။ သတော ဂဿ ဝါ။
 ၆၃။ သတေ စ။
 ၆၄။ န အပ္ပာ.ဒီတော။
 ၆၅။ အကတ ရဿာ လတော ယှာ.လပနဿ ဝေ,ဝေါ။
 ၆၆။ စု,လတော သဿ နော ဝါ။
 ၆၇။ သ,ပတော စ ယောနံ လောပေါ။
 ၆၈။ လတော ဝေါကာရော စ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ပထမော ကဏ္ဍော။

- ၆၉။ အပ္ပဿ မမံ သဝိဘတ္တိဿ သေ။
 ၇၀။ မဟံ ယောမ္ပိ ပထမေ။

၂-နာမ်

၇၁။ နွယ် နွေ။

၇၂။ နွယ် သေ ဝါ။

၇၃။ အာ သိမ့်။

၇၄။ အံ နပုံသကေ။

၇၅။ အဝဏ္ဏာ စ ဂေ။

၇၆။ တော၊ တိ၊ တာ သ၊ သို့၊ နာသု။

၇၇။ နံမ့် တံ ဝါ။

၇၈။ ဣမသိ၊ဒ၊မံ၊သိသု နပုံသကေ။

၇၉။ အမုဿာ၊ဒံ။

၈၀။ ဣတ္ထိ၊ ပုမ၊ နပုံသက သချံ။

၈၁။ ယောသု ဒိန္နံ ဒေ စ။

၈၂။ တိ စတုန္တံ တိဿော၊ စတဿော၊ တယော၊ စတ္တာရော၊
တိဏိ၊ စတ္တာရိ။

၈၃။ ပဉ္စာ၊ဒိန၊မကံာရော။

၈၄။ ရာဇဿ ရညော၊ ရာဇိနော သေ။

၈၅။ ရညံ နံမ့် ဝါ။

၈၆။ နာမ့် ရညာ ဝါ။

၈၇။ သို့မ့် ရညေ ရာဇိနိ။

၈၈။ တုမ္ဘာ၊မ္ဘာကံ တယိ၊မယိ။

၈၉။ တွ၊မဟံ သိမ့် စ။

၉၀။ တဝ၊မမ သေ။

၉၁။ တုယံ၊မယု၊ဉ္စ။

၉၂။ တံ၊မ၊မံမ့်။

၉၃။ တဝံ၊မမ၊ဉ္စ နဝါ။

- ၉၄။ နာမို့ တယာ၊ မယာ။
 ၉၅။ တုမ္မဿ တုဝံ၊ တုမံမို့။
 ၉၆။ ပဒတော ဒုတိယာ၊ စတုတ္ထိ၊ ဆဋ္ဌိသု ဝေါ၊ နော။
 ၉၇။ တေ၊ မေကဝစနေ သု စ။
 ၉၈။ နအံမို့။
 ၉၉။ ဝါ တတိယေ စ။
 ၁၀၀။ ဗဟုဝစနေသု ဝေါ၊ နော။
 ၁၀၁။ ပုမန္တဿ သိမို့။
 ၁၀၂။ အမာလပနေက ဝစနေ။
 ၁၀၃။ သမာသေ စ ဝိဘာသာ။
 ၁၀၄။ ယော သုာနော။
 ၁၀၅။ အာနေ သိမို့ မိ ဝါ။
 ၁၀၆။ ဟိဝိဘတ္တိမို့ စ။
 ၁၀၇။ သုသိမာ ဝါ။
 ၁၀၈။ ဥ နာမို့ စ။
 ၁၀၉။ အ ကမ္မန္တဿ စ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- ၁၁၀။ တုမ္မာ၊ မေဟိ နမာကံ။
 ၁၁၁။ ဝါ ယောပုထမော။
 ၁၁၂။ သဿံ။
 ၁၁၃။ သဗ္ဗနာမကာရတေပထမော။
 ၁၁၄။ ဒန္တဌာ ဝါ။
 ၁၁၅။ နာညံ သဗ္ဗနဝဇီကံ။

- ၁၁၆။ ဗဟုဗြဟ္မိယံ စ။
 ၁၁၇။ သဗ္ဗတော နံ သံ,သာနံ။
 ၁၁၈။ ရာဇဿ ရာဇု သု,နံ,ဟိ,သု စ။
 ၁၁၉။ သဗ္ဗဿိ.မဿေ ဝါ။
 ၁၂၀။ အနိ,မိ နာမိ စ။
 ၁၂၁။ အနုပုံသကဿာ.ယံ သိမိ။
 ၁၂၂။ အမုဿ မော သံ။
 ၁၂၃။ တေ,တေသံ တော။
 ၁၂၄။ တဿ ဝါ နတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ။
 ၁၂၅။ သ,သ္မာ,သ္မိံ,သံ,သာ သ္မ.တ္တံ။
 ၁၂၆။ ဣမသဒ္ဓဿ စ။
 ၁၂၇။ သဗ္ဗတော ကော။
 ၁၂၈။ သ,ပတော သ္မိံ,သာနံ သံ,သာ။
 ၁၂၉။ နေ.တာဟိ သ္မိ.မာယ,ယာ။
 ၁၃၀။ မနော ဂဏာ.ဒိတော သ္မိံ,နာန.မိ,အာ။
 ၁၃၁။ သဿ စော။
 ၁၃၂။ တေသ.မော လောပေ။
 ၁၃၃။ သ သရေ ဝါ.ဂမော။
 ၁၃၄။ သန္တသဒ္ဓဿ သော ဘေ ဗော စ.န္တေ။
 ၁၃၅။ သိမိ ဂစ္ဆန္တာဒီနံ န္တသဒ္ဓေါ အံ။
 ၁၃၆။ သေသေသု န္တ.ဝ။
 ၁၃၇။ ဗြဟ္မ.တ္တံ,သေ,ရာဇာ.ဒိတော အ.မာနံ။
 ၁၃၈။ သျာ စ။
 ၁၃၉။ ယောန.မာနော။

- ၁၄၀။ သခတော စာယောနော။
 ၁၄၁။ သို့မေ။
 ၁၄၂။ ပြဟူတော ဂဿ စ။
 ၁၄၃။ သဓန္တဿိ နော၊ နာ၊ နံ၊ သေသု။
 ၁၄၄။ အာရော ဟိမ္မိ ဝါ။
 ၁၄၅။ သု၊ န၊ မံ၊ သု ဝါ။
 ၁၄၆။ ပြဟူတော တု သို့ နိ။
 ၁၄၇။ ဥတ္တံ သ၊ နာသု။
 ၁၄၈။ သတ္ထု၊ ပိတာ၊ ဒီန၊ မာ သိသ္မိံ သိ လောပေါ စ။
 ၁၄၉။ အညေ၊ သွာ၊ ရတ္တံ။
 ၁၅၀။ ဝါ နံမ္မိ။
 ၁၅၁။ သတ္ထု၊ န၊ ဝ္ဃု၊ ဥ။
 ၁၅၂။ ဥ သသ္မိံ သ လောပေါ စ။
 ၁၅၃။ သက္ကမန္တာတာ၊ ဒီန၊ ဥ။
 ၁၅၄။ တတော ယောန၊ မော တု။
 ၁၅၅။ တတော သို့မိ။
 ၁၅၆။ နာ အာ။
 ၁၅၇။ အာရော ရဿ၊ မိကာရေ
 ၁၅၈။ ပိတာ၊ ဒီန၊ မ သိမ္မိ။
 ၁၅၉။ ကယာ၊ တယိနံ တကာရော တွာတ္တံ ဝါ။
 ဣတိ နာမကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။
 ၁၆၀။ အတ္တံ၊ နော၊ ဟိသ္မိံ၊ မနတ္တံ။
 ၁၆၁။ တတော ဟိ၊ နိ။

- ၁၆၂။ သဿ နော။
 ၁၆၃။ သွာ နာ။
 ၁၆၄။ စျ, လတော စ။
 ၁၆၅။ ဃံ, ပတော သ္မိံ ယံ ဝါ။
 ၁၆၆။ ယောနံ နိ နပုံသကောဟိ။
 ၁၆၇။ အတော နိစ္စံ။
 ၁၆၈။ သိံ။
 ၁၆၉။ သေသတော လောပံ ဂ သိ ပိ။
 ၁၇၀။ သဗ္ဗာသ, မာဝုသော, ပသဂ္ဂ, နိပါတာ, ဒီဟိ စ။
 ၁၇၁။ ပုမဿ လိင်္ဂါ, ဒီသု သမာသေသု။
 ၁၇၂။ အံ ယ, မိတော ပသညတော။
 ၁၇၃။ နံ စျတော ကတရဿာ။
 ၁၇၄။ ယောနံ နော။
 ၁၇၅။ သ္မိံ နိ။
 ၁၇၆။ ကိဿ က ဝေ စ။
 ၁၇၇။ ကု ဟိံ, ဟံသု စ။
 ၁၇၈။ သေသေသု စ။
 ၁၇၉။ ဩ, တော, ထေသု စ။
 ၁၈၀။ သဗ္ဗဿေ, တဿာ, ကောဓော ဝါ။
 ၁၈၁။ ဩ နိစ္စံ။
 ၁၈၂။ ဣမဿိ ထံ, ဒါနိ, ဟ, တော, ဓေသု, စ။
 ၁၈၃။ အ ဓုနာမိ စ။
 ၁၈၄။ တေ ရဟိမိ စ။
 ၁၈၅။ ဣတ္ထိယ, မတော အာပစ္စယော။

- ၁၈၆။ နဒါ.ဒိတော ဝါ ဤ။
 ၁၈၇။ ဣဝ,ဣက,ဣယျ,ဣ,ဣ ဟိ။
 ၁၈၈။ ပတိ,ဘိက္ခု,ရာဇီ,ကာရ.န္တေဟိ ဣနိ။
 ၁၈၉။ ဣဿ တ.မိကာရေ။
 ၁၉၀။ ဘဝတော ဘောတော။
 ၁၉၁။ ဘော ဂေ တု။
 ၁၉၂။ အကာရ,ပိတာ.ဒျ.န္တာန.မာ။
 ၁၉၃။ စျ,လ,ပါရဿံ။
 ၁၉၄။ အကာရော ဝါ။
 ဣတိ နာမကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။
- ၁၉၅။ တွာ.ဒယော ဝိဘတ္တိသညာ။
 ၁၉၆။ ကုစိ တော ပဉ္စမ္ပ.တ္ထေ။
 ၁၉၇။ ဩ,ထ သတ္တမိယာ သဗ္ဗနာမေဟိ။
 ၁၉၈။ သဗ္ဗတော ဓိ။
 ၁၉၉။ ကိံသ္မာ ဝေါ။
 ၂၀၀။ ဟိံ ဟံ,ဟိန္ဒနံ။
 ၂၀၁။ တမ္ပာ စ။
 ၂၀၂။ ဣမသ္မာ ဟ,ဓာ စ။
 ၂၀၃။ ယတော ဟိံ။
 ၂၀၄။ ကာလေ။
 ၂၀၅။ ကိံ,သဗ္ဗ.ညေ.က,ယ,ကုဟိ ဒါ,ဒါစနံ။
 ၂၀၆။ တမ္ပာ ဒါနိ စ။
 ၂၀၇။ ဣမသ္မာ ရဟိ,ရနာ,ဒါနိ စ။

- ၂၀၈။ သဗ္ဗဿ သော ဒါမိ ဝါ။
 ၂၀၉။ အဝဏ္ဏော ယေ လောပ.ဉ္စ။
 ၂၁၀။ ဝိဇ္ဇဿ ဇော ဣယိ၊ ဌေသု။
 ၂၁၁။ ပသတ္တဿ သော စ။
 ၂၁၂။ အန္တိကဿ နေဒေါ။
 ၂၁၃။ ဗာဠဿ သာဓော။
 ၂၁၄။ အပ္ပဿ ကုန်။
 ၂၁၅။ ယုဝါန.ဉ္စ။
 ၂၁၆။ ဝန္တ၊မန္တ၊ ဝိန.ဉ္စ လောပေါ။
 ၂၁၇။ ယဝတံ တ,လ,န,ဒ ကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ စ,လ,ဉ,
 ဇကာရတ္တံ။
 ၂၁၈။ အမ္ပ,တုမ္ပ,န္တ, ရာဇ,ဗြဟ္မ,တ္တ,သခ,သတ္တ,ပိတာ.ဒီဟိ
 သ္မာ နာ.ဝ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။

၃-အာချာတ်

- ၁။ အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ ဆ ပရဿပဒါနိ။
 ၂။ ပရာဏျ.တ္တနောပဒါနိ။
 ၃။ ဒွေဒွေ ပထမ, မဇ္ဈိမ.တ္တမ ပုရိသာ။
 ၄။ သဗ္ဗေသ.မေကာ.ဘိဓာနေ ပရော ပုရိသော။
 ၅။ နာမမိ ပယုဇ္ဇမာနေပိ တုလျာ.ဓိကရဏေ ပထမော။
 ၆။ တုမေ မဇ္ဈိမော။
 ၇။ အမေ ဥတ္တမော။

၈။ ကာလေ။

၉။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ။

၁၀။ အာဏံဇျာ.သိတ္ထေ. နုတ္တကာလေ ဥပမိ။

၁၁။ အနုမတိ, ပရိကံပွ.တ္ထေသု သတ္တမိ။

၁၂။ အပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာ.တိတေ။

၁၃။ ဟိယျော ပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယုတ္တနီ။

၁၄။ သမိပေ.ဇ္ဇတနီ။

၁၅။ မာယောဂေ သဗ္ဗကာလေ စ။

၁၆။ အနာဂတေ ဘဝိသန္တိ။

၁၇။ ကြိယာ.တိပန္နေ.တိတေ ကာလာ.တိပတ္တိ။

၁၈။ ဝတ္တမာနာ တိ, အန္တိ၊ သိ, ထ၊ မိ, မ။ တေ, အန္တေ၊
ဆေ, ဝေ၊ ဇေ, မေ။

၁၉။ ပဉ္စမိ တု, အန္တိ၊ ဟိ, ထ၊ မိ, မ။ တံ, အန္တိ၊ သု, ဝေ၊
ဇေ, အာမသေ။

၂၀။ သတ္တမိ ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ,
ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ,
ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ, ယေ,

၂၁။ ပရောက္ခာ အ, ဥ, ဇေ, ထ၊ အံ, မှ။ ထရေ၊ ထော, ဝေ၊
ဇေ, မေ။

၂၂။ ဟိယုတ္တနီ အ, ဥ, ဇေ, ထ၊ အံ, မှ။ ထ, ထ, ထ,
သေ, ဝံ, ဇေ, မှသေ။

၂၃။ အဇ္ဇတနီ ဤ, ဥ, ဇေ, ထ၊ ဇေ, မှ။ အ, ဥ, သေ, ဝံ,
အံ, မေ။

၃-အာချာတ်

- ၂၄။ ဘဝိဿန္တိ သတိ၊ သန္တိ၊ သသိ၊ သထ၊ သာမိ၊
သာမ။ သတေ၊ သန္တေ၊ သသေ၊ သဝေ၊ သံ
သာမေ။
- ၂၅။ ကာလာ၊ တိပတ္တိ သာ၊ သံသု၊ သေ၊ သထ၊ သံ၊
သာမာ။ သထ၊ သိံသု၊ သသေ၊ သဝေ၊ သိံ၊
သာမသေ။
- ၂၆။ ဟိယုတ္တနီ၊ သတ္တမိ၊ ပဉ္စမိ၊ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗဓာတုကံ။
ဣတိ အာချာတ်ကပ္ပေ ပထမော ကဏ္ဍော။
- ၂၇။ ဓာတု၊ လိင်္ဂဟိ ပရာ ပစ္စယာ။
- ၂၈။ တီဇ၊ ဂုပ၊ ကိတ၊ မာနေဟိ ခ၊ ဆ၊ သာ ဝါ။
- ၂၉။ ဘုဇ၊ ဗံဆ၊ ဟရ သု၊ ပါဒီဟိ တုမိစ္ဆန္တေသု။
- ၃၀။ အာယ နာမတော ကတ္တု၊ ပမာနာ ဒါစာရေ။
- ၃၁။ ဤယု၊ ပမာနာ စ။
- ၃၂။ နာမဗ္ဗာ တိစ္ဆန္တေ။
- ၃၃။ ဓာတုဟိ ဣ၊ ဣယ၊ ဣာပေ၊ ဣာပယာ ကာရိတာနိ
ဟေတုန္တေ။
- ၃၄။ ဓာတုရူပေ နာမသ္မာ ဣယော စ။
- ၃၅။ ဘာဝ၊ ကမ္မေသု ယော၊
- ၃၆။ တဿ စဝဂ္ဂ၊ ယကာရ၊ ဝကာရတ္တံ သဓာတုန္တဿ။
- ၃၇။ ဣဝဏ္ဏာ၊ ဂမော ဝါ။
- ၃၈။ ပုဗ္ဗ ရူပ၊ ဉ္စ။
- ၃၉။ တထာ ကတ္တရိ စ။
- ၄၀။ ဘူဝါဒီတော အ။

- ၄၁။ ရုဓာ.ဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုပ္ဖံ.ဥ။
 ၄၂။ ဒိဝါ.ဒိတော ယော။
 ၄၃။ သွာ.ဒိတော ဣ,ဏာ,ဥဏာ စ။
 ၄၄။ ကိယာ.ဒိတော နာ။
 ၄၅။ ဂဟာ.ဒိတော ပ္ပ,ဏာ။
 ၄၆။ တနာ.ဒိတော ဩ,ယိရာ။
 ၄၇။ စုရာ.ဒိတော ဣ,ဏယာ။
 ၄၈။ အတ္တနောပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ။
 ၄၉။ ကတ္တရိ စ။
 ၅၀။ ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော။
 ၅၁။ ကတ္တရိ ပရဿပဒိ။
 ၅၂။ ဘူဝါ.ဒယော ဓာတဝေ။

ဣတိ အာချာတကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- ၅၃။ က္ခဓာ.ဒိ ဝဏ္ဏာန.မေကဿရာနံ ဒွေဘာဝေ။
 ၅၄။ ပုဗ္ဗော.ဗ္ဗာသော။
 ၅၅။ ရသော။
 ၅၆။ ဒုတိယာ,စတုတ္ထာနံ ပထမ, တတိယာ။
 ၅၇။ ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေ။
 ၅၈။ မဒန,ကိဘာနံ ဝ, တတ္ထံ ဝါ။
 ၅၉။ ဟဿ ဇော။
 ၆၀။ အန္တ သိ.ဝဏ္ဏာ.ကာရော ဝါ။
 ၆၁။ နိဂ္ဂဟိတ.ဥ။
 ၆၂။ တတော ပါ,မာနာနံ ဝါ,မံ သေသု။

၃-အချာတ်

- ၆၃။ ဌာ တံဌော။
၆၄။ ပါ ပိဝေါ။
၆၅။ ဉာဏ ဇာ,ဇံ,နာ။
၆၆။ ဒိဿာယ ပာယ,ဒိဿ, ဒက္ခာ ဝါ။
၆၇။ ဗျဉ္ဇနန္တဿ စော သပစ္စယေသု စ။
၆၈။ ကော ခေ စ။
၆၉။ ဟရဿ ဂီ ယေ။
၇၀။ ဗြူ,ဘူန,မာဟ,ဘူဝါ ပရောက္ခာယံ။
၇၁။ ဂမိဿန္တော ဧစ္ဆာ ဝါ သဗ္ဗာ သု။
၇၂။ ဝစဿ,ဇ္ဇေ နိမ္မိ မကာရော ဩ။
၇၃။ အကာရော ဒီဃံ,ဟိ,မိ,မေသု။
၇၄။ ဟိလောပံ ဝါ။
၇၅။ ဟောတိ,သရေ,ဟော,ဟေ ဘဝိဿန္တိမိ,သဿစ။
၇၆။ ကရဿ သပစ္စယဿ ကာဟော။

ဣတိ အချာတ်ကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။

- ၇၇။ ဒါန္တဿ မိ,မေသု။
၇၈။ အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ။
၇၉။ သဋ္ဌာဒီနံ ဝါ။
၈၀။ အညေသု စ။
၈၁။ ဂုဟ,ဒုသာနံ ဒီဃံ။
၈၂။ ဝစ,ဝဿ,ဂကာ,ဒီန,မုကာရော ဝဿ ယေ။
၈၃။ ဟ ဝိပရိယယော လော ဝါ။
၈၄။ ဂဟဿ ဝေ ပွေ။

- ၈၅။ ဟ လောပေါ ကျာမို့။
 ၈၆။ ကရဿ ကာသတ္တံ.မဇ္ဇတနိမို့။
 ၈၇။ အသသ္မာ မိ,မာနံ မိ,မ္ဘာ.န္တလောပေါ စ။
 ၈၈။ ကဿ တ္တတ္တံ။
 ၈၉။ တိဿ တိတ္တံ။
 ၉၀။ တုဿ တုတ္တံ။
 ၉၁။ သိမ္မိ စ။
 ၉၂။ လုတသ္မာ ဤ,ဣ နံ တ္တ,တ္တံ။
 ၉၃။ ကုသသ္မာ ဒိ တ္တိ။
 ၉၄။ ဒါ-ဓာတုဿ ဓဇ္ဇံ။
 ၉၅။ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ။
 ၉၆။ ဂမိဿ ဃမ္မံ။
 ၉၇။ ယမိ ဒါ,ဓာ,မာ,ဌာ,ဟာ,ပါ,မဟ မထာ ဒိန
 ၉၈။ ယဇဿ.ဒိဿိ။
 ၉၉။ သဗ္ဗတော ဥံ ဣံ သု။
 ၁၀၀။ ဇရ,မရာနံ ဇီရ,ဇီယ,မီယာ ဝါ။
 ၁၀၁။ သဗ္ဗတ္တာ.သဿာ.ဒိလောပေါ စ။
 ၁၀၂။ အ သဗ္ဗမာတုကေ ဘူ။
 ၁၀၃။ ယေယျဿ ဉာတော ဣယာ,ဉာ။
 ၁၀၄။ နာဿ လောပါ ယကာရတ္တံ။
 ၁၀၅။ လောပ.ဉ္ဇေ.တ္တံ.မကာရော။
 ၁၀၆။ ဥတ္တံ.မောကာရော။
 ၁၀၇။ ကရကာ.ကာရော စ။
 ၁၀၈။ ဩ အဝ သရေ။

- ၁၀၉။ ဇ အယ။
 ၁၁၀။ တေအာဝါ,ယာ ကာရိတေ။
 ၁၁၁။ ဣကာရာ.ဂမော အ သဗ္ဗဘေတုကမ္ပိ။
 ၁၁၂။ ကုစိ ဓာတု, ဝိဘတ္တိ,ပစ္စယာနံ ဒိဿ,ဝိပရိတာ ,
 ဒေဿ, လောပါ.ဂမော စ။
 ၁၁၃။ အတ္တနောပဒါနိ ပရဿပဒတ္တိ။
 ၁၁၄။ အကာရာ.ဂမော ဟိယျတ္တနီ, အဇ္ဇတနီ, ကာလာ.တိ
 ပတ္တိသု။
 ၁၁၅။ ပြူတော ဤ တိမ္ပိ။
 ၁၁၆။ ဓာတုဿ.န္တော လောပေါ.နေကဿရဿ။
 ၁၁၇။ ဣသု,ယမူန,မန္တော စ္စော ဝါ။
 ၁၁၈။ ကာရိတာနံ ဧတာ လောပံ။

ဣတိ အာချာတာကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဇ္ဇော။

၄-ကိတ်

- ၁။ ဓာတုယာ ကမ္မာ.ဒိမ္ပိ ဧတာ။
 ၂။ သညာယ.မ နံ။
 ၃။ ပုရေ ဒဒါ စ ဣ။
 ၄။ သဗ္ဗတောဣ, တွာ, ဝိ ဝါ။
 ၅။ ဝိဿ,ရုဇ,ပဒါ.ဒိတော ဣ။
 ၆။ ဘာဝေ စ။
 ၇။ ကိံ စ။
 ၈။ ရော.ဒိဟိ ရမ္မော။

- ၉။ တသိလာ.ဒီသု ကိ,တော ဝိ.စ။
- ၁၀။ သဒ္ဓ, ကုဓ, စလ,မဏ္ဍ.တ္ထ,ရုစာ.ဒီဟိ ယု။
- ၁၁။ ပါရာ.ဒိ ဂမိမှာ ရှု။
- ၁၂။ ဘိက္ခာ.ဒိတော စ။
- ၁၃။ ဟနတျာ.ဒိနံ ကုကော။
- ၁၄။ န နိဂ္ဂဟိတံ ပဒေ.န္တေ။
- ၁၅။ သံဟန.ညာယ ဝါ ရော,သော။
- ၁၆။ ရမိ ရ.န္တော ရာ.ဒိ နော။
- ၁၇။ ဘာဝ,ကမ္မေယု တဗ္ဗာ.နိယာ။
- ၁၈။ ဧပျာ စ။
- ၁၉။ ကရမှာ ရိစ္စ။
- ၂၀။ ဘူတော.ဗ္ဗ။
- ၂၁။ ဝဒ, မဒ, ဂမ, ယုဇ, ဂရဟာကာရာ.ဒီဟိ ဇ,မ္ဗ,ဂ,
ယေ.ယျာ,ဂါရော ဝါ။
- ၂၂။ တေ ကိစ္စာ။
- ၂၃။ အညေ ကိတ်။
- ၂၄။ နန္ဒာ.ဒီဟိ ယု။
- ၂၅။ ကတ္ထု, ကရုဏ, ပဒေသေသု စ။
- ၂၆။ ရ,ဟာ.ဒိတော ဏ။
ဣတိ ကိဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ ပယမော ကဇ္ဈော။
- ၂၇။ ဏာ.ဒယော တေကာလိကာ။
- ၂၈။ သညာ သံ ဒါဓာတော ဣ။
- ၂၉။ တိ,ကိတ်စာ.သိဋ္ဌေ။

- ၃၀။ ဣတ္ထိယ.မ,တိ,ယဝေဝါ ဝါ။
 ၃၁။ ကရတော ရိရိယ။
 ၃၂။ အတိတေ တ,တဝန္တိ,တာဝီ။
 ၃၃။ ဘာဝ, ကမ္မေသု တ။
 ၃၄။ ဗုဓ, ဂမာ.ဒိတ္ထေ ကတ္တရိ။
 ၃၅။ ဇိတော ဣန သဗ္ဗတ္ထ။
 ၃၆။ သုပတော စ။
 ၃၇။ ဤသံ,ဒု,သုဟိ ခ။
 ၃၈။ ဣစ္ဆ.တ္ထေသု သမာနကတ္တ|ကေသု တဝေ,တုံ ဝါ။
 ၃၉။ အရဟ, သက္ကာ.ဒိသု စ။
 ၄၀။ ပတ္တ ဝစနေ အလ.မတ္ထေသု စ။
 ၄၁။ ပုဗ္ဗကာလေ.ကကတ္တ|ကာနံ တုန,တုန,တုာ ဝါ။
 ၄၂။ ဝတ္တမာနေ မာန.န္တာ။
 ၄၃။ သာသာ.ဒိဟိ ရတ္ထ။
 ၄၄။ ပါ.ဒိတော ရိတု။
 ၄၅။ မာနာ.ဒိဟိ ရာတု။
 ၄၆။ အာဂမာ တုကော။
 ၄၇။ သဗ္ဗေ ဣက။

ဣတိ ကိဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။

- ၄၈။ ပစ္စယာ ဒ.နိဋ္ဌာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ။
 ၄၉။ သာသ.ဒိသတော တဿ ရိဋ္ဌော စ။
 ၅၀။ သာ.ဒိ သန္တ,ပုစ္ဆ,ဘန္တ,ဟံသာ.ဒိ နိ ဋ္ဌော။

၅၂။ ဝဿ ဝါ ဝု။

၅၃။ ဓ,ဗ,ဘ,ဟေဟိ ဓ,ဗာ စ။

၅၄။ ဘန္တတော ဧဂ္ဂါ စ။

၅၅။ ဘုဇာ.ဒီန.မန္တော နော ဒိံ စ။

၅၆။ ဝစ ဝါ ဝု။

၅၇။ ဂုပါ.ဒီန.ဥ။

၅၈။ တရာ.ဒိဟိ ဣဏ္ဍော။

၅၉။ ဘိဒါ.တော ဣန္ဒ, အန္ဒ, ဤဏာ ဝါ။

၆၀။ သုသ,ပစ, သကတော ကွ,က္ကာ စ။

၆၁။ ပက္ကမာ.ဒိဟိ ဧန္တော စ။

၆၂။ ဇနာ.ဒီန.မာ တိမ္ပိ စ။

၆၃။ ဂမ,ခန,ဟန, ရမာ,ဒီနမ.ဧန္တော။

၆၄။ ရ ကာဇရာ စ။

၆၅။ ဌာ,ပါန.မိ,ဤ စ။

၆၆။ ဟ.ဧန္တဟိ ယော, ဟဿ ဌော ဝါ အ ဒဟ,နဟာနံ၊
ဣတိ ကိဗ္ဗိဓ နကပ္ပေဟတိယော ကဏ္ဍော။

၆၇။ ကမ္ပိ ရန္တဿ ဇော ဘာဝ ကရဏေသု။

၆၈။ ဟနဿ သာတော။

၆၉။ ဝဓော ဝါ သဗ္ဗတ္ထ။

၇၀။ အာကာရန္တာန.မာယော။

၇၁။ ပုရ, သ.မုပ, ပရိဟိ ကရေတိ သ ခ,ဓရာဝါ
တပစ္စယေသု စ။

၇၂။ တဓေ, တုနာ.ဒိသု ကာ။

၇၃။ ဂမ,ခန,ဟနာ.ဒီနံ တုံ,တဗ္ဗာ.ဒီသု န။

၇၄။ သဗ္ဗေဟိ တုနာ.ဒီနံ ယော။

၇၅။ စ,န,န္တေဟိ ရစ္စံ။

၇၆။ ဒိဿာ သ္မာန, သ္မာ.န္တ လောပေါ။

၇၇။ မ,ဟ,ဒ,ဘေဟိ မ္မ,ယု,ဇ,ဗ္ဗ,ဒ္ဓါ။

၇၈။ တဒ္ဓိတ,သမာသ, ကိတကာ နာမံ.ဝါ.တဝေ,တုနာ
ဒီသု စ။

၇၉။ ဒုမ္မိ ဂရု။

၈၀။ ဒီဃော စ။

၈၁။ အက္ခရေဟိ ကာရ။

၈၂။ ယထာဂ္ဂမ.မိကာရော။

၈၃။ ဒ,ဓ,န္တတော ယော ကုမိ။

ဣတိ ကိပ္ပိဓာနကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။

၈၄။ နိဂ္ဂဟိတံ သံယောဂါ.ဒိ နော။

၈၅။ သဗ္ဗတ္ထ ဂေဂီ။

၈၆။ သဒဿ သိဒတ္တံ။

၈၇။ ယဇဿ သရဏိ.ဌေ။

၈၈။ ဟ,စတုတ္ထာန.မန္တာနံ ဒေါ ဓေ။

၈၉။ ဧဝံ ဗကာရေ။

၉၀။ ဂဟဿ သံရံ ဧက ဝါ။

၉၁။ ဒဟဿ ဒေါဌံ။

၉၂။ ဓာတုန္တဿ လောပေါ ကိမ္မိ။

၉၃။ ဝိဒ.န္တေဉ္ဇ။

- ၉၄။ န,မ,ရာန,မန္တဝန် နိယုတ္တ တမ္ပိ။
 ၉၅။ န,က,ဂတ္တံ စ,ဇာ ဣမ္ပိ။
 ၉၆။ ကရိယံ စ တတ္တံ တုသ္မိ။
 ၉၇။ တုံ,တုန,တဗ္ဗေသု ဝံ။
 ၉၈။ ကာရိတံ ဝိယ ဣ,နုဗန္ဓော။
 ၉၉။ အန,ကာယု,ဣန္ဒြိယံ။
 ၁၀၀။ က,ဂါ စ,ဇာနံ။

ဣတိ ကိဗ္ဗိဓာနကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။
 ဣတိ ကိတကပ္ပေါ စတုတ္ထော။

၅.သမာဿ်

- ၁။ နာမာနံ သမာသော ယုတ္တံ,ဧတ္ထော။
 ၂။ တေသံ ဝိဘတ္တိယော လောပါ စ၊
 ၃။ ပကတိ စ,ဿ ဇာရ,န္တဿ။
 ၄။ ဥပသဂ္ဂ,နိပါတ ပုဗ္ဗကော အဗျယိဘာဝေါ။
 ၅။ သော နပုံသက လိင်္ဂေါ။
 ၆။ ဒိဂုဿေ,ကတ္တံ။
 ၇။ တထာ ဒုန္ဓေ ပါဏိ, တုရိယ, ယောဂ္ဂ, သေန,င်္ဂ,
 ခုဒ္ဒဇန္တုက, ဝိဝိဓဝိရုဒ္ဓိ, ဝိသဘာဂတ္ထာ,ဒီန,ဉ္စ။
 ၈။ ဝိဘာသာ ရုက္ခ, တိဏ,ပသု, ဓန, ခည,ဇနပဒါ,ဒီန,ဉ္စ။
 ၉။ ဒွိပဒေတုလျာ,ဓိကဓဇက ကပ္ပဓာရယော။
 ၁၀။ သင်္ချာပုဗ္ဗော ဒိဂု။

- ၁၁။ ဥဘေ တပုရိသံ။
- ၁၂။ အမာဒဟော ပရပဒေတိ။
- ၁၃။ အညပဒ.ထွေသု ဗဟုဗ္ဗိဟိ။
- ၁၄။ နာမနံ သမုစ္စယော ဒန္တော။
- ၁၅။ မဟတံ မဟာ တုလျာ.မိကရဏေ ပဒေ။
- ၁၆။ ဣတ္ထိယံ ဘာသိတ ပုမိ.တ္ထိ ပုမာ.ဝ စေ။
- ၁၇။ ကမ္မ ဓာရယ သညေ စ။
- ၁၈။ အတ္တံ နဿ တပုရိသေ။
- ၁၉။ သရေ အနံ။
- ၂၀။ ကဒ် ကုဿ။
- ၂၁။ ကာပုတ္တေသု စ။
- ၂၂။ ကုစိ သမာသန္တဂတာန.မကာရန္တော။
- ၂၃။ နဒိဗ္ဗာ စ။
- ၂၄။ ဇာယာယ တုဒံ ဇာနိ စတိမိ။
- ၂၅။ ဓနုဗ္ဗာ စာ။
- ၂၆။ အံ ဝိတတ္ထိန.မကာရန္တော အဗျယိဘာဝါ။
- ၂၇။ သရော ရသော နပုံသကေ။
- ၂၈။ အညသ္မာ လောပေါ စ။

ဣတိ ခမာကပ္ပေါ ပဉ္စမော။

၆-တဒ္ဒိတ်

- ၁။ ဝါ က.ပစ္စေ။
- ၂။ ကာယန,ကာနာ ဝဇ္ဇာ.ဒိတော။

- ၃။ နေယျော ကတ္တိကာဒိဟိ။
- ၄။ အတော ဣဝါ။
- ၅။ ဣဝေါပကာဒိဟိ။
- ၆။ ဧကေဝ ဝိဝေါဒိတော။
- ၇။ ယေန ဝါ သံသဋ္ဌံ တရတိ၊ စရတိ၊ ဟတိ ဣကော။
- ၈။ တမဓိတေ၊ တေန ကတာဒိ၊ သန္တိဓာန၊ နိယောဂ၊ သိပ္ပ
ဘဏ္ဍ၊ ဇီဝိကာဗ္ဗေသု စ။
- ၉။ ဣ ရာဂါ တဿေဒမညဗ္ဗေသု စ။
- ၁၀။ ဇာတာဒိနမိမိယာ စ။
- ၁၁။ သမူဟဗ္ဗေ ကဏ်၊ ဣာ။
- ၁၂။ ဂါမ၊ ဇန၊ ဗန္ဓုသဟာယာဒိဟိ တာ။
- ၁၃။ တဒဿ ဌာနမိယော စ။
- ၁၄။ ဥပမတ္ထာယိတတ္ထံ။
- ၁၅။ တန္တိသိတဗ္ဗေ လော။
- ၁၆။ အလု တဗ္ဗဟုလော။
- ၁၇။ ဣ၊ တ္တ၊ တာ၊ ဘာဝေ တု။
- ၁၈။ ဣ ဝိသမာဒိဟိ။
- ၁၉။ ရမဏီယာဒိတော ကဏ်။
- ၂၀။ ဝိသေသေ တရ၊ တမိသိကိယိဌာ။
- ၂၁။ တဒဿတ္ထိတိ ဝိ စ။
- ၂၂။ တပါဒိတော သိ။
- ၂၃။ ဒဏ္ဍာဒိတော ဣက၊ ဤ။
- ၂၄။ မဇ္ဇာဒိတော ဧရာ။
- ၂၅။ ဂုဏာဒိတော ဝန္တု။

၂၆။ သတျာ.ဒိဟိ မန္တု။

၂၇။ သဒ္ဓါ.ဒိတော ဣ။

၂၈။ အာယုသု.ကာရာ.သ မန္တုမိ။

၂၉။ တ.ပွ.ကဘိဝစနေ မယော။

၃၀။ သင်္ချာပူရဏေ မော။

၃၁။ သ ဆယ-ဝါ။

၃၂။ ကော.ဒိတော ဒသသိ။

၃၃။ ဒသေ သော နိစ္စဉ္စ။

၃၄။ အန္တေ နိဂ္ဂဟိတ.ဉ္စ။

၃၅။ တိစ။

၃၆။ လ ဒ,ရာနံ။

၃၇။ ဝိသတိ, ဒသေသု ဗာဒိဿ တု။

၃၈။ ကော.ဒိတော ဒသ ရ သင်္ချာနေ။

၃၉။ အဋ္ဌာ.ဒိတော စ။

၄၀။ ဒွေ.က.ဋ္ဌာန.မာကာရော ဝါ။

၄၁။ စတု,ဆယိ ထ,ဋ္ဌာ။

၄၂။ ဒွိ,တိဟိ တိယော။

၄၃။ တိယေ ဒု,တာ ပိ စ။

၄၄။ ကေသ.မဗျူ.ပ ပဒေနာ ဗု,ဗု, ဒိဝဗု,ဒိယဗု, ဗုတိယာ။

၄၅။ သရူပါန.မေကသေသု.သကိ။

၄၆။ ဂဏနေ ဒသသ ခွိ,တိ, စတု, ပဉ္စ, ဆ, သတ္တ, အဋ္ဌ, နဝကာနံ စိ,တိ,စတ္တာရ, ပညာ, ဆ, သတ္တာ,သ, နဝါ ယောသု၊ ယော န.ဦးသ.မာ.သံ,ဌိ,ရိ.တိ.တု.တိ။

၄၇။ စက္ခုပ ပဒဿ တုလောပေါ ဥတ္တရပဒါဒိဿ စ၊
စောဝိ နဂါ။

၄၈။ ယ ဒနုပပန္နာ နိပါတနာ သိဇ္ဈန္တိ။

၄၉။ ဒွါဒိတော ကောနေကတ္ထေ စ။

၅၀။ ဒဿ ဒသကံ သတံ၊ ဒသကာနံ သတံ၊ သဟဿဉ္စ
ယောမိ။

၅၁။ ယာဝ ဒုတ္တရိ ဒသဂုဏိတဉ္စ။

၅၂။ သက နာမေဟိ။

၅၃။ တေသံ ဣဏာ သောပံ။

၅၄။ ဝိဘာဂေ ဓာ စ။

၅၅။ သဗ္ဗနာမေဟိ ပကာရ ဝစနေ တု ယာ။

၅၆။ ကိမိမေဟိ ထံ။

၅၇။ ဝုဒ္ဓါဒိသရဿ ဝါ အသံယော ဂန္တဿ သ ဣဓ။

၅၈။ မာယုနမာဂမေ ဌာနေ။

၅၉။ အာတ္တဉ္စ။

၆၀။ ကွ စာဒိ၊ မဇ္ဈိတ္တရာနံ ဒီဃံ၊ ရဿာ ပစ္စယေသု စ။

၆၁။ တေသု ဝုဒ္ဓိလောပါဝမ၊ ဝိကာရ၊ ဝိပရိတာဒေသာစ

၆၂။ အယု ဝဏ္ဏာနဉ္စာယော ဝုဒ္ဓိ။

ဣတိ တဒ္ဓိတကပ္ပေါ ဆဋ္ဌော။

၇-ကာရက

၁။ ယသ္မာဒပေကိ အဿ မာဒတ္ထေ ဝါ တဒပါဒါနံ။

၂။ ဓာတုနာမာနမုပသက္ကယောဂါဒိသပ္ပိ စ။

- ၃။ ရက္ခန္ဓာတို့၏မိစ္ဆိတံ။
- ၄။ ယေန ဝါ အ-ဒဿနံ။
- ၅။ ဒုရန္တိကန္တု၊ ကာလ နိမာန၊ တွာလောပ၊ ဒိဿ၊
ယောဂ၊ ဝိဘတ္တိ၊ ရပ္ပယောဂ၊ သုဒ္ဓ၊ ပမောဓန ဟေတု၊
ဝိဝိတ္တ၊ ပုဿန္တ၊ ပုဗ္ဗယောဂ၊ ဗန္ဓန၊ ဂုဏဝဓန၊ ပဉ္စ၊
ကံထန၊ ထောကာ၊ ကတ္တုသု စ။
- ၆။ ယဿ ဒါတုကာမော ရောစတေ ဓာရယတေ ဝါ၊
တံ သမ္ပဒါနံ။
- ၇။ သီလာသ၊ ဟနုဌာသပ၊ ဓာရ၊ ပိဟ၊ ကုဓ၊ ဒုဟိ၊ သော၊
သုဃ၊ ရာဇိန္ဒ၊ ပစ္စာသုဏ၊ အနု-ပဟိ ဂိဏပုဗ္ဗ၊
ကတ္တု၊ ရောဓနန္တ၊ တဒတ္တ၊ တုမတ္တု၊ လမတ္တ၊
မညာနာဒရာပွါဏိနိ ဂတျတ္တ-ကမ္ပနိ အာသိသန္တ၊
သမ္ပုတိ၊ ဘိယျ၊ သတ္တမ္ပတ္တေသု စ။
- ၈။ ယောဓာရော၊ တမောကာသံ။
- ၉။ ယေန ဝါ ကယိရတေ၊ တံ ကရဏံ။
- ၁၀။ ယံ ကရေတိ၊ တံ ကမ္ပံ။
- ၁၁။ ယော ကရေတိ၊ သ ကတ္တု။
- ၁၂။ ယော ကာရေတိ၊ သ ဟေတု။
- ၁၃။ ယဿ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော၊ တံ သာမိ။
- ၁၄။ လိဂ်တ္ထေ ပထမာ။
- ၁၅။ အာလပဓန စ။
- ၁၆။ ကရဏေ တတိယာ။
- ၁၇။ သဟာဒိယောဂေ စ။

- ၁၈။ ကတ္တရိ စ။
- ၁၉။ ဟေတု.တ္ထေ စ။
- ၂၀။ သတ္တမ္ပ.တ္ထေ စ။
- ၂၁။ ယေန.ဂိ-ဝိကာရော။
- ၂၂။ ဝိသေသနေ စ။
- ၂၃။ သမ္ပဒါနေ စတုတ္ထိ။
- ၂၄။ နမော ယောဂါ.ဒိသ္မ.ပိ စ။
- ၂၅။ အပါဒါနေ ပဉ္စမိ။
- ၂၆။ ကာရဏ.တ္ထေ စ။
- ၂၇။ ကမ္မ.တ္ထေ ဒုတိယာ။
- ၂၈။ ကာလ.ဒ္ဓါန.မစ္ဆန္တ-သံယောဂေ။
- ၂၉။ ကမ္မ.ပွဝစနိယယုတ္တေ။
- ၃၀။ ဂတိ,ဗုဒ္ဓိ,ဘုဇ ပဌ, ဟရ,ကရ, သယာ.ဒီနံ ကာရိတေ
ဝါ။
- ၃၁။ သာမိသ္မိ.ဆဋ္ဌိ။
- ၃၂။ ဩကာသေ သတ္တမိ။
- ၃၃။ သာမိ.သာရာ.ဓိပတိ, ဒါယာဒ, သက္ခိ,ပတိဘူ,ပသုတ
ကုသလေဟိ စ။
- ၃၄။ နိဒ္ဒါရဏေ စ။
- ၃၅။ အနာဒရေ စ။
- ၃၆။ ကမ္မိ ဒုတိယာ, ဆဋ္ဌိန.မတ္ထေ။
- ၃၇။ ကတိယာ,သတ္တမိန.ဉ္စ။
- ၃၈။ ဆဋ္ဌိ စ။
- ၃၉။ ဒုတိယာ, ပဉ္စမိန.ဉ္စ။

- ၄၀။ ကမ္မ,ကရဏ,နိမိတ္တ,ဧတ္ထေသု သတ္တမီ။
 ၄၁။ သမ္ပဒါနေ စ။
 ၄၂။ ပဉ္စမု.ဧတ္ထ စ။
 ၄၃။ ကာလ,ဘာဝေသု စ။
 ၄၄။ အဓိကိ,သရ,ဧတ္ထော.ပါ,မိ-ယောဂေ။
 ၄၅။ မဏ္ဍိတု,သုက္ကေသု တတိယာ စ။
 ဣတိ ကာရက ကပ္ပေါ သတ္တမော။

ဂ-ဥဏာဒ်

- ၁။ ကတ္တရိ ကိတ်။
 ၂။ ဘာဝ,ကမ္မေသု ကိစ္စ,တ္တ,ကုတ္တော။
 ၃။ ကမ္မနိ ဒုတိယာယံ ဧတ္ထော။
 ၄။ ချာ.ဒီဟိ မနိ မုစ တောဝါ။
 ၅။ သမာ.ဒီဟိ ထ,မာ။
 ၆။ ဂဟ သု.ပဇေယ.ဝါ။
 ၇။ မသုဿ သုဿ ဧရ,ဧရော။
 ၈။ အာ-ပုဗ္ဗ-စရဿ စ။
 ၉။ အလ,ကလ,သလေဟိ လ,ယာ။
 ၁၀။ ယာဏံ, လာဏာ။
 ၁၁။ မထိဿ ထဿ လော စ။
 ၁၂။ ပေသာ.တိသဂ္ဂ, ပတ္တ ကာလေသု ကိစ္စော။
 ၁၃။ အဝဿကာ.မိဏေသု ကိ စ။
 ၁၄။ အရဟ,သက္ကာ.ဒီဟိ တုံ။

- ၁၅။ ဝဇာဒိဟိ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယော နိပစ္စန္ဓေ။
 ၁၆။ ကိလောပေါ စ။
 ၁၇။ သ-စ,ဇာနိ က,ဂါ ဣ.နုပဇ္ဇေ။
 ၁၈။ နုဒါဒိဟိ ယု,ဣန္ဒြိယ မနာ,နနာ.ကျာ နနကာသ
 ကာရိတေဟိ စ။
 ၁၉။ ဣ,ယ,တ,မ,ကိ,ဇေ, သာ ဒိန.မန္တ.ဿရော ဒိသံ ကုစိ
 ဒိသဿ ဒေါ ရံ သော သ,က္ခိ စ။
 ၂၀။ ဘျာဒိဟိ မတိ,ဗုဓိ,ပူဇာ,ဒိဟိ စ ဣန္ဒြာ။
 ၂၁။ ဝေပု,သိ,ဒဝ,ဝမု,ကု,ဒါ,ဘူ,ဟွာ.ဒိဟိ ထု,တ္ထိမ,ဏိမာ
 နိဗ္ဗုတ္တေ။
 ၂၂။ အက္ခောသေ နမ္မာနိ။
 ၂၃။ ကော.ဒိတော သကိဿ ကုတ္တု။
 ၂၄။ သုန သု.န သော.န,ဝါန.ဝါန.နု.နု.နာနာ။
 ၂၅။ တရုဏဿ သုသု စ။
 ၂၆။ ယုဝ သု.ဝ သု.ဝ.ဝါန.နု.နာ။
 ၂၇။ ကာလေ ဝတ္ထမာနာ.တိတေ,ဣန္ဒြာ.ဒယော။
 ၂၈။ ဘဝိဿတိ ဂမာ.ဒိဟိ ဣ,သိဏ်။
 ၂၉။ ကိရိယာယံ ဣ,တဝေါ။
 ၃၀။ ဘာဝ ဝါစိမ္ပိ စတုတ္ထိ။
 ၃၁။ ကမ္မနိ ဣန္ဒြာ။
 ၃၂။ သေသေ သန္တု, သမာနာ.နာ။
 ၃၃။ သဒါ.ဒိဟိ တ-တြုဏ်။
 ၃၄။ ဝဒါ.ဒိဟိ ဣန္ဒြော ဂဏေ။
 ၃၅။ မိဒါ.ဒိဟိ တိ,တိယော။

- ၃၆။ ဥသု,ရန္တေဟိ ,ဌာ ဒိသဿ ဒေခေါ ၈။
 ၃၇။ သု,ဝု.သာန.မူ, ဝုသာန.မတော ထော ၈။
 ၃၈။ ရ.န္တုဒါ.ဒိဟိ ဓ,ဒိ,ဒ္ဒ ကိ,ရာ ကွစိ ဇ,ဒ လောပေါ ၈။
 ၃၉။ ပတိတော ဟိဿ ပောရဏ်,ဟိရဏ်။
 ၄၀။ ကဉ္ဇာ.ဒိဟိ ကော။
 ၄၁။ ခါဒါ,မ,ဂမာနံ ခန္ဓာ,န္တ ဂန္ဓာ။
 ၄၂။ ပုဋ္ဌာ.ဒိ ဟျ.လံ။
 ၄၃။ ပုထဿ ပုထု, ပထာ.မော ဝါ။
 ၄၄။ သသ္မာ.ဒိဟိ တု,ဒဝေါ။
 ၄၅။ ဝိ.ဒိဟိ ဤဝရော။
 ၄၆။ မုနာ.ဒိဟိ စိ။
 ၄၇။ ဝိဒါ.ဒိ ဟျ။ရော။
 ၄၈။ ဟနာ.ဒိဟိ နု,ဏု,တဝေါ။
 ၄၉။ ကုဋ္ဌာ.ဒိဟိ ဌော။
 ၅၀။ မနု,ပူရ,သုဏာ.ဒိဟိ ဥဿ,ဏုသိ.သဿ။

ဣတိ ဥဏာဒိ ကပ္ပေါ အဋ္ဌမော။

သန္ဓိမှိ ကေပညာသံ၊ နာမေ ဌာရသ ဒေါသတံ။
 အဋ္ဌာရသ သတာချာတေ၊ ကိတေ သုတ္တ သတံ ဘဓိ။
 သမာသမှိ အဋ္ဌဗ္ဗိသံ၊ ဒွါသဋ္ဌိ တဒ္ဓိတေ မတံ။
 ကာရကေ ပဉ္စဘာလိသံ၊ ပညာသဉ္စ ဥဏာဒိကေ။

ဝိသုဒ္ဓါရုံ ကစုဉ်းသုတ်စဉ် ပြီး၏။

ဝိဘတ်သွယ် မူကျဉ်း

	ပေးနက်	သက်နက်	ဝိဘတ်	ကေဂုဏ်၊ ဗဟုဂုဏ်	
၁	+	လိင်္ဂတ္ထ	ပထမာ	သိ	ယော
၂	အို, တို့အို	အာလုပ်	ပထမာ	သိ	ယော
၃	ကို, တို့ကို၊ သို့-	ကံ	ဒုတိယာ	အံ	ယော
၄	ပတ်လုံး, တိုင်တိုင်	အစ္စန္တ သံယောဂ	။	အံ	ယော
၅	စွာ, လျောက်လျက်	ကြိယာဝိသေသန	။	အံ	+
၆	သည်, တို့သည်	ကတ္တား	တတိယာ	နာ	ဟိ
၇	ဖြင့်, တို့ဖြင့်	ကရိုဏ်း	။	။	။
၈	နှင့်, တို့နှင့်	သမဝါယ	။	။	။
၉	အားဖြင့်, သဖြင့်	ဝိသေသန	။	။	။
၁၀	ကြောင့်, တို့ကြောင့်	ဟိတ်	။	။	။
၁၁	အား, တို့အား	သမ္ပဒါနိ	စတုတ္ထိ	သ	နံ
၁၂	ငှာ, တို့ငှာ	တဒတ္ထသမ္ပဒါနိ	။	။	။
၁၃	မှ, တို့မှ	အပါဒါနိ	ပဉ္စမိ	သ္မာ	ဟိ
၁၄	အေဝံ, တို့အေဝံ၊ ထက်	ဝိဘတ္တအပါဒါနိ	။	။	။
၁၅	ကြောင့်, တို့ကြောင့်	ကာရဏ	။	။	။
၁၆	၏, တို့၏	သမ္ပန်	ဆဋ္ဌိ	သ	နံ
၁၇	၌, တို့၌	ဩကာသ	သတ္တမိ	သ္မိ	သု
၁၈	ကြောင့်, တို့ကြောင့်	နိမိတ်	။	။	။
၁၉	သော်, ကုန်သော်	လက္ခဏ	။	။	။
၂၀	စဉ်, ကုန်စဉ်	အနာဒရ	ဆဋ္ဌိ၊ သတ္တမိ	သ၊ သ္မိ	နံ၊ သု
၂၁	တွင်, တို့တွင်	နိဒ္ဒါရဏ	။	။	။

၁။ (က) 'သည်' ဟု အနက်ပေးသော်လည်း ကတ္တားအနက်ကိုမလို၊ 'ကို' ဟု အနက်ပေးသော်လည်း ကံအနက်ကိုမလို၊ လိင်္ဂတ္ထမျှကိုသာ လိုရကား လိင်္ဂတ္ထ (လိင်ပုဒ်အနက်) ၌ ပထမဝိဘတ်ကေဂုဏ်သိသက်။ (ဗုဒ္ဓေါဒေသေတိ

ဗုဒ္ဓေါပုဇ္ဇတေ)။ (ခ) ‘ဘုရားဟူသော လိင်္ဂတ္ထ (လိင်ပုဒ်၏အနက်) ၌ ပထမာဝိဘတ် ကေရုဏ် သိသက်၊ (ဗုဒ္ဓေါ)

၂။ ‘ဒိုဘုရားဟူသော’ အာလုပ် အနက်၌ ပထမာဝိဘတ် ကေရုဏ် သိသက်။ (ဘော ဗုဒ္ဓ)

၃။ ‘ဘုရားကို’ ဟူသော ကံအနက်၌ ဒုတိယာဝိဘတ် ကေရုဏ် အံသက်။ (ဗုဒ္ဓံ ပူဇေတိ) စသည်ဖြင့် (စာလျား) ဇယားကွက်ကို ရှု၍ စေ့ငှ စုံလင်အောင် ဆိုတတ်စေ။

ဝိသုဒ္ဓါဝုဏ္ဏသုတ်နတ်

နှင့်

ရုပ်တွက်ပုံ

၁-သဒ္ဓ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

*နတ္တာ ဘဂဝတော တဿ၊ သ-သဒ္ဓဗ္ဗဿ သံဃိနော။

ဝက္ခံ ကစ္စာန-သုတ္တံ၊ သ.ပုယောဂံ သ-ဗန္ဓနံ။

အဟံ၊ ငါသည်။ သ-သဒ္ဓဗ္ဗဿ၊ သူတော်ကောင်း တရား
ဆယ်ပါးနှင့် တကွသော။ သံဃိနော၊ တပည့် သံဃာ အရိယာ
ရှစ်ပါး ရှိတော်မူသော။ တဿ ဘဂဝတော၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား
အား။ *နတ္တာ၊ ရှိခိုးပြီး၍။ သ.ပုယောဂံ၊ ပြယုဂ်၊ ဥဒါ ဟရဏ်
ပုံစံနှင့် တကွသော။ သ.ဗန္ဓနံ၊ စာဖွဲ့ စာစပ်နှင့် တကွသော။
ကစ္စာန-သုတ္တံ၊ ကဏ္ဍည်းသုတ်နတ်ကို။ ဝက္ခံ၊ မြက်ဆီပေအံ့
သတည်း။

---

*နမော တဿ ဘဂဝတော။

*နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။

(၁) အတ္ထော အက္ခရာ-သညာတော။

အတ္ထော၊ ခပ်သိမ်းသော ဘာသာ သဒ္ဓါ၏အနက်ကို။ ဝါ၊ သည်။ အက္ခရာ-သညာတော၊ ပုဒ်၏ မူလ အက္ခရာတို့ဖြင့် တောင်းစွာ သိအပ် မှတ်အပ်၏။ ဝါ ကောင်းစွာ သိအပ်မှတ် အပ်သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

(၂) အက္ခရာ ပါ.ဒယော ကေ-စတ္တာလိသံ။

ကေ စတ္တာလိသံ၊ လေးဆယ့်တလုံးသော။ အာဒယော၊ အ- အစရှိကုန်သော ဝတ္ထုတို့သည်။ အက္ခရာ.ပါ၊ ရှေးသုတ်မှာ ဆို သည့် ထိုအက္ခရာမည်ကုန်၏။ ဝါ၊ အက္ခရာလည်းမည်ကုန်၏။

ပုံစံကား.... အ,အာ,ဣ,ဤ,ဥ,ဥါ,ဧ,ဩ၊ က,ခ,ဂ,ဃ,င၊ စ,ဆ,ဇ,ဈ,ည၊ ဋ,ဌ,ဍ,ဎ,ဏ၊ တ,ထ,ဒ,ဓ,န၊ ပ,ဖ,ဗ,ဘ,မ၊ ယ,ရ,လ,ဝ,သ,ဟ,ဠ,အံ-ဟူသည်တည်း။

(၃) တတ္ထော.ဒန္တာ သရာ အဋ္ဌ၊

တတ္ထ၊ ထိုလေးဆယ့်တလုံးသောအက္ခရာတို့တွင်။ ဩ.ဒန္တာ၊ ဩ အဆုံးရှိကုန်သော။ အဋ္ဌ၊ ရှစ်လုံးကုန်သော။ အက္ခရာ၊ အက္ခရာတို့သည်။ သရာ၊ သရ မည်ကုန်၏။

ပုံစံကား... အ,အာ,ဣ,ဤ,ဥ,ဥါ,ဧ,ဩ-ဟူသည်တည်း။

(၁) အတ္ထော အက္ခရာသညာတော။

(၂) ရုပ်။ အ,အာလအံကို အ,အာလအံတည်။ ဤသုတ်ဖြင့် အ,အာလအံကို အက္ခရာအမည်မှည့်။ အဝိသဒ္ဓါဖြင့် ဝတ္ထု, လိဝိ, လော အမည်မှည့်။

(၃) ရုပ်။ အ,အာလဩ ကို အ,အာပဩ တည်။ ဤသုတ် ဖြင့် အ,အာပဩ ကို သရအံမည်မှည့်။

(၄) လဟု-မတ္တာ တယော ရဿာ။

တတ္ထ၊ လိုရစ်လုံးသော သရတို့တွင်။ လဟု-မတ္တာ၊ ပေါ်ပေါက်
လျင်မြန်သော အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော။ တယော၊ သုံးလုံး
ကုန်သော။ သရာ၊ သရတို့သည်။ ရဿာ၊ ရဿမည်ကုန်၏။

ပုံစံကား- အ,ဣ,ဥ,ဧ,ဩ,ဋ,က,ကိ,ကု,သေယျာ,
သောတ္ထိ-အစရှိသည်တည်း။

(၅) အညေ ဒိဿာ။

အညေ၊ ရဿမှ တပါးကုန်သော။ သရာ၊ ငါးလုံးသော
သရတို့သည်။ ဒိဿာ၊ ဒိဿ မည်ကုန်၏။

ပုံစံကား- အာ,ဤ,ဥ,ဧ,ဩ, ကာ,ကိ,ကု,ကော-အစ
ရှိသည်တည်း။

(၆) သေသာ ဗျဉ္ဇနာ။

သေသာ၊ သရမှကြွင်းကုန်သော။ အက္ခရာ၊ သုံးဆယ့်သုံးလုံး
သော အက္ခရာတို့သည်။ ဗျဉ္ဇနာ၊ ဗျည်းမည်ကုန်၏။

ပုံစံကား- က,ခ,ဂ,ဃ,င,ပ,သ,ဟ,ဠ,အံ-တည်း။

(၄) အ,ဣ,ဥ ကို အ,ဣ,ဥတည်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အ,ဣ,ဥ ကို ရဿ
အမည်မှည့်၊ ဤ၌ လဟုသဒ္ဒါဖြင့်။ က-ကိ-ကုကို ရဿအမည်
မှည့်။

(၅) အာ,ပ,ဩ ကို အာ,ပ,ဩ တည်-ဤသုတ်ဖြင့် အာ,ပ,ဩ
ကို အမည်မှည့်။ ဤ၌ အညေဖြင့် ကာ,ပ,ကော ကို ဒိဿ
မှည့်။

(၆) က,ခ,ဂ,ဃ,င,ပ,သ,ဟ,ဠ,အံတို့ကို က,ခ,ဂ,ဃ,င,ပ,သ,ဟ,ဠ,အံတည်။
ပုဗ္ဗမဇ္ဈိမသုတ်ဖြင့် က်,ခိ,ဂ်,ဃ်,င,ပ,ဋ တို့ကို မှီရာ
အသရမှခွင်းခွာ၍ ရှေးဟူသော အောက်၌ အစဉ်မပျက်စား၊
ဤသုတ်ဖြင့်- က်,ခိ,ဂ်,ဃ်,င,ပ,ဋ, (မိန္ဒ) တို့ကို ဗျည်းမှည့်။

(၇) ပဂ္ဂါ ပဉ္စ ပဉ္စသော မန္တော။

တတ္ထ၊ ထိုသုံးဆယ့်သုံးလုံးသော ပျဉ်းတို့တွင်။ မန္တော၊ မ-
အဆုံးရှိကုန်သော။ ပျဉ္စနာ၊ နှစ်ဆယ့်ငါးလုံးသော ပျဉ်းတို့
သည်။ ပဉ္စ-ပဉ္စသော၊ ငါးလုံး ငါးလုံး အစုအားဖြင့်။ ဝဂ္ဂါ၊
ကဝဂ်၊ စပဂ်၊ ဋဝဂ် တဝဂ်၊ ပဝဂ်-မည်ကုန်၏။

(ပဉ္စသော၊ ၅လုံး ၅လုံး ကုန်သော။ မန္တော၊ ကုန်သော။
ပျဉ္စနာ၊ ပျဉ်းသည်။ ပဉ္စ၊ ၅-မျိုးကုန်သော။ ဝဂ္ဂါ၊ ကုန်၏။)
ပုံစံကား....က,ခ,ဂ,ဃ,င၊ ပ,ဖ,ဗ,ဘ,ပ-တည်း။

(၈) အံဣတိ နိဂ္ဂဟိတံ

အံဣတိ၊ အံ-ဟု ရွတ်ဆိုရသော ဗိန္ဒုလုံးသည်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊
နိဂ္ဂဟိတ်-မည်၏။

(၉) ပရ-သမညာ ပယောဂေ။

ပယောဂေ၊ ယှဉ်သင့်သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ပရ-
သမညာ၊ တပါးသော အမည်သညာတို့ကို။ ယုဇ္ဇန္တေ၊ ယှဉ်
အပ်ကုန်၏။

(၇) က၊လ၊မ၊ကို က၊လ၊မတည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် က,ခ,ဂ,ဃ,ငကို
ကဝဂ်။စ,ဆ,ဇ,ဈ,ည,ကိုစဝဂ်။ ဋ,ဌ,ဍ,ဎ,ဏ်ကို ဋဝဂ်။တ
ထ်,ဒိ,ဓိ,နိကို တဝဂ်။ ပ,ဖ,ဗ,ဘ,ပကို ပဝဂ်မှည့်။။ဗျတိရေ၊
က အတ္ထာပန္နညာယ (နဝဂ္ဂါ ယာဒယော) ဖြင့် ယ်,ရ်,လ်,
ဝ်,သ်,ဟ်,ဋ် တို့ကို အဝဂ်မှည့်။

(၈) အံကို အံတည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ဗိန္ဒုကို နိဂ္ဂဟိတ်မှည့်။

(၉) ပုဇ္ဈေါကို ပု+ဒ်+စေတည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ပု,ဒ် တို့ကို ဘော
သ,သိထိလ-ပုကိုဂရု, (ဒ်ကိုလဟု) ဝိပုတ္တ, သမ္ပန္န, ဩဇ္ဇဇ,
(ဒန္တဇ) သကဋ္ဌာနိက, ဖုဋ္ဌ။ ဓောကို ဘောသ, ဓနိတ,
ဂရု, ဝိပုတ္တ, သမ္ပန္န, ဒန္တဇ, သကဋ္ဌာနိက, ဖုဋ္ဌ အမည်မှည့်။

ပုံစံကား....တတိယ, စတုတ္ထ, ပဉ္စမ အက္ခရာ, ယ,ရ,လ,ဝ
 ဟ,ဋ, ဤနှစ်ဆယ့်တလုံးတို့၏ ယောသအမည်။ ပထမ ဒုတိယ
 အက္ခရာ,သ, ဤတဆယ့်တလုံးတို့၏ အယောသအမည်။ ပထမ,
 တတိယ အက္ခရာ ဆယ်လုံးတို့၏ သိထိလ အမည်။ ဒုတိယ,
 စတုတ္ထ အက္ခရာ ဆယ်လုံးတို့၏ ဓနိကအမည်။ ဗာ,ဤ,ဥ,
 ဇ,ဩ,ဏ,ကီ,ကု,ကေ,ကော-ဂတ္တံ စသည်တို့၏ ဂရုအမည်။
 အ,ဣ,ဥ, က,ကိ,ကု-ဂတ စသည်တို့၏ လဟုအမည်။ ယံ,တံ-
 စသော နိဂ္ဂဟိတန္တံ၊ ယမ်, တမ် စသော မကာရန္တတို့၏
 ဆန့်ကျင်ဘက် ယော,သော-ယာ, သာ စသည်တို့၏ ဝိမုတ္တ
 အမည်၊ ယဿာ, ယသ္မတော စသည်တို့၏ သမ္ပန္န အမည်။
 ယဿ အာယသ္မတော စသည်တို့၏ ဝဝတ္ထိတအမည်။ က,ခ,
 ဂ,သ,င, အ,အာ,ဇ,ဩ,ဟ-ဤဆယ်လုံးတို့၏ ကဏ္ဍဇအမည်။
 ထို ကဏ္ဍဇ ဆယ်လုံးတို့ကို ရွတ်ဆိုကြောင်း လည်ချောင်း
 အရပ်၏ သကဌာနကရိုဏ်းအမည်။ စ,ဆ,ဇ,ဈ,ဥ,ဣ,ဇ,
 ယ-ဤကိုးလုံးတို့၏ တာလုဇအမည်။ ထိုတာလုဇ ကိုးလုံးတို့ကို
 ရွတ်ဆိုကြောင်း လျှာလယ်အရပ်၏ ဇိဝှါဇဇ္ဈ ကရိုဏ်းအမည်။
 ဋ,ဌ,ဋ,ဃ,ဏ, ရ,ဋ-ဤခုနစ်လုံးတို့၏ မုဒ္ဒဇအမည်။ ထိုမုဒ္ဒဇ
 ခုနစ်လုံးတို့ကို ရွတ်ဆိုကြောင်း လျှာဖျား အနီး အရပ်၏
 ဇိဝှါပဂ္ဂကရိုဏ်းအမည်။ တ,ထ,ဒ,ဓ,န, လ,ဝ,သ-ဤရှစ်လုံး
 တို့၏ ဒန္တဇအမည်။ ထိုဒန္တဇ ရှစ်လုံးတို့ကို ရွတ်ဆိုကြောင်း
 လျှာဖျားအရပ်၏ ဇိဝှဂ္ဂကရိုဏ်း အမည်။ ပ,ဖ,ဗ,ဘ,မ, ဥ,ဥ,
 ဩ,ဝ-ဤကိုးလုံးတို့၏ ဩဋ္ဌဇအမည်။ ထိုဩဋ္ဌဇ ကိုးလုံးတို့ကို
 ရွတ်ဆိုကြောင်း နှုတ်ခမ်းအရပ်၏ သကဌာနကရိုဏ်းအမည်။
 နိဂ္ဂဟိတ်, ပဉ္စမက္ခရာတို့၏ နှာခေါင်း၌ ပြင်သော နာသိကဇ

အမည်။ ငှ,ဥ,ဏှ,န့,မ္မ,ယှ,ရှ,လှ,ဝှ-ဤကိုးလုံးနှင့် ယှဉ်သော
 ဟ၏ ရင်ခေါင်း၌ဖြစ်သော ဩရသအမည်။ အသရကိုရှုတ်ဆို
 ရာ၌ ဌာန်ကရိုဏ်း ပိတ်အောင် အားထုတ်ခြင်း လုံ့လ၏
 သံဗုဒ္ဓပယတ်အမည်။ ကြွင်းသရ ခုနစ်၊ သ,ဟ-ဤကိုးလုံးကို
 ရှုတ်ဆိုရာ၌ ဌာန်ကရိုဏ်းပွင့်အောင် အားထုတ်ခြင်း လုံ့လ၏
 ဝိဝဋ္ဌပယတ် အမည်။ ဝဂ် နှစ်ဆယ့်ငါးလုံးတို့ကို ရှုတ်ဆိုရာ၌
 ဌာန် ကရိုဏ်း 'ထိခိုက်အောင် အားထုတ်ခြင်း လုံ့လ၏
 ဖုဋ္ဌပယတ်အမည်။ ယ,ရ,လ,ဝ--ဤလေးလုံးတို့ကို ရှုတ်ဆိုရာ၌
 ဌာန်ကရိုဏ်း စဉ်းငယ် ထိအောင် အားထုတ်ခြင်း လုံ့လ၏
 ဤသံဗုဒ္ဓပယတ် အမည်။ ရဿ,ဒိဿ သရတို့၏ အချင်းချင်း
 သရူပ အမည်။ သဝဏ္ဏအမည်။ သရ အခြားမရှိသော ဗျည်း
 တို့၏ သံယုဂ်အမည်။ “ဓာတု.ပုစ္ဆယ - ဝိဘတ္တိ - ဝဇ္ဇိတ,
 မတ္ထဝံလိဂ်” ဟူသော ဒြပ်ဟောပုဒ်တို့၏ လိင်အမည်, နာမ်
 အမည်။ ဏ, ဏာယန, ဏာန ပစ္စည်း စသည်တို့၏ တဒ္ဓိတ်
 အမည်။ နောက်ဆုံး ဝဏ္ဏမှ ရှေ့ဖြစ်သော ဝဏ္ဏ၏ ဥပဓာအမည်
 စသည်တည်း။ (နသော ကာသာဝ မရှုတိ)

(၁၀) ပုဗ္ဗ.မဋ္ဌိဓော.ဌိတ. မဿရံ သရေန ဝိယောဇယေ။

ပုဗ္ဗံ၊ ပရာသယ ဖြစ်သော ရှေ့ဗျည်းကို။ အဓောဌိတံ၊ ရှေ့
 ဟူသော အောက်၌ အစဉ်မပျက် တည်ထားရန်ဖို့။ အ.ဿရံ၊

(၁၀) တတြာ.ယံ ကို တတြ+အယံတည်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဤဗျည်းကို
 မှီရာ အ,သရမှ ခွင်းခွာ၍ ရှေးဟူသော အောက်၌ အစဉ်
 မပျက်ထား (လ.တြ+အ အယံ)

သရကင်းအောင်ပြု၍။ သရေန၊ မှီရာ နောက်သရမှ။ ဝါ၊ နှင့်။
ဝိယောဇယေ၊ ခွဲရှေ့ရာ၏။

ပုံစံကား- တဖြာ အယံ အာဒိ-အစရှိသည်တည်း။

(၁၁) နယေ ပရံ ယုတ္တေ။

ယုတ္တေ၊ ဆောင်ကပ်၍ သန္တိစပ်သင့်သော အကြောင်း
သည်။ သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ အ.သရံ၊ သရ ကင်းသော။
အဓောဋ္ဌိတံ၊ အောက်၌တည်သော။ ပုပ္ဖံ၊ ရှေ့ဗျည်းကို။ ပရံ၊
နောက်အကွရာသို့။ နယေ၊ ဆောင်ကပ်ရာ၏။

ပုံစံကား- တဖြာ.ယ.မာ.ဒိ ဘဝတိ အစရှိသည်တည်း။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ ပထမော ကဏ္ဍော။(၁၁)

ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော တဆယ့်တသုတ်၊ စုတ္တိ
ဥဒါဟရုဏ် အပေါင်းသည်။ သန္တိ-ကပ္ပေ၊ သန္တိ ကျမ်း၌။
ပထမော၊ ရှေးဦးစွာသော။ ကဏ္ဍော၊ အဖြတ်အပိုင်းတည်း။
ဝါ၊ အဖြတ်အပိုင်းသည်။ ဣတိသမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

(၁၁) တဖြာ+အယံ၊ သရာသရေလောပံသုတ်ဖြင့် နောက်အ၊
သရကြောင့် (အ,သရ နှောင်းသောကြောင့်) ရှေ့အ၊
သရကိုချေ။ ဒီ ညံဖြင့် ရှေ့ အ,သရ ကျေပြီးသော် နောက်
အ,သရကို အာ ဒီသပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သရကင်းသော- ဖြ
ဗျည်းကိုနောက် အာသို့ကပ်။ တဖြာယံ ပြီး၏။

(၁၂) သရာ သရေ လောပံ။

သရေ၊ ကျိုးကြောင်းတကွနက် ကပ်လျက် နှောင်းသော
နောက်သရ ရှစ်လုံးကြောင့်။ ဝါ၊ ဌ။ သရာ၊ ရွှေသရ ခြောက်
ဆယ့်လေးလုံးတို့သည်။ လောပံ၊ ကျေပျောက်ခြင်းသို့။ ပပ္ပေါန္တိ။
ရောက်ကုန်၏။

ယဿိန္ဒြိယာနိ သမထံ ဂတာနိ - ကား ပုံစံတည်း။

(၁၂) ယဿိန္ဒြိယာနိ ကား ဝိဇ္ဇကတ်သုံးပုံမှ ထုတ်၍ ဆောင်အပ်
သေးကြောင့် ဥဒါဟရုဏ်မည်၏။ (ပုံဟူ စံပြ ဖြစ်သော
ကြောင့် ပုံမည်၏၊ စံမည်၏၊ ပုံစံမည်၏။ ပြထားအပ်သော
ရုပ်ဖြစ်သောကြောင့် ပြရုပ်မည်၏။ ယောဂမည်သော သုတ်
၏ ပယောဂဖြစ်သေးကြောင့် ပြယုဂ် မည်၏။) ထိုဥဒါဟ
ရုဏ်ကို “ဇိနဝစနယုတ္တံဟိ” ဟူသောပရိဘာသာနှင့် အညီ
မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်အား လျောက်ပတ်စွာ -ယဿ+
ဇ္ဇန္ဒြိယာနိ ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ တည်။ ပုဗ္ဗမဓောဋ္ဌိတ - သုတ်ဖြင့်
သင်ဗျည်းကို မှီရာ အ၊ သရမှ ခွင်းခွာ၍ ရှေးဟူသော
အောက်၌ အစဉ်မပျက် ထား။ ဤသုတ်ဖြင့် နောက် ဣသရ
ကြောင့် (ဣသရ နှောင်းသေးကြောင့်) ရှေ့ အ၊သရကို
ချေ။ နယေပရံယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် သရ ကင်း သော သံ
ဗျည်းကို နောက်ဣသိုကပ်။ ယဿိန္ဒြိယာနိ ဟူသော ဥဒါဟ-
ရုဏ်သည်မြတ်စွာဘုရားပါဠိတော်အား လျောက်ပတ်စွာ ပြီး
၏။ (ဤတရပ် နှုတ်ငုံဆောင်စေ၊ ရုပ်တူကံရာ၌ အပိုအလို
မပါ။ သုတ်အင်္ဂါပြည့်စုံ၍ အမှုပြီးပြေရုံသာကျနစွာ ဆိုစေ။)

(၁၃) * ဝါ ပရော အ-သ-ရူပါ။

အ-သ-ရူပါ၊ ဌာန်တူသော သဘောမရှိသော။ သရမှ၊ ရှေးသရရှစ်လုံးမှ။ ပရော၊ နောက်ဖြစ်သော။ သရော၊ သရ ငါးဆယ့်နှစ်လုံးသည်။ ဝါ၊ အချို့။ လောပံ၊ သို့။ ပပ္ပေါတိ၊ န။

ဘိက္ခုနီ၊ စတ္တာရော၊ မေ၊ စတ္တာရော ယူမေ၊ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ၊ ကား ပုံစံတည်း။

(၁၄) ကုစာသ-ပဏ္ဏံ လုဇတ္ထ။

သရော၊ ရှေ့ အဝဏ် သရ နှစ်လုံးသည်။ လုဇတ္ထ၊ ကျေပြီး လတ်သော်။ ပရော၊ နောက်ဖြစ်သော။ သရော၊ ဣဝဏ်၊ ဥဝဏ်-

(၁၃) ဘိက္ခုနီ။ ဘိက္ခု + ဣနီ ပုဗ္ဗမစော-ဖြင့် ကွဲမျည်းကို မှီရာ ဥသရမှ ခွင်းခွာ၍ ရှေးဟူသော အောက်၌ အစဉ်မပျက် ထား။ ဤသုတ်ဖြင့် ဥသရမှ နောက်ဖြစ်သော ဌာန်မတူ သော ဣသရကို ချေ။ နယေ ပရံ ယုတ္တေ သုတ်ဖြင့် သရ ကင်းသော ကွဲမျည်းကို နောက်ဥသို့ ကပ် (နိစ္စ) စတ္တာရော မေ။ စတ္တာရော + ဣမေ၊ ရံ ကို ဩမှခွင်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ဩမှ နှောင်းသော ဌာန်မတူသော ဣ ကို ချေ။ ရံ ဩ သို့ကပ်။ (အနိစ္စ) ။ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ။ သဒ္ဓါ + ဣန္ဒြိယံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာမှ နှောင်းတော သုတိ မတူသော ဣကို ချေသင့်သော်လည်း ဝါသဒ္ဓါ မြစ်သောကြောင့် မချေရ။ သရာသရေ- ဖြင့် 'နောက် ဣကြောင့် ရှေးအာကိုချေ။ ဌံကို ဣသို့ကပ်။ (အသန္တ) ပ ပံ။ ပ + အာပံ။ ဤသုတ်၌ ဝါပရော ဒွိဟူသော ခာကရဏ သုတ်ဖြင့် အမှ နှောင်းသောသုတိ တူအာ ကိုချေ။

* ဝါပရော အသရူပေါ။

သရ လေးလုံးသည်။ ကွစိ၊ အချိုသောပုံစံ၌။ အ--သ-ဝဏ္ဏံ။
 ဧ၊ ဩ အ-သဝဏ္ဏံအဖြစ်သို့။ ပဗ္ဗေတိ၊ ဤ။

ဥပေက္ခာ၊ ဇိနရိတော၊ စန္ဒောဒယော၊ ထူလောရ၊
 ဝါမောရ၊ ဧကောန-သတံ ကား ပုံစံတည်း။

ရွှေ၌ လောပ ရှိလျက် ဆိုပြန်သော 'လုတ္တေ' သဒ္ဓါလွန်ဖြင့်
 ရွှေသရကို အ-သဝဏ္ဏံပြု။ (ဣသေ.လယော။ ရထေ.သဘော။
 သော.တ္ထိ။ သော.တ္ထိတေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။ ။ပုံစံ။)

(၁၄) ဥပေက္ခာ၊ ဥပ+ဣက္ခာ၊ ပ်ခွင်း သရာသရေ လောပံ ဖြင့် ရှေး
 အ သရကို နောက် ဣသရ၌ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ရှေ့ အ၊ ကျေ
 ပြီးသော် နောက် ဣကို ဧ အသဝဏ္ဏံပြု။ ပ်ကို သို့ကပ်။ ။
 ဇိနရိတော၊ ဇိန+ဤရိတော။ စန္ဒော ဒယော၊ စန္ဒ+ဥဒ
 ယော။ ထူလောရ၊ ထူလ+ဥရ။ (ဥကာရန္တ၊ ကမ္မဓရေ-
 ခေါင်ဟော၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ ယောက်ျားဟော ပုလ္လိင်။ ဥပစ္စယ
 ဥကာရန္တ၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ-မိန်းမဟော ဣတ္ထိလိင်။) ဝါမောရ၊
 ဝါမ+ဥရ။ ဧကောန သတံ၊ ဧက+ဥ နသတံ နည်းတူတွက်။

သဒ္ဓါလွန်။ ဣသေလယော၊ ဣသိ+အာလယော။ သ်ခွင်း၊
 ဝါပရော ဖြင့် ဣမှ နှောင်းသော ဌာန်မတူသော အကို
 ချေ။ ဤသုတ်၌ လုတ္တေသဒ္ဓါလွန်ဖြင့် (အောက်မှ လောပံကို
 သောပေဟု ဝိဘတ်ပြင်၍ အလိုက်ခံသျှင် ပြီးလျက်ဆိုသော
 လုတ္တေသဒ္ဓါ ပိုလွန်သည်။ သဒ္ဓါမိက္ခာ အတ္ထာမိက္ခံ နော
 တံ) နေ က် အာကျေပြီးသော် ရှေ့ဣကို ဧ အသဝဏ္ဏံပြု၊ သ်
 ဧ သို့ကပ်၊ ရထေသဘော၊ ရထိ+ဥသဘောနည်းတူ သောတ္ထိ၊
 သု+ ဣတ္ထိ။ သောတ္ထိ၊ သု+အတ္ထံ ဟို၌နောက်ဣ၊ အ ချေ။
 ရှေ့ဥကို ဩအသဝဏ္ဏံပြု။ သုတ္ထိ။ သု+အတ္ထိကား ဝမောဒု၏
 အရာတည်း။

(၁၅) ဒီဃံ။

သရေ၊ ရှေ့သရသည်။ လုတ္တေ၊ သော်။ ပရော၊ သော။
သရော၊ သည်။ ကုစိ၊ ဌ်။ ဒီဃံ၊ ဒီဃအဖြစ်သို့။ ပပ္ပေါတိ၊ ဤ။
သဒ္ဓိ၊ ဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဌ်။ တဿ၊ တော။ ။ပုံစံ။

(၁၆) ပုဗ္ဗော စ။

သရေ၊ နောက်သရသည်။ လုတ္တေ၊ သော်။ ပုဗ္ဗော၊ ရှေးဖြစ်
သော။ သရော၊ သရသည်လည်း။ ကုစိ၊ ဌ်။ ဒီဃံ၊ သို့။
ပပ္ပေါတိ၊ ဤ။ ကိံ သူဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဌ်။ ယဿ ဒါနီ
ကာလံမညတိ။ ။ပုံစံ။

ကုစိသဒ္ဓါ။ ယဿိန္ဒြိယာနိ၊ ယဿ+အိန္ဒြိယာနိ၊ သိခွင်း၊
အ၊ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ရှေ့ အ ကျေရာ နောက် ဣ ကို ဧ
အသဝဏ် ပြုသင့်သော်လည်း ကုစိ မြစ်သော ကြောင့် မပြုရ။
သိ ကို ဣသို့ ကပ်။

(၁၇) သဒ္ဓိဓ၊ သဒ္ဓါ+ဣဓ၊ ဣကြောင့် အာ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ရှေ့
အာ ကျေပြီးသော် နောက်ဣရဿကို ဤဒီဃပြု။ ဌ်ကို ဤ
သို့ ကပ်။ တတြာယံ၊ တတြ+အယံ၊ မရူဒကံ၊ မရ+ဥဒကံ
နည်းတူ။ ။ ကုစိသဒ္ဓါ၊ တဿတော၊ တဿ+အတော၊
သိခွင်း။ အ-ကြောင့်အ-ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့်ရှေ့ အ ကျေပြီးသော
နောက် အ သရကို အာဒီဃပြုသင့်သော်လည်း ကုစိသဒ္ဓါ မြစ်
သောကြောင့် မပြုရ။ သိကို အ သို့ ကပ်။

(၁၈) ကိံ သူဓ၊ ကိံ သု+ဣဓ။ ဝါပရော- ဖြင့် ဥ မှ နှောင်းသော
အသရူပ ဣကိုချေ။ ဤသုတ်ဖြင့်ကျေလေသောနောက်ဣကြောင့်
ရှေ့ ဥရဿကို ဥ၊ ဒီဃပြု။ ။ယဿဒါနီ၊ ယဿ+ဣဒါနီ၊

(၁၇) ယ.မေ ဗန္ဓဿာ.ဒေသော။

သရေ၊ အသရကြောင့်၊ ဇ-အန္ဓဿ၊ စော၊ မေ၏ အစိတ်
၏။ ကွစိ၊ ဌ။ ယံ၊ ယ-ဟူသော။ အာဒေသော၊ ညွှန်းဆို
အပ်သော ကာရိယသည်။ ဟောတိ၊ ခ်။

တျ.ဿ ပဟိနာ၊ ပဗ္ဗတျာ.ဟံ၊ ပုတ္တောတျာ.ဟံ။ အဓိဂတော
ခေါ မျာ.ယံ ဓမ္မော၊ နေ.နာ.ဂတာ၊ ပုတ္တာမ.တ္ထိ၊ နေမ.တ္ထိ။ ပုံစံ။

ဝါပရော-ဖြင့် အမှ နှောင်းသော ဣကိုချေ။ ဤသုတ်ဖြင့်
နောက်ဣကျေပြီးသော် ရှေ့ အရဿကို အာ ဒီဃ ပြုသင့်
သော်လည်း ကွစိ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။

(၁၇) တျဿ၊ တေ+အဿ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့် တေ၏
အဆုံး ကို ယ်ပြု။ (သဿရနိဿရ-အာဒေသ ၂ပါးရှိ
ရာ အာ ဒေသျှာနုပနိဿရည်း) ယ် အသို့ဆောင်။
ပဗ္ဗတျာဟံ၊ ပဗ္ဗတေ+အဟံ။ မျာ.ယံ၊ မေ+အယံတို့၌ ဒီဃံ
(ဒုတိယပိုင်း) ဖြင့် ရှေ့ ကျေ (ယ်ပြု) ပြီးသော် နောက်
အရဿကို အာဒီဃပြု။ (ဝိသုဒ္ဓါရုံ) ဒီဃံ (တတိယပိုင်း)
ဖြင့် နောက် ဟ,ယ မျည်းကြောင့် ရှေ့ အရဿကို အာ ဒီဃ
ပြု။ ယျဿ၊ ယေ+ အဿ ဟူသော တိကင်္ဂတ္ထရ-ဒုတိယ--
ပဏ္ဏာသက-သမဏဝဂ်၊ သုဒ္ဓိန္နကဏ္ဍကထာ၊ ဗျဿ၊ စေ+
အဿ ဟူသော မြာဟ္မဏ သံယုတ်-ပဉ္စမသုတ်တို့၌နည်းတူ။

ကွစိသဒ္ဓါ။ နေနာဂတာ၊ နေ+အနာဂတာ။ ဤသုတ်ဖြင့်
တေ၏ အစိတ် (ဌာနိဂါဒေသော) ကို ယ်ပြုသင့်သော်
လည်း ကွစိမြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဝါပရော-ဖြင့် မှ
နှောင်းသော အကို ချေ။ မတ္ထိ၊ မေ+အတ္ထိ။ နည်းတူ။
ပဝတ္ထေန္တော၊ ပဝတ္ထေ+အန္တော။ ဒမေန္တော၊ ဒမေ+
အန္တော တို့၌ ပဒန္တ မေဟုတ်သောကြောင့် ယ် မပြုရ။
အန္တသဒ္ဓါလွန်ကြောင့် မပြုရကုန်။

(၁၈) ဝမေဒဒုဒန္တာနံ

သရေ၊ ကြောင့်။ ဩ၊ ဥ-အန္တာနံ၊ အစိတ်ဩ၊ ဥ တို့၏၊ ကွစိ၊
ဌံ။ ဝ၊ ဝ ဟူသော။ အာဒေသော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဘေန ကွ၊ ကွေတာ။ အတ္ထိ ခေ၊ သပြာဟူ၏။ စန္ဒိ၊ ဗာဓ၊
ဝတ္ထိ၊ တွ ဝိဟိတံ။ သု၊ သ ဟောတိ၊ ဗဟု၊ ဗာဓော။
စတ္တာရော၊ မေ။ ကိန္နု၊ မာ၊ ဝ သမဏိယော။ သ၊ မန္တာ၊ ဂတော။
ပုံစံ။

အန္တ သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် ဣ ကို ဝ ပြု။ (ဟောတေ၊ ဝ။ သမန္တ-
ပါသာဒိကာတေ၊ ဝ သမညာ ဥဒပါဒိ။ ပုံစံ)

(၁၈) ကွတ္ထော၊ ကော+အတ္ထော။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့်
ကော၏ အစိတ် ဩကို ဝပြု၊ ခွေသ၊ ခေါ+သေ။ စန္ဒိ၊ ဗာ
ဓံ၊ စက္ခု+အာဗာဓံ၊ ဝတ္ထိ၊ တွ၊ ဝတ္ထု+တ္ထေ။ သု၊ သ၊
သော+အသ၊ ဗဟု+ဗာဓော၊ ဗဟု+အာဗာဓောနည်းတူ
စတ္တာရောမေ၊ စတ္တာရော=ဣမေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣကြောင့်
အစိတ်ဩကို ဝပြုပါလော့၊ ကွစိ မြစ်သောကြောင့် မပြု
ရ။ ဝါပရော ဖြင့်ဩတောမရ ဣကိုချေ။ ကိန္နု၊ မာ၊ ဝ။
ကိန္နု+ဣမာ၊ နည်းတူ၊ သမန္တာဂတော၊ သမန္တ+အာ
ဂတော။ ။ န ခွင်း၊ ဤသုတ်ဖြင့် အာ ကြောင့် ဥ ကို
ဝ ပြုသင့်သော်လည်း ကွစိကြောင့် မပြုလင့်၊ သရာသရေ
ဖြင့် အာ ကြောင့်ဥ ချေ၊ န အာကပ်။ ပရဒွေတာဝေါ-၊
ဖြင့် အ မှနှောင်းသော နည်း၌ သဒ္ဒါသ နိ လာ၊ ဒွိတ္တ
မပြုပဲသမန္တာဂတောလည်းသင့်၏။ (သက္ကဏ္ဍကားဝိပြု၍
သမန္တာဂတောပင်ရှိ၏။) ဟောတေ၊ ဝ။ ကောတိ+ဝေ။
ဤသုတ်၌ အန္တ သဒ္ဒါပိုဖြင့် ကြောင့် ဣ ကို ဝပြု။ ။ သမန္တ

(၁၉) သဗ္ဗော စံတိ။

သရေ၊ကြောင့်။သဗ္ဗော၊အလုံးစုံသော။ တိ၊ အတိ၊ ပတိ၊
ဣတိသဒ္ဓါတို့၏အစိတ် တိ သည်။ ကုစိ၊၌။ စံ၊စ အဖြစ်သို့။
ပပေါတိ၊၏။

အစ္စန္တံ။ပစ္စေတိ၊ ဣစ္စေဟံ ကုသလံ။ဣတိ၊ဿ။ ပုံစံ။

ပါသဒိကာတွေဝ၊ သမန္တ ပါသဒိကာတိ+ဝေ-နည်းတူ။
ပုထဿ ဇနေ၌ လိုက်သော အန္တဖြင့် ဣကို ဥ။ ဤသုတ်ဖြင့်
ဥကို ဝ ပြု၍လည်း ပြီး၏။ သရာသရေ- ဖြင့် ဟော
ထွေဝ လည်း ပြီး၏။ သဝဏီယံ၊ သော+အဏီယံ။
ဝိရဂန္တိ၊ ဝိရုးအန္တိတို့၌ ပဒန္တဝယဝ မဟုတ်၍ မပြုရ။
ဩအဝသရေ ဖြင့် ဩကို အဝပြု။ ချေး ကပ်။

(၁၉) အစ္စန္တံ၊အဟိ+အန္တံ။ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့် အလုံးစုံ
သော (တ်တွင် ရွေ့၊ ဣတွင် ရွေ့မဟုတ်) တိ သဒ္ဓါကို
(ဣဝဏ္ဏော ယံနဝါ ဖြင့် စီရင်၍ တျ ဖြစ်ပြီး၊ မစီရင်၍ တျ
မဖြစ်သေး၊ ရွေးရ) စပြု (အာဒေသျာနုရူပ-သဿရာ
ဒေသ) ပရဒွေ ဘာဝေါ-ဖြင့် အမှနှောင်းသော စ ကို
သဒိသ ဒွေဘော်ပြု။ ပစ္စေတိ၊ ပတိ+ဒတိ။ ဣစ္စေတံ။ဣတိ+
ဟေ-နည်းတူ။ ဣတိ၊ဿ။ ဣတိ+အဿ။ ဤသုတ်ဖြင့် အ
သရကြောင့် အလုံးစုံသော တိသဒ္ဓါကို စ ပြုသင့်ငြားသော်
လည်း ကုစိ သဒ္ဓါ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဝါ
ပရော-ဖြင့် စီရင်။ ဇစ္စမဓိရော။ ဇာတိ+မဓိရော။ ဇစ္စမူဂေါ၊
ဇာတိ+မူဂေါ။ သဗ္ဗောစံတိ ဟူသော ဝိနာဒိကာရ
(သရေ လိုက်ပုဒ်ချန်) ယောဂဝိဘာဂဖြင့် မျည်းနှောင်းရာ
တိကို စ ပြု၊ ဒိတ္တပြု။

(၂) ဒေါ်ဓဿ စ။

သရေ၊ ကြောင့်။ ဓဿ စ၊ ဓ၊ အောက်မြိုက်၏လည်း။ ကွစိ၊
ဌ်။ ဒေါ် စ၊ ဒ၊ ထွေးပြုသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။

ကေ.မိဒါ.ဟံ၊ ဣဓေ.ဝ တိဌမာနဿ။ ။ပုံစံ။

ဒေါ်စ ဌ် စသဒ္ဒါ ပဒသမုစ္စည်း။ ဓ၊ အောက်မြိုက်၏ ဟ
ပြုကို ဆည်း၏။ (သာဟုဒဿန.မရိယာနံ။ ။ပုံစံ)

ဓဿ စဌ် စသဒ္ဒါ ဝါကျသမုစ္စည်း။ ဒ၊ ထွေး၏ တ၊ ဝမ်းပူပြု
စသည်ကို ဆည်း၏။ (သုဂတော။ ဒုက္ကဋ္ဌံ။ ဂန္ဓဗ္ဗော။ အတြဇော။
နိယကော။ ဘစ္စော။ ကုလူပကော။ မဟာသာလော။ ဂဝဇော။
ကုဗ္ဗတော။ နိယံ ပုတ္တံ။ နိပ္ပတ္တိံ။ နိက္ခမတိ။ ပဓေသတိ
ပစ္စဝေက္ခဏာ။ ။ပုံစံ)

(၂၀) ကေ.မိဒါ.ဟံ၊ ကေ.မိဒေ.အဟံ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့် ဣဓ
၏ ဓအောက်မြိုက်ကို ဒထွေးပြု။ သရာသရေ-ဒိဿံတို့ဖြင့်
စီရင်၊ (အဋ္ဌကထာ မုတ္တက သဒ္ဓါနည်းတည်း။) သံဝိဒါဝ
ဟာရော၊ သံဝိဓာ+အဝဟာရော။ (တိုင်ပင်၍ခိုးခြင်း)
ထုတ်မှုကား သဒ္ဓါနှင့် အဋ္ဌကထာ တပြေးတည်း ဖြစ်ရာ၏။
ဣဓေဝ၊ ဣဓ+ဝေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် နေသရကြောင့် ဓအောက်
မြိုက်ကို ဒထွေးပြုသင့်စေကာမူ ကွစိ ဟူသော ပဋိသေခ
ကြောင့် မပြုလင့်။ မိဒင်း၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ သာဟုဒဿနံ။
ဤသုတ်၌ (ဒေါ်နောင်၊ ထိုင်သော) စသဒ္ဓါဖြင့် ဓအောက်
မြိုက်ကို ဟပြု။ သုဂတော၊ သုဂဒေါ-စသည်၌ နှစ်ပုဒ်နောင်
စဖြင့် ဒ နည်းကို တစသည်ပြု။

(၂၁) ဣ-ဝဇ္ဇော ယံ န ဝါ။

သရေ၊ အသရူပသရကြောင့်။ ဣ-ဝဇ္ဇော၊ ဣ၊ ဤနှစ်လုံး
သည်။ နဝါ၊ အချို့။ ယံ၊ ယ အဖြစ်သို့။ ပဗ္ဗေတိ၊ ဧ။

အဂ္ဂာ-ဂါရုံ။ ယူနံ။ နဒျာ-သန္ဓော၊ ပဉ္စဟ-ဇေဟိ။
ဂစ္ဆာမ-ဟံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၂) ဧဝါ-ဒိဿ ရိ ပုဗ္ဗော စ ရဿာ။

ဧဝါ-ဒိဿ၊ ဧဝ သဒ္ဓါ၏ အစ ဧ၏။ ရိ၊ ရိ ပြုသည်။
ပုဗ္ဗောစ၊ ရှေးဒိဿသရသည် ဖည်း။ ရဿာ၊ ရဿပြုသည်။
နဝါ၊ အချို့။ ဟောတိ၊ ဧ။

ယထ-ရိဝံ၊ တထ-ရိဝံ။ ယထေ-ဝံ၊ တထေ-ဝံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၁) အဂ္ဂာဂါရုံ၊ အဂ္ဂိ+အာဂါရုံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာသရကြောင့်
ဣကို ယံ ပြု၊ ယံ အာသို၊ ဂ္ဂိ ယာသိုကပ်။ ဗျဉ္ဇနောစ ဝိသ-
ညောဂေါ၌ စ သဒ္ဓါဖြင့် ဗျည်းသုံးလုံးတို့တွင်သုတိတူ ဗျည်း
နှစ်လုံး အစ ဗျည်းတလုံးချေ။ ။ ယူနံ၊ ဣ+ဥ၊ နံ။ နဒျာသ-
န္ဓော၊ နဒီ+ အာသန္ဓော နည်းတူ (ယဝတံ-ပရဒွေဘ-
ဝါ-တို့ဖြင့် စီရင်လျှင်နန္ဒာသန္ဓောဦး၏) ပဉ္စဟဇေဟိ။ ပဉ္စ-
ဟိ+အဇေဟိ။ ဂစ္ဆာမဟံ၊ ဂစ္ဆာမိ+အဟံ။ ဤသုတ်ဖြင့်
အ သရကြောင့် ဣကို ယံ ပြုသင့်တပြီး နဝါ တားဆီး၍
မပြုရ။ ချေ၊ ကပ်။

(၂၂) ယထရိဝံ၊ ယထာ+ဧဝ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာမှ နှောင်းသော
ဧဝ၏ အစ ဧကို ရိပြု။ ရှေးအာဒိဿကိုလည်း အ ရဿပြု။ ။
တယရိဝံ တထာ+ဧဝ နည်းတူ။ ယထေဝံ၊ ယထာ+ဧဝ
တထေဝံ၊ ဟထာ+ဧဝ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာမှ နှောင်းသော
ဝ၏ အစ ဧကိုရိ ပြုသင့်တကားန၊ ဝါ တားသောကြောင့်
မပြုရ။ ချေ၊ ကပ်။

ဣတိသန္ဓိကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။ (၁၁)

ဣတိအယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော တဆယ့်တသုတ်။ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်အပေါင်းသည်။ သန္ဓိ-ကပ္ပေ၊ သန္ဓိကပ္ပေ။ ဒုတိယော၊ ဒုတိယတို့၏ ပြည့်ကြောင်းဖြစ်သော။ ကဏ္ဍော၊ အဖြတ်အပိုင်းတည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိသမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

(၂၃) သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်။ သရာ၊ တို့သည်။ ပကတိ၊ ပကတိအတိုင်းသည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တိဏ္ဍော ပါရဂူတော။ ။ပုံစံ။

(၂၄) သရေ ကွစိ။

သရေ၊ ကြောင့်။ သရာ၊ တို့သည်။ ကွစိ၊ ခွင်း။ ပကတိ၊ သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပါရဂူတော အဟု။ ။ပုံစံ။

(၂၃) တိဏ္ဍော ပါရဂူတော၊ တိဏ္ဍော+ပါရဂူတော။ ဣဒ်ခွင်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ပဗျည်းကြောင့်သြ ကိုရှေးအတိုင်း (ပကတိပြု) (လောပဉ္စ တတြာကာရော သုတ်ဖြင့် ပဗျည်းကြောင့် ရှေ့သြကိုချေ၍ ထိုနေရာ၌ အလာ၍ တိဏ္ဍောပါရဂူတော ဖြစ်လှလသော် ဤသုတ်ဖြင့် ပဗျည်းကြောင့် သန္ဓိအဖြစ်ကို မြင်တားသောကြောင့် မချေရမလာရ (ရှေးအတိုင်းထားပကတိပြု)

(၂၄) ပါရဂူတောအဟု၊ ပါရဂူတော+အဟု၊ တိခွင်း၊ သရာသရေဖြင့် ချေ၍ ဒီဃံ ဖြင့် ဒီဃပြုလှလသော် ဤသုတ်ဖြင့် သရာကြောင့် သန္ဓိအဖြစ် မြင်သောကြောင့် မချေရ၊ ဒီဃမပြုရ။

*ဣတိ မနှောင်း၊ အာလုပ်ပေါင်းနှင့်၊ ဆန်းကောင်း
မစောင့်ရ၊ ပဒန္တံ၊ ဒိဃရိုရာ၊ သန္တိစ္ဆာကင်း၊ ဤလေးခင်းမှာ၊
ပြုလျှင်းပကတိ ကွစိတည်း။

ပဿာနန္တ အာသိဝိသံ ယောရဝိသံ။ သက္ကာဒေဝါတိ။
သောဟန္တန ဣတောဂန္တာ၊ ဘဂဝါ တောဒေဝါစ။ ကော

(၁) ဣတိမနှောင်း၊ အာလုပ်ပေါင်းနှင့်၊ (၂) ပုဒ်နှောင်း
ဒိဃ၊ ဝါကျအရာ၊ (၃) ကြိယာရှေ့၊ ၉ နှင့် ဣတည်း။
(က) သန္တိစ္ဆာ (ခ) သုခစ္ဆာကင်း။ (ဂ) ဆန်းစောင့်ကင်း
သည်။ ။ ပြုလျှင်းပကတိ ကွစိတည်း။ “သမည-ဝိသေသ-
ပထမသုံးပါးကို ဒုတိယ သုံးပါးနှင့် မြှောက်ပွား၍ ပကတိ
ဌာန ၉-ပါးဖြစ်သင့်၏။

(၁) ရုပ်။ ။ ပဿာနန္တ အာသိဝိသံ၊ ပဿာနန္တ+
အာသိဝိသံ။ (ဣတိမနှောင်းသော အာလုပ်နန္တ) သက္ကာ
ဒေဝါတိ။ ဒေဝ+ဣတိ။ ဝါပရော-ဖြင့် ဣကို ချေ၍
ပုဗ္ဗောစဖြင့် ဒိဃပြုမည်ရှိသော် ဤသုတ်ဖြင့် အာလုပ်နန္တ
ဖြစ်သင့်သော်လည်း ဣတိနှောင်းရာ ကွစိသဒ္ဓါ ဖြစ်သော
ကြောင့် မဖြစ်ရ။ (ပကတိ မပြုရ) လောပ ဒိဃပြု။ နမော
တေ ဗုဒ္ဓံ ဝိရတ္ထ၊ ရဝိ+အတ္ထ။ ဖိခွင်း။ သရာသရေဖြင့် ချေ
လှသသော်ဣတိမနှောင်းသော အာလုပ်နန္တ ဖြစ်သင့်သော်
လည်း ဆန္ဒတောဒ အရာ ကွစိသဒ္ဓါ ဖြစ်သောကြောင့် မဖြစ်ရ။
(ပကတိ မပြုရ) ချေ။ (ဝိသေသနကို ဝိသေသကဲ့သို့ခေါ်
သည်။)

(၂) ရုပ်။ ။ ဘဂဝါတောဒေဝါစ၊ ဘဂဝါ+တောဒေဝါစ
သော ဣမံ၊ ကော+ဣမံ။ (ဝါကျ၌ နာမပဒန္တဒိဃ၏ပကတိ)

ဣမံ ပထဝီံ ဝိစေဿဟိ၊ ဇိဝှါယတနံ။ ဘယတူပဋ္ဌာနံ။
ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ။ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ။ပုံစံ။

အာဂတတ္ထ၊ အာဂတာ+အတ္ထ။ ဣတ္ထိတိ၊ ဣတ္ထိ+ဣတိ။
သဗ္ဗေဝ။သဗ္ဗေ+ဧဝ။ပရိသုဒ္ဓေတ္ထ၊ပရိသုဒ္ဓါ+ဧတ္ထ။(ဝါကျ၌
ပဒန္တဒီဃဖြစ်သော်လည်းကွစိမြစ်၍မမြစ်ရ၊ပကတိမပြုရ၊သန္ဓိ
ဖြစ်၏။) ဇိဝှါယတနံ၊ ဇိဝှါ+အာယတနံ။ ဘယတူပဋ္ဌာနံ
ဘယတော+ဥပဋ္ဌာနံ။(ပဒန္တဒီဃဖြစ်၍မြစ်သင့်သော်လည်း
သမာသ်၌ ကွစိမြစ်၍ မမြစ်ရ၊ ပကတိမပြုရ၊သန္ဓိဖြစ်၏။)
သဒ္ဓိဓဝိတ္တံ ပရိသဿသေဋ္ဌံ၊သဒ္ဓါ+ဣဝ။(ဝါကျ၌ ပဒန္တဒီဃ
ဖြစ်၍ မြစ်သင့်သော်လည်း ဆန္ဒဘောဒအရာ ကွစိသဒ္ဓါ မြစ်၍
မမြစ်ရ၊ပကတိမပြုရ၊ သန္ဓိဖြစ်၏)

(၃) ရုပ်။ ။ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ၊ ဂါထာဟိ+
အဇ္ဈဘာသိ။ သတ္ထုအဒါသိ၊သတ္ထု+အဒါသိ။ နာမပဒန္တ-
ကြိယာဒိ ဣ,ဥ၌ ပကတိပြု)။ ။မနသာကာသိ၊ မနသိ+
အကာသိ။သိတံပါတုာကာသိ၊ပါတု+အကာသိ။ (နာမပဒန္တ
ဣ,ဥ ဖြစ်၍ မြစ်သင့်သော်လည်း ကွစိမြစ်၍ မမြစ်ရ၊ ပကတိ
မပြုရ၊ သန္ဓိဖြစ်၏။) ဆန္ဒဘောဒအရာ ကွစိမြစ် မရှိကောင်း။

(၄) ရုပ်။ ။ဂါထာယ အဇ္ဈဘာသိ၊ ဂါထာယ+
အဇ္ဈဘာသိ။ သန္ဓိန္ဒာ ကင်းသောကြောင့် ပကတိပြု)။ ။
တတ္ထေဝန္တရဓာယိ၊ တတ္ထေဝ+အန္တရဓာယိ။ (သန္ဓိန္ဒာ
မကင်း၍ ကွစိမမြစ်ရ၊ ပကတိမပြုရ၊သန္ဓိဖြစ်၏) တတ္ထေဝန္တရ
ဓာယတိ၊တတ္ထေဝ+အန္တရဓာယတိ။ (သန္ဓိန္ဒာမကင်း၊ဆန်း
လည်း စောင့်ခြင်းငှါ ကွစိမြစ်၍ မမြစ်ရ၊ ပကတိမပြုရ၊ သန္ဓိ
ဖြစ်၏။)

(၂၅) ဒီဃံ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်။ သရာ၊ တို့သည်။ ကွစိ၊ ခွံ။ ဒီဃံ၊ သို့။
ပပ္ပေါန္တိ၊ ကုန်၏။

သုခုစ္စာရဏ၊ ဆန်းစောင့်ထ၊ ဒီဃန္တချက်မှတ်။ ။ ဆာရတ္တံ၊
ဧဝံ ဂါမေ မုနိစရေ။ ဣဓ မောဒတိ။ ။ ပုံစံ။

(၂၆) ရဿံ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်။ သရာ၊ တို့သည်။ ကွစိ၊ ခွံ။ ရဿံ၊ ရဿအဖြစ်
သို့။ ပပ္ပေါန္တိ၊ ကုန်၏။

ဆန်းစောင့် အာဂုံ၊ နှောင်းတုံ သံယုဂ်၊ တဒ္ဓုတ်၊
သမာသလယ်၊ ဤငါးသွယ်၊ ချိုဝယ် ရဿပြု။

ပုဂ္ဂလ ဓမ္မ ဒဿာ တေ။ ယကယိဒံ။ အဿာသ၊ ပု
ဿာသ။ သဗ္ဗညုတညာနံ။ ဒါသိ-ဒါသံ။ မနဿာ ဒညာ
ဝိမုတ္တာနံ။ ယထာက္ကမံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၅) ဆာရတ္တံ၊ ဆ + ရတ္တံ။ ရဗျည်းကြောင့် အရဿကို အာဒိ-
သပြု။ (သုခုစ္စ) မုနိစရေ၊ မုနိ + စရေ။ ဤသုတ်ဖြင့် စမျည်း
ကြောင့် ဣရဿကို ဤဒီသပြု။ (ဆန်းစောင့်) ။ ။ ဣဓမော
ဒတိ၊ ဣဓ + မောဒတိ အင်္ဂါစုံသော်လည်း ကွစိ ကြောင့်
ဒီဃမပြုလင့်။

(၂၆) ပုဂ္ဂလဓမ္မဒဿ၊ ပုဂ္ဂလာ + ဓမ္မဒဿ။ ဤသုတ်ဖြင့်နောက်
ဓမျည်းကြောင့် ရှေ့အာဒိဃကို အ ရဿပြု။ ။ (ဆန်း
စောင့်) ဤပုံစံသည် အဋ္ဌစ ပုဂ္ဂလ ဓမ္မဒဿ တေ-ဟူသော
ဆတ္တ မာနဝ ပိဿာနဝတ္ထုလာ 'ဒေါကေ မိစ္ဆတိ ဘတ္တ-
ယတေဂေ' နှင့်ညီစွာဖွဲ့သိသော "ဒိဟာ-ဇွဲးချိုး၊ ဂါထာ
ဖြစ်၍ ဘဂိုဏ်းကြိုက်ရန်ရဿ ပြုပေးရသည်။ (တောဥဒ္ဓက

၁၂-လုံးဘွဲ့၊ ဒေါ်ခဲကကား-သဝ-လုံးဘွဲ့တည်း)။ဘောဝါဒိ
နာမ သော ဟောတိ (သစေ ဟောဟိ သကိဉ္ဇနော၊)
ယထာဘာဝိ ဂုဏေန သော (တို့၌ သုခုန် ကိုပင် ဂါထာ
ဝိသယဖြစ်၍ ဆန္ဒာနုရက် ဆိုသည်)။ယထယိဒံ၊ ယထာ+
ဣဒံ။ ယဝမဒန-ဖြင့် ဣကြောင့် ယလာ။ဤသုတ်ဖြင့် အာဂုံယ်
ဗျည်းကြောင့် အာ ဒီဃကို အ ရဿပြု။ (အာဂုံ။) အဿာ
သပ္ပဿာသာ၊ အာ+သာသပ္ပဿသာ။ ပရဒ္ဒေတာဝေါ--၊
ဖြင့် အာမှနှောင်းသော သကို သဒိသ ခွဲဘော်ပြု။ ဤသုတ်
ဖြင့် သံယုဂ် သဗျည်းကြောင့် အာဒီဃကို အ ရဿပြု။
(နှောင်းတုံသံယုဂ်) “လောပေါ၊ ဒေသ၊ အာဂမန္တံ၊
ဒီဃ၊ ရဿော၊ ဝိကာရော-မှတ်လော ပကာတိ” ဟူသော
သန္နိခုနစ်မျိုးတွင် ခွဲဘော်လည်း အာဂမ ဖြစ်သော်လည်း
၁-အာဂုံ၊ ၂-သံယုဂ်၊ ၃-အာဂုံ သံယုဂ်၊ ၄-ခွဲဘော်သံယုဂ်
ဟု လေးမျိုး သီးခြားလို၍ သံယုဂ်ဟု ခွဲထားသည်။ သဗ္ဗညု
တညာနံ၊ သဗ္ဗညု။+တညာနံ။ ဤသုတ်ဖြင့်၊ (တာပစ္စည်း၏)
တ ဗျည်းကြောင့်။ ဥဒီဃကို ဥ ရဿပြု။ (တဒ္ဓိတ်လယ်၊
သဗ္ဗာ+ဥ+တာ+ဥာနံ၊ ဖြတ်မှုကား- နှောင်းတုံ သံယုဂ်၊
တဒ္ဓိတ်လယ်၊ နှောင်းတုံ သံယုဂ် ဖြစ်၏။ ထုလ္လစ္စယော၊
ထု+လစ္စယော၊ လည်းနည်းတူ။ နှောင်းတုံသံယုဂ်။ ဒါသိ
ဒါသံ၊ ဒါသိ+ဒါသံ။ ဇမ္ဗုဒီပေါ၊ ဇမ္ဗု။+ဒီပေါ တို့လည်း
နည်းတူ၊ သမာသ်လယ်။ မာလဘာရိ အလင်္ကတော
ဟူသော အဘိဇ္ဇမာန ပေတဝတ္ထု၊ ‘ဝိယောစ မေ ဟေ
ဟိတိ မာလဘာရိ’ ဟူသော ဝိသုတိနိပါတ် ဘလ္လာတိယ
ဇာတ်တို့၌ မာလာယဘာရိနိ။ ၁၂၀၂။ ဘာရိ သံဒွေ
ပရေ မာလဝန္တဿ ရဿော ဟောတိ။ မာလဘာရိ။
ဗကုလ မာလဗာရိဟူသော အာသုဗောဓနှင့်ညီစွာ မာလာ
၏ အာကို အ ရဿပြု။ သမာသ်၊ကဒ္ဓိတ်လယ်၌ ဤ၊ဥ၏
သံ ရဿပြုကို နိယမ ပြု၏။ ။မနသာဒညာ။ မနသု-

(၂၇) လောပဉ္စ တတြာကာရော။

ဗျဉ္ဇနေစ၊ ကြောင့်လည်း။ သရာ၊ တို့သည်။ ကွစိ၊ ဌ။ လောပံ၊
သို့။ ပပွေ၊ နိ၊ ကုန်၏။ တတြ၊ တို့ကျေရာ၌။ အကာရောစ၊ အ
အကွရာသည်လည်း။ အာဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။

သေ ဓမ္မော၊ သောဓမ္မော။ သ မုနိ၊ သောမုနိ။ ။ ပုံစံ။

ဗျဉ္ဇနေစ ၌ စသဒ္ဓါ သမုစ္စည်း၊ သရန္တောင်းသည်ကို
ဆည်း။ သေ. အတ္ထော၊ ဒိမ္မတ္ထော ဒီသ ဥစ္စတေ။ ပုံစံ။ ။ အာ
ကာရောစ၌ စသဒ္ဓါ ဒုတိယတ္ထ သမ္ပိဏ္ဏန၊ တနည်း သမုစ္စည်း။
အ, ဥ ကျေရာ၌ ဥ, ဩ လာခြင်းကိုဆည်း၏။ ။ ကထာဇာနေမု
တံ မယံ။ ကစ္စိနော တံ။ ပုံစံ။ ။ တတြာကာရော ယောဂ
ဝိဘာဂဖြင့် နိဂ္ဂဟိတံမှ နောက်ဖြစ်သော သရကျေရာ၌ အ,
လာ။ ။ တ, ဒမိနာ ဝိဇာနာထ။ ။ ပုံစံ။

အညာ။ ယဝမဒုနဖြင့် ဒိ လာ။ ဤသုတ်ဖြင့် အာဂံ ဒိ ဗျည်း
နှောင်းသော်လည်း ကွစိမြစ်၍ ရသေ မပြုရ။ ။ ယထာက္ကမံ၊
ယထာ+ကမံ၊ ဝါကျံ၊ ဝါကျံ၊ နည်းတူ။ မေဓာဝိ၊ မယာဝိ။
ဟိရိမာ၊ ဝိမာ၊ သိရိမာ တဒ္ဓိဝံလယ်၌ ကွစိမြစ်။ သဒ္ဓါဓနံ။
သိရိကရံ၊ သိရိဂစ္ဆော၊ သမာသ်လယ်၌၊ ကွစိမြစ်။ သိရိတရံ၊
ကြာနိ။ သိရိဂစ္ဆော၊ ကြသရေခန်း။

(၂၇) သေဓမ္မော သော+ဓမ္မော၊ သ်ခွင်း ဩကြွင်း။ ဤသုတ်ဖြင့်
ဓမ္မည်းကြောင့် (တေသဒ္ဓန္တ) ဩကိုချေ၊ ထိုကျေရာ၌အလာ၊
သ်ကိုအသို့ကပ်။ ။ သမုနိ၊ သော+မုနိ။ ထေရောပုဒါန
မုတ္တမော၊ ထေရော+ဝါဒါနမုတ္တမော၊ (ထေရော၊ အရှင်
မဟာကဿပ စသော ထေရ်တို့၏ ဝါဒသည်။ (ကေရာနံ
သောပြု) ဝါဒါနံ၊ မဟာသဃ်^၀ကဝါဒ၊ စသည်ကိုထက်။

(၂၈) ပရဒွေဘာဝေါ ဌာနေ။

ဌာနေ။ သင့်လျော်သော အကြောင်းသည်။ သတိ၊ သော်
ဝါ၊ဌာနေ၊ သင့်လျော်သော အရာ၌။ သရမှ၊ သရမှ၊ ပရ
နောက်ဖြစ်သော။ ဗျဉ္ဇနဿ၊ ဗျည်း၏။ ဒွေ-ဘာဝေါ၊ နှစ်လုံး
ဆင့် ဖြစ်ကြောင်း သဒိသ ဒွေဘော်ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဣဓ-ပုမာဒေါ။ အ-ပုမတ္ထော။ သု-ပုတိပန္နော။ ဥဇု-
ပုတိပန္နော။ ။ပုံစံ။

ဥတ္တမောမြတ်၏) တို့နည်းတူ။ ဒီသွာယာစက မာဂတေ၊
ယာစတေ+အာဂတေ။ အာကြောင့် ချေ။ ထိုနေရာ၌ အလာ၊
မ်လည်း လာ။ ။သော ဓမ္မော၊ သောမုနိတို့၌ လွှမ်းမြတ်။
သေအတ္ထော၊ သော+အတ္ထော။ ဤသုတ်၌ (ဗျဉ္ဇနေ နောင်
ထိုင်သော) စဖြင့် ကြောင့် ဩချေ၊ အလာ။ ။ဒီဃဥစ္စတေ၊
ဒီဃော+ဥစ္စတေ၊ နည်းတူ။ ဇာနေမုတံ၊ ဇာနေမ+တံ။
ဤသုတ်ဖြင့် တ ဗျည်းကြောင့် မ ၏ အ ကိုချေ။ ဤသုတ်၌
(အ ကာရာ နောင် ထိုင်သော) စ ဖြင့် ထိုနေရာ၌ ဥလာ။
တဒမိနာ၊ တံ+ဣမိနာ။ ပရာဝါသရာ-ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်မှ
နောက်ဖြစ်သော ဣကိုချေ။ တကြာကာရာ၊ (ဒွိဓာကရဏ)
ယောဂဒိဘာဂဖြင့် ထိုနေရာ၌ အ လာ။ မဒါသရေ-ဖြင့်
အကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ခံ ပြု။

(၂၈) ဣဓပုမာဒေါ၊ ဣဓ+ပမာဒေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် အ ခံသမ္ပ
နောက်ဖြစ်သော ပကို သဒိသ ဒွေဘော်ပြု။ (ပ ၌ သဒိသ
ဒွေဘော်လာ)။ အပုမတ္ထော၊ အ+ပမတ္ထော။ သုပုတိပန္နော
သု+ပတိပန္နော။ ဥဇုပုတိပန္နော၊ ဥဇုပတိပန္နော။ နည်းတူ။

ကစည်း-၅

(၂၉) ဝဂ္ဂေယျောသော၊ ယောသာနံ တတိယ ပထမာ။

ဌာနေ၊ သည်။ သတိ၊ သော်။ ဝါ၊ ဌာနေ၊ ဌံ။ ဝဂ္ဂေ၊ ဝဂ်နှစ်
ဆယ့်ငါးလုံး၌။ ဝါတွင်။ တတိယ၊ ပထမာ၊ တတိယ၊ ပထမအက္ခ
ရာတို့သည်။ ယောသာ၊ ယောသာနံ၊ ယောသ၊ အယောသ ဖြစ်
ကုန်သော စတုတ္ထ၊ ဒုတိယ အက္ခရာတို့၏။ ဒွေဘာဝေါ
နှစ်လုံးဆင့်ဖြစ်ကြောင်း အသဒိသဒွေဘော်ပြုသည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ ။ (နိယမသုတ်)

ပ. ဣရတိ။ ပဉ္စ၊ ကုန္ဒာ။ ။ ပုံစံ။

သောတု နုနယ်။ မှတ်သားလွယ်အောင်၊ ဓိပ္ပာယ်ရှင်ပျ၊
ဒွေဘာဝ၏၊ ဌာနသဘော၊ အပြွန်ဟောပိမ္မံ၊ နှစ်နောကြည်ဆွ၊
ကျက်မှတ်ကြလေ၊ ရဿ သဗ္ဗ၊ အာဒိဿာ၏၊ နောက်မှာ
ရောက်ရှိ၊ ပ၊ ပတိနှင့်၊ ပဋိ၊ ကမ၊ ဂဟ၊ ဒု၊ ကိ၊ တလီ ကုသ၊ ဉ၊
ဇုတ ဟု၊ ကုဓ၊ သိ၊ သု၊ သမ္ဘု၊ သရ၊ သသ၊ စဇာ၊ ကိလေသာ
ဝီတိ၊ တိကာဒိတို့၊ အာဒိ ဗျည်းမှာ၊ ဒွေဘော် သာတည်း၊
ပုနာ၊ ဇတု၊ နိ၊ ဉ၊ ဒု၊ တ၊ စတု၊ ဆနှင့်၊ သန္တကိပြု၊ သ၊ ဗျည်းစု
နောက်၊ ဒွေဘော် ရောက်၏၊ မဖောက် တဿ၊ စပဂ္ဂနှင့်၊
ယဝတံ၊ ဧဟေ၊ သယေ တတန်၊ သဗ္ဗောစံ ဟု၊ ငါးတန်သော
သုတ်၊ ပြီးပြယုဂ်လည်း၊ ဆင့်ထုတ်ဒွေချည်း၊ စဖြင့် ဆည်းသည်။

(၂၉) ဝဂ္ဂရတိ၊ ပ+ဆရတိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အရဿမှ နောက် ဖြစ်
သော စတုတ္ထက္ခရာ သ ဗျည်းကို အသဒိသ ဒွေဘော် ပြု။
(ပရဒွေဘာဝေါ- ဖြင့်လည်းစီရင်နိုင်၏) ပဉ္စကုန္ဒာ၊ ပဉ္စ+
ခန္ဒာ။ နည်းတူ။ ။ သရမှာဂ်ကို၊ သင်္ခါရော။ ။ ဌာနေတိကို၊
ပုဏ္ဏ ခဗ္ဗကံ၊ တဿ ဆဝိယာဒိနိ။

ဖြင့်ပည်းများထုံ၊ ဝကို ဗပြု၊ ဆန္ဒာနုရက်၊ အချက်ချက်မှာ၊
ဒွေဘော်သာတည်း၊ ဝဂ္ဂါ ဒုတိယ။ စတုတ္ထ လည်း၊ ဌာန
ချင့်ထောက်၊ ဒွေဘော်ရောက်၏၊ ရွေးကောက်မမှား၊ အကျဉ်း
ထားသည်။ ။မှတ်သားလွယ်ဖို့ ကဗျာတည်း။

ဣတိ သန္တိကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။ (၇)

ဣတိ အယံ၊ ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ခုနစ်သုတ်၊ ပုတ္တိ၊
ဥဒါဟရုဏ် အပေါင်းသည်။ သန္တိကပ္ပေ၌။ တတိယောသော။
ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါသည်။ ဣတိ သမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

(၃၀) အံဗျဉ္ဇနေ နိဂ္ဂဟိတံ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ မိန့်ပြောသည်။ အံ၊ အံသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ။ဧဝံ၊ ဝုတ္တေ။ တံ၊ နမဿန္တိ။ ။ပုံစံ။

(၃၀) ဧဝံ ဝုတ္တေ။ ဧဝံ + ဝုတ္တေ။ ဗျဉ္ဇနေ စ ဖြင့်ဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံ
ကိုချလှလတ်သော် ဤသုတ်ဖြင့် နောက်ဓမ္မည်းကြောင့် ရှေ့ဝဉ္စ
တည်သော (ဓမ္မ နောက်ဖြစ်သော) နိဂ္ဂဟိတံကိုအံပြီ။ (အံပြီ
ဟူသော်လည်း အဘျဉ္ဇောဥစ္စာရဏတ္ထောဟုဆိုသောကြောင့်
နိဂ္ဂဟိတံကို နိဂ္ဂဟိတံ-မိန့်ပြော သက်သက် ပြုခြင်းပင်
တည်း။ တနည်း-ဧဝံ ဝုတ္တေ။ ဧဝံ + ဝုတ္တေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဓမ္မည်း
ကြောင့် ရှေ့ဝဉ္စ တည်သော နိဂ္ဂဟိတံ (မိန့်ပြော) ကို
အံပြီ။ အ သရ နှင့်တကွပြီသည်။ သရလောပေါ် မာဒေသ-
ဖြင့် နောက် အံပြီကြောင့် ရှေ့ဝဉ္စ အ ကို ချေ။ နောက်သို့ကို
ပကတိပြု၊ ဝိကို အံသို့ကပ်။ ။တံ နမဿန္တိ-နည်းတူ။

(၃၁) ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေ။

ဝဂ္ဂေ၊ ဝဂ်ဗျည်းကြောင့်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ သည်။ ဝါ၊ အချို့။
ဝဂ္ဂန္တံ၊ နှောင်းသော ဝဂ်၏ အဆုံး၊ င, ဥ, ဏ, န, မအပြစ်သို့၊
ပပေါတိ၊ ၏။

တဏှာကံရော။ တ.ခံဏံ။ ရဏ.ဉ္စ.ဟော။ ဓမ္မ.ဉ္စရေ။
သဏ္ဌိတော။ တ.ဏ္ဍာနံ။ ဇုတိ.န္ဒရော။ တ.န္ဒာနံ။ သ.မ္ပတော။
တ.မ္ပတ္တော။ ။ပုံစံ။

ပရောဝါသရော သုတ်၌ ဝါ ရှိလျက်ဆိုသော ဝါသဒ္ဓါ
လွန်ဖြင့် လ,နှောင်းရာ၌နိဂ္ဂဟိတံကို လ,ပြု။ ။ပဋိသလ္လိနော။
သလ္လေခေါ။ သလ္လာပေါ။ သလ္လက္ခဏာ၊ ပုလ္လိဂံ။ ။ပုံစံ။
ကံစွည်း၌ ပုဂ္ဂလံ ထုတ်မှား၏။

(၃၁) တဏှာကံရော၊ တဏှာ+ကရော။ ဤသုတ်ဖြင့် ကဝဂ် ကဗျည်း
ကြောင့်ဟမှနှောင်း (ဟ၌တည်) သော နိဂ္ဂဟိတံကို ကဝဂ္ဂန္တံ
ပြု။ င် ကို ကသိုက် (နိစ္စ)။ ။တခံဏံ၊ တံ+ခဏံ (အနိစ္စ)။
ရဏဉ္စ ဟော။ ရဏံ+ဇဟော (နိစ္စ)။ ဓမ္မဉ္စရေ၊ ဓမ္မံ+စရေ
(အနိစ္စ)သဏ္ဌိတော၊ သံ+ဌတော (နိစ္စ)။ တဏ္ဍာနံ၊ တံ+ဌာနံ
(အနိစ္စ)ဇုတိန္ဒရော၊ ဇုတိံ+ဇရော (နိစ္စ) တန္ဒာနံ၊ တံ+ဒါနံ
(အနိစ္စ)။ သမ္ပတော၊ သံ+မတော (နိစ္စ)။ တမ္ပတ္တော၊ တံ+
ပတ္တော (အနိစ္စ)။ (အင်္ဂံ၊ အံ၊ ဂံ။ ပပဉ္စော၊ ပပံ+စော၊ မဏ္ဍ
နံ၊ မံ+ဉ္စနံ။ စန္ဒော၊ စံ+ဒေါ။ အဗ္ဗ၊ အံ+ဗု-စသော ပကတိ
ကောပဒမဇ္ဈ၌ သာ၍မြဲသည်။) တံကမ္ပံ၊ တံ+ကမ္ပံ။ ဤသုတ်
ဖြင့် ကဝဂ် ကဗျည်းကြောင့် ရှေ့ နိဂ္ဂဟိတံကို ကဝဂ္ဂန္တံ ပြုသင့်
သော်လည်း ဝါ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ပဋိသလ္လိနော၊ ပဋိ
သံ၊ လိနော။ ဤသုတ်၌။ ဝါပိုဖြင့် လ, ဗျည်းကြောင့်
သ,၌ တည်သော နိဂ္ဂဟိတံကို လံ ပြု, လံ လသိုက်။ သလ္လေ

(၃၂) ဧဟေဉံ။

ဧ, ဟေ၊ ဧ, ဟ ကြောင့်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ သည်။ ဝါ၊ အချို့၊ ဉံ၊
ဥ အဖြစ်သို့။ ပပေ္ဂါတိ၊ ၏။

* ဝဝတ္ထိတ၊ ဝါသဒ္ဓကြောင့်၊ ဧန္တုဟိ၊ နိပဂါတ်ဒွိမ္မ၊
ဧန္တုဟ နှောင်းထဉ်ပြုရာ။ ။ ထိုမှ သေဆ၊ ဧန္တု ဟ၊ နှောင်းထ
မပြုရာ။

တ၊ ညေ၊ ဝေ၊ ထွ ပဋိပုစ္ဆိယာမိ၊ ဧဝံဉ္စိဧဝါ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊
တ၊ မေဝ ဝါစံ ဘာသေယျ၊ ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ ဧဝ-မေတံ။
ဧဝံ ဧဟာတိ။ ပုံစံ။ ။

ခေါ၊ သံ+လေခေါ။ သလ္လာပေါ၊ သံ+လာပေါ။ သလ္လက
ဏာ၊ သံ+လက္ခဏာ။ ပုလ္လိင်္ဂံ၊ ပုံ+လိင်္ဂံ။ နည်းတူ။

(၃၂)၊ တညေဝါတံ+ဧဝံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဧဝ၏ ကြောင့် တ ဌ်နိဂ္ဂ
ဟိတ်ကို ဉံ ပြု၊ ဉံ သို့ ဘဝံ။ ပရဇ္ဇေဘာဝေါ၊ ဖြင့် အမှနှောင်း
သော ဉံ ကို သဒိသဇ္ဇေဘော်ပြု။ ဧဝံဉ္စိ၊ ဧဝံ+ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့်
ဟိနိမိတ်၏ ဟ ကြောင့် ဝဉ္စ ဟည်သော နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉံ ပြု၊ ဉံ
ဟသ္မိကပ်။ ။ တမေဝါတံ+ဧဝံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဧဝ၏ ကြောင့်
နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉံ ပြုသင့်သော်လည်း ဝါကြောင့် မပြုရ။ မဒါ
သရေဖြင့် သေရကြောင့် တ၊ ဌ် နိဂ္ဂဟိတ်ကို မ ပြု၊ မ သို့ကပ်။
ဝုတ္တံ ဟေတံ၊ ဝုတ္တံ+ဟေတံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိ၏ ဟ ကြောင့်
နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉံ ပြုသင့်သော်လည်း ဝါကြောင့် မပြုရ။ ။
ဧဝမေတံ၊ ဧဝံ+မေတံ။ ဧဝံဟောတိ၊ ဧဝံ+ဟောတိ၊ ဤသုတ်
ဖြင့် ဧ, ဟ ကြောင့် ဝ ဌ် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဉံ ပြုသင့်သကဲ့သို့
ရှိသော်လည်း ဧဝ, ဟိတို့၏ ဧ, ဟ မဟုတ်သောကြောင့်
ဝါဖြစ်၍ မပြုရ။ ဗိန္ဒုကို မ ပြု။

(၃၃) သ ယေ စ။

ယေစယ ကြောင့်လည်း။ သ၊ နိမိတ်ယ နှင့်တကွ။ ဝါ၊ တကွ
သော။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ နိဂ္ဂဟိတ်သည်။ ဥ၊ ဥအဖြစ်သို့။ ဝါ၊ အချို့။
ပပ္ပေတိ၊ ဧ။

* ဝဝတ္ထိဟာ၊ ဝါသဒ္ဓါကြောင့်၊ သံမှာဗိန္ဒု၊ မှတ်ရူတဖန်၊
သဗ္ဗနာမ် ယ၊ နေ့ င်းထ ဗိန္ဒု၊ ဤနှစ်ခုသာ၊ ဥပ္ပရာ၊ ကြွင်းမှာ
မပြုရ။

သညောဂေါ၊ သံယောဂေါ၊ ယညဒေဝ၊ ယံယံ ဝေ၊
ပရိသံ ဥပသင်္ကမတိ။ အာနန္တရိကညမာဟု၊ အနန္တရိကံ ယံအာ
ဟု၊ ဧဝံ ယောဇနာ။ ပုံစံ။

(၃၃) သညောဂေါ၊ သံ+ယောဂေါ။ ဤသုတ်ဖြင့် ယ သာမန်
ကြောင့် သံ ဥပသာရ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို နိမိတ် ယနှင့်တကွ
ပြု သဒ္ဓိသဒ္ဓေဘော်ပြု။ သံယောဂေါ၊ သံ+ယောဂေါ။
ဝါမြစ်။ သညဒေဝ၊ ယံ+ယဒေဝ၊ ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနံ ယ
ကြောင့် ယ၌ တည်သော နိဂ္ဂဟိတ်ကို နိမိတ် ယနှင့် တကွ
ပြု။ ဤသုတ်။ ယံယဒေဝ၊ ယံ+ယဒေဝ၊ ဝါမြစ်။ အာနန္တရိကည
မာဟု၊ အနန္တရိကံ+ယမာဟု နည်းတူ။ ဝါမြစ်လည်းနည်း
တူ။ ဧဝံယောဇနာ၊ ဧဝံ+ယောဇနာ။ သံဥပသာရ၌
နိဂ္ဂဟိတ် ယ သဗ္ဗနံ နှောင်းသော နိဂ္ဂဟိတ် မဟုတ်၍ ဝါမြစ်။
သယေစ၊ သဟ+ယေစ။ ဤသုတ်၌ သ ဟူသော နိပါတန
ဖြင့် သဟကို သပြု။ (ဝါ-ဟကို ချေ) ပတိသင်္ခါ၊ ပတိသင်္ခါ၊
ယ၊ အင်္ဂါညာ၊ အဘိညာယ။ အလဇ္ဈိတာ၊ အလုဇ္ဈိတာလ-
တို့ နည်းတူ ယကို ချေ။

(၃၄) မ.ဒါသရေ။

သရေ၊ကြောင့်။နိဂ္ဂဟိတံ၊သည်။ မ-ဒါ၊မ ပြု၊ ဒပြုတို့သည်။
ဝါ၊ အချို့။ ဟောတိ၊ ဇာ။

*ယ,တ,တေ၊ သဒ္ဓနောဏ်ရုံ၊ နိဂ္ဂဟိသာ၊ ဒ,ပြုရာ၊ သဒ္ဓါ
ဝါကြောင့်မှတ်။

ယ.မေက-ရတ္တိံ၊တံမေဝဝါစံ၊တေ.မတ္ထ စသံညတော။
ယ.ဒနိစ္စံ။တံဒနတ္တာ။တေ.ဒဝေါစ။ အဇိနိမံ အဟာသိ မေ။
ပုံစံ။

မဒါ၊ ယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့် ဗျည်းနှောင်းရာ၌ မ,ဒ ပြု။ ။
ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ် ဂစ္ဆာမိ။ တ.ဒ္ဓိတံ။ သ.ဒ္ဓဟနာ။ ပုံစံ။ ။
သရေ,ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် ယပြု။ ။တ.ယိ.ဒ.မ-သာရံ။ ပုံစံ။

(၃၄) ယမေက ရတ္တိံ၊ယံ+ကေရတ္တိံ။ ဤသုတ်ဖြင့် သေရကြောင့်
ယ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို မပြု။ ။တေမတ္ထဝသံ။ တေ+အတ္ထဝသံ။
နည်းတူ။ ။ယ ဒနိစ္စံ၊ယံ+ဒနိစ္စံ။ ။တဒနတ္တာ၊ တံ+အန
တ္တာ၊ တေဒဝေါစ၊ တေ+အဝေါစ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရ
ကြောင့် ယ,တ တို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဒ ပြု။ (သက္ကတ၌ ယတ်
တတ် တေတ် ပုဒ်ရင်းဖြစ်၍ ပထမကွေ့ရာကို တထိယပြု
၏။စပေါ.ပေဇဗ်။ ဇါန္တေ ဌိတဿ စပဿ ဇဗ် ဟောတိ
အပေပရေ။ ဝါဂီသော စိတြ၊ပေါ။ (မုဒ္ဓံဗောဓ) ဝါဂီသော၊
ဝါက+ဤသော၊ စကားကို အုပ်စိုးသူ (ဝါဂီသော)၊ စိတြ၊
သော၊ စိတ်+ရူပေါ၊ ဆန်းကြယ်သော အဆင်းရှိသူ။ ။
မံ အဟာသိ၊ မံ+အဟာသိ။ ဝါမြစ်။ ဗုဒ္ဓမ် သရဏမ်ဂစ္ဆာမိ၊
ဗုဒ္ဓံ+သရဏံ+ဂစ္ဆာမိ။ ဤသုတ်၌ မဒါယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့်

(၃၅) ယ,ဝ,မ,ဒ,န,တ,ရ,လ ဝာ.ဂမာ။

သရေကြောင့်။ ယ,ဝ,မ,ဒ,န,တ,ရ,လ ဝာ.ယ,ဝ,မ,ဒ,န,တ,ရ,လ အက္ခရာရှစ်လုံးတို့သည်လည်း။ အာဂမာ၊ လာကုန်၏။

ယထ.ယိ.ဒံ စိတ္တံ။ တိ-ဝ.ဂီကံ ဈာနံ။ သိတ္တာ တေ လဟု မေ.ယတိ။ ၂-ဒ.ဂ္ဂ-စိတ္တော။ ဣတော နာ.ယတိ။ တသ္မာ တိ.ဟ။ စတု-ရဿော၊ သ-ဋ္ဌာ,ယဇနံ။ ယထာ ဣဒံ။ တထာ တေ။ ။ပုံစံ။

စသဒ္ဓါ သမုစ္စည်း။ ဟ အက္ခရာ စသည် လာခြင်းကို ဆည်း၏။ ။သုဟူဇူ စ။ ။ပုံစံ။

သဗျည်း, ဝ ဗျည်းကြောင့် ဓ--ဏ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ခံ ပြု။ ။တဒ္ဓိ တံ၊ တံ+ဟိတံ၊ ဒေါဓဿ စ၌ စဖြင့် ဟကို ဓ,အောက်မြိုက် ပြု၊ ဤသုတ်၌ မဒါယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဓ, ဗျည်းကြောင့် တ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ခံ ပြု၊ သဒ္ဓာနာ၊ သံ+ဒဟနာ။ နည်းတူ။ ။ တယိဒ မသာရံ၊ တံ+ဣဒမသာရံ။ ဤသုတ်၌ သရေယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဣ ကြောင့် တ၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ယံ ပြု။

(၃၅) ဘ-ယထယိဒံ၊ ယထာ+ဣဒံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣသရကြောင့် (ယထာဒိဂိုဏ်း) ယထာမှ နောက်၌ ယံ လာ၊ ယံ ဣသို ဆောင်။ ရသယံ-၊ ဖြင့် အာဂံ ယံ ဗျည်းကြောင့် အာ ဒီသကို အ ရဿ ပြု။ ။ ၂-ဟိဝဂီကံ၊ တိ+အဂီကံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အ သရကြောင့် တိသင်္ချာမှ နောက်၌ ဝ လာ၊ ။ ၃-လဟု မေဿတိ၊ လဟု+ဓေတိ (ပထမာ ကြိယာဝိသေသန)၊ ဤသုတ်ဖြင့် သေရကြောင့် (လဟုဝါဒိဂိုဏ်း) လဟုသဒ္ဓါမှ နောက်၌ ဝ လာ၊ ၄-ဥဒ္ဓစ္စိတ္တော၊ ဥ+အဂ္ဂစ္စိတ္တော။ ဤသုတ် ဖြင့်အသရကြောင့်။ (ဥဒါဒိဂိုဏ်း၊) ဥ,ဥပသာရမှ နောက်၌

(၃၆) ကွံ ဩ ပျဉ်နော။

ပျဉ်နော၊ ကြောင့်။ ကွံ၊ ဌ။ ဩ၊ ဩသည်။ အာဂမော၊ လာ၏။

* အတိပ္ပါနှင့်၊ နောက်သာ ပရ၊ ဩ လာရ၊ ကြွင်းထ ကွံ မြစ်။ ။ အတိပ္ပဂေါ ခေါ။ ပရော သဟသံ။ ။ ပုံစံ။

(၃၇) နိဂ္ဂဟိတဉ္စ။

သရေဝါ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ ပျဉ်နောဝါ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ ကွံ၊ ဌ။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ သည်။ အာဂမော၊ လာသည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။

စက္ခု-ဥဒပါဒိ၊ အဝံသိရော။ ယာဇဉ္ဇိဓ။ ပုံစံ။

စသဒ္ဓါ ဝိ၊ ဝတ္တိ၏ ဝိကပ် ပ ပြု။ ပ ၏ ဝ ပြုတို့ကို ဆည်း၏။ ။ ပဓေသတိ။ ဝိဓေသတိ၊ ပစ္စပေက္ခဏာ။ ပစ္စဝေက္ခဏာ။ ကာဝညံ။ ပုံစံ။

ဒိလာ။ ၅-ဣတောနာယတိ၊ ဣတော+အာယတိ။ ၆-တသ္မာတိဟ၊ တသ္မာ+ဣဟ။ ၇-စတုရသော၊ စတု+အသော။ ၈-သုဋ္ဌာယတနံ၊ သ+အာယတနံ။ ဝါတိက္ခိ၊ ယထာဣဒံ၊ ယထာ+ဣဒံ။

(၃၆) အတိပ္ပဂေါခေါ၊ အတိပ္ပဂေ+ခေါ။ ဤသုတ်ဖြင့်ပျဉ်နောကြောင့် အတိပ္ပဂေသဒ္ဓါမှ နောက်၌ ဩလာ။ သရာသရေဖြင့် ဧချေ၊ ဂိ ဩသ္မိကပ်။ ။ မရော သဟသံ၊ ပရ+သဟသံ။ နည်းတူ။

(၃၇) စက္ခုဥဒပါဒိ၊ စက္ခု+ဥဒပါဒိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဥသရကြောင့် ဥ ရဿမှနောက်၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ ။ အဝံသိရော၊ အဝံသိရော။ ယာဇဉ္ဇိဓ၊ ယာဇ+ဇိဓ။ နည်းတူ။ ဝဂ္ဂန္တံ ဝါ ဝဂ္ဂေဖြင့် ဝဂ္ဂန္တံ ဥ ပြု။ ။ ပဓေသကိ၊ ဝိ + ဓေသတိ။ ဤသုတ်၌

(၃၈) ကုစိ လောပံ။

သရေကြောင့်။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ သည်။ ကုစိ၊ ဌ။ လောပံ၊ သို့။ ပပေတိ၊ ၏။ တာသားဟံ သန္တိကေ၊ ကျားဟံ။ ဧဝံ၊ မဿ။ ကိံ၊ မဟံ။ ပုံစံ။

(၃၉) ဗျဉ္ဇနေ စ။

ဗျဉ္ဇနေစ၊ ကြောင့်လည်း။ နိဂ္ဂဟိတံ၊ သည်။ ကုစိ၊ ဌ။ လောပဉ္စ၊ သို့လည်း။ ပပေတိ၊ ၏။

အရိယသစ္စာနုဒဿနံ။ သာရတ္ထော။ အဝိသာဟာရော။ ဂန္တိ၊ ကာမော။ စိရပွဝါသိ။ ဧတံ၊ မင်္ဂလ မုတ္တမံ။ ပုံစံ။

စ သဒ္ဓါ စိရပွဝါသိ ဌ နိဂ္ဂဟိတံ၏ ပ ပြုကို ဆည်း၏။ ဉာသ်။ သမ္ပိဏ္ဏနလည်း သင့်။

(အာဂမော နောင် ထိုင်သော) စ ဖြင့် ဝိ ကို ပ ပြု။ ။

ပစ္စပေက္ခဏာ၊ ပစ္စဝေ + က္ခဏာ။ နည်းတူ။ ကဗျည်းကြောင့်ကို ပပြု။ ကာဝညံ၊ ကာပညံ - နည်းတူ။ ပ ကို ဝ ပြု။

(၃၈) တာသားဟံ၊ တာသံ + အဟံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့် ရှေ့သ၌ နိဂ္ဂဟိတံကိုချေ၊ သရာသရေ လောပံ၊ ဒီသံ တို့ဖြင့် စီရင်။ ကျားဟံ၊ ကိံ + အဟံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့်ကို နိဂ္ဂဟိတံကိုချေ။ ဣ ဝတ္ထောယံနဝါ၊ ဒီသံ တို့ဖြင့် စီရင်။ ဧဝံ၊ မဿ၊ ဧဝံ + အဿ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံကို ချေသင့်သော်လည်း ကုစိ မြစ်၍ မချေရ။ မဒါသရေ ဖြင့် စီရင်။

(၃၉) အရိယသစ္စာနုဒဿနံ၊ အရိယသစ္စာနံ + ဒဿနံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒဗျည်းကြောင့် ရှေ့ န ဌ နိဂ္ဂဟိတံကိုချေ။ (ပဉ္စမံ လဿ၊ သဗ္ဗတ္ထံ၊ ဆန်းကြောင့်) သာရတ္ထော၊ သံ + ရတ္ထော။ အဝိသာဟာရော၊ အဝိသံ + ဟာရော။ ဤသုတ်ဖြင့် ရဗျည်း၊ ဟဗျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတံချေ။ ဒီသံ နှင့် ရဗျည်း၊ ဟဗျည်းကြောင့် သ၏အရဿ

(၄၀) ပရော ဝါ သရော။

နိဂ္ဂဟိတဗျာ၊ မှ။ ပရော၊ သော။ သရော၊ သည်။ လောပံ၊ သို့။
ဝါ၊ အချို့။ ပပေါတိ၊ ဤ။

*ဝဝတ္ထိဘ၊ ဝါ သန္ဓေကြောင့်။ ဣဝ၊ ဣတိ၊ ဣဒါနိနှင့်၊ အသိ၊
ဧဝ၊ အပိ မျှသာ၊ နိပါတာဟု၊ ချေရန်စု၊ ခွင့်ပြု ရှုပသိဒ်။

စက္ကံ၊ ဝ။ ကိန္နိ။ အဘိနန္ဒ၊ ကိန္နိ။ ကလိန္ဒာနိ။ တွံ၊ သိ။ သဒိသံ၊
ဝ။ တွံ၊ ပိ နာမ။ ဧဝံ၊ သတေ အာသဝါ၊ ပုပ္ဖံ၊ သာ၊ တေ၊
ဒဟောသိ။ ။ ပုံစံ။

ကို အာ ဒီသပြီ။ (ရကာရ ဟကာရေသု ဥပသဂ္ဂန္တဿ
ဒီသော။ ရှ) ဂန္တုကာမော၊ ဂန္တု+ကာမော။ နည်းတူ။ ။
စိရပ္ပဝါသိ၊ စိရံ+ပဝါသိ။ ဤသုတ် (လောပံစ) ၌ စ ဖြင့်
နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝ ပြု၊ *ဧတံ မင်္ဂလမုတ္တမံ၊ ဧတံ+မင်္ဂလမုတ္တမံ။
ဤသုတ်ဖြင့် မမျည်းကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ချေသင့်သော်လည်း
ကွစိ မြစ်၍ မချေရ။

(၄၀) စက္ကံ၊ ဝ။ စက္ကံ+ဣဝ၊ ဤသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်မှ နောက်ဖြစ်သော
(ဣဝနိပါတ်၏) ဣကို ချေ။ ။ ကိန္နိ၊ ကိ+ဣတိ။ နည်းတူ
(ဣဘိနိပါတ်၏) ဣကျေပြီးလျှင် နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဝဂ္ဂန္တပြီ။ ။
အဘိနန္ဒ၊ အဘိနန္ဒ+ဣတိ။ နည်းတူ။ ကလိန္ဒာနိ၊ ကလိ+
ဣဒါနိ။ တွံသိ၊ တွံ+အသိ။ သဒိသံ၊ သဒိသံ+ဧဝ။ တွံပိ နာမ၊
တွံ+အပိ နာမ-ကိုလည်းနည်းတူ။ ဧဝံ၊ သ၊ ပုပ္ဖံသာတို့ကို အနန္တ
ရ သုတ်၌ ပြီးစေအံ့။ ။ တေဒဟောသိ၊ တေ+အဟောသိ။
ဤသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတော ပရ အ ကို ချေသင့်သော်လည်း ဣဝ
စသည်တို့၏ ဣစသည်မဟုတ်၍ ကွစိမြစ်သောကြောင့် မချေ။
ကစ္စည်း-၆

(၄၁) ဗျဉ္ဇနော စ ဝိသညောဂေါ။

နိဂ္ဂဟိတမှ၊ မှ။ ပရသ္မံ၊ သော။ သရေ၊ သည်။ လုတ္တေစ၊
ကျေသော်လည်း။ ဗျဉ္ဇနော၊ အာဂန္တုကသံယုဂ် ရှေ့ဗျည်း
သည်။ ဝိ သညောဂေါ၊ သံယုဂ်မဟုတ်သည်။ ဝါ၊ ကျေသည်။
ဟောတိ၊ ဤ။

တနည်း။ ။ ဗျဉ္ဇနော၊ အာဝါသိကသံယုဂ် နောက်ဗျည်း
သည်။ ဝိ-သညောဂေါ၊ အာဂန္တုကသံယုဂ် ရှေ့ဗျည်း မရှိ
သည်။ ဟောတိ၊ ဤ။

ဝေဿတေ အာသဝေါ၊ ပုပ္ဖံ သာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ။ ပုံစံ။

စ-သဒ္ဓေန တိဏ္ဍံ ဗျဉ္ဇနာနံ သ-ရူပါနံ သံယောဂေါ
ဝိသညောဂေါ ဟောတိ၊ ယဿ၊ အဂ္ဂာဂါရံ။ ဝုတု၊ သ။ ။
(ရူပသိဒ္ဓိ)

(၄၁) ဝေဿ၊ ဝေ+အဿ။ ပရောဝါသရော ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်မှ
နောက်ဖြစ်သော အသရကို၊ ချေ။ ဤသုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်မှ
နောက်ဖြစ်သော အသရ ကျေပြီးသော် ကျေလေပြီးသော
အသရမှ နောက်ဖြစ်သော အာဂန္တုကသံယုဂ် (ရှေ့) ဗျည်း
ကိုချေ၊ [အာဝါသိက သံယုဂ် (နောက်) ဗျည်းကို သံယုဂ်
ကင်းသောဗျည်းပြု။] ပုပ္ဖံသာ၊ ပုပ္ဖံ+အဿာ။ နည်းတူ၊ ။
အဂ္ဂာဂါရံ၊ အဂ္ဂ+အာဂါရံ။ ဤသုတ်၌ စ ဖြင့် ဗျည်း
သုံးလုံးတို့တွင် သုတိတူ ဗျည်းနှစ်လုံး အစ ဗျည်းတလုံးကို
ချေ။ (ဗျည်းသုံးလုံးတို့တွင် သုတိတူ ဗျည်းနှစ်လုံး အနက်
အာဂန္တုက သံယုဂ် (ရှေ့) ဗျည်းကို ချေ၊ ဝါ အာဝါသိက
သံယုဂ် (နောက်ဗျည်းကို သံယုဂ်ကင်းသောဗျည်းပြု။)

ဣတိသန္တိကပ္ပေ ဓတုတ္ထော ကဏ္ဍော။ (၁၂)

ဣတိ အယံ၊ ဤ တဆယ့်နှစ်သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်အပေါင်း
သည်။ သန္တိ-ကပ္ပေ၊ ဌ။ ဓတုတ္ထော၊ လေးခုမြောက်သော။
ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိသမုတ္တော၊ ပြီးပြီ။

(၄၂) ဂေါ သရေ ပုထ. သာဂမော ကုစိ။

သရေ၊ ကြောင့်။ ပုထဿ၊ ပုထ၊ နိပါတ်၏ အဆုံး၌။
ဂေါ၊ ဂ အက္ခရာသည်။ ကုစိ၊ ဌ။ အာဂမော၊ လာ၏။
ပုထ၊ ဂေဝါယံ ဇနော။ ပုထ ဇေ။ ။ပုံစံ။

(၄၃) ပါဿ စန္ဒော ရဿော။

သရေ၊ ကြောင့်။ ပါဿ၊ ပါ နိပါတ်၏ အဆုံး၌။ ဂေါ၊
သည်။ ကုစိ၊ ဌ။ အာဂမော၏။ အန္တော၊ ပါ၏ အစိတ်
အာသည်လည်း။ ရဿော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပ.ဂေဝါ
ပါ ဇေ။ ပုံစံ။

(၄၄) အပ္ပော အဘိ။

သရေ၊ ကြောင့်။ အဘိ၊ အဘိဥပသာရပုဒ်သည်။ အပ္ပော၊ အပ္ပ
ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ အပ္ပော-ကာသော။ ။ပုံစံ။

(၄၂) ပုထဂေဝ၊ ပုထ+ဇေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုထနိပါတ်၏ အဆုံး၌
ဂ် လာ၊ သို့ကပ်။ ပုထဇေ၊ ပုထ+ဇေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဂ်လာရန်
နှစ်ကန်သော အင်္ဂါစုံသော်လည်း ကွစိ မြစ်၍မလာရ။

(၄၃) ပဂေဝ၊ ပါ+ဇေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဇေ သရကြောင့် ပါသဒ္ဓါ၏
အဆုံး၌ ဂ် လာ+ပါ၏ အစိတ် အာဒိသကိုလည်း အ ရဿပြု။
ပါ ဇေ။ ကွစိ မြစ်။

(၄၄) အပ္ပောကာသော၊ အဘိ+ဩကာသော။ ဤသုတ်ဖြင့် ဩသ
ရကြောင့် အဘိကို အပ္ပပြု။ ချေ၊ ကပ် (လဟုကညာယတည်း)

(၄၅) အဇ္ဈော အဓိ။

သရေ၊ ကြောင့်၊ အဓိ၊ အဓိ၊ ဥပသာရပုဒ်သည်။ အဇ္ဈော၊
အဇ္ဈပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဟိ။ ။ အဇ္ဈော၊ ကာသော။ ။ ပုံစံ။

(၄၆) တေ န ဝါ လူ-ဝဏ္ဏေ။

လူ-ဝဏ္ဏေ၊ ကြောင့်၊ တေ၊ ထိုအဘိ၊ အဓိ ပုဒ်တို့၏ အဇ္ဈပြု၊
အဇ္ဈပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချိ။ ။ နဟောန္တိ၊ နိ။

အဘိ၊ ဣတံ အဓိ၊ ရိတံ။ အဗ္ဘိ၊ ရိတံ။ အဗ္ဘိ၊ ဌော။ ပါတိ
မောက္ခ၊ ဌေယံ။ အဇ္ဈော၊ သေယျ။ ။ ။ ပုံစံ။

အဇ္ဈော ယံ န ဝါ၊ ယာတံ-ပရဒ္ဓေသာဝေါ တို့ဖြင့် စီရင်၍
ဂရုကညာယ လည်း ဖြစ်သင့်၏။

(၄၅) အဇ္ဈော ကာသော၊ အဓိ၊ ဩကာသော။ ဤသုတ်ဖြင့် ဩ
သရကြောင့် အဓိကို အဇ္ဈပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။ အဒ္ဓဘာ၊ အဓိ၊
အဘိ။ ဤသုတ်၌ အဓိဟူသော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အသရ
ကြောင့် အဓိကို အဇ္ဈပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။ အဇ္ဈပတ္တော၊ အဓိ၊
ပတ္တော၊ အဇ္ဈောအဓိ ဟူသော ဝိနာသိကာရဖြင့် ပ ဗျည်း
ကြောင့် အဓိကို အဇ္ဈပြု၊ ပကို ဋ္ဌိတ္တပြု။ (ဒိဿ-မဟာသမယ။
အဇ္ဈပတ္တောရှိလျှင် ဤနှင့် မဆိုင်။)

(၄၆) အဘိ၊ ဣတံ၊ အဘိ၊ ဣတံ၊ အဇ္ဈောအဘိ-၊ ဖြင့်ဣသရ
ကြောင့်အဘိကို အဇ္ဈပြုသင့်သော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့် ဣဝဏ်
ကြောင့်ဖြစ်၍ မပြုရ။ ချေ၊ ကပ်။ ။ အဓိရိတံ၊ အဓိ၊ ဤရိတံ။ အ-
ဇ္ဈော အဓိဖြင့် ဤကြောင့် အဓိကို အဇ္ဈပြုသင့်သော်လည်း ဤ
သုတ်ဖြင့် ဣဝဏ်နှောင်းရာဖြစ်သောကြောင့်မပြုရ။ ချေ၊ ကပ်။
အဗ္ဘိရိတံ၊ အဘိ၊ ဤရိတံ၊ အဇ္ဈောအဘိဖြင့် အဘိ ဥပသာရ

(၄၇) အတိဿ စန္ဒဿ။

ဣ-ဝဏ္ဏေ၊ ကြောင့်။ အတိဿစ၊ အတိ ဥပသာရပုဒ်၏လည်း။
အန္တဿ၊ အစိတ် တိသဒ္ဓါ၏။ တံ၊ ထိုသဗ္ဗောစံတိသုတ်၌ ဆို
အပ်ပြီးသော စ ပြုရပ်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။

အတိ.စ္ဆာ၊ အတိ.ရိတံ။ ။ပုံစံ။

စ သဒ္ဓါ၊ ဣတိ၊ ပတိသဒ္ဓါတို့ကို ဆည်း၏။ ။ဣတိ.တိ
နိပါတော။ ပတိ.တိဥပသဂ္ဂေါ။ ။ပုံစံ။

ကို အတ္တ ပြုလှလတ်သော် ဤသုတ်ဖြင့် ဣဝဏ် နှောင်းရာမြစ်
သင့်သော်လည်း ဝါသဒ္ဓါမြစ်ပြန်သောကြောင့် မမြစ်ရ။ အတ္တ
ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ။အတ္တိဇ္ဈော၊ အဓိဇ္ဈဇ္ဈော။ အဇ္ဈောအဓိ-ဖြင့်
ဣသရကြောင့် အဓိကို အတ္တပြုလှလတ်သော် ဤသုတ်ဖြင့်
ဣဝဏ် နှောင်းရာ မြစ်သင့်သော်လည်း ဝါမြစ်၍ မမြစ်ရ။
အတ္တပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။အဇ္ဈေသေယံ၊ အဓိ+ဣသေယံ။ နည်း
တူ။ ရှေ့သရချေ။ ကွစာသဝဏ္ဏ-ဖြင့် စိရင်။ အဓိ+ဧသေယံ
ဖြစ်မှု အဇ္ဈောအဓိ-ဖြင့် စိရင်။

(၄၇) အတိစ္ဆာ၊ အတိ+ဣစ္ဆာ၊ သဗ္ဗောစံတိ-ဖြင့် ဣသရကြောင့်
အတိ၏ အစိတ် တိ ကို စံ ပြုသင့်သော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့်
ဣဝဏ် နှောင်းရာ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ချေ၊ ကပ်။ ။
အတိရိတံ၊ အတိ+ဤရိတံ။ ဣတိတိ၊ ဣတိ+ဣတိ။ သဗ္ဗောစံတိ-
ဖြင့် စိရင်သင့်သော်လည်း ဤသုတ်၌ စ ဖြင့် ဣဝဏ် နှောင်း
ရာ မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ချေ၊ ဒိသပြု၊ ကပ်။ ပကိတိ၊ ပတိ+
ဣတိ။ နည်းတူ။ ။စသဒ္ဓါ၊ အနုက္ကမသမုစ္စည်း။

(၄၈) ကွစိ ပဋိ ပတိဿ။

သရေ ဝါ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇနေဝါ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပတိဿ၊ ပတိဥပသာရပုဒ်၏ ။ ကွစိ၊ ဤ။ ပဋိ၊ ပဋိပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ပဋိဂ္ဂိ။ ပဋိဟညတိ။ ပစ္စန္နိမာ။ ပတိလိယတိ။ ပတိရူပဒေသ-ဝါသော။ ပတိပတ္တိ။ ပုံစံ။

(၄၉) ပုထသ္မ ဗျဉ္ဇ နေ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်၊ ပုထဿ၊ ပုထသဒ္ဓါ၏။ အန္တော၊ အစိတ်အသည်။ ဥ၊ ဥပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ပုထုဇ္ဇနေ၊ ။ ပုံစံ။

အတိဿ တိ အတိကဲ့သို့ ပုထဿ အ ပုထ ဟု သမာသ်ပြုလျှင် ပြီးလျက် မဏ္ဍုက ဂတိက အန္တသဒ္ဓါလွန်ဖြင့် ပုထမဟုတ်သော သဒ္ဓါ၏ အစိတ် သြ၊ ဣ၊ အတို့ကို ဥပြု၏။ ။ မနုညံ။ ဣတွေဝံ။ ဝေမံ။ ။ ပုံစံ။ (ပုထသ္မ ဇနေ)

(၄၈) ပဋိဂ္ဂိ။ ပတိ+အဂ္ဂိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အ သ ရ ကြောင့် ပတိဥပသာရကို ပဋိပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ ပဋိဟညတိ၊ ပတိ+ဟညတိ။ နည်းတူ။ ဟ ဗျည်းကြောင့်။ ။ ပစ္စန္နိမာ၊ ပတိ+အန္တိမာ။ ကွစိ မြစ်။ သဗ္ဗောစံတိဖြင့် စီရင်။

(၄၉) ပုထုဇ္ဇနေ၊ ပုထ+ဇနေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဇနသဒ္ဓါ ကြောင့် ပုထနိပါတ်၏အစိတ် အကို ဥပြု၊ ခွိတ္တုပြု၊ မနုညံ၊ မနော+အညံ၊ ဤသုတ်၌ အန္တသဒ္ဓါပိုဖြင့် သြကို ဥပြု၊ ။ ဣတွေဝံ၊ ဣတ်+ဝေံ၊ ဤသုတ်၌ အန္တဖြင့် ဣကို ဥပြု။ ပမောဒုဒန္တာနံသုတ် ဖြင့် ဥကို ဝိပြု။ ။ ဝေမံ။ ဝေံ+ဣမံ။ ကွစိလောဝံ-ဖြင့်နိဂ္ဂဟိတ် ချေ၊ ဤ၌ အန္တ ဖြင့် အ ကို ဥပြု၊ ဝါပရော အသရူပါ-ဖြင့် နောက်ဣ ချေ။

(၅၀) ဩ အ ဝ သ

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်။ အဝသ၊ အဝ, ဥပသာရပုဒ်၏။ ကွစိ၊
ဦ။ ဩ၊ ဩပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဩနဒ္ဒါ။ ဩကာသော။ ဩဝဒေယျ။ ဩတိဏ္ဍော။ ဩ
သာနံ။ အဝသာနံ။ ကံမံ တစောစ နှာရုစ၊ အဋ္ဌိစ အဝ
သိဿတု။ အဝသိဿတု နိ.သေသံ၊ သရီရေ မံသ.လောဟိတံ။
ပုံစံ။

ဩ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝ ကို ဩပြု။ ။ ဥပေါသထော။
နော နိတံ၊ သောဏ္ဏံ။ ။ ပုံစံ။

(၅၁) အ နု.ပ ဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တ-ယော ဂ တော။

အနု.ပ ဒိဋ္ဌာနံ၊ မပြုအပ်ခဲ့ကုန်သေးသော ရုပ်တို့၏။ သိဒ္ဓိ၊
ပြီးခြင်းကို။ ဝုတ္တ-ယောဂတော၊ ဆိုအပ်ပြီးသော သုတ်တို့ဖြင့်။
ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

ပါ.ပဏံ။ ပရာယဏံ။ ပ.ဂ္ဂဟော။ ပရိ.ဂ္ဂဟော၊ ပယိ.ရဒါ
ဟာသိ။ ဗဂ္ဂါဗာဓော။ အ နဘိနေယျ။ ။ ပုံစံ။

(၅၀) ဩနဒ္ဒါ၊ အဝ+နဒ္ဒါ။ ဤသုတ်ဖြင့် န ဗျည်းကြောင့် အဝ
ဥပသာရကိုဩပြု။ ဩကာသော၊ အဝ+ကာသော၊ ဩ
ဝဒေယျ၊ အဝ+ဝဒေယျ။ ဩတိဏ္ဍော၊ အဝ+တိဏ္ဍော။
ဩသာနံ၊ အဝ+သာနံ။ နည်းတူ။ ။ အဝသာနံ ကွစိမြစ်။
အဝသိဿတု နည်းတူ။ ။ ဥပေါသထော၊ ဥပ+ဝသထော။
ဤသုတ်၌ ဩ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝကို (သုတ်ရင်းဖြင့်အဗ္ဗ
ကို) ဩပြု။ နောနိတံ၊ နဝ+နိတံ။ သောဏ္ဏံ၊ သု+ဝဏ္ဏံ
နည်းတူ။

(၅၁) ပါပဏံ၊ ပါပနံ၊ ဒေါသထ-၌စဖြင့် န၊ ငယ်ကို ဏကြီးပြု။
ပရာယဏံ၊ ပရာယနံ၊ နည်းတူ။ ။ ပဂ္ဂဟော။ ပ+ဂဟော။

(၄၈) ကုစိ ပဋိ ပတိဿ။

သရေ ဝါ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဗျဉ္ဇနေဝါ၊ ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပတိဿ၊ ပတိဥပသာရပုဒ်၏ ။ ကုစိ၊ ဤ။ ပဋိ၊ ပဋိပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ ။

ပဋ္ဌ၊ ဂိ။ ပဋိ၊ ဟညတိ။ ပစ္စန္နိမာ။ ပတိလိယတိ။ ပတိရူပ-ဒေသ-ဝါသော။ ပတိပတ္တိ။ ပုံစံ။

(၄၉) ပုထသု ဗျဉ္ဇ နေ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်၊ ပုထဿ၊ ပုထသဒ္ဓါ၏။ အန္တော၊ အစိတ်အသည်။ ဥ၊ ဥပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ ။ ပုထုဇ္ဇနေ၊ ။ ပုံစံ။

အတိဿ တိ အတိကဲ့သို့ ပုထဿ အ ပုထ ဟု သမာသ်ပြုလျှင် ပြီးလျက် မဏ္ဍုက ဂတိက အန္တသဒ္ဓါလွန်ဖြင့် ပုထမဟုတ်သော သဒ္ဓါ၏ အစိတ် ဩ၊ ဣ၊ အတို့ကို ဥပြု၏။ ။ မနုညံ။ ဣတေဝံ။ ဧဝံ။ ။ ပုံစံ။ (ပုထသု ဇနေ)

(၄၈) ပဋ္ဌဂိ။ ပတိ+အဂိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အ သ ရ ကြောင့် ပတိဥပသာရကို ပဋိပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ ပဋိဟညတိ၊ ပတိ+ဟညတိ။ နည်းတူ။ ဟ ဗျည်းကြောင့်။ ။ ပစ္စန္နိမာ၊ ပတိ+အန္နိမာ။ ကုစိ မြစ်။ သဗ္ဗေဝံတိဖြင့် စီရင်။

(၄၉) ပုထုဇ္ဇနေ၊ ပုထ+ဇ္ဇနေ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဇနသဒ္ဓါ ကြောင့် ပုထနိပါတ်၏အစိတ် အကို ဥပြု၊ ခွဲတ္တပြု၊ မနုညံ။ မနော+အညံ။ ဤသုတ်၌ အန္တသဒ္ဓါပိုဖြင့် ဩကို ဥပြု၊ ။ ဣတေဝံ၊ ဣတ်+ဧဝံ၊ ဤသုတ်၌ အန္တဖြင့် ဣကို ဥပြု။ ပမောဒုဒန္တာနံ-သုတ် ဖြင့် ဥကို ဝိပြု။ ။ ဧဝံ။ ဧဝံ+ဣမံ။ ကုစိလောပံ-ဖြင့်နိဂ္ဂဟိတ် ချေ၊ ဤ၌ အန္တ ဖြင့် အ ကို ဥပြု၊ ဝါပရော အသရူပါ-ဖြင့် နောက်ဣ ချေ။

(၅၀) ဩ အ ဝ သ ၊

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်။ အဝဿ၊ အဝဥပသာရပုဒ်၏။ ကုစိ၊
ဌ်။ ဩ၊ ဩပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

ဩနဒ္ဒါ၊ ဩကာသော။ ဩဝဒေယျ။ ဩတိဏ္ဍော၊ ဩ
သာနံ။ အဝသာနံ။ ကာမံ တစောစ နှာရူစ၊ အဋ္ဌိစ အဝ
သိဿတု။ အဝသိဿတု နိဿေသံ၊ သရီရေ မံသလောဟိတံ။
ပုံစံ။

ဩ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝ ကို ဩပြု။ ။ဥပေါသထော။
နော နိတံ၊ သောဏ္ဏံ။ ။ပုံစံ။

(၅၁) အ နုပ ဒိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တယော ဂ တော။

အနုပ ဒိဋ္ဌာနံ၊ မပြအပ်ခဲ့ကုန်သေးသော ရုပ်တို့၏။ သိဒ္ဓိ၊
ပြီးခြင်းကို။ ဝုတ္တယောဂတော၊ ဆိုအပ်ပြီးသော သုတ်တို့ဖြင့်။
ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ သိအပ်၏။

ပါပဏံ။ ပရာယဏံ။ ပဂ္ဂဟော။ ပရိဂ္ဂဟော၊ ပယိရဒါ
ဟာသိ။ ဗဂ္ဂါဗာဓော။ အ နဘိနေယျ။ ။ပုံစံ။

(၅၀) ဩနဒ္ဒါ၊ အဝ+နဒ္ဒါ။ ဤသုတ်ဖြင့် န ဗျဉ္ဇနေကြောင့် အဝ
ဥပသာရကိုဩပြု။ ဩကာသော၊ အဝ+ကာသော၊ ဩ
ဝဒေယျ၊ အဝ+ဝဒေယျ။ ဩတိဏ္ဍော၊ အဝ+တိဏ္ဍော။
ဩသာနံ၊ အဝ+သာနံ။ နည်းတူ။ ။အဝသာနံ ကုစိမြစ်။
အဝသိဿတု နည်းတူ။ ။ဥပေါသထော၊ ဥပ+ဝသထော။
ဤသုတ်၌ ဩ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဝကို (သုတ်ရင်းဖြင့်အပ်
ကို) ဩပြု။ နောနိတံ၊ နဝ+နိတံ။ သောဏ္ဏံ၊ သု+ဝဏ္ဏံ
နည်းတူ။

(၅၁) ပါပဏံ၊ ပါပနံ၊ ဒေါဿစ-၌ဖြင့် န၊ ငယ်ကို ဏကြီးပြု။
ပရာယဏံ၊ ပရာယနံ၊ နည်းတူ။ ။ပဂ္ဂဟော။ ပ+ဂဟော။

ဣတိ သန္ဓိကပ္ပေ ပဉ္စမော ကုဏ္ဍော။ (၁၀)

ဣတိ အယံ၊ ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဆယ်သုတ် ဝုတ္တိ၊
ဥဒါဟရုဏ် အပေါင်းသည်။ သန္ဓိကပ္ပေ၊ ဤ။ ပဉ္စမော၊ သော။
ကုဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိ သမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။ ။ဣတိ
သန္ဓိ-ကပ္ပေ၊ ပထမော။ (၅၁)

ဤဆိုလတ္တံ့သည်ကား- သန္ဓိငါးဆယ့်တသုတ်ကို သညာ၊
အဓိကာရ၊ ပရိဘာသ၊ ဝိမိသုတ် လေးမျိုး၌လည်းကောင်း။

ပရဒ္ဒေဘာဝေါ။ ။ပရိဂ္ဂဟော၊ နည်းတူ။ ပယိရုဒါဟာသိ၊
ပရိ+ဥ+အာဟာသိ၊ ယဝ မဒန-ဖြင့် ဥ ကြောင့် ယံ၊ အာ
ကြောင့် နိ လာ (အနာပုဗ္ဗဟရဇာတ်ဖြစ်လျှင် ပရိ၊ ဥ+အာဟာ
သိ ဖြတ်၍ ဒိဃံဖြင့် ဟ ကြောင့် ဒိဃပြု။ ပရိယုဒဟာသိ သော်
လည်း ရှိစေ) ဒေါဓဿစ ဌံ စဖြင့် ရံ နှင့် ယံ ရှေ့ နောက်ပြန်။
ဗဟုဗာဓော၊ ဗဟု+အာဗာဓော။ ဝမော၊ ဖြင့် ဥ ကို ဝံ ပြု။
ဟံနှင့် ဝံကို ရှေ့ နောက် ပြန်။ (ဗျဉ္ဇန ဝိပရိယာယ)။ ။
သက္ခရာပမယာ၊ သက္ခရာပမာ+ယ။ အာ နှင့် အ ပြန်၊
(သရဝိပရိယာယ) အနဘိနေယျ၊ န+အဘိနေယျ၊ နံ ဗျည်း
ကို ခွင်း။ ဒေါဓဿစ ဌံ စဖြင့် နိဿိတ နံ နှင့် နိဿယ
အ ကို ရှေ့နောက်ပြန်။ (အနံ+အဘိနေယျ၊) နယေပရံ-ဖြင့်
နံ ဗျည်းကို (အဘိ၏) အ သို့ ကပ်။ အနဘိနေယျ၊ ပြီး၏။
(ဗျဉ္ဇနသရ ဝိပရိယာယ။)

လောပ၊ ဒေသေ၊ အာဂမေ၊

ဓိကာရာ ပကတိ၊ ပိစ။

ဒိသော ရသော၊ တိ သတ္တေ၊ တေ။

သန္တိ-တေဒါ ဝိဇာနိယာ။

ဟူသော သန္တိအပြားခုနစ်ပါး၌ လည်းကောင်း၊

ပုဒ်ဖြတ်နည်းမှာ၊ ပေါ်လာ ဗိန္ဒု၊ ပျောက်ဗိန္ဒုနှင့်၊
ရှစ်ခုသရာ၊ ဒေတာ၊ ဂ မ၊ ယ၊ ဝ - ပင့်ဆွဲ၊ ဌာန်လဲ ပကတိ။
ဆယ်ခြောက်ရှိ၊ မှတ်ဘိ မြဲသေချာ၊

ဟူသော ပုဒ်ဖြတ်နည်း တဆယ်ခြောက်ပါး၌ လည်းကောင်း
သွင်းချ၍ ရေတွက်သော သန္တိဆရုပ်ခွဲနည်း ကဗျာတည်း။

* သန္တိသုတ်စစ်၊ ငါးဆယ့်တစ်တွင်၊ ရှစ်ခုသညာ၊
ဓိကာ မရှိ၊ လေးပရိနှင့်၊ ဝိဓိ သုံးဆယ့်ကိုး၊ သုတ်
လေးမျိုးဖြစ်။ ။ ခုနစ် လောပ၊ ဆက္က အာဒေ၊
အာဂမေ ဌ၊ တေရ ဝိကာ၊ လေးဖြာ ပကတိ၊ တိစိ ဒီ၊
ရသ၊ မျိုးသတ် သန္တိ။ ။ မှတ်ဘိ သောဌာသ်၊ နည်း
ပုဒ်ဖြတ်ကား၊ သတ် ဗိန္ဒုပေါ်၊ ပျောက်သော် ကေ၊
သရ စောဗ္ဗိ၊ နှစ်လီ ဒေတာ၊ အာဂမေ ဌ၊ ယပင့်
ဒွတည်း၊ ကေ ဝဆွဲ၊ ဌာန်လဲ ဆယ်ရှစ်၊ သုံးဖြစ် ပကတိ၊
ဝိဓိစုန်းမူ၊ မယုန်းမှန်စွာ၊ ကုစာ၊ ဝမေ၊ ဒေါ၊ လော၊
ဝဂ္ဂန်၊ တဖန် မဒါ၊ ယဝါမဒနီ၊ နိဂ္ဂဟိတေ၊ ဗျဉ္ဇနေနေ၊

ဗျဉ္ဇနော ဂု ပုဗ္ဗဿ ထုတ်၊ ဆယ့်တသုတ်မှာ၊ သုတ်စွန့်၊
ပါသည်။ «သေချာ သန္တိ သရုပ်ခဲနည်းတည်း။»

(ဤကဗျာလာ သင်္ချာအတိုင်း သုတ်ရအောင် စေ့စပ်
သေချာ အထပ်ထပ်ရှာနိုင်မှ ကြေမည်၊ ရှာလေ။)

ပုံစံ၊ ဆောင်ပုဒ်၊ သရုပ်ခဲနှင့် တကွ သန္တိသုတ်နက်
ပြီး၏။

သန္တိရုပ်တွက်ပုံ ပြီး၏။

၂-နာမ်

(၁) ဇိန ဓစန-ယုတ္တံ ဟိ။

ပုဗ္ဗာ.ပရံ၊ ရှေ့နောက် သုတ်၊ ဝုတ္တံ၊ ဥဒါဟရဏ် အလုံးစုံ
သည်။ဇိန-ဝစန ယုတ္တံဟိ၊ဇိန-ဝစန ယုတ္တံ ဧဝံ၊ မြတ်စွာဘုရား
၏ ပါဠိတော်အား လျော်သည်ချည်းသာလျှင်တည်း။

(၂) လိင်္ဂံ.ဥ နိပစ္စတေ။

လိင်္ဂံ.ဥ၊လိင်္ဂကိုလည်း။ဓာတုစ၊ ဓာတ်ကိုလည်း။ နိပစ္စတေစ
နိပ္ပုဋိယတေစ၊ ပြီးလည်း ပြီးစေအပ်၏။ ထပီယတေစ၊ တည်
လည်း တည်ထားအပ်၏။ ။သော၊တေ၊ ဂစ္ဆတိ၊ဂမု။ ပုံစံ။

(၁) ဇိနဝစန ယုတ္တံဟိ။

(၂) သောကို တေ+သိတည်း။ဤသုတ်ဖြင့် တေ+သ်ကို သော
ပြုပြီး၏။ အကျဉ်း။ ။သောကို တေ တည်း။
ဤသူဟူသော လိင်္ဂပုဒ်၏အနက်၌ ပထမာဝိဘတ် ကေဝုဏ်-သိ
သက်။ တေ,တေသံ တော- သုတ်ဖြင့် သိ ကြောင့် တေ ၏
အစိတ် တ် ကို သ်ပြု။ သော- သုတ်ဖြင့် ပုလ္လိင် အ မှ နောက်
ဖြစ်သော သိကို ဩပြု။ သ.ရလောပေါ၊ -သုတ်ဖြင့် ချေ, ခပ်,
ကပ်။ သော ပြီး၏။ အလတ်။ သော ကား-ပိဋကတ်
သုံးပုံတို့မှထုတ်ဆောင်အပ်သောကြောင့်ဥဒါဟရဏ်မည်၏။
(အတုပြသော ရုပ်ပုံဖြစ်သောကြောင့်ပြရပ်မည်၏။) ထိုဥဒါ
ဟရဏ်ကို ဇိနဝစန ယုတ္တံဟိ-လိုက်သော ဤသုတ်ဖြင့် လိင်္ဂကို
လည်းကောင်း ဓာတ်ကို လည်းကောင်း မြတ်စွာဘုရား ပါဠိ
တော်အား လျော်စွာ တည်ထားရာ၏။ ပြီးစေရာ၏ဟု ပရိ
ဘာသာ လာသောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်အား
ကစည်း-၇

(၃) တတောစ ဝိဘတ္တိယော။

ဝိဘတ္တိယော၊ ဝိဘတ်တို့သည်။ တတောစ၊ ထိုလိင်တို့မှ
လည်း။ ပဉ္စ၊ နှောင်းကုန်၏။ ဝါ၊ နောက်၌ သက်ကုန်၏။

လျော်စွာ တေသဒ္ဓါ တည်း။ ပရသမညာ-သုတ်ဖြင့် တေကို
လိင်မှည့်။ ဤသူ ဟူသော လိင်ပုဒ် အနက်၌ ပထမာသက်။
ထိုပထမာ၏ လည်း ကေဝုဏ်၊ မဟုဝုဏ်အားဖြင့် အမှတ်မဲ့လျဉ်း
လှလသော် ကေဝုဏ်၊ မဟုဝုဏ် နှစ်ပါး တပါးပါး သက်လှလ
သော်) ကေမ္မိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကေဝစနံ မဟုမ္မိ ဝတ္တဗ္ဗေ မဟုဝစနံ-
ကေဝုဏ်ဆိုလိုသော် ကေဝုဏ်၊ မဟုဝုဏ်ဆိုလိုသော် မဟုဝုဏ်သက်
ဟူသော ပရိဘာသာ နှင့်ညီစွာ ကေဝုဏ် ဆိုလိုသောကြောင့်
ကေဝုဏ် သိသက်။ (လိင်္ဂတ္ထေ ပထမာ-ဖြင့် ပထမာပိဘတ်
ကေဝုဏ် သို သက်) တ် ကို ခွင်း၊ တေတေသံတော-သုတ်ဖြင့်
သိကြောင့် တေ၏ အစိတ် တ် ကို သိပြု။ သောသုတ်ဖြင့်ပုလ္လိင်
အ မှ နှောင်းသော သိ ကို ဩ ပြု။ သရလောပေါ--ဖြင့်။
နောက်ဩပြုကြောင့် ရှေ့ အ သရက္ခိဇျေ။ ဩကိုလည်း ဩဟု
ပ.ကထိပြု။ နယေပရံ-သုတ်ဖြင့် သ် ကိုနောက် ဩ သို့ ကပ်။
သော-ဟူသော ဥဒါဟရုဏ်သည် မြတ်စွာဘုရား ပါဠိတော်
အားလျော်စွာ ပြီး၏။ အကျယ်။ ။ ဂစ္ဆတိကို ဂမု+အ+တိ
တည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ဂမု+အ+တိ ကို ဂစ္ဆတိပြု။ အကျယ်ကို
အထက်အာချာတ်၌ တွက်ပြအံ့။

(၃) ဝိဘတ္တိယော ကို ဝိဘတ္တိ တည်း။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ္တိ
သဒ္ဓါမှ နောက်၌ ပထမာ၊ မဟုဝုဏ် ယော သက်။

(၄) သိ,ယော-အံ, ယော-နာ, ဟိ-သ, နံ သွာ,ဟိ-သ,နံ သွိ,သု။

သိ,ယော။ပ။သွိ,သု၊သိ,ယောသဒ္ဒါ။ ပ။သွိ, သု သဒ္ဒါ တို့သည်။ ဝိဘတ္တိယော၊ ဝိဘတ်မည်ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၅) တ.ဒနု.ပ ရောဓေန။

တ.ဒနု.ပရောဓေန၊ ထုံဇိနဝစနနှင့် မဆန့်ကျင်သဖြင့်။ လိဂ်*၉၊ ကိုလည်း။ နိပစ္စတေစ၊၏။ ထပိယတေစ၊ ၏။

(၆) အာလပနေ သိ ဂ-သညော။

အာလပနေ၊ အာလုပ်အနက်၌။ဝိဟိတော၊စီရင်အပ်သော။ သိ၊သိ, ဝိဘတ်သည်။ ဂ-သညော၊ ဂ, အမှည်ရှိ၏။ ။ဘော ပုရိသ၊ ဘောတိ သိလေ။ ။ပုံစံ။

(၄) သိယော။ပ။သွိ,သု၊ သိ,ယော။ပ။သွိ,သု တည်။ ဤသုတ် ဖြင့် သိ,ယောကို ပထမာဝိဘတ်။ အံ ယောကို ဒုတိယာ ဝိဘတ်။လ။ သွိ,သုကို သတ္တမိဝိဘတ်အမည်မှည့်။

(၅) × × ×

(၆) (ဘော) ပုရိသကို ပုရိသလိင် တည်၊အို ယောက်ျားဟူသော အာလုပ် အနက်၌ ပထမာ ကေဝုစ သိ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် အာလုပ်၌ သိကို ဂမှည့်။ အ.က.ရဝိတာဒျန္တာနမာ ဖြင့် ဂ ကြောင့်အကာရန္တပုရိသ၏အစိတ် အကို အာပြု။အာကာရော ဝါ-သုတ်ဖြင့်ဂကြောင့် အာ ဒီသကို အရသာပြု။သေသတော လောပံ ဂသိပ-ဖြင့် ဂကိုချေ။ (ဘောတိ) သိလေကို သိလာ တည်။အိုကျောက်ခဲဟူသောအာလုပ်အနက်၌ပထမာကေဝုစ

(၇) ဣဝဏ္ဏ၊-ဝဏ္ဏာ ဈလော။

ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာ၊ ဣဝဏ် နှစ်လုံး၊ ဥဝဏ် နှစ်လုံးတို့သည်။
ဈ လော၊ အစဉ်အတိုင်း ဈလ မည်ကုန်၏။ ။ဣသိ၊ဒဏ္ဍိ၊ ဘိက္ခု
ဝိည၊ ။ပုံစံ။

(၈) တေ ဣတ္ထိ၊ချော ပေါ။

ဣတ္ထိ၊ချော၊ဣတ္ထိလိင်ကို ဟောကုန်သော။ တေ၊ ထိုဣဝဏ်၊
ဥဝဏ်တို့သည်။ ပေါ၊ပမည်သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ရတ္ထိ၊
ဣတ္ထိ။ဓေန၊ဝေဓု။ ။ပုံစံ။

(၉) အာ ယော။

* ဣတ္ထိ ချော၊ ဣတ္ထိလိင်ကို ဟောသော။ အာ၊ အာ
အက္ခရာသည်။ယော၊ ယ မည်၏။ ။သဒ္ဓါ၊ကပါလိကာ။ ပုံစံ။

သိသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဂမ္ဘည။ အာယော သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင်
အာကို ယ မှည့်။ ယတတ-ဖြင့် ယမှ နှောင်းသော ဂ ကို
ပြော သရလောပေါ-ဖြင့် ချေ၊ခပ်၊ ဝပ်။

(၇) ဣသိ၊ဒဏ္ဍိ၊ ဘိက္ခု၊ဗိည။ ဤသုတ်ဖြင့်ပုလ္လိင်ဣ၊ဤကို ဈမှည့်။
(ဈိ-ဈိ)။ပုလ္လိင် ဥ၊ဥ၊ကိုလမှည့်၊ (လု လူ) အဋ္ဌိ၊သုခကာရိ၊
စက္ခု၊ ဂေါတြဘူ၊နပုလ္လိင် ဣ ဤကို ဈမှည့်။ (ဈိ-ဈိ) နပုလ္လိင်
ဥ၊ဥ၊ ကို လမှည့်၊ (လု-လူ) (ဗိတဒ-သက်၍ စီရင်ရန် မလို
သေး။)

(၈) ရတ္ထိ၊ဣတ္ထိ။ ဓေန၊ ဝေဓု။ ဤ သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင် ဣ၊ ဤ၊ဥ၊ဥ၊
တို့ကို ပမှည့်။ (ဝိ၊ဝိ။ပု၊ပူ။)

(၉) သဒ္ဓါ၊ကပါလိကာ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင် အာကို ယ မှည့်။
*ဣတ္ထိချော၊ ဣတ္ထိ၏ အမည် ဖြစ်သော။

(၁၀) သာ.ဂမော သေ။

သေ၊သ ဝိဘတ်ကြောင့်။ သာ'ဂမော၊သ လာသည့်။ ဝါ၊
သ၏ လာခြင်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ပုရိသဿ။သဿ။ အဂ္ဂိဿ။
ဒဏ္ဍိဿ ဘိက္ခုဿ။ ဝိဒုဿ။ ။ပုံစံ။

(၁၅) သံ,သာ သွေ.က,ဝစနေသု စ။

ကေ ဝစနေသု၊ကေဝုဏ်ဖြစ်ကုန်သော။ သံ,သာသုစ၊ သံပြု,
သာပြုတို့ကြောင့်လည်း။ သာ.ဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
သဗ္ဗဿံ။ သဗ္ဗဿာ။အမုဿံ။ အမုဿာ။ ။ပုံစံ။

(၁၀) ပုရိသဿ ကို ပုရိသ တည်။ “ယောကျာ်းအား” ဟူသော
သမ္ပဒါန် (ယောကျာ်း၏ဟူသောသမ္ပာန်) အနက်၌ စတုတ္ထိ
(ဆဋ္ဌိ) ဝိဘတ် ကေဝုဏ် သ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့်
ရှေ့၌ သ်လာ။ သ် ကို သသို့ ကပ်။သဿ ကို သာတည်၊ ခွေး
အား,၏။ အသောရဿ- သုတ်ဖြင့် ကေဝုဏ် သ ကြောင့် စာ
မည်သောအာဒိဃကို အရဿပြု။ ဤသုတ်-ဖြင့် သ ကြောင့်
ရှေး၌ သ် လာ။ သ် ကို သသို့ကပ်။ ။အဂ္ဂိဿ၊ အဂ္ဂိ+သ။
ဒဏ္ဍိဿ၊ဒဏ္ဍိ+သ။ဘိက္ခုဿ၊ဘိက္ခု+သ။ ဝိဒုဿ၊ဝိဒု+သ။
အသောရဿ—ဖြင့် ဤ,ခါ (စို,လူ) တို့ကို ဣ,ဥ ရဿပြု။
ဤသုတ်ဖြင့် သ်လာ။(သ်လာ မဦးစေလင့်)

(၁၁) သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗာ+သ္မိံ။ “ခပ်သိမ်းသော မိန်းမ၌” ဟူသော
ဩကာသ အနက်၌ သတ္တမိ ကေဝုဏ် သ္မိံ သက်။အာသော-
သုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင် အာကို စာမည်။ စာပတော သ္မိံသာနံ—
ဖြင့် စာ သဗ္ဗိနံ စာမုနှောင်းသော သ္မိံကို သံပြု။ သောရဿံ-
ဖြင့် ကေဝုဏ် သံပြုကြောင့် စာ မည်သော အာ ဒိဃ (ဃာ)
ကို အ ရဿပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် ကေဝုဏ် သံပြုကြောင့် ရှေ့၌
သ်လာ။ ။

(၁၂) တေိ.မာသ.မိ။

ကေ ဝစနေသု၊ ကုန်သော။ သံ-သာသု၊ တို့ကြောင့်။ တေိ.မာ သံစ၊ တော၊ ဣမာသဒ္ဓါတို့၏လည်း အစိတ် အာ၏။ ဣ၊ ဣပြ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တေိသံ။ တေိသာ။ တေိသာယ။ ဣမိသံ။ ဣမိသာ။ ဣမိသာယ။ ပုံစံ။

လိုက်သော စသဒ္ဓါ သမုစည်း။ ကော၊ အညာ၊ အညတရာ၊ အညတမာ၊ ကတရာ၊ ကတမာ၊ ဣတရာသဒ္ဓါတို့၏ အစိတ်ကို ဆည်း၏။

ကေိသံ၊ ကေိသာ။ ကေိသာယ။ အညိသံ။ အညိသာ။ အညိသာယ။ အညတရိသံ။ အညတရိသာ။ အညတရိသာယ။ ပ၊ ဣတရိသံ။ ဣတရိသာ။ ဣတရိသာယ။ ပုံစံ။

သဗ္ဗဿာ၊ သဗ္ဗာ+သ၊ သကိုသာပြ။ နည်းတူ။ အမုသံ၊ အမု+ သို့။ အမုသာ၊ အမု+သ။ တေ ဣတ္ထိချာပေါ၊ ဃပတော- ဤသုတ်တို့ဖြင့် စီရင်။ (အမုသံ၊ ထိုမိန်းမ၌။)

(၁၂) တေိသံ။ တော+သို့။ အာဃော၊ ဃပတောသို့-တို့ဖြင့် စီရင်။ ဤသုတ်ဖြင့် ကေဝုစ သံပြုကြောင့် တော၏ အာကို ဣပြ။ သံသာသေက-ဖြင့် သံလာ။ ။တေိသာ။ တော+သ။ နည်းတူ။ တေိသာယ။ တော+သ။ တတော သဿ သာယ- ဖြင့် တောသဒ္ဓါမှ နောက်ဖြစ်သော သကို သာယပြ။ နည်း တူ။ (တစိတ်ရှု၍ သာယကိုလည်း သာပြ ခေါ်။) ဣမိသံ၊ ဣမာ+သို့။ ဣမိသာ၊ ဣမိသာယ။ ဣမာ+သ။ ကေိသံ၊ ကော+သို့။ ကေိသာ၊ ကေိသာယ။ ကော+သ။ အညာ၊ အညတရာ၊ အညတမာ ဣတရာ၊ ကတရာ၊ ကတမာ+သို့၊ သ။ ဤသုတ်၌ (တေိမာသံ နောင် ထိုင်သော အနုကဗျန)

(၁၃) တဿ ဝါ။

ကေ ဝစနေသု၊ ကုန်သော။ သံ၊ သာသု၊ တို့ကြောင့်။ တဿ၊
တဿဒ္ဒါ၏ အဝိတ် အာ ၏။ ဣ၊ ဣပြုသည်။ ဝါ၊ အချို့
ဟောတိ၏။ ။တိဿံ။ တိဿာ။ တဿံ တဿာ။ ။ပုံစံ။

(၁၄) တတော သဿ သာယ။

တတော၊ ထို တာ၊ တော၊ ဣမာသဒ္ဒါတို့မှ။ ပရဿ၊ သော။
သဿ၊ သ ဝိဘတ်၏။ သာယ၊ သာယ ပြုသည်။ ဝါ၊ အချို့။
ဟောတိ၊ ၏။

တိဿာယ။ တဿာယ။ အဿာယ။ နဿာယ။
ဧတိဿာယ။ ဣမိဿာယ။ တိဿာ။ တဿာ။ အဿာ။
နဿာ။ တာယ။ နာယ။ ဧတိဿာ။ ဧတာယ။ ဣမိဿာ။
ဣမာယ။ ။ပုံစံ။

စ သဒ္ဒါဖြင့် ကော၏ အာကို ဣပြု။ စသည်ဆို။ အကြွင်း ဧတိ-
သံ စသည်တို့နည်းတူ။ သုတ်ရင်းဖြင့်နှစ်၊ စ၊ ခုနှစ်၊ ပေါင်းလစ်
ကိုးပုဒ်တည်း။ ။ဧတိမေကာ၊ ပုဒ်အညာနှင့်၊ တဖြာ အည၊ ကိမိ
မမှ၊ တရတမော၊ ပစ္စည်းနှော၊ မှတ်လော ကိုးပုဒ်တည်း။

(၁၃) တိဿံ၊ တာ+သ္မိံ။ ဧတိဿံ နည်းတူ။ တိဿာ၊ တာ+သ။
နည်းတူ။ တဿံ၊ တာ+သ္မိံ။ တဿာ၊ တာ+သ။ ဝါမြစ်၍ ဣ
မပြုရ။ သဗ္ဗဿံ၊ နည်းတူ။

(၁၄) တိဿာယ၊ တဿာယ၊ အဿာယ၊ နဿာယ။ တာ+သ။
ဤသုတ်ဖြင့် တာမှ နှောင်းသောသကို သာယ ပြု။ တဿာ
ဝါ၊ သံသာသွေက—တို့ဖြင့် စီရင်။ တိဿာယ ပြီး၏။ သဒ္ဓဉ္စ
ဤသုတ် ဖြင့် သာယပြု။ ဧတာရဿံ၊ သံသာသွေက—တို့ဖြင့်
စီရင်။ တဿာယ ပြီး၏။ သသ္မာသ္မိံ သံသာသ္မိံ—ဖြင့်သာပြု

(၁၅) ဃောရဿံ။

ကော ဝစနေသု၊ နံသော။ သံသာသု၊ တို့ကြောင့်၊ ဃော၊
သ မည်သော အာသညံ။ ရဿံ၊ ရဿအပြစ်သို့။ ဝပွေတိ။
၏။ ။တဿံ။ တဿာ။ ။ပုံစံ။

ကြောင့် တာကို အပြု၊ (ဃောရဿံ၊ ဖြင့် ရဿ ပြုဖွယ်
မလို။ နာသံ ကုဇ္ဈန္တိ ပဏ္ဍိတာ၌ ဝိနာမိကာရ (သဗ္ဗဿ
မလိုက်) ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် တာ၏ တ် ကို အပြု။
သံသာသောက ဖြင့် သံ လာ။ အဿာယ၊ ပြီး၏။ ။တဿာဝါ
နတ္တံ ဖြင့် တာ၏ တ် ကို နှိပ်ပြု။ ဃောရဿံ၊ သံသာသောက
တို့ဖြင့် စီရင်၊ နဿာယ ပြီး၏။ ။ဧတိဿာယ၊ ဣမိဿာယ၊
ဧတာ၊ ဣမာ + သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သာယပြု။ ဧတိဿာ၊ ဣမိဿာ
တို့နည်းတူ။ ။တိဿာ။ ပေ။ နာယ၊ တာ + သ။ ဤသုတ်ဖြင့်
တာမှနှောင်းသော သကို သာယ ပြုသင့်သော်လည်း ဝါမြစ်
သောကြောင့် မပြုရ။ ဃပတောသ္မိံသာနံ၊ တဿာဝါ၊ သံ
သာသောက တို့ဖြင့် စီရင်၊ တိဿာ ပြီး၏။ ဝါမြစ်၊ ဃပတော
သ္မိံသာနံ၊ ဃောရဿံ၊ သံသာ သောက တို့ဖြင့်စီရင်၊
တဿာ ပြီး၏။ ။ဝါမြစ်၊ ဃပတောသ္မိံသာနံ၊ သသ္မာသ္မိံ၊
သံသာသောက၊ တို့ဖြင့် စီရင်၊ အဿာပြီး၏။ ။ဝါမြစ်၊
ဃပတောသ္မိံသာနံ၊ တဿဝါနတ္တံ၊ သံသာသောက၊ တို့ဖြင့်
စီရင်၊ နဿာ ပြီး၏။ ။ဝါမြစ်၊ ဃပတောနာဒိနံ၊ ဖြင့် ဃမှ
နှောင်းသော (နာဒိ) သဝိဘုတ်ကို အာယ ပြု။ ချေ၊ ကပ်။
တာယ ပြီး၏။ ။ဝါမြစ်၊ တဿာဝါနတ္တံ၊ ဃပတောနာဒိနံ၊
တို့ဖြင့် စီရင်၊ နာယ ပြီး၏။ ။ဧတိဿာ၊ ပေ။ ဣမာယ၊ ဧတာ၊
ဣမာ + သ။ ဝါမြစ်။ နည်းတူ။

(၁၅) တဿံ၊ တာ + သ္မိံ။ တဿာ၊ တာ + သ။ ရှေးနည်းတူ။

(၁၆) နောစ ဒွါ.ဒိတော နံမိ။

နံမိ၊ နံဝိဘတ်ကြောင့်။ ဒွါ.ဒိတောစ၊ ဒွိ အစ အဋ္ဌာရသ
 အဆုံးရှိသော သင်္ချာသဒ္ဒါတို့မှလည်း။ ပရသ္မိ၊ နောက်၌။ နော
 စ၊ နသည်လည်း။ အာဂမော၊ လာ၏။ ဒွိန္ဒ၊ စတုဏ္ဏံ
 အဋ္ဌာရသန္ဒ။ ။ပုံစံ။

ဒွါဒိတောစ-၌ စ သဒ္ဒါ-ဂုန္ဒ ၌ နလာခြင်း၊ နော စ ၌
 စ သဒ္ဒါ တိဿန္ဒ၊ စတဿန္ဒ၊ ဣတ္တိနံ တို့၌ သံလာ ခြင်းတို့ကို
 ဆည်း၏။

(၁၆) ဒွိန္ဒ၊ ဒွိ+ယောက်ျား၊ မိန်းမ၊ နပုံး နှစ်ယောက်တို့အား
 (တို့၏) ။ပ။ နံသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် နံကြောင့် ဒွါဒိဂိုဏ်း ဒွိသင်္ချာ
 နောင် နံ လာ-ကပ်။ တိဏ္ဏံ၊ တိ+နံ။ စတုဏ္ဏံ၊ စတု+နံ။ ဤသုတ်
 ဖြင့် နံ လာကပ်၊ ဒေါဿစ၌ စဖြင့် နှ (ငယ်) ကိုဏ္ဏ (ကြီး)
 ပြု။ အဋ္ဌာရသန္ဒ၊ နည်းတူ။ မိဂပဒဝဋ္ဌဉ္စန နည်းဖြင့် အလှယ်
 ၌ ဆယ့်တရပ်မြှုပ်ထားသည်။ ဂုန္ဒ၊ ဂေါ+နွားတို့အား (တို့၏)
 ။ပ။ နံသက်။ သုနံဟိ သု စ ၌ စဖြင့် နံကြောင့် ဂေါကို ဂပြု။
 ဤသုတ်၌ (ဒွါဒိတောနောင်) စဖြင့် နံကြောင့် နံလာ-ကပ်။
 ဗဟုန္ဒ၊ ဗဟု+နံ။ ကတိန္ဒ၊ ကတိ+နံ။ နည်းတူ။ တိဿန္ဒံ၊ တိ+
 မိန်းမ သုံးယောက်တို့အား (တို့၏) ။ပ။ နံသက်။ ဤသုတ်၌
 (နော နောင်) စဖြင့် နံကြောင့် တိနောင် သံ လာ။ ဝဂ္ဂန္တပြု။
 စတဿန္ဒံ၊ စတု+မိန်းမ လေးယောက်တို့အား (တို့၏) ။ပ။
 နံသက်။ ရှေး၌ သံလာ။ ဝဂ္ဂန္တပြု။ တေသုဂုဒ္ဓိ-ဖြင့် သံအာဂံ
 ကြောင့် စတု၏ဥကို အပြု။ မောဂ္ဂလာန်၌ နမ္မိတိစတုဏ္ဏံမိတ္ထိယံ
 တိဿ၊ စတဿာ-၊ ဖြင့် ကိဿ၊ စတဿပြု ဟူ၏။ ထိုအလို
 သုတ်ရင်းဖြင့် နံ လာ။

(၁၇) အမာ ပတော သ္မိံ သွာ နံ ဝါ။

ပတော၊ ပ မည်သောဣဝဏ်မှ။ ပရေသံ၊ နှောင်းကုန်သော။
 သ္မိံ-သွာနံ၊ သ္မိံ၊ သွာ ဝိဘတ်တို့၏။ အံ-အာ၊ အံပြု၊ အာပြုတို့
 သည်။ ဝါ၊ ချို၊ ဟောန္တိ၊ န်၏။

မတျံ၊ မတိယံ၊ မတျာ၊ မတိယာ။ ရတျံ၊ ရတ္တိ ယံ၊ ရတျာ၊
 ရတ္တိယာ၊ ပုထဗျံ၊ ပုထဝိယံ၊ ပုထဗျာ၊ ပုထဝိယာ။ ပထဗျံ၊
 ပထဝိယံ၊ ပထဗျာ၊ ပထဝိယာ။ ။ပုံစံ။

အာပတော၊ ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် နာ၊ သ ဝိဘတ်တို့ကို
 အာပြု။ ။န ဇစ္စာ ဝသလော ဟောတိ၊ ပထဗျာ ဧက ရဇ္ဇေ
 န။ ။ပုံစံ။

(၁၇) မတျံ။ မတိ+သ္မိံ။ ပမှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ပမှ နှောင်းသောသ္မိံ
 ကို အံပြု။ ပသညဿစ စ-ဖြင့် ဝိဘတ်ပြု အံကြောင့် ပိ ကို ယံ
 ပြု။ ယံ၊ အံသို့ ကပ်။ တယံသို့ ကပ်။ ။မတိယံ၊ မတိ+သ္မိံ။ ပမှည့်
 ဤသုတ်ဖြင့် ပမှ နှောင်းသော သ္မိံ ကို အံပြုသင့်သော်
 လည်း ဝါမြစ်၍ မပြုရ။ ဃပတောသ္မိံ ယံဝါ-သုတ်ဖြင့် ပမှ
 နှောင်းသော သ္မိံကို ယံပြု။ မတျာ၊ မတိ+သ္မိံ။ သွာကို အာ
 ပြု။ နည်းတူ။ ။မတိယာ၊ မတိ+သ္မိံ။ ဝါမြစ်။ ပတောယာ-
 ဖြင့်ပ နှောင် နာဒိသွာ ကို ယာပြု။ ။ရတျံ၊ ရတ္တိ+သ္မိံ။ ရတျာ၊
 ရတ္တိ+သ္မိံ။ ။ရှေးနည်းတူ စီရင်၍ ဗုဒ္ဓနောစ ဝိသညောဂေါ
 ဌံ စ၊ ဖြင့် ဝိသညောဂပြု။ ။ရတ္တိယံ၊ ရတ္တိယာ။ ဝါမြစ်။ ။
 ပုထဗျံ။ ပထဝိယာ၊ ပထဝိ+သ္မိံ၊ သွာ၊ ပမှည့်။ အသော
 ရဿ-ဖြင့် ဧကဝုဏ်ကြောင့် ဝိဒိသကိုဝိရဿပြု။ ဤသုတ်ဖြင့်အံ၊
 အာပြု။ ဒေါဓဿစ ဌံ စဖြင့် ဝကို မပြု။ ဝါမြစ်။ ဃပတောသ္မိံ
 ယံဝါ၊ ပတောယာ-တို့ဖြင့် စီရင်။ ။ဇစ္စာ၊ ဇာတိ+နာ။
 ပမှည့်။ ဤသုတ်၌ အာပတော ယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့် ပမှ

(၁၈) အာဒိတော ဩ။

အာဒိတော၊ အာဒိသဒ္ဓါမှလည်း။ ပရဿ၊ ယော။ သို့။
သို့ဝိဘတ်၏။ ဩ၊ ဩပြုသည်လည်းကောင်း။ အံ၊ အံပြုသည်
လည်းကောင်း။ ဝါ၊ အချို့၊ ဟောနို့၊ န်၏။ ။ အာဒိံ ။ အာ
ဒေါ။ အာဒိသို့။ အာဒိမိ။ ပုံစံ။

အာဒိတော စ ဌိ ဖယဒ္ဓါ သမုစည်း။ တပါး သဒ္ဓါ နောင်
သို့၏ အာ၊ အံ၊ ဩပြုတို့ကို ဆည်း၏။ ။ ရတျံ၊ ရတ္ထိံ၊ ဒိဝါ၊
ရတ္ထော။ ပုံစံ။

နာကို အာပြု။ ပသညဿစ၊ ယဝကံ၊ (သဗ္ဗောစံတိ၊ ယောဂ
ဝိဘာဂ) ပရဒ္ဓေဘာဝေါ၊ ရဿံ-ဖြင့် စီရင်။ ။ ပထဗျာ၊
ပထဝီ+သ၊ ပမှည့်။ အာပတော ယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့် ပ မှ
သ ကို အာပြု။ ။ စသည်။

(၁၈) အာဒိံ၊ အာဒေါ၊ အာဒိ + သို့။ ဤသုတ်ဖြင့် အာဒိမှ သို့ကို
အံပြု။ ဗျ မှည့်။ အံမောနိဂ္ဂဟိတံ-ဖြင့် ချိန အံဝိဘတ်ကို
နိဂ္ဂဟိတံ (ဗိဒ္ဓါ) ပြု။ (ဌာနဝါဒေသော-ဟူသော ကြောင့်
သို့၏ ကာရိယ အံကို အံဝိဘတ်ခေါ်သည်) အာဒိံ ပြီး၏။
သို့ကို ဩပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ် အာဒေါပြီး၏။ ။ အာဒိသို့၊
အာဒိမိ၊ အာဒိ + သို့။ ဝါမြစ်။ ။ ရတျံ၊ ရတ္ထိံ၊ ရတ္ထော၊ ရတ္ထိ +
သို့။ ဤသုတ် ဌိ စဖြင့် သို့ကို အာ၊ အံ၊ ဩပြု။ ပသညဿစ၊
ဗျဇ္ဇနောစ ဝိသညောဂေါ-ဘို့ဖြင့် စီရင်၊ ရတျံပြီး၏။ (ပဇ္ဇန
ဂတိက) ။ အံမောနိဂ္ဂဟိတံ-ဖြင့် စီရင်၊ ရတ္ထိံပြီး၏။ သရလော
ပေါ-ဖြင့် စီရင်၊ ရတ္ထောပြီး၏။ ။ ဒိဝါ၊ ဒိဝ + သို့၊ စဖြင့် သို့
ကို အာပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ရတျော၊ ရတ္ထိ + ယော။ ဤ၌ စ
ဖြင့် ပ မှ ယောကို ဩပြု-ပသညဿစ၊ ဗျဇ္ဇနောစ ဝိသညော
ဂေါ-ဘို့ဖြင့် စီရင်။

ကစည်း-၈

(၁၉) စုလနမိယုဝါသရေ ဝါ။

သရေကြောင့်၊ စု-လနံ၊ စု၊လတို့၏။ ဣယုဝါ ဝါ။ ဣယပြု၊ ဥပပြုတို့သည်လည်း။ ဝါ။ အချို့။ ဟောန္တိ၊ န်၏။ ။ အဂ္ဂိယာဝါရေ။ ကိယာဒိတောနာ။ ပုထုဝါသနေ။ သယမ္ဘုဝါသနေ။ အဂ္ဂာဝါရေ။ ။ ပုံစံ။

ဣယုဝါ ဝါ၌ ဝိကပ္ပနတ္ထဝါသဒ္ဓါဖြင့် ဣ၊ ဥတို့ကို အယ၊ အဝပြု။ ဒွယံ။ ဝတ္ထုတ္တယံ။ ဝနေ ကာပိလ၊ ဝတ္ထဝေ။ ပုံစံ။

(၂၀) ယ ဝကာရာ စ။

သရေကြောင့်၊ စု-လနံ၊ တို့၏။ ယ၊ ဝကာရာယ ပြု၊ ဝပြု တို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ အဂ္ဂာဝါရံ၊ စန္ဒာ၊ ဗာဓံ။ ဇဟုတံ။ ။ ပုံစံ။

(၁၉) အဂ္ဂိယာဝါရေ၊ အဂ္ဂိ+အဝါရေ။ စု မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် အာသရကြောင့် မျှော်ကို ဣယပြု ချေ၊ ကပ်။ (အဝါရေဖြစ်လျှင် ဒီဃပြု) ကိယာဒိတော၊ ကိ+အာဒိတော။ ပုထုဝါသနေ၊ ပုထု+အာသနေ၊ သယမ္ဘုဝါသနေ၊ သယမ္ဘု။ +အာသနေနည်းတူ။ ဣကို ဣယ၊ လု၊ လုကို ဥပပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။ အဂ္ဂာဝါရေ၊ အဂ္ဂိ+အာဝါရေ။ ဝါမြစ်။ ဣဝဏ္ဏော ယံ နဝါ။ ပျဉ္ဇနောစ ဝိသညောဂေါ-တို့ဖြင့် စီရင်။ ။ ဒွယံ၊ ဒွိ+အ+အံ စု မှည့်။ ဤသုတ်၌ ဝါဖြင့် အာသရကြောင့် မျှော်ကို အယပြု။ သရလောပေါ-ဖြင့် ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ (ဒွယံ) သရလောပေါ-ဖြင့် အံပြု၊ (အံဝိဘတ်) ကြောင့် ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ ဝတ္ထုတ္တယံ၊ ဝတ္ထုတ္တိ+အ+အံ။ နည်းတူ။ ။ ကာပိလဝတ္ထဝေ၊ ကာပိလဝတ္ထု+အ+ဧ။ လမှည့်။ နည်းတူ။ လုကို အဝပြု။ (တဒ္ဓိတ်ဖြင့် လည်း ပြီးစေကြ၏)

(၂၀) အဂ္ဂာဝါရံ၊ အဂ္ဂိ+အာဝါရံ။ စု မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် အာသရကြောင့် မျှော်ကို ဣယပြု။ ပျဉ္ဇနောစ ဝိသညောဂေါ-တို့ဖြင့် စီရင်။

(၂၁) ပ-သညဿ စ။

*သရေ၊ ဝိဘတ်ပြု သြ၊ အာ၊ အံ သရကြောင့်၊ ပ-သညဿ စ၊ ပ မည်သော လူဝဏ်၏လည်း။ ယကာရေစ၊ ယပြုသည်သာ လျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ ။ ရတျာ၊ ရတျာ၊ ရတျံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၂) ဂါဝ သေ။

သေ၊ သ၊ ပိဘတ်ကြောင့်၊ ဂေါ၊ ဂေါ၊ သဒ္ဒါ၏ အစိတ် သြ ၏။ အာဝ၊ အာဝပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဂါဝဿ။ ။ ပုံစံ။

စက္ခိဗာဓံ၊ စက္ခ + အာဗာဓံ။ လမှည့်၊ ဝပြု။ ။ ဇဟုတိ၊ ဇဟု + အ + တိ။ လ မှည့်၊ ဝပြု။

(၂၁) ရတျာ၊ ရတ္တိ + အိုညဉ့်တို့ (တို့သည်။ တို့ကို)၊ ပ။ ယောသက်။ ။ ပမှည့်။ တတော ယောနမောတု၊ ဉ္စ တုဖြင့် (အာဒိတော သြစဉ် စဖြင့်) ပမှ နှောင်းသော ယောကို သြ ပြု။ ဤသုတ် ဖြင့် သြပြုကြောင့် ဗ ကို ယ် ပြု။ မျဉ္ဇနောစ ဝသ ညောဂေါဉ္စစဖြင့် ဖီရင်။ ။ ရတျာ၊ ရတ္တိ + သွာ၊ ရတျံ၊ ရတ္တိ + သ္မိ။ ။ ရတ္တော၊ ရတ္တိ + သ္မိ၊ အာဒိတော သြစဉ် စဖြင့် သ္မိကို သြပြု။ ဤဉ္စ စ ဖြင့် ဗ ၏ ယ်ပြုခြင်း။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ပစ္ဆိယာဂါရေ၊ ပစ္ဆိ + အာဂါရေ၊ သတ္တမိယတ္ထေ၊ သတ္တမိ + အတ္ထေ။ သုတ္တမု-တ္ထေ၊ သတ္တမိ + အတ္ထေတို့ကိုလည်း ဤဖြင့် ဣယ၊ ယ်ပြု၍ ပြီးစေ။

(၂၂) ဂါဝဿ၊ ဂေါ + သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့် ဂေါ ၏ သြကို အာဝပြု။ သာဂဓမ္မာသေ-ဖြင့် သကြောင့် သံလာ၊ ဂါဝဿ ပြီး၏။

(၂၃) ယောသုစ။

ယောသုစ၊ ယောနုစလုံးတို့ကြောင့်လည်း။ ဂေါ၊ ဇာ။
အာဝ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ဇာ။ ။ဂါဝေါ။ ဂါဝိ။ ။ပုံစံ။

(အာဝေ ကဟေ ယောနုမိ။ ။သဒ္ဓနီတိသုတ်)

စသဒ္ဓါ-နာ၊ သွာ၊ သိ၊ သု တို့ကြောင့်အာဝပြုကိုဆည်း၏။
ဂါဝေန။ ဂါဝါ။ ဂါဝေ။ ဂါဝေသု။ ။ပုံစံ။

(၂၄) အံမိစ

အံမိစ၊ အံဝိဘတ်ကြောင့်လည်း။ ဂေါ၊ ဇာ။ အာဝ၊ အာဝပြုသည်
လည်းကောင်း။ အာဝ၊ အာဝပြုသည်လည်းကောင်း။ ဟော
တိ၏။ ။ဂဝံ။ ဂါဝိ။ ပုံစံ။

အံမိစ ဌ၊ စ သဒ္ဓါ အံမိကြွင်းသော ရှေ့နှစ်သုတ်၌ ဆိုအပ်
ပြီးသော ဝိဘတ်ရှစ်လုံးတို့ကြောင့် အာဝပြုကိုဆည်း၏။ ။ဂဝဿ။
ဂဝေါ။ ဂဝေန။ ဂဝါ။ ဂဝေ။ ဂဝေသု။ ။ပုံစံ။

*သုံးသုတ်ပေါင်းမိ၊ သိ၊ ဟိ၊ နံချ၊ ကြွင်းကိုးဝ၊ အာဝ၊ အာဝစုံ။

(၂၃) ဂါဝေါ၊ ဂေါ+ယော၊ ဤသဖြင့် ယော ကြောင့် ဂေါ၏ဩ
ဏှိအာဝပြု၊ ကတော ယောနုမောတု၌ တုဖြင့် အာဝပြုမှ
နှောင်း သော ယောကို ဩပြု၊ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ဂ၊ ဝိ၊
ဂေါ + နဒါဒိတောဝါ-ဖြင့် ဣတ္ထိလိင် ဂေါမှ နောက်၌
ဤ သက်။ ဤသုတ်၌ စဖြင့် ဤကြောင့် ဂေါ၏ ဩကို အာဝ
ပြု၊ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ (သဒ္ဓနီတိသို့ မလိုက်)။ ။ဂါဝေန၊ ဂေါ+
နာ။ စ ဖြင့် အာဝပြု၊ အတောနေန-ဖြင့် အမှ နာကို
နေပြု၊ ။ဂါဝါ၊ ဂေါ+သွာ။ စ ဖြင့် အာဝပြု။ သွာ သို့ နံဝါ-
ဖြင့် စီရင်။ ။ဂါဝေါ၊ ဂေါ+သိ။ နည်းတူ။ ။ဂါဝေသု၊
ဂေါ+သု။ စ ဖြင့် အာဝ ပြု၊ သုဟိသု ဘရော ဧ ဖြင့် စီရင်။

(၂၄) ဂဝံ၊ ဂါဝံ၊ ဂေါ+အံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အံကြောင့် ဂေါ၏ဩကို
အာဝ၊ အာဝပြု၊ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ဂဝဿ။ ပ။ ဂဝေသု၊ ဂေါ+သ၊

(၂၅) အာဝဿိဝါ။

အံမိ၊ ကြောင့်၊ အာဝဿ၊ အာဝ၊ ပြု၏ အစိတ် အ၏။ ဥ၊ ဥပြု
လည်း။ ဝါ၊ အချို့။ ဟောတိ၏။ ။ ဂါဝံ။ ဂါဝံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၆) တတော န.မံ ပတိမှာ လုတ္တံ စ သမာသေ။

ပတိမှိ၊ ပတိသဒ္ဓါ ကြောင့်။ အ-လုတ္တံ၊ ပိတတ်မကျေသော။
သမာသေစဉ်၊ ချီလည်း။ တတော၊ ယိုခင်၊ သဒ္ဓါ။ ပရသေ
သော၊ နံ၊ နိဝိဘတ်၏။ အံ၊ အံပြုလည်း။ ဟောတိ၏။ ။
ဂဝံပတိ.တ္ထေရော။ ။ ပုံစံ။

သမာသေစ ချီ စ သဒ္ဓါ သုပ္ပည်း။ ဝါကျ၌ ပြုသည်ကို
ဆည်း၏။ ။ ဂဝံ။ ပုံစံ။ (အံမှိစ ဖြင့် အံပြု)

ယော၊ နာ၊ သွာ၊ သွိ သုး ဤသုတ်၌ စဖြင့် ဂေါ၏ ဩကို
အံပြု။ အာဝဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်အတိုင်း စီရင်။

(၂၅) ဂါဝံ၊ ဂေါ+အံ။ အံမှိစ ဖြင့် အံကြောင့် ဂေါ၏ဩကို အံ
ပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် အံကြောင့် အာဝ၏ အံကို ဥ၊ ပြု။ လမ္ပည်း
အံမော-ဖြင့် လမ္ပ နှောင်းသော အံကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု။ ။ ဂါဝံ၊
ဂေါ+အံ။ အာဝပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် အံကြောင့် အာဝ၏ အံကို
ဥပြုသင့် သော်လည်း ဝါမြဲ၍ မပြုချ။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။

(၂၆) ဂဝံပတိ၊ ဂေါ+နံ+ပတိ။ ဤသုတ်ဖြင့် အလုတ္တံသမာသေ၌
ဖြစ်သော ပတိသဒ္ဓါကြောင့် ဂေါမှ နှောင်းသော နံကို အံပြု။
အံမှိစ-ဖြင့် အံကြောင့် ဂေါ၏ ဩကို အံပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။
ဂဝံ၊ ဂေါ+နံ၊ ဤသုတ်၌ (သမ သေဉ်၊ စဖြင့် (တတော နမံ၊
ယောဂမိဘာဂ-ဖြင့်) ဝါကျ၌ ဂေါမှ နှောင်းသော နံကို
အံပြု။ အံမှိစ-ဖြင့် အံကြောင့် ဂေါ၏ ဩကို အံပြု။ ချေ၊ ခပ်၊
ကပ်။

(၂၇) သြသရေ စ။

သရေစ၊ သရကြောင့်လည်း။ သမာသေ၊ လုတ္တသမာသ်ဉ်။
ဂေါ၊ ဂေါသဒ္ဓါ၏။ သြစ၊ အစိတ် သြ၏လည်း။ အဝစ၊ အဝပြု
သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏ ။ ဂဝ၊ သကံ။ ။ ပုံစံ။

စသဒ္ဓါသမုစ္စည်း။ သရေစဉ် စ သဒ္ဓါ ယော၊ သို့ကို
သြစဉ် စသဒ္ဓါ ဥ၊ ဥတို့ကို ဆည်း၏။ အဝစဉ် စသဒ္ဓါ ဥဝ
ဥရပြုတို့ကိုဆည်း၏။ ။ ပသဝေါ၊ ဂရဝေါ၊ စတုရော၊ ဘုဝံ၊ ပုံစံ။

(၂၈) တ.ဗ္ဗိပရိတုပ ပဒေ ဗျဉ္ဇနေ စ။

ဗျဉ္ဇနေ၊ ကြောင့်၊ ဥပ-ပဒေ၊ ပုဒ်၏အနီး၌။ တ.ဗ္ဗိပရိတော၊
တည်ရှိသော ထိုအဝသဒ္ဓါ၏ ထိုဆိုခဲ့ပြီးသော သြ၏ ဝိပရိတ်ဖြစ်

(၂၇) ဂဝသကံ။ ဂေါ+အသကံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသရကြောင့်လုတ္တ
သမာသ်ဉ် ဂေါ၏ သြကို အဝပြု။ သရာသရေ-ဖြင့် ချေ၊
ကပ်။ ။ ပသဝေါ၊ ပသု+ယော။ ဤသုတ်၌ စ ဖြင့် ယော
ကြောင့် ဥကို အဝပြု။ တတော ယောနမောတု-၌ တု သဒ္ဓါ
ဖြင့် အဝပြုမှ ယောကို သြပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ ဂရဝေါ၊ ဂရု+
ယော၊ နည်းတူ။ (လတောဝေ၊ ကာရောစ၊ ဝေဝေါသုလေစ
တို့ဖြင့်လည်း ပြီး၏။ ဒေသနာဝိလာသ၊ သိဇ္ဈနုပါယန္တရဒဿ
န အလို၌ အဝပြုသည်) စတုရော၊ စတု+ယော။ ဥရပြု။
(ယောကိုသြပြု။ ရ်လာ၍လည်း ပြီး၏)။ ။ ဘုဝံ၊ ဘူ+သို့။
ဥဝပြု။ တတောသ္မိမိဉ် တတောသဒ္ဓါဖြင့် ဥဝပြုမှ သို့ကို
ဣပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ [သို့ကိုဣပြု၊ ပသညဿစ၊ ဖြင့် (ဝိသုဒ္ဓါရုံ)
ပသညိတ ဥ ကို ဥဝပြု]

သော ဥပြုသည်။ ဟောတိ၏။ စမဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ ။
ဥဂ္ဂတော ပစ္စိမံ သူရော။ ။ပုံစံ။

စသဒ္ဒါ နိဝတ္တာပနာဝဘေရဏ။ ။အဝဂတော။ ဩသာနံ။
ပုံစံ။

(၂၉) ဂေါဏ နံပိ ဝါ။

နံပိ၊ နံဝိဘတ်ကြောင့်။ ဂေါ၊ ဂေါသဒ္ဒါ၏။ ဂေါဏ၊ ဂေါဏပြု
သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၏။ ။ဂေါဏာနံ။ ဂေါနံ။ ။ပုံစံ။

ဂေါဏ ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် နံဝိဘတ် မနှောင်းရာ၌
ဂေါဏပြု။ ။ဂေါဏ ဘူတော။ ။ပုံစံ။

(၃၀) သု၊ ဟိ၊ နာ သု စ။

သု၊ ဟိ၊ နာသုစ၊ သု၊ ဟိ၊ နာ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်လည်း။ ဂေါ၊
၏။ ဂေါဏစ၊ ဂေါဏ ပြုသည်လည်း။ ဝါ၊ အချို့။ ဟောတိ၏။

(၂၈) ဥဂ္ဂတော၊ အဝ+ဂတော။ ဤသုတ်ဖြင့် ဂ ဗျည်းကြောင့်
အဝ ဥပသာရကို ဩ၏ ဝိပရိတ် ဥပြု။ (အဝ ဥပသာရကို ဥ၊
ဥပသာရပြု) ပရဒ္ဒေဘာဝေါ ဖြင့် ဥ၊ ဥပသာရမှ နှောင်း
သော ဂကို ခွဲတ္ထပြု၊ အဝဂတော။ စ၊ မြစ်။ ဩသာနံ၊ အဝ+
သာနံ။ စ၊ မြစ်၊ ဩ အဝဿ ဖြင့် အဝကို ဩပြု။

(၂၉) ဂေါဏာနံ၊ ဂေါ+နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် နံကြောင့် ဂေါကို ဂေါ
ဏပြု သုနံဟိသုစ-ဖြင့် နံကြောင့် အရဿကို အာဒိသပြု။ ။
ဂေါနံ၊ ဂေါနံ+။ ဤသုတ်ဖြင့် နံကြောင့် ဂေါကို ဂေါဏ ပြု
သင့်သော်လည်း ဝါကြောင့် မပြုရ။ ။ဂေါဏဘူတော၊
ဂေါ+ဘူတော။ ဤသုတ်၌ ဂေါဏ ဟူသော ခွဲစာ သုတ်
ဖြင့် ဂေါကို ဂေါဏပြု။

ဂေါဏေသု။ဂေါသု။ ဂေါဏေဟိ။ဂေါဟိ။ ဂေါဏေန။
ဂါဝေန။ ။ပုံစံ။

ရှေ့ စ သဒ္ဓါ ကြွင်းဝိဘတ် ရှစ်လုံးတို့ကြောင့် ဂေါဏ ပြု။
နောက်စသဒ္ဓါ-နံကြောင့်ဂပြု၊ ဟိကြောင့်ဂ ဝယပြုတို့ကို ဆည်း။
ဂေါဏော။ ဂေါဏာ။ ဂေါဏံ။ ဂေါဏေ။ ဂေါဏဿ။
ဂေါဏသွာ။မှာ။ဂေါဏသ္မိံ။မှိ။ဂန္တံ။ ဂဝယေဟိ။ဘိ။ ။ပုံစံ။

နှစ်သုတ်ပေါင်းတို့၊ ဝိဘတ်ကုန်၊ ပြည့်စုံဂေါဏပြု။

(၃၁) အံ၊ မောနိဂ္ဂဟိတံ ဓျ-လ ပေဟိ။

ဓျ လာ-ပေဟိ။ ဓျ၊လ၊ပ တို့မှ။ ပရော၊ သော၊ အံ၊ မော၊ အံ
ဝိဘတ်၊ မာကဗ္ဗရာသည်။ နိဂ္ဂဟိတံ။ နိဂ္ဂဟိတံအဖြစ်သို့။ ပပွေ၊
တိ၊၏။

အဂ္ဂိံ ။ဒဏ္ဍိံ ။ဘိက္ခုံ။သယမ္ဘုံ။အဋ္ဌိံ ။သုခကာရိ ။ အာယံ။
ဂေါတြဘုံ။ရတ္တိံ ။နဒိံ ။ယာဂုံ။ဝရံ။ပုလ္လိဂံ ။ ။ပုံစံ။

(၃၀) ဂေါဏေသု၊ ဂေါ+သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သုကြောင့် ဂေါကို
ဂေါဏပြု။ ။ဂေါဏေဟိ၊ ဂေါ+ဟိ။ နည်းဟူ။ သုဟိသု-
ဖြင့် သုကြောင့် ဟိကြောင့် ပြု။ ။ဂေါဏေန၊ ဂေါ+နာ
ဂေါဏပြု၊ အတောနေန-ဖြင့် အမှ နာကို နေပြု။ ချေ၊ပေ၊
ကပ်။ ။ဂေါသု-ဂေါဟိ-ဝါဖြစ်။ ။ဂါဝေန၊ ယေဉာသုစ
ကြည့်။ ။ဂန္တံ။ ဤသုတ်၌ စဖြင့် နံကြောင့် ဂေါကိုဂပြု။နောစ
ဒ္ဓါဒိတောနံမှ၌ စ ဖြင့် နံလာ။ ။*ဂဝယေဟိ၊ ဂေါ+ဟိ။
ဤသုတ်ဖြင့် ဟိကြောင့် ဂေါကို ဂဝယ ပြု။ သုဟိသု-ဖြင့်
ဟိကြောင့် ပြု။

(၃၁) အဂ္ဂိံ၊ အဂ္ဂိ+အံ။ဈမှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ချိမှနှောင်းသော အံကို
နိဂ္ဂဟိတံပြု။ ။ဒဏ္ဍိံ၊ ဒဏ္ဍိ+အံ။ဈမှည့်။ အသောရဿ-ဖြင့်
ကောဝုစ အံကြောင့် (သမမည်သော) ဈိကိုချိရဿပြု။ဤသုတ်

(၃၂) သရလောပေါ မာ.ဒေသ, ပစ္စယာ.ဒိမ္ပိ၊ သရ
လောပေတု ပကတိ။

အ.မာဒေသ.ပစ္စယာ.ဒိမ္ပိ၊ အံဝိဘတ်, အာဒေသ, ပစ္စည်း
အာဂုံ.သရ ကြောင့်။ သရ-လောပေါ၊ သရ၏ ကျေခြင်းသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ သရလောပေ၊ သရ၏ ကျေခြင်းသည်။ သတိ။
သော်။ ပကတိ၊ နှောင်းသော သရ၏ ပကတိပြုသည်။ ဟောတိ၊
၏။ တု၊ နှစ်ပါးစုံ မဖြစ်သည်လည်း ရှိ၏။ ပုရိသံ၊ ပုရိသေ။
ပါပိယော။ ဂစ္ဆိယတိ။ ။ပုံစံ။

တု သဒ္ဒါ နိဝတ္ထာပနာဝဘေရဏ။ ။ဘိက္ခုနိ။ ။ပုံစံ။ ။

ဖြင့်စီရင်။ ဘိက္ခု၊ ဘိက္ခု + အံ။ သယမ္ဘု၊ သယမ္ဘု။ + အံ၊ လမှည့်။
လူကို လုရသပြု။ (ဤကား ပုလ္လိင် စု၊ လ-တည်း။) အဋ္ဌိံ၊
သုခကာရီ၊ အာယံ၊ ဂေါတြသုံ။ အဋ္ဌိ၊ သုခကာရီ၊ အာယု၊
ဂေါတြဘူ + အံ။ (ဤကား နပုလ္လိင် စု၊ လတွက်တည်း။ ပုံးနည်း
တူ။ ရတ္ထိံ၊ နဒိံ၊ ယာဂုံ၊ ဝရံ၊ ရတ္ထိံ၊ နဒိံ၊ ယာဂု၊ ဝရူ + အံ။ (ဤကား
ဣတ္ထိလိင် ပတွက်တည်း။) ရှေးနည်းတူ။ ပုလ္လိင်၊ ပုမ + လိင်။
ပုမသလိင်္ဂါဒိသု-ဖြင့် လိင် သဒ္ဒါကြောင့် ပုမ၏ အ ကို ချေ။
ဥ ကို လမှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် လမှ နှောင်းသော မ် ကို
နိဂဟိတ်ပြု၊ ဝဂ္ဂန္တပြု။ ။ပုင်ဝေါ၊ ပုင်္ဂေါကိုလော။ နည်းတူ။
ပုင်္ဂေါကို ‘ပုမ + ဂေါ’ တည်၍ ‘ပုင်္ဂါ’ ဖြစ်စေပြီးမှ
သမာသန္တ အ သက်။ နံ့ဉ်စီရင်။

(၃၂) ပုရိသံ၊ ပုရိသ + အံ။ ဤသုတ်ဖြင့် အံကြောင့် ရှေ့ အ ကို ချေ။
နောက် အံကို အံ ဟု ပကတိပြု။ သံကို အံသ္မိကပ်။ ပုရိသေ၊
ပုရိသ + ယော။ သဗ္ဗယောနိနမာဓ- သုတ်ဖြင့် ပုလ္လိင် အ မှ

သရာ ပကတိ ဗျဉ္ဇနေ-သုတ်၌ ရှိလျက်ဆိုသော ပကတိသဒ္ဓါ ပိုကြောင့်သေယော၊ သေဋ္ဌော-စသည်၌ ပကတိမပြုရ။ (ဤသ်) သရလောဓဗသဒ္ဓါလွန်ကြောင့် တပါးသုတ်ဖြင့်ချေရာ၌ ပကတိ မပြုရ။ (ဗျ)

(၃၃) အ-သော ရဿ.ဗေ.က ဝစန-ယောသ္မာပိစ။

ကေဝစန၊ ယောသု၊ ကေဝစဝိဘတ်၊ ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ အ-သော၊ သ၊ မမည်သော ဒီသသရသည်။ ရဿ၊ ရဿ အဖြစ် သို့။ ပပ္ပေါတိစ၊ ရောက်သည်သ၊ တည်း။ အပိ၊ မရောက်သည် လည်း ရှိ၏။

နှောင်းသော ဒုယောကိုပြော၍ သုတ်ဖြင့် ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ ပါပိယော၊ ပါပ+ဣယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣယ ပစ္စည်းကြောင့် အချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ဝစ္ဆန္တိ၊ ဝစ္ဆ+အ+အန္တိ။ ဤသုတ်ဖြင့် အန္တိဝိဘတ်ကြောင့် ရှေ့ အချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ ဝစ္ဆဿတေ၊ ဝစ္ဆ+အ+ဣဿတေ၊ ဤသုတ်ဖြင့်ဣအာဝရ်ကြောင့် ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ ဘိက္ခုနီ၊ ဘိက္ခု+ဣနီ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣနီပစ္စည်းကြောင့် ဥကိုချေ၍ပကတိ ပြုသင့်သော်လည်း တုသဒ္ဓါ မြစ်၍ မချေရ၊ မပြုရ ဝါပရာ ဖြင့် ဥမှ နှောင်းသောဌာန်မတူသော ဣ ချေ။ သေယော သ+ဣယော၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဣယပစ္စည်းကြောင့် ရှေ့ အသရကိုချေ၍ပကတိပြုသင့်သော်လည်း ပကတိသဒ္ဓါကြောင့် မပြုရ။ ကုစာသဝဏ္ဏံ-ဖြင့် နောက်ဣ ကို ဧ အသဝဏ္ဏံ ပြု။ (ကစ္စည်း) သေဋ္ဌော၊ သ+ဣဋ္ဌောနည်းတူ။ (ရှဉ္ဇသရလောဓပ သဒ္ဓါပိုကြောင့် ဤသုတ်မှဝင်ရ။ သရာသရေ၊ ကုစာသဝဏ္ဏံ-တို့ဖြင့် ပြီးစေဟူ၏)

စ သဒ္ဒါ သန္တိဌာနာ ဝဇာရဏ။ ။ သုခ-ကာရီ ဒါနံ။
ဣတ္ထိံ။ ဒဏ္ဍိံ။ သုခကာရီံ ဒါနံ။ ဣတ္ထိယော။ ဒဏ္ဍိနော။
ဣတ္ထိယာ။ ဒဏ္ဍိနာ။ သုခ-ကာရီနာ ဒါနေန=စသော ပုံစံတို့၌
မြဲစေ၏။

အပိသဒ္ဒါ နိဝတ္ထာပနာဝဇာရဏ။ ။ သိကြောင့် ဣတ္ထိံ၊ ဒဏ္ဍိံ-
စသော ဣတ္ထိလိင်၊ ပုလ္လိင်။ ယော ကြောင့် သုခကာရီနိ စသော
နပုလ္လိင်၌ ရသျှု ကို တားမြစ် နှစ်စေ၏။

*ဧဝ လည်း ဆို၊ စ လည်းဆို၊ ကုန်းအို ဖျာရက်နည်း၊
လိပ်အို သောင်တက်နည်း၊ ခွေးအို ပြာယက်နည်း။ ။ ဧဝ
လည်းထိုင်၊ စ လည်းထိုင်၊ လှူကိုင်ခွေးခေါ်နည်း။

(၃၃) သုခကာရီ၊ သုခကာရီ+သိ။ ဖျာရည်။ ဤသုတ်ဖြင့် ကေဝလ သိ
ကြောင့် သမမည်သော ဗုဒ္ဓဇာတိကို ရသျှု။ သေသတော-ဖြင့်
သိချေ။ (သိကြောင့်ပုံ၊ ထိကိုအဝိနုဟု သည်။ ဝကြောင့်သုံးလိင်
ကိုအာကာရောဝါ-ဗျလပါရသျှုဟု သည်) ဣတ္ထိံ၊ ဒဏ္ဍိံ၊ သုခ
ကာရီံ၊ ဣတ္ထိံ၊ ဒဏ္ဍိံ၊ သုခကာရီ+အ။ ပမှည့်။ ဖျာရည်။ ဤသုတ်ဖြင့်
ကေဝလအံကြောင့် သမမည်သော ဗုဒ္ဓဇာတိကို ရသျှု။ အံမော-
ဖြင့် စီရင် ပြီးကြ၏။ ။ ဣတ္ထိယော၊ ဣတ္ထိံ+ယော။ ပမှည့်။
ဤသုတ်ဖြင့် ရသျှု။ ဒဏ္ဍိနော၊ ဒဏ္ဍိံ+ယော။ ဖျာရည်။
ဤသုတ်ဖြင့် ရသျှု။ ယောနံ နော--ဖြင့် ကတရဿ ဖျာ
နှောင်းသော ယောကို နောပြု။ ။ ဣတ္ထိယာ၊ ဣတ္ထိံ+နာ။ ပ။
သ္မိံ။ ပမှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ရသျှု။ ပတောယာ-ဖြင့် စီရင်၊
ဒဏ္ဍိနာ။ သုခကာရီနာ၊ ဒဏ္ဍိံ၊ သုခကာရီ+နာ (သ္မာ) ဖျာရည်။
ဤသုတ်ဖြင့် ရသျှု။ (သ္မာနာ-ဖြင့် ကတရဿ ဖျာ သ္မာကို
နာပြု) [အပြည့်အစုံမဟုတ်၊ နည်းပြုသုတ်သည်။ ယော၌
သာ (ခွေးတို့) သေ (ခွေးတို့ကို) ။ ။ သော+ယော။ ဝရုယော၊

(၃၄) န သိသ္မိ.မ-နပုံသကာနိ။

သိသ္မိံ၊ သိဝိဘတ်ကြောင့်။ အ-နပုံသကာနိ၊ နပုလ္လိင် ဖောက်
ကုန်သော ဣတ္ထိလိင် ပုလ္လိင်တို့သည်။ ရဿံ၊ ရဿ အဖြစ်သို့။
န ပပေ္တိန္တိ၊ မရောက်ကုန်။ (ဤသုတ်မှာ ပုံစံအထူးမရှိ။ ရွှေ
သုတ်က အပိသဒ္ဓါ၏ ပုံစံပင်။)

(၃၅) ဥဘာ.ဒိတော န.မိန္ဒံ။

ဥဘာ ဒိတော၊ ဥဘ အစရှိသော သင်္ချာသဒ္ဓါမှ။ ပရဿ၊
သော။ နံ၊ နိဝိဘတ်၏။ ဣန္ဒံ၊ ဣန္ဒပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။
ဥဘိန္ဒံ၊ ဒုဝိန္ဒံ။ ။ပုံစံ။

(၃၆) ဣဏ္ဏ.မိဏ္ဏန္တံ တိဟိ သင်္ချာဟိ။

သင်္ချာဟိ၊ သင်္ချာဖြစ်ကုန်သော။ တိဟိ၊ တိသဒ္ဓါတရတို့မှ။
ပရဿံ၊ သော။ နံ၊ ၏။ ဣဏ္ဏ.မိဏ္ဏန္တံ၊ ဣဏ္ဏံ ပြု၊ ဣဏ္ဏန္တံ ပြုတို့
သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏန္တံ။ ပုရိသာနံ၊ ဝိတ္တံ၊ နံ။ ပုံစံ။

ဝရု+ယော။ သယမ္ဘုဝေါ၊ သယမ္ဘု+ယော-တို့ကိုလည်း
နည်းပြ ထုတ်ဦး၍။ ဣတ္ထံ+ဒဏ္ဍိ၊ ဣတ္ထံ+ဒဏ္ဍိ+သိ။ အပိ မြစ်၍
ရဿ မပြုရ။ ။သုခကာရီနိ၊ သုခက+ရီ+ယော။ အပိ မြစ်၍
ရဿ မပြုရ။ ယောနံနိ နပုံသကေဟိ-ဖြင့် နိပြု။

(၃၄) သာ၊ ဒဏ္ဍိ၊ သယမ္ဘု။ ဣတ္ထိ၊ ဝရု၊ (အသောရဿ ၌ အပိ၏
ပုံစံပင်)

(၃၅) ဥဘိန္ဒံ၊ ဥဘ+နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဥဘသင်္ချာမှ နံ ကို ဣန္ဒံပြု။ ချေ၊
ခပ်၊ ကပ်။ ဒုဝိန္ဒံ၊ ဒွိ+နံ။ ယောသုဥန္တံ-၌ စဖြင့်နံကြောင့် ဒွိ ကို
ဒုဝိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုဝိသင်္ချာမှ နံကို ဣန္ဒံပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။

(၃၆) တိဏ္ဏံ၊ တိဏ္ဏန္တံ၊ တိ+နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် တိသင်္ချာမှ နံကို ဣဏ္ဏံ၊
ဣဏ္ဏန္တံပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။

(၃၇) ယောသု ကတနိကာရ၊ လောပေသု ဒီဃံ။

ကတ နိကာရ၊ လောပေသု၊ နိ ပြုအပ်ပြီး၊ ကျေလေပြီးကုန်
သော။ ယောသု၊ ယောဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ သရာ၊ တို့သည်။ ဒီဃံ၊
သို့။ ပပေ္တိန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ စိတ္တာနိ။ အဋ္ဌိနိ။ အဋ္ဌိ။ ရတ္တိ။ ဘိက္ခု။ ပုံစံ။

(၃၈) သု၊ နံ၊ ဟိသု စ။

သု၊ နံ၊ ဟိသု၊ သု နံ၊ ဟိ၊ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ သရာ၊ တို့သည်။
ဒီဃံ၊ သို့။ ပပေ္တိန္တိ၊ ကုန်၏။ စ၊ မရောက်သည်လည်းရှိကုန်၏။ ။
ရတ္တိသု။ မုတ္တိနံ။ ရတ္တိဘိ။ ဓေန္တသု၊ ဓေန္တနံ။ ဓေန္တဟိ။ ပုဂ္ဂိသာနံ။
အဂ္ဂိသု။ ဘိက္ခုသု။ စိတ္တာနံ။ အဋ္ဌိသု။ အာယုသု။ ။ ပုံစံ။

စ သဒ္ဒါ နိဝတ္တာပနာ ဝဓာရဏ။ ဗြဟ္မစာရိသု။ ဘိက္ခုနံ
ဒဘ္ဘာ သကေဟိ ပါဏိဘိ။ ပုံစံ။ ။

(၃၇) စိတ္တာနိ၊ စိတ္တ+ယော။ အတောနိစ္စံ-ဖြင့် နပုံ အမှ နှောင်း
သော သောကို နိပြု ဤသုတ်ဖြင့် နိပြုပြီးသော ယောကြောင့်
(ယော၏ကရိယ နိကြောင့်) အရဿကိုအာဒိဃပြု။ ။ အဋ္ဌိ
နိ၊ အဋ္ဌိ+ယော။ ယောနံနိ နပုံသကေဟိ-ဖြင့် နပုလ္လိင်မှ
နှောင်းသော သောကို နိပြု။ ဤသု-ဖြင့် နိပြုပြီးသော ယော
ကြောင့်အရဿကိုဤဒီဃပြု။ (အ . ယူနိ) ။ ။ အဋ္ဌိ၊ ရတ္တိ၊ ဘိက္ခု။
အဋ္ဌိ၊ ရတ္တိ၊ ဘိက္ခု + ယော။ ဈ၊ ပ၊ လမှည့်၊ သပတောစ-ဖြင့်
ဈ၊ ပ၊ လမှယောကိုချေ။ ဤသုတ်ဖြင့်ကျေပြီးသောယောကြောင့်
အရဿကို ဤ ဒီဃ၊ ဥ ရဿကို ဥ၊ ဒီဃပြု၊ ပြီးကြ၏။

(၃၈) ရတ္တိသု၊ ရတ္တိ + သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သုကြောင့်အရဿကိုဤဒီဃပြု။
ရတ္တိနံ။ ပ။ အာယုသု၊ ရတ္တိ။ ပ။ အာယု + သု။ နည်တူ။ ။ ဗြဟ္မ
စာရိသု၊ ဗြဟ္မစာရိ + သု၊ တေသုဝုဒ္ဓိ-ဖြင့် သုကြောင့် ဤဒီဃကို
အရဿပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သု ကြောင့် အရဿကို ဤ ဒီဃ ပြုသင့်

(၃၉) ပဉ္စာဒိနမတ္တံ။

သုနံ၊ ဟိ သု၊ တို့ကြောင့်။ ပဉ္စဒိနံ၊ ပဉ္စအစအဋ္ဌာရသအဆုံး
ရှိကုန်သော သင်္ချာ သဒ္ဓါတို့၏ အစိတ် အသည်။ အတ္တံ၊ အ
၏ အဖြစ်သို့။ ပပေါတိ၊ ၏။ ။ ပဉ္စသု၊ ပဉ္စန္ဒံ။ ပဉ္စဟိ။ ။ ပုံစံ။

(၄၀) ပတိ သိနိမ္မိ၊

ဣနိမ္မိ၊ ဣနိပစ္စည်းကြောင့်။ ပတိဿ၊ ပတိသဒ္ဓါ၏ အစိတ် ဣ
သည်။ အတ္တံသို့။ ပပေါတိ၊ ၏။ ။ ဂဟပတာနိ။ ။ ပုံစံ။

(၄၁) ဣဿန္တော ယောသု စ။

ယောသုစ၊ တို့ကြောင့်လည်းကောင်း။ သုနံ၊ ဟိ သု၊ တို့
ကြောင့်လည်းကောင်း။ ဣဿ၊ ဣပစ္စည်း၏။ အန္တော၊ အစိတ်

သော်လည်း စ မြစ်၍ မပြုရ။ (ကစွဲဉာဏ်လောပုံစံ) ဘိက္ခုနံ၊
ဘိက္ခု+နံ။ ပါဏိဘိ၊ ပါဏိ+ဟိ စဖြစ်။ သွဟိသ္မိ နံမှာ ဘိဒ္ဓိဝါ-
ဖြင့် ဟိကို ဘိပ္ပိ၊

(၃၉) ပဉ္စသု၊ ပဉ္စ+သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သုခကြောင့် ပဉ္စာဒိဂိုဏ်း ပဉ္စ၏
အ ကို အ၊ ထပ်ပြီ။ ။ ပဉ္စန္ဒံ၊ ပဉ္စ+နံ၊ နည်းတူ-နိလ၊ ပဉ္စဟိ၊
ပဉ္စ+ဟိ။ နည်းတူ။ ။ အဋ္ဌာရသ တိုင်အောင် သွား။

(၄၀) ဂဟပတာနိ၊ ဂဟပတိ+နိ။ ဤသုတ် ဖြန့်ချိကြောင့် ပတိသဒ္ဓါ
၏ ဣကို အပြု။ ဝါပရော-ဖြင့် အမှ နှောင်းသော အသရူပ
ဣကို ချေ၊ ပုဗ္ဗောစ-ဖြင့် နောက်ဆုံး ကျေပြီးသော် ရှေ့ အ
ရသာကို အာ ဒိသပြီ။

ဥသည်။ အတ္တံ၊ သို့။ ပပေါတိ၊ ဤ။ ။ဂုဏဝန္တာ၊ဂုဏဝန္တာနိ။
ဂုဏဝန္တေ။ ဂုဏ ဝန္တေသု။ ဂုဏဝန္တာနိ။ဂုဏဝန္တေဟိ။ ။ပုံစံ။

စ သဒ္ဒါ အနုကုသု။ သု၊နံ၊ဟိသု ကို ဂင်၏။ တနည်း
သမုစည်း။ အံ၊နာ၊သွာ၊သို့ လေးလုံးတို့ကို ဆည်း၏။ ။
ဂုဏဝန္တံ။ ဂုဏဝန္တေန၊ ဂုဏဝန္တသွာ။ ဂုဏဝန္တသို့။ ။ပုံစံ။

ပဉ္စာ . ဒီန . မတ္တံ စသည်တို့ကဲ့သို့ အန္တာပေက္ခဆဋ္ဌိဖြင့်
ပြီးလျက် ဆိုသော အန္တောသဒ္ဒါပုံဖြင့် ယောဝိဘတ်ကို ဣပြ။
ဂုဏဝန္တံ။ ။ပုံစံ။ (သိတလုံး၊ သန္တလုံး ပေါင်း သုံးလုံးသာ
ကျန်တော့သည်)

(၄၀) ဂုဏဝန္တာ၊ဂုဏဝန္တာ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့်
န္တ၏ ဥကို အပြု။ သဗ္ဗယောနိန-ဖြင့် ပုလ္လိင် အ၊မှ နှောင်း
သော ပထမာယောကို အပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ဂုဏ-
ဝန္တာနိ၊ဂုဏဝန္တာ+ယော။ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့် န္တ၏
ဥကို အပြု။ အတောနိစ္စ-ဖြင့် နပုလ္လိင် အမှ ယောကို နိ ပြု။
ယောသုကတ-ဖြင့် နိယောကြောင့် အရေသကို အာဒိသပြု။
ဂုဏဝန္တေ၊ဂုဏဝန္တာ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် န္တ၏ဥကို အပြု။
သဗ္ဗယောနိန-ဖြင့် ပုလ္လိင် အ မှ နှောင်းသော ဒုယောကို
ပြု။ချေ၊ခပ်၊ ကပ်။ ဂုဏဝန္တေသု-န္တာနိ နန္တေဟိ၊ ဂုဏဝန္တာ+
သု၊နံ၊ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့် န္တ၏ ဥကို အပြု။ သုဟိသု-သုနဟိ
သု-တို့ဖြင့် စီရင်။ ။ဂုဏဝန္တံ။ပ။ ဂုဏဝန္တသို့။ ဂုဏဝန္တာ+
အံ၊နာ၊သွာ၊သို့။ဤ၌ စဖြင့် အံ။ပ။သို့ကြောင့် ဂုဏဝန္တာ၏
ဥကို အပြု။ အတောနေန-ဖြင့် နေပြု။ ချေ၊ခပ်၊ကပ်။ ။
ဂုဏဝန္တံ၊ဂုဏဝန္တာ+ယော။ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့် န္တ
၏ဥကို အပြု။ ဤသုတ်၌ အန္တသဒ္ဒါပုံဖြင့် ယောကို ဣပြ။
ချေ၊ခပ်၊ကပ်။ (နပုလ္လိင်၌သာ)။

(၄၂) သဗ္ဗဿ ဝါ အံ၊ သေသု။

အံသေသု၊ အံ၊ သဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ အလုံးစုံသော။
န္တုဿ၊ နန္တုပစ္စည်း၏။ အတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊ အချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
သတိမံ။ ဗန္ဓုမံ။ သတိမဿ။ ဗန္ဓုမဿ။ ။ ပုံစံ။

သတိမန္တံ။ ဗန္ဓုမန္တံ။ သတိမတော။ ဗန္ဓုမန္တဿ။ ဝါ၊ ၏။ ပုံစံ။

(၄၃) သိမ္မိ ဝါ။

သိမ္မိ၊ သိကြောင့်။ နန္တုဿ၊ ၏။ အန္တော၊ သည်။ အတ္တံ၊ သို့။
ဝါ၊ အချို့။ ပပ္ပေတိ၊ ၏။ ။ ဟိမဝန္တော၊ ဝပဗ္ဗတော၊ သီလ
ဝန္တော၊ ဓိတိမန္တော။ ပညဝန္တော စ ယော ဣသိ။ ။ ပုံစံ။

(၄၂) သတိမံ၊ သတိမန္တု + အံ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အံကြောင့် အလုံးစုံ
သော နန္တုကို အပြု။ သရလောပေါ-ဖြင့် အပြုကြောင့် မ၏ အ
ကို၊ အဝိဘတ်ကြောင့် (သုရိယ) အကိုချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ဗန္ဓု
မံ-နည်းတူ။ သတိမဿ၊ သတိမန္တု + သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သ
ကြောင့် အလုံးစုံသော နန္တုကို အပြု။ သရလောပေါ-ဖြင့် ချေ။
သီလ။ ဗန္ဓုမဿ-နည်းတူ။ (အနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ ဣဒ္ဓိမဿ
ဣဒ္ဓိဝိသယေ)။ ။ သတိမန္တံ ပ။ ဗန္ဓုမဿ၊ သတိမန္တု +
အံ။ ပ။ ဗန္ဓုမန္တု + သ။ ဤသုတ်ဖြင့် အံ၊ သကြောင့် နန္တုကို အ
ပြုသင့်သော်လည်း ဝါမြစ်၍ မပြုရ။ နန္တုဿန္တော ယောသုစ
ဉ္စ ဖြင့် အံကြောင့် နန္တု၏ ဥကို အပြု။ ချေ၊ ကပ်။ နန္တုဿသေ
ဝါ-ဖြင့် သကြောင့် နန္တုကို ဝိဘတ်နှင့်တကွ နန္တုပြု။ ။
(ဘဂဝံ မူလကာ နောဘန္တေ ဓမ္မာ။ ပါဠိတော်၌ သမာသ
၌ နန္တုကို အပြု။ နိဂ္ဂဟိတံလာ။ မ ကို ဒွိတ္တုပြု၍လည်း ပြီး၏။)

(၄၃) ဟိမဝန္တော၊ ဟိမဝန္တု + သိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် နန္တု၏
ဥကို အပြု။ သော-ဖြင့် ပုလ္လင် အမှ နှောင်းသောသံ ကိုပြု။

သဗ္ဗဿကို နစ်စေလို၍ ထည့်ပြန်သော ဝါ ၏ ပုံစံကား-
ဟိမဝါ ပဗ္ဗတောတည်း။

(၄၄) အဂ္ဂိ သိ.နိ။

သိမှီ၊ကြောင့်။ အဂ္ဂိဿ၊ အဂ္ဂိသဒ္ဓါ၏။ အန္တော၊ အစိတ် လူ
သည်။ လူနိ၊ လူနိ ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊၏။ ။အဂ္ဂိနိ။
အဂ္ဂိ။ ။ပုံစံ။

(၄၅) ယောသ္မာကဏရဿော ဈော။

ယောသ္မာတို့ကြောင့်။ အ-ကတရဿော၊ မပြုမပြင် ပင်ကိုယ်
ရဿဖြစ်သော။ဈော၊ဈသည်။ အတ္တံ၊ သို့။ ပပွေတိ၊၏။ ။
အဂ္ဂယော။ ။ပုံစံ။

(၄၆) ဝေ,ဝေါသု လော စ။

ဝေ, ဝေါသု၊ဝေ,ဝေါပြုတို့ကြောင့်။ အ-ကတ-ရဿော၊
သော။ လောစ၊ သည်လည်း။ အတ္တံ၊ သို့။ ပပွေတိ၊၏။ ။
ဘိက္ခဝေ။ ဘိက္ခဝေါ။ ပုံစံ။

ချေ,ခပ်,ကပ်။ ။ဟိမဝါ၊ ဟိမဝန္တာ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိ
ကြောင့် နှု၏ ဥကို အ ပြုသင့်သော်လည်း ဝါဖြစ်၍ မပြုရ။
အာသိမှီ-ဖြင့် သိကြောင့် ဝိဘတ်နှင့်တကွ နှုကို အာပြု။
ချေ, ခပ်, ကပ်။

(၄၄) အဂ္ဂိနိ၊အဂ္ဂိ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့်သိကြောင့် အဂ္ဂိ၏ ဣကိုဣနိပြု။
သေသတော-ဖြင့် သိ ချေ။ ။အဂ္ဂိ၊ အဂ္ဂိ+သိ။ ဝါဖြစ်၊
သေသတော-ဖြင့် သိချေ။

(၄၅) အဂ္ဂယော၊အဂ္ဂိ+ယော။ ချ,မှည့်။ဤသုတ်ဖြင့်ယောကြောင့်
ပင်ကိုယ် မျှ ကို အ ပြု။

(၄၆) ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု+ယော။လ,မှည့်။အကတရဿာ လတော-
ဖြင့် ပကတိ ရဿ လ မှ နှောင်းသော အာလုပ် ယောကို

(၄၇) မာတုလာဒိနမာနတ္ထမိကာရေ။

ဤကာရေဤပစ္စည်းကြောင့်။ မာတုလာဒိနိမာတုလနှင့်တူ
ကိုန်သော သဒ္ဓါတို့၏ အစိတ် အသည်။ အာနတ္တံ၊ အာန
အဖြစ်သို့။ ပပ္ဖေါတိ၊ ဤ။ ။မာတုလာနိ။ အယျကာနိ။
ဝရုဏာနိ။ ။ပုံစံ။

တ္ထပစ္စည်းလွန်ဖြင့် နဒိသဒ္ဓါ၏ ဒီကို နှောင်းသောယော၊
နာသ တို့နှင့်တကွ ဇော၊ဇောပြု။ ။နဇောသဒ္ဓန္တိ၊နဇော တရက်
ကဟံ။ နဇော နေရဉ္စရာယ တီရေ။ ။ပုံစံ။

(၄၈) သွာဟိသ္မိနံ မှာဘိမ္မိ ဝါ။

သွာဟိသ္မိနံ၊ သွာဟိသ္မိဝိဘတ်တို့၏။ မှာဘိမ္မိ၊ မှာပြု၊
ဘိပြု၊ မိပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပုရိသမှာ၊ သွာ။
ပုရိသေဟိ၊ ဘိ။ ပုရိသမ္မိ၊ သ္မိ။ ။ပုံစံ။

ဝေပြုဤသုတ်ဖြင့် ဝေကြောင့်ပကတိလုကိုအပြု။ ။ဘိက္ခဝေ၊
ဘိက္ခု+ယော။ လ၊ ပုည။ အာတရဿ-ဖြင့် ပကတိ လုမှ
နှောင်းသော အာလုပ် (လတော ဝေကာရောစ-ဖြင့် လုမှ
နှောင်းသော ပထမော၊ ဒုတိယော) ယောကို ဝေပြု။ ဤသုတ်
ဖြင့် ဝေကြောင့် ပင်ကိုယ် လုကို အပြု။

(၄၇) မာတုလာနိ၊ မာတုလ+ဤ။ ဤသုတ်ဖြင့်ဤကြောင့် (မာတုလာ
ဒီဂိုဏ်း) မာတုလ၏အကိုအာနပြု။ ချေ၊ ခပ်ကပ်။ အယျကာနိ၊
အယျက+ဤ။ ဝရုဏာနိ၊ ဝရုဏ+ဤ၊ နည်းတူ။ ။နဇော၊ နဒိ+
ယော။ ဤသုတ်၌ တ္ထ သဒ္ဓါပိုဖြင့်ယောကြောင့်ယောနှင့်တကွ
နဒိ၏ ဒီကို ဇောပြု။ နဇော၊ နဒိ+နာ။ နဇော၊ နဒိ+သ။ နည်းတူ။

(၄၈) ပုရိသမှာ၊ ပုရိသ+သွာ၊ ဤသုတ်ဖြင့် သွာကို မှာပြု။ ဝါမြစ်၍
မပြုရ။ ပုရိသသွာ ပြီး၏။ ။ပုရိသေဟိ၊ ဘိ။ ပုရိသမ္မိ၊ သ္မိ။
နည်းတူ။

(၄၉) န တိ.မေဟိ ကတာ.ကာရေဟိ။

ကတာ.ကာရေဟိ၊ အ ပြုအပ်ပြီးကုန်သော။ တိ.မေဟိ၊
တ၊ဣမသဒ္ဒါတို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ သွာ-သ္မိံနံ၊ တို့၏။ မှာ-မှိ၊
မှာပြု၊ မှိပြုတို့သည်။ န ဟောန္တိ၊ မပြစ်ကုန်။ ။အသ္မာ။
အသ္မိံ။ ပုံစံ။

(၅၀) သု,ဟိသု.ကာရော ဧ။

သု,ဟိသု၊ သု,ဟိ ဝိသုတ်တို့ကြောင့်။ အကာရော၊ သည်။ ဧ၊
ပြေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပုရိသေသု၊ ပုရိသေဟိ။ ။ပုံစံ။

(၅၁) သဗ္ဗနာမာနံ နံမှိ စ။

နံမှိစ၊ ကြောင့်လည်း။ သဗ္ဗနာမာနံ၊ သဗ္ဗနာမ် ပုဒ်တို့၏။
အကာရော၊ သည်။ ဧ၊ ပြေသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗေသံ။
သဗ္ဗေသာနံ။ ။ပုံစံ။

(၄၈) အသ္မာ၊ တ+သ္မာ၊ သသ္မာသ္မိံ သံသာသ္မတ္တံ-ဖြင့် သွာကြောင့်
တသဗ္ဗနံကို အ,ပြု။ သွာဟိသ္မိံနံမှာ ဖြင့် သွာကို မှာ ပြုလှ
လသော် ဤသုတ်ဖြင့် အ ပြုအပ်ပြီးသော တ (တ၏ ကာရယ
အ)မှ နှောင်းသော သွာ၏ မှာပြုကို မြစ်။ ။အသ္မာ၊ ဣမ+
သ္မာ၊ ဣမသဒ္ဒါသစ-ဖြင့် သွာကြောင့် ဣသေဗ္ဗနံကို အ,ပြု။
အကြွင်း နည်းတူ။

(၅၀) ပုရိသေသု၊ ပုရိသ+သု။ ပုရိသေဟိ၊ ပုရိသ+ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့်
သု,ဟိ ကြောင့် အ ကို ပြေ။

(၅၁) သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗ+နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း သဗ္ဗ၏ အကို
ပြေ။ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ-ဖြင့် သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း သဗ္ဗ မှ
နှောင်းသော နံကို သံပြု။ ။သဗ္ဗေသာနံ၊ နည်းတူ။ နံကို
သာနံပြု။

(၅၂) အတောနေန။

အတော၊ အဘာရန္တမှ။ ပရော၊ သော။ နာ၊ နာဝိဘတ်သည်။
နေ၊ နေ ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။ သဗ္ဗေန။ ပုရိသေန။ ပုံစံ။

(၅၃) သော။

အတော၊ မှ။ ပရော၊ သော။ သိ၊ သိဝိဘတ်သည်။ ဩ၊ ဩပြု
သည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။ သဗ္ဗော၊ ပုရိသော။ ပုံစံ။

(၅၄) သော ဝါ။

အတော၊ မှ။ ပရော၊ သော။ နာ၊ နာဝိဘတ်သည်။ သော၊
သောပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။ အတ္ထသော၊ ဗျဉ္ဇနသော။
ပါဒေန။ ပုံစံ။

(၅၅) ဒီသော၊ ရေဟိ။

ဒီသော၊ ရေဟိ၊ ဒီသ၊ ဩရသဒ္ဓါတို့မှ။ ပရော၊ သော။ သွာ၊
သွာဝိဘတ်သည်။ သော၊ သောပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊
ဤ။ ။ ဒီသသော၊ ဒီသမှ။ ဩရသော၊ ဩရမှ။ ။ ပုံစံ ။

(၅၂) သဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် အမှ နာကို နေပြု။ ချေ၊
ခပ်၊ ကပ်။ ။ ပုရိသေန၊ ပုရိသ+နာ၊ နည်းတူ။

(၅၃) သဗ္ဗော၊ သဗ္ဗ+သိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ပုလ္လင် အမှ သိကို ဩပြု။ ချေ၊
ခပ်၊ ကပ်။ ။ ပုရိသော၊ ပုရိသ+သိ၊ နည်းတူ။

(၅၄) အတ္ထသော၊ အတ္ထ+နာ ဤသုတ်ဖြင့် အမှ နာကို သောပြု။
ဗျဉ္ဇနသော၊ နည်းတူ၊ ပါဒေန၊ ပါဒ+နာ၊ ဝါမြစ်၍ သော
မပြုရ။ နေ ပြု။

(၅၅) ဒီသသော၊ ဒီသ+သွာ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒီသသဒ္ဓါမှ နှောင်း
သော သွာကို သောပြု၊ ဩရသော၊ နည်းတူ။ ဒီသမှ၊ ဩရမှ၊
ဒီသ၊ ဩရ+သွာ၊ ဝါမြစ်၊ သွာကို မှာပြု။

(၅၆) သဗ္ဗ ယော,နိန'မာ,ဧ။

အတော၊အကာရန္တမှ။ ပရေသံ၊ကုန်သော။သဗ္ဗယော,နိနိ၊
အလုံးစုံသော ပထမာယော,နိ ဒုတိယာယော, နိ တို့၏။ အာ,
ဧ၊အစဉ်အတိုင်း အာပြု,ပြုတို့သည်။ ဝါ၊အချို့။ ဟောန္တိ၊ကုန်
၏။ ပုရိသာ။ပုရိသေ။ရူပါ၊ရူပေ။ရူပါနိ။အဂ္ဂယော။ ။ပုံစံ။

(၅၇) သွာ,သ္မိ'နံ ဝါ။

အတော၊မှ။ပရေသံ၊ကုန်သော။သွာ,သ္မိ'နံဝါ၊တို့၏လည်း။
အာ,ဧ၊ တို့သည်။ ဝါ၊ အချို့။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ပုရိသာ၊ ပုရိ-
သသွာ။ ပုရိသေ၊ ပုရိသသ္မိ'။ ။ပုံစံ။

(၅၆) ပုရိသာ၊ပုရိသ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုလ္လိင် အ,မှ နှောင်း
သော ပ, ယောကို အာပြု။ ချေ,ခပ်,ကပ်။ ။ပုရိသေ။
ပုရိသ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ပုလ္လိင် အ,မှ နှောင်းသော
ဒု,ယောကို ဧပြု။ ရှေ့,ခပ်,ကပ်။ ။ရူပါ၊ရူပ+ယော။အတော
နိစ္စံ-ဖြင့် နပုလ္လိင် အမှ နှောင်းသော ယောကို နိပြု။ ဤသုတ်
ဖြင့် အ,မှနှောင်းသော ပ,နိ ကို အာပြု။ချေ,ခပ်,ကပ်။ ။
ရူပေ။ရူပ+ယော။ အဘောနိစ္စံ-ဖြင့် နပုလ္လိင် အ,မှ နှောင်း
သော ယောကို နိပြု ဤသုတ်ဖြင့် အ,မှ နှောင်းသော ဒု,နိ
ကို ဧပြု။ ချေ,ခပ်,ကပ်။ ။ရူပါနိ၊ ရူပ+နိ။ ဤသုတ်ဖြင့် အ,မှ
နှောင်းသော ပဒု,နိကို အာ,ဧ ပြုသင့်သော်လည်း ဝါဖြစ်၍
မပြုရ။ ယောသုကတ ဖြင့် နိကြောင့် အရဿကို အာဒိသပြု။
အဂ္ဂယော၊ အဂ္ဂိ+ယော။ ဈမ္ပည။ ယောသုကတ-ဖြင့် ယော
ကြောင့် ပင်ကိုယ် မျိုကိုအပြု။ဤသုတ်ဖြင့်ပုလ္လိင် အ,မှ နှောင်း
သော ယောကို အာ,ဧ ပြုသင့်သော်လည်း (ပကထိ အ,မှ
ဟုတ်၍) ဝါဖြစ်သောကြောင့် မပြုရ။

(၅၇) ပုရိသာ၊ ပုရိသေ၊ ပုရိသ+သွာ။ သ္မိ'။ ဤသုတ်ဖြင့် အ,မှ
ကစည်း-၁၀

(၅၈) အာယ စတုတ္ထေ.က ဝစနဿ တု။ ၆

အတော၊ မှ။ ပုဿ၊ သော။ စတုတ္ထေ.က.ဝစနဿ၊ စတုတ္ထိ
ဧကဝုဏ် သ၊ ဧ။ အာယ တု၊ အာယ ပြုသ ညီလ ည်း။ ဝါ၊ ချိ။
ဟောတိ၊ ဧ။

အတ္ထာယ ဟိတာယ သုခါယ သံဝတ္ထတိ၊ လောကာ
နုကမ္မာယ ဗုဒ္ဓေါလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ လောကံ အနုကမ္မိ
တုန္တိ အတ္ထော။ ဒကာယ နေတိ၊ အပ္ပေါ သဂ္ဂါယ ဂစ္ဆတိ။
မူလာယ ပဋိကဿေယျ။ ဟေတော ဂဏာယ ဘတ္တာ။ ။ပုံစံ။

တုသဒ္ဓါ အတ္တံပြုတ္တံပြု၊ အံပြုတို့ကို ဆည်း၏။ ။ကိ.မတ္ထံ။
အတ္တံ.တ္ထံ။ ဒဿနံ ဣဓ.မာဂတော။ ပုံစံ။ ။ဝါ၊ သဒ္ဓါ ဝိကပ်။
သမဏဿ ဒေတိ။ ။ပုံစံ။

နှောင်းသော သွာကို အာ၊ သို့ကို ပြေ။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။
ပုရိသသွာ၊ ပုရိသို့။ ဝါမြစ်။

(၅၈) အတ္ထာယ.အတ္ထ+ငှါ ဟူသော တဒတ္ထသမ္ပဒါနံ ဧကုတ္တိ
ဧကဝုဏ် သ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် အ၊ မှနှောင်းသော စတုတ္ထိ
ဧကဝုဏ်သ ကိုအာယပြု။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ။ဟိတာယ၊ သုခါယ၊
လောကာနုကမ္မာယ၊ နည်းတူ။ ။ဒကာယ၊ ဒကာ+၊ ရေသို့
ဟူသောကံဉ္စ ဒုတိယာ သကသဇ္ဇသော်လည်း နှံ ဓာတုယောဂ
ဖြစ်၍ စတုတ္ထိ 'ဧကဝုဏ် သ သက်။ ဤဖြင့် အာယ ပြု။ ။
သဂ္ဂါယ၊ မူလာယတို့လည်း နည်းတူ။ ဂတုတ္ထဓာတုယောဂဟု
ဆို။ (မောဂ္ဂလ္လာန်ဆရာကား ဤတို့၌လည်း တဒတ္ထသမ္ပဒါနံ
ပင် ဟူ၏)။ ဂဏာယ၊ ဂဏ+ဂိုဏ်းကိုဟူသော ကံဉ္စ တုယော
ဂ ဆဋ္ဌဖြစ်လျက် ဝိ၊ လ္လသညာယ-ဖြင့် စတုတ္ထိ ဧက.ဝုဏ် သ
သက်.ဤသုတ်ဖြင့် အာယပြု ချေ၊ ကပ်။ ကိမတ္ထံ.ကံ+သ။ ဤ၌

(၅၉) တယော နေဝံသ သဗ္ဗနာမေဟိ။

အတော၊ အ ကာရန္တ ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗနာမေဟိ၊
သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့မှ၊ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ သွာ၊ သွိံသနံ၊ တို့၏။
တယော၊ အာ၊ ဧ၊ အာယပြု သုံးပါးတို့သည်။ နေဝံ ဟောန္တိ၊
မဖြစ်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ စ၊ ဖြစ်သည်လည်း ရှိကုန်၏။

သဗ္ဗသွာ၊ သဗ္ဗသွိံ၊ သဗ္ဗဿ။ ယသွာ၊ ယသွိံ၊ ယဿ။
တသွာ၊ တသွိံ၊ တဿ။ ။ပုံစံ။

ဝေသဒ္ဓါ သန္တိဋ္ဌာနာ ဝဓာရဏ၊ မြစ်ခြင်းကို မြဲစေ၏။ ။
စ သဒ္ဓါ နိဝတ္ထာပနာ ဝဓာရဏ၊ ပုဗ္ဗ၊ ပရဿ စသည်၌ အာ၊
ပြေ မြစ်ခြင်းကို နှစ်စေ၏။ ။ပုဗ္ဗာ၊ ပုဗ္ဗသွာ။ ပုဗ္ဗေ၊ ပုဗ္ဗသွိံ။
ပရာ၊ ပရသွာ၊ ပရေ၊ ပရသွိံ။ ။ပုံစံ။ တနည်း ဝေသဒ္ဓါ လွန်ဖြင့်
ယော၊ နိက္ခိ၏ အာ၊ ကေ နှစ်စေ၏။ စ သဒ္ဓါအတောကို ငင်၏။

တုဖြင့် စတုတ္ထိ သ ကို အတ္ထံပြု၊ မဒါသရေ-ဖြင့် ဖြေ။
ကံမတ္ထံ ကံမတ္ထံ+သ၊ ဤသုတ်၌ တု-ဖြင့် သကို အံပြု။ ချေ၊ ကပ်။
အတ္တတ္ထံ၊ အတ္တံ+သ။ ဤ၌ တု-ဖြင့် သကို ဣံပြု။ ။ဒဿနံ၊
ဒဿနံ+သ။ တုဖြင့် သကို အံပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။ကထိနဿ၊
ကထိနံ+သ။ ဤသုတ်ဖြင့် စတုတ္ထေကဝုဏ် သ ကို အာယ
ပြုသင့်သော်လည်း ဝါမြစ်၍ မပြုရ။ ည်လာ။

(၅၉) သဗ္ဗသွာ၊ သဗ္ဗ+သွာ။ သဗ္ဗသွိံ၊ သဗ္ဗ+သွိံ။ သွာသွိံနံဝါ-ဖြင့်
အ၊ မှ နှောင်းသော သွာကို အာ၊ သွိံကို ပြေသင့်သော်လည်း
ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနိဂိုဏ်းသဒ္ဓါနှောင်မြစ်သောကြောင့်မပြုရ။ ။
သဗ္ဗဿ၊ သဗ္ဗ+ (အာ၊ ဌာ) သ။ အာယစတုတ္ထေသ-ဖြင့် အ
မှ စတုတ္ထိ ကေဝုဏ်ကို အာယ ပြုသင့်သော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့်

(၆၀) သတော နာဒီနိ။

သတော၊ မှ။ ပရေသံ။ ကုန်သော။ နာဒီနိ၊ နာ-ဒ၊ စရိကုန်
သော ကေဝုဏ်ဝိဘတ် ငါးလုံးတို့၏။ အာယ၊ အာယပြုသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ။ကညာယ။ ။ပုံစံ။ (ကညာယ၊ မိန်းမငယ်သည်၊
ဖြင့်၊ နှင့်၊ ကြောင့်၊ အား၊ မှ၊ ကြောင့်၊ ၏၊ ခွဲ၊ ကြောင့်။ “ပါဌ
တချက်၊ အနက် ဆယ်ထွေ”)

(၆၁) ပတော ယာ။

ပတော၊ ပ၊ မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ နာဒီနိ၊ တို့၏။ ယာ၊
ယာပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ရတ္တိယာ။ ဣတ္တိယာ။ ဓေနု
ယာ။ ဇရုယာ။ ။ပုံစံ။

သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း သဒ္ဓါနောင်မြစ်၍ မပြုရ။ သ်လာ။ ယသ္မာ-
စသည်သည်းနည်းတူ။ ။စသဒ္ဓါရုပ်။ ပုဗ္ဗာ၊ ပုဗ္ဗ+သ္မာ။ (အရှေ့
ဒေသ၊ ရှေးကာလမှ) သ္မာသ္မိန္ဒ ဝါ-ဖြင့် အ၊ မှ နှောင်းသော
သ္မာကို အာပြုလသော် ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနိဂိုဏ်း သဒ္ဓါနောင်
မြစ်သော်လည်း စမြစ်သောကြောင့် မမြစ်ရ။ အာပြု။ ချေ၊ ခပ်၊
ကပ်။ ပုဗ္ဗေ-စသည်နည်းတူ။ (ယ၊ ယေဝ ခေါ်ပနက္ကာယ) ယာ
ယ၊ ယ+သ။ အာယစတုတ္ထက-ဖြင့် အ၊ မှ နှောင်းသော
ဣတ္တိ သကို အာယပြုလသော် ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနိဂိုဏ်း
သဒ္ဓါနောင်မြစ်သင့်သော်လည်း စမြစ်၍မမြစ်ရ။ ။အာယပြု။
ချေ၊ ကပ်။

(၆၂) ကညာယ၊ ကညာ+နာဒီ။ သမ္ပန္နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် သမ္ပန္နံ
သော နာဒီ (၅) လုံးကို အာယပြု။ ချေ၊ ကပ်။

(၆၃) ရတ္တိယာ၊ ရတ္တိ+နာဒီ။ ပ မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ပ၊ မှ နှောင်းသော
နာဒီကို ယာပြု။ ။ဣတ္တိယာ၊ ဣတ္တိ+နာဒီ။ အသောရဿ-
ဝင်၍ ဤသုတ်ဖြင့် ယာပြု။ ဓေနုယာ။ ဇရုယာ-နည်းတူ။

(၆၂) သခတော ဂဿဝါ။

သခတောဝါ၊ သခသဒ္ဓါမှသာလျှင်လည်း။ ပရဿ၊ သော။
ဂဿ၊ ဂ ဇာ။ ဧ၊ အ ပြု၊ အာ ပြု၊ ဣပြု၊ ဤပြု၊ ပြေတံသည်။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။တော သခ၊ သခါ။ သခံ။ သခိ။ သခေ။ ပုံစံ။

ဝါသဒ္ဓါ ပတော ကို နှစ်စေ၏။ တပါး သဒ္ဓါနောင် ပြေ
ကိုလည်း ဆည်း၏။ ။ဘဒ္ဒန္တ၊ ဣသေ။ ။ပုံစံ။

(၆၃) သတေ စ။

သတော၊ သမ္ပလည်း။ ပရဿ၊ သော။ ဂဿ၊ ဂဇာ။ ဧ၊ ပြေ
သည်။ ဟောတိ၊ ဆည်သာလျှင်တည်း။ ။တောတိ
ကညေ။ ပုံစံ။

သတောစ-၌ စသဒ္ဓါ ပတောကို ဆည်း၏။ ဝါ၊ ငင်၏။ ။
ရာဇဓိတေ။ ။ပုံစံ။

(၆၂) န အမ္မာဒိတော။

အမ္မာဒိတော၊ အမ္မာ အတူရှိသော သဒ္ဓါမှ။ ပရဿ၊

(၆၂) သခ၊ သခ+သိ၊ သိကို ပ၊ မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် သမ္ပ နှောင်း
သော ဂ ကို အ ပြု အကြွင်း တွက်လေ။ ။ဘဒ္ဒန္တ၊ ဣသေ။
ဘဒ္ဒန္တ၊ ဣသိ+သိ။ ဂမှည့်၊ ဤ ဝါဖြင့် ဂကို ပြေ၊ ချေ၊
ခပ်၊ ကပ်။

(၆၃) တောတိကညေ၊ ကည+သိ။ (ဂ) အာကိုသ၊ မှည့်၊ ဤသုတ်
ဖြင့် သမ္ပနှောင်းသော ဂကို ပြေ၊ ချေ။ ရာဇဓိတေ၊ ရာဇဓိတု+
သိ (ဂ) ပ၊ မှည့်။ ဤ စ-ဖြင့် ပမှ နှောင်းသော ဂကို ပြေ၊
ချေ။

သော။ ဂဿ၊ ဤ။ ဧ၊ ပြေသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။ ဘောတိ
အဗ္ဗ၊ အဗ္ဗ၊ အဗ္ဗ၊ အဗ္ဗ၊ အဗ္ဗ၊ အဗ္ဗ၊ တာတ၊ တာတာ။ ။ ပုံစံ။

(၆၅) အ - ကတ - ရဿ၊ လတော ယှာ၊ လမနဿ
ဝေ၊ ဝေ။

အ-ကတရဿ၊ မပြီ မပြင် ပင်ကိုယ် ရဿ ဖြစ်သော။
လတော။ လ၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ အာလမနဿ၊ အာလုမံ
ဖြစ်သော။ ယော၊ ယော၊ ဤ။ ဝေ၊ ဝေ၊ ဝေပြေ၊ ဝေပြေတို့သည်။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခဝေ။ ။ ပုံစံ။

(၆၆) စျ၊ လတော သဿ နော ဝါ။

စျ လတော၊ စျ၊ လဘိဗ္ဗ၊ ပရဿ၊ သော။ သဿ၊ သဝိဘတ်
၏။ နော၊ နောပြေသည်။ ဝါ၊ ချိ။ ယောတိ၊ ဤ။ ။ အဂ္ဂိနော၊
အဂ္ဂိဿ၊ ဒဏ္ဍိနော၊ ဒဏ္ဍိဿ၊ ဘိက္ခုနော၊ ဘိက္ခုဿ၊ ဝိညုနော၊
ဝိညုဿ။ ။ ပုံစံ။

(၆၇) ဘောတိ အဗ္ဗ၊ အဗ္ဗာ + သိ (ဂ) ဗု၊ မှည့်။ ဗုတေ-ဖြင့်
ဗုမှ နှောင်းသော ဂ ကို ပြေသင့်သော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့်
အဗ္ဗာဒိဂိုဏ်း သဒ္ဓါနှောင်ဖြစ်သောကြောင့် မပြေရ။ သေသ
တော-ဖြင့် ဂ ချေ။ အာကာရောဝါ-ဖြင့် ဂကြောင့် အာဒိဗ
ကို အရဿပြေ။ ဂ ချေ၊ အဗ္ဗ ပြီး၏။

(၆၈) ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု + ယော။ (အာ) ဤသုတ်ဖြင့်
ပကတိ လုမှ နှောင်းသော အာ၊ ယောကို ဝေ၊ ဝေပြေ။
ဝေ၊ ဝေ၊ သုလောစ-ဖြင့် ဝေ၊ ဝေကြောင့် လုကို အပြေ။

(၆၉) အဂ္ဂိနော၊ အဂ္ဂိ + သ။ ဗု၊ မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဗျုမှ နှောင်းသော
သကို နှောပြေ။ ။ အဂ္ဂိဿ၊ ဝါမြစ်၍ နော မပြေရ။ သ်လော။
အကြွင်း တွက်လေ။ အမုဿ၊ ဝါမြစ်။

(၆၇) သ,ပတော စ ယောနံ လောပေါ။

သ,ပတောစ၊သ,ပတို့မှလည်းကောင်း။လျ, လတောစ၊လျ,လ
တို့မှလည်းကောင်း။ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ယောနံ၊တို့၏။ လော
ပေါ၊သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ကညာ။ ရတ္တိ။ ဣတ္တိ။
ဓေန၊ဝဓူ။ အတ္တိ။ ဒဏ္ဍိ။ ဘိက္ခု။ ဝိဒ္ဓူ။ အဋ္ဌိ။ သုခကာရီ ဒါနာနံ။
အာယူ။ ဝိညူကုလာနိ။ ကညာယော။ ပုံစံ။

(၆၈) လတော ဝေါကာရော စ။

လတော၊ လ ပှ။ ပရေသံ။ ကုန်သော။ ယောနံ၊တို့၏။ ဝေါ
ကာရော၊ ဝေါပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ စ၊ မဖြစ်လည်
လည်းရှိ၏။ ဘိက္ခုပေါ၊ဘိက္ခု။ သယမ္ဘုဝေါ၊သယမ္ဘု။ ပုံစံ။

ကာရသဒ္ဓါ၊လွန်ဖြင့်၊ နာပြု။ ဗန္ဓုနော၊သဗ္ဗညုနော။ ပုံစံ။
စသဒ္ဓါ နိဝတ္တာပနာ ဝဓာရဏ။ အမူ၊ ပုံစံ။

(၆၇) ကညာ၊ ကညာ+ယော။ သ,ပုည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် သမ္ပန္နောင်း
သော လောကိုချေ။ ရတ္တိ၊ ရတ္တိ+ယော။ ပပုည့်။ယော ချေ။
ယောသုကတ-ဖြင့် ဒီသပြု။ အကြွင်း တွက်လေ။
ကညာယော၊ ဝါဖြစ်၍ မချေရ။

(၆၈) ဘိက္ခုဝေါ၊ ဘိက္ခု+ယော။ (လိင်,ဒု)လမှည့်၊ ဤသုတ်ဖြင့်
လုမှ နှောင်းသော ယော (လိင်,ဒု)ကို ဝေါပြု။ ဝေဝေါသု
သောစ-ဖြင့် ပြီးစေ။ သယမ္ဘုဝေါ၊ သယမ္ဘု+ယော။
လ,မှည့်။ဤသုတ်ဖြင့် လုမှ နှောင်းသော ယောကို ဝေါပြု။
အသေ ရသေ ဖြင့် (ဌာနိဝါ သေသ) အသေသညိတ ဥ
ဒီသကို ဥ ရသေပြု။ ဘိက္ခု၊ သယမ္ဘု၊ ဘိက္ခု၊ သယမ္ဘု+
ယော။ ဖြစ်၍ ဝေါမပြုချေ။ ယော ချေ ဥ ကို ဥဒီသပြု။ ။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ပထမော ကဏ္ဍော။ (၆၈)

ဣတိ အယံ၊ ဤခြောက်ဆယ့်ရှစ်သုတ်၊ စုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်
အပေါင်းသည်။ နာမ-ကပ္ပေ၊ နာမ်ကျမ်း၌။ ပထမော၊ သော။
ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိသမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

(၆၉) အမှဿ မမံ သ ဝိဘတ္တိဿ သေ။

သေ၊ သဝိဘတ်ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ ဝိဘတ်နှင့် တကွ
အမှဿ၊ အမှသဒ္ဓါ၏။ မမံ၊ မမံ ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။
မမံ။ ။ပုံစံ။

(၇၀) မယံ ယောမိ ပထမေ။

ပထမေ၊ ပထမာဖြစ်သော။ ယောမိ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိ-
ဿ၊ သော။ အမှဿ၊ ၏။ မယံ၊ မယံပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
မယံ။ ။ပုံစံ။

ဇန္တု၊ နော၊ ဇန္တု+ယော။ လ၊ မှည့်၊ ဤ၌ ကာရ-ဖြင့် လမှ
နှောင်းသော ယောကို နောပြု။ သဗ္ဗညု၊ နော၊ သဗ္ဗညု။+
ယော။ ကာရ ဖြင့် ယောကို နောပြု၊ ရဿပြု။ အမူ၊ အမူ+
ယော။ စ မြစ်၍ ဝေါမပြုရ။ ယော ချေ၊ ဒိသပြု။

(၆၉) မမံ အမှ+သ။ ဤသုတ်ဖြင့်သကြောင့်နှင့်တကွအမှကိုမမံပြု။

(၇၀) မယံ အမှ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့်ယောနှင့် တကွ
အမှကို မယံပြု။

(၇၁) နွယ် နွေ။

ပထမ၊ သော။ယောမိ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိယ၊ သော။
 နွယ်၊ နွယ်ပစ္စည်း၏။ နွေ၊ နွေပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။
 ဂုဏဝနွေ။ ။ပုံစံ။

(၇၂) နွယ် သေ ဝါ။

သေ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိယ၊ သော။ နွယ်၊ ။ နွယ်၊
 နွယ် ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ။ ။ဂုဏဝနွယ်၊
 ဂုဏဝတော။ ။ပုံစံ။

(၇၃) အာသိမိ။

သိမိ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိယ၊ သော။ နွယ်၊ ။ အာ၊
 အာပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ ။ဂုဏဝါ ပုရိသော။ ။ပုံစံ။

(၇၄) အံ နပုံသကေ။

သိမိ၊ ကြောင့်။ နပုံသကေ၊ နပုလ္လိင်၌။ ပတ္တေယ၊ သော။

(၇၁) ဂုဏာနွေ၊ ဂုဏာနွယ်+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့်ပ ယောကြောင့်
 သောနှင့်တကွ နွယ်ကို နွေပြု။

(၇၂) ဂုဏဝနွယ်၊ ဂုဏဝနွယ်+သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့် သ
 နှင့်တကွ နွယ်ကို နွယ်ပြု။

(၇၃) ဂုဏဝါ၊ ဂုဏဝနွယ်+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် သိနှင့်
 တကွ နွယ်ကို အာပြု။ (ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်၊ ပုရိသော-ဖြင့်ပုလ္လိင်ဟု
 သိစေသည်)

သ ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ နန္ဒိဿ၊ ဧ။ အံ၊ အံပြုသည်။ ဟောတိ၊
ဧ။ ဂုဏဝံ ကုလံ ဂစ္ဆတိ။ ။ပုံစံ။

(၇၇) အ ဝဏ္ဏာ စ ဇဂ။

ဝေ၊ ဝေကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ နန္ဒိဿ၊ ဧ။ အ-ဝဏ္ဏာ
စ၊ အ၊ အပြုတို့သည် လည်းကောင်း။ အံစ၊ အံပြုသည် လည်း
ကောင်း။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။ဘော ဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝံ။ ။ပုံစံ။

(၇၈) တော၊ တိ၊ တာ၊ သသ္မိံ၊ နာသု။

သ၊ သ္မိံ၊ နာသု၊ သ၊ သ္မိံ၊ နာ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ သ-ဝိဘ-
တ္တိဿ၊ သော။ နန္ဒိဿ၊ ဧ။ ဟော၊ တိ၊ တာ၊ တော ပြု၊ တိ ပြု၊
တာပြုတို့သည်။ ။ဝါ၊ ချို။ ။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဂုဏဝတော၊ ဂုဏ
ဝန္တဿ။ ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝန္တသ္မိံ၊ ဂုဏဝန္တေန။ ။ပုံစံ။

(၇၉) ဂုဏဝံ၊ ဂုဏဝန္တ၊ + သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် သိနှင့် တ
ကွ နပုလ္လိင် နှုတ် အံပြု။

(၈၀) ဂုဏဝ၊ ဝါ၊ ဝိ၊ ဂုဏဝန္တ၊ + သိ။ (ဂ) ဤသုတ်ဖြင့် ဂကြောင့်
ဂနှင့် တကွ နှုတ် အ၊ အာ၊ အံ ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။

(၈၁) ဂုဏဝတော၊ ဂုဏဝန္တ၊ + သ၊ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့် သနှင့်
တကွ နှုတ် တော ပြု၊ ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝန္တ၊ + သ္မိံ။ ဂုဏဝတာ၊
ဂုဏဝန္တ၊ + နာ၊ သ္မာ။ (အမှ တုမှ နှုတ်-ဖြင့် သွာကို နာပြု)
ဂုဏဝန္တဿ၊ ဂုဏန္တ၊ + သ၊ ဝါ၊ ခြစ်။ နန္ဒဿ သေဝါ-ဖြင့်
စီရင်။ ဂုဏဝန္တသ္မိံ-စသည်နည်းတူ၊ နန္ဒဿန္တော ယောသု
စ- ဌ စသဒ္ဓါ။

(၇၇) နံမိ တံ ဝါ။

နံမိ၊ကြောင့်။ တ-ဝိဘတ္တိယ၊ သော။ နှုယ၊၏။ တံ၊ တံပြု
သည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ။ဂုဏဝတံ၊ ဂုဏဝန္တာနံ၊ပုံစံ။

(၇၈) ဣမ သိ၊ဒ မံ၊သိသု နပုံသကေ။

အံ၊သိသု၊ အံ၊ သိပိဘတ်တို့ကြောင့်။ နပုံသကေ၊ ဌ်။
ပဝတ္တယ၊ သော။ သ-ဝိဘတ္တိယ၊ သော၊ ဣမယ၊ ဣမ
သဒ္ဒါ၏။ ဣဒံ၊ ဣဒံ ပြုသည်။ ဝါ၊ချို့။ ဟောဘိ၊ ၏။ ။
ဣဒံ စိတ္တံ၊ ဣမံစိတ္တံ။ ။ပုံစံ။

(၇၉) အမု သာ၊ဒံ။

အံ၊သိသု၊ တို့ကြောင့်။ နပုံသကေ၊ဌ်။ ပဝတ္တယ၊ သော။
သ-ဝိဘတ္တိယ၊ သော။ အမုယ၊ အမုသဒ္ဒါ၏။ အဒံ၊ အဒံပြု
သည်။ ဟောဘိ၊ ၏။ ။အဒံပူပူ ။ပုံစံ။ (ထိုပန်းကို။သည်။
ဟုပေး)

အမုသာဒံ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့် သ ကြောင့်
အဒံပြု။ အဒုယ၊ ခေတ္တ-ပါလယ။ ။ပုံစံ။ (ထိုလယ်စောင်

(၇၇) ဂုဏဝတံ၊ဂုဏဝန္တာ +နံ၊ဤသု နံဖြင့် နံကြောင့် နံနှင့်တကွ
န္တာကို တံပြု။ ။ဂုဏဝန္တာနံ၊ဝါမြစ်။ နှုယန္တာ ယောသုစ။

(၇၈) ဣဒံ၊ဣမ +သိ၊အံ။ဤသုတဖြင့် သိကြောင့်၊အံကြောင့် သိ၊အံ
နှင့်တကွ ဣမကို ဣဒံပြု။ ။ဣမံ၊ဣမ +သိ၊အံ၊ဝါမြစ်။ သိ-ဖြင့်
နပုံလွှဲင် အမှ သိကို အံပြု။ ချေ၊ခပ်၊ကပ်။

ဣဒမတ္ထိတာ၊ ဣမ +အတ္ထိတာ။ ဤသုတ်၌ “ဣမသိဒံ”
ဒွိဓာ သုတ်ဖြင့် သမာသ်၌ဣမကို ဣဒံပြု။မဒါသရေ-ဖြင့် စီရင်။
ဣဒပုစ္ဆယတာ၊ ဣမ +ပုစ္ဆယတာ။ သမာသ်၌ ဣမကို ဣဒံပြု။
မိရပုဿိသိ ကဲ့သို့ ပြီးစေ။

(၇၉) အဒံ၊အမု +သိ၊အံ။ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့်၊အံကြောင့် သိနှင့်
အံနှင့်တကွ အမုကို အဒံပြု။ ။အဒုယ၊အမု +သိ။အမုသာဒံ
ကစည်း-၁၁

အား။၏။ပေး။ ။လာသည့် သ သံယုဂ်ကြောင့် ရုက္ခ သကုန
နည်းအားဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ် အလိုလိုပျောက်၏)

(၈၀) ဣတ္ထိ၊ပုမ၊နပုံသက-သချီ။

ပရိ၊နောက်ဆိုလတ္တံ့ သုံးသုတ်သည်။ ဣတ္ထိ၊ပုမ၊နပုံသက-
သချီ။ ဣတ္ထိလိင်၊ ပုလ္လိင်၊ နပုလ္လိင်ဟော သချာသဒ္ဓါကို။
ဝိဒဓာတိ၊ ဖိရင်၏။ ။ဟနည်း-ဣတ္ထိ၊ ပုမ၊ နပုံသက သချီ။
ဣတ္ထိလိင်၊ ပုလ္လိင်၊ နပုလ္လိင်သချာသည်။ ဖရိ၊ နောက် သုံးသုတ်
သို့။ အနုဝတ္တံ၊ လိုက်၏။

(၈၁) ယော သု ဒိန္နံ ဒေဝ။

ယောသုစ၊တို့ကြောင့်လည်း။ သဝိဘတ္တိနံ၊ကုန်သော။ ဒိန္နံ၊
လိင် သုံးပါးရှိ ဒွိသချာသဒ္ဓါတခုတို့၏။ ဒေဝ၊ ဒေဝပြုသည်လည်း။
ဟောတိ၊၏။ ။ဒေ အပ္ပမညာ၊ဓမ္မာ။မဓမ္မ။စိတ္တာနိ။ ပုံစံ။

ဝိနာမိကာရ-ဖြင့် သကြောင့် အမုကို အဒုပြု။သ် လာ ကပ်။
[နိဂ္ဂဟိတ် အလိုလို ပျောက်သည်။ (ရုက္ခ သကုန နည်း)
ဗျဉ္ဇနေစ-ဖြင့်သော်လည်း ချေ၊]

(၈၀) ဣတ္ထိပုမ နပုံသက သချီ။

(၈၁) ဒွေ၊ဒွိ+ယော။ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့် ယောနှင့်တကွ
ဒွိကို ဒွေပြု။ ဒုဝေ၊ဒွိ+ယော။ဤသုတ်၌ စ ဖြင့် ယောကြောင့်
ယောနှင့်တကွ ဒွိကို ဒုဝေပြု။ ။ဒုဝိန္နံ၊ဒွိ+နံ။ ဤ၌ စ ဖြင့် နံ
ကြောင့် ဒွိကို ဒုဝိပြု။ဥဘာဒိတော န မိန္နံ-ဖြင့် ဒုဝိမှ နှောင်း
သော နံကို ဣန္ဒြိ၊နောစ ဒွါဒိတော-ဖြင့် နံ ကြောင့် နံလာ။

စသဒ္ဒါယောကြောင့်ဒုဝေပြု။ နံကြောင့်ဒုဝိပြုတို့ကိုဆည်း၏။
ဒုဝေ သမဏာ။ သမဏေ။ ဒုဝိန္ဒ သမဏာနံ။ ။ပုံစံ။

ဒွယ၊ ဥဘယတို့ကား တိဏ္ဍံ သမ္ပဟော တယံကဲ့သို့ တဒ္ဓိတ်
ပုဒ် ဧကဝုဇ်။ ။ဒွယံ ဒွယေန ဒွယသ။ ဥဘယံ တေန
သမေတိ။ ။ပုံစံ။

အချို့ ဥဘယသဒ္ဒါ၊ ဥဘသဒ္ဒါတို့ကား ဒွိသဒ္ဒါ ပရိယာယ်
ဗဟုဝုဇ်။ တု သဒ္ဒါဖြင့် ယော ဝိဘတ်ကို အချို့ ဩပြု။ ။
ဥဘယော ဒေဝ မာနုသ။ ဥဘယော တေ ဒွိကမ္မကာ။
ဥဘယေသံ၊ ဥဘယေသာနံ။ ဥဘော၊ ဥဘေ ပုရိသ။
ဥဘေဟိ၊ ဥဘောဟိ။ (သုတ်ကြီးဖြင့် ကျေပြု)။ ။ဥဘေသု။
ဥဘောသု။ ။ပုံစံ။

(၈၂) တိ၊ စတုဏ္ဍံ တိဿော စတဿော - တယော၊
စတ္တာရော - တိဏ္ဍံ၊ စတ္တာရိ။

ယောသု၊ တို့ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိနံ၊ ကုန်သော။ တိ၊ စတုဏ္ဍံ၊
လိင်သုံးပါးရှိ တိ၊ စတု သင်္ချာတို့၏။ တိဿော၊ စတဿော -
တယော၊ စတ္တာရော တိဏ္ဍံ၊ စတ္တာရိ၊ တိဿော၊ စတဿော ပြု။
တယော၊ စတ္တာရောပြု၊ တိဏ္ဍံ၊ စတ္တာရိပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
တိဿော၊ စတဿော ဣတ္ထိယော။ တယော၊ စတ္တာရော
ပုရိသ၊ ပုရိသေ။ တိဏ္ဍံ၊ စတ္တာရိ ကုလာနိ။ ။ပုံစံ။

(၈၂) တိဿော၊ တိ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့် ယောနှင့်
တက္ခတိကို တိဿောပြု။ စတဿော-စသည်နည်းတူ။

(၈၃) ပဉ္စာဒီနမကာရော။

ယောသု၊ တို့ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိနံ၊ ကုန်သော။ ပဉ္စာဒီနံ၊ လိင်
သုံးပါးရှိ ပဉ္စ အစ အဋ္ဌာရသအဆုံးရှိကုန်သော သင်္ချာတို့၏
အစိတ် အ၊ ၏။ အကာရော၊ အ၊ ထပ်၍ ပြုခြင်းသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ။ ပဉ္စ ဣတ္ထိယော။ ပုရိသာ။ ပုရိသေ။ ကုလသနိ ။ လ။
အဋ္ဌာရသ။ ။ ပုံစံ။

(၈၄) ရာဇဿ ရညော၊ ရာဇိနော သေ။

သေ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ရာဇဿ၊ ရာဇသဒ္ဓါ၏။
ရညော ရာဇိနော၊ ရညော၊ ရာဇိနောပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
ရညော။ ရာဇိနော။ ။ ပုံစံ။

(၈၅) ရညံ နံမိ ဝါ။

နံမိ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ရာဇဿ၊ ၏။ ရညံ၊ ရညံ
ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ရညံ၊ ရာဇနံ။ ရာဇနံ။ ပုံစံ။

(၈၆) နာမိ ရညာ ဝါ။

နာမိ၊ နာဝိဘတ်ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ရာဇဿ၊ ၏။

(၈၃) ပဉ္စ၊ ပဉ္စ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့်ယောနှင့်တကွ
ပဉ္စ၏ အကို အ ထပ်ပြု။

(၈၄) ရညော၊ ရာဇ+သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့်သနှင့်တကွ ရာဇကို
ရညောပြု။ ။ ရာဇိနော နည်းတူ။

(၈၅) ရညံ၊ ရာဇ+နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် နံကြောင့် နံနှင့်တကွ ရာဇကို ရညံ
ပြု။ ။ ရာဇနံ၊ ဝါမြှစ်။ ရာဇဿ ရာဇ-ဖြင့် ရာဇပြု၊ ဒိသပြု။

ရညာ၊ ရညာပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတံ၊ ဧ။ ။ရညာ။
ရာဇေန။ ပုံစံ။

(၈၇) သွိံမှီ ရညေ၊ရာဇိနိ။

သွိံမှီ၊ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော၊ရာဇဿ၊ဧ။ ရညေ၊
ရာဇိနိ၊ ရညေ၊ ရာဇိနိပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ရညေ။
ရာဇိနိ။ ။ပုံစံ။

(၈၈) တုမ္ပ၊မှာကံ တယိ-မယိ။

သွိံမှီ၊ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိနိ၊ ကုန်သော။ တုမ္ပ၊မှာကံ၊ တုမ္ပ၊
အမ္ပ သဒ္ဒါတို့၏။ တယိ၊ မယိ၊ တယိ၊မယိပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ တယိ။မယိ။ ။ပုံစံ။

(၈၉) တွံ၊မဟံ သိပ္ပိစ။

သိပ္ပိ၊ကြောင့်။ သ ဝိဘတ္တိနိ၊ ကုန်သော။ တုမ္ပ၊မှာကံ၊တို့၏။ တွံ

(၈၆) ရညာ၊ရာဇ+နာ၊ သွာ။ အမ္ပတုမ္ပန္တ၊-ဖြင့် သွာကို နာပြု။
ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့်နာနှင့်တကွရာဇကိုရညာပြု၊ရာဇိနာ၊
ရာဇ+နာ။ ဤသုတ်၌ ဝါ သဒ္ဒါပိုဖြင့် နာကြောင့် နာနှင့်တကွ
ရာဇသဒ္ဒါကို ရာဇိနာပြု။

(၈၇) ရညေ၊ရာဇိနိ၊ရာဇ+သွိံ-ဤသုတ်ဖြင့်သွိံကြောင့်သွိံနှင့်တကွ
ရာဇကို ရညေပြု၊ ရာဇိနိပြု။

(၈၈) တယိ၊မယိ၊တုမ္ပ၊အမ္ပ+သွိံ။ဤသုတ်ဖြင့် သွိံကြောင့်သွိံနှင့်
တကွ တုမ္ပကို တယိ၊ အမ္ပကို မယိပြု။

အဟံ၊ တွံ၊ အဟံပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ စသဒ္ဓါ
တုဝံပြုကို ဆည်း၏။ ။ တွံ ။ တုဝံ ။ အဟံ ။ ။ ပုံစံ ။

(၉၀) တဝ, မမ သေ။

သေ၊ ကြောင့်။ သ - ဝိဘတ္တိနံ၊ ကုန်သော။ တုမှ, မှာကံ၊ တို့၏။
တဝ, မမ၊ တဝ, မမပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ တဝ ။ မမ ။ ပုံစံ ။

(၉၁) တုယှံ, မယှံ ဦး။

သေ၊ ကြောင့်။ သ - ဝိဘတ္တိနံ၊ ကုန်သော။ တုမှ, မှာကံ၊ တို့၏။
တုယှံ, မယှံ ဦး၊ တုယှံ, မယှံ ပြုတို့သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
တုယှံ ။ မယှံ ။ ။ ပုံစံ ။

(၉၂) တံ, မံ မိတ္တိ။

အံမိတ္တိ၊ ကြောင့်။ သ - ဝိဘတ္တိနံ၊ ကုန်သော။ တုမှ, မှာကံ၊ တို့၏။
တံ, မံ၊ တံ, မံပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ တံ ။ မံ ။ ။ ပုံစံ ။

(၈၉) တွံ၊ အဟံ၊ တုမှ, အမှ + သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့်သိနှင့်တကွ
တုမှကို တွံ၊ အမှကို အဟံပြု။ ။ တုဝံ၊ တုမှ + သိ။ ဤသုတ်၌
မ ဖြင့်သိကြောင့် သိကိုသည်ကောင်း, တုမှကိုလည်းကောင်း
တုဝံပြု။

(၉၀) တဝ၊ မမ၊ တုမှ, အမှ + သ စ, ဆန္ဒသွယ်ဆိုင်ဖြစ်သော်လည်း
ဆဋ္ဌိ အသုံးများသည်။

(၉၁) ရုပ်လွယ်ပြီး ။ စ, ဆန္ဒသွယ်ဖြစ်သော်လည်း စတုတ္ထိအသုံး
များသည်။

(၉၂) လွယ်၏။

(၉၃) တဝံ,မမ.ဉ နဝါ။

အံမှိ၊ကြောင့်၊ သ-ဝိဘတ္တိနံ၊ကုန်သော။ တုမှ.မှာကံ၊တို့၏။
တဝံ,မမ.ဉ၊ တဝံ, မမပြုတို့သည်လည်း။ နဝါ၊ အချို့၊ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။တဝံ။မမံ၊တံ၊မံ။ ။ပုံစံ။

(၉၄) နာမှိ တယာ, ပယာ။

နာမှိ၊ ကြောင့်။သ-ဝိဘတ္တိနံ၊ကုန်သော။ တုမှ.မှာကံ၊တို့၏။
တယာ, မယာ၊ တယာ,မယာပြုတို့သည်။ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။
တယာ။မယာ ။ပုံစံ။

(၉၅) တုမှဿ တုဝံ,တုမံမှိ။

အံမှိ၊ကြောင့်။ သ ပိဘတ္တိဿ၊သော၊တုမှဿ၊ တုပုသဒ္ဒါ၏။
တုဝံ,တုမံ,တုဝံ,တုမံ ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကဋ္ဌိဂံရဿ
တုဝံ,တုမံ မညေ။ ။ပုံစံ။

(၉၆) ပဒတော ဒုတိယာ,စတုတ္ထိ,ဆဋ္ဌိသု ဝေါ,နော။

ဗဟုဝစနေသု၊ ဗဟုဝင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုတိယာ, စတုတ္ထိ
ဆဋ္ဌိသု၊ဒုတိယာ,စတုတ္ထိ,ဆဋ္ဌိဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ပဒတော၊ပုဒ်မှ။
ပရေသံ၊ ကုန်သော။သ-ဝိဘတ္တိနံ၊ကုန်သော။ တုမှ.မှာကံ၊တို့၏။
ဝေါ,နော၊ ဝေါနောပြုတို့သည်။ နဝါ၊ချို့။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

ပဟာယ ဝေါ ဂမိဿာမိ။ မာ နော အဇ္ဇ ဝိကန္တိ သု။ ဓမ္မံ
ဝေါ ဒေသေဿာမိ။ သံဝိဘဇေထ နော ရဇ္ဇေန။ တုဋ္ဌော။

(၉၃) တဝံ မမဉ နဝါ။

(၉၄) နာမှိ တယာ မယာ။

(၉၅) တုမှဿ တုဝံ တုမံမှိ။

(၉၆) ပဟာယ ဝေါ။ တုမှ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့်

သ္မိ ဝေါ ပကတိယာ၊ သတ္တာ နော ဘဂဝါ အနုပုတ္တော၊
ဘယံ တုမ္ဘက နောသိယာ၊ ဧသော အမှာကံ သတ္တာ။ ပုံစံ။

(၉၇) တေ၊ မေ၊ က ဝစနေသု။

ကောစနေသု၊ ဧ ဘဝုစံဖြစ်ကုန်သော။ စတုတ္ထိ၊ ဆဋ္ဌိသု၊ တို့
ကြောင့်။ ပဒတော ပရေသံ၊ ပဒတောပရ ဖြစ်ကုန်သော။ သ-
ဝိဘတ္တိ နံ၊ ကုန်သော။ တုမ္ဘကံ၊ တို့၏။ တေ၊ မေ၊ တေ၊ ပြေတို့
သည်။ နဝါ၊ အချို့၊ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဒဒါမိ တေ ပဉ္စ ဂါမ-
ဝရာနိ။ ဒဒါဟိ မေ ဂါမ-ဝရံ။ ဣဒံ တေ ရဋ္ဌံ၊ အယံ မေ ပုတ္တော။
ဣဒံ တုယှံ ဗုဒ္ဓိ၊ သုဏာထ ဝစနံ မမေ။ ပုံစံ။

ယောနှင့်တကွ ပဟာယပုဒ်မှ နှောင်းသော တုမ္ဘကို ခေါ်ပြီ။
မာ နော၊ အမှ + ယော၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒု၊ ယောကြောင့် ယောနှင့်
တကွ မာပုဒ်မှ နှောင်းသော အမှကို နောပြီ။ ။ ဓမ္မံ ဝေါ၊
တုမ္ဘ + နံ။ (စ) ဓမ္မံ ပဒတောပရ။ ။ သံဝိဘဇေထ နော၊ အမှ +
နံ (စ) သံဝိဘဇေထ ပဒတောပရ။ အသ္မိ ဝေါ၊ အမှ + နံ (ဆ)
အသ္မိ ပဒတောပရ။ ။ သတ္တာ နော၊ အမှ + နံ (ဆ)၊ သတ္တာ
ပဒတောပရ ဆို။ ။ ဘယံ တုမ္ဘကံ၊ တုမ္ဘ + နံ (စ) နဝါ မြစ်။
တုမ္ဘမေဟိ နမကံ - ဖြင့် တုမ္ဘမှ နှောင်းသော နံ ကို
အာကံပြီ။

(၉၇) ဒဒါမိတေ၊ တုမ္ဘ + သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့် သနှင့်တကွ ဒဒါ
ပဒတောပရ။ တုမ္ဘကို တေ ပြီ။ ။ ဒဒါဟိ မေ၊ ဣဒံ တေ
အယံ မေ - တို့လည်းနည်းတူ။ ။ ဣဒံ တုယှံ၊ တုမ္ဘ + သ။ နဝါ မြစ်။
တုယှံ မယုဉ္စ။ ။ ဝစနံ မမေ၊ အမှ + သ။ နဝါ မြစ်။ တာဝ
မမေ သေ။

(၉၈) န အံမှီ။

အံမှီကြောင့်။ ပဒတော ပရေသံ၊ ကုန်သော။ သ-ဝိတ်တ္တိနံ၊
ကုန်သော။ တုမှ၊ မှာကံ၊ တို့၏။ တေ၊ မေးတို့သည်။ န၊ မဖြစ်ကုန်။ ။
ပသောယျ တံ၊ သော မံ။ ။ပုံစံ။

(၉၉) ဝါဘဏိယေ စ။

ကေဝစနေ၊ ကေဝုစ်ဖြစ်သော။ တတိယေ၊ တတိယာ
ဝိဘဏ်ကြောင့်လည်း။ ပဒတောပရေသံ၊ ကုန်သော။ သ-ဝိတ်တ္တိနံ၊
ကုန်သော။ တုမှ၊ မှာကံ၊ တို့၏။ တေ၊ မေးတို့သည်။ ဝါ၊ အချို့။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ကတံ တေ၊ ပါပံ၊ တယာ ဝါ၊ ကတံ မေ
ပညံ၊ မယာ ဝါ။ ။ပုံစံ။

(၁၀၀) ဗဟု ဝစနေသု ဝေါ နော။

ဗဟုဝစနေသု၊ ကုန်သော၊ တတိယေသု၊ တတိယာ - ဟိ ဟလုံး
တို့ကြောင့်။ ပဒတောပရေသံ၊ ကုန်သော။ သ-ဝိတ်တ္တိနံ၊ ကုန်သော။
တုမှ၊ မှာကံ၊ တို့၏။ ဝေါ၊ နော၊ တို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ ကတံ ဝေါ ကမ္ပံ၊ ကတံ နော ကမ္ပံ။ ။ပုံစံ။

ဗဟုဝုစ် သုဝိဘဏ်သဒ္ဒါလွန်ဖြင့်ပထမသောကြောင့် ဝေါ၊
နောပြု။ ။ဝါမံ ဝေါဝစ္ဆေယျာထ၊ ဝါမံ နောဝစ္ဆေယျာပ။ ပုံစံ။

(၉၈) မရှိ။

(၉၉) ကတံ တေ၊ တုမှ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့်နာနှင့်တကွ
ကတံ ပဒတောပရ တုမှကို တေပြု။ ။ကတံ မေ၊ နည်းတူ။
ကတံ တယာ၊ ကတံမယာ၊ ဝါမြစ်။ နာမှီ တယာ မယာ။

(၁၀၀) ကတံ ဝေါ၊ တုမှ+ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့်ဟိကြောင့်ဟိနှင့်တကွ
ကတံ ပဒတောပရ တုမှကို ဝေါပြု။ ။ကတံ နော၊ နည်းတူ။ ။

(၁၀၁) ပုမန္တဿာသိမ္ပိ။

သိမ္ပိ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ပုမန္တဿ၊ ပုမ၏အစိတ်
အ၏။ အာ၊ အာ အဖြစ်သည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။ အန္တသဒ္ဓါလွန်
ဖြင့် မဿာ၊ ယုဝ-စသည်တို့၏ အစိတ်ကိုပြု။ ။ ပုမာ။ မဿာ။
ယုဝါ။ ပုံစံ။

(၁၀၂) အာလပနေ၊ က ဝစနေ။

ဟေဝစနေ၊ ကေစုစံဖြစ်သော။ အာလပနေ၊ အာလုပ်ဝိဘတ်
ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ပုမန္တဿ၊ ဤ။ အံ၊ အံပြုသည်။
ဟောတိ၊ ဤ။ ။ ဟေ ပုမံ။ ပုံစံ။

(၁၀၃) သမာယော စ၊ သမာသိဉ္စလည်း။

သမာယော စ၊ သမာသိဉ္စလည်း။ ကေဝစနေ၊ သော။
အာလပနေ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ပုမန္တဿ၊ ဤ။ အံ၊

ဂါမံ ဝေါ၊ တုမှ+ယော (ပ)။ ဤသုတ်၌ သုဖြင့် ပ,ယော
ကြောင့် ယောနှင့်တကွ ဂါမံ ပဒေတောရ တုမှကို ဝေါပြု။ ။
ဂါမံ နော၊ နည်းတူ။ ပြတတိယာ ဟိ တလုံးတည်း ဖြစ်လျက်
ဆိုသော မဟုတ်သုတ်သည်။

(၁၀၁) ပုမာ၊ ပုမ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် သိနှင့် တကွ ပုမ၏
အ ကို အာပြု။ မဿာ၊ ယုဝါ၊ အသ္မာ၊ ဘသ္မာ၊ အဇ္ဈါ၊ မုဇ္ဈါ၊
ဥသ္မာ။ မဿာ+သိ။ ဤသုတ်၌ အန္တဖြင့် သိကြောင့် သိနှင့်တကွ
မဿာ၏ အ ကို အာပြု။

(၁၀၂) ဟေပုမံ၊ ပုမ+သိ (ဝ)။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝကြောင့် ဝနှင့် တကွ
ပုမ၏ အ ကို အံပြု။

သည်။ ဝိဘာသာ၊ ချို့။ ။ ဟောတိ၊ ၎်။ ။ ဟေ ဣတ္ထိ ပုမံ၊ ဣတ္ထိ ပုမံ၊ ဣတ္ထိပုမာ။

(၁၀၄) ယောသ္မာ၊ နော

ယောသ္မာ၊ တို့ကြောင့်။ သ ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ပုမန္တဿ၊ ၎်။ အာနေ၊ အာနေပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၎်။ ။ ပုမာနေ၊ ပုံစံ။

(၁၀၅) အာနေသ္မိံ မိ ဝါ

သ္မိံ မိ၊ ကြောင့်။ သ-ဝိဘတ္တိဿ၊ သော။ ပုမန္တဿ၊ ၎်။ အာနေ၊ အာနေပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ။ ဟောတိ၊ ၎်။ ။ ပုမာနေ၊ ပုမေ။ ပုံစံ။

(၁၀၆) ဟိ ဝိဘတ္တိမိစ္စ

ဟိ-ဝိဘတ္တိမိစ္စ၊ ဟိ ဝိဘတ်ကြောင့်လည်း။ ပုမန္တဿ၊ ၎်။ လည်း။ အာနေ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၎်။ ပုမာနေဟိ၊ ဘိ။ ပုံစံ။

(၁၀၇) ဟေဣတ္ထိပုမံ၊ ဣတ္ထိပုမ+သိ (ဝ)။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝကြောင့် ဝနှင့်တကွ သမာသိ၍ဖြစ်သော ပုမေ အ ကို အံပြု။ ဟေ ဣတ္ထိပုမံ၊ ဣတ္ထိပုမံ၊ ဣတ္ထိပုမ+သိ (ဝ) ဝိဘာသာဖြစ်။ အကာရမိတာ-အာကာရောဝါ-တို့ဖြင့်စီရင်။

(၁၀၈) ပုမာနေ၊ ပုမ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် ယောကြောင့် ယောနှင့်တကွ ပုမေ အ ကို အာနေပြု။ (ယောကုန်)

(၁၀၉) ပုမာနေ၊ ပုမ+သ္မိံ။ ဤသုတ်ဖြင့် သ္မိံကြောင့်သ္မိံနှင့်တကွ ပုမေ အ ကိုအာနေပြု။ ။ ပုမေ၊ ဝါဖြစ်။ သွာသ္မိံန္တံ ဝါ။ ။ (သ္မိံမိဝါ သ္မိံကြောင့်လည်းဟု အံနက်ပေး၍ ၎် ဝါဖြင့် ယောကြောင့် ယောနှင့် တကွ အာနေပြု။ ပုမာနေ၊ ယောကျားတို့ကို)

(၁၁၀) ပုမာနေဟိ၊ ဘိ။ ပုမ+ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိကြောင့် ပုမ ၎် အ, ကို အာနေပြု။ ဟိ ကို ဘိပြု။ (ဝိဘတ် စုံကြောင့် အာန ပြုပြီးသော မဃဝါန, ယုဝါနတို့ကို ပုရိသကဲ့သို့

စ. သဒ္ဓါ ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်ကြောင့် မဃဝ,ယုဝ- စသည်တို့၏ အဝိတ်၏ ငိုကပ် အာန ပြုကို ဆည်း၏။ ဟေ မဃဝါန၊ မဃဝါနာ၊ မဃဝ၊ မဃဝါ၊ အိုသိကြား။ မဃဝါနော၊ မဃဝါ၊ သည်။ မဃဝါနာ၊ မဃဝါ၊ တို့သည်၊ မဃဝါနံ၊ မဃဝါကို မဃဝါနေ၊ မဃဝေတို့ကို။ မဃဝါနော၊ မဃဝေန၊ မဃဝါနာ ပြင့်။ မဃဝါနေဟိ၊ မဃဝေဟိ။ လ။ မဃဝါနေသု၊ မဃဝေသု၊ မဃဝါသု။ ။ဟေယုဝါန၊ ဟေယုဝါနာ။ လ။ ယုဝါနေသု၊ ယုဝေသု၊ ယုဝါသု။ ။ပုံစံ။

(၁၀၇) သုသ္မိမာ ဝါ။

သုသ္မိ၊ ကြောင့်။ ပုမန္တဿ၊ ၏။ အာ၊ အာပြုသည်။ ဝါ၊ ချီ။ ။ ဟောတိ၊ ၏။ ပုမာသု၊ ပုမေသု။ ။ပုံစံ။

(၁၀၈) ဥ နာမိစ။

နာမိစ၊ ကြောင့်လည်း။ ပုမန္တဿ၊ ၏လည်း။ ဥ၊ ဥပြု သည်လည်းကောင်း၊ အာ၊ အာပြုသည်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချီ။ ။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ပုမနာ၊ ပုမနာ။ ပုမေန။ ။ပုံစံ။

ပဒမာလာပြု။ အာန ပြေသော ပက္ခန္ဓ သိကြောင့် ပုမန္တ- သမိ၌ အန္တဖြင့် မဃဝါ၊ ယုဝါပြီးစေ၍ နာ၊ သုကြောင့် အကမ္မန္တဿ စ၌ စဖြင့် အာပြု၍ မဃဝါနာ၊ ယုဝါနာ၊ -မဃဝါသု၊ ယုဝါသု၊ လည်း ပြီစေ။ အကြွင်း၊ ပုရိသ၊ နည်းတူ။

(၁၀၇) ပုမာသု၊ ပုမ+သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သုကြောင့် ပုမ၏ အ ကို အာပြု။ ပုမေသု၊ ဝါမြစ်။ သုဟိသု-ဖြင့်စီရင်။

(၁၀၈) ပုမနာ၊ ပုမာနာ၊ ပုမ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့် ပုမ အ ကို ဥလည်းကောင်း၊ အာလည်းကောင်းပြု။ ။ပုမနာ၊

စသဒ္ဒါ သမုစ္စည်း။ သ,သ္မာတိကြောင့် ပုမ,ကမ္မ,ဓ,ထာမ
သဒ္ဒါတို့၏ အစိတ် အ, ၏ ဝိကပ် ဥပြုကို ဆည်း၏။ ။ပုမုနော၊
ပုမဿ၊ ပုမုနာ၊ ပုမသ္မာ။ ကမ္မုနော၊ ကမ္မဿ၊ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မ
သ္မာ။ ။ ပုံစံ။ ။ထာမသဒ္ဒါလည်းနည်းတူ။

(၁၀၉) အ ကမ္မန္တဿ စ။

နာမိစ၊ ကြောင့်လည်း။ ကမ္မန္တဿစ၊ ကမ္မသဒ္ဒါ၏ အစိတ်
အ, ၏လည်း။ အ,စ၊ အ ပြုသည်လည်းကောင်း၊ ဥ,စ၊ ဥပြုသည်
လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောငှါ၊ ၏။ ။ ကမ္မနာ၊
ကမ္မုနာ၊ ကမ္မေန။ ။ ပုံစံ။

ကမ္မန္တဿ စ ဌိ စ သဒ္ဒါသမုစ္စည်း။ နာမကြောင့်အတ္တ၏အစိတ်
အ,ကို ဝိကပ် အ,ပြု။ နာ,သ္မာတိကြောင့် ထာမ, ထာမ-ဓ
သည်တို့၏ အစိတ် အ, ၏ ဝိကပ် အ,ပြုတို့ကိုဆည်း၏။ ။
အတ္တနာ၊ အတ္တေန။ ဟောငှါနာ၊ မဿနေ။ မဿဝါသ္မာ၊ မဿ
ဒဓေသ္မာ။ ။ပုံစံ။ ။ထာမသဒ္ဒါလည်းတူ။

၁၀၉။ အ,စ ဌိ စသ္မာ၊ အနုကာန ဥကိုဝင်၏။ အန္တသဒ္ဒါလွန်ဖြင့်
နာ,သ္မာတိကြောင့် သ,ဓ, သဒ္ဒါ စသည်တို့၏ အစိတ် အ,ကိုဝိကပ်
ဥပြု။ ။ ထာမုနာ၊ ထာမေန၊ ထာမုနော၊ ထာမဿ။ ဒီဗေန
အဒ္ဓုနာ၊ ဒီဗဿ အဒ္ဓုနော အတ္တလေန။ ။ပုံစံ။

၁၀၉။ ပုမုနာ၊ ဤသုတ် (နှစ်ပိုဒ်)၌ စဗ္ဗပု-၏ အ ကိုဥပြု။ လမ္ပည်း။ ဇုလ
တောသဿနောတိ။ ပုမဿ၊ ဝါမြစ်၊ဥမဂ္ဂါရ။ ပုမုနာ၊ ပုမ+သ္မာ။
ဤသုတ်၌ ဖြေသုံးကြောင့် ပုမ၏အ ကိုဥပြု။လ,မည်း။ဇုလတောစ။
ပုမသ္မာဗျာဓိဖြစ်။ ။ကမ္မုနာ-စသည်၊လောမုနော,စသည်နည်းတူ။
ကမ္မ,ထာမ တို့ဖြင့် စိတ္တာဒိ နေောဂ္ဂိုဏ်းတို့လည်း ပါဝင်ကြ၏။
(၁၀၉) ကမ္မနာ၊ ကမ္မုနာ၊ ကမ္မ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့်
ကမ္မ၏ အ ကို အ လည်းကောင်း၊ ဥ,လည်းကောင်းပြု။ ။ကမ္မေန၊
ဝါမြစ်။ အတောနေန။

ဣတိ နာမကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော(၄၁)

ဣတိ အယံ၊ ဤလေးဆယ်တသုတ်၊ ငုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်
အပေါင်းသည်။ နာမ-ကပ္ပေ၊ နာမ်ကျမ်း၌။ ဒုတိယော၊ သော။
ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိသမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

(၁၁၀) တုပ္ပံ၊ မေဟိ န၊ မာကံ

တုပ္ပံ၊ မေဟိ၊ တုပ္ပံ၊ အမှ သဒ္ဓါတို့မှ၊ ငရဿ၊ သော။ နံ၊
နံပိတတ်၏။ အာကံ၊ အာကံပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုပ္ပာကံ။
အပ္ပာကံ။ အသ္မာကံ။ ။ပုံစံ။

အတ္တနာ၊ အတ္တ+နာ။ ဤသုတ်၌ စ ဖြင့် နာမကြောင့် အတ္တ
၏အ ကို အပြု။ (သွာ၏နာကိုလည်းယူ)။ ။အတ္ထေန၊
ဝါမြစ်။ အတောနေန။ (သုညံ အတ္ထေနဝါ အတ္တနိယေန
ဝါ)။ ။မသဝါနာ၊ မသဝါသု၊ မသဝ+နာသု၊ ဤ၌စဖြင့်နာ၊
သု ကြောင့်မသဝ၏အ ကို အာပြု။ ။မသဝေန၊ မသဝေ
သု။ ဝါမြစ်။ အတောနေန၊ သုဟိသု- စိရင်။ ။ယုဝါနာ၊ ယု
ဝါသု-စသည်လည်း နည်းတူ။ ။ထာမုနာ၊ ထာမ+နာ။
ဤသုတ်၌ အန္တသဒ္ဓါပိုဖြင့် ထာမ၏အ ကို ဥပြု။ (သွာ၏နာ
လည်းပါဝင်စေ)။ ။ထာမေန၊ ဝါမြစ်။ ။ထထာမုနေ၊
ထာမ+သ။ ဤ၌ အန္တဖြင့် ထာမ၏ အ ကို ဥပြု။ လ၊ မှည့်။
ဈ၊ လတော သဿ။ ။ထာမဿ၊ ဝါမြစ်။ ။အဒ္ဓုနာ၊
အဒ္ဓုနေ၊ နည်းတူ (ရာဇာဒိခနေဂိုဏ်းတို့လည်းသုတ်
ဖျား၌ ပါဝင်ကြသည်။ သုတ်ရင်း၌ကား စိတ္တာဒိ သာ)

(၁၁၀) တုပ္ပာကံ၊ အပ္ပာကံ၊ တုပ္ပံ၊ အပ္ပ+နံ။ ဤသုတ်ဖြင့် တုပ္ပံ
အပ္ပံမှနှောင်းသော နံကိုအာကံပြု။ ချေ။ ။အသ္မာကံ

တုမှ.မေ့ဟိနံ၊ ဒွိမာကရဏ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အံပြု။ ။
ကသ္မာ နှ တုမှံ ဒဟရာ န မိယရေ။ တုမှံ ဒီယတေ။ အမှံ ဒီယ
တေ။ အမှံ ပရိဂ္ဂဟော။ ။ပုံစံ။

(၁၁၁) ဝါယော.ပွထမော

တုမှ.မေ့ဟိ၊ တုမှံ။ ပရော၊ သော။ အ.ပွတမော၊ ပထမာ
မဟုတ်သော။ ယော၊ ယောဝိဘတ်သည်။ အာကံ၊ အာကံပြု
သည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ။။ တုမှာကံ၊ တုမှေ။ အမှာကံ၊
အမှေ။ ။ပုံစံ။

ဝိကပ္ပနတ္ထ ဝါသဒ္ဓါဖြင့် ပထမာ၊ ဒုတိယာ ယော နှစ်လုံးကို
အံ၊ အာနံပြု။ တုမှံ၊ တုမှာနံ။ အမှံ၊ အမှာနံ။ ။ပုံစံ။

(၁၁၂) သဿံ

တုမှ.မေ့ဟိ၊ တုမှံ။ ပရဿ၊ သော။ သဿ၊ သဝိဘတ်၏။ အံ၊ အံ
ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ။။ တုမှံ၊ တဝ။ အမှံ၊ မမ။ ။ပုံစံ။

အမှ+နံ။ တေသုရဒ္ဓိ- ဖြင့် အမှ ကို အသ္မ ပြု။ ဤသုတ်ဖြင့်
အမှ-မှနှောင်းသော နံကိုအာကံပြု။ ချေ။ ။တုမှံ၊ အမှံ၊
တုမှ၊အမှ+နံ။ ဤသုတ်၌ တုမှမေ့ဟိ နံ၊ ဒွိဓာသုတ်ဖြင့်
တုမှ၊အမှ မှ နှောင်းသော နံကို အံပြု။ ချေ။

(၁၁၁) တုမှာကံ အမှာကံ၊ တုမှ၊ အမှ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့်
တုမှ အမှ မှ နှောင်းသော ဒု၊ယောကို အာကံ ပြု။
ချေ။ တုမှံ၊ တုမှာနံ၊ တုမှ+ယော။ (ပ-ဒု)ဤသုတ်၌
ဝါ ဖြင့် တုမှ မှ နှောင်းသော ယောကို အံလည်း
ကောင်း၊ အာနံလည်းကောင်း ပြု။ ချေ။ ။အမှံ၊ အမှာ
နံ၊ နည်းတူ။

(၁၁၂) တုမှံ၊ တုမှ+သ။ ဤသုတ်ဖြင့် တုမှ မှ နှောင်းသော သ၊
ကို အံပြု။ ချေ။ ။အမှံ။ နည်းတူ။ ။တဝ၊ မမ ဝါမြစ်။
တဝမမ သေ။

(၁၁၃) သဗ္ဗနာမ.ကာရတေ ပထမော။ ပမာ.မုတ္တ
သဗ္ဗနာမကာရတော၊ သဗ္ဗနာမ် အာ မှ။ ပရော။ သော။
ပထမော၊ ပထမာဖြစ်သော။ ယော၊ ယောဝိဘတ်သည်။ ဧပြေ
သည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။သဗ္ဗေ။ တုမေ။ အ.မှ။ ။ ပုံစံ။

(၁၁၄) ဒန္တ.ဌာ ဝါ။
ဒန္တ.ဌာ၊ ဒန္တံ တည်သော။ သဗ္ဗနာမ.ကာရတော၊ ပုံ။
ပရော၊ သော။ ပထမော၊ သော။ ယော၊ သည်။ ဧ၊ သည်။
ဝါ၊ ချို။ ။ဟောတိ၊ ဤ။ ။ကတရ-ကတမေ၊ ကတရ-ကတပာ
။ ။ ပုံစံ။

(၁၁၅) နာ.ညံ သဗ္ဗနာမိကံ။
ဒန္တ.ဌာ၊ သော။ သဗ္ဗနာပေ၊ သဗ္ဗနာမိဉ္စ။ အညံ။ ပထမာ
ယော ဤ ပြေမှ တပါးသော။ သဗ္ဗနာမိကံ၊ သဗ္ဗနာမိဉ္စ ဖြစ်
သော သံ၊ သာနံ-စသော အစီအရင်သည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်။ ။
ပုဗ္ဗာ.ပရာနံ။ ပုဗ္ဗ.တ္ထရာနံ။ အဓရတ္ထရာနံ။ ။ ပုံစံ။

(၁၁၃) သဗ္ဗေ၊ သဗ္ဗ+ယော (ပ)။ ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗနံ ပုလ္လိင်
အ မှ နှောင်းသော ပ,ယောကို ပြေ။ချေ။ ။တုမေ, အမှေ၊
နည်းတူ။ (မိဂပဒဝဋ္ဋဉ္စန, မဇ္ဈေပယျာလနည်းဖြင့်ပုံစံထုတ်
သည်။)

(၁၁၄) ကတရ ကတမေ၊ ကတရကတမ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့်ဒန္တံ
သမာသိဉ္စတည်သော ကတမ သဗ္ဗနံမှ နှောင်းသော ပ,
ယောကိုပြေ။ချေ။ ။ကတရကတမာ၊ ဝါဖြစ်။ သဗ္ဗယောနံ
နမာဓ ဖြင့်ပုလ္လိင် အ,မှနှောင်းသော ပ,ယောကိုအပြေ။
ချေ။

(၁၁၅) ပုဗ္ဗာပရာနံ၊ ပုဗ္ဗာပရာ+နံ။ (ရှေ့နောက်ကာလ, စိတ်တို့
အား, ဤ) သဗ္ဗနာမေဉ္စ နံမှ စ. ဖြင့်နံကြောင့်အပရာသဗ္ဗနံ၏

နာ.ညို့ သဗ္ဗနာမိကံ၊ ဝိနာမိကာရ ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့်
 တပွဲရိသ်သမာသ်၌ သဗ္ဗနာမ် အစီအရင်ကို ဝေးမြစ်၏။ ။
 မာသပုဗ္ဗာယ၊ မာသ-ပုဗ္ဗာယံ၊ မာသ-ပုဗ္ဗာနံ။ ။ ငုံစံ။

အ ကို ဧ, သဗ္ဗတောနံသံသာနံ-ဖြင့် အပရသဗ္ဗနံမှ နှောင်း
 သော နံကို သံသာနံပြုလှလသော် ဤသုတ်ဖြင့် ခွန်သမာသ်
 ၌ သဗ္ဗနံ အစီအရင်ကို မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ သနံဟိသု
 ဟ။ ။ ပုဗ္ဗာပရာနံ၊ ပုဗ္ဗာပရာ + နံ (ရှေ့နောက်ဒိသာ။ မိန်းမ
 တို့အား, ၏) သဗ္ဗတောနံ သံ, သာနံ-ဖြင့် အပရသဗ္ဗနံမှ
 နှောင်းသော နံကို သံသာနံ ပြုလှလသော် ဤသုတ်ဖြင့်
 ခွန်သမာသ်၌ သဗ္ဗနံ အစီအရင်ကို မြစ်သောကြောင့်
 မပြုရ။ ။ ပုဗ္ဗတ္တရာနံ၊ အရေတ္တရာနံ၊ (အပရတ္တရာနံ)
 နည်းတူ။ ပုန္တုပုန္တု ဣတ္ထိလိင်ခွဲတွက်။ မာသပုဗ္ဗာယ၊ မာသ
 ပုဗ္ဗာ + သ။ (မာသေန ပုဗ္ဗာ) အာကို ဆမ္ပညံ။ သပတော
 သို့သာနံသံသာ-ဖြင့် သဗ္ဗနံမှ နှောင်းသော သ ကိုသာ၊
 သောရဿံ-ဖြင့် ဧကပုဏ် သာပြုကြောင့် ဆကိုရဿ၊ သံ
 သာသွေက-ဖြင့် ဧကပုဏ် သာပြုကြောင့် သံ လာ၍ မာသ
 ပုဗ္ဗဿာ-ဖြစ်လှလသော် နာညသဗ္ဗနာမိကံ၊ ဝိနာမိကာ
 ရသုတ် (ခွန်ဥချနံ) ဖြင့် တတိယာသမာသ်၌ သဗ္ဗနံ
 အစီအရင်ကို မြစ်သောကြောင့် မမြစ်စေရ။ သတောနာ
 ဒိနံ-ဖြင့် ဆမ္ပနှောင်းသော နာဒိမည်သော သကိုအာယပြု။
 ချေ။ ။ မာသပုဗ္ဗာယံ၊ မာသပုဗ္ဗာ + သို့။ သပတောသို့
 သာနံသံသာ၊ သောရဿံ၊ သံသာသွေက-တို့ဖြင့် စီရင်။
 မာသပုဗ္ဗဿံ ဖြစ်လှလသော်လည်းကောင်း၊ သတောနာ
 ဒိနံ-ဖြင့် ဆမ္ပ နှောင်းသော သို့ကိုအာယပြုလှလသော်၊
 နောဟိ သို့မာယယာ ဖြင့် မြစ်လှလသော်လည်း
 ကောင်း ဤ ဝိနာမိကာရသုတ်ဖြင့် တတိယာ သမာသ်၌
 သဗ္ဗနံအစီအရင်ကို မြစ်သောကြောင့် မမြစ်စေရ၊
 မမြစ်ရ။ အာယပြု။ ချေ။ ။ မာသပုဗ္ဗာယံ၊

(၁၁၆) ဗဟုဗ္ဗိဟိမ္မိ ဝ

ဗဟုဗ္ဗိဟိမ္မိစ၊ ဗဟုဗ္ဗိဟိ သမာသိဉ္စလည်း။ သဗ္ဗနာမိကံ၊
သည်။ န ဟောတိ၊မဖြစ်။ စ၊ ဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ ။ပိယ-ပုဗ္ဗာ
ယ။ပိယ-ပုဗ္ဗာယံ။ ပိယ-ပုဗ္ဗာနံ။ ပိယ-ပုဗ္ဗေ။ ။ပုံစံ၊

မာသပုဗ္ဗာ + သ္မိံ။ ဃပတောသ္မိံ သာနံ သံသာ အစီ
အရင်ကို မြစ်၍ ဃပတောသ္မိံယံဝါ-ဖြင့် ယံပြီ။ မာသ
ပုဗ္ဗာနံ ကို ပုဗ္ဗာပရာနံကဲ့သို့ တွက်။ ဒွန့်သမာသန္တ
တတိယာသမာသလည်းကောင်း၊ သုတ်ရင်းနှင့် သုတ်ဖျား
လည်းကောင်း ကွဲကြ၏။

(၁၀၆) ပိယပုဗ္ဗာယ၊ ပိယပုဗ္ဗာ၊ သ။ ဃ၊ မှည့်။ ဃပတောသ္မိံ
သာနံဖြင့် ဃ သဗ္ဗနံမှနှောင်းသော သကိုသာ၊ ဃောရဿံ
ဖြင့် ကောရဿံပြုကြောင့် ဃာကို ဃရဿ၊ သံသာသောက -
ဖြင့် သံလော၍၊ ပိယပုဗ္ဗဿာ ဖြစ်လှလသော် ဤသုတ်ဖြင့်
ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသိဉ္စ သဗ္ဗနံ အစီအရင်မြစ်သောကြောင့်
မဖြစ်စေရ။ ဃတောနာဒိနံ-ဖြင့် ဃ၊မှ နှောင်းသော နာ
ဒိကိုဏ်း သ၊ကို အာယပြီ။ ချေ။ ။ပိယပုဗ္ဗာယ၊ပိယပုဗ္ဗာ
+ သ္မိံ။ ဃပတောသ္မိံသာနံ-ဃောရဿံ၊ သံသာသောက
တို့ဖြင့်စီရင်၍ ပိယပုဗ္ဗဿံ ဖြစ်လှလသော်လည်းကောင်း၊
ဃတောနာဒိနံ- ဖြင့် အာယပြီမည်ရှိရာ နေတာဟိသ္မိမာ
ယယာ - ဖြင့် မြစ်လှလသော်လည်းကောင်း ဤသုတ်ဖြင့်
ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသိဉ္စ သဗ္ဗနံ အစီအရင်ကို မြစ်သော
ကြောင့် မဖြစ်စေရ။ မမြစ်ရ။ အာယပြီ။ချေ။ ။ပိယပုဗ္ဗာ
ယံ၊ ပိယပုဗ္ဗာ + သ္မိံ။ ပိယပုဗ္ဗာနံ၊ ပိယပုဗ္ဗ + နံ။ ပိယပုဗ္ဗာ
+ နံတို့လည်း မာသပုဗ္ဗာယံ၊ မာသပုဗ္ဗာနံ -တို့နှင့် နည်းတူ
တွက်လေ။ (တပျရိသ်နှင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိ ထူးကြသည်)
ပိယပုဗ္ဗေ၊ ပိယပုဗ္ဗ + သ္မိံ။ သ္မိံသ္မိံဝါ-ဖြင့်အ၊မှနှောင်းသော
သ္မိံကို ပြု လှလသော် တယောနေဝစ-ဖြင့် မြစ်သင့်။

စ သဒ္ဓါ ဖြစ်သည့်ကို ဖြစ်ပြန်ခြင်း နိဝတ္ထာပနာဝဓာဏ
အနက်ရှိ၏။ ။ ဒက္ခိဏ-ပုဗ္ဗဿ၊ ဒက္ခိဏ ပုဗ္ဗဿံ။ ။ ပုံစံ။

သဗ္ဗတော၊ ခပ်သိမ်းကုန်သော။ သဗ္ဗနာမတော၊ သဗ္ဗနာမ်
ပုဒ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ နံ၊ နိဝိဘတ်၏။ သံ၊ သာနံ၊ သံ၊ သာနံ
ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗေသာနံ၊ သဗ္ဗာသံ၊
သဗ္ဗာသာနံ။ အမူသံ၊ အမူသာနံ။ ။ ပုံစံ။

သော်လည်း ဤသုတ်ဖြင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိသဟာသ်၌ သဗ္ဗနံအစီ
အရင်ကိုမြစ်သောကြောင့် မမြစ်ရ။ ပြေ။ ချေ။ ။ ပိယပုဗ္ဗာ၊
ပိယပုဗ္ဗ+သ္တာ။ ပိယပုဗ္ဗာ+ယော။ (ပ) ။ ပိယပုဗ္ဗာယ။ ပိယ
ပုဗ္ဗ+သ (စ) တို့လည်းနည်းတူ။ ။ တယော နေဝစ-ဖြင့်
မြစ်သည်ကိုပြန်၍မြစ်သည်။

ဒက္ခိဏပုဗ္ဗာဿ၊ ဒက္ခိဏပုဗ္ဗာ+လ။ သပေတာသ္မိ
သာနံ-သောရဿံ၊ သံသာသောက-တို့ဖြင့်စီရင်လှလသော်
ဤသုတ်ဖြင့်မြစ်သင့်သော်လည်း ဤသုတ်၌ မမြစ်၍ မမြစ်ရ။
၎င်းသုတ်တို့ဖြင့်စီရင်။ ။ ဒက္ခိဏပုဗ္ဗဿံ၊ ဒက္ခိဏပုဗ္ဗာ+
သ္မိ။ နည်းတူ။

(၁၁၇) သဗ္ဗေသံ၊ သဗ္ဗ+နံ။ သဗ္ဗနာမာနံ နိမိစ-ဖြင့် နံကြောင့်
သဗ္ဗနံ သဗ္ဗ၏အ၊ ကိုပြေ။ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ-ဖြင့် သဗ္ဗ
သဗ္ဗနံမှ နှောင်းသော နံကိုသံပြု။ သဗ္ဗေသာသံ၊ နည်း
တူ။ ။ သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗသာနံ၊ သဗ္ဗာ+နံ၊ အမူသံ၊ အမူ
သာနံ၊ အမူ+နံတို့လည်း နည်းတူ။ သုနိဟိသုစ-ဖြင့်
နံကြောင့် ဥ ခုဿ ကို ဥဒိသပြု။ (ဤသုတ်၌ အ၊ အာ၊
ဥ၊ နိဂ္ဂဟိတန္တကာရန်-၄ပါး၊ တိလိင်တည်း)

(၁၁၈) ရာဇဿ ရာဇု သု နံ၊ ဟိသု စ

သု၊ နံ၊ ဟိသု၊ သု၊ နံ၊ ဟိ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ရာဇဿ၊ ရာဇ
သဒ္ဓါ၏။ ရာဇု၊ ရာဇုပြုသည်။ ဟောတံ။ ၏။ စ ဖြစ်သည်
လည်းရှိ၏။ ရာဇုသု။ ရာဇေသု။ ရာဇုနံ၊ ရာဇာနံ။ ရာညံ။ ရာဇူဟံ
ရာဇေဟံ။ ။ပုံစံ။

(၁၁၉) သဗ္ဗဿိ၊ ပဿေဝါ

သု၊ နံ၊ ဟိသု၊ တို့ကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဣမဿ၊ ဣမ
သဒ္ဓါ၏။ ဝေ၊ ပြေသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတံ၊ ၏။ ။သော၊ ဣမေ
သု၊ သေ၊ ဣမေသံ။ ဧဟိ၊ ဣမေဟိ။ ။ပုံစံ။

(၁၂၀) အနိမိ နာမိစ

နာမိ၊ ကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဣမဿ၊ ၏။ အနိမိ၊ အနု၊ ဣမိ
ပြုတို့သည်။ စ၊ အမြဲ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။အနေနံ ဣမိနာ
ဓမ္မေန၊ ဒါနေနဝါ။ ။ပုံစံ။

(၁၁၈) ရာဇုသု၊ ရာဇ၊ သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သုကြောင့် ရာဇကို
ရာဇုပြု။ သုနံဟိ သုစ- ဖြင့် ဒီသပြုလျှင် ရာဇုသုပြီး၏။ ။
ရာဇု (ဇု) နံ။ ရာဇု (ဇု) ဟိ၊ နည်းတူ။ ။မဟာရာဇေ
သု၊ မဟာရာဇာနံ၊ မဟာရာဇေဟိ- တို့၌ စ ဖြစ်၍ ရာဇု
မပြုရ။ ကွစိသမာသန္တ-ဖြင့် ရာဇာဒိဂိုဏ်းပျက်သည်။

(၁၁၉) သော၊ ဣမ+သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သုကြောင့် အလုံးစုံသော
ဣမကို ပြေ။ ။သေ၊ ဣမ+နံ။ ဤဖြင့် နံကြောင့် အလုံးစုံ
သော ဣမကို ပြေ။ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ-ဖြင့် ဣမ သဗ္ဗ
နံမှ နံကို သံပြု။ ။ဧဟိ၊ ဣမ+ဟိ၊ နည်းတူ။

(၁၂၀) အနေနာ၊ ဣမ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့် အလုံးစုံ
သောဣမကို အနုပြု။ အတောနေန- ဖြင့်စီရင်။ ။ဣမိ
နာ၊ ဣမ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့် ဣမကို ဣမိပြု။

(၁၂၁) အ-နပုံသကဿာယံ သိမ္ပိ။

သိမ္ပိ၊ ကြောင့်။ အ-နပုံသကဿ၊ နပုလ္လင်္ဂ မဟုတ်သော။
သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဣမဿ၊ ၏။ အယံ၊ အယံပြုသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ။ အယံ ပုရိသော။ အယံ ဣတ္ထိ။ ။ပုံစံ။

(၁၂၂) အမုဿ မော သံ။

သိမ္ပိ၊ ကြောင့်။ အ-နပုံသကဿ၊ သော။ အမုဿ၊ အမု
သဒ္ဓါ၏။ မော၊ အစိတ် မသည်။ သံ၊ သ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊
ချီ။ ပပေါတိ၊ ၏။ အသု၊ အပု။ ။ပုံစံ။

အမုဿ မောသံ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဗိဘာဂ-ဖြင့် က၊
အာဂုံကြောင့် လိင်သုံးပါး ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်၌ ဝိကပ်သပြု။ ။
အသုကော။ အသုကာ။ အသုကံ။ အမုကော။ အမုကာ။
အမုကံ။ ။ပုံစံ။

---

(၁၂၁) အယံ (ပုရိသော)။ ဣမ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့်
ဣမကိုအယံ၊ သေသတော - ဖြင့် သိချေ။ ။ အယံ
(ဣတ္ထိ) ဣမ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် ဣမကို
အယံပြု။ သိချေ။

(၁၂၂) အသု၊ အမု+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့်သိကြောင့် အမု၏မ,ကို
သပြု။ သိချေ။ အမု။ အမု+သိ။ ဝါဖြစ်။ သိချေ။ ။အသု
ကော။ အမု+သဗ္ဗဓတာကော-ဖြင့်အမု သဗ္ဗနံမှ နောက်၌
က,လာ။ အမုဿဓမာသံ၊ ဝိနာဓိကာရ-ဖြင့် က အာဂုံ
ကြောင့် အမု၏မ,ကိုသပြု။ သိ-သက်သြပြု။ ။ အသုကာ၊
အသုကံ၊ ဤနည်းတူ။ အမုကော၊ အမုကာ၊ အမုကံ-တို့၌
ဝါဖြစ်။

(၁၂၃) တေ၊တေသံ တော။

သိမ္မိ၊ကြောင့်။ အ-နပုံသကာနံ၊ကုန်သော။ တေ၊တေသံ၊တေ၊
တသဒ္ဓါတို့၏။ တော၊ အစိတ် တ၊သည်။ သံ၊သို့။ ပပေ္ပေါတိ၊၏။
။ ။သော ပုရိသော။ သော ဣတ္ထိ။ သော ပုရိသော။ သာ
ဣတ္ထိ။ ။ပုံစံ။

(၁၂၄) တဿ ဝါ နတ္တံ သဗ္ဗတ္ထ။

သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော လိင်ဟို့၌။ တဿ၊ တဒ္ဓါ၏။
တော၊အစိတ် တ၊သည်။ နတ္တံ၊ န၊အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ချီ။ ပပေ္ပေါတိ၊
၏။ ။နံ၊တံ၊နာ၊တာ။ နာယော၊ တာယော။ နေ၊တေ။ နာနိ၊
တာနိ။ လ၊နာသု၊တာသု။ နေသု၊တေသု။ ။ပုံစံ။

“ (၁၂၅) သ၊သ္မာ၊သ္မိံ၊သံ၊သာ သ္မာတ္တံ။

သ၊သ္မာ၊သ္မိံ၊သံ၊သာသု။ သ၊သ္မာ၊သ္မိံ ဝိဘတ်=သံ၊သာ
ပြုတို့ကြောင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊တို့၌။ သဗ္ဗဿ၊ အလုံးစုံသော။ တဿ၊ တ၊

(၁၂၃) ဒေသာ၊သော။ တေ၊ တ+သိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့်
တေ၏တ် ကိုလည်းကောင်း၊ တ၏တ်ကိုလည်းကောင်းသ်
ပြု၊ သော-သုတ်ဖြင့် သိကို သြပြု၊ ချေ။ ။ သော၊သာ။
တော၊တာ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့်သိကြောင့် တေ၏တ် ဗျည်း
ကိုလည်းကောင်း၊ တ၏တ် ဗျည်း ကိုလည်းကောင်းသ်ပြု။
သေသတော-ဖြင့်သိချေ။

(၁၂၄) နံ၊တ+သိ။ (ထိုစိတ်သည်) ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် တ၏
တ်ဗျည်းကိုနိ-ပြု။ သိ-ဖြင့်နပုံ အ၊မှနှောင်းသော သိကို
အံပြု။ ချေ။ နံ။ တ+အံ။ (ထိုယောက်ျား၊စိတ်ကို) ဤသုတ်
ဖြင့်အံကြောင့် တ၏တ် ဗျည်းကိုနိ-ပြုချေ။ ။တံ၊ တ+သိ၊
အံ။ ဝါမြစ်။ နာ၊တာ-စသည်တို့ကလေး။

သဒ္ဓါ၏။ အတ္တံ၊ အ၊ အဖြစ်သည်။ ဝါချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
 အဿ၊ တဿ။ အသ္မာ၊ တသ္မာ။ အသ္မိံ၊ တသ္မိံ။ အဿံ၊ တဿံ၊
 အဿာ၊ တဿာ။ ။ပုံစံ။

(၁၂၆) ဣမ-သဒ္ဓဿ စ။

သ၊ သ္မာ၊ သ္မိံ၊ သံ၊ သာသု၊ တို့ကြောင့်။ သဗ္ဗတ္ထ၊ တို့၌။ သဗ္ဗဿ၊
 သော။ ဣမ-သဒ္ဓဿစ၊ ဣမသဒ္ဓါ၏လည်း။ အတ္တံ၊ သည်။ ဝါ၊
 အချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အဿ၊ ဣမဿ။ အသ္မာ၊ ဣမသ္မာ။
 အသ္မိံ၊ ဣမသ္မိံ။ အဿံ၊ ဣမဿံ။ အဿာ၊ ဣမဿာ။ ။ပုံစံ။
 (သုတ်ကြီးဖြင့် သို့ကို သာပြု)

(၁၂၇) သဗ္ဗတော ကော။

သဗ္ဗတော၊ အလုံးစုံကုန်သော။ သဗ္ဗနာမတော၊ သဗ္ဗနာမ်
 -ပုဒ်တို့မှ။ ပရေ၊ ၌။ ကော၊ က၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ အာဂမော၊

(၁၂၅) အဿ၊ တ+သ (ထိုယောက်ျား၊ စိတ်အား-၏) ဤသုတ်
 ဖြင့်သကြောင့် အလုံးစုံသောတ၊ ကို အပြု၊ သ်လာ။ ။အဿံ၊
 တာ+သ္မိံ။ (ထိုမိန်းမ၌) သဗ္ဗတော သ္မိံ သာနံ-ဖြင့် သမ္ပ
 နှောင်းသော သ္မိံကိုသံပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် သံပြုကြောင့် အလုံး
 စုံသော တကို အ၊ ပြု။ သံသာသောက-ဖြင့် သ် လာ။
 အကြွင်းလွယ်ပြီ။ အသ္မာ၊ အသ္မိံ၌ နတိမေဟိ- မမေ့လင့်။

(၁၂၆) အဿ၊ ဣမ+သ။ ဤသုတ်ဖြင့် သကြောင့် အလုံးစုံသော
 ဣမကို အ၊ ပြု။ သ်လာ။ ။ဣမဿ၊ ဝါဖြစ်။ ။အသ္မာ-သည်
 တွက်လေ။ အသ္မာ၊ အသ္မိံတို့၌ နတိမေဟိ- မမေ့လင့်။
 (သံသာ၌ သံအရ ဗဟုဝစ်ပါယူ)

လာ၏။ ။ သဗ္ဗကော၊ သဗ္ဗော၊ သဗ္ဗကာ၊ သဗ္ဗော၊ သဗ္ဗကံ၊ သဗ္ဗံ၊
ယကော၊ ယော၊ ယကာ၊ ယော၊ ယကံ၊ ယံ။ ။ ပုံစံ။

သဗ္ဗတော သဒ္ဓါလွန်ဖြင့် သဗ္ဗနာမ် မှ တပါးသော ပုဒ်
နှောင် ဟိန်၊ ခုဒ္ဒက အနက်၌က၊ လာ။ ။ ဟိန်ကော။ သမဏ
ကော။ ပေါတကော။ ပုတ္တကော။ ။ ပုံစံ။

(၁၂၈) သ၊ ပတော သ္မိံ၊ သာနံ သံ၊ သာ။

သ၊ ပတော၊ သ၊ ပ မည်ကုန်သော။ သဗ္ဗတော၊ အလုံးစုံကုန်
သော။ သဗ္ဗနာမတော၊ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။
သ္မိံ၊ သာနံ၊ သ္မိံ၊ သဝိဘတ်တို့၏။ သံ၊ သာ၊ သံ၊ သာပြုတို့သည်။
ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗာယံ။ သဗ္ဗဿာ၊
သဗ္ဗာယ။ အမုဿံ၊ အမုယံ၊ အမုဿာ၊ အမုယာ။ ။ ပုံစံ။

(၁၂၇) သဗ္ဗကော၊ သဗ္ဗ+ဤသုတ်ဖြင့်သဗ္ဗ သဗ္ဗနံ နှောင်က၊ လာ။
သဗ္ဗက+သိ။ သော-ဖြင့်သိကို ဩပြု။ ချေ။ ။ ဟိန်ကော၊
ဟိန်+ဤသုတ်၌ သဗ္ဗတောသဒ္ဓါလွန်ဖြင့် ဟိန် နှောက်၌
ဟိန်အနက်၌ က၊ လာ။ ဟိန်က+သိ။ ဩပြု။ ။ သမဏ
ကော။ (ဟိန်တ္ထ) ပေါတကော၊ (ခုဒ္ဒကတ္ထ) ပုတ္တကော
(အနုကမ္မတ္ထ) နည်းတူ။

(၁၂၈) သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗာ+သ္မိံ၊ သမ္ပဿံ။ ဤသုတ်ဖြင့် သဗ္ဗ
နံမှနှောင်းသော သ္မိံကိုသံပြု။ သောရဿံ၊ သာသေက။
သဗ္ဗာယံ၊ ဝါမြစ်။ သတောနာဒီနံ၊ နေတာဟိ-
မြစ်။ သပတော သ္မိံယံ ဝါ၊ ဖြင့်သ္မိံကိုယံပြု။ ။ သဗ္ဗဿာ
သဗ္ဗာယ၊ သဗ္ဗာ+သ။ နည်းတူ။ ကိဿံ-စသည်၊
အမုဿံ-စသည်နည်းတူ။

(၁၂၉) နေ့တဟိ သို့မဟာယာ။

ဆ၊ ပတော၊ ဆ၊ ပ ညှိကုန်သော။ တောဟိ၊ ဤ
သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ သို့၊ ၊၏။ အာယ၊ ယာ၊ အာယ၊
ယာ ပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ န ဟောန္တ၊ ကုန်။ ။ သဗ္ဗဿံ။ သဗ္ဗာယံ။
အမု သံအမုယံ။ ။ ပုံစံ။ ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကိံ နိမိတ္တံ၊
ဝါ၏ ပုံစံ။

(၁၃၀) မနော ဂဏာဒိတော သို့ နာနမိအာ။

မနောဂဏာဒိတော၊ မနောဂိုဏ်းလျှင် အတူ ရှိသော
သဒ္ဓါတို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ သို့၊ နာနံ၊ သို့၊ နာ ပိဘတ်တို့၏။
ဣ၊ အာ၊ ဣ၊ အာပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောန္တ၊ ကုန်၏။ ။ မနသိ၊
မနသို့။ ။ မနသာ၊ မနေန။ ဗိလသိ၊ ဗိလသို့။ ။ ဗိလသာ၊
ဗိလေန။ ။ ပုံစံ။

(၁၂၉) သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗာ + သို့။ ဆတောနာဒိနံ-ဖြင့် ဆမှနှောင်း
သော သို့ကို အာယ ပြုလှသသော် ဤသုတ်ဖြင့် ဆ သဗ္ဗနံ
နေ င် မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဆပတောသို့သာနံ၊
ဆောရဿံ၊ သံသာတွေက-တို့ဖြင့် စီရင်။ ။ သဗ္ဗာယံ၊
ဤဖြင့် မြစ်၍ ဆပတောသို့ယံဝါ-ဖြင့် စီရင်။ ။ အမုသံ-
စသည် တွက်လေ။ ။ ဒက္ခိဏာယ + သို့။ ဆတောနာဒိနံ-
ဖြင့် ဆတောပရ သို့ကို အာယ ပြုလှလသော် ဤဖြင့် မြစ်
သင့်သော်လည်းငါ-မြစ်သောကြောင့် မမြစ်ရ။ အာယပြု။
ချေ။

(၁၃၀) မနသိ၊ မန + သို့။ ဤသုတ်ဖြင့် မနောဂိုဏ်းမန သဒ္ဓါမှ
နှောင်းသော သို့ကို ဣပြု။ သ သရေဝါဂမေ-ဖြင့် ပိဘတ်ပြု
ဣသရကြောင့် မနောဂိုဏ်း-မနသဒ္ဓါမှ နောက်၌

(၁၃၁) သဿ စော။

မနောဂဏ္ဌာဒိတော၊ တိဗ္ဗံ။ ပရဏ၊ သော။ သဿစ၊ သ-
ဝိဘတ်၏လည်း။ ဩ၊ ဩပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
မနသော၊ မနဿ။ ပုံစံ။

စ သဒ္ဓါ အံ၏ ဩပြုကို ဆည်း၏။ ။ ကဿပဿ ဝစော
သုတ္တာ။ ။ ပုံစံ။

(၁၃၂) ဧတေသပောလောပေ။

လောပေ၊ ဝိဘတ်ကျေသည်။ သတိ၊ သော်။ ဧတေသံ၊ ထို
မနောဂိုဏ်းလျှင် အဘူရိကုန်သော သဒ္ဓါတို့၏။ အန္တော၊
အစိတ် အ၊ သည်။ ဩ၊ ဩအဖြစ်သို့၊ ဝါ၊ အချို့။ ပပေ္တိတိ၊ ၏။
မနော-ဓာတု၊ အယော-မယံ။ အာပေါ-သမံ။ ။ ပုံစံ။
မနန္တဋ္ဌာနိ။ အယ-ကပါလံ၊ ဝါ၏ ပုံစံ။

သ်လာ။ ကပ်။ မနသ္မိံ၊ ဝါမြစ်။ ။ မနသ၊ မန+နာစသည်
နည်းတူ။ (နာဖြင့် သွာ၏ ကာရိယ နာကိုလည်းယူ။)

(၁၃၁) မနသော၊ မန+သ။ ဤသုတ်ဖြင့် မနောဂိုဏ်း-မနသဒ္ဓါမှ
သ၊ ကိုဩပြု။ သ သရေဝါ-ဖြင့် ဝိဘတ်ပြုကြောင့် မန
နောင် သ်လာ။ ကပ်။ ။ မနဿ၊ ဝါမြစ်။ ။ ဝစောသုတ္တာ၊
ဝစ+အံ။ ဤ၌ စ၊ ဖြင့်မနောဂိုဏ်း ဝစမှ နှောင်းသော အံကို
ဩပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။ သဒ္ဓနိတိ၌ အဗျဂ္ဂ မာနသောကို အဗျဂ္ဂ
မနသော ရှု၍ သိကို ဩပြု ဟူ၏။

(၁၃၂) မနောဓာတု၊ မန+ဓာတု။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝိဘတ် ကျေပြီး
(သမာသဖြစ်ပြီး) သော်မနောဂိုဏ်းမန၏ အ၊ ကိုဩပြု။ ။
အယယာ မယံ။ အယ+မယံ-စသည်နည်းတူ။ ။ မနန္တဋ္ဌာနိ၊

(၁၃၃) သ သရေ ဝါဂမော။

သရော၊ ဝိဘတ်ပြုသရကြောင့်လည်း။ မနောဂဏာဒိတော၊
တို့မှ။ ပရေ။ ဤ သ၊ သည်။ အာဂမော၊ သည်။ ဝါ၊ အချို့။
ဟောတိ၊ ၏။ ။ မနသ၊ မနေန။ ။ ပုံစံ။

သမ္ပယတ္တဝါသဒ္ဓါဖြင့်ပစ္စည်းကြောင့် သ လာ။ ။ မာနသိကံ၊
ဝါသိကံ၊ စေတသိကံ၊ သောမနဿ၊ တပဿ။ ။ ပုံစံ။

(၁၃၄) သန္တ-သဒ္ဓဿ သော ဘော ဗောစန္တေ။

ဘော၊ ဘကုန်းကြောင့်လည်း။ သန္တ-သဒ္ဓဿ၊ သန္တသဒ္ဓါ၏။
သော၊ သ၊ ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့၊ ဟောတိ၊ ၏။ အန္တေ၊ အဆုံး၌။
ဗောစ၊ ဗထက်မြိုက်သည်လည်း။ အာဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊
၏။ ။ သပ္ပူတော၊ သပ္ပာဝေါ၊ သပ္ပူ။ သန္တေတိ။ ။ ပုံစံ။

ဘော ဤ စ သဒ္ဓါ ဘကုန်းမနှောင်းရာ၌ သ၊ ပြုကို ဆည်း
၏။ ။ သက္ကာရော၊ သက္ကာတော၊ သဒ္ဓဗ္ဗော၊ ဘူ
ယတ္တာယံ။ ။ ပုံစံ။

မန+ဆဋ္ဌာနိ။ ဝါမြစ်၍ ဩမပြုရ။ ခွေဘော် ဆင့်။ ။ အယ
ကဝါလံ၊ နည်းတူ။

(၁၃၃) မနသ၊ မန+နာ။ မနောဂဏာဒိတော-၊ ဤပြီးစေအပ်ပြီ။
မနေန၊ မန+နာ။ အတောနေန-၊ ဖြင့် စီရင်၍ ဝါမြစ်။ ။
မနော၊ မနာ၊ မနံ၊ မနေ-စသည်နည်းတူ။ (ကမ္မည်း၌ 'သရေ
ကံ' ပုံစံ 'မနော' ဟုချွတ်ယွင်းနေ၏။ မနေဟိ-စသည်ထုတ်မှ-
သင့်မည်) မာနသိကံ၊ မန+ဣကံ ။ ဤသုတ်၌ ဝါသဒ္ဓါဖြင့်။
ပစ္စည်း ဣသရ ကြောင့် သိ လာ။

(၁၃၄) သပ္ပူတော (သန္တောဟုတွာဘူတော) ။ သန္တ+ဘူတော။
ဤသုတ်ဖြင့် ဘကုန်းကြောင့် သန္တကို သ၊ ပြု။ သကာရိယ၏။

(၁၃၅) သိမ္ဗိဂစ္ဆန္တာဒိနံ နန္ဒသဒ္ဓေါအံ။

သိမ္ဗိ၊ ကြောင့်။ ဂစ္ဆန္တာဒိနံ၊ ဂစ္ဆန္တလျှင် အတူရှိကုန်သော
သဒ္ဓါတို့၏။ နန္ဒသဒ္ဓေါ၊ နန္ဒသဒ္ဓါသည်။ အံ၊ အံပြုသည်။ ဝါ၊
ချီ။ ဟောတိ၊ ၏။ ဂစ္ဆိ၊ ဂစ္ဆန္တော။ ဂစ္ဆန္တံ။ ။ ငုံစံ။

အဆုံး၌ မိ လာ။ ။ သတ္တဝါပေါ့။ (သတော-သန္တုနဿ၊
ဝိဇ္ဇာမာနဿဟာဝေါ)၊ သန္တု+ဘာဝေါ၊ နည်းတူ။ ။
သတ္တိ၊ သန္တု+ဟိ။ ဟိကို ဘိပြုနည်းတူ။ ။ သက္ကာရော၊
(သတ္တိတံ-ကာရော)။ သန္တု၊ ကာရော။ ဤသုတ် (ဘေ)၌
စဖြင့် ကကြောင့် သန္တုကိုသပြု၊ ခွဲတ္တပြု။ ။ သက္ကတော
(သန္တုဟိ-ကတော) သန္တု+ကတော။ ။ သဒ္ဓမ္မော
(သတံ၊ သန္တော-ဓမ္မော)။ သန္တု+ဓမ္မော၊ နည်းတူ။ ။
သက္ကာရော၊ သက္ကတောတို့ကား သံ+ကာရော၊ ကတော
ဖြစ်၍နိဂ္ဂဟိတ်ချေ၊ ခွဲတ္တ ပြု၍လည်းပြီး၏။ ။ သက္ကာယံ၊
သန္တု+တာယံ။ နည်းတူ။ သန္တုကို သပြု၊ ခွဲတ္တပြု။ (အသာ
လော ကိတ္တိယောနာမ။ (အသာတမန္တဇာတ်) ယာပန
ဘိက္ခုနီဇာနံစောရိံ ဝုဠာပေယျ-တို့၌ ထိ၌လည်းစီရင်)။

(၁၃၅) ဂစ္ဆိ၊ ဂစ္ဆန္တု+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့်သိကြောင့် ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း
နန္တုအံပြု၊ သရလောပေါ့။ သေသတော-တို့ဖြင့်စီရင်။ ။
ဂစ္ဆန္တော၊ ဂစ္ဆန္တု+သိ။ ဝါဖြစ်။ သော-ဖြင့်စီရင်။ ။ ဂစ္ဆန္တံ၊
ဂစ္ဆန္တု+သိ။ ဝါဖြစ်။ သိ-ဖြင့်စီရင်။ ။ သမ္ပဿံ၊ သမ္ပဿန္တု+
ယော(ပ) ဂစ္ဆန္တာဒိနံ နန္ဒသဒ္ဓေါအံ ယောဂမိဘာဂ-ဖြင့်
(ပ) ယောကြောင့် ဂစ္ဆန္တာဒိ၏ နန္တုကိုအံပြု။ သရလော
ပေါ့ ဖြင့်ချေ။ တေသုဝုဒ္ဓိ-ဖြင့်ယောချေ။

(၁၃၆) သေသေသု န္တိဝံ။

သေသေသု၊ သိမ္မ ကြွင်းကုန်သော ဝိဘတ်၊ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။
ဂစ္ဆန္တာဒိနံ၊ တို့၏။ န္တိ-သဒ္ဒေါ၊ ကို။ န္တိဝံ၊ န္တိပစ္စည်းကို
ကဲ့သို့။ ဒဠဗ္ဗော၊ မှတ်အပ်၏။ ။ ဂစ္ဆတာ၊ ဂစ္ဆန္တေန၊ ဂစ္ဆတာ၊
ဂစ္ဆန္တဿ။ ဂစ္ဆတံ၊ ဂစ္ဆန္တာနံ။ ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တသိ။ ဂစ္ဆတိ။
ဂစ္ဆန္တိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၃၇) ဗြဟ္မတ္တ၊ သခ၊ ရာဇာဒိကော အမာနံ။

ဗြဟ္မတ္တ၊ သခ၊ ရာဇာဒိကော၊ ဗြဟ္မတ္တ၊ သခ၊ ရာဇာ အစ
ရှိသော သဒ္ဒါတို့မှ။ ပရော၊ သော။ အံ၊ အံ၊ ဝိဘတ်သည်။ အာနံ၊
အာနံပြုသည်။ ဝါ၊ ချိ။ ဟောတိ ဟိ။ ။ ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟ္မံ၊ အတ္တာနံ၊
အတ္တံ။ သခါနံ၊ သခံ။ ရာဇာနံ၊ ရာဇံ။ ။ ပုံစံ။

(၁၃၈) သျာစ။

ဗြဟ္မတ္တ၊ သခ၊ ရာဇာဒိကော၊ တို့ပု။ ပရော၊ သော။ သိ၊ သိ

(၁၃၆) ဂစ္ဆတာ၊ ဂစ္ဆန္တ + နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့် နှုတ်နုပြု။
တောတိတာ-၊ ပေ။ ။ ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တ၊ ဣဝဏိကဏေယျ-
ဖြင့် ခုတ္တိလိင် နှုတ်နုသဒ္ဒါမှ နောက်၌ ဤ သက်းဤသုတ်
ဖြင့် ဤကြောင့် နှုတ်နုပြု။ န္တိသတ ဖိကာရေ-ဖြင့် ဤ
ကြောင့် နှုတ်နုပြု။ သရလောပေါ-ဖြင့် ချေ။ ဤကြောင့်
ဥကိုချေ။ ဂစ္ဆတိ ပြီး၏။

(၁၃၇) ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟ္မာ + အံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ရာဇဒိဂိုဏ်း ဗြဟ္မ သဒ္ဒါ
မှ နှောင်းသော အံကို အာနံ ပြုချေ။ ။ အတ္တာနံ-စသည်
နည်းတူ။

ဝိဘတ်သည်။ အာ၊ အာပြုသည်။ စ၊ အမြဲ။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
 ဗြဟ္မာ၊ အတ္တာ၊ သခါ၊ ရာဇာ၊ အာတုမာ။ ။ပုံစံ။

(၁၃၉) ယောနုမာဇော။

ဗြဟ္မ၊တ္တ၊သခ၊ ရာဇ၊ဒိတော၊ ဟိပု။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။
 ယောနု၊ ယောပိဘတ်ဟိ၏။ အာဇော၊ အာဇော ပြုသည်။
 ဟောတိ၊ ၏။ ။ဗြဟ္မာဇော။ အတ္တာဇော၊ သခါဇော၊
 ရာဇာဇော။ ။ပုံစံ။

(၁၄၀) သခတော စာယောဇော။

သခတောစ၊သခသဒ္ဓါမှလည်း။ပရေသံ၊ကုန်သော။ယောနု၊

(၁၃၈) ဗြဟ္မာ၊ဗြဟ္မ+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ရာဇာဒိ ဂိုဏ်း ဗြဟ္မမှ
 နှောင်းသောသိကို အာပြု။ ချေကပ်။ ။အတ္တာ၊ သခါ
 သည်နည်းတူ။ (နိစ္စတ္ထဇောတက စကြောင့် သမာသိ၌
 ဂိုဏ်းပျက်သော်လည်း ပုရိသာဒိ ဝိမိထကံ ရာဇာဒိဝိမိက
 များသည်ဟု သိရ၏)

(၁၃၉) ဗြဟ္မာဇော၊ဗြဟ္မ+ယော။ဤသုတ်ဖြင့် ရာဇာဒိ ဗြဟ္မမှ
 နှောင်းသော ယောကို အာဇောပြု။ ချေ။ ။ အတ္တာဇော-
 သည်နည်းတူ။ (သမာသိ၌ ဂိုဏ်းပျက်၍ ပကတတ္တာ
 ဘိက္ခု။ ပဟိတက္ခုဿ ဘိက္ခုဇော-သည်ပြီး၏)။ ။ရာဇိ
 ဇော၊ရာဇ+ယော၊ ဤသုတ်၌ ယောနု၊ဒ္ဓိဇော သုတ်ဖြင့်
 ရာဇာဒိ ရာဇမှနှောင်းသောယောကို ဣဇောပြု။ ချေ။
 (သမန္တပပါသာဒိကာနာမ၊သောဠသာသိံသု ရာဇိဇော၊
 ကျေနုတိံသေကပ္ပံ၊သောဠသာသိံသုရာဇိဇော)။

တို့၏။ အာယေ၊ မနာ၊ အာယောပြု၊ နောပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ ။ သခါယော၊ သခိနော။ ။ပုံစံ။

(၁၄၁) သို့.မေ။

သခတော၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ သို့၊ သို့ဝိဘတ်၏။ ဧ၊ ပြေ
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သခေ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၂) ဗြဟ္မတော ဂဿ စ။

ဗြဟ္မတော၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဂဿစ၊ ဂ၊ ၏လည်း။ ဧ၊
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဟေ ဗြဟ္မေ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၃) သခန္တသိ နော,နာ,နံ,သေသု။

နော,နာ,နံ,သေသု၊ နောပြု, နာ,နံ,သ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။

(၁၄၀) သခါယော၊ သခ+ယော။ ဤသုတ်ဖြင့် သခမှ နှောင်းသော
ယောကို အာယောပြု။ ချေ။ ။ သခိနော၊ သခ+ယော။ ဤ
သုတ်ဖြင့် သခတောပရ ယော ကို နောပြု။ သခန္တသိ
နောနာ-ဖြင့်နောကြောင့် သခ၏ အ,ကို ဣပြု။ ။ သခါ၊
သခ+ယော။ သဗ္ဗယောနိနမာ ဧ-ဖြင့် ဝိရင်။ (နေတာ
ဒိသာ သခါ ယောန္တိ)

(၁၄၁) သခေ၊ သခ+သို့။ ဤသုတ်ဖြင့် သခမှ နှောင်းသော သို့ကို
ပြေ။ ချေ။ ။ သွာသိနံဝေါ ရှိလျက် ထပ်၍ဆိုသောကြောင့်
မြဲသည်။

(၁၄၂) ဟေဗြဟ္မေ၊ ဗြဟ္မ+သိ၊ (ဂ) ဤသုတ်ဖြင့် ဗြဟ္မမှ နှောင်း
သော ဂ ကိုပြေ။ ချေ။ (အကောရ ပိတာဒုန္တာနမာ ကို
နှုတ်သော သုတ်တည်း)

သခန္ဓဿ၊ သခ သဒ္ဓါ၏ အစိတ် အ, ၏။ ဣ၊ ဣပ္ပသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ။သခိနော၊ သခိနာ၊ သခိနံ၊ သခိဿ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၄) အာရော ဟိမ္မိ ဝါ။

ဟိမ္မိ၊ ကြောင့်။ သခန္ဓဿ၊ ၏။ အာရော၊ အာရပ္ပသည်။ ဝါ၊
ချို့။ ။ဟောတိ၊ ၏။ ။သခါရေဟိ၊ ဘိ။ သခေဟိ၊ ဘိ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၅) သု၊ န၊ မံသု ဝါ။

သု၊ န၊ မံသု၊ သု၊ နံ၊ အံ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ သခန္ဓဿ၊ ၏။
အာရော၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ။ဟောတိ၊ ၏။ ။သခါရေသု၊ သခေသု။
သခါရာနံ၊ သခိနံ၊ သခါရံ၊ သံခံ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၃) သခိနော၊ (သခတောစာယောနော-ကြည့်)။ ။သခိနာ၊
သခ+နာ။ ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့် (သွာ၏ကာရိယနာနှင့်
တကွ) သခ၏အ, ကို ဣပ္ပ။ ။သခိနံ၊ သခ+နံ၊ ဤသုတ်ဖြင့်နံ
ကြောင့် သခ၏ အ, ကို ဣပ္ပ။ သုနံဟိသုစ-ဖြင့်ဒီသပ္ပ။ ။သ
ခိဿ၊ သခ+သ။ သကြောင့် သခ၏အ, ကို ဣပ္ပ။ သလော။ ။
သ, ကိုနောပ္ပ။ သခိနောလည်း ပြီး၏။ ။သခိတ္တံ၊ သခ+တ္တံ။
သခန္ဓဿ၊ ဒွိစာသုတ်ဖြင့် တဒ္ဓိယံသွ သခ၏အ, ကို ဣ ပ္ပ။
(သခိတ္တံ ကရေယျ)

(၁၄၄) သခါရေဟိ၊ သခ+ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိကြောင့် သခ၏အ,
ကို အာရပ္ပ။ သုဟိသု-ဖြင့် ဧပ္ပ။

(၁၄၅) သခါရေသု၊ သခ+သု။ ဤသုတ်ဖြင့် သု ကြောင့်သခ၏အ, ကို
အာရပ္ပ။ သုဟိသု-ဖြင့်ဧပ္ပ။ ။သခါရာနံ၊ သခ+နံ။ နည်းတူ။
သုနံဟိသုစ ဖြင့်ဒီသပ္ပ။ သခါရံ၊ သခ+အံ။ နည်းတူ။ (ရှေ့
သုတ်မှ အလိုက်မခံပဲ ဆိုသော ဝါဖြင့် နောက်သို့ မလိုက်ရ
ဟုပြ၏)

(၁၄၆) ဗြဟ္မတော တု သ္မိံနိ။

ဗြဟ္မတောတု၊ ဗြဟ္မသဒ္ဒါမှလည်း။ ပရဿ၊သော။ သ္မိံ၊၏။
 နိ၊နိပြုသည်။ဟောတိ၊၏။ ။ဗြဟ္မနိ။ ။ပုံစံ။
 တု သဒ္ဒါ ကမ္မ၊စမ္မ၊မုဒ္ဒ စသော သဒ္ဒါနှောင် သ္မိံ၏ နိပြုကို
 ဆည်း၏။ ။ကမ္မနိ၊ စမ္မနိ။ မုဒ္ဒနိ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၇) ဥတ္တံ သ,နာသု။

သ,နာသု၊ သ,နာဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ဗြဟ္မဿ၊ ဗြဟ္မသဒ္ဒါ၏။
 အန္တော၊ သည်။ဥတ္တံ၊ဥဒါဖြစ်သို့။ ပဝေါတိ၊၏။ ။တ္ထပစ္စည်း
 သဒ္ဒါလွန်ဖြင့် အချို့၌ ဖြစ်၏။ ။ဗြဟ္မုနော၊ ဗြဟ္မဿ၊
 ဗြဟ္မုနာ၊ ဗြဟ္မေန။ ။ပုံစံ။

ဥတ္တံ ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့်နံကြောင့်ဝိကပ် ဥပြု။ ။ဗြဟ္မုနံ။
 ဗြဟ္မာနံ။ ။ပုံစံ။

(၁၄၈) သတ္ထု၊ ပိတာဒိနမာ သိသ္မိံ၊ သိလောပပါစ။

သိသ္မိံ၊ကြောင့်။ သတ္ထု၊ ပိတာဒိနံ၊ သတ္ထု၊ အစရှိသည်၊ ပိတု
 အစရှိသည်တို့၏၊ အန္တော၊ အစိတ်ဥသည်။ အာ၊အာပြုသည်။

(၁၄၆) ဗြဟ္မနိ၊ဗြဟ္မ+သ္မိံ။ဤဖြင့်ဗြဟ္မမှ နှောင်း သော သ္မိံကို နိပြု။
 ကမ္မနိ၊စမ္မနိ၊မုဒ္ဒနိ၊အဟနိ၊အဟ+သ္မိံ။ဤ၌ တုဖြင့် အဟမှ
 နှောင်းသော သ္မိံကို နိပြု။

(၁၄၇) ဗြဟ္မုနော၊ဗြဟ္မ+သ။ ဤဖြင့်သကြောင့်ဗြဟ္မ၏အ,ကိုဥပြု။
 လ,မှည်။ဇုလတောသဿ-ဖြင့်။ ။ဗြဟ္မုနာ၊ ဗြဟ္မ+နာ။
 ဤဖြင့် နာကြောင့် (သွား၏နာကိုလည်းယူ) ဗြဟ္မ၏အ,ကို
 ဥပြု။ ဗြဟ္မုနံ၊ဗြဟ္မ+နံ။ဥတ္တံ-ဒွိဓာသုတ်ဖြင့် နံကြောင့်ဗြဟ္မ
 ၏ အ,ကိုဥပြု။ သုနံဟိသုစ။

ဟောဟံ၊ ဧ။ ဟံ၊ လောပေ၊ သိ၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။
ဟောတိ၊ ဧ။ ။ သတ္တာ၊ ကတ္တာ။ ပိတာ၊ မာတာ၊ ဓိတာ။ ။ ပုံစံ။

(၁၄၉) အညေ သွာရတ္တံ။

အညေသု၊ သိမှ တပါးသော ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ သတ္တု၊
ပိတာ၊ ဒိနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ သည်။ အာရတ္တံ၊ အာရအဖြစ်သို့။
ပပေါတိ၊ ဧ။ ။

သတ္တာရာ၊ သတ္တုနာ။ သတ္တာရာနံ၊ သတ္တာနံ။ ဟေတု၊
သတ္တာရ ဒဿနံ၊ သတ္တု-ဒဿနံ။ ဝိကပ်။ သတ္တာ။ သတ္တု။
သတ္တုဿ၊ သတ္တုနော၊ မရိ၊ သတ္တာရံ။ သတ္တာရော။ သတ္တာရေ
ဟိ။ သတ္တာရာ။ သတ္တရိ။ သတ္တာရေသု။ နိစ္စပုံစံ။ ။ (*သုံး
ကြောင့်ဝိကပ်၊ သုံးကြောင့်လပ်၊ ရှစ်ရပ်အာရမ္မ)

(၁၄၈) သတ္တာ၊ သတ္တု+သိ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် သတ္တာဒိ
သတ္တု၏ ဥကိုအာပြု။ သိကိုလည်း။ (စန္ဒကန္တ၊ သုရိယ
ကန္တတည်း) မာတာ-စသည်နည်းတူ။

(၁၄၉) သတ္တာရာ၊ သတ္တု+နာ။ ဤဖြင့်နာကြောင့် သတ္တာဒိ-
သတ္တု၏ ဥကို အာရပြု။ နာအာ-ဖြင့် အာရပြုမှ နှောင်း
သော နာကိုအာပြုချေ။ ။ သတ္တုနာ၊ သတ္တု+နာ။
တ္တုမြစ်။ ။ သတ္တာရာနံ၊ သတ္တု+နံ။ ဤဖြင့်နံကြောင့် သတ္တာဒိ
သတ္တု၏ဥကို အာရပြု။ သုနံဟိသုစ။ ။ သတ္တုနံ၊ တ္တုမြစ်၊ သတ္တု
နတ္တု-ဖြင့် ဥကိုအာပြု။ သုနံဟိသုစ။ ။ သတ္တာရ ဒဿနံ
သတ္တု+ဒဿနံ။ အာရတ္တံ-ဒွိဓာ- ဖြင့် သမာသိ၌ သတ္တု၏
ဥကိုအာရပြု။ ။ သတ္တုဒဿနံ ဝါမြစ်။ ။ အမာတာပိတရသံ
ဝဋ္ဌေါ အမာတာပိတု+သံဝဋ္ဌေါ။ အာရတ္တံ-ဖြင့် သမာသိ၌
အာရပြု။ အာရောရသံ၊ ဒွိဓာသုတ်ဖြင့် အာရ၏အာကို အ၊

(၁၅၀) ဝါ နံမို့။

နံမို့၊ ကြောင့်။ သတ္တု၊ ပိတာဒီနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ လည်း။
အာရတ္တံ၊ သို့။ ဝါ၊ ချို့။ ပပေါတိ၊ ၏။ ။ သတ္တာရာနံ။
သတ္တာနံ၊ ပိတရာနံ၊ ပိတာနံ၊ ပိတူနံ။ ။ ပုံစံ။

ရဿပြု။ သတ္တာရတော၊ သတ္တု+တော။ တောပစ္စည်း
ကြောင့်ရှေးနည်းအာရပြု။ (သတ္တာရတောသတ္တာရံ၊ စန္ဒိ)
။ ။ သတ္တု၊ သတ္တုဿ၊ သတ္တုနော၊ သတ္တု+သ။ ဤဖြင့်အာ
ရပြုသင့်သော်လည်း ဘာဝနိဒ္ဒေသ (ဘာဝန္တေ နိဒ္ဒိဋ္ဌ) တွ
သဒ္ဒါပို မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဥသသ္မိ-ဖြင့်သကြောင့်
သတ္တု၏ ဥ ကို ဥ ထပ်ပြုသ၊ ကိုလည်းချေ။ သထိပြီး၏။ ။
ဥပြု၊ သ်လော။ သတ္တုဿပြီး၏။ ဥပြု၊ ရ၊ လတော သဿနော
ဝါသတ္တုနောပြီး၏။ ။ သတ္တာရံ၊ သတ္တု+အံ။ ဤဖြင့် အာရ
ပြု။ ချေ။ ကပ်။ ။ သတ္တာ။ ယာ၊ သတ္တု+ရော။ ဤဖြင့် သော
ကြောင့်သတ္တု၏ဥကိုအာရပြု။ တတေ-ဓယာန-ဖြင့် အာရမှ
နှောင်းသောယောကိုဩပြု။ ။ သတ္တာရေဟိ၊ သတ္တာရေသု၊
သတ္တု+ဟိ၊ သု၊ အာရပြု။ သုဟိသု- ဖြင့် ပြီးစေ။ သတ္တာရာ၊
သတ္တု+သ္မာ။ သ္မာကို နာငံ။ ဤသုတ်၊ နာအာ- တို့ဖြင့်
စီရင်။ ။ သတ္တရိ၊ သတ္တု+သ္မိ။ ဤသုတ်၊ တတောသ္မိမိ၊ အာ
ရောရဿမိကာရေ။ တို့ဖြင့်စီရင်။

(၁၅၀) သတ္တာရာနံ၊ သတ္တု+နံ။ အာရပြု။ သတ္တာနံ၊ သတ္တု+နံ။
ဝါမြစ်။ သတ္တုနတ္တု၊ သုနံဟိသုစ-တို့ဖြင့်စီရင်။ ။ ပိတရာနံ-
စသံညနည်းတူ။ ပိတာဒီနံ မသိမိ-ဖြင့်နံကြောင့် ပိတာဒီ၏
အာရ၏ အာ၊ ဒီသကို အ၊ ရဿပြု။

(၁၅၁) သတ္တု နှံ့ဏ္ဍိ။

နံမိ၊ ကြောင့်။ သတ္တုနှံ့၊ သတ္တာဒိဂိုဏ်း သဒ္ဓါတို့၏လည်း။
အန္တော၊ သည်။ အတ္တံ၊ အ၊ ၏ အဖြစ်သို့။ ပပေ၊ တိ၊ ၏။ ။
သတ္တာနံ၊ သတ္တာရာနံ၊ ပိတာနံ၊ ပိတာရာနံ၊ ပိတ္တနံ။ ။ ပုံစံ။

(၁၅၂) ဥ သသ္မိံ၊ သ-လောပေါစ။

သသ္မိံ၊ ကြောင့်။ သတ္တု၊ ပိတာဒိနံ၊ တို့၏။ အန္တော၊ သည်။
ဥ၊ ဥပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ သ-လောပေါစ၊ သဝိဘတ်၏ ကျေ
ခြင်းသည်လည်း။ ပ၊ ချိ။ ဧ၊ ဘာတိ၊ ၏။ ။ သတ္တု၊ သတ္တု၊ သ
သတ္တု နော။ ။ ပုံစံ။

(၁၅၃) သက္က-မန္တာတာဒိနံ။

သသ္မိံ၊ ကြောင့်။ သက္က-မန္တာတာဒိနံ၊ သက္က-မန္တာတု သ
သည်တို့၏လည်း။ အန္တော၊ သည်။ ဥ၊ ဥပြု သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
သ-လောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သက္က-မန္တာတု
ဝိယ ယဿ ဝိဘဝေါ။ မဟာ-မန္တာတု။ မန္တာတု။ ။ ပုံစံ။

(၁၅၁) သတ္တာနံ-သည် တွက်လေ။

(၁၅၂) သတ္တု၊ သတ္တု၊ သတ္တု နော၊ သတ္တု + သ။ ဤဖြင့် သကြောင့်
သတ္တာဒိသတ္တု၏ဥကို ဥပြု။ သကိုလည်းချေ။ သတ္တုပြီး၏။ ။
ဥပြု၊ သ်လော။ သတ္တု၊ သပြီး၏။ ။ ဥပြု၊ နောပြု။ သတ္တု နော-
ပြီး၏။

(၁၅၃) သက္ကမန္တာတု၊ မဟာမန္တာတု၊ မန္တာတု၊ မန္တာတု + သ။ ဤဖြင့်
သကြောင့်မန္တာတု၏ ဥကိုဥပြု။ သကိုလည်းချေ။ (ရှေ့သုတ်
၌ ပါလျက် ခွဲသုတ်သည်ကား နိစ္စအလိုရှိတည်း)

(၁၅၄) တတော ယောနံမော တု။

တတောတု၊ ထိုအာရပ္ပမှလည်း။ ငရေသံ၊ ကုန်သော။ ယောနံ၊
တို့၏။ ဩ၊ ဩပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သတ္ထာရော၊
ပိတရော။ ။ ပုံစံ။

တုသဒ္ဓါ အာရပ္ပမှ တပါး သဒ္ဓါနောင် ဩပြုကိုဆည်း၏။
စတုရော၊ ဂါဝေါ၊ ဥဘော၊ ဥဘယော ဒေဝ-မာနုဿ။ ။ ပုံစံ။

(၁၅၅) တတော သ္မိမိ။

တတော၊ ထိုအာရပ္ပမှ၊ ပရဿ၊ သော။ သ္မိ၊ ၏။ ဣ၊ ဣပြု
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သတ္ထရိ၊ ပိတရိ။ ။ ပုံစံ။

တတော သဒ္ဓါလွန်ဖြင့် တပါးသဒ္ဓါနောင် ဣပြု။ ။ ဘုဝိ၊
ဒိဝိ-ဘဝံ ဒိဗ္ဗံ။ ။ ပုံစံ။

(၁၅၄) သတ္ထာရော၊ သတ္ထု+ယော၊ အညေသွာရတ္တံ-ဖြင့် အာရ
ပ္ပ။ ဤဖြင့်ယောက်ျားပြု။ ။ ပိတရော၊ ပိတု+ယော။ အညေ
သွာရတ္တံ-ဖြင့် အာရပ္ပ။ ဤဖြင့်ယောက်ျားပြု။ ပိတာဒိန
မသိမိ-ဖြင့်အာရပ္ပ၏အာဒိဿကို အ ရဿပြု။ ။ တုသဒ္ဓါ
စတုရော (ဩသရေစ-ကြည့်) ။ ။ ဂါဝေါ (ယောသုစ-
ကြည့်) ဥဘော၊ ဦး + (ဒု, ပ) ယော။ ယောသုဦးဦးဒွေစ-ဦးစ
ဖြင့် ဦးကို ဥဘပြု။ ဤဦး တု ဖြင့် ဥဘပြုမှယောက်ျား ပြု။ ။
ဥဘယော၊ နည်းတူ။

(၁၅၅) သတ္ထရိ၊ သတ္ထု+သ္မိ။ အညေ သွာရတ္တံ-ဖြင့် အာရပ္ပ။
ဤသုတ်ဖြင့် အာရပ္ပမှ နှောင်းသော သ္မိကို ဣပြု။ အာရော
ရဿမိကာရေ-ဖြင့်ဣပြုကြောင့်အာရ၏အာကိုအရဿပြု။
ပိတရိ၊ နည်းတူ။ ဘုဝိ၊ (ဩသရေစ-ကြည့်) ဒိဝိ၊ ဒိဝိ+သ္မိ။

(၁၅၆) နာ အာ။

တတော၊ မှ။ ပရိယ၊ သော။ နာ၊ နာဝိဘတ်၏။ အာ၊
အာပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သတ္ထာရာ၊ သတ္ထုနာ။ ပိတ
ရာ၊ ပိတုနာ။ ။ ပုံစံ။

နအော၊ ဝိနာဓိကာရ၊ ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် တပါးသဒ္ဓါ
နောင် နာကို အာပြုသည်။ ။ အတ္ထဝသ၊ ။ ပုံစံ။

(၁၅၇) အာရော ရဿ၊ မိဏာရေ။

ဣကာဓေ၊ ဣပြုကြောင့်။ အာရော၊ အာရပြု၏ အာ သည်။
ရဿ၊ ရဿအဖြစ်သို့။ ပပွေတိ၊ ၏။ ။ သတ္ထရိ၊ ပိတရိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၅၈) ပိတာ၊ ဒီန၊ မသိမိ။

အ-သိမိ၊ သိမ္ပတပါးသော ဝိဘတ် ဆယ်လုံးကြောင့်။ ပိ
တာ၊ ဒီန၊ ပိတုစသည်တို့၏၊ ဥ၏။ အာရော၊ အာရပြု၏ အာ

ဤ၌ တတေ-ပိုဖြင့် ဒီဝမှ နှောင်းသော သို့ကို ဣပြု။ ချေ။ ။
(ရှေ့သုတ်မှ အလိုက်ခံလျှင် ပြီးသောကြောင့် တတောကို
ပိုသည် ဟုဆိုသည်)

(၁၅၉) သတ္ထာရာ၊ (အညေသွာရတ္တံ-ကြည့်)။ ။ ပိတရာ၊
ပိတု+နာ။ အညေသွာရတ္တံ။ ဤသုတ်၊ ပိတာဒီနမသိမိ-တို့ဖြင့်
စီရင်။ (သွာ၏နာကိုလည်းယူ)။ ။ အတ္ထဝသ၊ အတ္ထဝသ+
နာ။ သဟတ္ထာ၊ သဟတ္ထ+နာ။ နာအာ၊ ဝိနာဓိကာရ-ဖြင့်နာ
ကိုအာပြု။ ချေ။

(၁၆၀) သတ္ထရိ၊ ပိတရိ၊ (တတော သိမိ-ကြည့်)

သည်။ ရသံ၊ သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ ဇ်။ ပိတရော၊ ပိတရံ။ လ။
ပိတရေသု။ ။ပုံစံ။

သိကြောင့် အာရပြု မရှိပဲလျက်ဆိုသော အ-သိမှီ သဒ္ဒါလွန်
ဖြင့် တောပစ္စည်း စသည်ကြောင့် ဥ ကို ဣ ပြု။ ။ပိတိတော။
မာတိတော၊ မာတိ-ပက္ခော။ မာတာ-ပိတိတော။ ။ပုံစံ။

(၁၅၉) တယာ၊ တယိနံ တကာရော တွံတ္တံ ဝါ။

တယာ၊ တယိနံ၊ တယာ၊ တယိ ပြုတို့၏။ တ ကာရော၊ တ၊
အက္ခရာသည်။ တွံတ္တံ၊ တွံ အဖြစ်သို့။ ဝါ၊ ချို့။ ။ ယာတိ၊ ရောက်၏။
တယာ၊ တယာ။ တယိ၊ တယိ။ ။ပုံစံ။

ဣတိ နာမ။ ကပ္ပေ တတိယော ကဏ္ဍော။ (၅၀)

ဣတိ အယံ၊ ဤငါးဆယ်သော သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်
သည်။ နာမ-ကပ္ပေ၌။ တတိယော၊ သော။ ကဏ္ဍော၊ တည်း။
ဝါ၊ သည်။ ဣတိ သမတ္တော၊ ပြီးပြီ။

(၁၅၈) ပိတရော၊ (တတော ယောန မောတု-ကြည့်)။ ပိတရံ-
စသည် လှယ်၏။ ။ပိတိတော၊ ပိတု+တော။ အသိမှီ သဒ္ဒါ
ဖြင့်တောကြောင့် ဥကိုဣပြု။ ။မာတိတော၊ နည်းတူ။ မာတိ
ပက္ခော၊ မာတု+ပက္ခော၊ မာတာပိတိတော၊ မာတာ
ပိတု+တော။

(၁၅၉) တယာ၊ တုမှ+နာ။ (သွာ) နာမှီ တယာ မယာ-ဖြင့်
တယာပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် တယာ၏ဘ၊ ကိုတွပြု။ (မောဂ္ဂ
လ္လာနံ တုမှာ ဟုပြီးစေ၏။ ပိသုဒ္ဓါရုံ ရူပသိဒ္ဓိ နိသျှ
ကြည့်ပါ) တုယိ၊ တုမှ+သွာ။ တုမှမှာကံ တယိမယိ၊ ဤသုတ်
တို့ဖြင့်စီရင်။

(၁၆၀) အတ္တန္တော ဟိသ္မိမနတ္တံ။

ဟိသ္မိံ၊ ဟိကြောင့်။ အတ္တန္တော၊ အတ္တသဒ္ဓါ၏ အဝိတ်
အသည်။ အနတ္တံ၊ အန အဖြစ်သို့။ ပပေါတိ၊ ဤ။ ။
အတ္တနေဟိ။ ဘိ။ ။ ပုံစံ။

တ္တပစ္စည်း သဒ္ဓါလွန်ဖြင့် ဝိဘတ်ခုနစ်သွယ်ကြောင့် အတ္တ
သဒ္ဓါကို သကပြု။ ။ သကော၊ သကာ၊ ၊ သကံ၊ သကေ။
လ။ သကေသု။ ။ ပုံစံ။

(၁၆၁) တတော သ္မိနိ။

တတော၊ ထိုအတ္တသဒ္ဓါမှ။ ပရော၊ သော။ သ္မိံ၊ သ္မိဝိ
ဘတ်သည်။ နိ၊ နိပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။ အတ္တနိ။ ပုံစံ။

(၁၆၂) သဿ နော။

တတော၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ သဿ၊ ဤ။ နော၊ နော
ပြုသည် ဟောတိ၊ ဤ။ ။ အတ္တနော။ ။ ပုံစံ။

(၁၆၀) အတ္တနေဟိ၊ အတ္တ+ဟိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိကြောင့် အတ္တ၏
အ,ကို အန ပြု။ သုဟိသ္မ-ဖြင့် ပြေ။ ။ သကော၊ အတ္တ+သိ။
ဤ၌ (ဘာဝတ္ထေနိဒ္ဓိဋ္ဌ) တ္တသဒ္ဓါလွန်ဖြင့် အတ္တကိုသကပြု။
(သပြု) သော-ဖြင့် သိကို သြပြု။

(၁၆၁) အတ္တနိ၊ အတ္တ+သ္မိံ။ ဤဖြင့် အတ္တမှ နှောင်းသောသ္မိံကို
နိပြု။ (ဣပြု၊ နိလော)

(၁၆၂) အတ္တနော၊ အတ္တ+သ၊ ဤဖြင့် အတ္တမှ သ,ကို နောပြု။
(သြပြု၊ နိလော)

(၁၆၃) သွာ နာ။

တဟော၊မှ။ ပရော၊ သော။ သွာ၊သည်။ နာ၊နာပြုသည်။
ဟောတိ၊၏။ ။အတ္တနာ။ပုံစံ။

အမှတုမှန္တ-စသော သုတ်ဖြင့် ပြီးသင့်လျက် ဆိုသော ဤ
သုတ်ပိုဖြင့် ဇ နှောင်းရာ၌ 'တ' တလုံးကို ဝိ ဘပ် ရ၊ပြု။ ။
အတြ-ဇော။ အတ္တ-ဇော။ ။ပုံစံ။

(၁၆၄) ဈ၊လတော စ။

ဈ၊လတော စ၊ ဈ၊လ တို့မှလည်း။ ပရော၊ သော။ သွာ၊
သည်။ နာ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ စ၊ မဖြစ်သည်လည်းရှိ၏။ ။
အဂ္ဂိနာ၊အဂ္ဂိသွာ။ ဒဏ္ဍိနာ၊ ဒဏ္ဍိသွာ။ ဘိက္ခုနာ၊ ဘိက္ခုသွာ။
ဝိဒုနာ၊ ဝိဒုသွာ။ ။ပုံစံ။

(၁၆၅) ဃ၊ပတော သ္မိံ ယံ ဝါ။

ဃ၊ပတော၊ ဃ၊ပ တို့မှ။ပရော၊သော။သ္မိံ၊သည်။ယံ၊ယံပြု
သည်။ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊၏။ ။ကညာယံ၊ကညာယ။ရတ္တိယံ၊

(၁၆၃) အတ္တနာ၊ အတ္တ+သွာ။ ဤဖြင့် အတ္တမှ သွာကို နာပြု။
အာပြု၊နိလာ)။ ။အတြဇော၊အတ္တဇော။သွာနာ-သုတ်
ပိုဖြင့် ဇကြောင့် အတ္တ၏ တ၊ကို ရပြု။ (အမှတုမှန္တ-
ဖြင့် ပြီးလျက်ဆိုသော သွာနာ ပိုသည်)

(၁၆၄) အဂ္ဂိနာ၊အဂ္ဂိ+သွာ။ ဈ၊မှည့်။ ဤဖြင့် ဈမှ သွာကို နာပြု။
အဂ္ဂိသွာ၊စဖြစ်။ ဒဏ္ဍိနာ၊ဒဏ္ဍိ+သွာ။ဈ၊မှည့်။အသော
ရဿ-ဖြင့် ရဿပြု။ ဤဖြင့် စီရင်။ ။ဒဏ္ဍိသွာ၊ ရဿပြု။
စ ဖြစ်။ ။ဘိက္ခုနာ-စသည် နည်းတူ။ လ၊မှည့်။

(၁၆၅) ကညာယံ၊ကညာ+သ္မိံ။ဃ၊မှည့်။ဤဖြင့်ဃမှသ္မိံကိုယံပြု။
ကညာယ၊ကညာ+သ္မိံ။ဝါဖြစ်။ဃတောနာဒိနံ။ ။ရတ္တိယံ၊

ရတ္တိယာ၊ ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိယာ။ ဓေနံ၊ ဓေနယာ။ ဝဓယံ၊
ဝဓယာ။ ။ပုံစံ။

(၁၆၆) ယောနံ နိ နပုသကေဟိ။

နပုသကေဟိ၊ နပုလ္လိင်တို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော၊ ယောနံ၊
တို့၏။ နိ၊ နိပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိ။
ဒဏ္ဍိနိ၊ ဒဏ္ဍိ။ ။ အာယုနိ၊ အာယု။ ။ ဝိညာနိ၊ ဝိညာ။ ။ ပုံစံ။

(၁၆၇) အဟော နိစ္စံ။

အဟော၊ အကာရန္တ ဖြစ်ကုန်သော။ နပုသကေဟိ၊ နပုလ္လိင်
တို့မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ယောနံ၊ တို့၏။ နိ၊ နိပြုသည်။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။
ဟောတိ၊ ၏။ ။ စိတ္တာနိ၊ အသဒ္ဓါနိ ကုလာနိ။ ကုလာ။
ကုလေ။ ။ ပုံစံ။

(၁၆၈) သိ။

အဟော၊ ကုန်သော။ နပုသကေဟိ၊ တို့မှ။ ပရေသော၊ သော။ သိ။

ရတ္တိ+သ္မိံ။ ဝ၊ မှည့်။ ဤဖြင့် ပ၊ မှ သ္မိံကို ယံပြု။ ။ ရတ္တိယာ၊
ရတ္တိ+သ္မိံ။ ဝါမြစ်၊ ပတောယာ။ ။ ဣတ္ထိယံ-စသည် နည်းတူ။
ရဿပြု ထူး၏။

(၁၆၆) အဋ္ဌိနိ၊ အဋ္ဌိ+ယော။ ဤဖြင့် နပုလ္လိင်မှ ယောကို နိပြု။
ယောသုကတ-။ ။ အဋ္ဌိ၊ ဝါမြစ်။ ဗပတောစ ယောနံ-၊
ယောသုကတ-။ ။ ဒဏ္ဍိနိ၊ ဒဏ္ဍိ+ယော။ ဤဖြင့် နိပြု။ ။
ဝိညာနိလည်း နည်းတူ။ ။ အကြွင်းတွက်လေ။

(၁၆၇) စိတ္တာနိ၊ စိတ္တ+ယော။ ဤဖြင့် နပုလ္လိင် အ၊ မှ ယောကို နိပြု။
ယောသုကတ-။ ။ အသဒ္ဓါနိ၊ အသဒ္ဓါ+ယော။ ။ သဗ္ဗာနိ၊
သဗ္ဗ+ယော။ နည်းတူ။

သိသည် အံ၊ အံပြီသည်။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဟောတိ၊ ၏။ စိတ္တံ၊ အသိဉ္စ
ကုလံ။ ပုံစံ။

(၁၆၉) သေသတော-လောပံ ဂ၊ သိ ပိ။

သေသတော၊ သိ၊ သော၊ သျာစ-စသည်တို့ဖြင့် စီရင်သော
လိင်တို့မှ ကြွင်းကုန်သော လိင် သုံးပါးတို့မှ။ ပရော၊ သော။
ဂေါ၊ ဂ၊ သည်။ သိပိ၊ လိင်္ဂတ္ထ သိ သည်လည်း။ လောပံ၊ သို့။
ပပွေတိ၊ ၏။ ဘော ပုရိသ၊ ပုရိသ။ ဘောရာဇ၊ ရာဇ။
ဘော သတ္တ၊ သတ္တ။ ဘော စိတ္တ၊ စိတ္တ။ ဘောတိ ဣတ္ထိ၊
သာ ဣတ္ထိ။ ပုံစံ။

(၁၇၀) သဗ္ဗာသ-မာရုသော၊ ပသဂ္ဂ၊ နိပတိတာ-ဒီဟိ စ။

အာရုသော၊ ပသဂ္ဂ၊ နိပတိတာ-ဒီဟိ၊ အာရုသော ဟူသော
အာလုပ်ပုဒ်၊ ဥပသာရပုဒ်၊ နိပတိတ်ပုဒ် စသည် တို့မှ။ ပရာသံ၊
ကုန်သော။ သဗ္ဗာသံ၊ ခပ်သိမ်း ကုန်သော ဝိဘတ်တို့၏။
လောပေါ၊ ကျေခြင်းသည်။ ဟောတိစ၊ ဖြစ်သည်သာတည်း။

(၁၆၈) စိတ္တံ၊ စိတ္တံ+သိ၊ ဤဖြင့် နပုလိင် အ၊ မှ သိကို အံပြီ။ ။
အသဉ္စ၊ နည်းတူ။

(၁၆၉) ဘော ပုရိသ၊ ပုရိသ၊ ပုရိသ+သိ (ဂ)။ အကာရ ပိတာ-
ဖြင့် ဂကြောင့် အ၊ ကို အံပြီ။ အာကာရောဝါ-ဖြင့် ဂကြောင့်
အာဒီသကို အ ရသပြီ။ (ဝါမြစ်၍ ရသ မပြုရ) ဤဖြင့် ဂ၊ ကို
ချေ။ ရာဇ-စသည်နည်းတူ။ ဘောတိဣတ္ထိ၊ ဘောတိ၊ ဣတ္ထိ+သိ
(ဂ)။ ဈ လပါရသံ-ဖြင့် ပိ ခိ ပိ ရသပြီ။ ဤဖြင့် ဂ ချေ။
သာ ဣတ္ထိ၊ ဣတ္ထိ+သိ၊ ဤဖြင့် သိ ချေ။ (အသောရသ-ဖြင့်
ကေဝုစ သိကြောင့် ပိကို ရသပြီသင့်သော်လည်း အဂ္ဂိ (နသိ
သို့-မြစ်သောကြောင့် မပြုရ။ ဤသုတ်ဖြင့် သိ ချေ)

တံ အာဝုသော ဂစ္ဆတုမေ အာဝုသော ဂစ္ဆထ။ ပ,ပရာ,
နိ,နိ,ဥ,ဋ,သံ ဝိ,အဝ, အနု, ပရိ,အဓိ,အဘိ,ပတိ, သု,ဇာ,အတိ,
အပိ,အပ,ဥပ ဣမေ ဝိသတိ ဥပသဂ္ဂါ။ စ, ဝါ, မာ, နော, န,
အ,ဝိ,ဟေ,ရေ, အရေ ဣဘျာဒယော ဗဟူ နိပါတာ။ ။ပုံစံ။

(၁၇၁) ပုမဿ လိင်္ဂါဒိသု သမာသေသု။

သမာသေသု၊ အလုံးစုံသော သမာသ်တို့၌။ လိင်္ဂါဒိသု၊
လိင်္ဂသဒ္ဓါ စသည်တို့ကြောင့်။ ပုမဿ၊ ပုမသဒ္ဓါ၏ အစိတ် အ၊
သည့်၊ လောပံသို့။ ပပေတိတိ၏။ ။ပုလိင်္ဂံ။ ပုမ္ဘာဝေါ။ ပုကော
ကိလော။ ပုန္နပုံသကံ။ ။ပုံစံ။

(၁၇၂) အံ ယမိတောပ သညတော။

ပ-သညတော၊ ပ-အမည်ရှိသော။ ဤတော၊ ဤအက္ခရာမှ၊
ပရောသော။ အံ၊ အဝိဘတ်သည်။ ယံ၊ ယံ ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။
ဟောတိ၏။ ။ဣတ္ထိယံ။ ဣတ္ထိ။ ။ပုံစံ။

(၁၇၀) အာဝုသော၊ အာဝုသော+သိ, ယော (အာ) ဤဖြင့်
အာဝုသော နိပါတ်မှ နှောင်းသော သိကို, ယောကို ချေ။

(၁၇၁) ပုလိင်္ဂံ၊ ပုမ+လိင်္ဂံ။ ဤဖြင့် လိင်္ဂံကြောင့် ပုမ၏ အ,ကိုချေ။
လ,မှည့်။ အံမော နိဂ္ဂဟိတံ-ဖြင့်, လမှ မ ကို နိဂ္ဂဟိတ်ပြု။
ဝဂ္ဂန္တံ-၌ ငါဖြင့် လကြောင့် နိဂ္ဂဟိတ်ကို လ်ပြု။ ။ပုမ္ဘာဝေါ။
ပုမ+ဘာဝေါ။ ပုကောကိလော။ ပုမ+ကောကိလော။
ပုန္နပုံသကံ၊ ပုမ+နပုံသကံ။ ပုဂံဝေါ၊ ပုမ+ဝေါ တို့နည်း
တူ၊ သမာသန္တံ အ,သက်။ အဝပြု။ ။ဝဂ္ဂန္တံ-ဖြင့် ဝဂ္ဂန္တပြု။

(၁၇၂) ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိ+အံ။ ပ,မှည့်။ ဤဖြင့် ပီမှ အံ ကို ယံ ပြု၊
အသောရဿ-။ (ပသညဿစ-ဖြင့် အံကြောင့် ပီကို ဣယပြု။

(၁၇၃) နံ ဈေတော ကတ-ရဿာ။

ကတ-ရဿာ၊ ပြုအပ်ပြီးသော ရဿ ရှိသော။ ဈေတော၊
ဈေတု။ ပရောသော။ အံ၊ အဝိဘတ်သည်။ နံ၊ နံပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။
ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဧဏှိနံ၊ ဧဏှိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၇၄) ယောနံ နော။

ကတ ရဿာ၊ သော။ ဈေတော၊ မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။
ယောနံ၊ တို့၏။ နော၊ နောပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
ဧဏှိနော၊ ဧဏှိ။ ။ ပုံစံ။

ယောနံနော၊ ဝိနာမိကာရ ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် အကတ
ရဿ ဈေတုဒင်နောပြု။ ။ အသာရေ သာရမတိနော။ ။ ပုံစံ။

ချေ၊ ကပ်)။ ။ ဧဏှိ၊ ဧဏှိ + အံ။ ဝါ၊ ဖြစ်။ အသော - အံ၊ မော -
တို့ဖြင့် စီရင်။ (ဤကာရန်၊ ရတ်၊ နဒါ၊ ဂဟံ)

(၁၇၅) ဧဏှိနံ၊ ဧဏှိ + အံ။ ဈေတု၊ မှည့် အသော - ဖြင့် ရဿပြု။ ဤဖြင့်
ကတရဿ ဈေတု အံကို နံပြု။ (ရဿပြု။ နံလာ)။ ။ ဧဏှိ၊ ဝါ
ဖြစ်။ နိမိနံ၊ နိမိ + အံ။ နံဈေတော၊ ခွဲစာသုတ်ဖြင့် ပင်ကိုယ် ဈေတု
အံကို နံပြု (နိမိနံဝ ပဝတ္တာရံ။ ယံပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ) ဗုဒ္ဓ
အာဒိစ္စ ဗန္ဓုနံ၊ ဗန္ဓု + အံ။ နံ ခွဲစာသုတ်ဖြင့် လုမှ အံ ကို နံပြု။

(၁၇၆) ဧဏှိနော၊ ဧဏှိ + ယော ဈေတု၊ မှည့်။ အသော - ဖြင့် ရဿပြု။
ဤဖြင့် ကတရဿ ဈေတု ယောကို နောပြု။ (ယောကို ဩပြု။
နံလာ)။ ။ သာရမတိနော၊ သာရမတိ + ယော ဤ၌ ယောနံ
နော ဝိနာမိကာရ - ဖြင့် အကတရဿ ဈေတု ယောကို
နောပြု။

(၁၇၅) သွိံ နိ။

ကတ-ရဿာ၊သော။ ဗျတော၊မှ။ ပရော၊သော။ သွိံ၊သည။
နိ၊နိပြုသည်။ ဝါ၊ချို။ ဟောတိ၊၏။ ။ဒဏ္ဍိနိ။ဒဏ္ဍိမှိ။ ပုံစံ။

(၁၇၆) ကိဿ က ဝေ စ။

ဝေစ၊ဝပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ ကိဿ၊ကိံသဒ္ဓါ၏။ က၊က၊ပြု
သည်။ ဟောတိ၊၏။ ကွ နစ္စံ၊ ကွဂတော။ ပုံစံ။

စသဒ္ဓါ နပုလ္လိင်၌ သိ၊အံတို့ကို ချန်လှပ်၍ လိင်သုံးရပ်တို့၌
ဝိဘတ်ခုနစ်တန်၊ ထံ၊ဟံ၊ ထ၊ဒါ၊ရဟံ၊ အာ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်
ကိံသဒ္ဓါ၏ ကပြုကိုဆည်း၏။ ။ကော၊ ကေ၊ ကံ၊ကေ၊ကော၊
ကာ၊ကာယော။ ကံ၊ ကာ၊ကာယော၊ ကိံ၊ ကာနိ။ ကိံ၊က-နိ။
ကော ပကာရော ကထံ။ ကေသု ပကာရေသု ကထံ၊ ကဟံ
ကေ ပုတ္တက၊ ကတ္တ၊ ကဒါ၊ ကရဟံ။ ပုံစံ။

(၁၇၇) ကု ဟိံ၊ ဟံသု စ။

ဟိံ၊ဟံသုစ၊ဟိံ၊ဟံ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။ ကိဿ၊၏။ ကု၊

(၁၇၅) ဒဏ္ဍိနိ၊ဒဏ္ဍိ+သွိံ။ ဗျ၊မှည့်။ ရဿပြု။ ဤဖြင့် သွိံကို နိပြု။
(သွိံကို ဣပြု။နိသာ)။ ။ဒဏ္ဍိမှိ၊ဝါမြစ်။

(၁၇၆) ကွ၊ကိံ+။ အဘယ်၌၊-တို့၌ ဟု အနက်ပေးသောကြောင့်
ကိံသွာဝေါ-ဖြင့် ဩကာသအနက်၌ ကိံနောင် ဝ သက်။
တွာဒယော-ဖြင့် ဝ၊ကို သတ္တမိမှည့်။ ဤဖြင့် ဝ ကြောင့် ကိံ
ကို က၊ပြု။ တေသုဝုဒ္ဓိ-ဖြင့် ဝကြောင့် ကု၊၏ အ၊ကို ချေ။ ။
ကော၊ကိံ+သိ။ ဤ၌ စ ဖြင့် သိကြောင့် ကိံကို က၊ပြု။ သော-
ဖြင့် စီရင်။ အကြွင်းတွက်လေ။ (နိဂ္ဂဟိတန္တ၊ တိလိင်၊
သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း)

ကပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။စ သဒ္ဒါ-ဟိဉ္ဇနံ၊ ဒါစနံ တို့ကို
ဆည်း၏။ ။ကုဟိံ၊ ကုဟံ။ ကုဟိဉ္ဇနံ၊ ကုဒါစနံ။ ။ပုံစံ။

(၁၇၈) သေသေသု စ။

ဝတော၊ ဝပစ္စည်းမှ။ သေသေသုစ၊ ကြွင်းသော ဝိဘတ်
ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။ ကိဿ၊ ၏။ က၊ ကပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။
စ၊ မဖြစ်သည့်သည်းရှိ၏။ ။ကိဿကဝေစ-၌ စ၊ ၏ ပုံစံဟို
ကိုပင် ထုတ်။

(၁၇၉) ဩ၊ တော၊ ထေသု စ။

ဩ၊ တော၊ ထေသုစ၊ ဩ၊ တော၊ ထ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်လည်း။
ကိဿ၊ ၏။ ကု၊ ကပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကုဩ။ ကုတော။
ကုတ္ထ။ ။ပုံစံ။

(၁၇၉) ကုဟိံ၊ ကိံ + ။အဘယ်၌၊ -ကြောင့်။ ဟိံဟိဉ္ဇနံ-ဖြင့်
ဩကာသ၌ ကိံနောင် ဟိံ-သက်။ တွာဒယော-ဖြင့် ဟိံကို
သတ္တမိမှည့်။ ဤဖြင့် ဟိံကြောင့် ကိံကို ကုပြု။

(၁၇၈) သေသေသုစ။

(၁၇၉) ကုဩ၊ ကိံ + အဘယ်၌၊ -ကြောင့်။ ဩထ သတ္တမိယာ-ဖြင့်
ဩကာသ၌ ကိံသဗ္ဗနံနောင် ဩ-သက်။ သတ္တမိမှည့်။ ဤဖြင့်
ဩကြောင့် ကိံကို ကုပြု။ ။ကုတော၊ ကိံ + ။အဘယ်မှ၊ -
ကြောင့်။ ကွစိတော-ဖြင့် အပါဒါနံ၌ တော-သက်။ ပဉ္စမိမှည့်။
ဤဖြင့် တောကြောင့် ကိံကို ကုပြု။ ကုတ္ထ၊ ကိံ + ။အဘယ်၌၊ -
ကြောင့်။ ဩထ သတ္တမိယာ-ဖြင့် ဩကာသ၌ ကိံသဗ္ဗနံနောင်
ထ-သက်။ သတ္တမိမှည့်။ ဤဖြင့် ကုပြု။ ခွေဘော်ပြု။

(၁၈၀) သဗ္ဗ သေတဿကာရော ဝါ။

တော၊ ထေသု၊ တို့ကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ အလုံးစုံသော။ တေဿ၊ တေသဒ္ဓါ၏။ ကကာရော၊ အပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ အတော၊ ဧတ္ထော။ အတ္ထ၊ ဧတ္ထ။ ။ပုံစံ။

(၁၈၁) ဩ နိစ္စံ။

ဩ၊ ဩပစ္စည်းကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ တေဿ၊ ၏။ အကာရော၊ သည်။ နိစ္စံ၊ အမြဲ။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အဩ။ ။ပုံစံ။

(၁၈၂) ဣမဿိ ထံ၊ ဒါနိ၊ ဟ၊ တော၊ ဓေသု စ။

ထံ၊ ဒါနိ၊ ဟ၊ တော၊ ဓေသု၊ ထံ၊ ဒါနိ၊ ဟ၊ တော၊ ဓ-ငါး ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဣမဿ၊ ဣမသဒ္ဓါ၏။ ဣ၊ ဣပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဖြစ်သည်သာလျှင်တည်း။ ။အယံပကာရော ဣတ္ထံ။ ဣမေသု ပကာရေသု ဣတ္ထံ။ ဣဒါနိ။ ဣဟ၊ ဣတော။ ဣဓ။ ။ပုံစံ။ သန္တိဌာနာ ဝဓာရဏ။

(၁၈၀) အတော၊ တေ+တော။ ဤဖြင့် တောကြောင့် အလုံးစုံသော တေကို အပြု။ ။အတော၊ တော+တော။ ဤဖြင့် အလုံးစုံသော တေကို အပြု။ ။အတ္ထ၊ တေ၊ တော+တ။ နည်းတူ။ ဒွိတ္တပြု။ ။ဧတ္ထော၊ တေ၊ တော+တော။ ဝါဖြစ်။ တေသုဝုဒ္ဓိ-ဖြင့် တေ(တာ) ၏ အစိတ် သရချေ။ တ် ကို တောကပ်။ (ဧ တောထေသုစ-ဖြင့် တေကို ပြု၊ ဒွိတ္တပြု) ။ဧတ္ထ၊ နည်းတူ။

(၁၈၁) အဩ၊ တေ၊ တော+ဩ။ ဤဖြင့် ဩကြောင့် တေ၊ တေကို အပြု။

(၁၈၂) ဣတ္ထံ၊ (အယံပကာရော) ဣမ+ထံ။ ဤဖြင့် ထံကြောင့် ဣမကို ဣပြု။ ဒွိတ္တပြု။ ။ဣဒါနိ၊ ဣမ+ဒါနိ။ ဤဖြင့် ဒါနိကြောင့် ဣမကို ဣပြု။ ။ဣတော၊ ဣမ+တော။ ။ဣဓ၊ ဣမ+ဓ။ နည်းတူ။

(၁၈၃) အ ခုနာမှီ စ။

ခုနာမှီ၊ခုနာပစ္စည်းကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊သော။ ဣမဿ၊၏။ အ၊
အ၊ပြုသည်။ ဟောတိစ၊ သာလျှင်တည်း။ ။အခုနာ။ ။ပုံစံ။

(၁၈၄) တေ ရဟိမှီ စ။

ရဟိမှီ၊ရဟိပစ္စည်းကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သော။ ဣမဿ၊ ၏။
တေ၊တေပြုသည်။ ဟောတိစ၊ သာလျှင်တည်း။ ။တေရဟိ။ပုံစံ။

(၁၈၅) ဣတ္ထိယ.မတော အာ ပစ္စယော။

ဣတ္ထိယံ၊ ဣတ္ထိလိင်၌။ ဝတ္တမာနာ၊ ဖြစ်သော။ အတော၊
အကာရန္တသဒ္ဓါမှ။ ပရံ၊၌။ အာ ပစ္စယော၊ အာပစ္စည်းသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ။သဗ္ဗာ၊ ကညာ။ ။ပုံစံ။

(၁၈၆) နဒါ.ဒိတော ဝါ ဤ။

ဣတ္ထိယံ၊၌။ ဝတ္တမာနာ၊သော။ နဒါ.ဒိတောဝါ၊ နဒသဒ္ဓါ
လျှင် အတူရှိသော အကာရန္တသဒ္ဓါမှလည်းကောင်း။ အညတော
ဝါ၊တပါးသော ဥ၊ဩကာရန္တသဒ္ဓါမှလည်းကောင်း။ ပရံ၊၌။
ဤ၊ဤပစ္စည်းသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ နဒီ။မဟိ။ပထဝီ။ဂါဝီ။ ။
ပုံစံ။

(၁၈၃) အခုနာ၊ဣမ+ခုနာ။ဤဖြင့် ခုနာကြောင့် ဣမကို အ၊ပြု။

(၁၈၄) တေရဟိ၊ဣမ+ရဟိ ဤဖြင့် ရဟိကြောင့် ဣမကို တေပြု။

(၁၈၅) သဗ္ဗာ၊ကညာ။ သဗ္ဗ, ကည+။ ဤဖြင့် ဣတ္ထိလိင် အ,မှ
နောက်၌ (အာဇောတာ) အမှ နောက် ဣတ္ထိလိင်၌ (အာ
ဝါစက) အသက်။ချေ,ကပ်။ တဒ္ဓိတ-၌ စဖြင့် နံ့နံ့ သိ-
သက်။ ချေ။

(၁၈၆) နဒီ၊နဒ+၊ဤဖြင့် ဣတ္ထိလိင် နဒမှ နောက်၌ (နဒမှနောက်
ဣတ္ထိလိင်၌) ဤသက်။ချေ,ကပ်။နံ့နံ့၊သိသက်။ ချေ။ ။မဟိ။

(၁၈၇) ကဝ,ဏိက,ဏေယျ,ဏ,န္တဟိ။

ဣတ္ထိယံ၊ ဤ။ ဝတ္ထမာနေဟိ၊ ကုန်သော။ ကဝ,ဏိက,ဏေယျ,ဏ,န္တဟိ။ ကဝ, ဏိက,ဏေယျ,ဏ,န္တ ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော သဒ္ဓါတို့မှ။ ပရံ၊ ဤ။ ဤသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ မာနဝီ၊ နာဝိကီ။ ဝေနေတယျ၊ ဝေဂါတမိ၊ ဂုဏဝတိ၊ ဝဇန္တိ။ ။ ပုံစံ။ ဝဇန္တာ ခီရပါယိနီ ကား ဝါ၊ ၏ ပုံစံ။

(၁၈၈) ပတိ,ဘိက္ခု,ရာဇီ,ကာရန္တေဟိ ဣနိ။

ဣတ္ထိယံ၊ ဤ။ ဝတ္ထမာနေဟိ၊ -ကုန်သော။ ပတိ,ဘိက္ခု,ရာဇီ, ကာရန္တေဟိ ဝါ။ ပတိ,ဘိက္ခု,ရာဇီ, ဤကာရန္တသဒ္ဓါတို့မှ၎င်း။

နည်းတူ။ ။ ပုထဝီ၊ ပုံထု+၊ ဤ၌ ဝါဖြင့် ဤသက်။ ဩသရေစ-
၌ စဖြင့် ဤသရကြောင့် ဥကို အဝပြု။ ချေ,ကပ်။ နံဇံ၊ သိသက်။
ချေ။ ပုထဝီ ပြီး၏။ တေသုဒ္ဓိ-၊ ဖြင့် ဝါ၏ ဥကို အ,ပြု။ ပထဝီ
ပြီး၏။ ။ ဂါဝိ၊ ဂေါ+။ ဤ၌ ဝါဖြင့် ဤသက်။ တေသုဒ္ဓိ-၊
ဖြင့် (ဂါဝသေ၌ ဂါဝ-၌ အသုတ်ဖြင့်) ဤကြောင့် ဂေါ၏
ဩကို အာဝပြု။ ချေ,ကပ်။ နံဇံ၊ သိ သက်။ ချေ။

(၁၈၉) မာနဝီ၊ မာနဝ+။ (မနုနောအပစ္စံ)။ ဤဖြင့် ကဝပစ္စယန္တ-
မာနဝ၊ ဣတ္ထိလိင်မှ ဤသက်။ ချေ,ကပ်။ နံဇံ၊ သိသက်။ ချေ ။
နာဝိကီ၊ နာဝိက+။ (ဏိကပစ္စယန္တ ဆို)။ ။ ဝေနေတေယျ၊
ဝေနေတေယျ+။ (ဏေယျပစ္စယန္တ)။ ။ ဂေါတမီ၊ ဂေါတမ+။
(ဏပစ္စယန္တ)။ ။ ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝန္တ+။ ဤဖြင့် နန္ဒပစ္စယန္တ
ဂုဏဝန္တ၊ ဣတ္ထိလိင်မှ နောက်၌ ဤသက်။ နန္ဒသတ-၊ ဖြင့်
ဤကြောင့် နန္ဒကိုတ,ပြု။ ချေ,ကပ်။ နံဇံ၊ သိသက်။ ။ ချေ။ ဝဇန္တိ၊
ဝဇန္တ+။ (နန္ဒမညန္တပစ္စယန္တ)။ ဤသက်။ ချေ,ကပ်။ နံဇံ၊
သိသက်။ ချေ။ ။ ဝဇန္တာ၊ ဝါဖြစ်။ အာသက်။

အညေဟိဝါ၊ ဘပါးကုန်သော ဝိဒ္ဓ၊ ယက္ခ၊ သိဟ စသော
 သဒ္ဓါတို့မှ၎င်း၊ ပရံ၊ ဣနိ၊ ဣနိပစ္စည်းသည့်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊
 ၏။ ။ ဂဟပတာနိ။ ဘိက္ခုနိ။ ရာဇိနိ။ ဟတ္ထိနိ။ ပရစိတ္တဝိဒ္ဓနိ။
 ယက္ခိနိ။ ယက္ခိ။ သိဟိနိ။ သိဟိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၈၉) နန္ဒသ တမိကာရေ။

ဤကာရေ၊ ဤပစ္စည်းကြောင့်။ နန္ဒသ၊ ၏။ တံ၊ တ ပြုသည်။
 ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဂုဏာတိ၊ ဂုဏဝန္တိ၊ ဂစ္ဆတိ၊
 ဂစ္ဆန္တိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၉၀) ဘဝတော ဘောတော။

ဤကာရေ၊ ကြောင့်။ ဘဝတော၊ ဘဝန္တသဒ္ဓါ၏။ ဘောတော၊

(၁၈၈) ဂဟပတာနိ၊ ဤဖြင့် • ဣတ္ထိလိင် ပဟိနောင် ဣနိသက်၊
 (ပဟိသိနိမိ ကြည့်) ဘိက္ခုနိ။ (သရလောပေါ ကြည့်)။ ။
 ရာဇိနိ၊ ရာဇ+ ဤသုတ်ဖြင့် ဣတ္ထိလိင် ရာဇနောင် ဣနိသက်။
 ချေ၊ ကပ်။ နံဇံ၊ သိသက်။ ချေ၊ ဟတ္ထိနိ၊ ဟတ္ထိ။ ဣတ္ထိလိင်
 ဤကဒရန္တ နောင် ဣနိသက်၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ ဝိဒ္ဓနိ၊ ဝိဒ္ဓ။ ဝိညနိ
 ဝိည။ ဤ၌ ဝါဖြင့် ဣနိသက်။ ဣချေ။ ဥကို ရသပြ။ ။
 ယက္ခိနိ။ သိဟိနိ၊ ယက္ခ၊ သိဟ။ ဤ၌ ဝါဖြင့် ဣနိသက်။ ချေ၊
 ကပ်။

(၁၉၁) ဂုဏာတိ၊ ဂုဏဝန္တိ + ဤ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဤကြောင့် နန္ဒကိုတ၊
 ပြု။ ချေ၊ ကပ်။ နံဇံ၊ သိသက်။ ချေ။ ။ ဂစ္ဆတိ၊ ဂစ္ဆန္တိ + ဤ။ သေ
 သေ သုန္တဝ-ဖြင့် နန္ဒကိုနုပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် ဤကြောင့် နန္ဒကို
 တ၊ ပြု။ နည်းတူ။ ဂုဏဝန္တိ၊ ဂုဏဝန္တိ + ဤ။ ဝါဖြင့်။ နန္ဒသန္တာ
 ယောသုစ-၌ စဖြင့် နန္ဒ၏ ဥကို အပြု။ ချေ၊ ကပ်။ (ဥကိုချေ၍
 လည်း ကပ်နိုင်၏)။ ။ ဂစ္ဆန္တိ၊ နည်းတူ။

ဘောတပြုသည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။ဘောတိ ဒေဝတေ၊
ဘောတိ ဝဒတိ။ ။ပုံစံ။

(၁၉၁) ဘော ဂေတု။

ဂေတု၊ဂကြောင့်လည်း။ ဘဝတော၊ဧ။ဘောတု၊ ဘောပြု
သည်လည်း။ဟောတိ၊ ဧ။ ဘော ပုရိသ။ ။ပုံစံ။

ဘောတု၌ တုသဒ္ဓါဖြင့် ဂ၊နှောင်းရာ၌ ဘန္တေ၊ ဘောန္တေ၊
ဘောန္တာ၊ ဘဒန္တေ၊ ဘဒန္တာ၊ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဘဒ္ဒန္တာ၊ ဘဒ္ဒန္တေ၊
ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဂေတု၌ တု သဒ္ဓါဖြင့် အာလုပ် ယော နှောင်း
ရာ၌ ဘန္တေ၊ ဘောန္တေ၊ ဘောန္တာ၊ ဘဒန္တာ၊ ဘဒ္ဒန္တာ။
ပထမာ ယော နှောင်းရာ၌ နောက် လေးပုဒ်။ ဒုတိယာယော
နှောင်းရာ၌ ဘောန္တေ၊ ဘဒန္တေ၊ ဘဒ္ဒန္တေ။ နာ ၌ ဘောဒတော၊
သ ၌ ဘောတော ဟု ဖြစ်၏။

(၁၉၀) ဘောတိ၊ ဘဝန္တ+ဤ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဤကြောင့် ဘဝန္တကို
ဘောတပြု။ ချေ၊ကပ်။ နံ့ငဲ့ သိသက်၊ ချေ။ ။ဘောတိ၊
ဘောတိ+သိ။ (ဂ) ဈလပါရသံ+ဖြင့် ဂကြောင့် ဂကို
ဣရသပြု။ သေသတော-ဖြင့် ဂချေ။ ဝိပရိတ် ပြီးစေသည်။

(၁၉၁) ဘော၊ဘဝန္တ+သိ(၊) ဤသုတ်ဖြင့် ဂကြောင့် ဘဝန္တကို
ဘောပြု၊သေသတော-ဖြင့် ဂချေ။ ။ဘန္တေ။လ။ ဘဒ္ဒန္တေ
(၉-ရုပ်)ဘဝန္တ+သိ။(ဂ) ဤသုတ်၌တုဖြင့် ဂကြောင့်ဘဝန္တ
ကိုဘန္တေ။ပ။ဘဒ္ဒန္တေပြု။ဂချေ။ဘန္တေ။ပ။ဘဒ္ဒန္တာ(၅-ရုပ်)
ဘဝန္တ+ယော (အာ)၊ ဘောန္တေ။ပ။ဘဒ္ဒန္တာ(၄-ရုပ်)
ဘဝန္တ+ယော (လိင်) ဘောန္တေ။ပ။ဘဒ္ဒန္တေ (၃-ရုပ်)
ဘဝန္တ+ယော(ဒု) ဤသုတ်၌တုဖြင့် ယောကြောင့် ယော
နှင့်တကွ ဘဝန္တကို ဘန္တေပြု-စသည်။ ။ဘောတာ၊ ဘော
တော- ဘာနည်းပြုမျှသာ၊ဂစ္ဆန္တာဒိ နည်းတူ စီရင်။

(၁၉၂) အကာရ,ပိတာဒျန္တာနံမာ။

ဂေ၊ဂကြောင့်။အကာရ,ပိတာဒျန္တာနံ၊အ အက္ခရာ,ပိတု-
စသည့်တို့၏ အစိတ် သရတို့၏။ အာ၊အာ ပြုသည်။ ဟောတိ၊
၏။ ။ဘော ပုရိသာ ။ဘော ပိတာ၊ ဘောတိ မာတာ။ ။ပုံစံ။

(၁၉၃) စျ,လ,ပါရသံ။

ဂေ၊ဂကြောင့်။ စျ,လ,ပါ၊စျ,လ,ပတို့သည်။ရသံ၊ ရသာ
အဖြစ်သို့။ ပပွေ၊နိ၊ကုန်၏။ ဘောဒဏ္ဍိ၊ဘော ဝိည၊ဘောတိ
ဣတ္ထိ။ ။ပုံစံ။

(၁၉၄) အာကာရော ဝါ။

ဂေ၊ကြောင့်။အာကာရော၊ အာ,အက္ခရာသည်။ ရသံ၊ သို့။
ဝါ၊ချို။ ပပွေ၊တိ၏။ ။ဘော သ၊ ဘော ပုရိသ၊ ဘော
ပုရိသာ။ ။ပုံစံ။

(၁၉၂) ဘောပုရိသာ၊ ပုရိသ+သိ။ (ဂ) ဤသုတ်ဖြင့် ဂကြောင့်
အကာရန္တပုရိသ၏ အ,ကို အာပြု၊ ဂ ချေ။ ။ဘော ဖိတာ၊
ဘောတိ မာတာ၊ ပိတု,မာတု+သိ။ (ဂ) ဤသုတ်ဖြင့်
ဂကြောင့် ဖိတာဒိ ပိတု၏ဥကို အာပြု။ ဂ ချေ။

(၁၉၃) ဘော-ဒဏ္ဍိ,သုခကာရိ,သယန္တ၊ဂေ၊တြဘု၊ ဘောတိ-
ဣတ္ထိ ဝရ။ ဒဏ္ဍိ,သုခကာရိ,သယန္တ,ဂေ၊တြဘု,ဣတ္ထိ, ဝရ+
သိ (ဂ) ဤသုတ်ဖြင့် ဂကြောင့် စျ,လ,ပိပု,-တို့ကို စျ,လ,ပိ,
ပု ရသေ့ပြု။

(၁၉၄) ဘော-သ၊သာ+သိ (ဂ) ဤသုတ်ဖြင့် ဂကြောင့် အာကို
အရသေ့ပြု။ ဂ ချေ။ ။ဘော-ပုရိသ ပုရိသ+သိ (ဂ) အကာ
ရ ပိတာ ဖြင့် ဂကြောင့် အကာရန္တ ပုရိသ၏ အ,ကို အာ
ပြု။ဤသုတ်ဖြင့် ဂကြောင့် အာကို အရသေ့ပြု။ဂချေ။ ။ဘော

ဣတိ နာမကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။ (၃၅)

ဣတိအယံ၊ ဤသုံးဆယ့်ငါးသုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်အပေါင်း
သည်။ နာမ-ကပ္ပေ၊ ချ်။ စတုတ္ထော၊ သော။ ကဏ္ဍော၊ တည်း။
ဂါ၊ သည်။ ဣတိ သမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

(၁၉၅) တွာဒယော ဝိဘတ္တိ-သညာ။

တွာဒယော၊ တော အစရှိသော ပစ္စည်းတို့သည်။ ဝိဘတ္တိ
သညာ၊ ဝိဘတ်အမည်ရှိကုန်၏။ ။ပုရိသတော။ ကညတော။
ဟတ္ထိတော။ ဘိက္ခုနိတော။ ဝိညတော။ ဇမ္ဗုတော။ သဒါ။
ဣဒါနိ။ ။ပုံစံ။

(၁၉၆) ကွစိတော ပဉ္စမ္ပတ္တေ။

ပဉ္စမ္ပတ္တေ၊ ပဉ္စမိ၏ အပါဒါနိအနက်၌။ တော၊ တောပစ္စည်း

ပုရိသော၊ ပုရိသ+သိ။ (ဂ) အကာရပိတာ-ဖြင့် ဂကြောင့်
အကာရန္တ ပုရိသ၏ အ,ကို အာပြု။ ဝါမြစ်၍ ရဿ မပြုရ။
ဂ ချေ။

(၁၉၅) ပုရိသတော၊ ပုရိသ။ (ယောက်ျားမှ, တို့မှ) ကွစိတော
ပဉ္စမ္ပတ္တေ - ဖြင့် အပါဒါနိ၌ တော - သက်။ ဤသုတ်ဖြင့်
တောကိုပဉ္စမိမှည့်။ ။ကညတော၊ ကညာ+တော။ ပဉ္စမိမှည့်။
ကွစာဒိမဇ္ဈ-ဖြင့်တောကြောင့်အာဒိသကို အရဿပြု။ ။ကျန်
ပုံစံများနည်းတူ။ ။သဒါ၊ သဗ္ဗ+။ (အခါခပ်သိမ်း၌, တို့၌)
ကိုသဗ္ဗညေက-ဖြင့် ကာလောကာသ၌ သဗ္ဗနောင် ဒါ-
သက်။ ဤဖြင့်ဒါကိုသတ္တမိမှည့်။ သဗ္ဗဿသော-ဖြင့်ဒါကြောင့်
သဗ္ဗကို သ,ပြု။ ။ဇုဒါနိ၊ ဇုမ္ဗ+ (ဇုမသိထံ-သုတ်ကြည့်)။

သည်။ ကွစိ၊ ဌ်။ ဟောတိ၊ ဣ။ ။ ရာဇတော၊ ရညာဝါ
အာရက္ခာ။ ။ ပုံစံ။

ကွစိတော ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့်။ သတ္တမီ၊ တကီယာ
အာကာရအနက်တို့၌ သက်။ ။ အာဒိတော သိက္ခိတဗျံ၊ ပဿတော
တိဋ္ဌတိ။ ပိဋ္ဌိတော အနုဂစ္ဆတိ။ အနိစ္စတော၊ ဒုက္ခတော၊
အနတ္တတော ဝိပဿတိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၉၇) ဩ၊ က သတ္တမိယာ သဗ္ဗနာမေဟိ။

သတ္တမိယာ၊ သတ္တမိ၏။ အတ္ထေ၊ အာဓာရအနက်၌။ သဗ္ဗနာ
မေဟိ၊ သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်တို့မှ။ ပရံ၊ ဌ်။ ဩ၊ က၊ ဩ၊ က၊ ပစ္စည်းတို့သည်။
ကွစိ၊ ဌ်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ သဗ္ဗဩ၊ က၊ သဗ္ဗသ္မိံ၊ သဗ္ဗေသု။ ။ ပုံစံ။

ဩ၊ က၊ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကံ အနက်၌ သက်။ ။ ကတ္ထ
ဂတော ။ ပုံစံ။

(၁၉၆) ရာဇတော၊ ရာဇ+။ ပုရိသတော၊ နည်းတူ။ ။ ရညာ၊ ရာဇ+
ဝါမြစ်။ ညှာ သက်။ အမှ၊ တုမှန္တ၊ ။ နာမိရညာဝါ-တို့ဖြင့်
စီရင်။ ။ အာဒိတော။ (အစဉ်၊ တို့၌) ဤ၌ ကွစိတော-
ယောဂဝိဘာဂ-ဖြင့် ဩကာသ၌ တော သက်။ တွာဒယော-
ဖြင့် တောကိုဟော၊ ပဉ္စမိပင် မှည့်။ ။ ပဿတော၊ ပိဋ္ဌိတော၊
နည်းတူ။ အနိစ္စတော အနိစ္စ+။ အနိစ္စအားဖြင့်၊ အနိစ္စဟူ၍
ဟူသောဝိသေသန၌၊ အာကာရ၌ ဤသုတ်၌ ယခင်ယောဂ
ဝိဘာဂဖြင့် တော-သက်။ နည်းတူ။

(၁၉၇) သဗ္ဗဩ၊ သဗ္ဗ (အလုံးစုံသောကာလ၊ ဒေသ၊ ဝတ္ထု၌။
တို့၌) ဤသုတ်ဖြင့် ဩကာသ၌ သဗ္ဗနံ သဗ္ဗနောင် ဩသက်။
သတ္တမီ မှည့်။ ။ သဗ္ဗာ (အလုံးစုံ တိထိ၊ ဒိသာ၊ မိန်းမ၌၊
တို့၌) ဩသက်။ ကမ္မဓာရယသညေစ-၌ စဖြင့် သဗ္ဗာ

(၁၉၇) သဗ္ဗတော ဓိ။

သတ္တမိယာ၊ ဧ။ အတ္ထေ၊ ဌ။ သဗ္ဗတော၊ သဗ္ဗသဒ္ဓါမှ။ ပရံ၊
ဌ။ ဓိ၊ သည်။ ကုစိ၊ ဌ။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။ သဗ္ဗဓိ။ သဗ္ဗသ္မိံ၊ သဗ္ဗေသု။
ပုံစံ။

(၁၉၉) ကိံ သွာ ဝေါ။

သတ္တမိယာ၊ ဧ။ အတ္ထေ၊ ဌ။ ကိံ သွာ၊ ကိံ သဒ္ဓါမှ။ ပရံ၊ ဌ။
ဝေါ၊ ဝိပစ္စည်းသည်။ ကုစိ၊ ဌ။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။ ကုနစွံ။ ကုဂီတံ။
ကိသ္မိံ၊ ကေသု။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၀) ဟိ၊ တံ၊ ဟိဉ္ဇနံ။

သတ္တမိယာ၊ ဧ။ အတ္ထေ၊ ဌ။ ကိံ သွာ၊ မှ။ ပရံ၊ ဌ။ ဟိံ၊ တံ၊

ဣတ္ထိလိင်ကို ပုလ္လိင်ပြု၊ သဗ္ဗတြ၊ ပြီး၏။ သဗ္ဗတ္ထ၊ သဗ္ဗ၊ သဗ္ဗာ၊
နည်းတူ၊ ဒွေဘော်ဆင့်။ ဗဟုတြ၊ ဗဟုတ္ထ၊ နည်းတူ။ သဗ္ဗသ္မိံ၊
သဗ္ဗေသု။ သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗာသု။ ဝါမြစ်၍စီရင်။ ။ ကတ္ထ ကိံ +
(သ္မိံ၊ တို့သ္မိံ)။ ဩဝ ခွိဇာဖြင့် ကံ၌ သက်၊ ကိဿကဝေစ၌
စဖြင့် ကိံကိုကပြု၊ ခွိတ္တပြု။ ။ ကတ္ထ ကိံ + အာ။ ကာ + ထ၊
ဣတ္ထိလိင် က ကို ပုလ္လိင်ပြု၊ ခွိတ္တပြု။

(၁၉၈) သဗ္ဗဓိ၊ သဗ္ဗ၊ သဗ္ဗာ + (ဌံ၊ တို့ဌံ) ဤသုတ်ဖြင့် ဩကာသ၌
သဗ္ဗနောင် မိသက်၊ သတ္တမိ မှည့် ပုလ္လိင်ဝံ။ ။ သဗ္ဗသ္မိံ၊
သဗ္ဗေသု။ သဗ္ဗဿံ၊ သဗ္ဗာသု။ ဝါမြစ်၍ စီရင်။

(၁၉၉) ကွ၊ ကိံ + (ဌံ၊ တို့ဌံ) ဤဖြင့် ဩကာသ၌ ကိံနောင် ဝ-
သက်။ သတ္တမိမှည့် ကိဿကဝေစ - ဌံကြည့်၊ ကွ၊ ကိံ +
အာ။ ကာ + ။ ဤဖြင့် ဩကာသ၌ ကိံနောင် (ဌာနိဝါ
ဒေသော) ဝ-သက်။ ပုလ္လိင်ဝံ။ ။ ကိသ္မိံ၊ ကေသု။ ကိဿံ၊
ကာသု။ ဝါမြစ်၍ စီရင်။

ဟိန္ဒုနံ၊ ဟိ၊ ဟိန္ဒုနံ ပစ္စည်းတို့သည်။ ကုစိ၊ ဌ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
ကုဟိ၊ ကုဟံ၊ ကုဟိန္ဒုနံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၁) တမ္ပာ စ။

သတ္တမိယာ၊ ဤ။ အတ္ထေ၊ ဌ။ တမ္ပာ၊ တသဒ္ဓါ၊ မှ။ ပရံ၊ ဌ။ ဟိ၊
ဟံ၊ ဟိ၊ ဟံ ပစ္စည်းတို့သည်သာလျှင်။ ကုစိ၊ ဌ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
တဟိ၊ တဟံ။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၂) ဣမသ္မာ ဟ ဓာ စ။

သတ္တမိယာ၊ ဤ။ အတ္ထေ၊ ဌ။ ဣမသ္မာ၊ ဣမသဒ္ဓါ၊ မှ။ ပရေ၊ ဌ။
သာလျှင်။ ဟ၊ ဓာ၊ ဟ၊ ဓ ပစ္စည်းတို့သည်။ ကုစိ၊ ဌ။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ ။ ဣဟ၊ ဣဓ။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၃) ယတော ဟိ။

သတ္တမိယာ၊ ဤ။ အတ္ထေ၊ ဌ။ ယတော၊ ယသဒ္ဓါ၊ မှ။ ပရံ၊ ဌ။
ဟိ၊ ဟိ၊ ဟိ၊ ပစ္စည်းသည်။ ကုစိ၊ ဌ။ ဟောတိ၊ ဤ။ ။ ယဟိ၊ ယသ္မိ၊
ယေသု။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၄) ကာလေ။

ပရေ၊ နောက် သုံးသုတ်ဖြင့် သက်သေ ငါးပစ္စည်းတို့
သည်။ ကာလေ၊ အခါဟူသော အနက်၌။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၂၀၀) ကု ဟိ၊ ဟံသုစ-၌ ကြည့်။ ။ ကြိသ္မိ-စသည်ဝါမြစ်။

(၂၀၁) တမ္ပာစ (အလုံးစုံလွယ်၏)

(၂၀၂) ဣမသ္မိထံ-သုတ်ကြည့်။

(၂၀၃) ယံတော ဟိ။

(၂၀၄) ကာလေ။

(၂၀၅) ကိံ,သဗ္ဗ,ညေ,က,ယ,ကုဟိံ,ဒါ,ဒါစနံ။

ကာလေ၌။ သတ္တမိယာ၏။ အတ္ထေ၌။ ကိံ,သဗ္ဗ,ညေ, က,ယ,ကုဟိံ။ ကိံ,သဗ္ဗ,အည, ကေ,ယသဒ္ဓါ, ကုပ္ပလတ္တံ။ သော ကိံသဒ္ဓါတို့မှ။ ပရံ၌။ ဒါ,ဒါစနံ။ ဒါ,ဒါစနံ ပစ္စည်းတို့သည်။ ကုစိ၌။ ဟောန္တိ။ ကုန်၏။ ။ကဒါ။ သဗ္ဗဒါ။ အညဒါ။ ကေဒါ။ ယဒါ။ ကုဒါစနံ။ ။ပုံစံ။

ဒါစနံ ပစ္စည်းသည် ကုပ္ပမည့် ကိံသဒ္ဓါ နောင်သာ သက် သည်ဟု ပြခြင်းငှါ သြဒနံ ပစတိံ, ယာဂုံ ပစတိံ-ကဲ့သို့ ဖလူ ပစာအားဖြင့် 'ကု'ဟု ကိံ သဒ္ဓါကို ထပ်၍ ဆိုပြန်သတည်း။ ဒါစနံ သက်ပြီးမှ ကုဟိံဟံသုစ-သုတ်၌ စ သဒ္ဓါဖြင့် ကိံ သဒ္ဓါကို ကုပ္ပအပ်၏။ ။'ရူ'၌ကား ဤသုတ်၌ပါသော 'ကု' ဟူသော နိပါတန ဖြင့်ပင် ပြု၏။ အခြားအရာနှင့် ညီညွတ် ကောင်းမြတ်၏။

(၂၀၆) တမ္ဘာ ဒါနိ စ။

ကာလေ၌။ သတ္တမိယာ၏။ အတ္ထေ၌။ တမ္ဘာ၊ တသဒ္ဓါမှ။ ပရံ၌။ ဒါနိစသည်လည်းကောင်း။ ဒါစသည်လည်းကောင်း။ ကုစိ။ ၌။ ဟောန္တိ။ ကုန်၏။ ။တဒါနိ၊ တဒါ။ ။ပုံစံ။

(၂၀၅) ကဒါ၊ ကိံ+။ (အဘယ်သောခါ၌, တို့၌နည်း) ဤသုတ်ဖြင့် ကာလောကာသ၌ ကိံနောင် ဒါ-သက်။ သတ္တမိ မှည့်။ ကိံသ က ဝေစ-သုတ်၌ စဖြင့်ဒါကြောင့် ကိံကို က,ပြု။ ။ ကာ+ဒါ တည်၍လည်းတွက်ဦး။ ကုဒါ, ကုဒါစနံ၊ နည်းတူ သက်။ သတ္တမိမှည့်။ ကုဟိံ ဟံသုစ-၌ စ ဖြင့် (ဤသုတ်၌ ကု နိပါတန ဖြင့်) ကိံကို ကုပြု။

(၂၀၆) တမ္ဘာ ဒါနိစ။ [အလုံးစုံ လွယ်၏]

(၂၀၇) ဣမသ္မာ ရဟံ၊ ဓုနာ၊ ဒါနိ စ။

ကာလေ၊ ဌံ။ သတ္တမိယာ၊ ဣ။ အတ္ထေ၊ ဌံ။ ဣမသ္မာ၊ မှ။ ပရံ၊ ဌံ။
ရဟံ၊ ဓုနာ၊ ဒါနိ စ။ ရဟံ၊ ဓုနာ၊ ဒါနိ ပစ္စည်းတို့သည်လည်း။ ကုစိ၊
ဌံ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ အေရဟံ၊ အဓုနာ၊ ဣဒါနိ။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၈) သဗ္ဗဿ သော ဒါမိ ဝါ။

ဒါမိ၊ ဒါပစ္စည်းကြောင့်။ သဗ္ဗဿ၊ သဗ္ဗသဒ္ဓါ၏။ သော၊ သ၊ ပြု
သည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ သဒါ၊ သဗ္ဗဒါ။ ။ ပုံစံ။

(၂၀၉) အဝဏ္ဏော ယေ လောပ.ဉ။

ယေ၊ တဒ္ဓိတ် ယပစ္စည်းကြောင့်။ အ.ဝဏ္ဏောစ၊ အဝဏ္ဏသည်
လည်း။ လောပံ၊ သို့။ ပပေါတိ၊ ရောက်သည်သာတည်း။ ။
ပဏ္ဍိတဿ၊ ပဏ္ဍိတဿ ဝါ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိတံ။ ကောသလ္လံ။
နေပုညံ။ မဏ္ဍပေ ဇာတော မဏ္ဍပေါ။ ။ ပုံစံ။

အ-ဝဏ္ဏော စ ဌံ စ သဒ္ဓါ ဣဝဏ္ဏကို ဆည်း၏။ ။
အဒိတိယာ ပုတ္တော အာဒိစ္စော။ ကုဏ္ဍနိယာ အပစ္စံ
ကောဏ္ဍညော။ ။ ပုံစံ။

ကုရုနံ ပုတ္တော ကောရပေါ။ ဘာတုနေဉ ပုတ္တော ဘာ
တပေါ-တို့၌ကား ဥပြစ်၍ မကျေ။

(၂၀၇) ဧတ ရဟိမ္မိစ၊ အဓုနာမ္မိစ၊ ဣမသိထံ-သုတ်များကြည့်။

(၂၀၈) သဒါ၊ သဗ္ဗ၊ သဗ္ဗာ+ဒါ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒါကြောင့် သဗ္ဗကို
သ၊ ပြု။ (တွာဒယော-ပြန်ကြည့်)

(၂၀၉) ပဏ္ဍိတံ၊ ပဏ္ဍိတ၊ တာ+ယံ၊ ဤဖြင့်ယကြောင့်အ၊ အာကိုချေ။
တိကိုယသ္မိကပ်။ ယဝတံ-ဖြင့်တျကိုစပြု။ ခွိတ္တပြု။ ကောသလ္လံ။

(၂၁၀) ဝုဗ္ဗဿ ဇော ဣယံဌေသု။

ဣယံဌေသု၊ ဣယ၊ ဣဋ္ဌ ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ ဝုဗ္ဗဿ၊ ဝုဗ္ဗသဒ္ဓါ
၏။ ဇော၊ ဇပြုသည့်ဟောဝါ၏။ ။ ဇေယော၊ ဇေဌော။ ။ ပုံစံ။

(၂၁၁) ပသတ္ထဿ သော စ။

ဣယံဌေသု၊ တို့ကြောင့်။ ပသတ္ထဿ၊ ပသတ္ထသဒ္ဓါ၏။ သော၊
သပြုသည့်လည်းကောင်း။ ဇော၊ ဇပြုသည့်၎င်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်
၏။ ။ သေယော၊ သေဌော။ ဇေယော၊ ဇေဌော။ ။ ပုံစံ။

ကောသလ၊ လာ+ယံ။ အ အာ ချေ။ ယဝတံ-ဖြင့် လျကို
လ၊ ပြု။ ခွိတ္တပြု။ ။ နေပညံ၊ နေပုဏ၊ ကာ+ယံ။ ။ အ၊ အာချေ။
ယဝတံ၌ ကာရဖြင့် ကျကိုဥပြု။ ခွိတ္တပြု။ ။ မဏ္ဍပေါ၊ မဏ္ဍပ+
ယော။ အချေ။ ။ အာဒ္ဓိစ္စော၊ အာဒိတံ+ယော။ ဤ၌ စဖြင့်
ယကြောင့် ဣချေ။ တျကို စပြု။ ခွိတ္တပြု။ ။ ကောဏ္ဍညော
ကောဏ္ဍနီ+ယော၊ ဤသုတ်၌ စဖြင့် ယကြောင့် ဤချေ။ ချကို
ဥပြု။ ခွိတ္တပြု။ ။ ကောရပေါ၊ ကောရ+ယော။ ဘာတပေါ၊
ဘာတု+ယော။ တေသုဝုဒ္ဓိ-ဖြင့် ဥကို အာပြု။ ယကြောင့် အ
ချေ။ ဒေါဿတ-၌ စဖြင့် ဝိကို ဖိပြု။

(၂၁၀) သေယော၊ ဝုဒ္ဓ (စု) + ဣယော။ ဤဖြင့် ဣယကြောင့် ဝုဒ္ဓကို
ဇပြု။ သရာသဇေ-၊ ကွစာသဝဏ္ဏံ၊ တို့ဖြင့် စီရင်။ ။ ဇေဌော၊
ဝုဒ္ဓ+ဣဌော။ နည်းတူ။

(၂၁၁) သေယော၊ ပသတ္ထ+ဣယော။ ဤဖြင့် ဣယကြောင့် ပသတ္ထ
ကို သပြု။ သရာသဇေ-၊ ကွစာသဝဏ္ဏံ။ သေဌော၊ ပသတ္ထ+
ဣဌော။ နည်းတူ။ ။ ဇေယော၊ ဇေဌော။ နည်းတူ။

(၂၁၂) အန္တိကဿ နေဒေါ။

ဣယိံဌေသု၊ တို့ကြောင့်။ အန္တိကဿ၊ အန္တိကသဒ္ဒါ၏။
နေဒေါ၊ နေဒပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ နေဒိယော၊ နေဒိဌော။
ပုံစံ။

(၂၁၃) ဗာဠဿ သာဓော။

ဣယိံဌေသု၊ တို့ကြောင့်။ ဗာဠဿ၊ ဗာဠသဒ္ဒါ၏။ သာ
ဓော၊ သာဓပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ သာဒိယော၊ သာဒိဌော။
ပုံစံ။

(၂၁၄) အပ္ပဿ ကနံ။

ဣယိံဌေသု၊ တို့ကြောင့်။ အပ္ပဿ၊ အပ္ပသဒ္ဒါ၏။ ကနံ၊ ကနံပြု
သည်။ ဟောတိ၊ ။ ကနိယော၊ ကနိဌော။ ပုံစံ။

(၂၁၅) ယုဝါနုဉ္စ။

ဣယိံဌေသု၊ တို့ကြောင့်။ ယုဝါနုဉ္စ၊ ယုဝ သဒ္ဒါတို့၏လည်း။
ကနံ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ။ ကနိယော၊ ကနိဌော။ ပုံစံ။

(၂၁၆) ဝန္တ၊ မန္တ၊ ဝိနုဉ္စ လောပေါ။

ဣယိံဌေသု၊ တို့ကြောင့်။ ဝန္တ၊ မန္တ၊ ဝိနုဉ္စ၊ ဝန္တ၊ မန္တ၊ ဝိ
ပစ္စည်းတို့၏လည်း။ လောပေါ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ။

(၂၁၂) နေဒိယော၊ နေဒိဌော၊ အန္တိက + ဣယော၊ ဣဌော၊ နေဒပြု။
ချေ၊ ကပ်။

(၂၁၃) သာဒိယော + သာဒိဌော၊ ဗာဠ + ဣယော၊ ဣဌော။ သာဓ
ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။

(၂၁၄) ကနိယော၊ ကနိဌော၊ အပ္ပ + ဣယော၊ ဣဌော။ ကနံပြု၊ ကပ်။

(၂၁၅) ကနိယော၊ ကနိဌော။ ယုဝ + ဣယော၊ ဣဌော၊ ကနံပြု၊
ကပ်။

ဂုဏိယော။ ဂုဏိဇ္ဇော။ သတိယော။ သတိဇ္ဇော။ မေမိယော။
မေမိဇ္ဇော။ ။ပုံစံ။

(၂၁၇) ယဝတံ တ,လ,န,ဒကာရာနံ ဗျဉ္ဇနာနိ စ,လ,
ဥ,ဇ ကာရတ္တံ။

ယဝတံ၊ ယပင့်ရှိကုန်သော။ တ,လ,န,ဒကာရာနံ၊ တ,လ,န,
ဒ အက္ခရာတို့၏။ ဗျဉ္ဇနာနိ၊ သံယုဂ် ဗျည်းနှစ်လုံးတို့သည်။ စ,လ,
ဥ,ဇ ကာရတ္တံ၊ အစဉ်အတိုင်း စ,လ,ဥ,ဇ အက္ခရာ အဖြစ်
သို့။ ဝါ၊ အချို့။ ပပွေဂ္ဂိန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ဇစ္စန္ဓော။ ဗာဟုဿစွံ။
ဝိပလ္လာသော။ ဝေပုလ္လံ။ သာမညံ။ ဂေလညံ၊ ဉာသော။ ယဇ္ဇေဝံ။
သောဟဇ္ဇံ။ ဝေသာရဇ္ဇံ။ ကောသဇ္ဇံ။ ။ပုံစံ။

ကာရ သဒ္ဓါလွန်ဖြင့် ယပင့်ရှိသော က,စ,ပ ဝဂ်၊ သ,ထ,
ဓ,ဏ အက္ခရာတို့ကို အစဉ်အတိုင်း က,စ,ပ ဝဂ်၊ သ ဆ,ဈ,ဥ
အက္ခရာပြု။ ။နေပက္ကံ။ အဟိရိက္ကံ။ သောဘဂ္ဂံ။ ဒေါဘဂ္ဂံ။
ဝါဏိဇ္ဇံ။ ရဇ္ဇံ။ သာရုပ္ပံ။ အာရုပ္ပံ။ သဗ္ဗံ။ ဩပမ္ပံ။ သောခုမ္ပံ။
သောမနဿံ။ ပေါရိသံ။ ကမ္ဘံ။ ဒုမ္မေဇ္ဇံ။ ဒွေဇ္ဇံ။ နေပုညံ။ သာမည
ဖလံ။ ပုံစံ။ ။မဏ္ဍုကဂတိက ဝါ၏ ပုံစံကား - ဝုတျဿ၊
ဗာလျံ၊ အာလသျံ တည်း။

(၂၁၆) ဂုဏိယော၊ ဂုဏဝန္တု+ဣယော။ ဤဖြင့် ဣယောကြောင့်
ဝန္တုကို ချေ၊ ချေ၊ ကပ်။ ။ဂုဏိဇ္ဇော၊ ဂုဏဝန္တု+ဣဇ္ဇော။
သတိယော၊ သတိမန္တု+ဣယော။ သတိဇ္ဇော၊ သတိမန္တု+
ဣဇ္ဇော။ မေမိယော၊ မေမိဝိ+ဣယော။ မေမိဇ္ဇော၊ မေမိဝိ+
ဣဇ္ဇော။ နည်းတူ။

(၂၁၇) ဇစ္စန္ဓော၊ ဇာတိ + အဇ္ဇော။ ဣဝဏ္ဏောယံနဝါ-ဖြင့်အ
ကြောင့်ဣကိုယ်ပြီး (ပမှည့်။ ပသညဿစ-ဖြင့်ဝိကိုယ်ပြု) ဤဖြင့်

တျကို စပြု။ ဒွိတ္တပြု။ ရသံ-ဖြင့် အာဂုံ ဗျည်းကြောင့် အာကို
 အရဿပြု။ ။ဗာဟုဿစွံ၊ဗာဟုဿုတ၊တာ+ယံ။အဝဏ္ဏော
 ယေ-ဖြင့် ယကြောင့် အ၊အာကို ချေ။ဤဖြင့် တျကို စပြု။ဒွိတ္တ
 ပြု။ တေသုရုဒ္ဓိ-ဖြင့် ဥကို အပြု။ (မောဂ္ဂလာန်ဉ်-သဉ်
 ဒွေဘော်မဲ့ ဟူ၏။ ။ဝိပလ္လာသော၊ ဝိပရိ+အာသော။
 ဣဝဏ္ဏောယံ-ဖြင့် အာကြောင့် ဣကိုယ် ပြု။ (ဈ၊မှည့်။ယဝ
 ကာရာစ-ဖြင့် ယ် ပြု) ယ် အာကပ်။ ဒေါဿေစ ဉ် စဖြင့်
 ရ်ကို ယ်ပြု။ဤဖြင့် လျကို သ၊ပြု။ဒွိတ္တပြု။ (ဝိပလ္လာဒ္ဓိ၊ဝိပရိ+အဋ္ဌ၊
 နည်းတူ။ပလ္လင်္ကော၊ပရိ+အင်္ကော၊နည်းတူ) ဝေပုဗ္ဗံ၊ဝေပုသ
 လာ+ယံနည်းတူ။ ။သမညံ၊သမာန၊နာ+ယံ။ ။သာမညံ၊
 သမဏာ+ယံ။ ။ဝေသညံ၊ ဝေလာန၊နာ+ယံ။ ။ဉာသော၊
 နိ+အာယော။ ။ဉာယော၊နိ+အာယော။ယဇ္ဇေဝံ၊ယဒိ+ဧဝံ၊
 သောဟဇ္ဇံ၊သောဟဒ၊ဒါ+ယံ။ ။ဝေသာရဇ္ဇံ၊ဝေသာရဒ၊
 ဒါ+ယံ။ ။ကောသဇ္ဇံ၊ကောသိတ၊တာ+ယံ။ (ဒေါဿေစ ဉ်
 စဖြင့် ဝ် ကို ဝ်ပြု။) တေသုရုဒ္ဓိ-ဖြင့် ဤကို အ၊ပြု။ ။နေပက္ကံ၊
 နေပက၊ကာ+ယံ။အဝဏ္ဏောယေ-ဖြင့် အ၊အာ ချေ။ ဤဉ်
 ကာရ-ဖြင့် ဤ ကို က၊ပြု။ ဒွိတ္တပြု။ ။အဟိရိက္ကံ၊ အဟိရိက၊
 ကာ+ယံ။ ရဿပြု။ ။သောဘဂ္ဂံ၊ သောဘဂ၊ဂါ+ယံ။ ။
 ဒေါဘဂ္ဂံ၊ဒေါဘဂ၊ဂါ+ယံ။ ။ဝါဏိဇ္ဇံ၊ဝါဏိဇ၊ဇာ+ယံ။ ။
 ရဇ္ဇံ၊ရာဇ+ယံ။ရဿပြု။ ။သာရူပံ၊ သာရူပ+ယံ။ ရဿပြု။ ။
 အာရူပံ၊ အာရူပ+ယံ။ ။သန္တံ၊ သဘာ+ယံ။ ။ဩပမ္ပံ၊
 ဩပမာ+ယံ။ ။သောခုမ္ပံ၊သောခုမ၊မာ+ယံ။ ။သောမနဿံ၊
 သောမန+ယံ။ ။တန္တံ၊တထ+ယံ။ ။ဒုမ္မေဇ္ဈံ၊ဒုမ္မေဇ၊ဇာ+
 ယံ။ (ဒုမ္မဇ္ဇံ ကား ဤနှင့် မဆိုင်။ ကျတ္တတာ ဘာဝေတု-ဉ်
 ရှိ)။ ။ဒွေဇ္ဇံ၊ဒွေဇာ+ယံ။ ။နေပုညံ၊ နေပုဏ၊ဏာ+ယံ။ ။
 သာမညဇလံ၊ သမဏ၊ (ဏီ) +ယဇလံ။ ။ဝုတျဿ၊ ဝုတ္တိ+
 အဿ။ ဣဝဏ္ဏောယံ။ ဗျဉ္ဇနောစ-တို့ဖြင့် ဝိရင်။ ဝါမြစ်၍

(၂၀၈) အမှ၊ တမှ၊ နှ၊ ရာဇ၊ ဗြဟ္မံ၊ ဣ၊ သခ၊ သတ္တံ၊
ပိတာ၊ ဒီဟိ သွာ နာ၊ ဝ။

အမှ၊လ။ ပိတာ·ဒီဟိ။ အမှ၊တမှ၊နှ၊ ပစ္စယန္တ၊ ရာဇ၊ ဗြဟ္မံ၊
အတ္တ၊သခ၊သတ္တံ၊ ပိတုသဒ္ဓါ အစရှိသည်တို့မှ။ ပရာ၊ နောက်
ဖြစ်သော။ သွာ၊ သွာဝိဘတ်ကို။ နာ·ဝ၊ နာဝိဘတ်ကဲ့သို့။ ဒဠဗ္ဗာ၊
မှတ်အပ်၏။ ။ မယာ၊ တယာ၊ ဂုဏဝတာ၊ ဂစ္ဆတာ၊ ရညာ၊
ဗြဟ္မ၊ နာ၊ အတ္တနာ၊ သခိနာ၊ သတ္တာရာ၊ ပိတရာ၊ မာတရာ၊
သရေန ဝိယောဇယေ။ ပုံစံ။

ဣတိ နာမ ကပ္ပေ ပဉ္စမော ကဏ္ဍော။ (၂၄)

ဣတိ အယံ၊ ဤ နှစ်ဆယ့်လေးသုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်
အပေါင်းသည်။ နာမ·ကပ္ပေ၊ ဤ။ ပဉ္စမော၊ သော။ ကဏ္ဍော၊
တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိ သမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

ဣတိ နာမ ကပ္ပေ ခုတိယော။ (၂၅)

ဟျကို စ၊ မပြုရ။ ။ မာလျံ၊ မာလ၊ လာ + ယံ။ ။ အာလသျံ၊
အာလသ၊ သာ + ယံ။ ဝါမြစ်။

(၂၀၈) မယာ၊ အမှ + သွာ။ ဤဖြင့် အမှ၊မှ နှောင်းသော သွာကို
နာပြု။ နာမှိ တယာ မယာ။ ။ တယာ၊ နည်းတူ။ ကြွင်းရပ်များ
ကိုလည်း ဂုဏဝါဒီ၊ ဂစ္ဆန္တာဒီ၊ ရာဇာဒီ-လျော်စွာတွက်လေ။

နာမ် နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်သုတ် သရုပ်ခွဲပုံကား

နှစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်၊ နာမ်သုတ်စစ်မှာ၊ ခြောက်သညာ
ရှိ၊ အဓိကသုံး၊ ပရိ သုံးရှိ၊ ဝိမိ နှစ်ရာခြောက်၊ ရွေး
ကောက်စေမှု၊ ဆယ်ခု ဝိဘတ်၊ ထိုက်လတ် တာလီ၊
စောတ္တာလီ တိံသ၊ ကျေန တာလီ၊ တေဝီ၊ ဒွိပညာ၊
နှစ်ခါဒွတ္တိ၊ သဠိ၊ စောတ္တိံ၊ သုတ်ကိန်းရမုတ်၊ တေရသ်
ဂဏ၊ သုတ်စဉ်ရကား၊ ကျေနဝိံ၊ ဒွတ္တိံ၊ တေဝီ၊ ဥုနဝီ၊
ဠတ္တိံ၊ ပဉ္စဝိံ၊ ဆဗ္ဗိ၊ ပဉ္စဝီနှင့်၊ တာလီ၊ စုဒ္ဓသ်၊ တေရသ်
နှစ်ခါ၊ စောသတ္တာမျှ၊ ကိန်းတောက်ရ၏၊ ကျေန ပညာ၊
သုတ်စုန်းပါသည်။ ။ ကဗျာသရုပ် ခွဲနည်းတည်း။

(သရုပ်ခွဲရုံသာ မှန်းဆ ရေတွက်၍ သင်္ချာ တပ်ထားသည်။
မှန်မှန်ကို သေချာတပ်အပ် သိရအောင် ရွေးစစ်နိုင်မှု အမှန်
ကို သိရမည်။ ကြေလည်း ကြေမှုသည်။ ဤ၌ ဆယ်ခုဝိဘတ်
ဟူသည်ကား-သိ၊ ယော၊ အံ၊ နာ၊ ဟိ၊ သ၊ နံ၊ သွာ၊ သွိ၊ သု-
ဆယ်လုံး အစဉ်အတိုင်းတည်း။)

နာမ်ဂိုဏ်း

နာမ်ရုပ် ကြေမ္မာ ဂါထာစုဏ္ဏိယ အစီအကုံး အနှုန်းအဖွဲ့
မြန်ကန်၊ ကျမ်းဂန်တို့၌ အနက်ထင်မြင် သဘောဉာဏ်သက်ဝင်
ပူးရှိနိုင်သောကြောင့် နာမ်ရုပ်ကြေမ္မာအောင်--

မနောဂိုဏ်းစု၊ ပု၊ ဂု၊ ပုမာ၊ ဂစ်၊ ရာဇာ၊ သတ်၊ စိတ်၊
ရတ်၊ ကညာ၊ နဒါ၊ ဂဟံ၊ သဗ္ဗနာမ်၊ ဂဏံ တေရသ--

ဟူသော တစ်ဆယ့်သုံးဂိုဏ်းတို့၏ ပဒမာလာကို အာလုပ်နှင့်
တကွ ဝိဘတ် တစ်ဆယ့်ခြောက်သုံး အစဉ်အတိုင်း အကျဉ်းမျှ
ပြဆိုဦးအံ့။

ထို့တွင် မနောဂိုဏ်းစုကို ပုရိသဒိ ဂိုဏ်းထက် လက္ခဏာ
ပိုလွန်သော ဂိုဏ်းထူး ဖြစ်၍ ပုရိသဒိ ဂိုဏ်း၏ နောက်၌
ဆိုပေအံ့။

၁-ပုရိသဒိ ဂိုဏ်း၌

ဘော ပုရိသ၊ ပုရိသာ

ပုရိသော

ပုရိသံ

ပုရိသေန

ဿ

ပုရသသ္မာ၊ ပုရိသမ္မာ၊ ပုရိသာ

ပုရိသဿ

ပုရိသသ္မိံ၊ ပုရိသမ္မိံ၊ ပုရိသေ

ဘောန္တော ပုရိသာ

ပုရိသာ

ပုရိသေ

ပုရိသေဟိ၊ ဘိ

ပုရိသေနံ

ပုရိသေဟိ၊ ဘိ

ပုရိသာနံ

ပုရိသေသု

(၁) ပုရိသာဒ္ဓိ။ ၊ ဘော ပုရိသ, သာ။ ပ။ ပုရိသသုကို ပုရိသတည်း။
 ဘော ပုရိသ, သာ။ ဒိယေဝက္ခာ။ ပ။ ပုရိသေသု၊ တိဉ္စ။ သိ၊
 ယာ။ ပ။ သ္မိ, သု-သက်။ သုတ်ညွနး သိုက်စာ ဩညှစ်
 တွက်လေ။

သံဃောသ-ဃောသ-ပဋိသာသဝ ကောဓ
လောဘာ၊

သဒရမ္မ-ထမ္မ-မဒ-မာန-ပမာဒ-မက္ခာ။

(၃) ပုန္နာဂ-ပူဂ-ပနသာသန-စမ္ပ-ကမ္မာ၊
ဟိန္ဒ္ဓာလ-တာလ-ဗကုလ-ဇုန-ကိ သုကာစ။
မန္ဒာရ ကုန္ဒ ပုစိမန္ဒ-ကရဉ္ဇ-ရက္ခာ၊
ဂိဇ္ဈော-မယူရ-သကုန-ဣဇ-ကောဉ္ဇ-ဟံသာ။

၂-မနောဂိုဏ်း၌

နာသ၊ သိဝိ၊ သာသောသိ ဆုံး၊ ကြိယာ၊ ကံ၊
သြခံ ဝိကပ်၊ သမာသ်၊ တဒ္ဓိ၊ လယ်သြရိ၊ တိဝိ မနော
ဂိုဏ်းလက္ခဏာ။

ဟူသော လက္ခဏာ သုံးပါးရှိသော သဒ္ဓါ အပေါင်းသည်
မနောဂိုဏ်းမည်၏။

မနသ၊ မနသော၊ မနသိ၊ မနော ဥတု၊ မနော
ဓာတု၊ မနောမယံ။ ၊ ပုံစံ၊

မနော၊ ဝစော၊ ဓယော၊ တေဇော၊
တပေါ၊ စေတော၊ တမော၊ ယသော။
အယော၊ ဗုယော၊ သိရော၊ ဆန္ဒော၊
သရော၊ ဥရော၊ ရဟော၊ အဟော။

ဤ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပုဒ်တို့သည် လက္ခဏာ သုံးပါး ရှိသော
မနောဂိုဏ်း မည်၏။

ဗိလံ၊ ဗလံ၊ ဒမော၊ ဝါဟော၊
 ထာမော၊ ထာမံ၊ ဇရော၊ ဇရာ။
 ပဒံ၊ မုခံ၊ တျံ၊ ဌာ၊ ဒျက်၊
 ပုဏ္ဏာ မနောဂဏာဒိကော။

ဤဂါထာလာ ရှစ်ပုဒ်တို့သည် အစလက္ခဏာ တပါးသာ
 ရှိ၍ မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်၏။ ။ဗိလသာ၊ ဗိလသော၊
 ဗိလသိ၊ ဗိလံ ပဝိသ ဇမ္ဗုကာ၊ ဗိလဇာတော၊ ဗိလမယော။ပုံစံ။

ထာမသဒ္ဓါ၌- နာ၊ သ၊ သွာ၊ သ လေးလုံး နှောင်းဆူဝယ်
 ထာမုနာ၊ ထာမသော၊ ထာမုနော၊ ထာမုနာ၊ ထာမုနော-ဟု
 ငါးရပ်ပို၏။

အာပေါစ၊ သရဒေါ၊ ဝါယော၊
 ရဇော ရဇန္တိ အာဒယော။
 အန္တိန္ဒြိယသမ္ပန္နာ၊
 မနော ဂဏဒိကော မတာ။

ဤဂါထာလာ ပုဒ်တို့သည် အဆုံးလက္ခဏာ နှစ်ပါးသာ
 ရှိ၍ မနောဂဏာဒိဂိုဏ်း မည်ကုန်၏။

အာပေန၊ အာပဿ၊ အာပသ္မိ၊ အာပေါပိတော၊ အာပေါ
 ဓာတု၊ အာပေါမယံ။ ပုံစံ။

၎င်းရပ်တို့ကို မနောဂဏာဒိကော၊ သဿစော၊ သသရေ
 ဝါဂမော၊ အဝစနဿော၊ ဇေတသမော လောပေ၊ သုဓိ
 တို့ဖြင့် စီရင်။ ကြွင်းသော ရပ်တို့ကား လိင်အား လျော်စွာ
 ပုရိသ၊ စိတ္တ၊ ကည တို့နှင့် တူကုန်၏။ ပဒမာလာ စဉ်လေ။

၃- ဂုဏဝါဒဂိုဏ်း၌

ဘော ဂုဏဝံ, ဂုဏဝ, ဂုဏဝါ

ဘဝန္တော ဂုဏဝန္တာ, ဂုဏ
ဝန္တော, ဂုဏဝန္တိ, ဂုဏ
ဝန္တာနိ

ဂုဏဝါ, ဂုဏဝံ

ဂုဏဝန္တာ, ဂုဏဝန္တော,
ဂုဏဝန္တိ, ဂုဏဝန္တာနိ

ဂုဏဝံ, ဂုဏဝန္တိ

ဂုဏဝန္တော, ဂုဏဝန္တိ, ဂုဏ
ဝန္တာနိ

ဂုဏဝတာ ဂုဏဝန္တေန

ဂုဏဝန္တောဟိ, ဂုဏဝန္တောဘိ

ဂုဏဝဿ, ဂုဏဝတော, ဂုဏ

ဝန္တဿ

ဂုဏဝတံ, ဂုဏဝန္တာနိ

ဂုဏဝတာ, ဂုဏဝန္တဿ, ဂုဏ

ဝန္တဿ, ဂုဏဝန္တာ

ဂုဏဝန္တောဟိ, ဂုဏဝန္တောဘိ

၃- (က) ပုံ၌-ဘောဂုဏဝံ, ဝ, ဝါ

ဘောန္တော ဂုဏဝန္တာ, ဂုဏ
ဝန္တော (အာ)

ဂုဏဝါ

ဂုဏဝန္တာ, နန္တော (လိင်္ဂတ္ထ)

ဂုဏဝံ, ဂုဏဝန္တိ

ဂုဏဝန္တိ (ဒု) ဟူ၍၎င်း

(ခ) နပုံ၌-ဘောဂုဏဝံ, ဝ, ဝါ

ဘောန္တာနိ ဂုဏဝန္တိ, နန္တာနိ
(အာ)

ဂုဏဝံ

ဂုဏဝန္တိ, နန္တာနိ (လိင်္ဂတ္ထ)

ဂုဏဝံ, နန္တိ

ဂုဏဝန္တိ, နန္တာနိ (ဒု) ဟူ၍၎င်း

နှစ်သွယ်စီ သွားပြီးမှ (ဂုဏဝတာ, နန္တေန) စသည်ဖြင့် နှစ်လိင်
ရစ်ဆိုင်း၍ တသွယ်တည်း စိုင်းလေ။

ဂုဏဝဿ၊ ဂုဏဝတော၊ ဂုဏ

ဝန္တဿ

ဂုဏဝတံ၊ ဂုဏဝန္တာနံ

ဂုဏဝတိ၊ ဂုဏဝန္တဿိ၊ ဂုဏ

ဝန္တမိ၊ ဂုဏဝန္တေ

ဂုဏဝန္တေသု

ဟု အကျယ် ၄၃-ရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ကိုးရပ်၊ နှစ်နက် ဆယ့်တစ်ရပ်၊ သုံးနက် လေးရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း နှစ်ဆယ့် လေးရပ်တည်း။

၎င်း ရပ်တို့ကို အဝဏ္ဏာစ ဂေ၊ န္တဿန္တော ယောသုစ၊ ၎င်းသုတ်၌ စ သဒ္ဒါ၊ အန္တ သဒ္ဒါ၊ ယောနံ နိ နပုံသကေဟိ၊ အာသိမ္မိ၊ အံနပုံသကေ၊ သဗ္ဗဿဝါ အံသေသု၊ တော၊ တိ၊ တာ၊ န္တဿ ယော၊ နံမ္မိ တံ ဝါ-စသော သုတ်တို့ဖြင့် စီမံ။

ဝန္တ၊ မန္တ၊ တဝန္တ၊ တာဝန္တ၊ အာဝန္တ၊ ဣမန္တ ပစ္စည်း အဆုံးရှိသော ပညဝါ၊ ရသ္မိဝါ၊ မဿဝါ၊ သတိမာ၊ ဟိရီမာ၊ မိမာ၊ စက္ခုမာ၊ ဂေါမာ၊ ဘုတ္တဝါ၊ ဧတ္တာဝါ၊ ယာဝါ၊ တာဝါ၊ စန္ဒီမာ၊ ပါပိမာ-အစရှိသည်တို့လည်း နည်းတူ။

၄-ပုမာဒိဂိုဏ်း၌

ဟေ ပုမံ

ဘဝန္တော၊ ပုမာနော

ပုမာ

ပုမာနော

ပုမံ

ပုမာနော

ပုမုနာ၊ ပုမာနာ၊ ပုမေမန

ပုမာနေဟိ၊ ပုမာနေတိ

ပုမုနော၊ ပုမဿ

ပုမာနံ

ကစ္စည်း-၁၈

ပုမုနာ, ပုမသ္မာ, ပုမမ္မာ, ပုမာ
 ပုမုနော, ပုမဿ
 ပုမာနေ, ပုမသ္မိံ, ပုမမ္မိ, ပုမေ

ပုမာနေဟိ, ပုမာနေဘိ
 ပုမာနံ
 ပုမာသု, ပုမေသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်ကိုးရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ဆယ်ရပ် နှစ်နက် ရှစ်ရပ်, သုံးနက် တရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း တစ်ဆယ့်ကိုး ရပ်တည်း။

၎င်းရပ်တို့ကို အမာလပနေက ဝစနေ၊ ယောသ္မာနေ၊ ပုမန္တဿာသိမ္မိ၊ ဥနာမိစ၊ ၎င်း၌ စသဒ္ဓါ၊ ဟိဝိဘတ္တိမိစ၊ ဣဝဏ္ဏ၊ ဝဏ္ဏာ စ၊ လာ၊ စ၊ လတော သဿ နောဝါ၊ စ၊ လတောစ၊ အာနေသ္မိံမိပါ၊ သုသ္မိမာဝါ-စသော သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်။

ယုဝသဒ္ဓါ၌ကား- အာနေ, အာနော, အံ, ဥကာရိယ လေး ခုတို့ကို ကြည့်ထား၍ ဟိ ဝိဘတ္တိမိစ၌ စ သဒ္ဓါဖြင့် ဝိဘတ် ခုနစ်သွယ်ကြောင့် ယုဝ၏ အစိတ် အ, ကို ဝိကပ် အာနပ္ပု၍- ဘော ယုဝါန, ယုဝါနာ, ယုဝ,

ယုဝါ

ဘဝန္တော ယုဝါနာ, ယုဝါ

(၄) ပုမာဒိ။ ။ ပုမာ, သာ, အဏိမာ, မုဒ္ဓါ၊ လဗိမာ, မဟိမာ, တထာ၊ အဒ္ဓါ, အသ္မာ, ဘသ္မာ, ဥသ္မာ၊ ဘိသ္မာစ, မဃဝါ, ယုဝါ။

ယုဝ, မဃဝ တို့ကို အာနာဒေသ ပက္ခ၌ ပုရိသကဲ့သို့ တဟန်းသွား။ အာနာနာဒေသပက္ခ၌ သိ၌ ယုဝါ ထူး၍ ယော၌ ယုဝါနော, နာ၌ ယုဝါနာ, ယု၌ ယုဝါသု ပို၍ ပုရိသာဒိအတိုင်းစိုင်း။ အာနာဒေသနှင့် အာနာနာဒေသ ရော၍ မပြေးနှင့်။ လုံးထွေးရှုပ်ပွေနေတတ်သည်။

ယုံဝါနော,ယုဝါ

ယုဝါနံ,ယုဝံ

ယုဝါနေန ယုဝါနာ,ယုဝေန

ယုဝါနဿ,ယုဝဿ

ယုဝါနသွာ,ယုဝါနမ္ဘာ,ယုဝါ

နာ,ယုဝသွာ,ယုဝမ္ဘာ,ယုဝါ

ယုဝါနဿ,ယုဝဿ

ယုဝါနသ္မိ,ယုဝါနမ္မိ,ယုဝါနေ

သုဝသ္မိ,ယုဝမ္မိ,ယုဝေ

ယုဝ နာ,ယုမါ

ယုဝါနေ,ယုဝေ

ယုဝါနေဟံ,ဘိ,ယုဝေဟံ,ဘိ

ယုဝါနာနံ,ယုဝါနံ

ယုဝါနေဟံ,ဘိ,ယုဝေဟံ,ဘိ

ယုဝါနာနံ,ယုဝါနံ

ယုဝါနေသု,ယုဝါသု,ယုဝေသု

ဟုအကျယ် လေးဆယ့်ရှစ်ရုပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ဆယ့်ခုနစ်ရုပ် နှစ်နက် ကိုးရုပ်၊ သုံးနက် တရုပ်၊ ငါးနက် နှစ်ရုပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း နှစ်ဆယ့်ကိုးရုပ်တည်း။ မဃဝ သဒ္ဒါလည်း နည်းတူ။ ဝန္တုပစ္စည်း သက်မူကား ဂုဏဝါဒိဂိုဏ်းဖြစ်၏။

၅-ဂစ္ဆန္တာဒိဂိုဏ်း၌

ပထမာ သိကြောင့် သိမ္မိ ဂစ္ဆန္တာဒိနံ-သုတ်ဖြင့် ဝိကပ် အပြု၊ ဂစ္ဆိ, ဂစ္ဆန္တောဟု ဖြစ်၏။

သန္တ သဒ္ဒါ၌ ဟိကြောင့် သန္တ သဒ္ဒဿ သေ-သုတ်ဖြင့် ဝိကပ်စီရင်၍ သပ္ပိ,သန္တေဟိ, သန္တေဘိ ဟု ဖြစ်၏။

* ဘဝန္တ သဒ္ဒါ၌ ဘောဂေတု သုတ်ရင်း, တု သဒ္ဒါတို့ဖြင့် စီရင်၍ ဂ,နှောင်းရာ၌ ဘော, ဘန္တေ, ဘောန္တေ, ဘောန္တာ,

(၅) ဂစ္ဆန္တာဒိ။ ။ ဂစ္ဆိ, မိဟံ, မြဟံ, သံ, ယံ၊ အရဟံ, ဇာရံ, ကရံ။ ဇယံ, ဇိနံ, တိကိစ္ဆံ။ ဘဝိဿံ, တံ, ဘဝံ, ဝဟံ။ ။ စုံအောင်နှင်။

ဘဒန္တ,ဘဒန္တာ, ဘဒ္ဒန္တ, ဘဒ္ဒန္တာ, ဘဒန္တေ, ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဆယ်ရုပ်၊
 * အာလုပ်ယောဉ် ဘန္တေ, ဘောန္တော, ဘောန္တာ, ဘဒန္တာ,
 ဘဒ္ဒန္တာ၊ ငါးရုပ် *ပထမာယောဉ် နောက်လေးရုပ်၊ *ဒုတိယာ
 ဟောဉ် ဘောန္တေ, ဘဒန္တေ, ဘဒ္ဒန္တေ၊ သုံးရုပ်၊ * နာဉ်
 ဘောတာ၊ သဉ် ဘောတော ဟု ဖြစ်၏။ ကြွင်း အလုံးစုံမှာ
 သေသေသုန္တဝ-သုတ်ဖြင့် နှစ် ကို နှစ် ကဲ့သို့ ငဲ့၍ ဂုဏဝါဒီ
 ဂိုဏ်းနှင့်တူစွာ ပဒမာလာ ဖြစ်၏။

၆-ရာဇာဒိဂိုဏ်း

ဘော, ရာဇ, ရာဇာ	ဘဝန္တော ရာဇာနော
ရာဇာ	ရာဇာနော
ရာဇာနံ, ရာဇံ	ရာဇာနော
ရညာ, ရာဇေန	ရာဇူဟိ, ဘိ၊ ရာဇေဟိ, ဘိ
ရညော, ရာဇိနော	ရညံ, ရာဇူနံ, ရာဇာနံ
ရညာ, ရာဇသွာ, ရာဇမ္မာ	ရာဇူဟိ, ဘိ၊ ရာဇေဟိ, ဘိ
ရညော, ရာဇိနော	ရညံ, ရာဇူနံ, ရာဇာနံ
ရညေ, ရာဇိနိ	ရာဇူသု, ရာဇေသု

ဟုအကျယ် သုံးဆယ့်ငါးရုပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက် ကိုးရုပ်, နှစ်နက်
 ဆယ်ရုပ်, သုံးနက် နှစ်ရုပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်းနှစ်ဆယ့်တစ်ရုပ်
 တည်း။

၎င်းရုပ်တို့ကို သျှာစ၊ ယောနမာနော၊ ပြဟ္မတ္ထသခ-နာမိ
 ရညာဝါ၊ ရာဇဿ ရာဇု၊ ရာဇဿ ရညော၊ ရညံနံမိဝါ၊ အမှ
 တုမ္ဘန္တ၊ သို့မိ ရညေ ရာဇိနိ-ဤကိုးသုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

(၆) ရာဇာဒိ။ ။ ရာဇာ, ပြဟ္မာ, သခါ, အတ္တာ၊ အသုကုမာ, သာ,
 ပုမာပိစ။

ဗြဟ္မ သဒ္ဒါ

ဘော ဗြဟ္မ
ဗြဟ္မာ
ဗြဟ္မာနံ၊ ဗြဟ္မံ
ဗြဟ္မနာ
ဗြဟ္မနော၊ ဗြဟ္မဿ
ဗြဟ္မနာ
ဗြဟ္မနော၊ ဗြဟ္မဿ
ဗြဟ္မနံ

ဘဝဇ္ဇော ဗြဟ္မာနော
ဗြဟ္မာနော
ဗြဟ္မာနော
ဗြဟ္မဟိ၊ ဘိ
ဗြဟ္မနံ၊ ဗြဟ္မာနံ
ဗြဟ္မဟိ၊ ဘိ
ဗြဟ္မနံ၊ ဗြဟ္မာနံ
ဗြဟ္မသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်သုံးရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ငါးရပ်၊
နှစ်နက် ခြောက်ရပ်၊ သုံးနက် နှစ်ရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း
တစ်ဆယ့်သုံးရပ်တည်း။

၎င်းရပ်တို့ကို ဗြဟ္မတော ဂဿ စ၊ ဥတ္တံသနာသု၊ ၎င်း၌
ဥတ္တံ ယောဂဝိဘာဝ၊ ဘာစနိဒ္ဒဿ၊ ဗြဟ္မတော တု သ္မိနိ-
စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

အတ္ထသဒ္ဒါ

ဘော အတ္ထ၊ အတ္တာ
အတ္တာ
အတ္တာနံ၊ အတ္တံ
အတ္တာနာ၊ အတ္တေန
အတ္တာနော
အတ္တာနာ

ဘဝဇ္ဇော အတ္တာနော
အတ္တာနော
အတ္တာနော
အတ္တနေဟိ၊ ဘိ
အတ္တာနံ
အတ္တနေဟိ၊ ဘိ

အတ္တနော

မာတ္တာနံ

အတ္တနိ

အတ္တေသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်တစ်ရုပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက် ငါးရုပ်၊ နှစ်နက် ငါးရုပ်၊ သုံးနက် နှစ်ရုပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း တစ်ဆယ့်နှစ်ရုပ်တည်း။

ရှင်းရပ်တို့ကို အကမ္မန္တသစ-သုတ်၌ သေဒ္ဓါ၊ အတ္တန္တောဟိ သိ မနတ္တံ၊ သဿနော၊ သ္မာနာ၊ တတော သိန္နိ စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

သခသဒ္ဓါ၌

တော သခ,သခါ,သခိ,သခီ,	တဝန္တော	သခါနော, သခါ
သခေ		ယော,သခိနော
သခါ		သခါနော, သခါယော, သခိ
		နော
သခါနံ,သခါရံ,သခံ		သခါနော, သခါယော, သခိ
		နော
သခိနာ		သခါရေဟိ, ဘိ, သခေဟိ, ဘိ
သခိနော,သခိဿ		သခိနံ, သခါရာနံ
သခိနာ		သခါရေဟိ,ဘိ သခေဟိ, ဘိ
သခိနော, သခိဿ		သခိနံ, သခါရာနံ
သခေ		သခါရေသု,သခေသု

ဟု အကျယ် သုံးဆယ့်ကိုးရုပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ရှစ်ရုပ်၊ နှစ်နက် ဆယ်ရုပ်၊ သုံးနက် နှစ်ရုပ်၊ ငါးနက် 'သခိနော'တစ်ရုပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း နှစ်ဆယ့်တစ်ရုပ်တည်း။

၎င်းရုပ်တို့ကို သခင်တော ဂဿဝါ၊ သခင်တော စာယော
 နော၊ သခင်သိနောနာနံ သေသု၊ သနမံသုဝါ၊ အာရောဟိမ္မိ
 ဝါ၊ သို့မေ-ခြောက်သုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီမံ၍။

အာတုမ သဒ္ဓါကား ပထမာ၊ ဒုတိယာ တို့၌ အတ္တသဒ္ဓါ
 နှင့် တတိယာ စသည်တို့၌ ပုရိသဒ္ဓါဂိုဏ်းနှင့်တူ၏။

၇ - သတ္တဒ္ဓါဂိုဏ်း၌

ဘော သတ္တ၊သတ္တာ	ဘဝန္တော သတ္တာရော
သတ္တာ	သတ္တာရော
သတ္တာရံ	သတ္တာရော
သတ္တာရာ၊သတ္တုနာ	သတ္တာရေဟိ၊ဘိ
သတ္တု၊သတ္တုနော၊သတ္တုဿ	သတ္တာရာနံ၊သတ္တာနံ
သတ္တာရာ	သတ္တာရေဟိ၊ဘိ
သတ္တု၊သတ္တုနော၊သတ္တုဿ	သတ္တာရာနံ၊သတ္တာနံ
သတ္တရိ	သတ္တာရေသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်ခြောက်ရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ငါးရပ်၊

(၇) သတ္တဒ္ဓါ—

သတ္တုကတ္တာဒယောဉေယျာ။ တွန္တာကြိယာ သကတ္တကာ။
 သတ္တဒ္ဓါ ဂဏီကာနာမ၊ သတ္တုဿသနိကေ ဝရေ။
 ပိတာ၊မာတာ၊ဇာမာတာစ၊ မိတာ၊ဒုဟိတု၊ယာဇာရော။
 ဘာတာ၊သာလောဟိတာ သတ္တ၊သတ္တဒ္ဓါမိ ပိတာဒယော။
 သေတု၊ကေတု၊ဟေတု၊သတ္တု၊ ဇေတုဝါ၊ ဇေတု၊ဇန္တဝေါ။
 မာတု၊မတ္တုဝတ္တုစေဝါ၊ သတ္တဒ္ဓါ ဇာတိဝါစိနော။

နှစ်နက် ကိုးရပ်၊ သုံးနက် 'သတ္တဝါရော' တစ်ရပ်၊ ပေါင်းအကျဉ်း
ဆယ့်ငါးရပ်တည်း။

၎င်း ရုပ်တို့တို့ သတ္တုပိတာ ဒီနမာ - အညေသာ ရတ္တံ၊
တဇတာ ယောန မောတု၊ နာအာ၊ ဥသသ္မိံ - ဝါနိမ္မိ၊ သတ္တု
နတ္တဉ္စ၊ တတော သ္မိမိ၊ အာရောရဿ - ဤကိုးသုတ် စသည်
တို့ဖြင့် စီရင်။

ကတ္တု၊ ဘတ္တု၊ ဝတ္တု၊ နေတု၊
သောတု၊ ဉာတု၊ ဇေတု၊ ဆေတု။
ဆေတ္တု၊ နတ္တု၊ ဒါတု၊ ဓာတု၊
ဝိညာပေတု၊ ဗောတ္တု၊ ဘောတ္တု။

စသည်တို့၌ ကတ္တုနံ၊ ကတ္တုသု၊ စသည် နှစ်ရပ်စီ ပိုလွန်၏။

ပိတုသဒ္ဓါ၌ကား ပိတာဒီနမသိမ္မိ - သုတ်ဖြင့် အာရ၏
အာကို ရဿပြု၍ ပိတရော-စသည် ဖြစ်၏။ ပိတူဟိ၊ ဘိ၊ ပိတူနံ၊
ပိတူသု၊ ဤခုနှစ်ရပ်လည်း သတ္တုထက် ပိုလွန်၏။ ထို့ကြောင့်
အကျယ် သုံးဆယ့်သုံးရပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက် မြောက်ရပ်၊ နှစ်နက်
ဆယ်ရှစ်ရပ်၊ သုံးနက် တစ်ရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း တစ်ဆယ် ကိုး
ရပ်တည်း။ ဘာတု စသည်လည်း နည်းတူ။

မာတုသဒ္ဓါဝယ် နာ၊ သ္မာ၌ - မာတရာ၊ မာတုယာ၊ မတျာ။
ဟိ၌ မာတူဟိ၊ ဘိ။ သ၌ - မာတု၊ မာတုယာ၊ မတျာ။ သ္မိံ၌ -
မာတရိ၊ မာတုယာ၊ မတျာ၊ မာတုယံ၊ မတျံ - ဟု ဖြစ်၏။ အကြွင်း
မှာ ပိတုသဒ္ဓါနှင့်တူ၏။

၎င်းရုပ်တို့ကို ပတောယာ၊ သပတော သ္မိယံဝါ - သုတ်
တို့ဖြင့် စီရင်၊ မတျာ၊ မတျံ ပုဒ်တို့၌ တေသု ဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့်

အာကို ရသပြု၊ ဥကို ချေ။ ဇီတု၊ ဒုဟိတု၊ နတ္ထု-စသော
ဣတ္ထိလိင် သဒ္ဒါတို့လည်း သုတ်ကြီး အစီရင်ကို ချန်လှပ်၍
မာတုသဒ္ဒါနှင့် တူကုန်၏။

ဂ-စိတ္တာဒိဂိုဏ်း၌

သိံ၊ အတောနိစ္စံ၊ ယောသု ကတနိကာရလောပေသု ဒီဃံ၊
သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်၍ သိဉ္စိ စိတ္တံ-ဟု ဖြစ်၏။ ယော သုံးလုံးတို့၌
‘စိတ္တာနိ’ဟု ပုရိသဒိဂိုဏ်းထက် ပိုလွန်၏။

က-သဒ္ဒါ၌ အာကို သရော ရသော နပုံသကေ-ဟူသော
ဂိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ၊ ဖြင့် အမြဲ ရသပြု၍ စိတ္တနှင့်
ဝဒမာလာတူ၏။

ကမ္မသဒ္ဒါဝယ် နာ,သ,သ္မာ,သ,သ္မိံ,-ငါးလုံး နှောင်းရာ၌
ဥနာမိစ၌ စ သဒ္ဒါ။ စု,လတောစ၊ အကမ္မန္တဿစ၊ ဗြဟ္မတော
တုသ္မိံနိဉ္စိ တု သဒ္ဒါတို့ဖြင့် စီရင်၍ ကမ္မနာ, ကမ္မနာ၊ ကမ္မ
နော၊ ကမ္မနာ၊ ကမ္မနော၊ ကမ္မနိ-ဟု စိတ္တထက် ခြောက်ရပ်
ပိုလွန်၏။

မနောဂိုဏ်း၌လည်း ဝင်သော ထာမသဒ္ဒါဝယ် နာ,သ,
သ္မာ နှောင်းရာ၌ အကမ္မန္တဿစ၊ ဟိ ဝိဘတ္တိမိစ-သုတ်တို့၌
အန္တသဒ္ဒါ, စ သဒ္ဒါ။ စုလတော သဿနောဝါ၊ စုလတောစ၊
သော ဝါ၊ သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်၍ ထာမနာ, ထာမသော, ထာမ
နော၊ ထာမနာ ဟူ၍လည်း ဖြစ်သေး၏။

ဤဆိုလတ္တံ့သည်တို့ကား ဉာဏ်ရှိသူတို့ ကျက်ဖို့ရာ စိတ္တာဒိ
ဂိုဏ်းသဒ္ဒါစုံတည်း။

- (၁) စိတ္တံ,မသဒ္ဓံ,မာပါနံ၊
ပုညံ,ပါပံ,ပဒံ,မုခံ။
လောဟာ,လောတံ,ကုလံ,ကုလံ၊
နလိနံ,ပုလိနာ,ယုခံ။
တုဏ္ဏံ,ဏ္ဏံ,ပတ္တနံ,ပိဋ္ဌံ၊
ဘုဝနံ,ဘဝနံ,ဝနံ။
- (၂) ရူပံ, ကမ္မံ,ဖလံ,သောတံ၊
သာနံ,ကရဏံ,ကရဏံ။
သုခံ,ဒုက္ခံ,ဓနံ,ဒါနံ,
သီလံ,ဈာနံ,ဗလံ,ဇလံ။
- (၃) လောစနံ,မကုဋ္ဌံ,မူလံ၊
လိဂ်,ဂ်,ပဒုမ,ဗျူဇ်။
ပဏ္ဏံ,ဓညာ,မတံ,ဇာလံ၊
ဟိရညံ,ဟဒယံ,န္ဒြိယံ။
- (၄) သုသာနံ,စိဝရံ,ဝတ္ထံ၊
နယနံ,ပါဒနော,ဒကံ။
ယာနု,ယျာနု,ဒ္ဓါနံ,ပါနံ၊
သောပါနံ,တိရ,သာဓနံ။
- (၅) ဉာဏာ,ရမဏာ,လမ္ဗနံ၊
တာဏာ,ရညံ,သရံ,ဂဟံ။
စရဏံ,နဂရံ,ဆတ္တံ၊
ဆိဒ္ဓံ,မရဏ,မာနနံ။

ဣတ္ထိလိင်္ဂ, ပုလ္လိင်္ဂ, နပုလ္လိင်္ဂ သုံးပါးရှိ၏။ ထိုတွင် ဣတ္ထိလိင်္ဂ၌
ဣ, ဥ, ဥ၊ ကာရန် သုံးပါးတို့တွင် ဣကာရန်၌-

ဘောတိ ရတ္တိ	ဘောတိယော ရတ္တိ, ရတ္တိ ယော, ရတျော
ရတ္တိ	ရတ္တိ, ရတ္တိယော, ရတျော
ရတ္တိ°	ရတ္တိ, ရတ္တိယော, ရတျော
ရတ္တိယာ	ရတ္တိဟိ, ဘိ, ရတ္တိဟိ, ဘိ
ရတ္တိယာ	ရတ္တိနံ, ရတ္တိနံ
ရတ္တိယာ, ရတျော	ရတ္တိဟိ, ဘိ, ရတ္တိဟိ, ဘိ
ရတ္တိယာ	ရတ္တိနံ, ရတ္တိနံ
ရတ္တိယာ, ရတျော, ရတ္တိယံ, ရတျ	
ရတ္တိ°, ရတ္တော	ရတ္တိယု, ရတ္တိသု

ဟု အကျယ် သုံးဆယ့်ခုနစ်ရုပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက် ငါးရုပ်, နှစ်
နက်ကိုးရုပ်, သုံးနက် သုံးရုပ်, ငါးနက်, ရတ္တိယာ'တစ်ရုပ်၊ ပေါင်း
အကျဉ်းတစ်ဆယ့်ရှစ်ရုပ်တည်း။

ပုဂံးရုပ်တို့ကို သေသယော လောပံ ဂ သိပိ၊ တေ ဣတ္ထိ
ချာပေါ၊ ဆပယော စ၊ သောသုကဗိ နိကာရ- တတော
ယောနမောကုဉ္စိ တု သဒ္ဒါ၊ ပသညာယာ၊ ဗျဉ္စနောစ ဝိသညော
ဂေါ ဉ္စိ စ သဒ္ဒါ၊ အိမော-ပဘောယာ၊ သုနိဟိသုစ၊ အမာ
ပတော-ဆပဘော သို့'ယံဝါ- ဤတစ်ဆယ့်နှစ်သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်။

(၁) ပတ္တိ၊ ယတ္တိ၊ ဝတ္တိ၊ ကိတ္တိ၊ မုတ္တိ၊ တိတ္တိ၊ ကန္တိ၊ ခန္တိ။
သန္တိ၊ တန္တိ၊ သိဒ္ဓိ၊ သုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိ၊ ဗုဒ္ဓိ၊ ဣဒ္ဓိ၊ ဝေဒဓိ။

(၂) ဘူတိ၊ ဓူလိ၊ ရသ္မိ၊ ဒေါဏိ၊ နန္ဒိ၊ ဘူမိ၊ သာဏိ၊ ကောဋ္ဌိ။
ဒိဋ္ဌိ၊ ဝုဗ္ဗိ၊ တုဋ္ဌိ၊ ယဋ္ဌိ၊ ပါဋ္ဌိ၊ အာဋ္ဌိ၊ နာဋ္ဌိ၊ ကေဋ္ဌိ။

(၃) သတိ၊ မတိ၊ မုတျ၊ သနိ၊ ဓိတိ၊ ယုဝတိ၊ ဝသတိ။
ဩသဓ၊ ဝုလိ၊ ဒန္တုတ္တိ၊ ဂတျ၊ ဝုဝိ၊ ရုစိ၊ ဆဝိ။

စသော သဒ္ဓါတို့လည်း ရက္ခော၊ ရတျာ၊ ရတံ၊ ရတ္တိ၊
ရက္ခော-တို့ကဲ့သို့သော ရုပ်တို့ကို ကြဉ်ထား၍ နည်းတူ။

(၄) ယာဂု၊ ဓာတု၊ ကာသု၊ ဓေနု၊ ဒဒ္ဓု၊ ကဏ္ဍု၊ ကရေဏ္ဍု။
မုဇ္ဈု၊ သဿု၊ ပိယဂုံ၊ ဝုဇ္ဈု၊ ဘျူ၊ ကာရန္တိ၊ တိကာတထာ။

(၅) ဝဇ္ဇု၊ ဇမ္ဗု၊ စမု၊ ကစ္ဆု၊ သရဗ္ဗု၊ သရဘု၊ သုဘု။
ဝါမုရု၊ နာဂနာသုရု၊ သုတန္တု၊ ကာရ အန္တကာ။

စသော ဥပကာရန္တ လူတို့လိင် တို့သည်း ဓျာပာပရိယံ၊
အသောရဿမေက-သုတ်ဖြင့် ရဿ ပြုခြင်း သု၊ နံ၊ ဟိ တို့၌
ရဿရုပ်မရှိခြင်းသာ ထူးပြားကုန်၏။

ပုလိင်၌ - အာ၊ ဣ၊ ဤ၊ ဥ၊ ဥ၊ ဩ-ကာရန် ခြောက်ပါးတို့
တွင် အာကာရန္တ 'သာ' သဒ္ဓါ၌=

ဘောသ

ဘဝန္တောသ

သာ

သာ

သံ

သေ

သေန

သာဟိ၊ ဘိ

သဿ

သာနံ

သသွာ, သမ္မာ, သာ	သာဟိ, သာ
သဿ	သာနိ
သဿိ, သမ္ပိ, သေ	သာသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ် နှစ်ရပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက် ရှစ်ရပ် နှစ်နက် ငါးရပ်၊ လေးနက် 'သာ' တစ်ရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း တစ်ဆယ် လေး ရပ်တည်း။

၎င်းရပ်တို့ကို အာကာရောဝါ၊ သေသတော လောပိ-
အသောရဿ စသော သုတ်တို့ဖြင့် စီမံ၍ ရာ သဒ္ဒါ၊ ပစ္စက္ခ
ဓမ္မာ၊ ဂဏ္ဍိဝဓန္နာ သဒ္ဒါတို့လည်း နည်းတူ။

ဣကာရန္တ အဂ္ဂိသဒ္ဒါ

ဘော အဂ္ဂိ	ဘဝန္တော အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
အဂ္ဂိနိ, အဂ္ဂိ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
အဂ္ဂိ	အဂ္ဂိ, အဂ္ဂယော
အဂ္ဂိနာ	အဂ္ဂိဟိ, သိ, အဂ္ဂိဟိ, သိ
အဂ္ဂိနော, အဂ္ဂိဿ	အဂ္ဂိနိ, အဂ္ဂိနိ
အဂ္ဂိနာ, အဂ္ဂိသွာ, အဂ္ဂိဗ္ဗာ	အဂ္ဂိဟိ, သိ, အဂ္ဂိဟိ, သိ
အဂ္ဂိနော, အဂ္ဂိဿ	အဂ္ဂိနိ, အဂ္ဂိနိ
အဂ္ဂိသ္မိ, အဂ္ဂိမ္မိ	အဂ္ဂိသု, အဂ္ဂိသု

ဟု အကျယ် သုံးဆယ် လေးရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ရှစ်ရပ်၊
နှစ်နက် ဆယ်ရပ်၊ သုံးနက် နှစ်ရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း နှစ်ဆယ်
တည်း။

ငှင်းရုပ်တို့ကို ဣဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဈာန၊ အဂ္ဂိယနိ၊ ယောဂ၊
ကဏရဿော ဈော၊ ဈာတော သဿနောဝါ၊ဈာတောစ-
ဤငါးသုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

(၆) အာဒိ၊ဇောတိ၊မဏိ၊ဂန္ထိ၊ မုဋ္ဌိ၊ကုဏ္ဍိ၊ပတ၊ဥလိ။
သလိ၊ဝိဟိ၊ဓနိ၊ဗျာဓိ၊ဝတ္ထော၊ဓိ၊ရာသိ၊သာရထိ။

(၇) မသိ၊ဝါဏိ၊အဟိ၊ကဝိ၊ ဟရာ၊သျှ၊ရိ၊မဟောဒဓိ။
ကိမိ၊ဓိဝတိ၊ဇလဓိ၊ ကလိ၊သန္တိ၊ဗလာ၊တိထိ။

စသော ဣကာရန္တ သဒ္ဓါတို့လည်း အဂ္ဂိယနိ၊ အစီအရင်
ကို ချန်လှပ်၍ နည်းတူ။

ဤကာရန္တ ဒဏ္ဍိသဒ္ဓါ၌

ဘော ဒဏ္ဍိ	ဘဝန္တော ဒဏ္ဍိနော၊ ဒဏ္ဍိ
ဒဏ္ဍိ	ဒဏ္ဍိနော၊ဒဏ္ဍိ
ဒဏ္ဍိနံ၊ဒဏ္ဍိ	ဒဏ္ဍိနော၊ ဒဏ္ဍိ
ဒဏ္ဍိနာ	ဒဏ္ဍိဟိ၊ဘိ
ဒဏ္ဍိနော၊ ဒဏ္ဍိယ	ဒဏ္ဍိနံ
ဒဏ္ဍိနာ၊ဒဏ္ဍိသ္မာ၊ဒဏ္ဍိမ္မာ	ဒဏ္ဍိဟိ၊ဘိ
ဒဏ္ဍိနော၊ဒဏ္ဍိယ	ဒဏ္ဍိနံ
ဒဏ္ဍိနိ၊ဒဏ္ဍိသ္မိ၊ဒဏ္ဍိမ္မိ	ဒဏ္ဍိသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ် ရှစ်ရပ်ဖြစ်၏။တစ်နက် ကိုးရပ်၊နှစ်နက်
ငါးရပ်၊ လေးနက်-ဒဏ္ဍိ၊ ငါးနက် ဒဏ္ဍိနော-တစ်ရပ်စီ၊ ပေါင်း
အကျဉ်း တစ်ဆယ် ခြောက်ရပ်တည်း။

၎င်းရုပ်တို့ကို စုလပ်ပါရဿံ၊ နသိသ္မိမ နပုံသကာနိ၊ ယောနံ
နော၊ နံစုတော ကတရဿာ၊ စုလတော သဿနောငါ၊ စုလ
တောစ၊ သ္မိံနိ-ဤခုနစ်သုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။ ။ဟတ္ထိ၊ဒန္တိ၊
ဒါဠိ၊ဒါဠိ၊ သာမိ၊ သကဒါဂါမိ စသည်တို့ကိုလည်း နည်းတူ။

ဥကာရန္တ တိက္ခသဒ္ဒါ၌

ဘော တိက္ခ	ဘဝန္တော တိက္ခ၊ တိက္ခဝေ
	တိက္ခဝေါ
တိက္ခ	တိက္ခ၊ တိက္ခဝေါ
တိက္ခံ	တိက္ခ၊ တိက္ခဝေါ
တိက္ခနာ	တိက္ခဟိ၊ တိ၊ တိက္ခဟိ၊ တိ
တိက္ခနော၊ တိက္ခဿ	တိက္ခနံ၊ တိက္ခနံ
တိက္ခနာ၊ တိက္ခသ္မာ၊	
တိက္ခမ္ဘာ	တိက္ခဟိ၊ တိ၊ တိက္ခဟိ၊ တိ
တိက္ခနော၊ တိက္ခဿ	တိက္ခနံ၊ တိက္ခနံ
တိက္ခဗ္ဗိ၊ တိက္ခမ္ဘိ	တိက္ခသု၊ တိက္ခသု

ဟု အကျယ် သုံးဆယ့်လေးရပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက်ရှစ်ရပ်၊ နှစ်နက်
ဆယ်ရပ်၊ သုံးနက် နှစ်ရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်း နှစ်ဆယ်တည်း။

၎င်းရုပ်တို့ကို အကတရဿာ လတော၊ လတော ဝေါ
ကာရောစ၊ ဝေဝေါသုလောစ- ဤသုံးသုတ် စသည်တို့ဖြင့်စီရင်။

- (ဂ) တိက္ခ၊ သာန၊ ဘာန၊ ရာဟု၊ ကေတု၊ ပရိ၊ စ္ဗ၊ သိန္နိ၊ ခု။
ဝေဠု၊ ဝေဠု၊ နေရု၊ မေရု၊ သတ္တု၊ ကာရု၊ ရ၊ ဗန္ဓု။
ပသ္မိ၊ သု၊ ရု၊ ပဋု၊ သု၊ သေတု၊ ခု၊ ဟေတု၊ ဇန္တု။

ဥကာမုန္တ ဝုလ္လိင် သဒ္ဓါစုပ္ပိတံ ဟေတု၊ ဇန္တု သဒ္ဓါတို့၌
ယော နှောင်းရာ ဟေတုယော၊ ဇန္တုယော လတော ဝေ၊
ကာရောစ၌ ကာရသဒ္ဓါဖြင့် နောပြု၍ ဇန္တုနော ဟု ပိုလွန်၏။
အကြောင်းဘိက္ခုနှင့် နည်းတူ။

ဥကာရန္တ၌

ဘော သယမ္ဘု	ဘဝဇန္တော သယမ္ဘု၊ သယမ္ဘု ဝေ၊
သယမ္ဘု	သယမ္ဘု၊ သယမ္ဘုဝေ၊
သယမ္ဘု	သယမ္ဘု၊ သယမ္ဘုဝေ၊
သယမ္ဘုနာ	သယမ္ဘုဟိ၊ ဘိ
သယမ္ဘုနော၊ သယမ္ဘုသ္မ	သယမ္ဘုနံ
သယမ္ဘုနာ၊ သယမ္ဘုသ္မာ၊	
သယမ္ဘုမ္ဘာ	သယမ္ဘုဟိဟိ၊ ဘိ
သယမ္ဘုနော၊ သယမ္ဘုသ္မာ	သယမ္ဘုနံ
သယမ္ဘုသ္မိ၊ သယမ္ဘုမ္မိ	သယမ္ဘုသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်ခြောက်ရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ခုနစ်ရပ်၊
နှစ်နက် ခြောက်ရပ်၊ သုံးနက် “သယမ္ဘုဝေ၊” လေးနက်
‘သယမ္ဘု’ တစ်ရပ်စီ၊ ပေါင်း အကျဉ်း တစ်ဆယ့်ငါးရပ်တည်း။
ရှေးနည်းကို မိုး၍ ရုပ်တူကံ။

အဘိဘူ၊ ဝတ္တဘူ၊ သယမ္ဘု၊ ပဘူ၊ ဝိဘူ၊ ပရာဘိဘူ၊ -
စသည်တို့လည်း နည်းတူ။

သဗ္ဗညု၊ ဝေဒဂ္ဂ၊ ဝိညု၊ ရတ္တိညု၊ ပါရဂ္ဂ၊ ဝိဒု-စသည်တို့ကား
ဝေါပြုရာ၌ နောပြု။ သဟဘူ၌ကား ဝေါ၊ နော-နှစ်ပါးစုံပြု။
ဤမျှသာထူး၏။

ဩကဿရန္တ ဂေါသဒ္ဓါ၌

ဟေ ဂေါ	ဘဝန္တော ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ
ဂေါ	ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ
ဂဝံ၊ ဂါဝံ၊ ဂါဝံ	ဂါဝေါ၊ ဂဝေါ
ဂါဝေန၊ ဂဝေန	ဂေါဟိ၊ ဘိ
ဂါဝဿ၊ ဂဝဿ	ဂဝံ၊ ဂေါနံ၊ ဂုန္တံ
ဂါဝသ္မာ၊ ဂါဝမ္မာ၊ ဂါဝါ၊	
ဂဝသ္မာ၊ ဂဝမ္မာ၊ ဂဝါ	ဂေါဟိ၊ ဘိ
ဂါဝဿ၊ ဂဝဿ	ဂဝံ၊ ဂေါနံ၊ ဂုန္တံ
ဂါဝသ္မိ၊ ဂါဝမ္မိ၊ ဂါဝေ၊	
ဂဝသ္မိ၊ ဂဝမ္မိ၊ ဂဝေ	ဂါဝေသု၊ ဂဝေသု၊ ဂေါသု

ဟု အကျယ် လေးဆယ် နှစ်ရပ် ဖြစ်၏။ တစ်နက် ကိုးရပ်၊
နှစ်နက် ခုနစ်ရပ်၊ သုံးနက် သုံးရပ်၊ ပေါင်း အကျဉ်းနှစ်ဆယ့်ကိုး
ရပ်တည်း။

၎င်းရပ်တို့ကို ဧယာသုစ၊ အဝံမ္ပိ၊ ၎င်းနှစ်သုတ်တို့၌ စသဒ္ဓါ၊
တတော ယောန မောတု၌ တုသဒ္ဓါ၊ အာဝသုဝါ၊ ဂါဝသေ၊
တတော နမံ ပတိမ္ဘာ-၁၌ စသဒ္ဓါ၊ နောစ ဒ္ဓါဒိတော နံမ္ပိ-၁ ၌
စသဒ္ဓါ၊ သုဟိနာ သုစ-၁ ၌ စသဒ္ဓါ၊ ပရဒ္ဓေ ဘာဝေါ - သုတ်
စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

ဂေါဏနံမှိဝါ၊ သုဟိနာသုစ၊ ၎င်း၌ စသဒ္ဓါတို့ဖြင့် ဝိဘတ်
ခုနစ်သွယ်တို့၌ပင် ဂေါသဒ္ဓါကို ဂေါဏပြု၍ ဘော ဂေါဏ၊
ဂေါဏာ၊ ဘဝန္တော ဂေါဏာ၊ ဂေါဏော၊ ဂေါဏာ စသည်
ဖြင့် ပုရိသာဒိဂိုဏ်း ဖြစ်၏။

နပုလ္လိင် ဣ၊ဤ၊ဥ၊ဥ၊၊ဩ ကာရန္တ ငါးပါးတို့တွင်-
အဋ္ဌိ၊သတ္ထိ၊ဒဓ၊ဗန္ဓ၊ဗန္ဓိ၊ဝါရိ၊သဒ္ဓိ နပုံသကော၊

ဟူသော ဣကာရန္တ သဒ္ဓါတို့သည် ပုလ္လိင် အဂ္ဂိ သဒ္ဓါနှင့်
တူကုန်၏။ အဂ္ဂယောဓိအရာ၌ ယောနံနိ နပုံသကောဟိ၊ သုတ်
ဖြင့် နိပြု၍ အဋ္ဌိနိ - စသည်ဖြစ်ခြင်း၊ အဂ္ဂိသိနိ သုတ်၏ အစီ
အရင် မရှိခြင်းသာ ထူးပြား၏။ ။သုခကာရီ သိဃယာယီ-
စသော ဤကာရန္တ သဒ္ဓါတို့လည်း ပုလ္လိင် ဒဏ္ဍိ သဒ္ဓါနှင့် တူ
ကုန်၏။ နသိသ္မိ မနပုံသကောနိ၊ ယောနံ နိ နပုံသကောဟိ ဆို
သောကြောင့် သုခကာရီဒါနံ၊ သိဃယာယီ စိတ္တံ-ဟု ရသေ့ပြုခြင်း၊
ယောကို နောမပြုဘဲ နိပြုခြင်းသာ ထူးပြား၏။

အာယု၊စက္ခု၊ဝသု၊ဒါရ၊ မဇ္ဇ၊ဗျ၊တိပု၊ ဟိဂုံစ။

သိဂုံ၊မတ္ထ၊ဝတ္ထ၊ဇတု၊သာလ္လ၊သု၊ဖလု၊ဗိန္ဒ၊စ။

စသော ဥကာရန္တသဒ္ဓါတို့လည်း အဋ္ဌိ နည်းတူ။ အာယုသာ
တစ်ပုဒ်သာ မနောဂိုဏ်းအစီအရင် ဖြစ်၍ ထူးပြား၏။

ဂေါတြဘူ၊ ဓမ္မညူ - စသော ဥကာရန္တလည်း သုခကာရီ
နှင့်တူ၏။

စိတ္တဂေါ ဟူသော ဩကာရန္တ၌ အလိုက် မခံသော သရော ရသော နပုံသကေ ယောဝ ဝိဘာဝ ဖြင့် အမြဲ ဥ ရသပြု၍ စိတ္တဂူ ကုလံ စသည်တို့ဖြင့် ဥ ကာရန္တ နည်းတူ (ဥကာရန္တ) ဖြစ်၏။

၁၀ - ကညာဒိဂိုဏ်း၌

ဘောတိ ကညေ	ဘောတိယော ကညာ, ကညာ ယော
ကညာ	ကညာ, ကညာယော
ကညံ	ကညာ, ကညာယော
ကညာယ	ကညာဟံ, ဘိ
ကညာယ	ကညာနံ
ကညာယံ	ကညာဟံ, ဘိ
ကညာယ	ကညာနံ
ကညာယ, ကညာယံ	ကညာသု

ဟုအကျယ်နှစ်ဆယ့်တစ်ရပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက်လေးရုပ်, နှစ်နက် သုံးရုပ်, သုံးနက်, လေးနက်, ငါးနက်တစ်ရပ်စီ၊ ပေါင်း အကျဉ်း ဆယ်ရပ်တည်း။

၎င်းရုပ်တို့ကို ဣတ္ထိယမဟော အာပစ္စယော၊ အာယော၊ သတေ၊ သပတောစ ယောနံ-သတောနာဒိနံ၊ သပတောသ္မိံ ယံဝါ-ဤခြောက်သုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

ဤဆိုလတ္တံ့ သည်တို့ကား ဉာဏ်ရှိသူတို့ ကျက်ဖို့ရာ ကညာဒိ ဂိုဏ်းသဒ္ဒါစုတို့တည်း။

- (၁) သဒ္ဓါ၊ မေဓာ၊ ပညာ၊ ဝိဇ္ဇာ၊
စိန္တော၊ မန္တော၊ ဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ။
ဣန္ဒြိယ၊ ပစ္စေသ၊ ဇော၊ မာယာ၊
မေတ္တာ၊ မဟာ၊ သိက္ခာ၊ ဘိက္ခာ။
- (၂) ဇမ္ဗိယ၊ ဂီတ၊ ဇိဝ္ဗိယ၊ ဝါစာ၊
ဆာယာ၊ အာသု၊ ဂင်္ဂါ၊ နာဝါ။
ဂါထာ၊ သေနာ၊ သေဓာ၊ သာလာ၊
မာလာ၊ ဝေလာ၊ ပူဇာ၊ ခိဉ္ဇာ။
- (၃) ဝသုဓာ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊
စေတနာ၊ တသိဏာ၊ ပဇာ။
ဒေဝတာ၊ ဝဋ္ဋကာ၊ ဂေါဓာ၊
ဗလကာ၊ ပရိသု၊ သဘာ။
- (၄) ဂုဟာ၊ သေဗာလိကာ၊ လင်္ကာ၊
သလာကာ၊ ဝါလိကာ၊ သိခါ။
ဝိသာခါ၊ ဝိသိခါ၊ သခါ၊
ဝိစာ၊ ဝဉ္ဇု၊ ဇဉ္ဇု၊ သဉ္ဇု။
- (၅) ဇေဋ္ဌာ၊ သောဏှာ၊ ဝိတဏှာ။
ဧရုဏှာ၊ ဝနိဟာ၊ လတာ။
ကထာ၊ နိဗ္ဗာ၊ သုဓာ၊ ရာဓာ၊
ဝါသနာ၊ သိသပါ၊ ပပါ။
- (၆) ပဘာ၊ ဇာယာ၊ ခမာ၊ သိမာ၊
ခတ္တိယာ၊ သက္ခရာ၊ သုရာ။
ဒေါလာ၊ တုလာ၊ သိလာ၊ လီလာ၊
လာလော၊ လာ၊ မေခလာ၊ ကလာ။

(၇) ဝဋ္ဋဝါ, လမ္ဗုသာ, မုသာ၊
 မဇ္ဈုသာ, သုလသာ, ဒိသာ။
 နာသာ, ဇုဏှာ, ပိပါသီ, ဟာ၊
 လသိကော, ကာ, ကပါလိက။

အမိဟော-အမ္မာ, အမ္မာ, အန္တာ, တာတာ သဒ္ဒါတို့၌
 န အပ္ပာဒိတော သုတ်ဖြင့် မြဲ၍ မပြုရ။ ဘောတိ အပ္ပ၊
 ဘောတိ အပ္ပာ စသည်သာ ထူးပြား၏။

၁၁-နဒါဒိ ဂိုဏ်း၌

ဘောတိ နဒီ	ဘောတိယော နဒီ, နဒီယော, နဇ္ဇော
နဒီ	နဒီ, နဒီယော, နဇ္ဇော
နဒီယံ, နဒီ	နဒီ, နဒီယော, နဇ္ဇော
နဇ္ဇော, နဒီယာ	နဒီဟိ, ဘိ
နဇ္ဇော, နဒီယာ	နဒီနံ
နဒီယာ	နဒီဟိ, ဘိ
နဇ္ဇော, နဒီယာ	နဒီနံ
နဒီယံ, နဒီယာ	နဒီသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်ကိုးရပ်ဖြစ်၏။ တစ်နက် သုံးရပ်, နှစ်နက်
 လေးရပ်, သုံးနက် သုံးရပ်, လေးနက် နဒီ, ငါးနက် နဒီယာ
 တစ်ရပ်စီ၊ ပေါင်း အကျဉ်း တစ်ဆယ့်နှစ်ရပ်တည်း။

၎င်းရပ်တို့ကို နဒါဒိတောဝါ ဤ၊ ဈာနပါရသံ၊ အသော
 ရဿမေက၊ အံ ယမိတော၊ မာတုလာဒိန-၊ သုတ်၌ အာနတ္တ
 ဘာဝနိဒ္ဒေသ-စသည်တို့ဖြင့် ဇီရင်။

- (၁) ကုမာရီ၊ တရုဏီ၊ နာရီ၊ ဝါရုဏီ၊ ဗြဟ္မဏီ၊ သိခီ၊
မုတ္တုဒ္ဓိ၊ မာတုလာနီ၊ ဝတ္ထိ၊ ပါဠိလီ၊ ကဒလီ၊ သဋ္ဌိ။
- (၂) ဝါပီ၊ ခေတရုဏီ၊ ဂါဝီ၊ ပုထဝီ၊ ပထဝီ၊ သိရီ၊
ဂုဏဝန္တီ၊ ဂုဏဝတီ၊ ဂစ္ဆန္တီ၊ ဂစ္ဆတီ၊ မဟီ။

စသည်တို့လည်း ဇော၊ ဇော ပြုတို့ကို ကြည့်၍ နည်းတူ။
ပုထဿ ပုထု ပထာမောဝါ၊ သုတ်ဖြင့် ပုထ နိပါတ်ကို ပုထု
ပြု၍ နဒါဒိကောဝါ ဤ၊ ဤပစ္စည်း သက်၍ သြသရေစ၊ ဤ
စ၊ သဒ္ဓါဖြင့် ဥကို အပြု၍ ပုထဝီ၊ သုတ်ကြီးဖြင့် ပု ဇာ အဓိတ်
ဥ ကို အပြု၍ ပထဝီ၊ ဤ နှစ်ရပ်တို့၌ အမာပတော သို့
သွာနံဝါ၊ အာပတော ယောဂဝိဘာဂ၊ ပသညသစ တို့ဖြင့်
စီရင်၍ နာ၊ သ၊ သွာ နှောင်းရာ၌ ပုထဗျာ၊ ပထဗျာ၊ သို့ နှောင်း
ရာ၌ ပုထဗျံ ပထဗျံ ဟု နှစ်ရပ်စီ ပို၏။ ဂုဏဝတီ၊ ဂစ္ဆတီ တို့၌
န္တဿ တမိကာရေ၊ သုတ်ဖြင့် န္တ ကို တပြု၍ ပြီးစေ။

၁၂--ဂဟပတာဒိဂိုဏ်း၌

အ၊ ဣ၊ ဤ၊ ဥ၊ ဥ- ကာရန်ငါးမျိုး နောင် ဣနိပစ္စည်းသက်၍
ပြီးသော ပေါက္ခရဏီ၊ ဂဟပတာနီ၊ ဒဏ္ဍိနီ၊ ဘိက္ခုနီ။ ပရစိတ္တ
ဝိဒူနီ အစရှိသော သဒ္ဓါတို့သည် နဒါဒိဂိုဏ်းနှင့် တူကုန်၏။
ထိုတွင် ပေါက္ခရဏီ သဒ္ဓါနောင်- ယော၊ နာ၊ သ၊ သွာ၊ သို့
နှောင်းရာ၌ တတော ယောနမောတု ၌ တုသဒ္ဓါ၊ ပသညဿ
စ၊ ယဝတံ၊ သုတ်၌ ကာရသဒ္ဓါ၊ အာမာပတော သို့ သွာနံ ဝါ၊
အာပတော ယော ဝိဘာဂ၊ အာဒိတော သြ စ ၌ စသဒ္ဓါ၊
ပရဒ္ဓေ ဘာဝေါ သုတ်တို့ဖြင့် စီရင်၍ ပေါက္ခရဏော
ပေါက္ခရညာ၊ ပေါက္ခရညံ ဟု ဖြစ်သေး၏။

ဤသုံးဂိုဏ်းတို့၌လာသော အာ,ဤ,ဣနီ-သုံးပစ္စည်း တို့၏ သက်ရာ၌ အထူးကို ဤသို့ သိ။

အာ,ဤ,ဣနီ၊ ဣတ္ထိ ပစ္စယ၊ သက်ရာပြပိမ့်၊ ဖို့,မ ဟောရာ၊ ဤသာ သက်မြဲ၊ ဣနီနဲ၏၊ ပစ္စဏဝ၊ ဣက၊ ဣယျာ၊ ဣဒိ,န္တ,န္တ၊ ဆုံးမူ ဤသာ၊ အကားရန္တော၊ ဂုဏ်ဟော နောက်မှ၊ အာသာ သက်မို့၊ ဣ,ဤ,ဥ,ဥ၊ ဆုံးမူ ဣနီ၊ ကျမ်းနှင့် ညီသည်... ဣတ္ထိပစ္စည်း အချုပ် တည်း။

သုနီ၊ သုနဓိ၊ သုနီ၊ သုကရီ၊ ယက္ခိ၊ ယက္ခိနီ၊ နာဂီ၊ နာဂိနီ၊ ရာဇိနီ၊ မာနဝီ၊ နာဝိကီ၊ ဝေနတေယျ၊ ဂေါတမီ၊ သာမဏေရီ၊ မဟန္တီ၊ ဂုဏဝန္တီ၊ အဘိရူပါ ကညာ၊ နီလာ မာလာ၊ သော ဘဏာ ဝဇ္ဇ၊ ဣသိနီ ဒဏ္ဍိနီ၊ ဘိက္ခုနီ၊ ဓမ္မညူနီ။ ။ပုံစံ။

၁၃ သဗ္ဗနာမ်ဂိုဏ်း၌ကား

သဗ္ဗ၊ ကတရ၊ ကတမ၊ ဣတရ၊ အည၊ အညတရ၊ အညတမ၊ ပုဗ္ဗ၊ ပရ၊ အပရ၊ ဒက္ခိဏ၊ ဥတ္တရ၊ အဓရ၊ ယ၊ တ၊ တေ၊ ဣမ၊ အမ၊ ကိ၊ ကေ၊ ဥာ၊ ဥာယ၊ ဒွါ၊ တိ၊ စတု၊ ပဉ္စ၊ တုမ၊ အမှ-ဤနှစ်ဆယ့် ရှစ်ပုဒ်စသောအားဖြင့် များ၏။ ထိုတွင်-

သဗ္ဗသဒ္ဓါ ပုလ္လိင်၌

သော သဗ္ဗ,သဗ္ဗာ
သဗ္ဗော
သဗ္ဗံ

ဘဝန္တော သဗ္ဗေ
သဗ္ဗေ
သဗ္ဗေ

သဗ္ဗေန	သဗ္ဗေဟိ၊ဘိ
သဗ္ဗဿ	သဗ္ဗေသံ၊သဗ္ဗေသာနံ
သဗ္ဗသ္မာ၊ သဗ္ဗမ္မာ	သဗ္ဗေဟိ၊ဘိ
သဗ္ဗဿ	သဗ္ဗေသံ၊သဗ္ဗေသာနံ
သဗ္ဗသ္မိံ၊သဗ္ဗမ္မိ	သဗ္ဗေသု

ဟုအကျယ် နှစ်ဆယ့်သုံးရုပ် ဖြစ်၏။ အကျဉ်းရုပ်ကို တွက် စစ်၍ဆို။

၎င်းရုပ်တို့ကို သဗ္ဗနာမကာရတေ ပထမော၊ သဗ္ဗတောနံ သံသာနံ၊ တယော နေဝစ သဗ္ဗနာမေဟိ၊ သဗ္ဗနာမာနံ နိမ္မိတ၊ ဤလေးသုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

ဣတ္ထိလိင်၌

ဘောတိ သဗ္ဗေ	ဘောတိယော သဗ္ဗာ၊သဗ္ဗာ ယော
သဗ္ဗာ	သဗ္ဗာ၊သဗ္ဗာယော
သဗ္ဗိ	သဗ္ဗာ၊သဗ္ဗာယော
သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာဟိ၊ဘိ
သဗ္ဗဿာ၊သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာသံ၊ သဗ္ဗာသာနံ
သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာဟိ၊ ဘိ
သဗ္ဗာဿာ၊သဗ္ဗာယ	သဗ္ဗာသံ၊သဗ္ဗာသာနံ
သဗ္ဗဿံ၊သဗ္ဗာယံ	သဗ္ဗာသု

ဟု အကျယ် နှစ်ဆယ့်ခြောက်ရုပ် ဖြစ်၏။ အကျဉ်းတွက်၍ဆို။
၎င်းရုပ်တို့ကို သဗ္ဗဘောသ္မိံ သာနံ-၊ သံသာသောကာ-၊ ဘော
ရဿံ၊ နေတာဘိ-၊ သုတ် စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

နပုလ္လိင်၌

ဘော သဗ္ဗသဗ္ဗာ၊ ဘဝန္တာနိ သဗ္ဗာနိ။ သဗ္ဗံ၊ သဗ္ဗာနိ။
သဗ္ဗေန-စသည် ပုလ္လိင်နှင့် တူ၏။

ကတရ စသော ခြောက်ပုဒ်တို့၌ သသ္မိံ နှောင်းရာ တေိ
မာသမိ ချံ လိုက်သော စ သဒ္ဒါဖြင့် ဣ ပြု၍ ကတရိဿာ၊
ကတရိဿံ-စသည် ဖြစ်ခြင်းသော ထူးပြား၏။

ပုဗ္ဗ-စသော ခြောက်ပုဒ် ပုလ္လိင် ပထမာယော ၌ ပုဗ္ဗာ၊
သ္မာ၌လည်း ပုဗ္ဗာ၊ သ္မိံ၌ ပုဗ္ဗ- စသည် သုံးရုပ်စီ ပိုလွန်၏။

ဒက္ခိဏ,ဥတ္တရသဒ္ဒါ ဣတ္ထိလိင် သ္မိံ နှောင်းရာ၌ နေတာဟိ-
သုတ်၌ လိုက်သော ဝါသဒ္ဒါ ဖြစ်၍ ဒက္ခိဏာယ၊ ဥတ္တရာယ
ဟု တစ်ရုပ်စီ ပိုလွန်၏။

ယ စသည်တို့၌ အာလုပ်မရှိ။အကြွင်း သဗ္ဗနှင့် တူ၏။ထိုတွင်

တသဒ္ဒါ ပုလ္လိင်၌

သော	နေ,တေ
နံ,တံ	နေ,တေ
နေန,တေန	နေဟိ,ဘိ,တေဟိ,ဘိ
နဿ,အဿ,တဿ	နေသံ, နေသာနံ, တေသံ, တေသာနံ
နဿာ,အဿာ,တဿာ,နဗ္ဗာ, တဗ္ဗာ,	နေဟိ, ဘိ တေဟိ,ဘိ

နဿ၊ အဿ၊ တဿ   နေသံ၊ နေသဿနံ၊ တေသံ၊ တေ
သဿနံ
နသ္မိံ၊ အသ္မိံ၊ တသ္မိံ၊ နမ္မိံ၊ တမ္မိံ   နေသု၊ တေသု

ဟု လေးဆယ့်သုံးရုပ် ဖြစ်၏။ ၎င်းရုပ်တို့ကို တေ တေသံတော၊
တဿ ဝါနတ္ထံ သဗ္ဗတ္ထံ၊ သသ္မာ သ္မိံ သံသာသ္မတ္ထံ၊ နတိမေဟိ
ကတာကာရေဟိ-စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

ဣတ္ထိလိင်၌

သာ   နာ၊ နာယော၊ တာ၊ တာယော
နံ၊ တံ   နာ၊ နာယော၊ တာ၊ တာယော
နာယ၊ တာယ   နာဟိ၊ တိ၊ တာဟိ၊ တိ
တိဿာ၊ တဿာ၊ နဿာ
အဿာ၊ တိဿာယ၊ တဿာ
ယ၊ နဿာယ၊ အဿာယံ၊   နာသံ၊ နာဿာနံ၊ တာသံ၊ တာ
နာယ၊ တာယ   သဿနံ

* ပဉ္စမိ၌ တတိယာနည်းတူ ခြောက်ရုပ်။

* ဆဋ္ဌိ၌ စတုတ္ထိနည်းတူ တစ်ဆယ့်လေးရုပ်။

တိဿံ၊ တဿံ၊ နဿံ၊ အဿံ
နာယံ၊ တာယံ၊

နာသု၊ တာသု

ဟု ငါးဆယ့်ကိုးရုပ် ဖြစ်၏။ ၎င်းရုပ်တို့ကို တတော သဿ
သာယ၊ တဿာဝါ၊ ဘောရဿံ-စသည် တို့ဖြင့် စီရင်။

နပုလ္လိင်၌

နံ,တံ၊နာနိ,တာနိ။ နံ,တံ၊နာနိ,တာနိ။ နေန, တေန-စသည်
ဖြင့် ပုလ္လိင်နှင့် တူ၏။

ကသဒ္ဒါ ပုလ္လိင်၌

သော	တေ
တံ	တေ
တေန	တေဟိ,ဘိ
တေဿ	တေသံ,တေသာနံ
တေသွာ,တေမှာ	တေဟိ,ဘိ
တေဿ	တေသံ,တေသာနံ
တေသ္မိ,ဘေမိ	တေသု

ဟု ရုပ်နှစ်ဆယ် ဖြစ်၏။

ဣတ္ထိလိင်၌

သော	တော,တောယော
တံ	တော,တောယော
တောယ	တောဟိ,ဘိ
တေိဿာ,တေိဿာယ,	
တောယ	တေသံ,တေသာနံ
တောယ	တေဟိ,ဘိ
တေိဿာ, တေိဿာယ	
တောယ	တေသံ,တေသာနံ
တေိဿံ,တေိဿံ	တေသု

ဟု နှစ်ဆယ်ငါးရပ်ဖြစ်၏။ တေိဿာသမိ-စသည်တို့ဖြင့် စီရင်၊

အနုတ္တဝါကျ၌ အံ့နှောင်းရာ 'နေ' ဖြစ်သေး၏။
နပုလ္လိင်၌— ဧတံ၊ ဧတာနိ စသည် လွယ်၏။

ဣမသဒ္ဓါ ပုလ္လိင်၌

အယံ	ဣမေ
ဣမံ	ဣမေ
အနေန, ဣမိနာ	ဧဟိ, ဘိ, ဣမေဟိ, ဘိ
အဿ, ဣမဿ	ဧသံ, ဧသာနံ, ဣမေသံ, ဣမေ သာနံ
အသ္မာ, ဣမသ္မာ, ဣမမ္မာ	ဧဟိ, ဘိ, ဣမေဟိ, ဘိ
အဿ, ဣမဿ	ဧသံ, ဧသာနံ ဣမေသံ, ဣမေ သာနံ
အသ္မိံ, ဣမသ္မိံ, ဣမမ္မိံ	ဧသု, ဣမေသု

ဟု သုံးဆယ့်လေးရပ်ဖြစ်၏။ အ နပုံသကဿာယံ၊ သိမ္မိ၊ အနိမိ
နာမိစ၊ သဗ္ဗဿိမဿေဝါ၊ ဣမသဒ္ဓဿစ၊ ဧသော သုတ်တို့ဖြင့်
စီရင်။ အနုတ္တဝါကျ၌ အံ့နှောင်းရာ 'နေ' ဖြစ်သေး၏။

ဣတ္ထိလိင်၌

အယံ	ဣမာ, ဣမာယော
ဣမံ	ဣမာ, ဣမာယော
ဣမာယ	ဣမာဟိ, ဘိ
အဿာ, ဣမိဿာ, အဿာယ	
ဣမိဿာယ, ဣမာယ	ဣမာသံ, ဣမာသာနံ
ဣမာယ	ဣမာဟိ, ဘိ

(ဆဋ္ဌိ ခုနစ်ရုပ်)

အသံ၊ လူမိသံ၊ အသ္မာ၊

လူမိသ္မာ၊ လူမာယံ

လူမာသု

ဟု သုံးဆယ့်နှစ်ရုပ်ဖြစ်၏။ ။ တေသုဝုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့် သို့ကို
သာပြု၍ အသ္မာ၊ လူမိသ္မာ ပြီးစေ၊ အကြွင်းလွယ်၏။

နပုလ္လိင်၌... လူမသိဒဓိသိသု နပုံသကော၊ သုတ်ဖြင့် ဝိကပ်
လူဒ်ပြု၍ လူဒံ၊ လူမံ၊ လူမာနံ။ လူဒံ၊ လူမံ၊ လူမာနံ။ အနေန၊ လူမိနာ-
စသည် ပုလ္လိင်နှင့် တူ၏။

အမုသဒ္ဓါ ပုလ္လိင်၌

အသု၊ အမု

အမူ

အမုံ

အမူ

အမုနာ

အမူဟိ၊ ဘိ၊ အမူဟိ၊ ဘိ

အမုဿ၊ အဒုဿ

အမူသံ၊ အမူသာနံ၊ အမူသံ၊

အမူသာနံ

အမုသ္မာ၊ အမုမ္မာ

အမူဟိ၊ ဘိ၊ အမူဟိ၊ ဘိ

(ဆဋ္ဌိ ခြောက်ရုပ်)

အမုသ္မိ၊ အမုမ္မိ

အမူသု၊ အမူသု

သု သုံးဆယ့်နှစ်ရုပ် ဖြစ်၏။ ။ အမုဿမောသံ၊ အမုဿာဒံ
ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ တို့ဖြင့် စီရင်။

လူတ္ထိလိင်၌

အသု၊ အမု

အမူ၊ အမူယော

အမူ

အမူ၊ အမူယော

အမုယာ

အမုဿာ, အမုယာ

အမူဟိ, ဘိ, အမူဟိ, ဘိ

အမူသံ, အမူသာနံ, အမူသံ,
အမူသာနံ

အမုယာ

(ဆဋ္ဌိ ခြောက်ရုပ်)

အမူဟိ, ဘိ, အမူဟိ, ဘိ

အမူသံ, အမူယံ

အမူသု, အမူသု

ဟု သုံးဆယ့်သုံးရုပ် ဖြစ်၏။

နပုလ္လင်၌

အမုဿာဒုံ၊ သုတ်ဖြင့် အဒုံပြု၍ အဒုံ၊ အမူ, အမူနိ။ အဒုံ၊
အမူ, အမူနိ။ အမူနာ-စသည် ပုလ္လင်နှင့် တူ၏။

၎င်းဇာမုသဒ္ဓါ နောင် သဗ္ဗတော ကော၊ သုတ်ဖြင့် ‘က’
အက္ခရာလာလျှင် အမုကော၊ အမုကာ၊ အမုကံ။ အသုကော၊
အသုကာ၊ အသုကံ- စသည်ဖြင့် ပုရိသာဒိ၊ ကညာဒိ၊ စိတ္တာဒိ
ဂိုဏ်း၌ ဖြစ်၏။

ကိသဒ္ဓါပုလ္လင်၌

ကော

ကေ

ကံ

ကေ

ကေန

ကေဟိ, ဘိ

ကဿ, ကိဿ

ကေသံ, ကေသာနံ

ကဿာ, ကမ္ဘာ

ကေဟိ, ဘိ

ကဿ, ကိဿ

ကေသံ, ကေသာနံ

ကသ္မိံ, ကိသ္မိံ, ကမ္မိံ, ကိမ္မိံ

ကေသု

ဟု နှစ်ဆယ့်လေးရုပ် ဖြစ်၏။

ကိဿကပေစ၌ စသဒ္ဒါ သေသယုစ-စသည်ဟူ၍ဖြင့် စီရင်။
ကိဿ, ကိသ္မိ, ကိမ္ဘိ-တို့၌ နိဂ္ဂဟိတ်ကို ဗျဉ္ဇနေစ။ သုတ်ဖြင့် ချေ။

ဣတ္ထိလိင်၌

ကာ၊ ကာ, ကာယော။ ကံ၊ ကာ, ကာယော။ ကာယ-စသည်
ယဗ္ဗနှင့် တူ၏။

နပုလ္လိင်၌

ကိံ, ကာနိ။ ကိံ, ကာနိ။ ကေန-စသည် ပုလ္လိင် နှင့် တူ၏။

စိနိပါတ်နှောင်းရာ၌ ကောစိ၊ ကာစိ၊ ကိဉ္စိ-စသည်, ယသဒ္ဒါ
ရှေးရှိပြန်လျှင် ယောကောစိ၊ ယာကာစိ၊ ယံကိဉ္စိ- စသည်,
သမာသဖြစ်ရာ၌ ကောနာမော၊ ကိ နာမော ဥပဇ္ဈာယော။
ကာနာမာ၊ ကိ နာမာ ဣတ္ထိ။ ကိ နာမံ၊ ကိ နာမံ ကုလံ-စသည်
လိင်သုံးပါး၌ ဖြစ်၏။ နာမသဒ္ဒါကြောင့် ကိသဒ္ဒါကို သုတ်ကြီး
ဖြင့် ကော, ကာ, ကံ ပြု။

ပုံ, ထိ၌ အံ နှောင်းရာ ကဉ္စိ, ယံကဉ္စိ သင့်လျက် ကိဉ္စိ,
ယံကိဉ္စိ ပျက်နေတတ်၏။

ကော တီသု သင်္ချာတုလျာ၊
တုလျာ.သဟာယ မိဿနေ။

(၁၃) ပုံ, ထိ-၌ အံနှောင်းရာ . . . ၌, ယံကဉ္စိ ဖြစ်သင့်လျက် ကိဉ္စိ
ယံကဉ္စိ ဟု ပျက်နေတတ်သည်။ နပုံ-သိအံ၌သာ ကိဉ္စိ, ယံကိဉ္စိ
သင့်သည်။ ဣမနှင့် တတို့ နောင်တော သက်၍ ဣတော
တတော သာ သင့်လျက် ယောကိဉ္စိ ဣတတ္ထတော ရှိရာ
သ်ကို စ ဖတ်၍ ဣလည်း ပို၍ ဣတော စိတော ပျက်သည်။ ဤမှ
ထိုမှ ဟူသော အနက်ကို သတိပြု။

သေဋ္ဌသစ္စသစ္စမုချေသု၊

အပ္ပမိ ကောဝလေပိစ။

ဟူသော တစ်ဆယ့်တစ်နက်တို့တွင် သင်္ချာ၊ တုလျ၊ အတုလျ၊ အသဟာယ - လေးနက် တို့၌ တပုဒ်တည်း ဖြစ်သော် လည်းကောင်း၊ ကော-က၊ဟု ဝိစ္ဆာသမာသံ ဖြစ်သော်လည်းကောင်း ကောဝုစသော။ ကောဝုစ ကတရသဒ္ဓါနှင့် တူ၏။ အညအနက်၌ ဗဟုဝုစသော၊ ဗဟုဝုစ သဗ္ဗသဒ္ဓါနှင့် တူ၏။ ဗိဿနအနက်၌ကား သဗ္ဗနာမ် မဟုတ်၊ ဝုစ နှစ်ပါးရှိ၏။ သော တေန ကော ဘဝတု၊ ပညာလောစ ဝိဒေဟောစ၊ ဥဘော ကော ဘဝန္တု တေ။ ။ပုံစံ။

သေဋ္ဌသစ္စ-စသော အနက်တို့၌ ပြယုဂ်ပုံစံကို ရှာဖွေဆင်ခြင်၍ ယူ။ ကေသဒ္ဓါ နောင် က၊ အက္ခရာ လာမူ “ကေကော၊ ကေကာ၊ ကေကံ” စသည်ဖြင့် ပုရိသ၊ ကညာ၊ စိတ္တ နည်းတူ၏။ သုတ်ကြီးဖြင့် အာကိ ပစ္စည်း သက်မူ ကောကိ ပုရိသော၊ ကောကိနိ ဣတ္ထိ၊ ကောကိ ကုလံ-စသည် ဖြစ်၏။

ဥဘသဒ္ဓါ လိင်သုံးပါး၌ ဗဟုဝုစသော။

ဥဘော၊ ဥဘော။ ဥဘော၊ ဥဘော။ ဥဘောဟိ၊ ဘိ၊ ဥဘောဟိ၊ ဘိ။ ဥဘိန္နံ။ (ပညမိ၊ ဆဋ္ဌိလည်း ငါးရပ်။)၊ ဥဘောသု၊ ဥဘောသု-ဟု တစ်ဆယ့်ခြောက်ရပ် ဖြစ်၏။ တဘော ယောနမောတု၊ ၌ တုသဒ္ဓါ၊ ဥဘာဒိတော နမိန္နံ၊ တေသုဝုဒ္ဓိ-စသည်တို့ဖြင့် ဝိရင်။

ဥဘယသဒ္ဓါ လိင်သုံးပါးပင်။ ယောကို ဩပြု၍ ဥဘယောဟု ဖြစ်၏။ အကြွင်း သဗ္ဗနှင့်တူ၏။

ဒွိသဒ္ဒါ-စသည်လည်း ဗဟုဂုဏ်သာ။

ဒွေ၊ ဒုဇေ။ ဒွေ၊ ဒုဇေ။ ဒွိဟိ၊ ဘိ၊ ဒွိဟိ၊ ဘိ။ ဒွိန္ဒ၊ ဒုဝိန္ဒ။ (ပဉ္စမီ၊ ဆဋ္ဌိ
ခြောက်ရပ်။) ဒွိသု၊ ဒွိသု။

ဟုလိုင်သုံးပါး၌ပင် တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်စီ ဖြစ်၏။ ။ ယောသုဒ္ဓိန္ဒ
ဒွေ၊ ၎င်း၌ စ သဒ္ဒါ၊ နောစ ဒွါဒိတော နိမိ- စသည်တို့ဖြင့်
စီရင်။

တိသဒ္ဒါ ပုလ္လိင်၌

တယော။ တယော။ တိဟိ၊ ဘိ၊ တိဟိ၊ ဘိ။ တိဏ္ဍ၊
တိဏ္ဍန္ဒ။ (ပဉ္စမီ၊ ဆဋ္ဌိ ခြောက်ရပ်။) တိသု၊ တိသု။

ဟု တစ်ဆယ့်ခြောက်ရပ် ဖြစ်၏။ ။ တိစတုဏ္ဍ၊ ဣဏ္ဍမိဏ္ဍန္ဒ-
စသည်တို့ဖြင့် စီရင်။

ဣတ္ထိလိင်၌ တိဿော။ တိဿန္ဒ။ နပုလ္လိင်၌ တိဏိ တို့သာ
ထူးကုန်၏။ နောစ ဒွါဒိတော၊ ၌ စသဒ္ဒါဖြင့် ‘သ’ နှစ်လုံးဆင့်
နှင့် သံ လာ၍ တိဿန္ဒ ပြီးစေ။

စတုသဒ္ဒါ ပုလ္လိင်၌

စတ္တာရော၊ စတုရော။ စတုဟိ၊ ဘိ၊ စတုဟိ၊ ဘိ၊ စတုဗ္ဗိ။

စဟုဏ္ဍ(ပဉ္စမီ၊ ဆဋ္ဌိ ခြောက်ရပ်။) စတုသု၊ စတုသု။

ဟု တစ်ဆယ့်ရှစ်ရပ်ဖြစ်၏။

ဣတ္ထိလိင်၌ စတဿော၊ စတဿန္ဒ။ နပုလ္လိင်၌ စတ္တုရိ
တို့သာ ထူးပြား၏။ ။ စတုရော၊ စတုဗ္ဗိ၊ စတဿန္ဒ တို့ကို
ဩသရေစ၊ ၌ စသဒ္ဒါ၊ သန္တသဒ္ဒဿ သော၊ ၌ ဘေဗောစန္တ
ယောဂဝိဘာဂ၊ ပဉ္စာဒိန မတ္တံ ၌ ဘာဝနိဒ္ဒေသတို့ဖြင့် စီရင်။

ပဉ္စ သဒ္ဓါ ခြံ

ပဉ္စာဒီန မကာရော၊ ပဉ္စာဒီနမတ္တံ စသည်တို့ဖြင့် စီရင်၍
 ပဉ္စ။ပဉ္စ။ပဉ္စာဒီ,တိ။ ပဉ္စန္ဒ။ပဉ္စဟိ,တိ။ ပဉ္စန္ဒ။ပဉ္စသု-ဟု ကိုးရပ်
 ဖြစ်၏။ ။ အဋ္ဌာရသတိုင်အောင် လိင်သုံးပါး၌ နည်းတူ။

(၁) ဒွါ.ဒယော အဋ္ဌာရသန္တာ၊
 တိလိဂေ ဗဟု ဝါစကာ။
 ဝိသတျာဒီ နဝုတျန္တာ၊
 ဣတ္ထိ-လိဂေက ဝါစကာ။

(၂) ကောဋိတ္ထယ. ကောဘဏိယော၊
 ဣတ္ထိ-လိဂေ ဒွိဝါစကာ။
 သတာ.ဒီ ယာဝါ.သချေယျ၊
 နပုံသကေ ဒွိဝါစကာ။

* အဋ္ဌာရသန္တာ သချေယျ၊
 သချာ ကောဒယော တိသု။
 သချာနေတုစ သချေယျ၊
 ကေတ္တေ ဝိသတာဒယော။
 ဝဏ္ဏဘေဒေ ဗဟုတ္ထေပိ၊
 ဟာ အာနဝုတိ နာရိယံ။

ကောဒယော၊ ကေ အစရှိကုန်သော။ အဋ္ဌာရသန္တာ၊
 အဋ္ဌာရသ အဆုံးရှိကုန်သော။ သချာ၊ သချာ သဒ္ဓါတို့သည်၊
 သချေယျ၊ သချေယျဒြပ်၌။ ကေတ္တေ၊ ကေဝုန်၌။ တိသု၊လိင်
 သုံးပါးတို့၌။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ တု၊ထိုမှတစ်ပါး။ ဝိသတာဒယော၊

ဝိသကာဒိ အသင်္ချေယုန္တသင်္ချာတို့သည်။ သင်္ချာနေစ၊ သင်္ချာဌ်
 လည်းကောင်း။ သင်္ချေယုစ၊ သင်္ချေယုဒြပ် ဌ်လည်းကောင်း။
 ဧကတ္ထေ၊ ကေဝုစ်ဌ်။ ဟောန္တ၊ ကုန်၏။ ဝဂ္ဂဘေဒေ၊ ဝဂ္ဂဘေဒ
 ဖြစ်လတ်သော်။ ဗဟုတ္ထေပိ၊ ဗဟုဝုစ်ဌ်လည်း ဖြစ်ကုန်၏။ အာ-
 နဝုတိ၊ နဝုတိ တိုင်ရုံသော။ တာ၊ တိုဝိသကာဒိ သင်္ချာတို့သည်။
 နာရိယံ၊ ဣတ္ထိလိင်ဌ် ဖြစ်ကုန်၏။ ။ဟူ၍လည်းမှတ်။

တုမှသဒ္ဒါ

တု၊ တုဝံ	တုမေ၊ တုမံ၊ တုမှာနံ၊ ဝေ၊
တံ၊ တစံ၊ တုဝံ၊ တံ	တုမေ၊ တုမံ၊ တုမှာနံ၊ တုမှာကံ၊ ဝေ၊
တယာ၊ တုယာ၊ တေ	တုမေဟိ၊ ဘိ၊ ဝေ၊
တဝ၊ တုယံ၊ တုမှံ၊ တေ	တုမှာကံ၊ တုမှံ၊ ဝေ၊
တယာ၊ တုယာ	တုမေဟိ၊ ဘိ
(ဆဋ္ဌိ ခြောက်ရပ်)	
တယိ၊ တုယိ	တုမေသု
ဟု လေးဆယ့်နှစ်ရပ် ဖြစ်၏။	

အမှသဒ္ဒါ

အဟံ၊	မယံ၊ အမှံ၊ အမှာနံ၊ အမေ၊ နေ၊
မံ၊ မမံ	အမှာကံ၊ အမှံ၊ အမှာနံ၊ အမေ၊ နေ၊
မယာ၊ မေ	အမေဟိ၊ ဘိ၊ နေ၊
မမ၊ မယံ၊ အမှံ၊ မမံ၊ မေ	အမှာကံ၊ အသွာကံ၊ အမှံ၊ နေ၊
မယာ	အမေဟိ၊ ဘိ

(ဆဋ္ဌိ ခြောက်ရပ်)

မယိ

အမေသု၊ အသေသု

ဟု လေးဆယ့်နှစ်ရပ်ပင် ဖြစ်၏။ ၎င်းရပ်တို့ကိုတို့မဟံ သိမ္မိစ၊ ၎င်း၌ စသဒ္ဓါ။ သဗ္ဗနာမကာရ တေ ပထမော၊ ဝါယောပ္ပထမော၊ ၌ ဝါသဒ္ဓါ၊ ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော၌ ဗဟုဝစ သု၊ သဒ္ဓါ၊ တံ မမံမိ၊ တံ မမဉ္ဇ နပ၊ တုမ္ဘယ တုဝံ တုမံမိ၊ ဝါယောပ္ပထမော၊ ပဒတော ဒုတိယာ၊ နာမိ တယာမယာ၊ တယာ တယိနံ၊ န အံမိ၊ ဝါတတိယေစ၊ ဗဟုဝစနေသု ဝေါနော၊ တဝ မမ ခဿ၊ တုယု မယုဉ္ဇ၊ သဿ၊ တေ မေကဝစနေသုစ၊ တုမ္ဘမေတိ နမာကံ၊ ၎င်း၌ ယောဂဝိဘာဂ၊ အမ္ဘတုမ္ဘန္တ၊ တုမ္ဘမ္ဘာကံ တယိ မယိ၊ မယိ ယောမိ ပထမေ၊ အမ္ဘယ မမံ၊ သုတ်တို့ဖြင့်စီရင်။ တေသုရုဒ္ဓိ သုတ်ကြီးဖြင့် ‘မ’ကို အသ္မ’ပြု၍ အသ္မာကံ၊ အသေသု ပြီးစေ။

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော သဗ္ဗနာမတို့ နောင် တွာဒယော ဝိဘတ္တိ သညယော သုတ်ဖြင့် ဝိဘတ် အမည်မှည့်အပ်သော တော အစရှိသော ပစ္စည်းသက်လတ်သော်—

*သဗ္ဗသဒ္ဓါ၌ “သဗ္ဗဘော၊ သဗ္ဗတြ၊ သဗ္ဗတ္ထ၊ သဗ္ဗမိ၊ သဗ္ဗဒါ၊ သဒ္ဓါ” ခြောက်ရပ်။

*ယသဒ္ဓါ၌ “ယဘော၊ ယတြ၊ ယတ္ထ၊ ယဟိ၊ ယဒါ” ငါးရပ်။

*တသဒ္ဓါ၌ “တဘော၊ တတြ၊ တတ္ထ၊ တဟိ၊ တဟံ၊ တဒါ၊ တဒါနံ” ခုနစ်ရပ်။

*တေသဒ္ဓါ၌ “အဘော၊ ဧဘော၊ အတြ၊ အတ္ထ၊ ဧတ္ထ” ငါးရပ်။

*လူမ သဒ္ဒါ၌ “လူတော၊ လူဟ၊ လူမ၊ တောရဟိ၊ အရဲနာ၊ လူဒါနီ” ခြောက်ရပ်။

*ကိံ သဒ္ဒါ၌ “ကုတော၊ ကုတြ၊ ကုတ္ထ၊ ကတ္ထ၊ ကု၊ ကုဟိံ၊ ကုဟံ၊ ကဟံ ကုဟိဉ္စနံ၊ ကဒါ၊ ကုဒါစနံ၊ ကရဟိ” တစ်ဆယ့် နှစ်ရပ် ဖြစ်၏။

သဗ္ဗာ.ဒိတော တော၊တြ၊ထ၊မိ၊စ၊ဟိံ၊ဟံ၊ဟ၊မ၊ဟိဉ္စနံ။
ဒါ၊ဒါစနံ၊ဒါနီ၊ရဟိ၊ ရနာ.ဟိ ဒသ ပဉ္စစ။

*သဒ္ဒါတိုင်းမှ၊ တော သက်ရ၏။ သဗ္ဗနောက် တြ၊ ထ၊မိ၊နှင့် ဒါ၊ ယ-မှာ တြ၊ထ၊ ဟိံ၊ ဒါ ကျ၏၊ တ-နောက်မှာ တြ၊ ထ၊ဟိံဟံ၊ဒါ၊ ဒါနီပါတည်း၊ တော တြ၊ထ၊ နောင် လူမ-မှာ ဟ၊ မ၊ ရဟိ၊ ဒါနီ၊ ရနာ၊ ကိံ နောင်မှာ တြ၊ ထ၊ပ၊ဟိံ၊ဟံ၊ ဟိဉ္စနံနှင့်၊ ဒါစနံ ဒါ၊ ရဟိပါတိုး၊ သက်ရနိုးသည်...ရှေးရိုး ကျမ်းညီ မလွဲ တည်း။ (မာဂဓ၊မြန်မာ သင်္ဂဟဂါထာနှစ်ပုဒ်။)

အညတြ၊ထ၊ဒါ။ ပုဗ္ဗတြ၊ထ။ ပရတြ၊ထ။ အပရတြ၊ထ။
အဝတြ၊ထ။ ကေတြ၊ထ၊ဒါ။ ဥဘယတြ၊ ဥဘယတ္ထ- စသည်တို့ ကြွင်းသေးသည်ကိုလည်း သတိပြု။

တောပစ္စည်းကား သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်နောင်သာ မဟုတ်။ အနိစ္စ တော၊ ဒုက္ခတော၊ပုရိသတော၊ လူတ္ထိတော၊ ကညတော၊ ဇမ္ဗု တော-စသည်ဖြင့် နာမ်ပုဒ်တို့နောင်မှာလည်း သက်ရ၏။

နာမ်ဂိုဏ်းပြီး၏။

သရုပ်ခွဲနှင့်တကွ နာမ်သုတ်နက် ပြီး၏။

၃-အာချာတ်

(၁) အထ ပုဗ္ဗာနိ ဝိဘတ္တိနံ ဆ ပရဿ ပဒါနိ။

အထ၊ ရွှေစကား၏ အခြားမဲ့ အနန္တရ ဤကလေးမှ၊
ပဋ္ဌာယ၊ စတည်၍။ ဝိစုမာနာနံ၊ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကုန်သော၊
ဝိဘတ္တိနံ၊ ဝိဘတ်ရှစ်သွယ်တို့တောင်။ ဝါ၊ တို့၏။ ပုဗ္ဗာနိ၊ ရွှေရှေ့ဖြစ်
ကုန်သော။ ဆ၊ ခြောက်ပုဒ် ခြောက်ပုဒ်တို့သည်။ ဝါ၊ လေးဆယ့်
ရှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပရဿ-ပဒါနိ၊ ပရဿပုဒ် မည်ကုန်၏။ ဝါ၊
ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ တိ၊ အန္တိ၊ သိ၊ ထ၊ မိ၊ မ-အစရှိသည်
ကား ပုံစံတည်း။

(၂) ပရာ ဣတ္တနောပဒါနိ။

ပရာဏိ၊ နောက်နောက် ဖြစ်ကုန်သော။ ဆ၊ တို့သည်။ ဝါ၊
တို့သည်။ အတ္တနောပဒါနိ၊ အတ္တနော-ပုဒ်မည်ကုန်၏။ ။ တေ၊
အန္တိ၊ သေ၊ ဝေ၊ ဝေ၊ မေ-အစရှိသည်တို့ကား ပုံစံတည်း။

(၃) ဒွေဒွေ ပထမ၊ မဇ္ဈိမ၊ ဣမ ပုရိသာ။

ဒွေဒွေ၊ ကေဝုဏ်၊ ဗဟုဝုဏ် နှစ်ပုဒ် နှစ်ပုဒ်တို့သည်။ ပထမ၊
မဇ္ဈိမ၊ ဣမ ပုရိသာ၊ ပထမ ပုရိသ်၊ မဇ္ဈိမ ပုရိသ်၊ ဥတ္တမ ပုရိသ်
မည်ကုန်၏။

---

(၁) တိ၊ အန္တိ၊ မိ၊ မကို တိ မဟည်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိ၊ မကို ပရဿပုဒ်
အမည်မှည့်။ တိ၊ မ၊ ပြီး၏။

(၂) တေ၊ အန္တိ၊ သေ၊ ဝေ၊ ဝေ၊ မေ၊ ကို-မှေ၊ တည်။ ဤသုတ်ဖြင့်-
မှေ-ကို အတ္တနောပုဒ်အမည်မှည့်။ တေ-မှေ၊ ပြီး၏။

(၃) တိ၊ အန္တိ ကိုတိ၊ အန္တိ တည်၊ သိ၊ ထ ကို သိ၊ ထ တည်။ ဒိ၊ မကို

(၄) သဗ္ဗေသ မေကာဘိဓာနေ ပရောပုရိသော။

သဗ္ဗေသံ၊ အလုံးစုံသော ပုရိသ် နှစ်ပါး၊ သုံးပါး တို့၏။
 ကောဘိဓာနေ၊ တူသော ကာလ ကြိယာကို ဟောခြင်းသည်။
 သတိ၊ ရှိလတ်သော်။ ပရော၊ နောက်ဖြစ်သော။ ပုရိသော၊ ပုရိသ်
 ကို။ ဂဟေတဗ္ဗော၊ ယူအပ်၏။ သောစ တူညီ ပစသိ၊ ပစထဝါ။
 သောစ အဟည ပစာမိ၊ ပစာမ ဝါ။ တူညီ အဟည ပစာမိ၊
 ပစာမ ဝါ။ သောစ တူညီ အဟည ပစာမိ။ ပစာမ ဝါ။ ။ပုံစံ။

မိမ,တည်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိ, အန္တိ နှစ်လုံးကို ပထမ ပုရိသ်။
 သိ,ထ ကို မဇ္ဈိမပုရိသ်။ မိ,မ ကို ဥတ္တမပုရိသ်မှည့်။

(၄) သောစ တူညီ ပစသိ ကို သောစ တူညီ-ပစတည်။ ဇာတ်မှည့်၊
 ဇာတွန် ချေ။ ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ လျဉ်းပါး၍ ဝတ္တမာန်ပရဿပုဒ်
 သက်။ ထိုတွင် သော, တွံ-နာမ, တုမှသဒ္ဓါ နှစ်ပါးတို့၏
 ယှဉ်ရာ နာမယောဂ ပထမ,တုမှယောဂ မဇ္ဈိမပုရိသ်နှစ်ပါး
 တပေါင်းတည်းအားဖြင့် သက်၍ ပစတိ, သိ- ဟု ဖြစ်လှ
 လတ်သော် သဗ္ဗေသမေကာဘိဓာနေ ပရောပုရိသော၊ ပရိ
 ဘာသာ လာသောကြောင့် တုမှယောဂ မဇ္ဈိမ ပုရိသ်သက်။
 ထိုတွင် ဧကဝုဏ်,ဗဟုဝုဏ်နှစ်ပါး တပါးပါး ဖြစ်လှလတ်သော်
 ဧကမိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကဝစနံ၊ ပရိဘာသာနှင့် အညီ ဝတ္တိန္တာ
 အားဖြင့် စယာသိတ နည်းအရ ဧကတ္တကို ဆိုလိုသော
 ကြောင့် ဧကဝုဏ်သိသက်။ အ-သက်။ သောစ တူညီ ပစသိ၊
 ပြီး၏။ ဗဟုမိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဗဟုဝစနံ ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဝတ္တိန္တာ
 အားဖြင့် အင်္ဂါသိတနည်းအရ ဗဟုတ္တကို ဆိုလိုသောကြောင့်
 ဗဟုဝုဏ် ထသက်။ အ,သက်။ သောစ တူညီ ပစထ ပြီး၏။ ။
 သောစ အဟည ပစာမိ၊ ပစာမ-စသည်လည်း နည်းတူ။

ဝိသုဒ္ဓါရုံ ကစွဉ်းသုတ်နက်

တိ, သိ. သိ၊ ထ ဝါ။	} မေ, မေလီ-ချေလေး, ဗချလေး။
တိ, မိ. မိ၊ မ ဝါ။	
သိ, မိ. မိ၊ မ ဝါ။	
တိသိ, မိ-မိ၊ မဝါ။	

တိ, ထ. ထ။	} မေ, ဗမေလီ-ဗချလေး။
တိ, မ-မ။	
သိ, မ-မ။	
တိသိ, မ-မ။	

တိသိ, ထ= ထ။	} မေ, ဗမေလီ-ဗချလေး။
တိ, မိ, မ- မ။	
သိ, မိ, မ-မ။	
တိသိ, မိမ-မ။	

အန္တိ, သိ-သိ၊ ထဝါ။	} ဗမေ, မေလီ-ချေလေး၊ ဗချလေး။
အန္တိ, မိ-မိ၊ မဝါ။	
ထ, မိ-မိ၊ မဝါ။	
အန္တိထ, မိ၊ မိ၊ မဝါ။	

အန္တိ, ထ-ထ။	} ဗမေ, ဗမေလီ-ဗချလေး။
အန္တိ, မ-မ။	
ထ, မ-မ။	
အန္တိထ, မ-မ။	

(ဂ) အတ္တံသိထ-က။
 အတ္တံမိ မ။
 ထ,မိမ-မ။
 အတ္တံထ,မိမ-မ။

} ဗမူ,ဗေမူလီ-ဗချလေး။

(ပ) တိအတ္တံသိ-သိထဝါ။
 တိအတ္တံမိ-မိမဝါ။
 သိထ,မိ-မိမဝါ။
 တိအတ္တံသိထ,မိ-မိမဝါ။

} ဗေမူ,ဗေမူလီ ချေလေး,
 ဗချလေး။

(ဒ) တိအတ္တံထ-ထ။
 တိအတ္တံမမ။
 သိထ,မ-မ။
 တိအတ္တံ သိထ,မ.မ။

} ဗေမူ, ဗမူလီ-ဗချလေး။

(တ) တိအတ္တံသိထ-ထ။
 တိအတ္တံမိမ-မ။
 သိထ,မိမ-မ။
 တိအတ္တံ သိထ,မိမ-မ။

} ဗေမူ,ဗေမူလီ-ဗချလေး။

ဤသို့လျှင် ဝတ္ထုမာန် ပရဿပဒ ဆက္ကဋ္ဌ ဇုဇုပေါင်း ပုရော
 ပုရိသ် လေးဆယ့်ရှစ်ဝါး ဖြစ်၏။ အတ္တနော ပဒဆက္ကဋ္ဌလည်း
 နည်းတူ။ နှစ်ရပ်ပေါင်းမူ ဝတ္ထုမာန်၌ ကိုးဆယ့်ခြောက်ဝါး
 ပဉ္စမိ-စသည့်လည်း ကိုးဆယ့်ခြောက်ဝါးစီ၊ ပိတတ် ရှစ်သွယ်
 လုံး၌ “အဋ္ဌိ,ဆ,သတ္တော၊ အားလုံးနော၊ ပရော ပုရိသ်ပေါင်း”
 ဟူသည့်နှင့်အညီ (၇၆၈)ခုနစ်ရာခြောက်ဆယ့်ရှစ်ဝါး ဖြစ်၏။

ဤပရောပရိသ် ယှက် စက်လှည့်ရာ၌ “နာမမူ၊ တုမူမူလီ။
 နာမမူ၊ အမူမူလီ။ တုမူမူ၊ အမူမူလီ။ နာမ တုမူမူ၊ အမူမူလီ-
 ဟူသော ကာရကပ္ပဓာနနှင့် နာမယောဂမူ၊ တုမူယောဂမူလီ။
 နာမယောဂမူ၊ အမူယောဂမူလီ။ တုမူယောဂမူ၊ အမူယောဂ
 မူလီ။ နာမယောဂ-တုမူယောဂမူ၊ အမူယောဂမူလီ-ဟူသော
 ကြိယပ္ပဓာန၊ အမာခံ မူလမူလီများ၌ ဧမူ၊ဧမူလီ။ ဧမူ၊ ဗမူလီ၊
 ဧမူ၊ဗေမူလီ။ ။ ဗမူ၊ဧမူလီ၊ဗမူ၊ဗမူလီ။ဗမူ၊ဗေမူလီ။ဗေမူ၊ဧမူလီ
 ဗေမူ၊ ဗမူလီ၊ ဗေမူ၊ဗေမူလီ -ဟူသော ကိုးချက်ကို ထည့်သွင်း
 ယောယှက် စက်လှည့်ရာ၏။ (၁) ၌ ချေကား စယာပေက္ခ၊
 ဗချေကား အင်္ဂါပေက္ခ။ (က+ပ)တို့၌ ချေကား သမိပါပေက္ခ၊
 ဗချေကား အင်္ဂါပေက္ခတည်း။

(ဗေမူ၊ဧမူလီ၌ “တိထ၊မိ မိ၊မဝါ။အန္တိသိ၊မိ-မိမ၊ဝါ”ဟူ၍
 လေးဝါရလည်းကောင်း။ ဗေမူ၊ဗမူလီ၌ “တိထ၊မမ။ အန္တိသိ၊
 မ-မ ဟူ၍ နှစ်ဝါရလည်းကောင်း။ ဗေမူ ဗေမူလီ၌ “တိထ၊
 မိမ၊မ။ အန္တိသိ၊ မိမ-မ” ဟူ၍ နှစ်ဝါရလည်းကောင်း ဖြစ်သင့်
 သေး၏။ သို့သော်လည်း ၎င်းတို့ကို “စက္ကဒေသနာဘေဒ”ဖြစ်
 မည်ကြောင့် မယူအပ်ကုန်။ ၎င်းတို့ကိုပါ ယူမူကား ‘အဋ္ဌ၊ နဝ၊
 သော၊ အားလုံးနှော၊ပရောပရိသ်ပေါင်း (၈၉၆)ဖြစ်၏)

(၅) နာမမိပယုတ္တမာနေပိ တုလျာဓိကရဏေ

ပထမော။

တုလျာဓိကရဏေ၊ တူသော ဟည်ရာ အပ္ပဓာန ခြပ်
 သင်္ချာ၊ကာရက အနက် သုံးပါးရှိသော။ နာမမိ၊ တုမူ၊ အမူမူ
 တပါးသော နာမသဒ္ဓါကို။ ပယုတ္တမာနေပိ၊ တိုက်ရိုက် ယှဉ်အပ်

သော်လည်းကောင်း၊ ဂမ္ပမာနေပိ၊ ဆဋ္ဌိ သိအပ်သော်လည်း
ကောင်း။ ပထမော၊ ဓာတ်နောင် ပထမပုရိသ် သက်သည်။ ဟော
တိ၊ ဧ။ ။ ပုရိသော ပစထိ၊ ပုရိသာ ပစန္တိ ဩဒနံ။ ပစတိ၊ ပစန္တိ။
ပုံစံ။

(၅) ပစတိ၊ ကို ပစတည်။ ပစ၊ ပစသဒ္ဒါသည်။ ပါကေ၊ ဣက်
(ချက်) ခြင်း၌။ ဝတ္တတိ၊ ဖြစ်၏။ ဣတိ၊ ဤဓာတ်နက်၌။ ဘူဝါ
ဒယော ဓာတဝေါ၊ ဖြင့် ပစကို ဓာတ်မှည့်။ ဓာတုဿန္တော
လောပေါနေ နသရဿ၊ ဖြင့်ပစဓာတ်၏ အ၊ ကိုချေ (‘ပစ်’ဟု
ဖြစ်၏) ပုရိသော၊ သည်။ ပစတိ၊ ချက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ဤအနက်
၌။ ဓာတု လိင်္ဂဟိ ပရာပစ္စယာ၊ ဓာတ်၊ လိင်္ဂတို့မှ နောက်၌
ဝိဘတ်၊ ပစ္စည်းသက်ရာ၏ဟု ပရိဘာသာ၊ လာသောကြောင့်
ဝိဘတ်သက်။ ထိုဝိဘတ်တွင်လည်း ဓာတ်နောင်သက်ကောင်း
သော ဝိဘတ်အများငြိကပ် လျဉ်းပါးလှလတ်သော် ဝတ္တိစ္ဆာ
နုပုဗ္ဗိကာ သဒ္ဓပ္ပဝတ္တိ၊ ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်
ကို ဆိုလိုသောကြောင့် ဝတ္တမာနာတိအန္တိ၊ ဧ၊ မေ ဖြင့် တိ၊
အန္တိ-စသော တစ်ဆယ့်နှစ်လုံးကို ဝတ္တမာန်မှည့်၍ ကာလေ
လိုက်သော ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္န၊ ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌ ဝတ္တ
မာန်သက်။ ထိုဝတ္တမာန်တို့တွင် ဝတ္တိစ္ဆာအားဖြင့် ပရဿပုဒ်
ကို ဆိုလိုသောကြောင့် အထပုဗ္ဗာနိ-ဖြင့် ရှေ့ခြောက်လုံးကို
ပရဿပုဒ်မှည့်၍ ကတ္တရိ ပရဿာဒံ-ဖြင့် ကတ္တာဒံ၌ ပရဿပုဒ်
သက်။ ထိုတွင်လည်း ဝတ္တိစ္ဆာအားဖြင့် ပထမပုရိသ်ကို ဆိုလို
သောကြောင့် ဒွေဒ္ဒေ-ပုရိသာ၊ ဖြင့် တိ၊ အန္တိ နှစ်လုံးကို ပထမ
ပုရိသ်မှည့်၍ နာမမှိပယုဇ္ဇမာနေပိ ဖြင့် ပုရိသော ဟူသော
နာမသဒ္ဓါနှင့် ယှဉ်ရာ နာမယောဂ ပထမပုရိသ် သက်။
ထိုတွင်လည်း ဧကမှိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကဝစနံ၊ ပရိဘာသာနှင့်
အညီ ဧကဝုဏ်ဆိုလိုသောကြောင့် ဧကဝုဏ် တိ သက်။ ဘူဝါဒိ
တော အ၊ ဖြင့် ဘူဝါဒိဂိုဏ်း ပစ်ဓာတ်မှနောက်၌ အပစ္စည်း

(၆) တုမေ မဇ္ဈိမော။

တုလျာ-ဓိကရဏော၊ သော၊ တုမေ၊ တုမသဒ္ဓါကို။ ပယုဇ္ဇ
မာနေပိ၊ လည်းကောင်း။ ဂမ္ပမာနေပိ၊ လည်းကောင်း။ မဇ္ဈိမော၊
ဓာတ်နေောင်မဇ္ဈိမ ပုရိသ်သက်သည်။ ဟောတိ၊ ။ ။ တွံ၊ ပစသိ၊
တုမေ ပစထ ဩဒနံ၊ ပစသိ၊ ပစထ။ ။ ပုံစံ။

သက်၊ နယေပရံ ယုတ္တေ ဖြင့် သရကင်းသော စကို နောက်
အ၊ သို့ကပ်၊ ပစတိ၊ ပြီး၏။ ။ ဤတရပ်မျှကို နှုတ်ငုံရအောင်
ဆောင်ရမည်။ ။ ပစန္တိကို ပစတည်။ ပစ၊ သည်။ ပါကေ၊ ဤဖြစ်
၏။ ဣတိ၊ ။ ဤ။ ဘူဝါဒယော-ဖြင့် ပစ ကို ဓာတ်မှည့်။
ဓာတုဿန္တော ဖြင့် ပစဓာတ်၏ အ၊ ကို ချေ။ ပုရိသာ၊ ထို
သည်။ ပစန္တိ၊ ကုန်၏။ ဣတိ၊ ။ ဤ။ ဓာတုလိင်္ဂဟိ-ယာ ဖြင့်။ ပေ။
ပုရိသာ ဟူသော နာမသဒ္ဓါ၏ ယှဉ်ရာ နာမယောဂပထမ
ပုရိသ် သက်။ ထိုတွင်လည်း ဗဟုမှ ဝတ္ထဗ္ဗေ ဗဟုဝစနံ၊
ပရိဘာသာနှင့်အညီ ဗဟုဝစကို ဆိုလိုသောကြောင့် ဗဟုဝစ
အန္တိ သက်။ ဘူဝါဒိတော အ ဖြင့် အပစ္စည်းသက်၊ သရ
လောပေါ-ဖြင့်ချေ၊ ခပ်၊ နယေပရံ၊ ဖြင့် ကပ်။ ပစန္တိ ပြီး၏။
ပစကိ၊ ပစန္တိတို့ကိုလည်းနည်းတူတွက်။ ဂမ္ပမာန်နာမသဒ္ဓါ
နှင့် ယှဉ်ရာ “နာမယောဂ ပထမ ပုရိသ် သက်” ဆိုရုံမျှ
တူး၏။

(၆) တွံ၊ ပစသိကို ပစတည်။ ဓာတ်မှည့်၊ ဓာတွန်ချေ၊ (ပစဟုဖြစ်၏)
တွံ၊ သည်။ ပစသိ၊ ချက်တတ်၏။ ဣတိ၊ ။ ဤ။ ဓာတုလိင်္ဂဟိ-
ပရိဘာသာလာသောကြောင့် ဝတ္ထမာနာ ပစ္စုပ္ပန္န၊ ဖြင့် ဝတ္ထ
မာန် ပရဿပုဒ်၊ တုမယောဂ မဇ္ဈိမပုရိသ် ကေပုဒ် သိဝိဘတ်
သက်၊ ဘူဝါဒိတော အ ဖြင့် ဘူဝါဒိကိုက်၊ ပစဓာတ်နေောင်
အပစ္စည်းသက်။ နယေပရံ၊ ဖြင့် သရကင်းသော စ ကို အ၊ သို့

(၇) အမေ့ ဥတ္တမော။

တုလျာ.ဓိကရဏေ၊ သော၊ အမေ့၊ အမှသဒ္ဓါကို။ ပယုဇ္ဇ
မာနေပိလည်းကောင်း။ ဂမ္ပမာနေပိလည်းကောင်း။ ဥတ္တမော၊
ဇာတ်နောင် ဥတ္တမ ပုရိသ သက်သည်။ ဟောတိ၏။ ။ အဟံ
ပစာမိမယံ ပစာမ။ ။ ပုံစံ။

(၈) ကာလေ။

ပရာ၊ နေသင်္ကဆိလတ္တံ၊ ကုန်သော ဝိဘတ် ရှစ်သွယ်ဟူသည်။
ကာလေ၊ သင့်လျော်ရာ ကာလ၌။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၉) ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ။

ပစ္စုပ္ပန္နေ၊ အကြောင်းကို စွဲ၍ ဖြစ်ဆဲသော။ ကာလေ၊
အခါ၌။ ဝါ၊ ကြိယာ၌။ ဝတ္တမာနာ၊ ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည်။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ပစဟံ၊ ပစန္တိလ၊ ပစေ၊ ပစာမေ။ ။ ပုံစံ။

ကပ်။ တွံ။ ပစသိ၊ ပြီး၏။ ။ တုမေ့ ပစထလည်း နည်းတူ မဟုတ်
ဟူသည်သာ ထူး၏။

(၇) အဟံ ပစာမိကို ပစတည်း။ ဇာတ်နက်ကြား ဇာတ်မှည့်၊ ဇာယုန်
ချေ။ အဟံ၊ သည်း ပစာမိ၊ ၏။ ဝတ္တမာနာ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဖြင့်
ဝတ္တမာန်ဝိဘတ် ပရသပုဒ် အမှယောဂ ဥတ္တမ ပုရိသ
ကေဝုဒ် မိ သက်။ ဘူဝါဒိတော အ ဖြင့် အ ပစ္စည်း သက်။
အဟာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု၊ ဖြင့်မိကြောင့် အသရကို အာဒိဃ
ပြု။ နယေ-ဖြင့် သရကင်းသော စ ဗျည်းကို နောက် အာသို
ကပ်။ အဟံ ပစာမိ၊ ပြီး၏။ ယေပစာမလည်း နည်းတူ။ မဟုတ်
မ၊ သက်ရုံမျှ ထူး၏။

(၈) ကာလေ။

ဝတ္ထုမာနာ၊ ယောဂဝိဘာယ-ဖြင့် ပုရေ၊ ပုရာ၊ ယာဓ သဒ္ဓါ
တို့နှင့် ယှဉ်ရာ အနာဂတ်ကာလ၌ ဆက်။ ။ပုရေ ဒိဗ္ဗတိ၊ ပုရာ
ဒိဗ္ဗတိ အ-ဓမ္မော။ ယာဝါ-ဟံ အာဂစ္ဆာမိ၊ တာဝ ဣဓေဝ
ဟောဟိ။ ။ပုံစံ။

(၁၀) အာဏတျာ သိသတ္ထေ နုတ္တကာလေ ပဉ္စမိ။

အနုတ္တကာလေ၊ အနီး၌ ပြောဆိုအပ်သော၊ ဝါ၊ နောက်
ဆုံး၌ ဟောတော်မူအပ်သော ပစ္စုပ္ပန်ကာလ၌။ ဝါ၊ အတိတ်၊
အနာဂတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်ဟု အသီး မသုံးသပ်အပ်သော အနာမဋ္ဌ
ကာလ သာမန်၌။ အာဏတျာ သိသတ္ထေ၊ စေခိုင်းခြင်း

(၉) ရုပ်များရှေးနှင့်တူကြပြီ။ ဒိဗ္ဗတိကို ဒိဝုတည်၊ ဒိဝုသည်။ ကိလာ
ဝိဇီ ဂိဿ၊ ဒိတ္တိ၊ ဂတိသု၊ ကစားခြင်း၊ အောင်နိုင်ခြင်း
တောက်ပခြင်း၊ လားခြင်းတို့၌ ဖြစ်၏။ ဓာတ်မှည့်၊ ဓာတွန်
ချေ။ ဒိဗ္ဗတိ၊ တောက်ပ ထင်ရှားတတ်၏။ ဣတိ၊ ဤ။ ဝတ္ထုမာနာ
ပစ္စုပ္ပန္န ဖြင့်။ ဝတ္ထုမာန်ဝိဘတ်-တိ သက်။ ဒိဝါဒိတော
ယော ဖြင့် ဒိဝါဒိ ဒိဝမှနောက်၌ ယသက်။ တထာကတ္တရိစ၊
ဖြင့် ယပစ္စည်းကို ဓာတွန် ဝှံနှင့် တကွပ်ပြု။ ဒေါဿစ၊ ၌ စ
ဖြင့် ဝ ကို မပြု။ ပရဒ္ဓေဘာဝေါ ဌာနေ ဖြင့် ဣဇ္ဈာယမှ နှောင်း
သော မကို သဒိသဒွေဘော် ပြု၊ ဒိဗ္ဗတိ၊ ပြီး၏ (ဒိပ ဓာတ်
ဖြင့် ဒိဗ္ဗတိလည်းကောင်း၏) အာဂစ္ဆာမိ-စသည် ဂမိဿ-
န္တော၊ သုတ်။ တိဋ္ဌန္တိသည်၊ ဌာတိဌောသုတ်၌ ပြီးလတ္တံ့၊ ခါဒါမိ
ကို ခါဒတည်။ ခါဒ၊ သည်။ ဘက္ခဏေ၊ ခဲ့ခြင်း၌။ ။ ပစာမိ၊
နည်းတူ ပြီးစေ။

၁၀) ဂစ္ဆတု ကို ဂမု တည်။ ဂမုသည်။ ဂတိမှ၊ လားခြင်း၌။ ။ ။
ဓာတ်မှည့်၊ ဓာတွန်ချေ၊ ဂစ္ဆတု၊ သွားချေ။ သွားစေ။ ဣတိ၊ ဤ။

တောင့်တခြင်း အနက်၌။ပဉ္စမိ၊ပဉ္စမိဝိဘတ်သည်။ဟောတိ၊၏။
ကာလသဒ္ဒါလွန်ဖြင့်-

ပဉ္စမိအာဏဗျာသိသ၊သပထ၊ကျောသ၊ယာစနေ။

သမ္ပုစ္ဆာ-ပတ္တနာ၊ဇိဋ္ဌ၊ဗျာမန္တ၊နိမန္တဏေ။

ဟူသောတစ်ဆယ့်တစ်နက်တို့တွင် ကျန် ကိုးနက်ကိုယူ။

(က) ဂါမံ ဂစ္ဆတု ဘော ဒါနီ။

သုခံ တေ ဟောတု သဗ္ဗဒါ။

ဧကိကာ သယနေ သေတု၊

ယာ တေ အဗ္ဗေ အဝါဟရီ။

ဤ အာဏဗျာ သိသဏ္ဌေ - သုတ်ဖြင့်၊ အာဏတ္တိ၌ ပဉ္စမိ
ဝိဘတ်၊ ပရဿပုဒ်၊ နာမယောဂ ပထမပုရိသ် ကေဝုဏ် တု
သက်။ဘူဝါဒိတော အ ဖြင့် အ၊ပစ္စည်းသက်၊ဂမိဿန္တော-
သုတ်ဖြင့် အ၊ပစ္စည်းကြောင့် ဂမိဓာတ်၏ ဖ်ကို နှိပ်နှိပ်နယေ-၊
ဖြင့် နှိပ်ကို အ၊သိုက်။ ဂစ္ဆတု ပြီး၏။ ။ဟောတု၊ ဟူသည်။
ဟူသည်။ သတ္တဝယံ၊ (ထင်ရှားရှိသော ဝတ္ထု၏ ဖြစ်ခဲ့ရာ)
ထင်ရှားခြင်း ကြိယာ၌၊ ၏။ ဓာတ်မှည့်။ အနေကသရ
မဟုတ် (ကေသရ) ဖြစ်သောကြောင့် ဓာတုသန္တော-ဖြင့်
ဓာတုန်မချေရ။ ဟောတု၊ဖြစ်ပါစေ၊ဖြစ်စေသား။ ဣတိ၊ ၌။
ဤသုတ်ဖြင့် အာသိသ အနက်၌-တုသက်။ အပစ္စည်း သက်။
အညေသုစ၊ ဖြင့် ဟူ၏ ဥ၊ ကိုဩ ဝုဒ္ဓိ ပြု၊ လောပဓမ္မတ္တ
မကာရော၊ ဖြင့် ဩ မှ နှောင်းသော အ ပစ္စည်း ကို ချေ။
ဟောတု ပြီး၏။ ။သေတု ကို သိတည်၊သိ သည်။သယနေ၊
လျောင်းခြင်း၌။ ၏။ ဓာတ်မှည့်။ ဟူ နည်းတူ မချေရ။
သေတု၊ အိပ်ရစေသား။ သပထ၌ တု သက်၊ အ ပစ္စည်း

(ခ) တံနုဗန္ဓတု မဟိံသီ၊
ဒဒါဟိ ပဝရံ ဂဇံ၊
ကိန္နုမောဒ အဘိဓမ္မံ ဝါ၊
ဝိနယံဝါ သုဏောမိ ကိံ။

သက်။ သီ၏ ဤ ကို ဧ ဝုဒ္ဓိပြု။ ကွစိဓာတု သုတ်ကြီးဖြင့် နေ
နောက် အ,ကို ချေ၊သေတု ပြီး၏။ ။အနုဗန္ဓတု၊ အနုရှေးရှိ
သောဗန္ဓ (ဗမိ) တည်။ ဗန္ဓ၊သည်။ ဗန္ဓနေ၊ တုပ်နှောင်ချည်
တည်း။ ဖွဲ့စည်းရစ်ပတ် နှစ်ခုစပ်ခြင်း၌၊ ။၏။ ဓာတ်မှည့်။ ဓာတွန်
ချေ။ အနုဗန္ဓတု၊ အစဉ်ဆက်စပ် လိုက်ခပ်ပါစေ။ အက္ခောသန္ဓ
တုသက်။ အပစ္စည်းသက်။ နို့ကို အသို့ကပ်။ အနုဗန္ဓတု ပြီး၏။
(ဗမိ ဖြစ်လျှင် ဓာတွန်ချေပြီး ကွစိဓာတု-ဖြင့် သော်လည်း
ကောင်း၊ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ ဖြင့်သော်လည်းကောင်း အ,မှနောက်၌
နိဂ္ဂဟိတ်လာ၊ ဝဂ္ဂန္တပြု) ။ ။ဒဒါဟိ၊ ဒဒ (ဒါ) တည်၊ ဒဒ၊
(ဒါ) သည်။ ဒါနေ၊ပေးခြင်း၌။ ။၏။ (ဓာတ်မှည့်။ ဓာတွန်
ချေ၊ မချေတို့ကိုဆိုလေ) ဒဒါဟိ၊ ပေးတော်မူပါ။ ယာစနဉ္စ
တုမှယောဂ၊ မဇ္ဈိမပုရိသ် ဧကဝုစ ဟိ သက်။ အပစ္စည်းသက်။
အကာရော ဒီဃံ-ဖြင့် ဟိကြောင့် အရဿကို အာဒီဃပြု။
ဒဒါဟိ၊ ပြီး၏။ (ဒါ-ဖြစ်လျှင် ကွစာဒိဝက္ခာန-ဖြင့် ဒါဒါ ဒွေ
ဘော်ပြု။ ပုဗ္ဗောဟ္တာသော ဖြင့် ရှေးဒါကို အဟ္တာသမှည့်။
ရသောဖြင့် အဟ္တာသဒါ၏ အာဒီဃကို အ ရဿပြု၊ လော-
ပဉ္စေတ္တ-ဖြင့် အပစ္စည်းကိုချေ။ ဒဒါဟိ ပြီး၏။ ။သုဏောမိ၊
သုတည်း၊ သု၊သည်။ သဝနေ၊ နားထောင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၌ဖြစ်
၏။ (ဓာတ်မှည့် စသည်ကိုမဆိုတော့ပြီ။ ဆိုလေ) သုဏောမိ၊
နာရမည်လော၊ သမ္ပ၊စ္စာ၌အမှယောဂ ဥတ္တမပုရိသ် ဧကဝုစ
မိသက်။ သွာဒိတော-ဖြင့် ဣသက်။ အညေသုစ၊ ၌ စ ဖြင့်
ဣ၏ ဥ ကိုဩ ဝုဒ္ဓိပြု။ သုဏောမိပြီး၏။ ။ဟောမိကို ဟောတု

(ဂ) အယ် သုမနုမာလာဝ၊
 ပိယာ ဟောမိ ဘဂဝါဘဓေ။
 ဒေသေတု ဘဂဝါ ဓမ္မံ၊
 ဧဝံ ပုညံ ကရေတု ဘော။

နည်းတူတွက်။ဟောမိ၊ဖြစ်ပါရစေ။ ဖြစ်ရလို၏။ပေး။ပတ္ထိနာ၌
 ဥတ္တမပုရိသ် မိသက်။ ဒေသေတု၊ဒိသ-ဒိသီတည်။ဒိသ (သီ)
 သည်။ (စု)ဥစ္စာရဏေ၊ ရွတ်ခြင်း၌၊ ၏။ ဒေသေတု၊ဟော
 တော်မူစေလိုပါသည်။အဇ္ဈေသန၌ တုသက်။စုရာဒိတော-ဖြင့်
 စုရာဒိ၊ ဒိသ (သီ) မှနောက်၌ ဏေ သက်။ ကာရိတံဝိယ-ဖြင့်
 ဏေကို ကာရိတ်မှည့်။ အသံယောဂန္ထသ-ဖြင့် ဏေကြောင့်
 သံယုဂ် အဆုံး၌ မရှိသော ဒိသ်ခေတ်၏ ဣကို ဧဝံခွံပြု။ ကာရိ
 တာနံ ဏောလောပံဖြင့် ကာရိတ်၏ ဏ် အနုဗန်ကိုချေ။သ်ကို
 သို့ကပ်။ဒေသေတု၊ပြီး၏။ကရေတု၊ကရတည်။ကရ၊သည်။
 ကရဏေ၊ပြုခြင်း၌။၏။ကရေတု၊ပြုရမည်။ဝိစိ၌တုသက်၊တ-
 နာဒိတော-ဖြင့်တနာဒိကရမှနောက်၌ဩသက်။ရိဩကပ်။က
 ရေတု ပြီး၏။ အာဂစ္ဆတု၊ အာပုဗ္ဗဂမုတည်။အာဂစ္ဆတု၊
 လာပါ၊ ကြွပါ၊ အာမန္တန၌ တုသက်။ နိသိဒ္ဓတု၊ နိပုဗ္ဗသဒ္ဓ
 တည်။သုဒါသည်။ဝိသရဏဂတုဝသာဒနေသု၊ရွေ့ ရှားခြင်း၊
 လားခြင်း၊ ကျိန်ခြင်းတို့၌။ ၏။ နိမန္တန၌ တုသက်။ အ
 ပစ္စည်းသက်။ သဒဿသိဒ္ဓတ္တံဖြင့် သဒ်ကို သိဒ်ပြု။ဒ် အ၊ကပ်။
 နိသိဒ္ဓတု ပြီး၏။ ။အဓိဝါသတု၊ အဓိပုဗ္ဗဝသ တည်။ဝသ၊
 သည်။ နိဝါသေ၊ နေခြင်း၌။ ၏။အဓိဝါသေတု၊စိုးအုပ်၍နေ
 စေတော်မူပါ။ လက်ခံသာယာတော်မူပါ။ ဣတိ၊ ၌။ဓာတု-
 လိင်္ဂေဟိ-ပရိဘာသာလာသောကြောင့် ဓာတူဟိ ဏေဏာယ
 ဖြင့် ဟေတုကြိယာ၌ ဏေ သက် ကာရိတ်မှည့်။ အသံယော-
 ဂန္ထသ ဖြင့် ဏေကြောင့် အသံယောဂန္ထဝ၏ အ၊ကို အာ

(ဃ) အာ ဂစ္ဆတု ဘဝံ ဧတ္ထ၊
 နိဿိဒတု ဒေမာသနံ၊
 အဓိဝါသေတု မေ ဘတ္တံ၊
 ဘဂဝါ သွာတနာယ တံ။ ။ပုံစံ။

(၁၁) အနုမတိ-ပရိကပ္ပံ-ဧတ္ထေသု သတ္တမီ။

အနုတ္တ-ကာလေ၊ ဌံ။ ဝါ၊ ဌံ။ အနုမတိ-ပရိကပ္ပံ-ဧတ္ထေသု၊
 ခုဋ်လွှတ်စုံစမ်းခြင်း၊ ဖြစ်ဖို့ရန်ကိုကြံစည်ခြင်းအနက်တို့၌။ သတ္တမီ။
 သတ္တမီဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၏။ ။အတ္ထံ သဒ္ဓါလွန်ဖြင့်--

သတ္တမီ အနုမတု၊ ဧတ္ထ၊ ပရိကပ္ပေစ ဝတ္တတိ။

သမ္ပုစ္ဆာ-ပတ္တနာ-ဇ္ဈိဌ၊ ဝိဓ္ဓာ-မန္တ-နိမန္တဏေ။

ဟူသော ရှစ်နက်တို့တွင် ကျန်ခြောက်နက်တို့ကိုယူ။

(က) ဂစ္ဆေယျာသိ တုဝံ ဂါမံ၊
 ဘဝေယျ အရဟာ အယံ။
 ကိန္နု ဘော ဓမ္မမဇ္ဈေယျံ၊
 ဥဒါကု ဝိနယံ နုကိံ။

ဝုဒ္ဓိပြု။ ကာရိတာနံဖြင့်ဏ်အနုမန်ချေသ်ဧကပ်း (အဓိဝါသေ)
 ဓာတုပစ္စယေဟိသုတ်ဖြင့်ဓာတုနိဒ္ဓိဌပစ္စည်း။ (ဝိကတိဓာတ်)
 တို့မှနောက်၌ ဝိဘတ်သတ်ရာ၏ ဟု ပရိဘာသာ လာသော
 ကြောင့် ဤသုတ်ဖြင့်နိမန္တဏ တုသက်၊ အဓိဝါသေတုပြီး၏။

(၁၁) ဂစ္ဆေယျာသိ၊ ဂမ္မ+ယျာသိတည်း။ ဂစ္ဆေယျာသိ၊ သွားချင်
 သွားတော့။ အနုမတိ၌ ယျာသိ သက်။ ။ဘဝေယျံ၊ ဘူ+
 ယျ၊ ဖြစ်လောက်ရာ၏။ ပရိကပ္ပံ၌ ယျသက်။ ။အဇ္ဈေယျံ၊
 အဓိ-ဇု+ယျံ။ ဣတည်း။ အဇ္ဈယနေ၊ ရွတ်ဆိုခြင်း၌။ ။၏။

(ခ) ပရဒါရံ န ဂစ္ဆေယျံ၊
 အဇ္ဈာပေယျာသိ မာဏဝံ။
 ဧဝံ ဂစ္ဆေယျ ဂါမံ ဘော၊
 နိသိဒ္ဓေယျ ဘဝံ ဣဓ။
 ဘဝံ ဘုဉ္ဇေယျ ဂါမသ္မိံ၊
 ပယောဂါမေ ယထာက္ကမံ။ ။ပုံစံ။

(၁၂) အပ္ပစ္စက္ခေ ပရောက္ခာတီတေ။

အပ္ပစ္စက္ခေ၊ ဣန္ဒြေ၏ ရှေးရှု မဟုတ်သော။ ဝါ၊ မျက်ကွယ်
 ဖြစ်သော။ အတိတော၊ လွန်၍ သွားပြီးသော။ ဝါ၊ အဘိတ်ဖြစ်
 သော။ ကာလေ၊ ကာလ၌။ ပရောက္ခာ၊ ပရောက္ခာ ဝိဘတ်သည်။

အဇ္ဈေယျံ၊ သရဇ္ဈာယ်ရအံလော၊ သမ္ပန္နန္တံ ဧယျသက်။
 ဣဝဏ္ဏော ယံနဝါ၊ ဖြင့် ကြောင့် ဣကို ယံ ပြု။ ယံ ကော်။ ဣ
 ချေ။ ဓိယေကပ်။ ယဝတံ-၌ ကာရဖြင့် ယပင့်ရှိသော ဓိကို
 ဖြုပြု။ အသဒိသဒ္ဓေဘော်ပြု။ (အဇ္ဈောအဓိ၊ ဖြင့် အဇ္ဈပြု။ ခွင်း၊
 ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်) အဇ္ဈေယျံပြီး၏။ ဂစ္ဆေယျံ၊ ဂမု+ဧယျံ။ ပစ္ဆန္နာ
 ၌ ဧယျသက်၊ အဇ္ဈာပေယျာသိ အဇ္ဈာပေ+ဧယျာသိ။
 သရဇ္ဈာယ်စေပါ။ အဇ္ဈိဌ၌ ဧယျာသိ။ အဇ္ဈာပေ၊ အဓိ-ဇ္ဈ+
 ကာပေ။ ဟေတုကြိယာ၌ ကာပေ သက်။ ။ ဂစ္ဆေယျံ၊ ဂမု+
 ဧယျံ။ သွားရမည်။ ဝိမိ၌ ဧယျသက်။ ။ နိသိဒ္ဓေယျံ၊ နိ-သဒ္ဓ+
 ဧယျံ။ လာ၊ ထိုင်ပါ။ အာမန္တနံ ၌ ဧယျသက်။ ။ ဘုဉ္ဇေယျံ၊
 ဘုဇ+ဧယျံ။ ဘုဇသည်။ ပါလန ဗျဝဟာရေသု၊ စေ-င့်ခြင်း၊
 စားခြင်းတို့၌။ ။ ဘုဉ္ဇေယျံ၊ သုံးဆောင်လှည့်ပါ။ နိမန္တဏံ ၌
 ဧယျ သက်၊ ရှုဓာဒိတော-ဖြင့် အပစ္စည်းသက်၊ ရှေ့လည်း
 နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ ဝဂ္ဂန္တပြု၊ ၌ ကော်။ ဘုဉ္ဇေယျံ ပြီး၏။

ဟောတိ၊ ဧ။ ။ သော ကိရာဟ ဣမံ ဝါစံ၊ တေ ကိရာဟ
ဣမံ စပိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၃) ဟိယျောပဘုတိ ပစ္စက္ခေ ဟိယုတ္တနီ။

ဟိယျောပဘုတိ၊ ယမန်နေမ္မ စ၍။ ပစ္စက္ခေ၊ ဣန္ဒြေ၏
ရှေးရှုလည်း ဖြစ်သော။ အ-ပစ္စက္ခေ၊ ဣန္ဒြေ၏ ကွယ်ရာလည်း
ဖြစ်သော။ အတိတေ၊ သော၊ ကာလေ၌။ ဟိယုတ္တနီ၊ ဟိယုတ္တနီ
ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။ သော အဂမာ၊ တေ အဂမ္မ ။ ပုံစံ။

(၁၄) သမိပေဇ္ဇတနီ။

အဇ္ဇေပွဘုတိ၊ ယနေမ္မ စ၍။ ပစ္စက္ခေ၊ သော။ အ-ပစ္စက္ခေ
သော။ သမိပေ၊ အနီးမှ စသော။ အတိတေ၊ သော။ ကာလေ၌။
အဇ္ဇတနီ၊ အဇ္ဇတနီဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ဧ။ ။ သော အဂမိ။
တေ အဂမ္မ။ ပုံစံ။

(၁၂) အာဟ၊ မြူ+အ။ မြူသည်။ ဗျတ္တိယံ၊ ဝိသသော၊ ဝါစာယံ၊
ဝစိဘေဒသဒ္ဓ၌။ ဧ။ အာဟ၊ ဆိုပြီတဲ့။ ဤသုတ်ဖြင့် မျက်ကွယ်
အတိတ်၌ ပရောက္ခာဝိဘတ်၊ ပရဿပုဒ်၊ နာမယောဂ၊ ပထမ
ပုရိသ ကေစုစ အသက်။ မြူဘူန - သုတ်ဖြင့် ပရောက္ခာ
ကြောင့် မြူကို အာဟပြု။ ခွင်း၊ ခပ်၊ ချေ၊ ကပ်။ အာဟ ပြီး၏။
အာဟု မြူ+ဥ။ နည်းတူ။ ဗဟုဝဂ် ဥသက် ဆိုရုံထူး၏။

(၁၃) အဂမာ၊ ဂမ္မ+အာ။ အဂမာ၊ သွားလေပြီ။ သွားပြီတဲ့။ ဤသုတ်
ဖြင့် မျက်မှောက်၊ မျက်ကွယ် အတိတ်၌ ဟိယုတ္တနီ- အာ
သက်။ အကာရာဂမော-ဖြင့် ဟိယုတ္တနီကြောင့် ဓာတ်၏အစ
၌ အလာ။ မ် အာကပ်။ အဂမာ ပြီး၏။ အဂမ္မ နည်းတူ။ ဥ၊
သက်ရုံ ထူး၏။

(၁၄) အဂမိ၊ အဂမ္မိတို့သည် အဂမ္မ၊ အဂမ္မတို့နှင့် တူကုန်၏။
အဇ္ဇတနီ သက်ရုံ ထူးကုန်၏။

(၁၅) မာ-ယောဂေ သဗ္ဗ-ကာလေ စ။

မာ-ယောဂေ၊ မာ၊ ပတိသေဓ နိပါတ်နှင့် ယှဉ်သည်။ သတံ၊
ဖြစ်လတ်သော်။ သဗ္ဗ-ကာလေ၊ အလုံးစုံသော ကာလ၌။
ဟိယုတ္တနုဇ္ဇတနိယောစ၊ ဟိယုတ္တနိ၊ အဇ္ဇတနိ ဝိဘတ်တို့သည်
လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။မာဂမာ၊ မာဂမိ။ မာ တေ
ဘဝန္တန္တရာယာ။ ။ပုံစံ။

(၁၆) အနာဂတေ ဘဝိဿန္တိ။

အနာဂတေ၊ လာပြီး လာဆဲ မဟုတ်သော အနာဂတ်
ကာလ၌။ ဘဝိဿန္တိ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ။
သော ဂမိဿတိ၊ တေ ဂမိဿန္တိ။ ။ပုံစံ။

(၁၇) ကြိယာတိပဇ္ဇေတိတေ ကာလာတိပတ္တိ။

ကြိယာတိပဇ္ဇေ၊ ကြိယာ မဖြစ်ပဲ လွန်၍ သွားသော၊ အတိ
တေ၊ ခြံလည်းကောင်း။ အနာဂတေ၊ ခြံလည်းကောင်း။ ကာလာ
တိပတ္တိ၊ ကာလာတိပတ္တိဝိဘတ်သည်။ ဟောတိ၊ ။ သစေ

(၁၅) မာဂမာ၊ မာဂမိတို့သည် မာသဒ္ဓ၊ ပပဒ၊ ဂမုတည် ဆိုရုံသာ
ထူးကြ၏။ အ၊ မလာဘလည်း ပြီးကုန်၏။ အ၊ လာလျှင်သရာ
သရေ သောပံ၊ ဒီသံ-တို့ဖြင့် စီရင်။ ။မာဘဝန္တ၊ မာသဒ္ဓ၊
ပပဒ-ဘူ+အန္တ၊ တည်။ စသဒ္ဓါဖြင့် ပဉ္စမိ အန္တ၊ သက်။

(၁၆) ဂမိဿတိ၊ ဂမိဿန္တိ။ ဂမု+ဿတိ။ ဣကာရာဂမေ၊ အသဗ္ဗ
ဓာတုကမ္ဘိ ဖြင့်အသဗ္ဗဓာတ် (ဘဝိဿန္တိ) ကြောင့် ခွေတ်
နောင်ဣလ၊ မ ဣကပ်။ ပြီး၏။

(၁၇) အဘဝိဿာ၊ ဘူ၊ သတ္တာယံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ကာလာတိပတ္တိ
ဝိဘတ် - သာ သက်။ အကာရာဂမေ - ဖြင့်။ ကာလာ

ကေနဂဟိတန္တိ ပုတ္တံ အဘဝိဿာ၊ မယံ ဂဟိတန္တိ ဝဒေယျ။
သဇာဟံ နဂမိဿာမိ၊ မဟာ ဇာနိ အဘဝိဿာ။ သဇေ တံ
ယာနံ အလဘိဿာ၊ အဂစ္ဆိဿာ။ ။စိရံပိ ဘက္ခော
အဘဝိဿာ၊ သဇေ နော နဝိဝဒါမသေ။ အ-သီသကံ အ-
နဂ္ဂိဋ္ဌံ၊ သိင်္ဂါလော ဟရတိ ရောဟိတံ။ ။ပုံစံ။

(၁၈) ဝတ္တမာနာ တိ၊ အန္တိ၊ သိ၊ ထ၊ မိ၊ မ။ တေ၊ အန္တေ၊
သေ၊ ဝေ၊ ဧ၊ မေ။

တိ၊ အန္တိ၊ သိ၊ ထ၊ မိ၊ မ။ တေ၊ အန္တေ၊ သေ၊ ဝေ၊ ဧ၊ မေ၊ တိ၊
အန္တိ။ လ။ ဧ၊ မေ ဟူသော ဝိဘတ် တစ်ဆယ့်နှစ်လုံး တို့သည်။
ဝတ္တမာနာ၊ ဝတ္တမာနံ မည်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ပစတိ၊
ပစန္တိ။ ပစသိ၊ ပစတ၊ ပစာမိ၊ ပစာမ။ ပစတေ၊ ပစန္တေ။ ပစသေ၊
ပစဝေ။ ပစေ။ ပစာမေ မယံ။ ။ပုံစံ။ (နောက်ခုနစ်သုတ်ကိုလည်း
နည်းတူ အနက်ပေး၍ ပုံစံထုတ်)

တိပတ္တိကြောင့် ဓာတ်၏အစ၌ အ၊ လာ၊ ဣကာရာဂမော-
ဖြင့်သဗ္ဗဓာတ်ကြောင့် ဓာတ်နှောင်ဣလာ။ ဘူ၏ ဥ၊ ကိ၊ ဩဝုဒ္ဓိ
ပြု၊ ဩကိုအဝပြု။ ။ဝဒေယျ၊ ဝဒ- ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ။
သတ္တမိ-ဇေယျ၊ သက်။ အနက်ကား ကြိယာတိပန္န ပင်။ ။
ဂမိဿာမိ၊ ဂမု-ဂတိမှိ။ ဘဝိဿန္တိ-ဿာမိသကံ။ အနက်
ကားကြိယာတိပန္နသာ။ ဣလာ၊ အလဘိဿာ၊ လဇာ-လ
ဘော၊ ရ၊ ခြင်း၌။ ။၏။ အလာ၊ ဣလာ။ အနက်လည်း ကြိယာ
တိပန္န၊ ဝိဘတ်လည်းကာလာတိပတ္တိ။ ။အဂစ္ဆိဿာလည်း
နည်းတူ။ ။ဝိဝဒါမသေ၊ ဝဒ-ဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ပဉ္စမိဝိဘတ်-
အာမသေသကံ။ အနက်ကား ကြိယာတိပန္န။

(၁၈) ဝတ္တမာနာ တိ-အန္တိ၊ သိ-ထ၊ မိ-မ။ တေ-အန္တေ၊ သေ-
ဝေ၊ ဧ-မေ။

- (၁၉) ပဉ္စမိ တု, အန္တု, ဟိ, ထ၊ မိ, မ, တံ, အန္တံ၊ သု, ဝေ၊
 ဧ, အာမသေ။
- (၂၀) သတ္တမိ ယေ, ယေ, ယေ, သိ, ယေ, ထ၊ ယေ, သိ,
 ယေ, သမ။ ယေ, ဧ, ဧ, ထော, ယေ, သဝေ, ယေ,
 ယေ, သမေ။
- (၂၁) ပရောက္ခာ အ, ဉ, ဧ, ထ, အံ, မှ။ ယ, ရေ, ထော,
 ဝေ, သ, မေ။
- (၂၂) ဟိယုတ္တနိ, အာ, ဉ, ဩ, ထ, အံ, မှ။ ထ, ထ, သေ,
 ဝေ, သ, မေ။
- (၂၃) အဇ္ဇတနိ ဤ, ဉ, ဩ, ထ, ဣ, မှ။ အာ, ဉ, သေ,
 ဝေ, သ, မေ။
- (၂၄) ဘဝိသန္တိ သတိ, သန္တိ, သ, သိ, သထ, သာမိ,
 သာမ, သတေ, သန္တေ, သသေ, သဝေ,
 သံ, သာမေ။
- (၂၅) ကာလာတိ ပတ္တိ သာ, သံ, သု, သေ, သထ,
 သံ, သာမာ။ သထ, သိ, သု, သသေ, သဝေ,
 သံ, သာမသေ။
- (၂၆) ဟိယုတ္တနိ သတ္တမိ ပဉ္စမိ ဝတ္တမာနာ သဗ္ဗ
 ဓာတုကံ။

ဟိယုတ္တနိ, သတ္တမိ, ပဉ္စမိ, ဝတ္တမာနာ၊ ဟိယုတ္တနိ, သတ္တမိ,
 ပဉ္စမိ, ဝတ္တမာနာ ဝိဘတ် လေးသွယ်တို့သည်။ သဗ္ဗ ဓာတုကံ၊
 အလုံးစုံသော ဓာတ်နှောင်း သက်ရှိသည်ဖြစ်၍ သက္ကတကျမ်း
 အလို သဗ္ဗဓာတ်မည်သည်။ ဟောန္တိ, ကုန်၏။

ဣတိ အာချာတ-ကပ္ပေ ပထမော ကဏ္ဍော (၂၆)

ဣတိ အယံ၊ ဤနှစ်ဆယ့်ခြောက်သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရဏ်
အပေါင်းသည်။ အာချာတ-ကပ္ပေ၊ အာချာတ် ကျမ်း၌။
ပထမော၊ သော၊ ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိ-သမတ္ထော၊
ပြီးပြီ။

(၂၇) ဓာတု-လိင်္ဂဟိ ပရာ ပစ္စယာ။

ပစ္စယာ၊ ဝါစက၊ ဇောတက၊ ဓာတုနိဒ္ဒိဋ္ဌ ပစ္စည်း ဟူသမျှတို့
သည်။ ဓာတု လိင်္ဂဟိ၊ ဓာတ်၊ လိင်္ဂတို့မှ။ ပရာ၊ နောက်၌ သက်
ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကတ္တာ၊ ကညာ။ ကရောတိ။
ကာရေတိ။ ပဗ္ဗတာယတိ။ ဝါသိဋ္ဌော။ ။ ပုံစံ။

(၂၇) ကတ္တာ၊ ကရ၊ ကရဏေ-၌။ ။ ။ ကရောတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊
ဤအနက်၌။ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတ်လိင်္ဂတို့မှ နောက်၌ ပစ္စည်း
သက်ရာ၏ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် သဗ္ဗတော
ဏ္ဍုတ္တာဝီဝါ၊ ဖြင့် ကရမှနောက်၌ ကတ္တာ-၌ တုသက်။ ကရ
သမတတ္တံ တု သို့ဖြင့် တုကြောင့် ကရ၏ ရှိကို တ်ပြု။ တ်
တုကပ်။ နံဝံ။ ပြုတတ်သူ ဟူသော လိင်္ဂပုဒ်၏အနက်၌
ပထမာဝိဘတ် ကေဝုဓံ သိ သက်။ သတ္ထုပိတာဒိနမာ-ဖြင့်
သိကြောင့် သတ္တာဒိကတ္တု၏ ဥကို အာပြု။ သိကိုလည်းချေ။
ကတ္တာ ပြီး၏။ ။ ကညာ၊ ကန၊ ဒိတ္တိယံ၊ ထွန်းတောက်
ခြင်း၌။ ။ ကနတိ၊ တောက်ပတတ်၏။ ဤသုတ်ဖြင့်
ပရိဘာသာပြု၍ ဧဇ္ဈာစ-ဟူသော ဝိနာဓိကာရ သုတ်ခွဲဖြင့်
ကတ္တာ-၌ ဏာ၂သက်။ ကာရိတံဝိယ ဏာနုဗန္ဓော။ ကာရိ
တံနံ ဧကောလောပံ-ကိုဖြင့် စီရင်။ နိ ယကပ်။ ယဝတံ-ဖြင့်
ယပုဋ်ရှိသော နိ (ချ) ကိုဥပြု။ သဒ္ဓိသဒ္ဓေဘျော်ပြု။ နံဝံ။ ဤ

သုတ်ဖြင့် ပရိဘာသာပြု၍ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စယောဖြင့်
 အာပစ္စည်းသက်။ တဒ္ဓိတသမာသ၌ စ ဖြင့် ကညာ ဟူသော
 ဣတ္ထိလိင်ကို နံဇးမိန်းမငယ်ဟူသော လိင်္ဂတ္ထ၌ပထမာဧကရုဏ်
 သိသက်။ သေသတော-ဖြင့် သိချေ၊ ပြီး၏။ ။ကညာ၊ ကံ-
 သဒ္ဓါပပဒ-ည၊ တုဋ္ဌိယံ၊ နှစ်သက်ခြင်း၌၊ ၏၊ ကံ၊ ယောက်ျားကို၊
 ဥေတိ နှစ်သက်စေတတ်၏။ ကေန၊ သည်။ ဉာယတေ၊ နှစ်သက်
 အပ်၏။ ဣတိ၊ ၌။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရိဘာသာပြု၍ ဣတ္ထိယ မတိ
 ယဝေါဝါ၊ ဖြင့် ဣတ္ထိလိင်၌ အပစ္စည်းသက်၊ ဝဂ္ဂန္တိပြု။ ခွင်း၊
 ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်၊ နံဇး။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရိဘာသာပြု၊ အာပစ္စည်း
 သက်။ စ ဖြင့်နံဇး၊ သိသက် ချေ။ ပြီး၏။ ။ဘရေတိ၊ ကရ၊
 ကရဏေ၊ ၌။ ၏။ ကရောဘိ၊ ၏။ ဣဘိ၊ ၌။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရိ
 ဘာသာ ပြု။ ဝတ္တမာနာ-ဖြင့် ဝတ္တမာန် တိသက်။ တနာဒိ
 တော- ဖြင့် တနာဒိကရမှ နောက်၌ ဩသက်။ ရ ဩကပ်း
 ပြီး၏။ ။ကာရေတိ၊ ကရ၊ ကရဏေ၊ ၌။ ၏။ ကာရေတိ၊ ပြုစေ
 တတ်၏။ ဣတိ၊ ၌။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရိဘာသာပြု။ ဓာတူဟိ ဏေ
 ဏယ - ဖြင့် ဟေတုကြိယာ၌ ဏေ သက်။ ကာရိတိ၊ မှည့်။
 ကာရိတာနံ ဏော လောပံ၊ ဖြင့် ဣ အနုဗန်ချေ။ ရဧကပ်။
 ဓာတုပစ္စယေဟိ- ဖြင့် ပရိဘာသာပြု။ တိသက် ပြီး၏။ ။
 ပဗ္ဗတာယတိ၊ ပဗ္ဗတ တည်။ ပဗ္ဗတော ဣဝ၊ တောင်ကဲ့သို့
 အာစရတိ၊ ပြုတတ်၏။ ဣတိ၊ ၌။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရိဘာသာပြု၊
 အာယာနာမတော-ဖြင့် သံဃောဟူသောဥပမေယျ ကတ္တား
 ၏ ဥပမာနဖြစ်သော ပဗ္ဗတသဒ္ဓါမှနောက်၌ အာစရအနက်၌
 အာယသက်။ ခွင်း၊ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ဓာတုပစ္စယေဟိ- ဖြင့်
 ပရိဘာသာပြု။ တိသက်။ ပြီး၏။ ။ဝါသိဋ္ဌော၊ ဝသိဋ္ဌ+အပစ္စ
 တည်။ ဝသိဋ္ဌသံအပစ္စံ၊ ဝါကျပြု။ ဝသိဋ္ဌသ၊ ၏။ အပစ္စံ၊
 တည်း။ ဣတိ၊ ၌။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရိဘာသာပြု။ ဝါဏပစ္စေ၊ ဖြင့်
 အပစ္စအနက်၌ ဝသိဋ္ဌ၊ အပစ္စ နှစ်ပုဒ်တို့၏ အလယ် ဏသက်။

(၂၈) တိဇ,ဂုပ,ကိတ,မာနေဟိ ခ,ဆ,သ ဝါ။

တိဇ,ဂုပ,ကိတ,မာနေဟိ၊ တိဇ,ဂုပ,ကိတ, မာနဓာတ်တို့မှ။
ခ,ဆ,သ၊ ခ ပစ္စည်း၊ ဆ ပစ္စည်း၊ သ ပစ္စည်းတို့သည်။ ပရာ၊
နောက်၌ သက်ကုန်သည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။
တိတိက္ခတိ။ ဇိဂုစ္ဆတိ။ တိကိစ္ဆတိ၊ စိကိစ္ဆတိ၊ တိကိစ္ဆာ၊
ဝိမံသတိ။ ပုံစံ။ ။ဇောဇတိ။ ဂေါပတိ။ ကေတတိ၊ နိကေ
တော၊ မာနေတိ။ ဝါ၏ ပုံစံ။

ပရသမညာပယောဂေါ၊ ဖြင့်ဏ်ကိုအပစ္စတဒ္ဓိတ်မှည့်၊ ဝုတ္တတ္တာန
မပ္ပယောဂေါ၊ ဟောအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသော သဒ္ဓါတို့
ကို မယှဉ်စေရ ဟု ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် တေသံ
ဝိဘတ္တိ ယော လောပါစ၊ ၌ စ ဖြင့် တဒ္ဓိတ်၏ သဝိဘတ်,သိ
ဝိဘတ်,သ်အာဂုံ,အပစ္စပုဒ်တို့ကို ချေ၊ဝုဒ္ဓါဒ်-ဖြင့် ဏကြောင့်
အစပျဉ်း၏ အစိတ် အ, ကို အာဝုဒ္ဓိပြု၊ တေသံဏော-ဖြင့်
ဏ် အနုဗန်ကိုချေ၊ ဌ ခွင်း, ချေ,ခပ်,ကပ်။နံဝဲ။ ဝသိဌ၏သား
ဟူသော လိင်ပုဒ်၏အနက်၌ ပထမာဝိဘတ် ကေဝုစ သိသက်
သော, သရလောပေါ-တို့ဖြင့် စီရင်ပြီး၏။

(၂၉) တိတိက္ခတိ၊ တိဇ။နိသာန,မောသု၊ သွေးခြင်း,သည်းခံခြင်း
တို့၌။၏။တိတိက္ခတိ၊သည်းခံတတ်၏။ ဣဟိ၊၌။ ဓာတုလိင်္ဂ
ဟိ-ဖြင့် ပရိဘာသာပြု၍ ဤသုတ်ဖြင့် တိဇနောင် ခန္တိ
အနက်၌ ခ,သက်။ ကုစာဒိဝဏ္ဏာန - ဖြင့် ဓာတွာဒိ တိကို
ဒွေဘော်ပြု။ (တိတိ) ပုဗ္ဗောဘာသော။ ဖြင့် ရှေး တိကို
အတ္ထာသမှည့်။ကောဓေစ၊ဖြင့် ခကြောင့် ဓာတွန် ဇကို က်ပြု။
ခ,ကပ်။ (တိတိက္ခ) ဓာတုပစ္စယေဟိဖြင့် ပရိဘာသာပြု။
တိဝိဘတ်သက်ပြီး၏။ ။ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ဂုပ၊ ဂုတ္တိ နိန္ဒာသု၊ လုံခြုံ
စေခြင်း,ကဲ့ရဲ့ခြင်းတို့၌။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဂုပနောက်၌ နိန္ဒာ

အနက်၌ ဆ,သက်၊စောတောဒုံကို ဒွေဘောပြု။အဟ္မာသမ္ပညံ။
ကဝဂ္ဂဿ စ ဝဂ္ဂေါဖြင့် ကဝဂ် ကို စဝဂ် စပြု။ အန္တဿိ
ဝဏ္ဏာကာရောဝါ ဖြင့် အဟ္မာသ ဥကို ဣပြု။ ဗျဇ္ဇနန္တဿ
စောဆပ္ပစ္စယေသုစ၊ဖြင့် ဆကြောင့် ဓာတွန် ဝ်ကို စပြု။ တိ
သက်။ပြီး၏။ ။တိကိစ္ဆတိ၊ကိတ၊နိဝါသ၊ရောဂါပနယေသု၊
နေခြင်း၊ ဆေးကုခြင်းတို့၌။ ။ ဤသုတ်ဖြင့် ကိတ နောင်
ရောဂါပနယအနက်၌ ဆ,သက်။ ဒွေဘော်ပြု၊အဟ္မာသ မှည့်။
မာနကိတာနံဝတတ္တံဝါ၊ ဖြင့် အဟ္မာသ ကကို တ,ပြု။ ဆ
ကြောင့် ဓာတွန် တ်ကို စပြု။ တိသက်။ ပြီး၏။ ။ စိကိစ္ဆတိ၊
နည်းတူ။ကဝဂ္ဂဿ စ ဝဂ္ဂေါ၊ဖြင့် ကဝဂ် ကကို စဝဂ် စပြု။
ထူး၏။ စိကိစ္ဆာ (ဝိစိကိစ္ဆာ) စိကိစ္ဆတိ၊နည်းတူ။ စိကိစ္ဆ
ပြီးစေ၍ စိကိစ္ဆနံ၊ ဆေးကုခြင်း။ ဣတိ၊ဤ။ဓာတုလိဂေဟိ-ဖြင့်
ပရိဘာသာပြု၊ဣတ္ထိယ မတိယဝေါဝါ၊ဖြင့် အ,သက်၊ နံငဲ့။
ဓာတုလိဂေဟိ- ဖြင့် ပရိဘာသာပြု။ ဣတ္ထိယမတော -ဖြင့်
အာသက်။ တဒ္ဓိတ-၌ စ ဖြင့် နံငဲ့။ လိင်ပုဒ်၏ အနက်၌
ပထမာ သိသက်၊ချေ။ပြီး၏။ (ဝိစိကိစ္ဆာကိုကား ပိဂတာ
စိကိစ္ဆာ ယဿာတိ-ဟု ဗဟုဗ္ဗိဟိ ပြု။ ဝိစိနန္တော ကိစ္ဆတိ
ကိလမတိ ယာယ-ဟု ကရုဏသာနေ ပြု၍ ဝိပုဗ္ဗ-စိဓာတ်၊
ကိတဓာတ်နှစ်ဓာတ်ပြီးသော မစ္ဆယုဂ်ကဓာတ်လည်း ဆိုသင့်
၏။ (အဓိပ္ပါယ်ကို ဆိုင်ရာ အဋ္ဌသာလိနီ၊မူလဒီကာတို့၌ရှုပါ)
ဝိမံသတိ၊မာန၊ဝိမံသာ ပူဇာသု စုံစမ်းခြင်း၊ပူဇော် (မြတ်နိုး)
ခြင်းတို့၌။၏။ဤသုတ်ဖြင့် မာနနောင် ဝိမံသာ၌ သ, သက်။
ဒွေဘော်ပြု။ အဟ္မာသမ္ပညံ။ တဇတာ ပါမာနံ (မာနာနံ)
ဝါမံသသု၊ဖြင့် သကြောင့် အဟ္မာသမှ နောက်ဖြစ်သော
မာနကို မံပြု။ (နံကို နိဂဟိတ်ပြု၊အာကို အရဿပြုလည်း ဆို
သင့်၏။အန္တဿိဝဏ္ဏာကာရောဝါ၊ဖြင့် အဟ္မာသ၏ အာ ကို
ဤပြု။ (သက္ကတ၌ ဤမျှဖြင့်ပြီးစေ၍ ဝိမံသတိ-ဟု ရုပ်ဖြစ်၏။

(၂၉) ဘုဇ၊ဃသ၊ဟရ၊သုပါဒီဟိ တု.မိစ္ဆ.တ္ထေသု။

ဘုဇ၊ဃသ၊ဟရ၊သု-ပါဒီဟိ၊ ဘုဇ၊ဃသ၊ ဟရ၊ သု၊ပါ အစ
ရှိသော ဓာတ်တို့မှ။ တုမိ.စ္ဆ.တ္ထေသု၊ တုံပစ္စည်းနှင့် ယှဉ်သော
ဣစ္ဆာအနက်တို့၌။ ခ၊ဆ၊သ၊တို့သည်။ ပရာ၊ကုန်သည်။ ဝါ၊ချို။
ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။ဘောတ္တု မိစ္ဆတံ ဗုဘုက္ခတံ။သံသိတု မိစ္ဆတံ
ဇီဃစ္ဆတံ။ ဟရိတု.မိစ္ဆတံ ဇီဂီသတံ။ သောတု.မိစ္ဆတံ သုဿု
သတံ၊ပါတုမိ.စ္ဆတံ ပိဝါသတံ။ ပုံစံ။

မဟောသသေသုခမိန် စသော အသုံးသည်- သုခမိမံသကမ္မ
ဖြစ်သည် ဆိုသင့်၏) မာနကိတာနံ-ဖြင့် အပ္ပာသ မ,ကို
ဝပြု။ ပြီး၏။ ။တေဇတိ၊ ဂေါပတိ၊ ကေတတိ-ဟူသော
ပစ္စုဒါဟရုဏ် (ကိုပုံစံ) တို့၌ နည်းတူ ဓာတ်နက် ကြား၍
တိဝိဘတ်သက်။ ဘူဝါဒိ အ သက်။ အညေသုစ၊ဖြင့် ဣ,ဥ
တို့ကို ဧ,ဩ ဝုဒ္ဓိပြု ပြီး၏။ နိကေတော၊ ၌ ဝိသရုဇ-ဖြင့်
ဏပစ္စည်းသက်။ ကာရိတ်ငဲ့။ ဝုဒ္ဓိပြု၊ နံငဲ့။ သိသက် စီရင်။
မာနေတိ၊ရရာဒိ ဇောသက်။ ။သက္ကတ၌ တိဇကိုလည်း
ရရာဒိ တေဇတိ ဟူ၏။

(၂၉) ဗုဘုက္ခတိ၊ဘုဇ၊သည်၊ပါလနဗျဝဟာရေသု၊တို့၌၊၏။ဘော-
တ္တု၊ဣစ္ဆတိတည်။ အနက်ပေး။ဤသုတ်ဖြင့် တုံပစ္စည်း ဣသု
ဓာတ်၏ အနက်တို့၌ ခ သက်။ ဝုတ္တတ္တာနမပ္ပယောဂေါ ဟု
ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် တေသံ ဝိဘုတ္တိယော-၌ တေ
သံ၊ဖြင့် တုံပစ္စည်း ဣစ္ဆတိပုဒ်တို့ကိုချေ၊ (ဘုဇ၊ခကြွင်း) ဒွေ
ဘော်ပြု။အပ္ပာသံမှည့်၊စတုတ္ထကို တတိယပြု။ကောခေစ၊ ဖြင့်
ခကြောင့် ဓာတွန် ဇကို က်ပြု။ ခ ကပ်။ ဓာတုပစ္စယေဟိ-ဖြင့်
ပရိဘာသာပြု။ တိဝိဘတ်သက်။ ပြီး၏။ ဇီဃစ္ဆတိ။ဃသ၊
သည်။ ဘက္ခဏေ၊ စားခြင်း၌။ ၏။သသိတုံ ဣစ္ဆတိတည်။

(၃၀) အယ နာမတော ကတ္ထု ပမာနာ ဒါစာရေ။

ကတ္ထု၊ ဥပမေယျ ကတ္တား၏။ ဝါကို။ ဥပမာနာ၊ နှိုင်းယှဉ်
ကြောင်း ဥပမာနဖြစ်သော။ တနည်း-ကတ္ထု၊ ပမာနာ၊ ကတ္တား

အနက်ပေး၊ ဤသုတ်ဖြင့်-၊ ဆ၊ သက်။ တေသံ။ ဖြင့် ချေ။ ဃသ်
ဆ ကြွင်းစေ။ ဒွေဘော်၊ အဟ္မာသ၊ စဝဂ်ပြု၊ အဟ္မာသ အ၊ ကို
ဣပြု။ ဆကြောင့် ဓာတွန်ကို ဖြစ်။ တိသက်။ ပြီး၏။ ဇိဂိ
သတိ၊ ဟရ၊ သည်။ ဟရဏော၊ ဆောင်ခြင်း၌။ ၏။ ဟရိတုံ
ဣစ္ဆတိ။ အနက်ပေး။ ဤသုတ်ဖြင့်သသက်။ ဝါကျချေ။ ဟရ
သကြွင်းစေ။ ဟရဿဂီသေ၊ ဖြင့်၊ သကြောင့် ဟရကို ဂိပြု။
ဒွေဘော်ပြု။ (ဌာနိဝါဒေသော ပရိဘာသာ လာ သော
ကြောင့် ဌာနိ အာဒေသကိုလည်း ဌာန အာဒေ သိကဲ့သို့
ဂိဓာတ်ခေါ်ရသည်) အဟ္မာသမှည့်။ ရဿပြု၊ စဝဂ်ပြု။ တ
သက်ပြီး၏။ (ပါပကမ္မံ ဇိဂိသတိ (က် ဆန္ဒ၊ တံ သနိပါတ)
ဇိဓာတ်ကိုဂိပြု၍လည်း ဇိဂိသတိ ပြီး၏။ သုဿ သတိ၊ သု၊
သဝဏော၊ နားယောင်ခြင်း၌။ ၏။ သောတုံ ဣစ္ဆတိ၊ အနက်
ပေး။ ဤသုတ်ဖြင့် သ သက်။ ဝါကျ ချေ။ သု-သ ကြွင်းစေ၊
ဒွေဘော်ပြု။ အဟ္မာသမှည့်။ ပရဒွေဘာဝေါ-ဖြင့် ဥသရမှ
နှောင်းသောသကို သဒိသ ဒွေဘော်ပြု။ (ဩဇာတ်ရင်း
ဖြစ်သည်) ကွစိဓာတု သုတ်ဖြင့် အနတ္တာသ သု၏ဥကို ဒိသ
ပြု။ တိသက်၊ ပြီး၏။ ဝိဝါသတိ၊ ပါသည်။ ပါနေ၊ သောက်
ခြင်း၌။ ၏။ ပါတုံ ဣစ္ဆတိ အနက်ပေး။ ဤသုတ်ဖြင့် သ၊ သက်။
ဝါကျချေ။ ပါ-သ ကြွင်းစေ။ ဒွေဘော်ပြု။ အဟ္မာသမှည့်။
တတော ပါမာနံ-ဖြင့် အဟ္မာသတော ပ ရ ပါ ကို ဝါပြု။
အန္တသိ-ဖြင့် အဟ္မာသ၏ အာကို ဣပြု။ တိသက်၊ ပြီး၏။

(၃၀) ပဗ္ဗတာယတိ၊ ပဗ္ဗတတည်။ ပဗ္ဗတော ဝိယ အာစရတိ၊ ဝါကျ
ပြု။ အနက်ပေး။ ဤသုတ်ဖြင့် ပဗ္ဗတော ဟူသော ဥပမာ

၏ ဥပမာနဖြစ်သော။ ဝါ၊ ကတ္တားလျှင် ဥပမာန ဖြစ်သော။
 နာမတော၊ နာမဓာတ်မှ။ အာစာရေ၊ ပြုကျင့်ခြင်းအနက်၌။
 အာယ၊ အာယပစ္စည်းသည်။ ပရော၊သည်။ ဟောတိ၊ ၏။
 ပဗ္ဗတော ဝိယ အတ္တိယန၊မာစရတိ ပဗ္ဗတာယတိ သံဃော၊
 သမုဒ္ဓါယတိ အတ္တိယနံ တဋ္ဌာကံ။ ။ပုံစံ။

(၃၁) ဤယူပမာနာ စ။

ဥပမာနာ၊ ကံ၏ ဥပမာန ဖြစ်သော။ နာမတော၊ နာမ
 ဓာတ်မှလည်း။ အာစာရေ၌။ ဤယ၊ဤယပစ္စည်းသည်။ ပရော၊
 သည်။ဟောတိ၊ ၏။ ဆတ္တိယတိ အဆတ္တိ ဝန-ကမ္မိကော။
 ပုတ္တိယတိ သိဿ၊မာစရိယော။ ။ပုံစံ။

ကတ္တားမှ နောက်၌ အာစာရ အနက်၌ အာယသက်။ ဝုတ္တ-
 တ္တာန မပ္ပယောဂေါ-ဟူသောကြောင့် တေသံ ဝိဘတ္တိ
 ယော-၌ တေသံ၊ဖြင့် သိဝိဘတ် ပိယသဒ္ဓါ၊ အာစာရတိပုဒ်
 တို့ကို ချေ၊ (ပဗ္ဗတ ကြွင်းစေ) ပကတိစဿ-ဖြင့် ပကတိပြု၊
 (ပဗ္ဗတဖြစ်၏) ခွင်း၊ချေ၊ကပ်၊ ဓာတုပစ္စယေဟိ-ဖြင့်
 ပရိဘာသာပြု၊ တိသက်။ ပြီး၏။ သမုဒ္ဓါယတိ၊ နည်းတူ။
 သံဃောပင် ဥပမေယျ ကတ္တား ဖြစ်သင့်၏။

(၃၁) ဆတ္တိယတိ၊ ဆတ္တိဝိယ ကဏ္ဍော၊။ အနက်၌ ဤသုတ်ဖြင့်
 ဆတ္တိ ဟူသော ကမ္မုပမာမှာ နောက်၌ ဤယ သက်။ အံ
 ဝိဘတ်၊ ပိယသဒ္ဓါ၊ ကရောတိပုဒ်တို့ကိုချေ။ (ဆတ္တိကြွင်း)
 ပကတိပြု။ (ဆတ္တိဖြစ်၏) ခွင်း၊ချေ၊ကပ်၊ တိသက်။ ပြီး၏။
 ပုတ္တိယတိ၊နည်းတူ။

(၃၂) နာမမှာ'တ္တိ ဣန္ဒြေ။

နာမမှာ၊ ဥပမာနမဟုတ်သော နာမဓာတ်မှ။ ဣန္ဒြေ။ ဣန္ဒြေ။
မိမိ၏ဥစ္စာကို အလိုရှိခြင်းအနက်၌။ ဤ။ ယ။ သည်။ ပရော။ သည်။
ဟောတိ။ ဧ။ ။ ပတ္တိ။ မိစ္ဆတိ ပတ္တိယတိ အတ္တနော ဘိက္ခု။
စိဝရိယတိ အတ္တနော ဘိက္ခု။ ။ ပုံစံ။

(၃၃) ဓာတုဟိ ဣ ဣယ၊ ဣပေ၊ ဣပယာ
ကာရိတာနိ ဟေတု၊ ဣတ္ထေ။

ဓာတုဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ ဟေတု၊ ဣတ္ထေ၊ အကြောင်း ကြံယာ
ဟူသော အနက်၌။ ဣ၊ ဣယ၊ ဣပေ၊ ဣပယာ၊ ဣ၊ ဣယ၊
ဣပေ၊ ဣပယာ လေးပစ္စည်းတို့သည်။ ပရာ၊ ကုန်သည်။ ဝါ၊ ချို။
ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကာရိတာနိ၊ ကာရိတ်လည်း မည်ကုန်၏။

*ဥဝဏ် နောင်ကျ၊ ဣ၊ ဣယ သာ၊ စုရာ ဣဝဏ္ဏ၊
အာ၊ သြ၊ မော၊ ဣပေ၊ ဣပယာ၊ နောက်နှစ်ဝမှတ်၊
နေကဿရာ၊ ဓာတ်နောင်မှာ လေး၊ ချိုမှာ ခွေး၊
လိုက်ရေး ခါကြောင့်တည်း။

သာဝေတိ၊ သာဝယတိ။ ဘာဝေတိ၊ ဘာဝယတိ။ စောရာ
ပေတိ၊ စောရာပယတိ။ ဧဝဠ၊ ဥဿာပေတိ၊ ဥဿာပယတိ။

(၃၄) ပတ္တိယတိ။ ပတ္တိ ဣစ္ဆတိ၊ အနက်၌ ဤသုတ်ဖြင့် အနုပမာန
ပတ္တိ သဒ္ဓါနောင် ဤယ သက် စီရင်လေ၊ ပြီး၏။ စိဝရိယတိ။
စိဝရံ ဣစ္ဆတိ၊ နည်းတူ။

(၃၅) သာဝေတိ၊ သု-သာဝဏေ။ ယောဏောစိ။ သည်။ သုဏာဝတိ၊
နာတတ်၏။ တံ၊ ထိုနာတတ်သူကို။ အညော၊ တပါးသော

သယာပေတိ၊ သယာပယတိ။ ဒါပေတိ၊ ဒါပယတိ။ ဩသာ
ပေတိ၊ ပရိယောသာပယတိ။ ဈာပေတိ၊ ဈာပယတိ။ ကာရေတိ၊
ကာရယတိ။ ကာရာပေတိ၊ ကာရာပယတိ။ ဩဘာသေတိ၊
ဩဘာသယတိ။ ရောပေတိ၊ ရောပယတိ။ စီဝရံ ပါရပေတိ။ ။
ကဗျာအဆိုနှင့် အစဉ်အတိုင်းဟပ်၍ ထုတ်သည့် ပုံစံ။

အတ္ထ သဒ္ဓါလွန်ဖြင့် အသ ပစ္စည်းသက်။ ။ ဇောဟလတိ။
ပုံစံ။ (ထွန်းလင်းစေ၏ ပေး)

သူသည် သုဏ္ဍာဟိ၊ သုဏ္ဍာဟိ၊ နာလော နာလော၊ ဣတိဇံ၊
ဝိ၊ မြဝိတိ၊ ဆို၏။ [တနည်း-သုဏ္ဍိ၊ နာတတ်သူကို၊
(သောတုံ၊ ငှာ။ သမတ္ထံ၊ စွမ်းနိုင်သူကို။) ပယောဇယတိ၊
အားထုတ်စေ၏။ (တိုက်တွန်း၏၊ ခိုင်း၏)။ တနည်း-
သောတုံ၊ ငှာ၊ ပယောဇယတိ၊ ၏] ဣတိ၊ ဤအနက်၌။ ဤသုတ်
ဖြင့် သုဇာတ်နောင် ဟေတုကြိယာ၌ ဧက သက်။ ဧကကို
လည်း ကာရိတ်မှည့်။ ဝုဒ္ဓိပြု။ က် အနုဗန်ချေ။ ဩကို အာဝပြု။
ဝခွင်း။ ချေ။ ကပ်။ ဓာတုပစ္စယေဟိ-ဖြင့် ပရိဘာသာပြု။ တိ
သက်၊ ပြီး၏။ ။ သာဝယတိ၊ နည်းတူ။ ကာယ သက်သည်သာ
ထူး၏။ ။ အာဝေတိ၊ သာဝယတိလည်း ဘူ၊ သတ္တံ ယံ၊ သာ
ထူး၏။ ။ စောရာပေတိ၊ စောရာပယတိ၊ စုရ၊ ထေယျ၊ ခိုး
ခြင်း၌။ ၏။ ကာပေ၊ ကာပယ သက်။ ။ ဥဿာပေတိ၊
ဥဿာပယတိ၊ ဥပုဗ္ဗ။ သိ၊ သေဝါယံ၊ မှီခြင်း၌။ ၏။ ဥမှ
နှောင်းသော သ ကို ဒွေဘော်ပြု။ (ဥနောင် ဖြစ်၍လည်း
ကောင်း၊ ဩ ဓာတ်ရင်းဖြစ်၍လည်းကောင်း ခွံတ္တုပြုရသည်)
အာသရကြောင့် ဣကိုချေ။ ။ သယာပေတိ၊ သယာပယတိ။
သိ။ သယနေ။ လျောင်းခြင်း၌။ ၏။ ဤကို ဧဝုဒ္ဓိပြု၊ ဧကို အယ
ပြု။ ။ ဒါပေတိ၊ ဒါပယတိ။ ဒါ၊ ဒါနေ၊ ပေးခြင်း၌။ ၏။ ဩသာ

(၃၄) ဓာတုရူပေ နာမသွာ ဣယော ဝ။

ဓာတုရူပေ၊ ဓာတ်၏သဘောရှိသည်။ သတိ၊ ဖြစ်လတ်သော်။
 နာမသွာ၊ နာမဓာတ်မှ။ ဣယောစ၊ ဣယ ပစ္စည်းသည်လည်း။
 ပရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ကာရိတောစ၊ ကာရိတ်လည်း
 မည်၏။ ။ဟတ္ထိနာ အတိက္ကမတိတိ - အတ္ထေ အတိဟတ္ထယတိ
 ပုရိသော မဂ္ဂံ၊ ဒဋ္ဌံ ကရောတိ.တျ.တ္ထေ ဒဋ္ဌယတိ ယောဂီ
 ဝီရိယံ။ ဝိသုဒ္ဓါ ဟောတိ.တျ.တ္ထေ ဝိသုဒ္ဓယသိ ရတ္တိ။ ။ပုံစံ။

ပေတိ၊ အစပုဗ္ဗ။ သော။ ပရိယောသာနေ၊ ပြီးဆုံးခြင်း၌။
 ၏။ အာသရကြောင့် သော ၏ဩကိုချေ။ အဝကိုဩပြု။ ။
 ပရိယောသာပယတိ၊ ဩကြောင့် ယံ လာ (အတ္တနာ ဝိပူကတံ
 ပရေဟိ ပရိယောသာပေတိ၊၌ ပရိယောသာပေနေောင် 'ဏာ
 ပေ'တဆင့် ထပ်သက်၍ နိပါတန သုတ်ဖြင့် ရှေ့အာပေကို
 ချေ။ ပရိယောသာပေတိ၊ ပြီးစေ၊ စေ၏ဟု အနက်ပေး)
 ဈာပေတိ - ဈာပယတိ၊ ဈေ။ ဥပနိဇ္ဈာန၊ ဒါဟ၊ စိန္တာသု၊
 ကပ်၍ရှိခြင်း၊ လောင်းခြင်း၊ သိခြင်းတို့၌၊ ၏။ အာသရကြောင့်
 ကို ချေ။ ။ကာရေ ဘိစသည် လွယ်၏။ ။ဩဘာသေတိ၊
 ဩဘာသယာ။ အဝ၊ တာသးဒိတ္တိယံ၊ တောက်ပခြင်း၌။ ၏။
 ဣ၊ ဣယ။ သက် အဝကို ဩပြု။ ။ရောပေတိ၊ ရောပ
 ယတိ၊ ရဟ ဇနနေ၊ ဖြစ်ခြင်း၌။ ၏။ ဏာပေ၊ ဏာပယသက်။
 ဥကို ဩ ဝုဒ္ဓိပြု။ နိပါတန ဖြင့်အာ၊ ဟတို့ကိုချေ။ ။ပါရပေတိ၊ ပ၊
 အာ-ရဟ။ အာပုဗ္ဗော၊ အာ ရှေးရှိသော။ ရဟ၊ သည်။ အာရော
 ဟဏေ၊ တက်ခြင်း၌။ ၏။ ဏာပေ သက်။ ပ၊ ခွင်း ချေ၊
 ကပ်။ နိပါတန၊ ဖြင့် အာပေ၏ အာ၊ ဓာတုန် ဟတို့ကိုချေ။
 ဇောတလဘိ၊ ဇုတ ဒိတ္တိယံ၊၌။ ၏။ အတ္ထသဒ္ဓါဖြင့် အလသက်။
 ဝုဒ္ဓိပြု။

(၃၄) အဘိ ဟတ္ထယတိ။ဟတ္ထိ၊ ဟတ္ထိနာ အတိက္ကမတိ၊ ဝါကျပြု။

စ သဒ္ဓါ ကံရိဘကို ငင်၏။ အာရ၊ အာလ ပစ္စည်းတို့ကို
လည်း ဆည်း၏။ ။သန္တရံ ကရေတိတိ သန္တရာရဟိ။
ဥပက္ကမံ ကရေတိတိ ဥပက္ကမာလတိ။ ။ပုံစံ။

*နာမ်နှောင် အာချာတ်၊ သက်ဝိဘက်၊ နာမ်ခေတ်
ဖြစ်သလို။

အာချာတ်နှောက်နာမ်၊ ဝိဘက်ရံ၊ ချာတ် နာမ် ဖြစ်
သကဲ့။

(၃၅) ဘာဝ-ကဗ္ဗေသု ယော။

ဓာဘူဟိ၊ တို့မှ။ ဘာဝ-ကဗ္ဗေသု၊ ဘောကံ အနက်တို့၌။
ယော၊ ယပစ္စည်းသည်။ ပရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဌီ
ယတေ ပုရိသေန။ ပစ္စတေ သြဒနော၊ ပစ္စန္တေ သြဒနာ။ ပုံစံ။

အနက်ပေး။ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတုရူပဟတ္ထိနောင် အတိက္ကမတိ
အနက်၌ ကာယသက်၊ အနုပန်ချေ။ ဤချေ။တ္ထိ အကပ်။
ပြီး။ ။ဒဠယတိ။ဒဠ၊ဒဠ ကရေတိ ဝိရိယံ (ဝိနယံ) ဝါကျ
ပြု။ နည်းတူ-ဝိသုဒ္ဓယတိ၊ဝိသုဒ္ဓါ၊ ဝိသုဒ္ဓါ ဟောတိ၊ ဝါကျ
ပြု။နည်းတူ။ ။သန္တရာရဟိ၊ သန္တရ၊ သန္တရံကရေတိ၊
။ဥပက္ကမာလတိ။ ဥပက္ကမံကရေတိ။ စ ဖြင့် အာရ၊ အာလ
သက်။ ပြီး၏။

(၃၅) ဌီယတေ။ ဌာ၊ ဂတိနိဝတ္တိယံ။ လင်းခြင်းမှ နစ်ခြင်း၌။ ၏။
ပုရိသေန၊သည်။ဌီယတေ၊ရပ်တည်ခြင်း။တေသက်။ဤသုတ်
ဖြင့် ဘော၌ ယသက်။ ယဋိဒါဓာ-ဖြင့် ယကြောင့် ဌာ၏
အာကို ဤပြု။ ။ပစ္စတေ ပစ၊ပါတေ၊၌ ၏။သြဒနော၊ကို။
ပစ္စတေ-အပ်၏။ ဟေ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ကံ၌ ယ သက်။
တဿစဝပ-ဖြင့် ဓာ တွန် စံနှင့်တကွ ယကို စံဝန် စပြု။သဒိ
သဒ္ဓေဘော်ပြု။ ။ပစ္စန္တေ၊ အန္တေ သက်။

(၃၆) တဿ စ ဝဂ္ဂ၊ ယ ကာရ ဝ ကာရတ္ထံ သ-
ဓာတုန္တဿ။

သ-ဓာတုန္တဿ၊ ဓာတ်၏ အစိတ်နှင့် တကွသော။ တဿ၊
ထို ယပစ္စည်း၏။ စ ဝဂ္ဂ၊ ယကာရ ဝ ကာရတ္ထံ၊ စဝဂ်၊ ယ
အက္ခရာ၊ ဝအက္ခရာ အဖြစ်သည်။ ။ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၏။

*သိဟ ဂတိ၊ ဝဝတ္ထိယု၊ နောက်ရှိ ဝါတွက်၊ စ၊
တဝဂ်ကို၊ စ ဝဂ်ဆို၏။ ရ၊ ကို ဘေး ယ၊ ဝ၊ ကိုဝ၊ ပြုရ
စဉ်ဘိုင်းမှတ်။

ဝုစ္စတေ၊ ဣဇ္ဇတေ။ ဝဇ္ဇတေ။ ဗုဇ္ဈတေ။ ဟညတေ။ ကယျတေ။
သိဗ္ဗတေ၊ သိဗျတေ၊ သိဝိယတေ။ ဓောဗ္ဗတေ၊ ဓောဗျတေ၊
ဓောဝိယတေ ပါဒေါ၊ ။ပုံစံ။

(၃၆) ဝုစ္စတေ။ ဝစ၊ ဝိယတ္ထိယံ ဝါစာယံ။ ဝုစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။
တေ သက်၊ ယသက်။ ဝစ ဝသ ဝဟာဒိန-သုတ်ဖြင့် ယကြောင့်
ဝစ၏ ဝ၏ အ၊ ကို ဥပ္ပါဏှိသုတ်ဖြင့် ဓာတုန်နှင့် တကွ ယ
ကို စဝဂ်စပြု။ (သ သရာဒေသ တည်း၊ ဓာတုန် စကို ယသို့ကပ်
၍ ယဝတံ-၌ ကာရဖြင့်လည်း စပြု) ပရဒေ ဘာဝေါ-ဖြင့်
ဥသရမှ နောက်ဖြစ်သော စကို သဒိသဒ္ဓေဘော်ပြုပြီး၏။ ။
ဣဇ္ဇတေ။ ယဇ၊ ဒေဝပူဇာ၊ သက္ကာရ၊ ဒါနေသု၊ နတ်ပူဇော်
ခြင်း၊ အရိအသေပြုခြင်း၊ ပေးလှူခြင်းတို့၌။ ။ ဣဇ္ဇတေ၊ ပူဇော်
ခြင်း။ တေ၊ ယသက်။ ယဇဿာ ဒိဿိ၊ ဖြင့် ယကြောင့် ယဇ၏
အစ ယကို ဣပ္ပါဏှိ။ ဝါအရောအသရူပါ၊ ဖြင့် ဣမှနှောင်းသော
အ၊ ကိုချေ (ယျည်းသက်သက်ကိုသာ ဣပ္ပါဏှိသည်) ဤသုတ်
ဖြင့် ဓာတုန် ဖြင့်တကွ ယကို စဝဂ် စပြု။ ဒွေဘော်ပြုပြီး၏။
ဝဇ္ဇတေ။ ဝဇ၊ ဗျတ္ထိယံ ဝါစာယံ။ ဝဇ္ဇတေ၊ ဆိုအပ်၏။ တေ၊ ယ
သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုန် ဖြင့်တကွ စဝဂ် စပြု။ ဒွိတ္ထ

(၃၇) ဣဝဏ္ဏာဂမော ဝ။

တသ္မိံ၊ ဣ ယပစ္စည်းကြောင့်။ ဓာတုဟိ၊ ဓာတ်တို့မှ။ ပရံ၊
နောက်၌။ ဣဝဏ္ဏာဂမော၊ ဣ ဤ၏ လာခြင်းသည်။ ဝါ၊ ချို။

ပြု။ (ယဝတံ-ဖြင့်လည်းပြီး၏) ပြီး၏။ ဗုဇ္ဈတေ။ ဗုဓေ။ ဥာဏေ။
သိခြင်း၌။ အဝ ဂမနေ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်ခြင်း၌။ ၏။
ဗုဇ္ဈတေ။ သိအပ်၏။ တေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် စီရင်။ ပရဒ္ဒ
ဘာဝေ-ဖြင့် ဈာန်ကို အသဒိသ ခွေတော်ပြု။ (ဝဂ္ဂေယျောသာ
ယောသန္တာနံ-သည် နိယာမသုတ်တည်း) ပြီး၏။ ။ ဟညတေ။
ဟန၊ ဟိံသာဂတိသုညည်းဆဲခြင်း၊ လားခြင်းတို့၌။ ၏။ (ဒိဝါ
ဒိဉ္စ ပင်ပန်းခြင်း ဟော နိဗ္ဗာပါရတည်း) ဟညတေ၊ ညည်းဆဲ
အပ်၏။ တေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် စီရင်။ ခုတ္တုပြုပြီး၏။ ။ က
ယတေ။ ကရ၊ ကရဏေ။ ကယတေ။ ပြုခြင်း၊ အပ်၏။ တေ၊ ယ
သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုန် ရှိနှင့်တကွ ယပြု။ ခုတ္တုပြု။
(နိပါတန-ဖြင့် ရှိကို ပရရုပ် ယပြု၍လည်း ပြီး၏။ ဝိသေသဝိမိ
ရှိသောဇရ မရတို့ကို ချန်၍ ကျန် ရ ဝေရန္တ ဓာတ်များ၌
လည်း ကရဓာတ်၌အလား။ ရုပ်သွားတတ်စေ)။ သိဗ္ဗတေ။ သိ
ဝု၊ တန္တသန္တာနေ၊ ချည်ပင်ကိုဆန့်ငင်ဆွဲဖြန့်ခြင်း၌။ ၏။ သိဗ္ဗ
တေ၊ ချုပ်ခြင်း။ တေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုန်နှင့်
တကွ ဝပြု။ ခုတ္တုပြု။ ဝဒ္ဓံယကို ဗဒုက်ပြု။ ပြီး၏။ ။ သိဗ္ဗတေ။ သိဝု။
တန္တသန္တာနေ၊ ရှေးနည်းတေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို
ဓာတုန်နှင့်တကွ ဝပြုသင့်သော်လည်း ဝါမြစ်သောကြောင့်
မပြုရ။ ဝိကို မပြု။ ပြီး၏။ သိဝိယတေ ဤနည်းတူ ဝါမြစ်။ ဣဝဏ္ဏာ
ဂမောဝါ၊ ဖြင့် ယကြောင့် ဤလားကို ဤသို့ကပ်။ ပြီး၏။
ဓောဗ္ဗတေ။ ဓောဝုသည်။ သောဓနေ၊ သုတ်သင်ခြင်း၌။ ၏။
သိဝု၊ နည်းတူ စီရင်။ ပြီး၏။

ကောတိ၊ နိ။ ကရိယတေ၊ ကရယတေ၊ ကယတေ၊ ဂစ္ဆိယတေ၊
ဂမိယတေ၊ ဘမ္ဘိယတေ၊ ဘမ္ဘိယတေ၊ ဂမ္ပတေ၊ ဂမ္ပတေ။ ။ပုံစံ။

(၃၈) ပုဗ္ဗ၊ ရူပ၊ ဥ။

သော၊ ထိုယပစ္စည်းသည်။ ပုဗ္ဗ၊ ရူပ၊ ဥ၊ ရှေ့ဘက်နှင့်အကွရ၏
ရုပ်သွင်သဏ္ဌာန်သို့လည်း။ ဝါ၊ ချို။ ပပ္ဖေ၊ ဟိ၊ နိ။ ။ပုဗ္ဗတေ၊
ဖလ္လတေ။ လဗ္ဘတေ။ သက္ကတေ။ ဒိဿတေ။ ဒမ္ပတေ။ ဒမ္ပတေ၊
ဒမိယတေ၊ ဒမိယတေ။ ။ပုံစံ။ (ခတ်ဘွန်ကိုပရရုပ်ပြုသည်
လည်းရှိ၏။ ဝတ္ထံ)

(၃၇) ကရိယတေ၊ တေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣလော၊ ခွိတ္တပြု။ ။
ကရိယတေ။ ဤလော။ (ခွိတ္တ ပြုလျှင် ဤကို ရဿ ပြု၍
ကရိယတေ၊ ဖြစ်ပြန်၏) ကယတေ။ ဣ ဤ လာသင့်သော်
လည်း ဝါဖြစ်၍ တဿ စဝဂ္ဂ-၊ ဖြင့် စီရင်။ ဂစ္ဆိယတေ။
ဣလော၊ ယကို ခွိတ္တ၊ ဤလာလျှင် ယကို ခွိတ္တ၊ ဤကိုရဿပြု။
ဘမ္ဘိယတေ။ ဝမိဿဘမ္ဘိ၊ ဖြင့် ဝမ်ကို ဘမ္ဘိပြု။ ဣလော ခွိတ္တ၊
ဤလော၊ ဘမ္ဘိယတေ။ ။ဂမ္ပတေ၊ ပ ဖြစ်၍ ဣဝဏ် မ၊ လော။
မကို ယသိုကပ်။ ။ဂမ္ပတေ၊ ဝ ဖြစ်၊ ပုဗ္ဗရူပဥ၊ ဖြင့် ယကို
ပုဗ္ဗရုပ် မ၊ ပြု။ ပြီး၏။

(၈) ဝုဗ္ဗတေ၊ ဝဗ္ဗ၊ ဝဗ္ဗနော၊ ပွားခြင်း၌။ နိ။ ဝုဗ္ဗတေ၊ တိုးပွားခြင်း။
တေ၊ ယသက်။ ဝစ ဝသ ဝဟာဒိန-သုတ်ဖြင့် ယကြောင့် ဝ
၏ အ ကို ဥပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ပုဗ္ဗရုပ် ခရေမုတ်ပြု။ တေ
သု ဝုဗ္ဗ-ဖြင့် ခိုကိုချေ။ ခေဝာစက ရေ၊ ဖြင့် ခကြောင့် ခ်ကိုခို
ပြု။ ပြီး၏။ ။ဖလ္လတေ။ ဖလ၊ နိပ္ပတ္တိယံ၊ ပြီးခြင်း၌။ နိ။ ဖလ္လ
တေ၊ ပြီးခြင်း။ တေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ပုဗ္ဗရုပ် လ
ပြု။ ပြီး၏။ ။လဗ္ဘတေ။ လဘ၊ သဘတေ။ ရခြင်း၌။ နိ။ လဗ္ဘ
တေ၊ ရခြင်း၊ ရအပ်၏။ တေ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ပုဗ္ဗရုပ်

(၃၉) တထာ ကတ္တရိ စ။

တထာ၊ ထိုတထာစဝဂ္ဂသုတ်၊ ပုဗ္ဗရူပဉ္စသုတ်တို့၌ ဆိုအပ်ပြီး
သည့်နှင့်အတူ။ ကတ္တရိစ၊ ကတ္တားအနက်၌လည်း။ ယထာ၊ ဒီဝါဒီ
ယပစ္စည်း၏။ အာဒေသော၊ စဝဂ်ပြု၊ ယပြု၊ ဝပြုပုဗ္ဗရုပ်ပြုသည်။
ဟောတိ၊ ။ ယုဇ္ဇတိ၊ ရုဇ္ဇတိ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ၊ ဗုဇ္ဈတိ၊ မညတိ၊
ဇ္ဈယျတိ၊ သိဗ္ဗတိ၊ တုဿတိ၊ ကပ္ပတိ။ အ ဝေရေနစ
သမ္ပန္နိ။ ။ပုံစံ။

သန္ဓယုတိ၊ သမာဒိယာမိ၊ ဇာယတိ စသည်ကား တထာ
ညွှန်းသော ဝါသဒ္ဓါ၏ အကျိုးတည်း။

ဘပြု။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဓာတုန် ဘကုံးကို မထက်မြက်ပြု။
ပြီး၏။ ။သက္ကတေ။ သက၊ သတ္တိယံ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ ။
သက္ကတေ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ တေ၊ ယ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို
ပုဗ္ဗရုပ်ပြု။ ပြီး၏။ ဒိဿတေ။ ဒိသ၊ ပေက္ခဏေ၊ ကြည့်ခြင်း၌။ ။
ဒိဿတေ၊ ကြည့်ခြင်း၊ ကြည့်အပ်၏။ တေ၊ ယ သက်။ ဤသုတ်
ဖြင့် ယကိုပုဗ္ဗရုပ်ပြု။ ပြီး၏။ ။ဒမ္မတေ၊ ဒမ၊ ဒမနေ၊ ဆုံးမခြင်း၌။
၏။ ဒမ္မတေ၊ ဆုံးမအပ်၏၊ ခြင်း။ တေ၊ ယ သက်။ ပုဗ္ဗရုပ်ပြု။
ပြီး၏။ ဒမ္မတေ။ ဝါမြစ်။ မ ကို ယသို့ကပ်။ ဒဓိယုတေ၊ ဒဓိ
ယတေ၊ ဝါမြစ်။ ဣဝဏ္ဏာဂမောဝါ ဖြင့် စီရင်။ ပြီး၏။

(၃၉) ယုဇ္ဇတိ။ ယုဇ၊ ယောဂေ၊ ယုဉ်ခြင်း၌။ ။ ယုဇ္ဇတိ၊ ယုဉ်၏။ တိ
သက်။ ဒီဝါဒီတော ယော၊ ဖြင့် ဒီပါဒီ ယုဇမှ နောက်၌ ယ
သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုန်နှင့် ဣန္ဒြိယ စဝဂ်ပြု၊ ဒိတ္တိပြု၊
ပြီး၏။ ။ ရုဇ္ဇတိ။ ရုဇ၊ ရောဂေ၊ ကျင်နာခြင်း၌။ ။ ရုဇ္ဇတိ၊
ကျင်နာ၏။ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥ-ပဒ၊ နိဗ္ဗတ္တိယံ၊ ဖြစ်ခြင်း၌။ ။ ဥပ္ပဇ္ဇ-
တိ၊ ။ တိ၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုန်နှင့် တကွစဝဂ်

ဇပြု။ဒွိတ္တပြု။ ဥတောပရ ပဟိလည်း ဒွိတ္တပြု။ပြီး၏ ၊ ဗုဇ္ဈတိ။
 ဗုဇ္ဈညဏေ၊ အဝဂမနေ၌။၏။ဗုဇ္ဈတိ။သိ၏။တိ၊ယ သက်။
 ရှေးနည်း စီရင်။ပြီး၏။ ။မညတိ။မနညဏေ၊ သိခြင်း၌။၏။
 မညတိ။သိ၏။ တိ၊ယ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုနှင့်
 တကွ စဝင် ဥပြု။ဒွိတ္တပြု။ ပြီး၏။ ။ဃူယုတိ။ ဃူရ၊ ဇီရဏ၊
 ဟိံသာသု၊ အိုခြင်း၊ ညှဉ်းဆဲခြင်းတို့၌။၏။ ဃူယုတိ။ဆွေးမြည့်
 ၏။တိ၊ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုနှင့် တကွ ယပြု။
 ဒွိတ္တပြု။ပြီး၏။ ။သိဗ္ဗတိ။သိဝု၊ တန္တသန္တာနေ၌။၏။သိဗ္ဗတိ။
 ချုပ်စပ်၏။တိ၊ယ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုနှင့်တကွ
 ဝပြု။ဒွိတ္တပြု။ဝ ဒုက်ကို ဗ ဒွေပြု။ ပြီး၏။ ။ တုဿတိ။ တုဿ၊
 တုဋ္ဌိယံ၊ နှစ်သက်ခြင်း၌။ ၏။ တုဿတိ။ နှစ် ၏။ တိ၊ယ
 သက်။ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ပုဗ္ဗရုပ် သပြု။ပြီး၏။ ။ကုပ္ပတိ ကုပ၊
 ကောပေ၊ ပျက်စီးခြင်း၌။၏။ ကုပ္ပတိ၊ ပျက်၏။ တိ၊ယ သက်။
 ပုဗ္ဗရုပ်ပြု။ သမ္မန္တိ။သမု၊ ဥပသမေ၊ ငြိမ်းအေးခြင်း၌။၏။သမ္မ-
 န္တိ၊ ငြိမ်းကုန်၏။အန္တိ၊ယသက်။ပုဗ္ဗရုပ်ပြု။ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ပြီး၏။
 သန္တယုတိ။ သံ-နဟ၊ ဗန္ဓနေ၊ ဖွဲ့ခြင်း၌။၏။ သန္တယုတိ။ ဖွဲ့၏။
 တိ၊ယ သက်။ ယကို ပုဗ္ဗရုပ် ပြု လှလတ်သော် တယာ ညွှန်း
 သော ဝါသဒ္ဓါ မြစ်သောကြောင့် မပြုချ။ ဟိပရိယယော-ဟူ
 သော ယောဂဝိဘာဝ၊ ဖြင့် ဟ်ကိုယ်နှင့် ရှေ့နောက် ပြန်။
 (ဗျဉ္ဇနေန ဗျဉ္ဇနဝိပရိတ်တည်း) ပြီး၏။ သမာဒိယာမိ။သံ၊
 အာ-ဒါ။ဂဟဏေ၊ ယူခြင်း၌။၏။ယကို ဓာတုနှင့်တကွ စဝင်
 ဇ ပြုသင့်သော်လည်း တကားညွှန်းသော ဝါသဒ္ဓါ မြစ်သော
 ကြောင့် မပြုရ။ကွမ်ဇာတု-ဖြင့် ယကြောင့် ဒါ၏အာကို ဣပြု။
 အကာရော ဒီဃံ ဟိမိမေသု၊ ဖြင့် မိကြောင့် အရသာကို အာ
 ဒိဃပြု။ပြီး၏။ ။ဇာယာဘိ။ဇန၊ ဇနနေ၊ ဖြင့်ခြင်း၌။၏။ ဇာယ
 ကိ၊ မြစ်၏။တိ၊ယသက်။ဤသုတ်ဖြင့် ယကို ဓာတုနှင့် တကွ
 စဝင် ဥ ပြုသင့်သော်လည်း တကားညွှန်းသော ဝါမြစ်သော
 ကစွည်း-၂၅

(၄၀) ဘုဝါဒိတော အ။

ဘုဝါဒိတော၊ ဘူ အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ကတ္တရိ၊ ချွံ။
အ၊ အ ပစ္စည်းသည်။ ပရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ နိ။ ။ဘဝတိ၊
ဘဝတု၊ ဘဝေယျ။ ဗဘူဝ။ အဘဝါ၊ အဘဝိ။ ဘဝိဿတိ၊
အဘဝိဿာ။ ။ပုံစံ။

(၄၁) ရုဓာဒိတော နိဂ္ဂဟိတ ပုဗ္ဗဉ္စ။

ရုဓာဒိတော၊ ရုဓ အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ကတ္တရိ၊ ချွံ။ အစ၊
သည်လည်း။ ပရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ နိ။ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ၊ သည်
လည်း။ ပုဗ္ဗ၊ ရှေးဖြစ်၍။ အာဂမော၊ လာသည်။ ဟောတိ၊ နိ။ ။
စသဒ္ဓါ ဒုတိယတ္ထ သမ္ပိဏ္ဏန၊ ဣ၊ ဤ၊ ဧ၊ ဩ ပစ္စည်းတို့ကိုလည်း
သည်။ ။ရုန္တတိ၊ ရုန္တတိ၊ ရုန္တတိ၊ ရုန္တေတိ။ ရုန္တေတိ။ သုဗ္ဗေတိ။
။ပုံစံ။

ကြောင့် မပြုရ။ ဇနာဒိနမာ၊ ယောဂဝိဘာဝ၊ ဖြင့် ဇနဓာတ်၏
အစိတ် န်ကို အာပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။

(၄၀) ဘဝတိ။ ဘူ၊ သတ္တယံ၊ ဤ။ ဘဝတိ၊ ဖြစ်၏။ တိသက်။ ဤ
သုတ်ဖြင့် ဘူဓာတ်မှ နောက်၌ အ သက်။ အညေသုစ၊ ဖြင့်
အကြောင့် ဘူ၏ ဥ၊ ကို ဩဝုဒ္ဓိပြု၊ ဩအဝသရေ၊ ဖြင့် အသရ
ကြောင့် ဩကိုအာပြု။ ဝိခွင်း။ ချေ၊ ခပ်၊ ကပ်။ ပြီး၏။ ။အကြွင်း
လွယ်ပြီ။ ပရောက္ခာ၌ ဒွိဘောပြု။ အတ္တသမ္ပညံ။ အန္တသိ
ဝဏ္ဏာ ကာရာဝါ၊ ဖြင့် အတ္တသ ဥ၊ ကို အပြု။ ဒုတိယ စတု
တ္တာနံ-ဖြင့် စတုတ္ထ ဘက်ကို တတိယ မထက်မြက်ပြု။ မြ၊ ဘူ
နမာ ဟ-ဖြင့် အတ္တသတောပရ ဘူ ကို ဘူဝပြု။ အကာရာ
ဂမော-ဖြင့် ဟိယု၊ ဇ၊ ကာကြောင့် အ လာ။ ဣကာရာဂမော-
ဖြင့် ဘ၊ ကာကြောင့် ဣလာ။

(၄၁) ရုန္တတိ။ ရုဓ အာဝရဏေ၊ ပိတ်ဆို့ခြင်း၌။ ရုန္တတိ၊ ပိတ်ဆို့၏။

(၄၂) ဒိဝါဒိတော ယော။

ဒိဝါဒိတော၊ ဒိဝုအာရိယော ဓာတ်မှ။ ကတ္တရိ၊ ဌ။ ယော၊
ယပစ္စည်းသည်။ ပရာ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တထာ
ကတ္တရိ၊ သုတ်၌ ပုံစံကိုပင် ထုတ်။

(၄၃) သွာဒိတော ဣဏာ ဥဏာ စ။

သွာဒိတော၊ သု-အာရိယော ဓာတ်မှ။ ကတ္တရိ၊ ဌ။ ဣ၊
ဣပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း။ ဣ၊ ဣပစ္စည်းသည်လည်း
ကောင်း။ ဥဏာ၊ ဥဏာပစ္စည်းသည်လည်းကောင်း၊ ပရာ၊
ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

သုဏောတိ၊ သုဏာတိ၊ သုဏသိ နာဂ။ ဣဏေလျှင်
အသောသိ။ ပစ္စယောသု။ သောသတိ၊ ဒုတံ ပဟိဏာတိ၊
ပဟိဏာတိ။ နဇယံ ပြန်မှ၊ ဟိနောတျ၊ နေနာတိ ဟေတု၊
မိနောတိ။ ဝိနိစ္ဆိနောတိ၊ ပါပုဏာတိ၊ ဥဏာပစ္စည်း(ပပုဗ္ဗ အပ
ဓာတ် ဖြစ်၍ ဣပစ္စည်းနှင့် ပါပုဏောတိ - ဟု မရှိသင့်)
သက္ကဏာတိ၊ သက္ကဏန္တိ။ (က-ဒိတ္တံ သဗ္ဗတ္ထန္တိ၊ ခတ္တ
မဇ္ဇတနာဒိသု) အသက္ခိ၊ သက္ခိသတိ၊ အသက္ခိယာ။ ။ပုံစံ။

တိသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိကြောင့် ရစ်ဓာတ်မှ နောက်၌ အ
သက်။ ရှေ့၌ နိဂ္ဂဟိတ်လည်းလာ။ နိဂ္ဂဟိတ် ဝဂ္ဂန္တု၊ ပြီး၏။ ။
ရန္တိတိသည် လွယ်ပြီ။ ။သုတ္တတိ။ သုဘ၊ ပဟာရေ၊ ပုတ်ခတ်
ခြင်း၌။ ၏။ သုတ္တတိ၊ ပုတ်ခတ်၏။ တိသက်၊ အ သက်။ နိဂ္ဂဟိတ်
လာ၊ ဝဂ္ဂန္တု၊ ပြီး၏။

(၄၂) ရုပ်များကို တထာဘဟ္မရိစ-၌ ပြီးစေအပ်ကုန်ပြီ။
(၄၃) သုဏောတိ။ သု၊ သဝဏေ နားထောင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၌။ ၏။
သုဏောတိ၊ နာ၏။ ကြား၏။ တိသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိကြောင့်
သွာဒိသုမှ နောက်၌ ဣသက်။ အညေသုစ၊ ဌ ဖြင့် ဣ၏

ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု။ ပြီး၏။ သုဏ္ဍာတိ ဣ-ပစ္စည်း။ သုဏ္ဍာသိ။
 ဏာ၏ အာကို ကွစိဓာတု-ဖြင့် အရသာပြု။ အသောသိ။
 သု၊ သဝဏောဉ္စ။ ။ အသောသိ၊ ကြားပြီတဲ့။ အဇ္ဇတနီ၊ ဤ
 သက်။ (အသဗ္ဗဓာတ် နိဗ္ဗာန်နောင်ရော ဝိကရုဏ်းပစ္စည်း
 မသက်ရ။ တနည်း-ဏာသက်၍ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဏာချေ)
 အညေသုစ၊ ဖြင့် အသံယောဂန္တ လဟုပန္တသု၏ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိ
 ပြု။ အကာရာဂမေဓ-ဖြင့် ဓာတ်၏အစ၌ အ လာ၊ အတော
 ပရ သကို ခွိတ္တပြု။ သတ္တမဇ္ဇတနိမှ၊ ဖြင့် ဤကြောင့် သိလာ။
 ကွစိဓာတု ဖြင့် ဤကို ဣရသာပြု။ ပြီး၏။ ။ ပစ္စယောသု။
 ပတိ-သု၊ သဝဏောဉ္စ။ ။ ပစ္စယောသု၊ ရှေးရှုနားထောင်
 ကုန်ပြီ၊ ကုန်ပြီတဲ့။ ဥံသက်။ (အသောသိနည်း အသောသု
 ပြီးစေ) သဗ္ဗေဓံတိ၊ ဖြင့် အကြောင့် ပတိ၏ တိကို စပြု။ ချေ၊
 ကပ်။ ခွိတ္တပြု။ ပြီး၏။ ။ သောသတိး သု၊ သဝဏောဉ္စ။ ။
 သောသတိး၊ နာလတ္တံ။ သတိ၊ သက်။ အညေသုစ၊ ဖြင့် ဝုဒ္ဓိ
 ပြု။ ပြီး၏။ ။ ပဟိဏ္ဍာတိ။ ပ-ဟိ။ ဂတိယံ၊ လားခြင်း၌။ ။
 (ပပုဗ္ဗေ၊ ပ၊ ရှေးရှိမှု၊ ပေရဇော ပို့စေခြင်း၌။ ။) ပဟိဏ္ဍာတိ၊
 စေလွှတ်၏။ ပို့၏။ တိသက်။ ဏာသက်။ ပြီး၏။ ကွစိဓာတု-ဖြင့်
 အာ ကို အ ရသာပြု။ ပဟိဏ္ဍာတိ။ ပြီး၏။ ။ ဟိနောတိ။ ဟိ၊
 ပတိယံ၊ ။ ။ ဟိနောတိ၊ ဖြစ်၏။ တိသက်၊ ဣသက်။ ကွစိ
 ဓာတု-ဖြင့် မုဒ္ဓဇ ဣကို ဒန္တဇ န ပြု။ အညေသုစ၊ ၌ စဖြင့်
 န၏ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု။ ပြီး၏။ (ပ ရှေးရှိရာ၌ ရ နောင် ဖြစ်၍
 ဣ သင့်သည်။ ဟိနောတိ၌ ပ ရှေးမရှိ၍ ဣကြီး မသင့်သော
 ကြောင့် နငယ် ပြန်ရသည်) ။ မိနောတိ။ မိ၊ ပက္ခေပေ၊ ထည့်
 သွင်းခြင်း၌။ ။ မိနောတိ၊ ထည့်သွင်း၏။ တိသက်၊ ဣသက်။
 ဟိနောတိ နည်းပြီးစေ။ ဝိနိစ္ဆိနောတိ။ ဝိ နိ-စိ၊ နိစ္ဆယေ၊ ဆုံး
 ဖြတ်ခြင်း၌။ ။ ဝိနိစ္ဆိနောတိ၊ ဆုံးဖြတ်၏။ တိသက်၊ ဣသက်။
 နိတောပရပထမကွရာစကို သုဟိယကွရာသပြု၊ ခွိတ္တပြု။ (နိတော

(၄၄) ကိယာဒိတော နာ။

ကိယာဒိတော၊ ကိ အစရှိသော မာတ်မှ။ ကတ္တရိန္ဒြိ။ နာ၊
နာပစ္စည်းသည်။ ပရော၊ သည်။ ဟောတိ၊ န်။ ။ ကိဏာတိ၊
ကိဏာတိ၊ ရဿ၊ ကတ္တာနိ။ ဝိက္ခိဏာတိ၊ ဝိတ္တန္တု။ ဝိနိစ္ဆိနာတိ။
ဝိနိစ္ဆိနာတိ။ ။ ပုံစံ။

ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ ဖြင့် တော၊ ကံ ဌာလည်း
သက်၏။ ။ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗံ၊ ဝိနိစ္ဆိနိနိယံ။ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ။ ဝိနိစ္ဆိနိတုာ။
ပုံစံ။

ပရသည်သရဖြစ်အံ့၊ ရလော။ ဋီတ္တ ဝိသယ၊ ဗျည်းဖြစ်အံ့၊ ဋီတ္တပြု။
ပထမဖြစ်လျှင် ဒုတိယလည်း ပြု။ ဋီတ္တာဝိသယ ဗျည်းဖြစ်လျှင်
နိကို ဒိသပြု) ကကြီးကို နဝယ်ပြန်။ ပြီး၏။ (ဝိနိစ္ဆိနာတိ
ကားဏာပစ္စည်းတည်း။ ကိယာဒိလည်း သင့်၏) ။ ပါပုဏော
တိ၊ ပ-အပ ပါပုဏနေ၊ ရောက်ခြင်း၌။ န်၊ ပါပုဏာတိ၊
ရောက်၏။ တိ ဥဏာသက်၊ သရာသရေ-ဒိသံ-တို့ဖြင့်စီရင်။
ပြီး၏။ ။ (ပါပုဏောတိ-ဟု ဣပစ္စည်းနှင့် မရှိသင့်၊ သက္က
တဌ်ကား ပါပေွါတိဟူရှိ၏) ။ ။ သက္ကဏာတိ။ သဏ၊
သတ္တိယံ၊ စွမ်းနိုင်ခြင်း၌။ န်။ သက္ကဏာတိ။ စွမ်းနိုင်၏။
တိ၊ ဥဏာသက်။ ပရဒွေဘဝေါ-ဖြင့်အသရမှနှောင်းသော
က်ကို ဋီတ္တပြုပြီး၏။ သက္ကဏန္တိ၊ နည်းတူ။ အန္တိ၏ အသ
ရကြောင့် ဏာ၏ အာ ချေ။ အသက္ခိ၊ အဇ္ဇတနိ ဤသက်။
ဓာတွာဒိန္တ အလော။ က်ကို ခံပြု။ ဋီတ္တပြု၊ ပြီး၏။ ။ အသက္ခိ
သာလည်း နည်းတူ။ ဗုလော ပို၏။ သက္ခိဿတိလည်း
နည်းတူ။ အမလာရ။

(၄၄) ကိဏာတိ။ ကိ၊ ဒဗ္ဗဝိနိမဇ္ဇေ၊ ဥစ္စာလဲလှယ်ရောင်းဝယ်ခြင်း၌။
၏။ ကိဏာတိ၊ ဝယ်၏။ တိသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိကြောင့်
ကတ္တာဒိန္တ နာသက်။ ကွစိဓာတု-ဖြင့်၊ နာကြောင့် ကိ၏ ဤကို

(၄၅) ဂဟာဒိတော ဗ္ဗ, ဣာ။

ဂဟာ.ဒိတော၊ ဂဟ အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ကတ္တရိ၊ ဌ။ ဗ္ဗ၊
ဣာ၊ ဗ္ဗပစ္စည်း၊ ဣာပစ္စည်းတို့သည်။ ပရာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ ။ ဃေပေတိ၊ ဂဏှာတိ၊ ဂဏှတိ။ ဥဏှာတိ၊ ဥဏှာ
ပေတိ၊ ဥဏှော။ တဿတိ ပရိတဿတိ.တိ တဏှာ။ ။ ပုံစံ။

ဇုရဿပြု။ နဝယ်ကို ကကြီးပြန်။ ပြီး၏။ (ယုဝဏှာနဗ္ဗိယ၊
ဣာ၊ ဣာ၊ နာနိဌာဒိသုဝုဒ္ဓိန)။ ။ ဝိက္ခိဏာတိ။-ဝိကီ၊ ဒဗ္ဗဝိနိ
မယေ၊ ဥစ္စာလဲပြောင်း ရောင်းခြင်း၌။ ။ ရှေးနည်း။ ။
ပရဒွေဘော်ပြုသည်မျှ ထူး၏။ ။ ဝိနိစ္ဆိနာတိ၊ သွာဒိဌကုသို
တွက်။ ဤ၌ ပင်ကိုယ် ဒန္တဇ နာတည်း။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် နာ
၏ အာကို အရဿပြု၊ ဝိနိစ္ဆိနာတိ၊ ပြီး၏။ ။ ဝိနိစ္ဆိနိတဗ္ဗိ။
ဝိ,နိ-စိ။ ဝိနိစ္ဆိယေ၊ ဌ။ ။ ။ ဝိနိစ္ဆိနိယတေ၊ ဆုံးဖြတ်အပ်၏၊
ခြင်း၊ ဘာဝကဓမ္မသု တဗ္ဗာ နိယာ၊ ဖြင့် ဘောဉ် ကံ၌၊ တဗ္ဗ
သက်ကတ္တရိလိုက်ပုဒ်မပါ၊ ကိယာဒိတောနာ၊ ဝိနာဓိဘာရ၊
ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တဗ္ဗကြောင့် ဘောဉ်၊ ကံ၌ နာသက်။
ယထာဂမိကာရော၊ ဖြင့် တဗ္ဗကြောင့် ဇုလာ။ ရှေး အာ
ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။ ။ ဝိနိစ္ဆိနိနိယံ။ ရှေးနည်း။ အနိယ သက်။
သရလောပေါ-ဖြင့် စီရင်။ ပြီး၏။ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ။ ဝိနိစ္ဆိနိတဝေ၊
ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ အနက်ပေး။ အရဟ သက္ကာဒိဟိတုံ၊ ဖြင့်
တုံသက်။ ဘောဉ် နာသက်။ ဇုလာ။ အာချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။
ဝိနိစ္ဆိနိတွာ။ ဝိနိစ္ဆိနိတုန-ပြီး၍၊ အနက်ပေး။ ပုဗ္ဗကာ
လေကကတ္တုဘာနံ ဖြင့် ဘောဉ် တွာသက်။ ရှေးနည်းစီရင်။

(၄၅) ဃေပေတိ။ ဂဟ ဥပါဒါနေ၊ ဣယျခြင်း၌။ ။ ။ ဃေပေတိ၊ ယူတတ်
၏။ တိသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိကြောင့် ပွသက်။ ဂဟဿဃေပေ၊

ဖြင့်ပွဲ ကြောင့်ဂဟ်ကို သေပြု။ ပြီး၏။ ။ဂဏှာတိ၊ ရှေးနည်း၊
 ကျာပစ္စည်းသက်။ ဟလောပေါကျာမှီ။ ဖြင့် ကျာကြောင့်
 ဂဟ်၏ ဟ် ကိုချေ။ ပြီး၏။ ဂဏှာတ်၊ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ကျာ၏
 အာကို အရသပြု။ ။ဥဏှာတ်၊ဥသ၊ဒါဟေ၊ပူလောင်ခြင်း
 ဌ။ ။၏။ ဥဏှာတ်၊ ပူ၏။ တ်၊ကျာသက်။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ကျာ
 ကြောင့် ဓာတုန်သ်ကို ချေ။ ဥဏှာပေတိ၊ ဥသ၊ ဒါဟေ၊ ဌ။
 ။၏။ ဥဏှာပေတိ၊ ပူစေ၏။ ဓာတုဟိ ဣဏာယ - ဖြင့်
 ဟေတုကြိယာဌ၊ ကာပေသက်။ -ကာရိတ်မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့်
 ကျာသက်။ ကာရိတာနံ ဣဏာလောပံ၊ ဖြင့် ဣ အနုဗန်
 ချေ။ သရလောပေါ-ဖြင့် ချေ၊ ကပ်။ ကွစိဓာတု-ဖြင့်
 ဓာတုန် သ်ကို ချေ။ ဓာတုပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော၊ ဖြင့်
 ပရိဘာသာပြု၍ ဥဏှာပေ-ဟူသော ဝိကတိဓာတ်မှ နောက်
 ဌ တိသက် ပြီး၏။ ။ဥဏှော၊ဥသ၊ဒါဟေ၊ဌ။၏။ဥဏှာတ်၊
 ပူ၏။ဝိသရူဇပဒါဒိတောဏ၊ဖြင့် ကာပစ္စည်းသက်။ဤသုတ်ဖြင့်
 ကာပစ္စည်းကြောင့်ဥသဓာတ်မှနောက်ဌကျာသက်၊ကွစိဓာတု
 ဖြင့် ဓာတုန် သ်ကိုချေ။ ဣ အနုဗန်ချေ။ သရလောပေါ-ဖြင့်
 ချေ၊ကပ်။နံဌ။ သိသက်။ဩပြု။ ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ။တဏှာ။
 တသ၊ဝိပါသာယံ၊မွတ်သိပ်ဌင်းဌ။၏။တဿတိ၊ မွတ်သိပ်၏။
 ဣတ္ထိယမတိယဝေါ၊ ဖြင့် အပစ္စည်း သက်။ ဤသုတ်ဖြင့်
 ကျာသက်။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဓာတုန် သ်ကိုချေ။ သရ
 လောပေါ-ဖြင့် ချေ၊ကပ်၊ နံဌ။ ဣတ္ထိယမတော အာပစ္စ
 ယောဖြင့် အာပစ္စည်းသက်။ ချေ၊ကပ်။စ ဖြင့် နံဌ။ သိသက်၊
 ချေ။ပြီး၏။ ။အဂ္ဂဟေသိ။ဂဟ၊ ဥဒါနေ၊ဌ။ ။၏။ ဤသက်။
 ကျာသက်။ကွစိဓာတု-ဖြင့် ကျာကို ချေ။ (တနည်း-အသဗ္ဗ
 ဓာတ်နှောင်းရာ ကျာ မသက်ရ) အကာရာဂမော - ဖြင့်
 အလာ။ ခွိတ္တ ပြု။ ဣကာရာဂမော - ဖြင့် ဣလာ။ ဣကို
 ဝေဒိပြု။ သတ္တမဇ္ဇတနိမ္မိ၊ဖြင့် သိသာ။ ပြီး၏။ ။အဂ္ဂဟေသံ၊

(၄၆) တနာ-ဒိတောသြ၊ယိရာ။

တနာ. ဒိတော၊ တန အစရှိသောဓာတ်မှ၊ ကတ္တရိ၊ ခွံ၊ သြ၊
ယိရာ၊ သြပစ္စည်း၊ ယိရပစ္စည်းတို့သည်။ ပရာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊
ကုန်၏။ ။ တနောတိ၊ တနုတေ။ ကရောတိ၊ ကုရုတေ။ ကုဗ္ဗတိ၊
ကြုဗ္ဗတိ။ ကယိရတိ။ ဥတ္တမော ကာရော၊ ကရဿကု-ကြ။
ကံရတောဝါယံယိရ-ပစ္စယော။ ပါပေါတိ။ ပပေါတိ။ ။ ပုံစံ။

နည်းတူဥသက်ထူး၏။ ။ ဟေသဘိ၊ လွယ်ပြီ။ ဣလာ။
ဣကို ဧဝံဗြဟ္မ။

(၄၆) တနောတိ။ တန၊ ဝိတ္ထာရေ၊ ချဲ့ခြင်း၌။ ။ တနောတိ၊ ချဲ့၏။
တိသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် တိကြောင့် ကတ္တား၌ သြသက်။ ပြီး၏။
တနုတေ။ ဥတ္တမောကာရော၊ ဖြင့် သြကို ဥပြု။ ။ ကရောတိ။
ကရ၊ ကရဏေ၊ ပြုခြင်း၌။ ။ ကရောတိ၊ ပြု၏။ တိ၊ သြသက်။
ကုရုတေ။ တေ၊ သြသက်။ ကရဿကာရောစ၊ ဖြင့် ကရ၏
အကိုဥပြု။ ဥတ္တမောကာရော၊ ဖြင့် သြကို ဥပြု။ ။ ကုဗ္ဗတိ။
ယဝကာရာစ၊ ဝိနာဓိကာရ ယောဂဝိဘာဂ၊ ဖြင့် ဥကို ဝပြု
ကရဿကာရောစ။ ဖြင့် ကရ၏ အကိုဥပြု။ ကွစိဓာတု-ဖြင့်
ဝကြောင့်ဓာတုန်ရ်ကို ချေ။ (ကွစိဓာတုဖြင့် ကရ်ကို ကု၊ ကြ၊
ပြု) ဝကို မပြု၊ ခွတ္တပြု။ (ဝကို ခွတ္တပြု။ ဝဒုက်ကို မ ခွေပြု)
ဒဏ္ဍိကုဗ္ဗတိ ခတ္တိဓယော။ (ဒွါဒသ၊ မဟာပဒမဇာတ်) ဆသု
ကုဗ္ဗတိ သန္တဝံ (သံယုတ်) ဓမ္မဿာပစိတိ ကုမ္ပိ။ (မဟာ
နိပါတ်-ဝဿန္တရ၊ ကုမ္ပိတိ ကရောမိ။ တဒဋ္ဌကယာ။ ကရကို
ကံပြု)။ ကယိရတိ။ တိ၊ ယိရသက်။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် ယိရ
ကြောင့် ဓာတုန်ရ်ကိုချေ။ (ကဗ္ဗတောဝါယံယိရပစ္စယော)
ပါပေါတိ၊ ပ-အပ၊ ပါပုဏနေ၊ ရောက်ခြင်း၌။ ။ တိ၊ သြ

*ယိရနောက်မှ၊ ထေ ပေါ်၊ ယေယျ အာတည်း၊ ပြုရာ
 မုချ၊ ယေယျုံစဉ်၊ ယေယျစိတ်ကျေ၊ ဟူလိုပေ။ ။ကယ်ရာ၊
 ကယ်ရုံ၊ ကယ်ရာသိ။ ကယ်ရာထ။ ကယ်ရာမိ၊ ကယ်
 ရာမ။ ။ပုံစံ။

(၄၇) စုရာ.ဒိတော ဣ၊ ဣယာ။

စုရာ.ဒိတော၊ စုရာ အစရှိသော ဓာတ်မှ။ ကတ္တရိ၊ ဤ။ ဣ-
 ဣယာ၊ ဣ ပစ္စည်း၊ ဣယ ပစ္စည်းတို့သည်။ ပရာ၊ ကုန်သည်။
 ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ကာရိတာ၊ ကာရိတ်လည်းမည်ကုန်၏။

စောရေတိ၊ စောရယတိ။ စိန္တေတိ၊ မန္တေတိ၊ ဝေဒယတိ၊
 တိ ဝေဒနာ။ ဝေဒယာမ.ဟံဘန္တေ၊ ဝေဒယတိ.တိ မံ သံသော
 ဓာရေတု။ ဝေဒယန္တိ စ တေ တုဉ္ဇိ။ ပတိ ဝေဒေမိ တေပြဟေ။
 ပတိဝေဒယာမိ ဝေ။ ။ပုံစံ။

သက်။ ပနှင့် အပ သန္တိပြု။ ။ပပွေါတိ။ ပ-အပ္ပ၊ ပါပုဏဇေ၊
 ဤ။ ပနှင့် အပ္ပကို သန္တိပြု။ (အပပွါတာ ပါပုဏဇေ)။ ။
 ကယ်ရာ။ ကရ+ယေ။ ယိရသက်။ ကွစိဓာတု--ဖြင့် ကရ၏
 ရှိကို ချေ။ ယိရမှနှောင်းသော ယေယျကို အာပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။
 ကယ်ရုံ။ ကရ+ယေ။ ယိရ သက်။ ရှေးနည်းဓာတွန် ချေ။
 ယေယျုံ၏ ယေယျိုကို ချေ။ ။ကယ်ရာသိ-စသည် နည်းတူ။

(၄၇) စောရေတိ။ စုရာ၊ ထေယေ၊ ခိုးခြင်းဤ။ စောရေတိ၊ ခိုး၏။
 တိသက်၊ ဣသက်၊ ကာရိတ်မှည့်။ အသံသော ဝန္တဿ--ဖြင့်
 ဣဏကြောင့်အသံသော ဝန္တဿဖြစ်သော စုရ၏ဥကိုသြဝုဒ္ဓိပြု၊
 ကာရိတာနံ ဣလောပံ ဖြင့် ဣ အနုဗန်ကို ချေ။ ။
 စောရယတိ။ ဣယသက်။ နည်းတူ။ စိန္တေတိ။ စိန္တ၊ စိန္တာယံ၊
 သိခြင်းဤ။ စိန္တေတိ၊ သိ၏။ ဣသက်လွယ်ပြီ။ ။မန္တေတိ။

(၄၈) အတ္တနော ပဒါနိ ဘာဝေ စ ကမ္မနိ။

အတ္တနော ပဒါနိ၊ အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ်တို့သည်။ ဘာဝေ
စ၊ဘော အနက်၌လည်းကောင်း။ ကမ္မနိစ၊ ကံအနက်၌ လည်း
ကောင်း၊ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ဥစ္စတေ၊ဥစ္စတိ ဝါစာ ဘဝတာ။ ပုံစံ။

စ၊သဒ္ဓါ ကမ္မကတ္တာ၊ ဘာဝကတ္တာ တို့ကိုဆည်း၏။ ။
ကုသုလော ဘိဇ္ဇတေ၊ ပါနီယံ ပီယတေ၊ ကဋ္ဌော ကရိယတေ
သယမေ၊စ။ သော ပဟိယိသတိ။ ရူပံ ဝိဘူယတေ။ ။ပုံစံ။

မန္တ၊ဂုတ္တဘာသဏေ၊ လုံမြို့သော စကားကိုပြောခြင်း (တိုင်
ပင်ခြင်း)၌။၏။ဏေသက်။ ။ဝေဒယတိ။ ဝိဒ၊အနုဘဝနေ၊
၌။၏။လွယ်ပြီ။ ။ဝေဒယန္တိ။ဝိဒ၊အက္ခာနေ၊ပြောဆိုခြင်း၌။
၏။ ။ပတိဝေဒေမိ။ပတ်-ဝိဒ၊အက္ခာနေ၊ပြောဆိုခြင်း၌။၏။

(၄၉) ဥစ္စတေ၊ဝစ၊ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊၌။၏။ ဥစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏၊
ခြင်း။ဤသုတ်ဖြင့် ကံ၌ဘော၌ တေသက်။ယသက်။ ဝစဝသ
ဝဟဒိန-ဖြင့်ယကြောင့် ဝစ်၏ကိုဥပြု၊ဝါပရောအသရူပံ၊
ဖြင့် ဥမှနှောင်းသော အ ကို ချေ။ (ရှေးနည်းတည်း။နောက်
နည်းအရ ဝစ်၏ အ ကိုဥပြု) တဿစဝဂ္ဂ-ဖြင့် ယကို ဓာတွန်
စ်နှင့်တကွ စဝဂ် စပြု။ဒိတ္တပြု၊ပြီး၏။ ။ဥစ္စတိ၊ နောက်နည်း
အရ ဝစ်၏ အကို ဥပြု။ (ရှေးနည်းအရ ဝစ်၏ င်ကို ဥပြု။
နောက် အ ကို ချေ၍သော်လည်း ဝိလာ) အတ္တနော ပဒါနိ
ပရဿပဒတ္တံ ဖြင့် အတ္တနောပုဒ် တေကို ပရဿပုဒ် တိပြု။
ပြီး၏။ ။ဘိဇ္ဇတေ၊ဘိဒ၊ ဒိဓာကရဏေ၊ နှစ်ဖြာပြုခြင်း၌။၏။
ဘိဇ္ဇတေ၊ဖြိုအပ်၏၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကံ၌ တေသက်၊ ယသက်။
တဿစဝဂ္ဂ)ဖြင့် စီရင်။(ဘိဇ္ဇတေ ဖြိုတတ်၏။ပေး) (ကမ္မ
ကတ္တာ၊ဟူသည် ကံပင် ဖြစ်၍ သုတ်ရင်းဖြင့် ခေတုယသက်၍
ရုပ်ပြီးစေပြီးမှ ဝတ္တိန္တာ အားဖြင့် သုခါဘိသင်္ခရဏီယကြောင့်

(၄၉) ကတ္တရိ စ

အတ္တနော ပဒါနိ၊ တို့သည်။ ကတ္တရိ စ၊ ကတ္တားအနက်၌
လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ သော ပစတေ၊ ဟေ ပစန္တေ
ဩဒနံ။ ပုံစံ။

(၅၀) ဓာတု-ပစ္စယေဟိ ဝိဘတ္တိယော။

ဓာတု-ပစ္စယေဟိ၊ ဓာတ်မှ နောက်၌သက်အပ်သော။ ဝါ။
ဓာတ်အနက်၌ ညွှန်းပြ အပ်သော ဓာတုတ္ထ ဇောတက ခါဒိ၊

ကတ္တားဆိုသည်။ ဘာဝကဓမ္မသုယော၊ သုတ်၌ အဓိပ္ပါယ်
အကျယ်ရေးအပ်ပြီ)။ ။ ဝိယတေးပါ၊ ပါနေ၊ သောက်ခြင်း၌။
၏။ ဝိယတေ၊ သောက်အပ်၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ကံ၌ တေသက်
ယသက်၊ ယမ္ပိ ဒါဓာ-ဖြင့် ယကြောင့် ပါ၏အာကိုဤပြီ။ ။
ကရိယတေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကံ၌ တေသက်၊ ယသက်။
ဇ္ဇဝဏ္ဏာဂမေ၊ ဝါဖြင့်ဇ္ဇလာ၊ ယကိုဒ္ဓိတ္တပြီ။ ပဟိယိဿတေ၊
ပ-ဟာ။ စာဂ၊ ဟာနိသု၊ ပယ်စွန့်ခြင်း၊ သုတ်လျော့ ပျောက်
ကင်းခြင်းတို့၌။ ။ ။ ပဟိယိဿတေ၊ ပျောက်ကင်းရာလတ္တံ့။
ဤသုတ်ဖြင့် ဘော၌ သာတေသက်။ ယသက်၊ ယမ္ပိဒါဓာ-ဖြင့်
ယကြောင့် ဟာ၏အာကို ဤပြီ။ ဇ္ဇကာရာဂမေ-ဖြင့် သာတေ
ကြောင့်ဇ္ဇလာ။ ချေ့ကပ်။ ။ ဝိဘူယတေးဗိ-ဘူးဝိနာသေ၊ ပျက်
စီးခြင်း၌။ ။ ။ ဝိဘူယတေ၊ ချုပ်ပျက်ရာ၏။ ဤသုတ်ဖြင့်ဘော၌
တေသက်၊ ယသက်၊ ပြီး၏။ (ဘာဝကတ္တရိ ပစ္စတ္တံ-စသော
ဘေဒစိန္တာသည် သော၊ ရှုပ်တို့ကို မျှော်သည်)

(၄၉) ပစတေ, "စန္တေ" လွယ်ပြီး

(၅၀) ရုပ်အထူးမရှိ။

ကစည်း-၂၆

ကံရိတန္တ ဆယ်နှစ် ပစ္စည်းတို့မှ။ ဝိဘတ္တိယော၊ အာချာတ်
ဝိဘတ်တို့သည်။ ပရာ၊ ကုန်သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။

(၅၁) ကတ္တရိ ပရဿပဒံ။

ကတ္တရိ၊ ကတ္တား အနက်၌။ ပရဿပဒံ၊ ပရဿပုဒ် ဝိဘတ်
လေးဆယ်ရှစ်လုံးသည်။ ဟောတိ၊ ၏။

(၅၂) ဘုဝါဒယော ဓာတဝေါ။

ဘုဝါဒယော၊ ဘူ အစရှိသော သဒ္ဒါတို့သည်။ ဓာတဝေါ၊
ဓာတ်မည်ကုန်၏။

ဣတိ အာချာတ်-ကပ္ပေ ဒုတိယော ကဏ္ဍော။ ၂၆။

ဣတိ အယံ၊ ဤနှစ်ဆယ်ခြောက်သုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ်
အပေါင်းသည်။ အာချာတ်-ကပ္ပေ၊ ၌။ ဒုတိယော၊ သော။
ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိသမဏ္ဍော၊ ပြီးပြီ။

(၅၃) ကုစာဒိ-ဝဏ္ဏာနမေက သရာနံ ဒွေဘာဝေါ။

အာဒိ-ဝဏ္ဏာနံ၊ ဓာတ်၏အစ ဘရာဗျည်း ဖြစ်ကုန်သော
ဝဏ္ဏတို့၏။ ကေ.သရာနံ၊ တူသောသရာ ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍။

(၅၁) ကတ္တရိ ပရဿပဒံ။

(၅၂) ဘုဝါဒယော ဓာတဝေါ။

(၅၃) ဟိဟိက္ခတိ၊ ဇိဂုစ္ဆတိတို့ကို (၂၀) တိဇ၊ ဂုံပ-သုတ်၌လည်း
ကောင်း။ ပိဝါသတိကို (၂၉)၊ ဘုဇ၊ သံသ-သုတ်၌ လည်း
ကောင်း ပြီးစေအပ်ကုန်ပြီ။ ။ မဘူဝံ၊ ဘူ၊ သတ္တယံ၊ ၌။ ၏။
မဘူဝံ ဖြစ်ပြီတဲ့၊ ပရောက္ခာအ၊ သက်။ မြူ၊ ဘူန မာဟဘူဝါ
ပရောက္ခာယံဖြင့်ပရောက္ခာအကြောင့်ဘူကိုဘူဝံပြီ။ ဤသုတ်ဖြင့်

*ဒွေဘာဝေါ၊ နှစ်လုံးဖြစ်သည်။ ကုစိ၊ အချို့ ပုံစံ၌။
ဟောတိ၊ ဤ။ ။တိတိကွတိ၊ ဇာတိ။ ပိဝါသတိ။

တခုသော သရရှိသော ဘုရင်မာတ်၏ အစ ဘုကို ဘုဘူ ဟု
ခွဲရပ်ပြု။ ပုဗ္ဗောဗ္ဗာသော ဖြင့်ရှေးဘုကို အဗ္ဗာသပြု။ အန္တသိ
ဖြင့် အဗ္ဗာသ ဘု၏ ဥကို အပြု။ ဒုတိယ စတုတ္ထာနံ-ဖြင့်
စတုတ္ထ ဘကို တ ဗိယဗပြု။ ပြီး၏။ ။ဇုဟောတိ၊ ဟု။ ဒါနာ၊
ဒန၊ ဟဗျ၊ ပွဒါ နေသု၊ လှူခြင်း၊ စားခြင်း၊ ယဇ်ပူဇော်ခြင်းတို့၌။
၏။ ဇုဟောတိ၊ ပူဇော်၏။ တိသက်၊ အသက်။ ဤသုတ်ဖြင့်
ကေဿရ ဟုခေါ်ဝေါ်၏ အစ ဟုကို ဟုဟု-ဟု ခွဲရပ်ပြု။ ဟဿ
ဇောဖြင့် အဗ္ဗာသ ဟကို ဇပြု။ အညေသုစဖြင့် အကြောင့်
ဟု၏ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု။ လောပဇ္ဇေတ္တ-ဖြင့် အပစ္စည်းကို ချေ။
ပြီး၏။ ဇုဟောတဗ္ဗံ၊ ဟု၊ ဓာတ်နက်ကြား။ ဇုဟူယတေ၊ ပူဇော်
အပ်၏။ အနက်ပေး။ ဘာဝကဓမ္မသု ကဗ္ဗာနိယာ ဖြင့်ကံ၌တဗ္ဗ
သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် တခုသော သရရှိသော ဟု၏ အစ ဟုကို
ခွဲရပ်ပြု။ ရှေးဟု၊ အဗ္ဗာသမှည့်။ ဟဿဇော ဖြင့် အဗ္ဗာသ
ဟကို ဇပြု။ အညေသုစ ဖြင့် ဝုဒ္ဓိပြု။ ပြီး၏။ ။စက်မတိ၊ ကမု
ပဒဝိက္ခေပေ၊ ခြေကို ကြွခြင်း၊ ချခြင်း၌။ ။ ပုနဗ္ဗုနံ ကမတိ၊
လူးလာတုံ၊ ပြန် အဖန်ဖန်သွား၏။ တိသက်၊ အသက်။ ဤသုတ်
ဖြင့် တခုသော သရရှိသော ကမ်မာတ်၏ အစ ကကို၊ ကကဟု
ခွဲရပ်ပြု။ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ-သုတ်ဖြင့် အဗ္ဗာသ၏ အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်
လာ။ ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ ဖြင့် အဗ္ဗာသ ကဝဂ္ဂ ကကို စဝဂ္ဂ
ပြု၊ ဝဂ္ဂန္တပြု။ ပြီး၏။ စက်မိတဗ္ဗံ ဟဗ္ဗ ပစ္စည်း။ စက်မိတ္တာ၌
တွာပစ္စည်း။ ဣလာ။ ခွဲရပ်ပြု။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ စဝဂ္ဂပြု။ ဝဂ္ဂန္တပြု။
စက်မော။ အပစ္စည်း။ ခွဲရပ်ပြု။ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ စဝဂ္ဂပြု။ ဝဂ္ဂန္တပြု။
*ကေဿရာနံ၊ တခုသော သရရှိကုန်သော။ အာဒိဝဏ္ဏာနံ၊

ဗဟူဝ၊ ဇုဟောတိ၊ ဇုဟောဘဗ္ဗံ။ စက်မတိ။ စက်မိ
တဗ္ဗံ။ စက်မော၊ စက်မိတွာ။ ။ပုံစံ။

(၅၄) ပုဗ္ဗောဗ္ဗာဿော။

ပုဗ္ဗော၊ ရှေ့တလုံးသည်။ အဗ္ဗာဿော၊ အဗ္ဗာဿ မည်၏။

(၅၅) ရဿော။

အဗ္ဗာဿ-ဂတဿ၊ အဗ္ဗာဿ၌ ဖြစ်သော ဒီဃဿရ၏။
ရဿော၊ ရဿပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဒဒါတိ။ ။ပုံစံ။

(၅၆) ဒုတိယ၊ စတုတ္ထာနံ ပထမ၊ တတိယာ။

အဗ္ဗာဿ-ဂတာနံ၊ အဗ္ဗာဿ၌ ဖြစ်ကုန်သော။ ဒုတိယ-
စတုတ္ထာနံ၊ ဒုတိယကွရာ၊ စတုတ္ထာနုရာတို့၏။ ပထမ၊ တတိယာ၊
ပထမကွရာ၊ တတိယကွရာ ပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။
စိစ္ဆေဒ။ ဒဓာတိ။ ။ပုံစံ။

တို့၏။ ဝိသယ၊ က ကောဿရဖြစ်၍ ဝိသယီလည်း ဧကဿရ ဟူလို။

(၅၇) ရုပ်ကို ထိုထိုသုတ်၌ ဆိုအပ်ပြီ။

(၅၈) ဒဒါတိ၊ ဒါ၊ ဒါန၊ ဆေဒ၊ သောဓနေသု၊ ပေးခြင်း၊ ဖြတ်ခြင်း၊
သုတ်သင်ခြင်းတို့၌။ ၏။ ဒဒါတိ၊ ပေး၏။ တိသက်၊ အသက်။
ကုစာဒိဝဏ္ဏာန-ဖြင့် တခုသော သရရှိသော အစ ဒါကို
ဒါဒါဟု ခွဲထွက်ပြီ။ ပုဗ္ဗောဗ္ဗာဿော ဖြင့် ရှေးဒါကို အဗ္ဗာဿ
မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် အဗ္ဗာဿမည်သော ဒါဒီဃကို ဒ ရဿပြု။
လောပဓိက္ခ-ဖြင့် အပစ္စည်းကိုချေပြီး၏။

(၅၉) စိစ္ဆေဒ။ ဆိဒ၊ ဒွိဓာကရဇဏ၊ နှစ်ပိုင်းပြုခြင်း၌။ ၏။ စိစ္ဆေဒ၊
ဖြတ်ပြုတ်၊ ပနောက္ခာ အ သက်၊ ကုစာဒိဝဏ္ဏာန-ဖြင့်

(၅၇) ကဝဂ္ဂဿ စဝဂ္ဂေါ။

အပ္ပာသ-ဂတဿ၊ သော။ က ဝဂ္ဂဿ၊ နိ။ စ ဝဂ္ဂေါ၊ စ
ဝဂ်ပြုသည်။ ဟောတိ၊ နိ။ ။စိကိစ္ဆတိ၊ ဇိဂ္ဂုဿတိ၊ ဇဂမ၊
ဇဂါမ၊ ဇဂမု။ ပုံစံ။

(၅၈) မာန၊ ကိတာနံ ဝ,တတ္ထံဝါ။

အပ္ပာသ ဂတနံ၊ ကုန်သော။ မာန၊ ကိတာနံ၊ မာနဓာတ်၊
ကိတဓာတ်တို့၏ အစိတ် မ, က တို့၏။ ဝ,တတ္ထံ၊ ဝ၏ အဖြစ်၊

ထလုံးသော သရရှိသော အစ ဆီကို ဆီဆီပြု။ အပ္ပာသ
မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒုက္ခိယ ဆကို ပထမ စပြီး ဣတေ ပရဆကို
အသဒိသ ခွံတ္တပြု။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် အနတ္တဿ ဣကို ဧဝံခွံ
ပြု၊ ပြီး၏။ ဒဓာတိ။ ဝေ၊ ဓာရဏေ၊ ဆောင်ခြင်း၌၊ နိ။
ဒဓာတိ၊ ဆောင်၏။ တိသက်၊ အသက်။ ခွံတ္တပြု။ အပ္ပာသ
မှည့်။ ရသော၊ ဖြင့်-အပ္ပာသ ဓာဒီဃကို ရသေ့ပြု။ ဤသုတ်
ဖြင့် စတုတ္ထ ခအောက်ခြိုက်ကို တတိယ အထွေးပြု၊ အစုစည်း
ချေ။ ပြီး၏။

(၅၉) စိကိစ္ဆတိ။ ကိတ၊ ရောဂါပနယေ။ နိ။ စိကိစ္ဆတိ၊ ကုစား၏။
ဆသက်။ ကိကိဟု ခွံရပ်ပြု။ အပ္ပာသ မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့်
အပ္ပာသ ကဝဂ် ကကို စဝဂ် စပြု။ ဗျဉ္ဇနန္ဓဿ-ဖြင့် ဆ
ကြောင့် ဓာတုနတ်ကိုစပြု။ ဓာတုပစ္စယေဟိ-ဖြင့် ပရိတာသာ
ပြု၍ တိသက်။ ပြီး၏။ ဇိဂ္ဂုဿတိ၊ ဂုပ၊ ဂုတ္တိနိန္ဒာသု၊ စောင့်ခြင်း၊
ကဲ့ရဲ့ခြင်းတို့၌၊ နှေးနည်းတွက်၊ ဇဂမ၊ ဂမု၊ ဂတိမှီ၊ ဇဂမ၊ သွား
ပြီတဲ့။ ပရောက္ခာ အသက်။ ကုစာဒိဝဏ္ဏာန ဖြင့် အသေရ
အစကို ဂဂပြု။ အပ္ပာသမှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် အပ္ပာသ ကဝဂ်
ဂကို စဝဂ် စပြု။ ပြီး၏။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် အနတ္တဿ ဂ ရသေ့ကို

တ၏ အပြစ်သည်။ ဝါ၊ အချို့၊ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝိမံသတိ။
တိကိစ္ဆတိ။ စိကိစ္ဆတိ။ ဝိစိကိစ္ဆာ။ ။ပုံစံ။

(၅၉) ဟဿ ဇော။

အပ္ပာသ - ဂတဿ၊ သော၊ ဟဿ၊ ဟ ၏။ ဇော
ဇ ပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏၊ ဇဟောတိ၊ ဇဟုတိ၊ ဇဟောတိ။
ဇဟာရ။ ဇိဂိသတိ။ ။ပုံစံ။

ဂါဒိယပြု။ ဇဂါမ။ ပြီး၏။ ဇဂါမ၊ ကား မဟုတ် ၂ မိဘတ်
သက်ရုံ ထူး၏။

(၅၈) ရုပ်ပြီးပုံများ အောက်ပစ္စည်းသက်သော သုတ်တို့၌ ဆိုအပ်
ကုန်ပြီ။

(၅၉) ဇဟောတိ။ ဟာ၊ စာဂေ။ စွန့်ခြင်း၌။ ၏။ ဇဟောတိ၊ စွန့်၏။
တိ၊ အသက်။ ကွစာဒိဝဏ္ဏာန-ဖြင့် ဟာဟာဟုပြု။ အပ္ပာသ
မှည့်။ ရဿပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟကို ဇပြု။ အပစ္စည်းချေ။ ပြီး၏။
ဇဟုတိ။ ဟု။ ဒါနာဒနဟဗျပုဒါနေသု။ တို့၌။ ၏။ ဇဟုတိ၊
ပူဇော်၏။ ဇိ၊ အသက်။ ကွစ ဒိဝဏ္ဏာန-ဖြင့် ဧကရဿ
အာဒိဝဏ္ဏ ဟကို ဟုဟု-ဟုဒ္ဓိရုပ်ပြု။ အပ္ပာသမှည့်။ ဤသုတ်
ဖြင့် အပ္ပာသ ဟကိုဇပြု။ ယဝကာရာစ၊ ဖြင့် အသရကြောင့်
ဟု၏ ၂ကို ဝပြု ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ဇဟောတိ နည်းတူ။ အညေ
သုစ၊ ဖြင့် အကြောင့် ဟု၏ ၂ ကို သြဝဒ္ဓိပြု။ လောပဓမ္မတ္တ-ဖြင့်
အပစ္စည်းကိုချေ။ ပြီး၏။ ဇဟာရ၊ ဟရ။ ဟရဏေ၊ ဆောင်
ခြင်း၌။ ၏။ ဇဟာရ၊ ဆောင်ပြီဟဲ့။ ပရောက္ခာအသက်။ ကွစာဒိ
ဝဏ္ဏာန ဖြင့် ပရောက္ခာအကြောင့် ဧကဿရအာဒိဝဏ္ဏ ဟ
ကို ဟဟ-ဟု ဒ္ဓိတ္တပြု။ အပ္ပာသ မှည့်။ ဟကိုဇပြု။ ကွစိဓာတု-
ဖြင့် အနန္တာသ ဟ ရဿကို ဟာဒိယပြု။ ပြီး၏။ ဇိဂိသတိ။
ဟရ။ ဟရဏေ၊ ၌။ ၏။ (ဇိ ဇယေ၊ အောင်ခြင်း၌၊ ၏။)

(၆၀) အန္တသိဝဏ္ဏာ ကာရော ဝါ။

အပ္ပာသ-ဂတဿ၊ သော။ အန္တဿ၊ အစိတ် သရ၏။
 ဣဝဏ္ဏာ-ကာရော၊ ဣပ္ပ၊ ဤပ္ပ၊ အ ပြုသည်။ ဝါ၊ ချီ။
 ဟောတိ၊ ၏။

ဇိဂိသတိ၊ ဆောင်လို၏။ (အောင်လို၏) ဘုဇ၊ သသ - ဖြင့်
 တုမိစ္ဆတ္တံ၊ ဟရနောင် (ဇိနောင်) သသက်။ ဟရဿဂိသေ၊
 သုတ်ဖြင့် သကြောင့် ဟရကိုရိပ္ပ။ (ဂိသေ ယောဂဝိဘာဂဖြင့်
 ဇိကို ရိပ္ပ။) ကုစာဒိဝဏ္ဏာန-ဖြင့် ကေဿရ အာဒိဝဏ္ဏဂိကို
 (ဌာနိဝါဒေသော) ဂိဂိဟု ခွိရပ်ပြီ။ အပ္ပာသမှည့်။ ရသော
 ဖြင့် အပ္ပာသ ဂိဇိသကိုရိသပြီ။ ကဝဂ္ဂာသစေဂ္ဂေါ၊ ဖြင့် အပ္ပာ
 သ က ဝဂ်၊ ဂိကို စဝဂ်ပြီ။ (ဌာနိဝါဒေသော၊ ဟူသော
 ကြောင့် အာဒေသဌာနိ၏ ဖြစ်လည်း အာဒေသိဌာနဟ၏
 ဖြစ်မည်သည်။ တနည်း-ရှေးဦးစွာ ကေဿရ အာဒိဝဏ္ဏ ဟ
 ကိုဟဟ-ဟု ခွိရပ်ပြီ။ အပ္ပာသမှည့်။ ဟဿဇောဖြင့်။ အပ္ပာ
 သ ဟကို ဖြစ်၊ အန္တသိဝဏ္ဏာကာရောဝါ၊ ဖြင့် အပ္ပာသ
 ၏ အကို ဣပ္ပ။ ဟရဿ ဂိသေ၊ ဖြင့် သကြောင့် အနပ္ပာသ
 ဟရကို ရိပ္ပ။) (ကေဿရနံ၊ တခုသော သရရှိကုန်သော။
 အာဒိဝဏ္ဏာနံ၊ ဓာတ်၏အစ သရ၊ ဗျည်း ဝဏ္ဏတို့၏။ နန ပရ
 ဒွေ ဘာဝေါ ဌာနေတိ ဣမိနာဝ သိဇ္ဈတိတိ၊ န။ တေန ဗျဉ္ဇ
 နဿဝ ဒွေ ဘာဝါ ပဇ္ဇနတော၊ ဣမ သသရဿာ မိပ္ပေ
 တတောစ။ တေနပိဟ အာဒိဝဏ္ဏာနန္တိ မဟုဝစနေ နိဗ္ဗေ
 သော ကတော။)

(၆၁) ရုပ်များကို အောက်၌ ပြီးစေအပ်ကုန်ပြီ။ ဤ၌လည်း သိသာ
 စေအပ်ကုန်ပြီ။

ဇိဗ္ဗတိန္ဒြိယ-ကြောင့် အ ကို၊ ပိဝါသတိန္ဒြိယ-ကြောင့် အာကို၊ ဇိဂ္ဂတိန္ဒြိယ-ကြောင့် ဥကို လှူပြု၏။ ဝိမံသတိန္ဒြိယ-ကြောင့် အာကို ဤပြု၏။ ဗဟူဝဉ္စ၊ ပရောက္ခာကြောင့် ဥကို အပြု၏။ ဗုဘုက္ခတိ စ သည့်ဟိုဉ်ကား ဤသုတ်ဖြင့် မစီရင်ရပြီ။

(၆၁) နိဂ္ဂဟိတဉ္စ။

အန္တေ၊ အပ္ပာသ၏ အဆုံး၌။ နိဂ္ဂဟိတဉ္စ၊ နိဂ္ဂဟိတ်သည် သည်း။ ဝါ၊ အချို့။ အာဂမော၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ စက်မတိ။ စဉ္ဇလတိ။ ဇင်္ဂမတိ။ ဒဒ္ဓဠတိ။ ။ပုံစံ။

(၆၁) စက်မတိ။ (၅၃) ကုစာဒိဝဏ္ဏာနံ-သုတ်၌ ပြီးစေအပ်ပြီ။ စဉ္ဇလတိ။ စလ-က မွနေ၊ လှုပ်ခြင်း၌၊ ၏။ ပုနော ပုနံ စလဟိ။ အဒန်ဖန်လှုပ်၏။ ဟိ၊ အ သက်။ ဒွိရုပ်ပြု။ အပ္ပ သ မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် အပ္ပာသ၏ အဆုံး၌ နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ ဝဂ္ဂန္တပြု၊ ပြီး၏။ ဇင်္ဂမတိ။ ဂမုး ဂတိမှ၊ ၌။ ၏။ ဇင်္ဂမတိ။ မရပ်မနား တသွားထဲ သွား၏။ တိ၊ အ သက်။ ဒွိတ္တပြု၊ အပ္ပာသမှည့်။ ဤ သုတ်ဖြင့် နိဂ္ဂဟိတ်လာ။ ဝဂ္ဂန္တပြု။ ကဝဂ်,ဂကို စင်္ဂဇပြု၊ ပြီး ၏။ (က) ဒဒ္ဓဠတိ။ ဒလ၊ ဒိတ္တိယံ၊ ထွန်းတောက်ခြင်း၌။ ၏။ ဒဒ္ဓဠတိ၊ အလွန်တောက်ပ၏။ (ဒလ၊ ဝိဒါရဏေ၊ ဖောက်ခွဲ ခြင်း၌၊ ၏။ ဟုမူ။ ဒဒ္ဓဠတိ၊ ဖြန်းဖြန်းတဲ့ ဖောက်ခွဲ၏ သည်း ပေး။) တိ၊ အ သက်။ ဒွိရုပ်ပြု၊ ပရဒ္ဓေ ဘာဝေါဖြင့်၊ အတော ပရ ဒကိုလည်းကောင်း၊ လကိုလည်းကောင်း ဒွေဘော်ပြု။ (ခ) တနည်း။ ဇလ၊ ဒိတ္တိယံ၊ ၌။ ၏။ ဇဇလတိ။ ပြီးစေ။ နိပါတန သုတ်ဖြင့် ဇဇလကို ဒဒ္ဓဠပြု။ (ဂ) တနည်း။ ဒဠ၊ ဒိတ္တိယံ၊ ၌။ ၏။ ဒဒ္ဓဠတိ။ ပြီး၏။ ဤရုပ်သည်-ဝါ၏ ပစ္စုဒ္ဓါဟရုဏ် တည်း။

(၆၂) တတော ပါ၊မာနာနံ ဝါ၊ မံ သေသု။

သေသု၊ သ ပစ္စည်း နှစ်လုံးတို့ကြောင့်။ တတော၊ ထို
အဗ္ဘာသမ္ဘု။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ပါ၊ မာနာနံ၊ ပါဓာတ်
မာနဓာတ်တို့၏။ ဝါ၊မံ၊ ဝါပြု၊ မံပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။
ပိဝါသတိ။ ဝိမံသတိ။ ။ပုံစံ။

(၆၃) ဌာ တိဋ္ဌော။

ဌာ၊ ဌာဓာတ်၏။ တိဋ္ဌော၊ တိဋ္ဌပြုသည်။ ဝါ၊ချို။ ဟောတိ၊
၏။ ။တိဋ္ဌတိ၊ သန္တိဋ္ဌတိ၊ ပတိဋ္ဌတိ။ ။ပုံစံ။

ဝါ သဒ္ဓါကြောင့်၊ ဌာတိ၊ သဏ္ဌာဘိ၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ အဓိဋ္ဌာတိ၊
အဓိဋ္ဌတိ၊ သဏ္ဌဟတိ၊ ပတိဋ္ဌယတိ။ အဓိဋ္ဌဟတိ။ (ဟ လာ၊
ရဿပြု။ ဝါ၊ ဒွေဘော်ပြု။ ဓာတ်ရင်း ဌ ကို ဟပြု။ ရဿပြု၊
ဌိတော၊ သဏ္ဌိတော၊ ပတိဋ္ဌိတော၊ ပဉ္စပုတိဋ္ဌိတေန ဝန္တတိ၊
သတ္တပုတိဋ္ဌော နာဂရာဇာ၊ စသည်၌ တိဋ္ဌ၊ မပြုရ။

(၆၂) ပိဝါသတိ။ ကို၊ (၂၉) ဘုဇ၊ ဓာသ-သုတ်၊ ဝိမံသတိကို၊

(၂၈) တိဇ၊ ဂုပ-သုတ်တို့၌ ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။

(၆၃) တိဋ္ဌတိ။ ဌာ။ ဂတိနိဝတ္တိမှ၊ လားခြင်းမှ ဆုတ်နှစ်ခြင်း ၌၊ ။
တိဋ္ဌတိ။ ရပ်တည်၏။ တိ၊ အ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဌာကို
တိဋ္ဌပြု။ လောပဇ္ဈတ္တ - ဖြင့် အ ကို ချေ။ (သရာသရေ
လောပံ၊ ဖြင့်သော်လည်းချေ။) ပြီး၏။ သန္တိဋ္ဌတိ၊ ပတိဋ္ဌတိ၊
တို့ကားသံ၊ ပ-ပုဗ္ဗတို့တည်း။ ဝါရပ်။ ဌာတိ၊ ကိသက်၊ အသက်။
ဤသုတ်ဖြင့် ဌာကိုတိဋ္ဌပြုသင့်သော်လည်း ဝါဖြစ်သောကြောင့်
မပြုရ။ လောပဇ္ဈတ္တ - ဖြင့် အပစ္စည်းကို ချေ။ ပြီး၏။

(၆၄) ပါ ပိဝေါ။

ပါ၊ပါဓာတ်၏။ ပိဝေါ၊ ပိဝပြုသည်။ ဝါ၊ချီ။ ဟောတ်၊၏။
ပိဝဏီ၊ပါတိ။ ။ပုံစံ။

(၆၅) ဉာဿ ဇာ ဇံ-နာ။

ဉာဿ၊ဉာဓာတ်၏။ ဇာ-ဇံ-နာ၊ ဇာပြု၊ဇံပြု၊ နာပြုတို့သည်။

သဏ္ဌာတိ၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ အဓိဋ္ဌာတိ၊ သံ၊ ပ၊ အဓိ ရှေးရှိရုံ၊
ဝဂ္ဂန္တံ၊ ဒွိတ္တပြုရုံ ထူး၏။ အဓိဋ္ဌေတိ၊ ဤ လောပဋ္ဌေတ္တ-ဖြင့်
အပစ္စည်း ပြု၊ ချေ။ကပ်။ ဒွိတ္တပြု၊ သဏ္ဌဟုတ်၊ အဓိဋ္ဌဟုတ်။
ကုစိဓာတု-ဖြင့် ဓာတ်နောင် ဟ်လာ၊အ ကပ်။ ဓာတ်၏
အာဒိဃကို အရဿပြု၊ ဒွိတ္တပြု။ (ဌာဌာ ဒွေဘော် ပြု၍
အတ္တသဒ္ဓါကို အရဿ၊ အနတ္တသဒ္ဓါကို ဟပြု၍ ဒဟတ်၊
သန္တဟတ်၊ ပရိဒဟတ်၊ ဝိဒဟတ်ကဲ့သို့ ပြီးစေသင့်သယောင်
ရှိသော်လည်း ဗုဒ္ဓဟိယ စတုတ္တာနံ အစီအရင် အဝင်မခံနိုင်
သောကြောင့်မပြီးစေရ။) ဌိတော၊ဌာ၊ ဂတိနိဝတ္တိမ္ပိ၊ ဌ၊၏။
ဌာတိ၊၏။ တပစ္စည်းသက်၊ဌာပါန မိဗ္ဗိစ ဖြင့်တကြောင့်ဌာ၏
အာကို ဣပြု။ နံဌသိသက်၊စီရင်။ သဏ္ဌိဟော၊ ပတိဌိတော၊
အဓိဌိတောနည်းတူ၊ဒွိတ္တပြု။ ပဉ္စပုတိဌိတေန၊သည်။ ပတိဌိတ
နည်းတူ။ ။သတ္တပုတိဌော။ အပစ္စည်းသက်။ဌာသည်သက္ကတဌ
ဿာဟု သသညောဂဖြစ်၍ ပဒတောပရဖြစ်လျှင် ဒွိတ္တပြု။

(၆၄) ဝိဝဏီ။ပါ၊ ပါနေ၊ သောက်ခြင်းဌာ၏။ ဝိဝဏီ၊ သောက်၏။
တိ၊ အသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ပါကို ဝိမပြု။ ကုစိဓာတု-ဖြင့်
မကို ဝပြုလျှင် ဝိဝဏီ၊ပြီး၏။ ။ ဝေါရုပ်၊ပါတိ-တိ၊အသက်။
ဤသုတ်ဖြင့် ဝိမ ပြုသင့်သော်လည်းဝါဖြစ်သောကြောင့်မပြုရ။
အပစ္စည်းချေ။ပြီး၏။

ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောန္တိ။ ကုန်၏။ ဇာနတ်။ ဇညာ၊ နာယတိ။
အနိမိတ္တာ န နာယဇရ။ ။ပုံစံ။

(၆၆) ဒိဿယ ပဿ၊ *ဒိဿ၊ ဒက္ခာ ဝါ။

ဒိဿယ၊ ဒိဿဇာတ်၏။ ပဿ၊ ဒိဿ၊ ဒက္ခာ၊ ပဿပြု၊ ဒိဿ
ပြု၊ ဒက္ခပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောန္တိ။ ကုန်၏။ ။ ပဿတိ။ ဒိဿတိ။
ဒက္ခတိ။ အဒ္ဓဿာ။ ။ ပုံစံ။ (အဒ္ဓဿာ လည်း သင့်၏)

(၆၇) ဇာနတ်။ ဉာ၊ အဝဗောဓနေ၊ ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင် ထိုးထွင်း
သိမြင်ခြင်း၌။ ။ ဇာနတ်၊ သိ၏။ ကိသက်၊ ကိယာဒိနာသက်
ဤသုတ်ဖြင့် နာကြောင့်ဉာကို ဇာပြု။ (သက္ကတ၌ဥဝဇာတ် ဖြစ်
သည်။ ဥာဒေသနာမှ) ပြီး၏။ ။ ဇညာ၊ ဇာတ်နည်းတူ။ ဇယျာ
သက်၊ နာသက်။ ဇယျာဿ ဉာတော၊ ဣယာ၊ ဉာဖြင့် ဉာတော
ပရ ဇယျဝိဘတ်ကို ဉာပြု။ နာဿ လောပေါ ယကာရတ္ထံ ဖြင့်
ဉာပြုကြောင့်နာပစ္စည်းကိုချေ။ (ဉာမှ နိစ္စဉာ နာလောပေါ) ဤ
သုတ်ဖြင့်ဉာပြုကြောင့် ဉာဇာတ်ကို ဇံပြု။ (ဇံဉာမှ) ဝဂ္ဂန္တပြု။
ပြီး၏။ ။ နာယတိ၊ ဇာတ်နည်းတူ။ ကိသက်၊ နာသက်။ နာဿ
လောပေါ-ဖြင့် ကိကြောင့် နာပြုမည့် ဉာဇာတ်မှ နောက်
ဖြစ်သော နာပစ္စည်းကို ယပြု။ (နာဇာတ်တိမှ ယကာရတာ)
ဤသုတ်ဖြင့် ကိကြောင့် ဉာဇာတ်ကိုနာပြု။ (နာဘာဝေါတိမှ
ဝေါ)

(၆၈) ပဿတိ၊ ဒိဿ၊ ပေက္ခဏော၊ ဤညွှန်းခြင်း၌။ ။ ပဿတိ၊ ရှုမြင်
တတ်၏။ ကိ၊ အသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒိဿကိုပဿပြု။ ချေ၊ ကပ်။
ပြီး၏။ ဒိဿတိ။ ဒိဿ၊ ပေက္ခဏော၌။ ။ ဒိဿတိ၊ ရှုကပ်၏။
*ဒဿ (ဒိဿ-ကား ကမ္မရုပ်၌ ပြီးသည်)

(၆၇) ဗျဉ္ဇနန္တဿ စော ဆပ္ပစ္စယေသု စ။

ဆပ္ပစ္စယေသု၊ ဆပ္ပစ္စည်း နှစ်လုံးတို့ကြောင့်။ ဗျဉ္ဇနန္တဿ။
ဓာတုန် ဗျည်း၏။ စော၊ စပြုသည်။ ဟောတိစ၊ ဖြစ်သည်သာ
လျှင်တည်း။ ။ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ဇိသစ္ဆတိ။ ။ပုံစံ။

(၆၈) ကော ခေ စ။

ခေ၊ ခပ္ပစ္စည်းကြောင့်လည်း။ ဗျဉ္ဇနန္တဿ၊ ၏။ ကော၊ က ပြု
သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တိတိက္ခတိ၊ ဘုဗုက္ခတိ။ ။ပုံစံ။

တေသကံ။ ကံ၌ ယသကံ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒိသကိုဒိသပြု။ ကွစိ
ဓာတု-ဖြင့် ယချေ။ တေကို တိပြန်။ ပြီး၏။ (ယပ္ပစ္စည်းကို
ပုဗ္ဗရုပ်ပြု၍လည်းပြီးနိုင်၏)။ ။ဒက္ခတိ။ ဒိသ၊ ပေက္ခဏော၊ ၌။ ၏။
ဒက္ခတိ၊ ရှုမြင်တတ်၏။ တိ၊ အသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဒိသကို ဒက္ခ
ပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။ ဝါ-ရုပ်၊ အဒ္ဓဿ၊ ဒိသ၊ ပေက္ခဏော၊ ၌။ ၏။
အဒ္ဓဿ၊ မြင်ပြီ။ မြင်ပြီဟံ။ ဟိယုတ္တဇီ အာသကံ။ အကာရာ
ဂမော-ဖြင့် ဓာတ်၏ အစ၌ အ၊ လာ။ ဝါမြင်သောကြောင့်
ဤသုတ်ဖြင့် ဒိသကို ပဿ စသည် မပြုရ။ ကွစိဓာတု-ဖြင့်
ဣကို အပြု။ ပရဒွေဘာဝေါ - ဖြင့် ဒကို ဒိတ္တပြု။ အဒ္ဓဿ၊
ပြီး၏။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် အာကို အရဿ၊ ပြု။ အဒ္ဓဿ၊ ပြီး၏။
သကို ဒိတ္တပြုလျှင် အဒဿာ၊ အဒဿလည်း ပြီး၏။

(၆၇) ဇိဂုစ္ဆတိ၊ ဇိသစ္ဆတိ။ တိဇ၊ ဂုပ-သုတ်။ ဘုဗု၊ ယသ-
သုတ်တို့၌ စီရင်အပ်ပြီ။

(၆၈) တိတိက္ခတိ၊ ဗုဘုက္ခတိ၊ ယခင်သုတ်နည်းတူ။ ယခင်သုတ်တို့၌
ပြီးစေအပ်ကုန်ပြီ။

(၆၉) ဟရဿ ဂီသေ။

သေ၊ သပစ္စည်းကြောင့်။ ဟရဿ- ဟရဓာတ်၏။ ဂီ၊ ဂီပြုသည်။ ဟောတိ၏။ ။ ဟရိတု၊ မိစ္ဆတိ ဇိဂီသတိ။ ။ ပုံစံ။

ဂီသေ ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့် ဇိဓာတ်ကို ဂီပြု။ ။ ဝိဇေတု မိစ္ဆတိ ဝိဇိဂီသတိ။ ။ ပုံစံ။

(၇၀) ဗြူ၊ ဘူန မာဟ၊ ဘူဝါ ပရောက္ခာယံ။

ပရောက္ခာယံ၊ ကြောင့်။ ဗြူ၊ ဘူန၊ ဗြူဓာတ်၊ ဘူဓာတ်တို့၏။ အာဟ၊ ဘူဝါ၊ အာဟပြု၊ ဘူဝပြု တို့သည်။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ တေနာ၊ ဟ ဘဂဝါ၊ သော ကိရ ဗဘူဝ။ ။ ပုံစံ။

(၇၁) ဂမိ၊ သန္ဓော ဧစ္ဆာဝါ သဗ္ဗာသု။

သဗ္ဗာသု၊ ခပ်သိမ်းသော ပစ္စည်းဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ဂမိ၊ ဂမိဓာတ်၏။ အန္ဓော၊ အစိတ် မ၊ သည်။ ဧစ္ဆာ၊ ဧစ္ဆပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၏။

(၆၉) ဇိဂီသတိ (မူလရုပ်) ဝိဇိ ဂီသတိ။ (ယောဂဝိဘာဂရုပ်) ဘုဇ-သဿ-သုတ်၌ဆိုအပ်ပြီ။

(၇၀) အာဟ။ ဗြူ၊ ဗျတ္တိယံ၊ ဝိသသော။ ဝါစာယံ၊ စကား၌။ ။ ။ ။
အာဟ၊ ဟောတော်မူပြီကဲ့။ ပရောက္ခာ အ၊ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရောက္ခာ အကြောင့် ဗြူကို အာဟပြု။ ပြီး၏။ ။ ဗဘူဝ။ ဘူ၊ သတ္တံယံ၊ ။ ။ ။ ဗဘူဝ၊ ဖြစ်ပြီကဲ့။ ပရောက္ခာ အ၊ သက်၊ က္ခာဒိဝဏ္ဏာန - ဖြင့် ဘူဘူ-ဟုခိုတ္တပြီ။ အန္တာသ မှည့်။ အန္တသိ - ဖြင့် အန္တာသ ဘူ၏ ဥကို အပြု။ ဒုတိယ စတုတ္တာနံ - ဖြင့် စတုတ္ထ ဘကို တတိယ ဗပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် အနန္တာသ ဘူကို ဘူဝပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။

*ကတ္တားဟောထ၊ မနန္တကြောင့်၊ နိစ္စပြုရာ၊ ပရော
ကွာနှင့်၊ အာဂမုရာ ဌ မပြု...ကြွင်းစုမမြ ဝါကြောင့်
တည်း။

ဂမိဿန္တော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဖွဲ့ပြု။ ။ ဂစ္ဆန္တော၊
ဂစ္ဆမာနော၊ သော ကိရ ဂမ၊ တေ ကိရ ဂမ၊ အာဂမေဟိ
တံ၊ ဥဒကော၊ သက္ကနံ အာဂမယမာနော၊ ဂစ္ဆတိ၊ ဂမတိ၊
သမ္ပတိ၊ ဂစ္ဆကိ၊ လ၊ အဂစ္ဆိဿာ၊ အဂမိဿာ၊ အသမ္ပိဿာ၊
အဂစ္ဆိဿာ။ ။ ပုံစံ။

(၇၂) ဝဇ္ဇတနိမ္မိ မကာရော ဩ။

အဇ္ဇတနိမ္မိ၊ အဇ္ဇကနိဝိဘတ်ကြောင့်။ ဝဇ္ဇဿ၊ ဝဇ္ဇဘတ်၏။
အာကာရော၊ ဝ၏ အစိတ် အာကွရာသည်။ ဩ၊ ဩ ပြုသည်။
ဟောတိ၊ ဤ။

(၇၁) ဂစ္ဆန္တော၊ ဂစ္ဆမာနော၊ ဂမ၊ ဂတိမ္ပိ၊ ဂစ္ဆန္တော၊ သွာံ
သည်။ ဝတ္တမာနေ၊ မာနန္တောဖြင့်။ အန္တ၊ မာနသက်၊ အ
သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အန္တ၊ မာနကြောင့် ဂမိ၏ကို ဖွဲ့ပြု။ သရ
လောပေ၊ ဖြင့် ချေကပ်၊ နံဇံ၊ သိသက်၊ ဩပြု။ ချေကပ်။
ပြီး၏။ နိစ္စ။ ။ ဂမ၊ ဂမ၊ ဥရောက္ခ၊ အ ဥသက်၊ ဝါမြစ်သော
ကြောင့် မကို ဖွဲ့မပြုရ။ အာဂမေဟိ။ အာ-ဂမ၊ ဂတိမ္ပိ၊
အာဂမေဟိ၊ ငုံဆိုင်းလော့ဟိသက်။ စုရာဒိ ဧကသက်။ သင်္ဃာ
ဒိနပ၊ ဖြင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရ။ ဤ အနုဗန်ချေ။ ပြီး၏။ အာဂမ
ယမာနော၊ နည်းတူ။ မာနသက်၊ ဣယသက်။ နံဇံ၊ သိသက်၊
ဩပြု။ ။ ဂစ္ဆတိ။ တိသက်၊ အသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် မကို ဖွဲ့
ပြု။ ။ ဂမတိ၊ ဝါမြစ်။ သမ္ပတိ-တိ၊ အသက်၊ ဝါမြစ်။ သမ္ပပြု။
ဂစ္ဆတိ။ ဤသုတ်၌ ဝိဒိဿန္တော ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဂမိကို
ဂစ္ဆပြု။ အဂစ္ဆိဿာ သေဉ်လွယ်ပြီ။ ကာလာဟိ၊ ဤ သာ
သက်၊ အလာ။

အဝေါ်စိ၊ အဝေါ်စုံ၊ အဝေါ်စော၊ အဝေါ်စုံထွ (ဥလာ)
 အဝေါ်စိ၊ အဝေါ်စုံမှ (ဥလာ) အဝေါ်စ (ရသပြု)
 အဝေါ်စုံပုံစံ။ ။ဟိယုတ္တနိဋ္ဌိကာ၊ အဝစ (ရသပြု) အဝစ-
 စသည် ဩမပြုရ။

(၇၃) အကာရော ဒီသံ ဟိ၊ မိ၊ မေသု။

ဟိ၊မိ၊မေသု၊ ဟိ၊မိ၊မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ အကာရော၊ အ
 ပစ္စည်းသည်။ ဒီသံ၊ ဒီသံအဖြစ်သို့။ အာပဇ္ဇတိ၊ နိ။ ။ဂစ္ဆာဟိ။
 ဂစ္ဆာမိ။ ဂစ္ဆာမ။ ဂစ္ဆာမေ။ ။ပုံစံ။

မေသု၊ဆိုလျှင် မိ၊မ၊မေ ပါသင့်လျက် ဆိုသော မိသဒ္ဓါပို
 ဖြင့် ဟိဋ္ဌိ မမြဲဟု ပြ၏။ ။ဂစ္ဆာဟိ။ ။ပုံစံ။

(၇၄) ဟိလောပံ ဝါ

ဟိ၊ဟိဝိဘတ်သည်။လောပံ၊သို့။ ဝါ၊ ချိ၊။ပဇ္ဇေါတိ၊နိ။ ။
 ဂစ္ဆ။ ။ပုံစံ။

(၇၅) အဝေါ်စိ။ဝစ၊ဝိယတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ဋ္ဌ။ နိ။အဝေါ်စိ၊ဆိုပြီ။
 ဆိုပြီတဲ့။ အဇ္ဇတနိ ဤသက်။ခာတွာဒိဋ္ဌိ အလာ ဤသုတ်ဖြင့်
 အဇ္ဇတနိ ဤကြောင့် ဝစ်၏ အကို ဩပြီ။ဤကို ဣရသပြု။
 (ဧဿမပြုလျှင် အဝေါ်စိ တည်း)။ ။အဝေါ်စုံ(ဥ) အစဉ်
 အလိုင်း ဩ၊တ္ထ၊ဣ၊မှ-ဝိဘတ်သက်။အဝေါ်စ၊ အတ္တနော
 ပုဒ် အာ ဝိဘတ်၊ အဝေါ်စ ဥ၊ဝိဘတ်သက်။

(၇၆) ဂစ္ဆာဟိ။ ဂမု+ဟိ၊ အသက်-မကို ဧပြီ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိ
 ကြောင့် အရသကို အာဒိသပြု။ပြီး၏။ ။ဂစ္ဆာမိ-စသည်
 လွယ်၏။ ။ဂစ္ဆာဟိ၊ မိသဒ္ဓါပိုကြောင့် ဒီသံမပြုရ။

(၇၇) ဂစ္ဆ။ဂမု+ဟိ၊ အ သက်။ မကို ဧပြီ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဟိချေ။

(၇၅) ဟောတိ . ဿရေ . ဟော . ဟေ ဘဝိဿန္တိမ္ပိ
ဿဿစ။

ဘဝိဿန္တိမ္ပိ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်ကြောင့်။ ဟောတိ.ဿရော၊
ဟူဇာတ်၏ ဥပသရသည်။ ဟော.ဟေ၊ ဟေပြု၊ ဩဟပြု၊ ပြေတို့
သည်။ ဿ ဿစ။ ဝိဘတ်၏အစိတ် ဿ ၏လည်း။ လောပေါ၊
သည်။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ။ ။ ဟေဟိတိ။ ဟောဟိတိ။ ဟေတိ။
(ဿ မကျေလျှင်) ဟေဟိဿတိ၊ ဟောဟိဿတိ၊ ဟေဿတိ။
ပုံစံ။ ။ နှစ်ပါးလုံးကို မြစ်လျှင် -

ဒွိဓာ ဘိန္တ မဟာ-ရဋ္ဌံ၊ သန္ဓေတုံ ယံ ပဟောဿတိ။

ရဋ္ဌ-ပါလ ကုလံနာမ၊ တတ္ထ ဇာယိဿတေ အယံ။

ဟူသည်နှင့် အညီ ပဟောဿတိ၊ ပဟောဿန္တိ- စသည်
ဖြစ်၏။

(၇၆) ကရဿ သ.ပုစ္စယဿ ကာဟော။

ဘဝိဿန္တိမ္ပိ၊ ကြောင့်။ သ.ပုစ္စယဿ၊ ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်

(ဟိလောပံ-ဟု သာမည ဆိုသော်လည်း၊ ဇိနဝစနာနုရောဓ
အားဖြင့် အတောပရ ဟိကိုသာ ချေရ၏။)

(၇၅) ဟေဟိတိ၊ ဟူ+ဿတိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်
ကြောင့် ဟူ၏ ဥပကို ဟေပြု။ အစိတ် သကိုလည်း ချေ။ ဣလ။
ပြီး၏။ ဟောဟိတိ။ ဩဟပြုကြွင်း နည်းတူ။ ။ ဟေတိ။ ပြေ။
ကြွင်း နည်းတူ။ ဣလသော်လည်း ချေပစ်ရမည်ဖြစ်၍ မလာ
တော့ပြီ။ ဟေဟိဿတိ-စသည် လွယ်ပြီ၊ ပါမြစ်၍ သ
မကျေ။ ။ ပဟောဿတိ။ ပ-ဟူ+ဿတိ။ ဝါမြစ်၍ ဟူ၏ ဥပကို
လည်း ဟေ-စသည် မပြုရ။ သကိုလည်း မချေရ။ အညေသုစ၊
ဖြင့် သတိကြောင့် ဥပကို ဩရဒ္ဓိပြု။

တည်းဟူသော ပစ္စည်းနှင့်တကွ တည်နေသော။ကရဿ၊ ကရ
ဇာတ်၏။ ကာဟော၊ ကာဟ ပြသည်။ သဿ၊ ပစ္စည်း၏
အစိတ် သာ၏လည်း။ လောပေါ၊ သည်။ဝါ၊ချို့။ဟောတ်၊၏။
ကာဟတိ၊ ကာဟိတိ၊ ကရိဿတိ။ ကာဟာမိ၊ ကရိဿာမိ။ပုံစံ။

သ-ပစ္စယသဒ္ဒါပိုဖြင့် ဝစ၊မုစ၊ဘုဇ ဇာတ် စသည် နောင်
သကို ခ၊ ဝသ၊လဘ၊ ဆိဒိဇာတ် စသည် နောင် ဆပြ။ ။
ဝက္ခတိ၊ ဝက္ခိတိ၊ ဝစိဿတိ။ မောက္ခတိ၊မောက္ခိတိ၊ မုစိဿတိ။
ဘောက္ခတိ၊ ဘောက္ခိတိ။ ဘုဉ္ဇိဿတိ။ ဝစ္ဆတိ၊ ဝစ္ဆိတိ။
ဝသိဿတိ။ လစ္ဆတိ၊ လစ္ဆိတိ။ လဘိဿတိ။ ဆေစ္ဆတိ၊
ဆေစ္ဆိတိ၊ဆေဒိဿတိ၊ဆိဒ္ဓိဿတိ။ ။ပုံစံ။

(၇၆) ကာဟတိ၊ကရ+ဿတိ။ဤသုတ်ဖြင့် သတိကြောင့် ကရကို
ကာဟပြ။ အစိတ် သကိုလည်းချေ။ ။ကာဟိတိ။ ဣလာ။
ကရိဿတိ၊ကရိဿာမိ။ ဝါမြစ်။ ။ကာဟာမိ။ ကာဟပြ။
အစိတ် သကို ချေ။ (ကာဟ+အာမိ) သရလောပေါ-ဖြင့်
စီရင်။ ။သပ္ပစ္စယသဒ္ဒါပို ရပ်။ ။ဝက္ခတိ။ ဝစ+ဿတိ။ ဤ
သုတ်၌ သပ္ပစ္စယသဒ္ဒါပိုဖြင့် သကို ခပြ။ ကောဇေ၊ ဖြင့်
ခကြောင့် ဇာတွန် စကို က်ပြ။ ပြီး၏။ဣလာ။ ဝက္ခိတိ။ပြီး၏။
ဝစိဿတိ၊ ဝါမြစ်။ ။မောက္ခတိ၊ မောက္ခိတိ၊ မုစိဿတိ
(မုဉ္ဇိဿတိ)။ မုစ+ဿတိ။ ။ဘောက္ခတိ၊ ဘောက္ခိတိ၊
ဘုဉ္ဇိဿတိ တို့လည်းနည်းတူ။ မုစ။သည်။ မောဇေ၊ လွတ်
(လွတ်) ခြင်း၌။၏။ ဘုဇ၊ သည်။ ပါလန မျဝဟာရေသု၊
စောင့်၊စားခြင်း တို့၌။၏။ဝစနှင့် ဝုဒ္ဓိ တူး၏။ ။ဝစ္ဆတိ၊ဝစ္ဆိ
တိ၊ဝသိဿတိ။ဝသ+ဿတိ။ဝသ၊နိဝါသေ၊နေခြင်း၌။၏။
သပ္ပစ္စယ သဒ္ဒါပိုဖြင့် သကို ဆပြ။ဗျဉ္ဇနန္တယ စော ဆပ္ပစ္စ-

ဣတိ အာချာတ-ကပ္ပေ ဗတယော ကဏ္ဍော။ ၂၄။

ဣတိ အယံ၊ ဤနှစ်ဆယ့်လေးသုတ်၊ ဝုတ္တိ၊ ဥဒါဟရုဏ် အပေါင်းသည်။ အာချာတ-ကပ္ပေ၊ ဤ။ တတိယော၊ သော။ ကဏ္ဍော၊ တည်း။ ဝါ၊ သည်။ ဣတိသမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။

(၇၇) ဒါ.န္တဿ မိ မေသု။

မိ၊ မေသု၊ မိ၊ မ ဝိဘတ်တို့ကြောင့်။ ဒါ.န္တဿ၊ ဒါဓာတ်၏ အစိတ် အာ၏။ အံ၊ အံပြုသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ ဒမ္ပိ၊ ဒမ္ပ။ ပုံစံ။ ဤကား အပ္ပက။ ။ မေမိ၊ ဒေမေ။ ဒဒါမိ၊ ဒဒါမ တို့ကား ယေဘုယျ။

* သုတ်သဘာဝ၊ ယေဘုယျ၊ အပ္ပကလည်း ရှိသတည်း။

ယေသုစ၊ ဖြင့် ဓာတုနိသိက္ခိ ၈ ပြု။ ။ လစ္ဆတိ၊ လစ္ဆိတိ၊ လဘိ-
သတိ။ လဘ၊ လဘော၊ ရခြင်း၌။ ၏။ ။ ဆေစ္ဆတိ၊ ဆေစ္ဆိတိ၊
ဆေဒိသတိ၊ (ဆိန္ဒိသတိ-ဆိန္ဒိသတိ) ဆိဒါဒ္ဓိဓာကရဏော၊
၌။ ၏။

(၇၈) ဒမ္ပိ၊ ဒမ္ပ။ ဒါ၊ သည်။ ဒါနေ၊ ပေးခြင်း၌။ ၏။ (ခေ၊ ဗြာဟ္မဏ
တေ ဒမ္ပိ။ ဒသ-ကဏ္ဍ ဒမ္ပိ၊ ပေး၏။ (သုမနာဒမ္ပတေ မယံ။
သစ္ဆတိ ကုသ) ဒမ္ပ၊ ပေးကုန်၏။ သိ၊ မသက်။ အပစ္စည်းသက်။
ချေ၊ ဤသုတ်ဖြင့် မိ၊ မကြောင့် ဒါ၏အစိတ် အာကို အံပြုး
(ဒါကို ဒံပြု-မောဂ္ဂလာန်) ဝဂ္ဂန္တပြု။ ပြီး၏။ ဝါ-ရပ်။ ။ ဒေမိ၊
ဒေမ၊ ယောပဇ္ဇေက္ခ-ဖြင့် အာကို ပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။ ။ ဒဒါ
မိ၊ ဒဒါမ။ ကုစာဒိဝဏ္ဏာန-ဖြင့် ဒါဒါဟု ဒွိတ္တပြု။ အပ္ပကသ။
မှည့်။ ရသော၊ ဖြင့် အပ္ပာသ အာ ဒိသကို အ ရသပြုး
အပစ္စည်းချေ။ ပြီး၏။ ။ ဒဒ ခတ်ဖြစ်လျှင် အကာရော ဒီသံ
ဟိမိမေသု၊ ဖြင့် စိရံင်၍ ပြီးစေ။ ဤသုတ်နှင့် မဆိုင်။

(၇၈) အသံယောဂန္ထသ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ။

ကာရိတေ၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။ အ-သံယောဂန္ထသ၊ အဆုံး၌ သံယုဂ်မရှိသော ဓာတ်၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ ဝုဒ္ဓိပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ ကာရေတိ။ စောရာပယတိ။ စောရေတိ။ ။ ပုံစံ။

(၇၉) ဃဋ္ဌာဒိနံ ဝါ။

ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ အ-သံယောဂန္ထာနံ၊ ကုန်သော။ ဃဋ္ဌာဒိနံ၊ ဃဋ္ဌာအစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ဟောတိ၊ ။ ။ ဃာဋ္ဌေတိ၊ ဃဋ္ဌေတိ၊ စေ့ဆော် အားထုတ်စေ၏။ ဂါမေတိ၊ ဂမေတိ၊ သွားစေ၏။ ။ ပုံစံ။

(၇၈) ကာရေတိ။ ကရ၊ ကရဏေ၊ ကရောန္တံ၊ ပြုတတ်သောသူကို။ ပယောဇေတိ၊ အားထုတ်စေ၏၊ တိုက်တွန်း၏။ ဣပစ္စည်းသက်။ ကာရိတ်မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ် ပစ္စည်းကြောင့် အဆုံး၌ သံယုဂ်မရှိသော ကရ်ဓာတ်၏အစိတ်အကို အာဝုဒ္ဓိပြု။ ကာရိတာနံဏောလောပံ ဖြင့်ကာရိတ်ဏေ၏ ဣ အနုဗန်ကိုချေ။ ကာရေတိ၊ ပြုစေ၏။ ဓာတုပစ္စယေဟိ-ဖြင့် ပရိဘာသပြု။ တိသက်။ ပြီး၏။ ။ စောရာပယတိ။ စုရ၊ ထေယျ၊ စောရေန္တံပယောဇေတိ။ အနက်၌ ကာရိတ် ဣ ပယသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်ကြောင့် အသံယောဂန္ထ စုရ်၏ဥကိုဩဝုဒ္ဓိပြု။ ဣ အနုဗန်ကို ချေ။ စောရာပယတိ၊ ခိုးစေ၏။ တိသက်။ ပြီး၏။ စောရေတိ၊ စုရ ထေယျ၊ စောရယတိ၊ ခိုး၏။ တိသက်။ စုရာဒိတော-ဖြင့် ဣသက်။ ကာရိတ်မှည့်။ ဤသုတ်ဖြင့် ဝုဒ္ဓိပြု။ ဣ အနုဗန်ချေ။ ပြီး၏။

(၇၉) ဃာဋ္ဌေတိ။ ဃဋ္ဌ၊ ဤဟာယံ၊ အားထုတ်ခြင်း၌။ ။ ဃဋ္ဌန္တံ၊ အားထုတ်တတ်သောသူကို။ ပယောဇေတိ၊ ။ ကာရိတ်ဏေ

(၈၀) အညေသု။

အညေသု၊ ကာရိတ်မှ တပါးသောပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ အသံယောဂန္တဝနဉ္စ၊ သံယုဂ် အဆုံးမရှိသော ဓာတ်တို့၏လည်း။ ဝုဒ္ဓိ၊ သည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ စသဒ္ဓါ၊ သုဏောတိ၌ ဣ ပစ္စည်း၏ ဝုဒ္ဓိကို ဆည်း၏။

ဇေတိ၊ ဇယတိ။ နေတိ၊ နယတိ။ သဝတိ။ ဘဝတိ။ ။
ကောဿရဓာတ်၏ ပုံစံ။

သေတိ၊ လေဟတိ။ သောစတိ။ ။ လဟပန္တ အနေကောဿရ ဓာတ်၏ ပုံစံ။

ပဇတိ၊ ဝဇတိ။ ဝေတိ။ ဝေတိ။ ။ ဝဇတိ၊ ဝေတိ။ ။

ဇိယတိ၊ ဇိယတိ။ နိယတိ၊ နိယတိ။ သုယတိ၊ သုယတိ။
ဘုယတိ၊ ဘုယတိ။ သိဗ္ဗတိ၊ ဗုဗ္ဗတိ။ ။ ယပစ္စည်း၏ ပုံစံ။

သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ် ဧက ကြောင့် အသံယောဂန္တ ဘဒ္ဒါဒိဂိုဏ်းစီး ဗဒ္ဓိဓာတ်၏ အစိတ် အသရကို အာဝုဒ္ဓိပြု။ ၏ အနုဗန်ချေ။ ဗဒ္ဓိဓာတ်၊ အားထုတ်စေ၏။ စေ့ဆော်၏။ တိသက်။ ပြီး၏။ ။ ဗဒ္ဓိဓာတ်၊ ပါမြစ်၍ ဝုဒ္ဓိပြုရ။ ပြီး၏။ ။ ။ ဂါမေတိ၊ ဂမေတိ။ ဂမု။ ။ တိမ္ဘိ ဂန္တန္တံ ပယောဇေတိ။ ဂါမေတိ၊ သွားစေ၏။ နည်းတူ။

(၈၀) ဇေတိ၊ ဇယတိ။ ဇိ၊ ဇယေ၊ အောင်ခြင်း၌။ ၏။ ဇယတိ၊ အောင် ၏။ တိ၊ အ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် အကြောင့် ဇိ၏ဇုကို ဝေဒ္ဓိပြု။ အပစ္စည်းချေ။ ပြီး၏။ ။ အယ ဖြင့် ဇေတိ အယပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ဇယတိ ပြီး၏။ ။ နေတိ၊ နယတိ။ နိ၊ သည်။ ပါပဏေ၊ ရောက် စေခြင်း၌။ ၏။ (‘ရောက်’ဟူသည် ဆောင်ခြင်းတည်း) ရှေး နည်း၊ ဤကို ဝေဒ္ဓိပြု။ ပြီး၏။ သဝတိ။ သု၊ သဝဏေ၊ နားထောင် ခြင်း၌။ ၏။ (သု ဂတိမ္ဘိ၊ ၌။ ၏) သဝတိ၊ နားထောင်၏။

သုဏောတိ၊ ဟိနောတိ၊ သုဏာဘိ၊ သမ္ဘုဏာဘိ။ ။
ဏုပစ္စည်း၊ ဏာပစ္စည်းတို့၏ ပုံစံ။

ဇိနာတိ၊ ကိဏာတိ။ ။နာပစ္စည်း၏ ပုံစံ။

ဇိတော၊ ဇိတဝါ၊ ဇိတာဝီ။ နိတော၊ နိတဝါ၊ နိတာဝီ။
သုတော၊ သုတဝါ၊ သုတာဝီ၊ ဘူတော၊ ဘူတဝါ၊ ဘူတာဝီ။
ဘုတ္တော၊ ဘုတ္တဝါ၊ ဘုတ္တာဝီ။ ။နိဋ္ဌာပစ္စည်း၏ ပုံစံ။

တုဒတိ၊ ဃဋ္ဌတိ၊ ဂမတိ၊ ပဗတိ၊ ဂဏတိ၊ ဝဒတိ။ ။တုဒါဒိ၏
ပုံစံ။

ဆေတွာ၊ ဆိန္ဒိတွာ၊ ဘေတွာ၊ ဘိန္ဒိတွာ။ ဇေတွာ၊ ဇိတွာ၊
နေတွာ၊ နိတွာ။ ။ဆေတွာဒိ၏ ပုံစံ။ (ရူပသိန္ဒိဆို ဂါထာကို
မူတည်၍ ထုတ်သည်)

(သွား၏) တိ၊ အ၊ သက်။ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပ္ပံ။ ဩအဝသရေဖြင့်
အကြောင့် ဩကို အဝပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ။ဘဝတိ၊ ဘူ၊ သတ္တာ
ယံ။ ဤ။ ။၏။ နည်းတူ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပ္ပံ။ သေတိ၊ ဣသု ဣစ္ဆာ
ယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌။ ။၏။ သေတိ၊ လိုချင်၏။ တိ၊ အသက်
ဤဖြင့် (အနီး၌ သ် လဟုရှိသော) ဣသ်ဓာတ်၏ ဣကို ဧဝုဒ္ဓိပ္ပံ။
လေဟတိ၊ လိဟ၊ အသာဒဒေ၊ သာယာခြင်း (လျက်ခြင်း)
၌။ ။၏။ သောစတိ။ သုစ သည်။ သောကေ၊ စိုးရိမ်ခြင်း၌။
၏။ ဝါ-ရပ်။ ဇိယုကိ၊ ဇိယတိ၊ ဇိ၊ ဇယေ၊ တေ၊
ယသက်။ ဤဖြင့် ဣကို ဧဝုဒ္ဓိ ပြသင့်သော်လည်း ယပစ္စည်း
နှောင်းရာ ဝါသဒ္ဓါ ဖြစ်သောကြောင့် ပြောရ၊ ယဒ္ဓေဘော်
ပြု၊ ဒိဃပြု။ နိယုတ်၊ နိယတိ၊ ယ ဒ္ဓေဘော် ကြောင့်
ရဿပြု။ သုယုကိ၊ သုယုတိ၊ ယဒ္ဓေဘော်ပြု။ ဒိဃပြု။
ဘုယုကိ၊ ဘုယုတိ။ ယဒ္ဓေဘော်ကြောင့်ရဿပြု။ သိဗ္ဗကိ၊ သိဝု၊

တန္တသန္တာနေ၊ ဌ။၏။တယာ ကတ္တရိစ၊ ကြည့်။ ဗုဒ္ဓါတိကို
လည်း ၎င်း၌ကြည့်။သုဏောတိ၊ ဟိနောတိ၊ သုဏောတိ။သွာဒိ
တော ဣဏာ ဥဏာစ ဌ ကြည့်။ ။သမ္ဘုဏ္ဍတိ။ သံ-ဘူ၊
သည်။ ဂတိမှိ၊ဌ။၏။ဏာကြောင့် ဥ၊ကိုရဿပြ။ ။ဇိနာတိ၊ကို
ဏာတိ၊ကိုယာဒိတောနာ၊ ဇိတော၊ဇိ၊ဇယော၊အဇိနိ၊ အောင်
ပြီ။အတိတေတတဝန္တ၊တာဝိ၊ဖြင့် အတိတ်၌ တ သက်။ဣလ၊
ချေ၊ နံငဲ့၊ သိသက်၊ဩပြ။ ။ဇိတဝိ။ တဝန္တ၊ သက်။ နံငဲ့၊
သိသက်။ အာသိမှိ။ ဇိတာဝိ၊ ဟာဝိသက်။ နိတော-စသည်၊
နိဓာတ် တပစ္စည်း စသည် နည်းတူ။ သုတော-စသည်၊ ဘူ
တော- စသည် နည်းတူ။ သုတ္တော-စသည် သုဇ၊ ပါလန-
ဗျဝဟာရေသု၊ဘို့၌။၏။တ၊စသည် သက်။ သုဇာဒိနမန္တော။
တုဒတိ၊တုဒ၊ ဗျသနေ၊ထိုးဆွနှိပ်စက်ခြင်း၌။၏။သုဇတိ။သုဇ
ဤဟာယံ၊ဇတိ။ပစ၊ပါကော။ဘဏတိ၊ဘဏ၊ဗျတ္တိယံဝါစာယံ။
ဝဒ၊ကဏနေ၊ ဆိုခြင်း၌။၏။ ဆေတွာ၊ဆိ၊ဆေဇ္ဇေ၊ဖြတ်ခြင်း
၌။၏။ဆေတုန၊ဖြတ်ပြီး၍။ ပုဗ္ဗာကာလေက-ဖြင့် တွာသက်၊
ဣလ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဆိ၏ ဣကို ဝုဇ္ဇိပြ။ ဝါကြောင့် မပြုရ။
ဆိတွာ ပြီး၏။ (ဆိဒဓာတ်ဖြစ်လျှင် သုဇာဒိနမန္တော-ဖြင့်
ဓာတွန် ခံချေ၊တွာ၏တကို ဦးညပြ၊ဝိသညောဂ ပြ။ ဝါရုပ်
ကိုလည်း ဆိန္ဒိတွာ ပြီးစေ) ။ ။ဘေတွာ၊ဘိတွာ လည်းနည်း
တူ ပြီးစေ။ဇေတွာ-စသည် လွယ်ပြီ။သုဏောတိ၊သု၊သဝဏော။
၌။၏။တိ-ဣသက်။ဤသုတ်၌ စဖြင့် ဣ၏ဥကိုဩဝုဇ္ဇိပြ၊ပြီး၏။
ဂိရတိ၊ဂိရ၊ဂိရဏော၊မျိုးခြင်း၌။ ။၏။ဂိလ၊ဂိရဏော၊၌။၏။ တွက်
လေ၊လွယ်၏။ ဂိလာယာဘိ။ဂိလေ၊သည်းကိလမေ၊ ပင်ပန်း
ခြင်း၌။၏။အပစ္စည်းကြောင့် ဧကိုအာယပြ။ နိဋ္ဌာဒိ၌ အာဒိ
၏ ပုံစံတို့တည်း။ ဂိရိ၌၊ဂိရဓာတ် ဣပစ္စည်း၊ ဂိလာနေ၌ ဂိ
လေဓာတ် ယုပစ္စည်း အနုပြုကြောင့် ဧချေ။ဒိသပြ တွက်လေ။

(၈၁) ဂုဟ ဒုသာနံ ဒီဃံ။

ကာရိတေ၊ ကြောင့်။ ဂုဟ-ဒုသာနံ၊ ဂုဟ၊ ဒုသဓာတ်တို့၏။
သဒရာ၊ အစိတ်သရသည်။ ဒီဃံ၊ သို့။ အာပုဇ္ဇတိ၊ ၏။ ။
ဂုဟယတိ၊ ဒုသယတိ၊ ကုသာနိ ဒုသေတိတိ ကုလ-ဒုသကော။
ပုံစံ။

(၈၁) ဂုဟယတိ၊ ဂုဟ၊ သံဝရဏေ၊ စောင့်ရှောက်လျှိုးဝှက်ခြင်း၌။ ၏။
ဂုဟိတုံ၊ လျှိုးဝှက်လုံခြုံခြင်း၌။ ပယောဇေယတိ၊ အားထုတ်စေ
၏။ အနက်၌ ဣယသက်၊ ကာရိတ်မှည့်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ်
ဣယကြောင့်ဂုဟဓာတ်၏အစိတ်ဥကို ဥဒိဃပြု၊ (ဝုဒ္ဓါပဝါဒ
တည်း) ဣ အနုဗန်ချေ၊ ပြီး၏။ ဒုသယတိ၊ ဒုသ၊ အပ္ပိတိ၊
မနှစ်သက် (စိတ်ပျက်စီးခြင်း) ၌။ ၏။ ဒုသိတုံ၊ ပျက်စီးခြင်း၌။
ပယောဇေတိ၊ ၏။ အနက်၌ ဣယသက်၊ ကာရိတ်မှည့်။ ဤသုတ်
ဖြင့် ကာရိတ်ဣယကြောင့်ဒုသ၏ဥကို ဥဒိဃပြု (ဝုဒ္ဓိကိုတား
ခြင်းတည်း) ဣ အနုဗန်ချေ၊ ပြီး၏။ ဒုသေတိ၊ နည်းတူ။
ဧကသက်ခြင်းမျှ ထူး၏။ ကုလဒုသကော၊ ကုလသဒ္ဓ၊ ပပဒ-
ဒုသ၊ အပ္ပိတိမှ၊ ၌။ ၏။ ကုလာနံဒုသိတုံပယောဇေတိ၊ အနက်၌
ဧကသက်၊ ကာရိတ်မှည့်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ကာရိတ် ဧကကြောင့်
ဒုသ၏ဥကို ဥဒိဃပြု။ ဣ အနုဗန်ချေ၊ (ကုလ ဒုသေ)
ကုလာနိ ဒုသတိ၊ အနက်၌ သဗ္ဗတော ဣ၊ တွာဝိဝါ ဖြင့်
ဣသက်၊ အနကာ ယု ဣနံ ဖြင့် ဣကို အကပြု၊ သရ
လောပေါ-ဖြင့် အကပြုကြောင့် ရှေ့ဧကိုချေ၊ ပကတိပြု၊ ကပ်၊
ကုလဒုသကကို နံဇံ၊ သိသက်၊ ဩပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။
(ကိတန္တ တပုံ၊ ရိသံ သမာသံဖြစ်၍ သမာသံ အစိအရင် ပါ
အောင်လည်း တွက်သင့်၏)။

(၈၂) ဝစ,ဝသ,ဝဟာ.ဒိနံ.မုကာရော ဝဿ ဝေယ။

ယေ၊ဘော၊ကံဟောယဝစ္စည်းကြောင့်။ ဝစ,ဝသ,ဝဟာဒိနံ၊
ဝစ, ဝသ, ဝဟ အစရှိကုန်သော ဓာတ်တို့၏။ ဝဿ၊ ဝ၏။
ဥကာရော၊ ဥပြုသည်။ ဟောတိ၊၏။ ။ ဥစ္စတေ၊ဝုစ္စတိ၊ ဝုဿတိ။
ပုံစံ။

(၈၃) ဟဝိပရိယယော လောဝါ။

ယေ၊ကြောင့်။ ဟ-ဝိပရိယယော၊ဟ၏ယနှင့် ရှေ့နောက်ပြန်
ခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဟဿ၊ ဟ၏။ လော၊ လပြုသည်။
ဝါ၊ချို့။ ဟောတိ၊၏။ ။ ဝယုတိ။ ဝုယုတိ။ ဝုလုတိ။ ။ပုံစံ။
(မျောအပ်၏ ပေး)

(၈၂) ဥစ္စတေ၊ ဝစ၊ မုတ္တိယံ ဝါစာယံ၊ ဥစ္စတေ၊ ဆိုအပ်၏။ တေ၊
ယသင်္က၊ ဤသုတ်ဖြင့်တော့ကံယကြောင့်ဝစဓာတ်၏ဝိကိုဥပြု၊
ဝါပရော အသရူပါ-ဖြင့် ဥသရမှ နှောင်းသော အသရူပ
အသရကို ချေ။ တဿ စဝဂ္ဂ-ဖြင့် ဓာတုနှင့် တကွ ယကို
စဝဂ် စပြု၊ ဒိတ္တပြု၊ ပြီး၏။ ဝုစ္စတိ၊နည်းတူ ဝစဓာတ်၏ ဝိကို
ဥပြု၊နောက် အချော်ငော၊ တေ၊တိပြုန်၊ ပြီး၏။ (တနည်း-
ဝစဓာတ်၏ဝ၏ အကို ပြု) ဝုဿတိ၊ဝသ၊နိဝါသေ၊နေခြင်း
၌။၏၊ ဝုဿတိ၊ သုံး-နအပ်၏။ တေ၊ယသင်္က၊ ဤသုတ်ဖြင့်
ယကြောင့်ဝသဓာတ်၏ဝိကို ဥပြု၊အချေ၊ဝဿ၊ (ဝသဓာတ်
၏ ဝ၏အကို ဥပြု) ယကို ပုဗ္ဗရုပ်ပြု၊တေကို တိပြုန်၊ ပြီး၏။

(၈၃) ဝယုတိ၊ တေ၊ပုပါဒါနေ၊ ခွယူခြင်း၌၊၏။ ဝယုတိ၊ ကိုင်ယူ
အပ်၏။ တေ၊ယသင်္က၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယ် ကို ဟ်နှင့်ရှေ့နောက်
ပြန်၊ပြီး၏။ ဝယု ဟ်၊ ဝဟ။ ပါပဏေ။ ရောက်စေ (ဆောင်)
ခြင်း၌။၏။ ဝယုတိ၊ ဆောင်အပ်၏။ တေ၊ယသင်္က၊ ဝစဝသ

(၈၄) ဂဟဿ သေ ပေ။

ပေ၊ ပွပစ္စည်းကြောင့်။ ဂဟဿ၊ ဂဟဓာတ်၏။ သေ၊ သေပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ ။ ဆံပွတိ။ ။ ပုံစံ။

(၈၄) ဟလောပေါ ကျာမိ။

ကျာမိ၊ ကျာပစ္စည်းကြောင့်။ ဂဟဿ၊ ။ ။ ဟလောပေါ၊ ဟ၏ကျေခြင်းသည်။ ဟောတိ၊ ။ ။ ကကျာတိ။ ကကျတိ။ (ရသပြု) ပုံစံ။

(၈၆) ကရဿ ကာသတ္တ၊ မဇ္ဇတနိမိ။

မဇ္ဇတနိမိ၊ ကြောင့်။ ကရဿ၊ ။ ။ ကာသတ္တ၊ ကာသ အဖြစ်သည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ။ ။ ကာသိ အာသယံ၊ အကရံ၊ အကရံ။ ။ ပုံစံ။

ကာသတ္တ၊ ပစ္စည်း သဒ္ဓါလွန်သဖြင့် တပါးဓာတ်နောင်သ လာ။ အဟောသိ၊ အဒါသိ။ ပုံစံ။

တနည်း - အဇ္ဇတနိမိ၊ ကြောင့်။ ကရဿ၊ ။ ။ ကာ၊ ကာပြုသည်လည်းကောင်း။ သတ္တံ၊ သ လာသည်၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ။ ။

ဝဟာဒိန-ဖြင့် ဝဟ်၏ ဝကို ဥပြု၊ နောက် အ ချေ၊ ဝလာ၊ (ဝဟ်၏ဝ၏ အကို ဥပြု) ဤသုတ်ဖြင့်ယံနှင့် ဟ်ရှေ့နောက် ပြန်၊ ပြီး၏။ ဝလုတိ၊ နည်းတူပြန်။ ယကိုလည်းလပြု၊ ပြီး၏။

(၈၄) ဂဟာဒိတေ ပွ၊ ကျာ ကြည့်။

(၈၅) ဟလောပေါ ကျာမိ၊ အောက် ခွကြည့်။

(၈၆) အကာသိ၊ ကရ၊ ကရဏ၊ အကာသိ၊ ပြုပြု။ ဤသက်၊ ဓာတ်အစဉ် အလာ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနိမိကြောင့်ကရိဓာတ်ကို

ဤသို့ ပေးလျှင် ကရဿ ကာ၊ ယောဂ ဝိဘာဂဖြင့်
ဟိယျတ္တနိကြောင့် အကာ၊ အကတ္ထ စသည်။ သတ္တမဇ္ဇတနိမ္မိ၊
ယောဂဝိဘာဂဖြင့် တပါးဇာတ်နောင် သလာ၍ အဟောသိ
အဒါသိ-စသည်ဖြစ်၏။

*ကရဿကာ၊ ဝိဘာဂါ ဖြင့်၊ ဟိယျာ အာ၊ ဣ၊
အံ၊ မှာ၊ ဣ၊ မှ၊ သေ၊ ဤခြောက်ထွေကြောင့်၊ ကရေကိုကာ၊
နောက်ယောဂဖြင့်၊ အညဇာတ်နောက်၊ အဇ္ဇဇောက်၊
မဖောက် သ၊ လာရာ။

(၇၇) အသသ္မာ မိ၊ မာနံ မှိ-မှာ၊ နန္ဒလောပေါစ။

အသသ္မာ၊ အသဇာတ်မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ မိ၊ မာနံ၊ မိ၊ မ
ဝိဘတ်တို့၏။ မှိ-မှာ၊ မှိပြု၊ မှပြုတို့သည်။ အနန္ဒလောပေါစ၊
ဓာတုန်၏ ကျေခြင်းသည်လည်း။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊ ၏။ အမှိ၊
အမှ၊ အသ္မိ၊ အသ္မာ။ ပုံစံ။

ကာသပြု၊ ဤကို ဣရဿပြု (နိစ္စ) ချေ၊ ကပ်။ (ကရိဇာတ်ကို
ကာပြု၊ သ်လာ)။ အကာသံ။ ကရ+ဥ။ အကရိ၊ အကရုံ၊
ဝါမြစ်။ ဝိကပ် ရဿပြု။ ယောဂဝိဘာဂရုပ်။ ‘အဟောတိ၊
ဟူ+ဤ။ ဇာတ်အစ၌ အလာ၊ အညေသုစဖြင့် ဤကြောင့်ဟူ၏
ဥ၊ ကိုဩဝုဒ္ဓိပြု၊ သတ္တမဇ္ဇတနိမ္မိ၊ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် (တ္တသဒ္ဓါ
လွန်ဖြင့်) သ်လာ၊ ရဿပြု၊ ပြီး၏။ အဒါသိ၊ ဒါ+ဤ။ ဇာတိ
အစ အ လာ၊ ယင်နည်း သ်လာ၊ ရဿပြု၊ ပြီး၏။

(၇၇) အမှိ၊ အသ၊ သည်။ ဘုဝိ၊ ဖြစ်ခြင်း၌။ ၏။ အမှိ၊ ဖြစ်၏။ မိသက်၊
ဤသုတ်ဖြင့် အသကောပရာဓိကို မှိပြု။ ဓာတုန် သ်ကို ချေ၊
ပြီး၏။ ဝါမြစ်သောကြောင့် မပြုရ၊ ဓာတုန် မချေရ၊ သ်ကိုမိသို့
ကပ်၊ အသ္မိ ပြီး၏။ အမှ၊ အသ္မာနည်းတူ မ၊ သက် ထူး၏။

(၈၈) ထဿ ထွတ္တံ။

အသသ္မာ၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ ထဿ၊ ထ ဝိဘတ်၏။ ထွတ္တံ၊ ထွ၏ အဖြစ်သည်။ အန္တလောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။တုမေ အတ္ထ။ ။ပုံစံ။

(၈၉) တိဿ ထွတ္တံ။

အသသ္မာ၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ တိဿ၊ တံ ဝိဘတ်၏။ ထွတ္တံ၊ ထွ၏ အဖြစ်သည်။ အန္တလောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။အတ္ထံ။ပုံစံ။ (ဖြစ်၏။ရှိ၏။ မေး)

(၉၀) တုဿ ထွတ္တံ။

အသသ္မာ၊ မှ။ ပရဿ၊ သော။ တုဿ၊ တု ဝိဘတ်၏။ ထွတ္တံ၊ ထွ၏အဖြစ်သည်။ အန္တလောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ဝိပဿိဿာ နမ၊တ္ထ။ ။ပုံစံ။

(၉၁) သိမ္မိ စ။

သိမ္မိစ၊ သိဝိဘတ်ကြောင့်လည်း။ အသဿ၊ ၏။ အန္တလောပေါစ၊ ဓာတုန် ကျေရုံသည်သာလျှင်။ ဟောတိ၊ ၏။ ။ကော နုတု၊မသိ။ ။ပုံစံ။

(၈၈) အတ္ထ။အသ+ထ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အသိဓာတ်မှ နှောင်းသော ထကိုထွပြ။ဓာတုန္တ သ်ကိုချေ၊ပြီး၏။ (ဝတ္ထမာန်ပဉ္စမိ ထ နှစ်လုံးကို ယူ)

(၈၉) တိဿ ထွတ္တံ။အတ္ထိ။ လွယ်ပြီ။

(၉၀) တုဿ ထွတ္တံ။ အတ္ထ၊ လွယ်ပြီ။

(၉၁) အသိ၊အသ+သိ။ဤသုတ်ဖြင့် သိကြောင့် အသိဓာတ်၏ အစိတ် သ်ကို ချေ၊ပြီး၏။ ။အဟိ၊ အသ+ဟိ၊ ဤသုတ်၌ စဖြင့် ဟိကြောင့် ဓာတုန် သ်ကိုချေ၊ ပြီး၏။

စသဒ္ဓါသမုစ္စည်း၊ ဟိဝိဘတ်နှောင်းသည်ကို ဆည်း၏။ ။
အဟိ။ ။ပုံစံ။

(၉၂) လဘသ္မာ ဤ ဣန္ဒြိယံ။

လဘသ္မာ၊ လဘဓာတ်မှ။ ပရေသံ၊ ကုန်သော။ ဤ-ဣန္ဒြိယံ၊ ဤ
ဝိဘတ်၊ ဣန္ဒြိယတို့၏။ ဣန္ဒြိယံ၊ ဣန္ဒြိယ၊ ဣန္ဒြိယ၊ တို့သည်။ အန္တ
လောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ။ သော ဓနံ
အလတ္တံ၊ အလတ္တံ၊ အဟိ ဓနံ၊ မလတ္တံ၊ အလတ္တံ၊ ဝါ။ ။ပုံစံ။

(၉၃) ကုသသ္မာ ဒိန္နိ။

ကုသသ္မာ၊ ကုသဓာတ်မှ။ ပရေသံ၊ သော။ ဤ၊ ဤဝိဘတ်၏။
ဒိန္နိ၊ ဒိန္နိ ပြုသည်။ အန္တလောပေါစ၊ သည်လည်း။ ဝါ၊ ချို။
ဟောတိ၊ ။ အက္ခောဒ္ဓိမံ၊ အက္ခောသိ၊ ဝါ။ ။ပုံစံ။

(၉၄) ဒါ ဓာတုဿ ဒဇ္ဇိ။

ဒါ ဓာတုဿ၊ ဒါဓာတ်၏။ ဒဇ္ဇိ၊ ဒဇ္ဇိပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။
ဟောတိ၊ ။ ဒဇ္ဇာဟိ၊ ဒဇ္ဇာမိ။ ဒဇ္ဇာ ဒါနံ ပရိတ္တံ။ ဒေတိ၊
ဒေတိ၊ ဒေမိ၊ ဒမိ၊ ဒဒါမိ။ ။ပုံစံ။

(၉၂) အလတ္တံ၊ လဘ+ဤ။ အလတ္တံ၊ လဘ+ဣန္ဒြိယံ၊ ပြီးလွယ်၏။

(၉၃) အက္ခောဒ္ဓိမံ၊ ကုသ၊ အက္ခောသေ။ ဆဲခြင်း၌၊ ။ အက္ခောဒ္ဓိမံ၊
ဆဲပြီး ဤသက်၊ မလတ်အစ၌ အလား၊ ဒိန္နိပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့်
ကုသမှနှောင်းသော ဤကို စွပြု၊ ဓာတုနံ သက်လည်း ချေ။
ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု၊ ပြီး၏။ ဤကို ရသပြု၊ အက္ခောဒ္ဓိမံ၊ ပြီး၏။
အက္ခောသိ၊ ဝါဖြစ်။

(၉၄) ဒဇ္ဇတိ၊ ဒါ+တိ။ အ သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒါကို ဒဇ္ဇပြု၊
ချေ၊ ကပ်။ ပြီး၏။ ဒဇ္ဇာဒိ၊ ဒါ+မိ၊ နည်းတူ။ အက၊ ရော ဒိသံ

(၉၅) ဝဒဿ ဝဇ္ဇံ။

ဝဒဿ၊ ဝဒဇာတ်၏။ ဝဇ္ဇံ၊ ဝဇ္ဇပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊
၏။ ။ ဝဇ္ဇတိ၊ ဝဒေတိ၊ ဝဒတိ။ ဝဇ္ဇေမိ၊ ဝဇ္ဇာမိ။ ဝဒေမိ၊
ဝဒါမိ။ ။ ပုံစံ။

(၉၆) ဂမိဿ ဃမ္မံ။

ဂမိဿ၊ ဂမုဇာတ်၏။ ဃမ္မံ၊ ဃမ္မပြုသည်။ ဝါ၊ ချို။ ဟောတိ၊
၏။ ဃမ္မတိ၊ ဃမ္မန္တိ။ ။ ပုံစံ။

(၉၇) ယမ္ပိ ဒါ၊ ဓာ၊ မာ၊ ဌာ၊ ဟာ၊ ပါ၊ မဟ၊
မဏာ၊ ဒိန မိ။

ယမ္ပိ၊ ဘာကံဟောပစ္စည်းကြောင့်။ ဒါ၊ ဓာ၊ မာ၊ ဌာ၊ ဟာ၊
ပါ၊ မဟ၊ မဏာ၊ ဒိန။ ဒါဇာတ်၊ ဓာဇာတ်၊ မာဇာတ်၊ ဌာဇာတ်၊

ဟိ မိ မေသု၊ ဒဇ္ဇာ။ ဒါ+ဇယျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဒါကို ဒဇ္ဇပြု၊
ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဇယျကို အာပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ဒေတိ
စသည့် ဝါ၏ပုံစံ။ လွယ်၏။ ဒေတိ၊ ဒေမိတို့ အပစ္စည်းကိုပြေ။
ဒေဒါမိန္တု ဒါဒါ ဒိတ္တပြု။

(၉၅) ဝဇ္ဇတိ၊ ဝဒ၊ ဗျတ္တိယံ ဝါစာယံ+တိ၊ အသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့်
ဝဒဇာတ်ကို ဝဇ္ဇပြု၊ အ ပစ္စည်းကို ပြေ၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။
ဝဒေတိ၊ ဝဒ+တိ၊ အသက်၊ ဝါမြစ်သောကြောင့် ဝဒဇာတ်ကို
ဝဇ္ဇံမပြုရ၊ ပြေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ဝဒတိ၊ ဝဒ+တိ၊ အ။ ဝါမြစ်။
ကပ်၊ ပြီး၏။ ဝဇ္ဇေမိ၊ ဝဒ+မိ၊ ဝဇ္ဇတိနှင့် တူ၊ ဝဇ္ဇာမိ၊
ဒိသပြု။ ဝဒေမိ ဝဒေတိနှင့် တူ။ ဝဒါမိ၊ ဝဒတိနှင့် တူ။ ဒိသပြု။

(၉၆) ဃမ္မတိ၊ ဂမု+တိ၊ အ သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဂမုကို ဃမ္မပြု၊
ချေ၊ ကပ်။ ဃမ္မန္တိ၊ ဂမု+အန္တိ။

ဟာဓာတ်၊ ပါဓာတ်၊ ပေဓာတ်၊ မထဓာတ် စသည်တို့၏။
အန္တော၊ အစိတ် သရသည်။ ဤ၊ ဤအဖြစ်သို့။ ပပေ့၊ ပေါ့၏။

ဒီယတိ ခါနံ၊ ဝိယတိ ဘာရော။ မိယတိ ပုတ္တော ခညံ၊ ဝါ။
ဌိယတိ၊ ဥပဌိယတိ။ ။ (ပတိဋ္ဌဟိယတိ နှံ ဟ၊ ဤ အာဂုံခြား၍
အာကို ဤမပြုပဲ ခုသပြု)။ ။ ဟိယတိ။ ပဟိယတိ ပါပဓမ္မော။
ဝိယတိ ပါနိယံ။ မဟိယတိ ဗုဒ္ဓေါ သဒ္ဓေန။ မထိယတိ
ဝိလာကာ။ ။ ပုံစံ။

(၉၈) ယဇ္ဇော၊ ဒိဿိ။

ယမ္ပ၊ ကြောင့်။ ယဇ္ဇော ယဇ္ဇောတိ။ အာဒိဿ၊ အစ ယ၏။
ဇ္ဇ၊ ဇ္ဇပြုသည်။ ဟောတိ၊ ။ ။ ယော ဗုဒ္ဓေါ ဇ္ဇုတေ။ ။ ပုံစံ။

(၉၇) ဒီယတိ၊ ဒါ+တေ။ ယ သက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ယကြောင့် ဒါ၏
အာကို ဤပြု၊ တေကို တိပြန်၊ ပြီး၏။ မိယတိ၊ ဓာ၊ ဓာရဏော၊
ဆောင်ခြင်း၌။ ။ ဟေသက်၊ ယသက်။ နည်းတူ။ မိယတိ၊
မာ၊ မာနေ၊ မြတ်နိုး (ချင့်ချိန်) ခြင်း၌။ ။ ဌိယတိ၊ ဌာ+ယ၊
တေ၊ ဥပဌိယတိ၊ ဥပ-ဌာ+ယ၊ တေ၊ ဌိတ္တပြု။ ပတိဋ္ဌဟိယတိ၊
ပတိ-ဌာ+ယ၊ တေ၊ ကွပ်ခါတု-ဖြင့် ဟ်လာ၊ ဌာ၏ အာကို
အ ရသပြု၊ ဌိတ္တပြု၊ ဤလာ။ ဟိယတိ၊ ဟာ+ယ၊ တေ၊
ပဟိယတိ၊ ပ-ဟာ+ယ၊ တေ။ ဟာ၊ စာဝေ၊ စွန့်ခြင်း၌။ ။
ဝိယတိ၊ ပါ+ယ၊ တေ၊ ပါ ပါနေ၊ သောက်ခြင်း၌။ ။
မဟိယတိ၊ မဟာ+ယ၊ တေ၊ မာ၊ ပူဇာယံ။ မထိယတိ၊ မထ+
ယ၊ တေ၊ မထ ဝိဇ္ဇောလနေ၊ မွေ့နှောက်ခြင်း၌။ ။ (မဟ၊ မထ
ဓာတုန် မကျေ။ နိစ္စက္ခယာယ မာရဗ္ဗော။ ဣဇ္ဈာ၊ ဝိမော
ဝါ-ဖြင့် စီရင်လျှင် ဣ၊ ဤနှစ်မျိုးဖြစ်ရာသောကြောင့် ဤဟမျိုး
တည်မြဲရန် ဤသုတ်ကို ထပ်မံသည်။ ရူပသိဒ္ဓိ)

(၉၈) ဣဇ္ဈတေ၊ ယဇ္ဇ၊ ဒေဝပူဇာ သက္ကာရ၊ ဒါနေသု၊ နတ်ပူဇော်

(၉၉) သဗ္ဗတော ဥ' ဣ' သု။

သဗ္ဗတော၊ ခပ်သိမ်းသောဓာတ်တို့မှ။ ပရဿ၊ သော။ ဥ' ။
ဥ' ဝိဘတ်၏။ ဣ' သု။ ဣ' သုပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ။ ဟောတိ၊ ။
အဘိနန္ဒိ' သု။ အဘိနန္ဒိ' သု။ အဘိနန္ဒိ' ။ နိသိဒိ' သု။ ။ ပုံစံ။

(၁၀၀) ဇရ၊ မရာနံ ဇီရ၊ ဇီယ၊ မိယာ ဝါ။

ဇရမရာနံ၊ ဇရဓာတ်၊ မရာဓာတ်တို့၏။ ဇီရ၊ ဇီယ၊ မိယာ၊ ဇီရ
ပြု၊ ဇီယပြု၊ မိယပြုတို့သည်။ ဝါ၊ ချို့။ ။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ အပ္ပဿု
တာယံ ပုရိသော၊ ဗလိဒဒ္ဒေါ၊ ဝ ဇီရတိ၊ ဇီယန္တိ ဝေ ရာဇရဿာ
သုစိတ္တာ။ မိယာတိ။ ဇရတိ။ မရာတိ ဝါ။ ။ ပုံစံ။

ခြင်း၊ သက္ကာရပြုခြင်း၊ အလှူပေးခြင်းတို့၌။ ။ တေ၊ ယသက်၊
ဤသုတ်ဖြင့် ယဇ်၏ အစ ယကို ဣပြု။ တဿ ဇေဂ္ဂ-ဖြင့်
ယကို ဓာတွန် ဇိနှင့်တကွ ဖဝဂ် ဇပြု၊ ခွိတ္တပြု။

(၉၉) အဘိနန္ဒိ' သု။ အဘိ-နန္ဒိ'။ ပီတိမှိ၊ နှစ်သက်ခြင်း၌။ ။
ဥ' သက်၊ အ သက်။ ဤသုတ်ဖြင့် နန္ဒတော ပရဥ' ကို ဣ' သု
ပြု။ အချေ၊ ကပ်။ နိဂ္ဂဟိတဿ ဌာနန္တရဂတိ ပရိဘာသာ
ဖြင့်ဆန်းကြောင့်ဣမှနောက်ဖြစ်သော နိဂ္ဂဟိတ်ကို သုနောက်
ပြောင်း၊ အဘိနန္ဒိ' သု။ ပြီး၏။ အဘိနန္ဒိ' ဝါဖြစ်။ နိသိဒိ' သု။
နိ-သဒ၊ ဝိသရဏ ဂတျဝသာဒေသု၊ ညဉ့်ဆဲခြင်း၊ လား
ခြင်း၊ ကျိန်စဲခြင်းတို့၌။ ။ သဒဿ သိဒတ္တံ ဖြင့် သဒကို သိဒ
ပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဥ' ကို ဣ' သုပြု၊ ချေ၊ ကပ်။

(၁၀၀) ဇီရတိ၊ ဇရ၊ ဝယောဟာနိမှိ၊ အရှယ်၏ ယုတ်လျော့ခြင်း၌။
၏။ ဇီရတိ၊ ဆွေးမြည့်အိုမင်း၏။ တိ၊ အသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဇရ
ကို ဇီရပြု၊ ဇီယပြု၊ မိယတိ၊ ပြီး၏။ မိယတိ၊ မရာ၊ ပါဏစာဝေ၊
အသက်ကို စွန့်ခြင်း၌။ ။ မရာတိ၊ သေကတ်၏။ ကိ၊ အသက်။

(၁၀၁) သဗ္ဗတ္ထာ.သဿာ.ဒိ-လောပေါစ။

သဗ္ဗတ္ထ၊ အလုံးစုံသော ဝိဘတ်ပစ္စည်းတို့ကြောင့်။ အသဿ၊ အသဘောတော်၏။ အာဒိလောပေါစ၊ အစ အ၏ ကျေခြင်းသည် သာလျှင်၊ ဝါ၊ ချို။ ။ ဟောတိ၊ ။ ။ သတိ၊ သန္တိ။ သိယာ၊ သိယုံ၊ သန္တော၊ သမာနော။ ကောနု တွေ့မသိ။ အဿ၊ အဿု။ အဿ၊ အဿထ။ အဿံ၊ အဿာမ။ ပုံစံ။

(၁၀၂) အသဗ္ဗဓာတုကေ ဘူ။

အသဗ္ဗဓာတုကေ၊ ပ၊ အဇီ၊ ဘ၊ ကာ-ဟူသော အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်လေးသွယ်ကြောင့်။ အသဿ၊ ။ ဘူ၊ ဘူပြုသည်။ ဝ၊ ချို။

ဤသုတ်ဖြင့် မရကို ဖိလပ်ပြု။ ဝါမြစ်၊ မရတို၊ ပြီး၏။ ဇီရ၊ ဇီယ မပြုပဲ ဇရတိလည်းပြီး၏။

(၁၀၃) သတိ၊ အသ+တိ။ အသက်၊ ဤသုတ်ဖြင့် အသာဒိ အ၊ ကို ချေ၊ ပြီး၏။ သန္တိ၊ အသ+အန္တိ။ သိယာ၊ အသ+ယေ၊ ကွစိ ဓာတု-ဖြင့် အသတောပရ ယေကို ဣယာပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတွာဒိ အ၊ ကိုချေ။ သိယုံ၊ အသ+ယေ။ ကွစိဓာတု-ဖြင့် အသတောပရ ယေကို ဣယံပြု၊ ဓာတွာဒိချေ။ ။ သန္တော၊ သမာနော၊ အသ+အန္တ၊ မာန၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတွာဒိအချေ၊ နံဇှဲ၊ သိသက်၊ ဩပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ အသိ၊ အသ+သိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတွာဒိအကိုချေသင့်သော်လည်း ဝါမြစ်သောကြောင့်မချေ ရ၊ သိမှီစ ဖြင့်သိကြောင့်ဓာတွန်သ်ကိုချေ၊ အပစ္စည်းချေပြီး၏။ အဿ၊ အသ+ယေ၊ ဓာတွာဒိ အကိုချေသင့်သော်လည်း ဝါ မြစ်သောကြောင့်မချေရ၊ ကွစိဓာတု-ဖြင့်အသတောပရ ယေ ကို ဓာတွန် သ်နှင့်တကွ သပြု၊ ပြီး၏။ အဿု-စသည်၅ရပ်။ အသ+ယေ၊ ယေ၊ သိ၊ ယေ၊ သ၊ ယေ၊ မိ၊ ယေ၊ မ။ ဝါမြစ်။

ယောတိ၊၏။ ။ဘဝိဿတိ၊ဘဝိဿန္တိ။အာသိ၊အာသုံ။ ။ပုံစံ။
အလော၊ရွှေ အချေ။နောက် အကို ဒီသပြေ။)

(၁၀၃) ယေယျ ဉာတော ဣယာ၊ဉာ။

ဉာတော၊ဉာဓာတ်မှ။ ပရဿ၊သော။ ယေယျ၊ ယေယျဝိဘတ်
၏။ဣယာ၊ဉာ၊ဣယာပြု၊ဉာပြုတို့သည်။ဝါ၊ချို။ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။
ဇာနိယာ။ဇညာ။ဇာနေယျ။ ။ပုံစံ။

ကွစိဓာတု-ဖြင့် ဓာတုနှင့်တကွ ယေယျ-စသည်ကို (အစဉ်
အတိုင်း) သု၊သ၊သထ၊သံ၊သမာမ ပြု။

(၁၀၂) ဘဝိဿတိ၊ အသ+သံတိ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ်
(ဘဝိဿန္တိ)ဝိဘတ်ကြောင့် အသကို ဘုပြု။ဣလော၊ဥကို ဩ
ဝုဒ္ဓိ၊ဩကို အဝပြု၊ချေ၊ကပ်၊ပြီး၏။ ဘဝိဿန္တိ၊အသ+သန္တိ၊
နည်းတူ။ ။အာသိ၊ အသ+ဤ။ ဤသုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ်
(အဇ္ဇတနီ) ကြောင့်အသကို ဘုပြုသင့်သော်လည်း ဝါ မြစ်
သောကြောင့် မပြုရ။ အလော၊ ချေ၊ ဒီသပြေ၊ဤကို ဣရဿပြု၊
ပြီး၏။ အာသုံ၊ အသ+ဥ၊ နည်းတူ။

(၁၀၃) ဇာနိယာ၊ ဉာ+နာ၊ ယေယျ၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဉာဓာတ်မှ နောက်
ဖြစ်သော ယေယျကို ဣယာပြု။ဉာဿဇာ၊ဇံ၊နာ၊ဖြင့် ဉာကို ဇာပြု
ပြု။ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ဇညာ၊ ဉာ+နာ၊ ယေယျ၊ ဤသုတ်ဖြင့်
ဉာတောပရ ယေယျကို ဉာပြု၊ ဉာဿ ဇာ၊ ဇံ၊ နာ ဖြင့်-ဉာပြု
ကြောင့် ဉာဓာတ်ကို ဇံပြု၊ နာဿလောပေါ ယကာရတ္ထံ၊ဖြင့်
ဉာပြုကြောင့် နာပစ္စည်းကိုချေ၊ ဝဂ္ဂန္တပြု၊ပြီး၏။ (ယေယျကိုယာ
ပြု၊အာသဏ္ဍော ယေ လောပဉ္စ၊ဖြင့် နာ၏ အာကို ချေ၊ချကို ဉာ
ပြု။ဝဂ္ဂန္တ ပြု၍လည်းပြီးနိုင်၏)။ ။ဇာနေယျ။ ဉာ+နာ၊ယေယျ။
ဝါမြစ်သောကြောင့် ယေယျကို ဣယာ၊ဉာမပြုရ။ ဉာဿ ဇာ၊ဇံ၊
နာ ဖြင့် ဉာကိုဇာပြု၊ ချေ၊ကပ်၊ ပြီး၏။ (သက္ကတ၌ ဉာဓာတ်

(၁၀၄) နာဿ လောပေါ ယကောရတ္တံ။

ဉာဏော၊ ဉာဏတ်မှ။ ပရဿ၊ သော။ နာဿ၊ နာယစွည်း၏။
 လောပေါ၊ ကျေခြင်းသည်သော်လည်းကောင်း။ ယ ကာရတ္တံ
 ဝါ၊ ယ အက္ခရာအဖြစ်သည်သော်လည်းကောင်း။ ဝါ၊ ချို။ "ဟော
 ကံ၊ ၏။ ။ ဇညာ၊ ဇာနေယျ၊ ဇာနေယျာမ၊ ဇာနေမု၊ အညာ
 သိ၊ အညာသုံ၊ အဗ္ဘညံသု၊ သ မဇာနိ၊ သဉ္ဇာနိ၊ သဉ္ဇာနိံသု၊
 ဥဿတိ၊ ဇာနိဿတိ၊ အညံသ၊ အဇာနိဿ၊ ဇာနာတိ၊
 ဇာနန္တိ၊ နာယတိ။ ။ ပုံစံ။

ဖြစ်၍ရံခါ ဇပျောက်၍ နာယည်း ကျေသည်၊ ဥာတိ၊ ရံခါ
 ဥပျောက်၍ ဇာနာတိ ဖြစ်သည်၊ သ္မရဇာတ်သည် ရံခါ
 သပျောက်၍မရတိ (အပ-မာရော) ရံခါပျောက်၍ သရတိ၊
 ရံခါ သမ္ပသာရဏ ပြု၍ သုသမရတိ နာဂ ဝနဿ ကုဇ္ဇ-
 ရော၊ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။

(၁၀၄) ဇညာ။ အနန္တရ သုတ်၌ တွက်အပ်ပြီ။ ဇာနေယျ၊
 ဇာနေယျာမ၊ ဝါဖြစ်။ ဇာနေမု၊ ဉာ + နာ၊ ဇယျာမ၊
 ဝါဖြစ်၊ ကွပ် ဇာတု-ဖြင့် ဇယျာမကို မေ့ပြု။ အညာသိ၊ ဉာ +
 နာ၊ ဤ၊ ဤသုတ်ဖြင့် နာချေ၊ ဇာတွာမိ၌ အလော၊ ခိုတ္တုပြု၊
 သတ္တမဇ္ဇဟနိမ္မိ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ဉာဇာတ်နောင် သလော။
 ဤကို ဣ ရဿပြု၊ အညာသုံ၊ နည်းတူ၊ ဥဝိဘတ်မှ ထူး၏။
 အဗ္ဘညံသု၊ အဘိ-ဉာ + နာ၊ ဥ၊ အညာသုံ။ နည်းတူပြီးစေ၍
 အဗ္ဘာအဘိ၊ ဖြင့် စီရင်။ သဗ္ဗတော ဥ ယောဂဝိဘာဂ၊ ဖြင့်
 ဥကို အံသုပြု၊ ပြီး၏။ သမဇာနိ၊ သံ - ဉာ + နာ၊ ဤ၊ ဝါ
 ဖြစ်၍ နာ မကျေ၊ အလော၊ မဒါသရေ ဖြင့် မ၊ ပြု၊ ဉာ သဇာ၊
 နံ၊ နာ၊ ဖြင့် ဉာကို ဇာပြု၊ ဤကို ဣရဿပြု၊ ချေ၊ ကမ်း သဉ္ဇာနိ၊

(၁၀၅) လောပဉ္စေတ္တ မကာရော။

အကာရော၊ အ၊ အက္ခရာပစ္စည်းသည်။ လောပံ၊ ကျေခြင်း
သို့။ ဧတ္တဉ္စ၊ အေပြစ်သို့လည်း။ ဝါ၊ အချို့၊ ပပေ္ပေါတိ၊ ဤ။ ။
ဇုဟောတိ၊ ဟောတိ။ ဘဝတိ၊ ဝဇ္ဇာမိ၊ ဝဇ္ဇေမိ။ ဝဒေတိ။
ဝဒတိ။ ဝဒါမိ။ ။ပုံစံ။

*ဇုဟောတျာဒိ၊ ဘုဝါဒိဟု၊ ဝုဒ္ဓိ အာနေသ၊
နောက်မှ အ၊ သာ၊ ကျေကောင်းရာ၏၊ ပြေမှသာကား၊
လွန်နည်းပါးသည်၊ လိုက်ငြား ဝဝတ္ထိဝါကြောင့်တည်း။

ဓာတွာဒိဉ္စအမလာ၊ ဝဂ္ဂန္တပြု။ သမဇာနိ၊ နည်းတူ။ သဉ္ဇာနိ သူ
နည်းတူ။ ဥကိုဇ္ဇံသုပြု။ ဥ သတိ။ ဉ + နာ၊ သတိ။ ဤဖြင့်
နာချေ။ သံသုဂ်ကြောင့်ရသပြု။ ဇာနိသတိ၊ ဝါကြောင့် နာ
မကျေ။ ဣကာရာဂမော-ဖြင့် ဣလာ၊ ချေ၊ ကပ်။ အညိဿ၊ ဉ +
နာ၊ သာ။ ဤဖြင့်နာချေ။ ဓာတွာဒိဉ္စ အလာ၊ ခွိတ္တပြု။ ဣလာ၊
ကွစိဓာတု-ဖြင့် သာ၏ အာကို အရသးပြု။ အဇာနိဿာ၊
ဝါမြစ်။ ဇာနာတိ၊ ဉ + နာ၊ တိ၊ ဝါမြစ်။ ဉှကို ဇာပြု။
ဇာနန္တိ၊ ဉ + နာ 'အန္တိ။ နည်းတူ။ နာသတိ၊ ဉာ + နာ၊ တိ၊
ဤသုတ်ဖြင့် တိကြောင့် နာကို ယပြု၊ ပြီး၏။

(၁၀၅) ဇုဟောတိ။ ဟု + အ၊ တိ၊ ဟုကို ခွိတ္တပြု။ ရှေးဟု အပ္ပာသ
မှည့်၊ ဟဿဇော၊ အပ္ပာသ ဟကို ဇပြု။ အညေသုစ ဖြင့်
ဟု၏ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် အပစ္စည်းချေ။ ပြီး၏။
ဟောတိ၊ ဟု + အ၊ တိ၊ လွယ်ပြီ။ ဘဝတိ၊ ဘု + အ၊ တိ၊ ဝါမြစ်၍
အ မချေရ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိ၊ ဩကို အဝပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။
ဝဇ္ဇာမိ၊ ဝဒ + အ၊ မိ၊ ဝဒဿ ဝဇ္ဇံဖြင့် ဝဒ်ကို ဝဇ္ဇပြု၊ ဝါမြစ်၍
အမချေရ၊ အကာရောဒိဃံ ဟိမိမေသုဖြင့်မိကြောင့်အာကို အာ
ဒိဃပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ။ ဝဇ္ဇေမိနည်းတူ၊ ဤသုတ်ဖြင့်၊

(၁၀၆) ဥတ္တမကာရော။

ဩကာရော၊ ဩအက္ခရာပစ္စည်းသည်။ ဥတ္တံ၊ ဥဏဖြစ်သို့။
ဝါ၊ ချို။ ပပ္ပေါတိ၊ န။ ။ တနုတေ၊ ကုရုတေ။ တနောတိ၊
ကရောတိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၀၇) ကရဿ ကာရောစ။

ကရဿ၊ ကရဓာတ်၏။ အကာရောစ၊ က၏ အစိတ် အ
အက္ခရာသည်လည်း။ ဥတ္တံ၊ သို့။ ဝါ၊ ချို။ ပပ္ပေါတိ၊ န။ ။
ကုရုတေ၊ ကုဗ္ဗတိ၊ ကြုဗ္ဗတိ၊ ကရောတိ။ ။ ပုံစံ။

(၁၀၈) ဩ-အဝ သရေ။

သရေ၊ ကြောင့်။ ဩ၊ ဓာတုန် ဩ၏။ အဝ၊ အဝပြုသည်။
ဟောတိ၊ န။ ။ စဝတိ၊ ဘဝတိ။ ပုံစံ။

“သဒ္ဓါဟူက၊ ယေဘုယျ၊ မုချ မယူရာ” ဟူသည့် အတိုင်း
ဟောတိ၊ သမ္ဘောတိ ဟူ၍လည်းရှိ၏။

အပစ္စည်းကို ပြော၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ ဝဒေတိ၊ အပစ္စည်း ပြော
ဝဒတိ၊ ဝဒါမိ၊ ဝါမြစ်။

(၁၀၉) တနုတေ၊ ကုရုတေ၊ တနာဒိတော ဩယိရာဉ္စ ဆိုအပ်ပြီ။
တနောတိ၊ ကရောတိ၊ ဝါမြစ်။

(၁၀၇) ကုရုတေ၊ ကုဗ္ဗတိ၊ ကြုဗ္ဗတိ၊ တနာဒိတော ဩယိရာဉ္စဆိုအပ်
ပြီ။ ကရောတိ၊ ဝါမြစ်။

(၁၀၈) စဝတိ၊ စသည်။ စဝနေ၊ ရွေ့လျောခြင်း၌၊ န။ တိ သက်၊
အသက်၊ အညေသုစ ဖြင့် ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု၊ ဤသုတ်ဖြင့် ဩကို
အဝပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ ဘဝတိ၊ အညေသုစ ကြည့်။ ဟောတိ၊
ဝါမြစ်။ သမ္ဘောတိ၊ သံ-ဘူ+အ၊ တိ၊ ဝါမြစ်။

(၁၀၉) ဧ အယ။

သရေ၊ကြောင့်။၊ဧ၏။အယ၊သည်။ ဟောတိ၊၏။ဇယတိ၊
နယတိ။ ပုံစံ။ (ဇေတိ၊နေတိလည်း ရှိသည်ပင်)

(၁၁၀) တေ အာ ဝါ၊ ယာ ကာရိတေ။

ကာရိတေ၊ကာရိတ်ပစ္စည်းကြောင့်။တေ၊ဣ၊သြ၊တို့သည်။
အာဝါ ယာ၊အာဝပြု၊အာယပြုတို့သည်။ ဟောန္တိ၊ကုန်၏။ ။
ဘာဝေတိ။နာယေတိ။ ။ပုံစံ။

တေ အာဝါယာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကာရိတ်မှ တံပု၊
သောပစ္စည်းကြောင့်ပြု။ ။ဂီတံ ဂါယတိ။အာရမ္မဏံဈာယတိ။
နိဇ္ဈာယတိ။ ။ပုံစံ။

(၁၁၁) ဣကာရာ၊ဂမေ၊ အသဗ္ဗဓာတုကမ္ပိ။

အသဗ္ဗဓာတုကမ္ပိ၊ အစ၌ ဗျည်းရှိသော ပ၊ အဇ်၊ ဘ၊ကာ-

(၁၀၉) ဇယတိ၊နယတိ။ အညေသုစ ကြည့်။ ။ဇေတိ၊ နေတိ၊
ဝါဖြစ်။

(၁၁၀) ဘာဝေတိ၊ ဓာတူဟိ ဣဏ ဣယ-သုတ် ကြည့်။
နာယေတိ၊နိ+ဏေ၊အသံယောဂန္တဿ ဝုဒ္ဓိ ကာရိတေ၊ဖြင့်
ကာရိတ် ဣဏကြောင့်နိ၏ ဤကိုဝုဒ္ဓိပြု။ဤဖြင့်ကိုအာယပြု၊
ဏ် အနုဗန်ချေ၊နာယေ၊ ပြီး၏။တိသက်၊နာယေတိ၊ ပြီး၏။
ဂါယတိ၊ဂေ၊သည်၊သဒ္ဓေ၊ အသံ၌။၏၊တိသက်၊ အ သက်၊
တေ အာဝါယာ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကာရိတ် မနှောင်း
သော်လည်းဂေ၏ကို၊အာယပြု၊ချေ၊ကပ်၊ ပြီး၏။ဈာယတိ၊
ဈေ၊သည်။ဒါဟ၊ဥပနိဇ္ဈာန၊ စိန္တာသု၊ လောင်ခြင်း၊ ကပ်၍
ရှုခြင်း၊ သိခြင်းတို့၌၊ ။ဂါယတိ နည်းတူတွက်။ နိဇ္ဈာယတိ
နိပုဗ္ဗမျှ ထူး၏။

ဟူသော အသဗ္ဗဓာတ် ဝိဘတ်လေးသွယ်ကြောင့်။ ဣကာရာ-
ဂမော၊ ဓာတ်နှောင် ဣအက္ခရာလာသည်။ ကုစိ၊ အချို့ပုံစံ၌၊
ဟောတိ၊ ဤ။ ။ ဗဘူဝိတ္ထ၊ အဘဝိတ္ထ၊ ဘဝိဿတိ၊ အဘဝိဿာ၊
ပုံစံ။

(၁၁၂) ကုစိ ဓာတု၊ ဝိဘတ္တိ၊ ပစ္စယာနံ ဒီဃ၊ ဝိပရီတာ၊
ဒေသ လောပါ၊ ဂမာ စ။

ဓာတု၊ ဝိဘတ္တိ-ပစ္စယာနံ၊ ဓာတ်၊ ဝိဘတ်၊ ပစ္စည်းတို့၏။
ကုစိ၊ သုတ်သီးဖြင့် မပြီးနိုင်သော အချို့သော ပုံစံ၌၊ ဒီဃ
ဝိပရီတာ၊ ဒေသ၊ လောပါ၊ ဂမာစ၊ ရဿကိုဒီဃပြုခြင်း၊ ဒီဃ၏
ရဿ ဖောက်ပြန်ခြင်း၊ အာဒေသပြုခြင်း၊ ချေခြင်း၊ လင်းခြင်းတို့
သည်လည်း။ ဟောန္တိ၊ ကုန်၏။ ။

*ယပစ္စယ၊ နှောင်းက ဒီဃာ၊ ပရောက္ခာကြောင့်၊
အတ္တမဟု၊ ဂမုဒီဃာ၊ နာ ပစ္စယ၊ သံယောဂကြောင့်၊
ရဿပြုလတ်၊ ဟိယု၊ ဇွတ်အာ၊ ဤ၊ ဥ၊ မှာကို၊ ရဿာ

(၁၁၁) ဗဘူဝိတ္ထ၊ ဘူ+တ္ထ၊ ဘူဘူဟု ဒွိရုပ်ပြု။ အတ္တာသ မှည့်၊
အန္တသိ-ဖြင့် အတ္တာသန္တ ဥကို အပြု၊ ဒုတိယစတုတ္ထာနံ-
ဖြင့် စတုတ္ထ ဘက်ုန်းကို တတိယ မထက်မြက်ပြု၊ မြ၊ ဘူန
မာဟ-ဖြင့် ဘူကို ဘူဝပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ်
(ပရောက္ခာ) ကြောင့် ရှေ့၌ ဣ၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ အဘ-
ဝိတ္ထ၊ ဘူ+တ္ထ၊ အကာရာဂမော-ဖြင့် အဇ္ဇတနီကြောင့် ဓာတွာဒိ
၌ အလာ၊ ဤသုတ်ဖြင့် အသဗ္ဗဓာတ် (အဇ္ဇတနီကြောင့် ရှေ့၌
ဣလာ၊ ဥကို ဩဝုဒ္ဓိပြု၊ ဩကို အာဝပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။
ဘဝိဿတိ၊ ဘူ+ဿတိ၊ လွယ်၏။ အဘဝိဿာလည်းလွယ်၏။

ပြုရ၊ နှောင်းအဇ္ဇကြောင့်၊ ဂမကိုဂါ၊ စွဲမှာကားဉ္စ၊
 ဟံယျတ်ထွကို၊ ထ တစ်လုံးသာ၊ အဇ္ဇ အာ၊ မှာ၊ ဒွေဘာ
 ထွပြု၊ တိ၊ မိ၊ တု၊ မိ၊ ယေယျံ၊ ယျာသိ၊ ယေယျာမိ၊ ယေယျံ၊ ရှစ်
 တန် ပြု၊ နှစ်ခုအန္တေ၊ အန္တိရေတည်း၊ ဆုံးသေ အန္တ၊
 ကေ အ၊ မှတ်၊ ဟံယျးဇ္ဇ၊ သြ၊ ပြုလော အ၊ လှ၊ ပြု-တိ-
 အာဟ၊ နောက်တိ-အပြု၊ အန္တိ-ဥတည်း၊ နှစ်ခုဇ္ဇ၊ သြ၊
 ပရော သရ၊ ကျေရမြဲမှတ်၊ ဟံယျဇ္ဇတ်ပါ၊ ထွနှင့် မှာ
 ကြောင့်၊ ဥလာရဘိ၊ အစရှိကို၊ ကွစိဓာတု၊ သုတ်ကြီးပြု
 သည်။ ။ ငါးခုကာရိယ အစဉ်တည်း။

သောသော သူယတိ၊ သော ကိရ ဇဂါမ။ ကိနာတိ၊
 လုနာတိ။ ဌဿတိ။ ဒဿတိ။ သော အဝစ၊ အဝေါစိ၊ အဝစ၊
 အပါယိမှ။ သော အဇ္ဈဂါ၊ အဂဉ္စိ။ တေ အဇ္ဈဂုံ၊ အဂဉ္စိ။
 တေန ဝေဒနာ အနုဘူယထ။ သော အဘဝိတ္ထ။ ဘဝေ၊ ဘဝတ္ထိ၊
 ဘဝါမိ၊ ဘဝတု၊ ဘဝါမိ၊ ဘဝေယျ၊ ဘဝေယျာသိ၊ ဘဝေ
 ယျာမိ၊ ဘဝေယျန္တိအတ္ထော။ ဝုစ္စရေ၊ ပဝတ္ထရေ၊ တံ
 အဘဝိဿ။ မာဝေါစ ဖရသံ တုဝံ။ မာတံ ဘာယိ မဟာရာဇ။
 ဒသေန္တော အာဟ၊ ဒသေန္တော အာဟု။ ပါလေန္တော
 ဟောန္တိ။ ကရေန္တိ။ အဝစုတ္ထ၊ အဝေါစုမှာ။ ။ ပုံစံ။

(၁၁၂) သူယတိ။ သုသဝဏေ။ သူယတိ၊ ကြားအပ်၏။ နားထောင်
 အပ်၏။ တေသက်၊ ယသက်။ ဤသုတ်ဖြင့် ယကြောင့် ရှေး
 ဥရဿကို ဥဒိဃပြု။ တေကို တိပြန်။ (ယပစ္စယ နှောင်းက
 ဒိဃာ) ဇဂါမ၊ ဂမ+အဂဂ ခွိရပ်ပြု။ အပ္ပာသမှည့်။ ကဝဂ်
 ကို စဝဂ်ပြု။ ဤသုတ်ဖြင့် ပရောက္ခာ အကြောင့် အနုပ္ပာသ

ဂမ်၏။ အ ကို အာ ဒီဃပြု၊ (ပရောက္ခာကြောင့် အပ္ပာမ ဟု
 ဂမဒီဃာ) ကိနာတိ၊ ကိ+နာ, တိ၊ လုနာတိ၊ လူ+နာ, တံ။ လူ၊
 ဆေဒဓန၊ ဖြတ်ခြင်း၌၊ ၏။ (နာပစ္စယကြောင့်-ရဿပြုလတ်)
 ဌဿတိ၊ ဌာ+ဿတိ၊ ဒဿတိ၊ ဒါ+ဿတိ။ (သံယောဂ
 ကြောင့် ရဿပြုလတ်)။ အဝစ၊ ၀စ+အာ၊ ဇာတွာဒိဉ္စ အလာ၊
 ဤသုတ်ဖြင့် ဟိယုဇ္ဇတ် အာကို အရဿပြု၊ အဝေါစိ၊ ၀စ+
 ဤ၊ အလာ၊ ဤကို ဣရဿပြု။ ၀စဿဇ္ဇတနိမ္မိ၊-ဖြင့် ဝဇ်၏
 အ ကို ဩပြု။ အ၊ ၀စ။ ၀စ+ဥ၊ အ၊ လာ၊ ဥကို ဥရဿပြု။ ။
 အပါယိမ္မ၊ ပါ+မ္မာ။ ဓာတ်၏အာကို အာယပြု၊ အ၊ လာ၊
 ဝိဘတ်၏ရှေ့၌ ဣလာ၊ ချေ၊ ကပ်၊ မ္မာ၏ အာကို အ ရဿပြု။
 (ဟိယုဇ္ဇတ်-အာ၊ ဤ၊ ဥ၊ မ္မာကို၊ ရဿာပြုရ။ မ္မာ အရဿာ
 မ္မာကိုလည်းယူ။ အဘဝိဿမ္မ) အဇ္ဈဂါ။ အဓိ-ဂမ္မ+ဤ၊ ဩ၊
 အာ၊ အ။ ဇာတွာဒိဉ္စ အလာ။ ဤသုတ်ဖြင့် အဇ္ဇတနိ ဤ-စသည်
 ကြောင့် ဝဇ်ကို ဝါပြု၊ အာမှနှောင်းသော ဤ-စသည်ကိုချေ။
 အဇ္ဈောအဓိဖြင့် အဇ္ဈပြု၊ ပြီး၏။ (နှောင်းအဇ္ဇကြောင့် ဝမကို
 ဝါ) အဇ္ဈိ၊ အဂစ္ဆိ။ ဤသုတ်ဖြင့် ဣကို ဥပြု၊ (ဣမ္မာ ကားဥ)။
 အဇ္ဈဂံ၊ အဓိ-ဂမ္မ+ဥ၊ အဇ္ဈဂါနည်းတူပြီးစေ၍ အာချေ၊ ဂ်ကို
 ဥသို့ကပ်။ အဂဉ္ဇု၊ အဂဉ္ဇိ၊ နည်းတူ။ (နှောင်းအဇ္ဇကြောင့် ဝမ
 ကိုဝါ၊ ဣမ္မာကားဥ)။ အနုဘူယထ၊ အနုဘူယတ္ထ၊ ဤဖြင့်
 သသညောဂ ဣကို ဝိသညောဂထပြု၊ (ဟိယုတ် ဣ ကို ထ
 တစ်လုံးသာ)။ ဘဝိတ္ထ ဘူ+အာ၊ ဇာတွာဒိဉ္စ အ၊ လာ၊ ဥ ကို
 ဩဝုဇ္ဈိပြု၊ အဝပြု။ ဤဖြင့် အာကို ဣ ပြု၊ ဣ လာ၊ (အဇ္ဇတ်အာ
 ကို၊ ဒွေဘာ ဣပြု)။ ဘဝေ၊ ဘူ+အ၊ တိ၊ မိ၊ တု၊ မိ၊ ယေ၊
 ယောသိ၊ ယောမိ၊ ယေ။ ဤဖြင့် တိ-စသော ရှစ်လုံးကို ပြေ၊
 ဩဝုဇ္ဈိပြု၊ အဝပြု၊ ချေ၊ ကပ်၊ ပြီး၏။ (တိမိ-တုမိ၊ ယေယျာသိ၊
 ယောမိ၊ ယေ-ရှစ်တန် ပြေ)။ ဝုစ္စရေကို ဝုစ္စ-အန္တေ တည်။
 ပဝတ္ထရေကို ပဝတ္ထ အန္တိ တည်။ ဤဖြင့် အန္တေ၊ အန္တိ တို့ကို

(၁၁၃) အတ္တနော ပဒါနိ ပရဿ ပဒတ္တံ။

အတ္တနော ပဒါနိ၊ အတ္တနောပုဒ် ဝိဘတ် တို့သည်။ ကုစိ၊
အချို့သော ပုံစံ၌။ ပရဿ ပဒတ္တံ၊ ပရဿပုဒ် အဖြစ်သို့။
ပပေါန္တိ၊ ကုန်၏။ ။ ဂုစ္စတိ။ ဂုစ္စတော။ ပုံစံ။

(၁၁၄) အ ကာရာ၊ ဂမော ဟိယျတ္တနိ၊ အဇ္ဇတနိ၊
ကာလဘတိပတ္တိသု။

ဟိယျတ္တနိ၊ အဇ္ဇတနိ၊ ကာလဘတိပတ္တိသု၊ တို့ကြောင့်။ ကုစိ၊
၌။ အ၊ ကာရာ၊ ဂမော၊ ခတ်၏အစ၌ အ အက္ခရာ လာသည်။
ဟောတိ၊ ၏။ ။ အဂမာ၊ အဂမိ၊ အဂမိယာ။ ဂမာ၊ ဂမိ။
ဂမိယာ။ ပုံစံ။ ။

ရေပြု။ (နှစ် ခု အနွေ၊ အနွှေ ရေ တည်း)။ အဘိဿ၊
အဘိဿေ၊ သေ၏ ကို အပြု။ အဝေါစ၊ အဝေါစော၊
ဟိယျတ် ဩကို အပြု၊ ဘာယိ။ ဘိ+ဩ၊ ဤကို ဧဝံ၊ ကို
အာယပြု၊ အဇ္ဇ ဩကို ဧပြု။ (အာချာတ်၌ အာယနှင့် ချည်း
ရှိ၍ ဘေဓာတ် ဖြစ်ရာ၏)။ အာဟ။ ပြု+အ၊ တိ၊ ပြုကို
အာဟ၊ တိကို အပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ အာဟ၊ ပြု+အ၊ အနွှေ။
ပြုကို၊ အာဟ၊ အနွှေကို ဥပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ဒသေန္တော၊
ဒသေ + အနွှေ။ ပါလေန္တော။ ပါလေ + အနွှေ။
ဟောန္တိ၊ ဟော + အနွှေ။ ကရောန္တိ၊ ကရော + အနွှေ၊ ဧ၊ ဩမှ
နောက်ဖြစ်သော အကို ချေ၊ အဝရတ္ထ၊ အဝရိ + ထ၊ ထကြောင့်
ဥလာ။ အဝေါစမှာ၊ အဝစ် + မှာ၊ မှာကြောင့် ဥလာ။

(၁၁၃) ဂုစ္စတိ၊ ဂုစ္စတော၊ ဤသုတ်ဖြင့် အတ္တနောပုဒ် တေကို ပရဿ
ပုဒ် တို့ပြန်။ ဂုစ္စတော၊ ကွစိဖြစ်၍ မပြန်ချ။

(၁၁၄) အဂမာ-စသည် လွယ်ပြီ။

(၁၁၅) ပြူတော ဤ တိမ္ပိ။

တိမ္ပိ၊ တိဝိဘတ်ကြောင့်။ ပြူတော။ ပြူခတ်မှ။ ပရေ၊ ခွံ။
ကွစိ၊ ခွံ။ ဤ၊ ဤအကွရာလာသည်။ ဟောတိ၊ ၏။ ဗြဝိတိ၊ ပြူတိ။
ပုံစံ။ ။

(၁၁၆) ဓာတုဿ၊ န္ဓော လောပေါ၊ နေကဿရဿ။

အနေ၊ ကဿရဿ၊ များသော သရရှိသော။ ဓာတုဿ၊
၏။ အန္ဓော၊ အစိတ်သရသည်။ ကွစိ၊ ခွံ။ လောပေါ၊ ကျေ၏။
ဝါ၊ အန္ဓော၊ ကို။ လောပေါ၊ ချေအပ်၏။ ။ ဂစ္ဆတိ၊ ပစတိ။
ပုံစံ။ ။

(၁၁၅) ဗြဝိတိ၊ ပြူ + အ, တိ။ အပစ္စည်းချေ။ ဤသုတ်ဖြင့်တိကြောင့်
ပြူမှ နောက်၌ ဤလာ၊ ဥကို လ, မှည့်၊ ဖုလာန-၌ ဝါဖြင့်
လူကို အဝပြု၊ (ဥကို ဩဝုဒ္ဓိ, ဩကို အဝပြု) ချေ, ကပ်။
ပြူတိ၊ ပြူ + အ, တိ။ အချေ၊ ကွစိမြစ်၍၊ ဤမလာရ၊ အညေသုစ
၌ ဝါကြောင့် ပြူကို ဝုဒ္ဓိမပြုရ။

(၁၁၆) ဂစ္ဆတိ, ပစတိ၊ လွယ်၏။ ကေလာယတိ၊ ကေလေ၊ သည်။
မမာယနေ၊ စုံမက်မြတ်နိုးခြင်း၌၊ ၏။ ဤသုတ်ဖြင့် ဓာတုန်ကို
ချေသင့်သော်လည်း ကွစိသဒ္ဓါကြောင့် မချေရ၊ တိသက်, အ
သက်၊ တေ အာဝါယာ၊ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ကို အာယပြု၊
ချေ, ကပ်၊ ပြီး၏။ ဂိလာယတိ၊ ဂိလေ + အ, တိ၊ ဂိလေသည်။
ကိလမေ၊ ပင်ပန်းခြင်း၌၊ ၏။ ဝိလာယတိ၊ ဝိလေ၊ သည်။
ကန္တိသင်္ခယေ၊ နှစ်သက်ဖွယ် တင့်တယ်ခြင်း၏ ကုန်ခန်းခြင်း
(ညှိုးနွမ်းခြင်း) ၌၊ ၏။ ဩမာတိ၊ ဩမာ၊ သည်၊ သမတ္ထနေ၊
စွမ်းနိုင်ခြင်း၌၊ ၏။ တိသက်, အသက်၊ အ ချေ၊ ဩစိနာယတိ၊
ဩစိ-နေ၊ သည်၊ မညနေ၊ မထေမဲ့မြင် မှတ်ထင်ခြင်း၌၊ ၏။

* ကေလေ ဂီလေ မိလေ သြမာ၊
 စိနေ ဟရေ စ သံကသေ။
 ကွစိ.ပုလ္လ အ-လုတ္တန္တာ၊
 ယ-ပရာ စ မဟာ.ဒယော။

ကေလာယတိ၊ ဂီလာယတိ၊ မိလာယတိ၊ သြမာတိ၊ သြစိနာ
 ယတု၊ ဟရာယတိ၊ သံကသာယတိ၊ မဟိယတိ၊ မထိယတိ။ ပုံစံ။ ။

(၁၁၇) ဣသု၊ ယမုန၊ မန္တော စန္ဒော ဝါ။

ဣသု၊ ယမုနံ၊ ဣသုဓာတ်၊ ယမုဓာတ်တို့၏။ အန္တော၊
 အစိတ်သည်။ စန္ဒော၊ စွပ်ပြုသည်။ ဝါ၊ ချို့။ ။ ဟောတိ၊ ၏။ ။
 ဣစ္ဆတိ၊ သေတိ။ နိယစ္ဆတိ၊ နိယမတိ။ ပုံစံ။

အန္တောစန္ဒောဝါ၊ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် အာသဓာတ်၏
 အစိတ်ကိုပြု။ ။ အစ္ဆတိ၊ အာသတိ၊ ဥပါသတိ၊ ဥပါသကော။
 ပုံစံ။ ။

ဟရာယတိ၊ ဟရေသည်။ သဇ္ဇာယံ၊ ရှက်ခြင်း၌။ ၏။ သံကသာ
 ယတိ၊ သံကသေသည်။ အစ္ဆနေ၊ နေခြင်း၌၊ ၏။ သံကသာ
 ယတိ၊ နေ၏။ မဟိယတိ၊ မဟာသည်။ ပူဇာယံ၊ ပူဇော်ခြင်း
 ၌၊ တေ၊ ယသက်၊ ကွစိ ကြောင့်ဓာတုန်မချေရာ ယမ္ဘိဒါဓာ-
 ဖြင့်ယကြောင့်မဟ၏အ ကို ဤပြု၊ တေကို တိပြန်။ မထိယတိ၊
 မထ၊ သည်။ ဝိဇ္ဇောလနေ၊ မွေ့နှောက်ခြင်း၌၊ ၏။ မဟိယတိ၊
 နည်းတူ ပြီးစေ။

(၁၁၇) ဣစ္ဆတိ၊ ဣသု၊ ဣစ္ဆာယံ၊ လိုချင်ခြင်း၌၊ ၏။ တိ၊ အသက်၊
 ဤဖြင့် ဣသုဓာတ်၏ အစိတ် သို့ကို စွပ်ပြု၊ ချေ၊ ကပ်။ သေတိ
 ဝါမြစ်။ ဣပ္ပံ ဝေဒိပ္ပိ။ နိယစ္ဆတိ။ နိ-ယမာသည်။ ဥပါသမေ၊
 ရှောင်ခြင်း၌။ ၏။ ဣစ္ဆတိ နည်းတူ။ နိယမတိ၊ ဝါမြစ်။
 အစ္ဆတိ၊ အာသ၊ သည်။ ဥပါသနေ၊ ကပ်ရောက်ဝင်နေခြင်း၌။

(၁၁၈) ကာရိတာနံ နာမာ လောပံ။

ကာရိတာနံ၊ မုချကာရိတ်၊ ရုဠိကာရိတ် ပစ္စည်းတို့၏။
ဧတာ၊ ဣအနံဗန်သည်။ လောပံ၊ သို့။ ပပ္ပေါတိ၊ ၏။ ။
ကာရေတိ။ စောရေတိ။ ပုံစံ။ ။

၏၊ သံကိုစွပြု၊ သံယုဂ်ကြောင့် အာကို ရသပြု။ အာသတိ၊
ဥပါသတိ၊ အာသ၊ ဥပ-အာသ။ တိ၊အ သက်။ ဝါမြစ်။
ဥပါသကော။ ဥပ-အာသ+ဣ။ ဝါကြောင့်သံကို စွံ မပြုရ။
အနကာယုဏ္ဏနံ ဖြင့် ဣကို အာပြု။ ချေ၊ ကပ်။ ဥပါသက
ကိတ်ပုဒ်ကို နံငဲ့၊ သိသက၊ ဩပြု၊ ချေ၊ ကပ်။

(၁၁၈) ကာရေတိ၊စောရေတိ၊အောက်၌ ပြီးစေအပ်ပြီ။

(အာချာတ် ပရိသိဋ္ဌပိုင်း)

(က) သညာ-၁၄၊ ၁, ၂, ၃, ၁၈ မှ ၂၆, ၅၂, ၅၄၊
(ခ) အဓိကာရ-၁၊ ၈။ ပရိတာသ-၄၊ ၄, ၁၅, ၂၇, ၅၀။
(ဂ) ဓာတ်ကို စီရင်သောသုတ်-၃၈၊ ၅၃, ၅၅မှ ၆၀, ၆၂မှ
၇၂, ၇၇မှ ၈၆, ၉၁မှ ၉၈, ၁၀၀, ၁၀၁, ၁၀၂, ၁၀၇မှ
၁၁၀, ၁၁၂, ၁၁၆, ၁၁၇။ (ဃ) ဝိဘတ်ကို စီရင်သော
သုတ်-၆၊ ၇၄, ၉၂, ၉၉, ၁၀၃, ၁၁၂, ၁၁၃။ (င) ပစ္စည်းကို
စီရင်သောသုတ်-၈၊ ၃၈, ၃၉, ၇၃, ၁၀၄, ၁၁၅, ၁၀၆,
၁၁၂, ၁၁၈။ (စ) ဓာတ်ပစ္စည်း၂ပါးကိုစီရင်သောသုတ်-၂၊
၃၆, ၁၁၂။ (ဆ) ဓာတ်ဝိဘတ်၂ပါးကိုစီရင်သောသုတ်-၈၊
၇၅, ၇၆, ၈၇မှ ၉၀, ၉၃, ၁၁၂။ (ဇ) ဝိဘတ်သက်-၁၄၊
၅, ၆, ၇, ၉မှ ၁၄, ၁၆, ၁၇, ၄၈, ၄၉, ၅၁။ (ဈ) ပစ္စည်းသက်
၁၆၊ ၂၈မှ ၃၅, ၄၀မှ ၄၇။ (ည) အာဂုံ-၆၊ ၃၇, ၆၁,
၁၁၁, ၁၁၂, ၁၁၄, ၁၁၅။ အမှာတော်အတိုင်း ဝိဘတ်၊
ဂိုဏ်းတို့ကိုလည်း စိစစ်ရွေးချယ်လေဦး။

ဣတိ အာချာတ ကပ္ပေ စတုတ္ထော ကဏ္ဍော။ ၄၂။

ဣတိ အယံ ဤလေးဆယ့် နှစ်သုတ် ဝုတ္တိ၊ ပုံစံအပေါင်း
သည်။ အာချာတ-ကပ္ပေ၊ ဌ။ စတုတ္ထော၊ သော။ ကဏ္ဍော၊
တည်း။ ဝါသည်။ ဣတိသမတ္ထော၊ ပြီးပြီ။ ။

ဣတိ အာချာတ-ကပ္ပေါတတိယော။

ဤအာချာတ် တစ်ရာတစ်ဆယ့်ရှစ်သုတ်တို့တွင် သညာ စစ်
ဆယ်လေးသုတ်၊ အဓိကာရ သက်သက် တစ်သုတ်၊ ပရိဘာသသုံး
သုတ်၊ ဝိဓိသုတ် တစ်ရာ ရှိ၏။ ဇာတ်ကို၊ ဝိဘတ်-ပစ္စည်းကို၊
နှစ်ပါးလုံးကို စီရင်သောသုတ် မည်မျှစီ၊ ဝတ္ထုမာန် ဝိဘတ်
ကို။လ။ကာလာတိပတ္ထိ ဝိဘတ်ကို စီရင်သောသုတ် မည်မျှစီ၊
ဘူဝါဒိဂိုဏ်း၌။လ။စုရာဒိဂိုဏ်း၌ စီရင်သောသုတ် မည်မျှစီရှိ
ဟူ၍လည်းခွဲ။ သို့မှ ကျေမှုမည်။ သုတ်စွန်းပါသော သုတ်ကို
ဤကဗျာလင်္ကာဖြင့်သိ။

* အာချာတ်သုတ်စစ်၊ ရာဆယ့်ရှစ်တွင်၊ စိစစ်ပေ
ရှာ၊ ဝတ္ထုမာ၊ အာဏတ်၊ အနု မှတ်လေ၊ မာယောဂေ
နှင့်၊ ကစ်ထွေဓာတု၊ ဓာတုရှုပေ၊ ရှုမေ၊ ကိယာ၊ နော
ပဒါအတ်၊ ဟရသ်၊ ဂမိသ်၊ ကုညသိပ် အကာရော၊
ပေါင်းရောကရသ်၊ တစ်ရပ် အဓည၊ ကစ်ထွေ ကရသ်၊
မှတ်အပ် တေအာ၊ တစ်ဌာ ဣသု၊ ဆယ့်ခုနစ်ခုမှာ၊ သုတ်
စွန်းပါသည်။ ။လွယ်စွာသိဖို့ ကဗျာတည်း။ ။

အချာတ်ဂိုဏ်း

အချာတ်ရုပ် ကျေပွန်ပို့ရာ အချာတ်လာ အချို့ ဓာတ်
ကို ဂိုဏ်းရှစ်ရပ် ဝိဘတ် ကိုးဆယ့်ခြောက်လုံးတို့ဖြင့် ကတ္တား
ဟော၊ ဘော ကံဟောရုပ်ကို စီရင်အပ်၏။ ထိုတွင်—

(၁) ဘူဇာတ် ကတ္တားဟော ဝတ္ထုမာန်၌- သော
ဘဇတိ၊ တေ ဘဇန္တိ။ တွံ ဘဝသိ၊ တုမေ ဘဝထ။ အဟံ
ဘဝါမိ၊ မယံ ဘဝါမ။ ။ သော ဘဝတေ၊ တေ ဘဝန္တေ
တွံဘဝသေ၊ တုမေ ဘဝဌေ။ အဟံ ဘဝေ၊ မယံ ဘဝါမေ။

(၁) ဘူဝါဒိဂိုဏ်း - ဘောဘိ၊ ဘောန္တိ၊ ဘောသိ၊ ဘောထ၊
ဘောမိ၊ ဘောမ၊ ဘောတေ၊ ဘောန္တေ၊ ဘောသေ၊ ဘောဌေ
ဘေ၊ ဘောမေ ဣန္ဒြိလည်း စဉ်။ ယံကိဉ္စိ ဒုက္ခံ သမ္ဘောတိ၊
ယုဝဏ္ဏာနံပိ ယ၊ ဣ၊ နာ၊ ဣ၊ နိဇ္ဇာဒိသု ဝုဒ္ဓိန။ ဟု ရူပသိဒ္ဓိ
၌ ဘဝိယုတေ-စသော ရုပ်များကို မြစ်တားသော်လည်း ပဒ
မာလာသည် ဝတ္ထုမာလာမျိုးဖြစ်၍ အပြစ်မရှိပေ။ ပစ္စာတ်
ကံဟော၌ တဿစဝဂ္ဂ။ ဖြင့် စီရင်၍ ပစ္စတေ-စသည် အကျဉ်း
လည်းကောင်း၊ ဣဝဏ္ဏာဂမောဝါ၊ ဖြင့်စီရင်၍ ပစ္စိယုတေ၊ ပစ္စိ
ယတေ စသည်အကျယ်လည်းကောင်း၊ ပဗျတေစသည် သက္က
တာနုသာရအားဖြင့် အလတ်လည်းကောင်း ပြီးနိုင်သည်။ ဂမု
ဇာတ်၌ ဘာဝ သုံးနည်းပင် ပြလျက်ရှိသည်။ ကတ္တားဟော
သည့်အခါ ကတ္တားကိုသာ ‘ဟောရာ ဟောရာ ပထမာ၊
နှင့်ညီစွာ ပထမာဝိဘတ်သက်၍ နာမ၊ တုမှ၊ အမှ၊ ကေဝုဏ်၊
ဗဟုဝုဏ်တစ်မျိုးမျိုးသာဖြစ်စေ၍ ၎င်းအားလျော်စွာ ကြိယာပုဒ်
ကို နာမ၊ တုမှ၊ အမှ ယေ၊ ဂ၊ ကေဝုဏ်၊ ဗဟုဝုဏ်တစ်မျိုးမျိုးသာဖြစ်
စေရသည်။ ကံကိုကား မဟော ဒုတိယာ၊ တတိယာ၊ နှင့်
ညီစွာ ဒုတိယာသက်၍ နာမ၊ တုမှ၊ အမှ မည်သည့်သဒ္ဒါမဆို

ကံဟော၌ -သော အဘိ ဘူယတေ ဝေရိနာ ဝေရိဟိ ဝါ၊
တေ အဘိဘူယန္တေ။ တံ အဘိဘူယသေ၊တုမေ အဘိဘူယဝေ။
အဟံ အဘိဘူယေ၊ မယံ အဘိဘူယာမေ။ ယပစ္စည်းကို
ဒွေဘော်ပြုလျှင် ပရဿပြု၍ အဘိဘူယတေ။ သြကို အဝပြု
လျှင် ဣ ဤ လာ၍ အဘိဘဝိယတေ၊အဘိ ဘဝိယတေ၊ စသည်
ဖြစ်၏။

ဘောဟော ဌိကား--လောကံ အဘိဘူယတေ ဗုဒ္ဓေန၊
စသည်ဖြင့် ပထမ ပုရိသ် ကေဝုဏ်သာ ဖြစ်၏။ ။ဘောကံ
ဟော၌ အတ္တနော ပဒါနိပရဿ ပဒတ္တံ၊ သုတ်ဖြင့် ပရဿ
ပုဒ်ပြန်၍လည်း ရုပ်စဉ်လေဦး။

ပစဓာတ် ကတ္တားဟော၌-ပစတိ၊ ပစန္တိ။ လ။ ပစေ၊
ပစာမေ။ ။ကံဟော၌ - ပစ္စတေ၊ ပစိယတေ၊ ပစိယတေ၊

ကေဝုဏ်, ဗဟုဝုဏ် မည်သည့်ဝုဏ်မဆို ဖြစ်စေကောင်း သည်။
ကံဟောသည့် အခါလည်း ကံကိုသာ 'ဟောရာ ဟောရာ
ပထမာ' နှင့်ညီစွာ ပထမာသက်၍ နာမ,တုမှ,အမှ၊ ကေဝုဏ်,
ဗဟုဝုဏ် တစ်မျိုးမျိုးသာ ဖြစ်စေ၍ ၎င်းအားလျော်စွာ ကြိယာ
ပုဒ်ကို နာမ,တုမှ,အမှယောဂ၊ကေဝုဏ်, ဗဟုဝုဏ်တစ်မျိုးမျိုး
သာ ဖြစ်စေရသည်။ ကတ္တားကိုကား 'မဟော ဒုတိယာ,
တတိယာ,နှင့် ညီစွာ တတိယာ, သက်၍နာမ, တုမှ, အမှ
မည်သည့်ဝုဏ်မဆို ဖြစ်စေကောင်းသည်။ ဘော ဟောသည့်
အခါကားကတ္တားရော ကံပါအဝတ္ထုချည်းသာဖြစ်၍ 'ကတ္တား
တ,ဆ၊ကံ ဒု,ဆနှင့်ညီစွာ ကတ္တား၌ တတိယာ,ဆဦ။ ကံ၌
ဒုတိယာ, ဆဦသက်၍ မည်သည့် သဒ္ဒါမဆို မည်သည့်
ဝုဏ်မဆို ဖြစ်စေသည်။ ကြိယာပုဒ်၌ နာမယောဂ ကေဝုဏ်သာ

ပစ္စန္ဓေ၊ ပစိယုန္တေ၊ ပမယန္တေ၊ ပစ္စဇေ၊ စသညဉ်ဖြစ်၏။ ။
ဂရုပ္ပဗ္ဗ၊ ရဿနောက်ရှိ။ အန္တိ၊ အန္တေ၊ ဤနှစ်ထွေကို၊ ရေ
လည်း ပြုရ၏။

ဂမုဓာတ် ကတ္တားဟော၌ - ဂစ္ဆတိ၊ သမ္ပတိ၊ ဂမတိ၊
ဂစ္ဆန္တိ၊ သမ္ပန္တိ၊ ဂမန္တိ၊ ဂစ္ဆရေ၊ သမ္ပရေ စသညဉ်ဖြစ်၏။

ကံဟော၌ - ဂစ္ဆိယုတေ၊ ဂစ္ဆိယတေ၊ သမ္ပိယုတေ၊
သမ္ပိယတေ၊ ဂမိယုတေ၊ ဂမိယတေ၊ ဂမ္ပတေ၊ ဂမ္ပတေ၊
စသညဉ်ဖြစ်၏။

(၂) ပဉ္စမိဝိဘတ်၌-ဘဝတု၊ ဘဝန္တု။ ဘဝ၊ ဘဝါဟံ၊
ဘဝယ၊ ဘဝါမိ၊ ဘဝါမ။ ။ဘဝတံ၊ ဘဝန္တံ။ ဘဝဿ၊
ဘဝေ၊ ဘဝါမသေ။

ဖြစ်စေကောင်းသည်။ ပုဒ်စစ်ဂဏ္ဍိ၌ အစုံအလင်စီစဉ်ပြဆိုထား
သည်။ ကြည့်လေ။ ပရောက္ခာ၌ “အနန္တံ သဿ ဒိဿတာ”
ဆိုသောကြောင့် ပပ၊ စ၊ ဇ၊ ဂ၊ ဖ၊ ဇ၊ ဂ၊ ဖ စက်မ-စသည်လည်း
ဖြစ်ကောင်းသည်။ တပ၊ ဝိဘတ် နှောင်းရာ၌ ခွေဘော်ပြုလျှင်
ဘုသတ္တကို ဟောသည်။ စက်မတိ။ (ပုနော ပုနံ ကမတိ)
ခေါက်တုံ၊ ခေါက်ပြန် အဖန်ဖန် သွား၏ ပေး။ ။ ပရောက္ခာ
၌ ဗဘူဝ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့၊ ဟု မျက်ကွယ်အတိတ် တစ်မျိုးတည်းပေး၍
ဟိယုဇ္ဇတ္တနီ၌ အဘဝ၊ ဖြစ်ပြီ၊ ဖြစ်ပြီတဲ့။ အဘဝိ၊ ဖြစ်ပြီ၊ ဖြစ်ပြီ
တဲ့။ ဟု ပရောက္ခာ ပရောက္ခကာလ နှစ်မျိုးပေး။ ပရောက္ခာ
ဆိုင်ရာ အခြားဓာတ်များကိုလည်း ရုပ်လုပ်တတ်စေရာသည်။
စက္ခာန၊ စက္ခာန (တူးပြီတဲ့) စက္ခာမ၊ စက္ခာမ (နှစ်သိမ့်သည်းခံပြီ
တဲ့) ရာဇ (တင့်တယ်ပြီတဲ့) ဇဿါရ၊ ဇဿရ (ယိုစီးပြီတဲ့)

ကံဟော၌ - အဘိဘူယတံ, အဘိဘူယတံ, အဘိဘဝိ
ယတံ, အဘိဘဝိယတံ၊ စသည်ဖြစ်၏။ ။ပစဇတ်, ဂမုဇတ်
စသည်တို့ကိုလည်း စဉ်။

(၃) သတ္တမိ ဝိဘတ်၌လည်း - ဘဝေယျ၊ ဘဝေယျံ။
ဘဝေယျာသိ၊ ဘဝေယျာထ။ ဘဝေယျာမိ၊ ဘဝေယျာမ။ ။
ဘဝေထ၊ ဘဝေရံ။ ဘဝေထော၊ ဘဝေယျာဇော၊ ဘဝေယျံ၊
ဘဝေယျာမေ။ စသည်ဖြစ်၏။ ။ပစဇတ်, ဂမုဇတ် စသည်
၌လည်း ရှေးနည်းကိုမိ၍ ရူပမာလာကိုစဉ်။ ။အထက် ဝိဘတ်
ငါးသွယ်တို့၌ကား- အကာရာ၊ လ၊ တိပတ္တိသု၊ ဣကာရာ၊ လ၊
ကမ္ပိ၊ ဟိယုတ္တနီ၊ လ၊ ဓာတုကံ။ ဤသုံးသုတ်အရ-* ဟိယုတ်
အလာ၊ ဣလာ ပ, ဘ၊ အဇံ, ကာ ဒွ၊ သုံးဝကြွင်းမလာ။

စသည်တည်း။ (၂) ရူဇာဒိ-ကံဟော၌ ဝိကရဏပစ္စည်းမလို
သောကြောင့် ဂေါပါလကေန ဂဇဝါ ဝဇော ရုဇ္ဈတေ၊
ဝေရိနာဝေရိ သုဗ္ဗတေ-ဟု ဖြစ်၏။

(၃) ဒိဝါဒိ-ဒိဝါဒိယုဇ သည် ယှဉ်ခြင်း ဟူသော နိဗျာပါရ
အနက်ကိုဟော၏။ ရူဇာဒိယုဇကားအားထုတ်ခြင်းဟူသော
သဗျာပါရအနက်ကိုဟော၏။ ယုဇ္ဇတိ၊ ယှဉ်၏။ ဒိဝါဒိ။ ယုဇ္ဇတိ၊
အားထုတ်၏။ ရူဇာဒိ။ ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ အနညက္ခိစ္စာ ဝိဟရေ
ယျာမ-ဟူသော ပါရာဇိကဏ် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ, ယုတ္တ-
ပ္ပယုတ္တာတိ သမ္မုဒ္ဓေဝယုတ္တာ- ဟူသော ဦးကာစကားဖြင့်
ယုတ္တပ္ပယုတ္တာ၊ လွန်စွာကြိုးကုတ်အားထုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍-
ဟု ရူဇာဒိဂဏိက ယုဇဇာတ်အဖြစ်ကင်ရှားလျက်ဒိဝါဒိဂဏိ
က ယုဇအဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးမိဟတ်ကြသည်။ အဋ္ဌါ ဣမာယ
ပဋိပတ္တိယာ ဇရာမရဏမှာ ပရိမုဗ္ဗိဿာမိ-ဟုဒိဝါဒိဂဏိက
မုစ ဇာတ် ဖြစ်သင့်ပါသည်ကို ပရိမုဗ္ဗိဿာမိ-ဟု ရူဇာဒိသွား
ရွတ်မှားတတ်ကြသည်။

ဟူသည်ကို သတိပြု၍ ဟိယုတ္တနီ၊ အဇ္ဇတနီ၊ ကာလာတိ ပတ္တိ သုံးသွယ် နှောင်းရာ၌ ဝိကပ် အလာ၍ ပရောက္ခာ၊ ဘဝိဿန္တီ၊ အဇ္ဇတနီ၊ ကာလာတိပတ္တိ လေးသွယ် ဗျည်း ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ဣလာ၍ ရူပမာလာကို စီရင်ရ၏။ စီရင် ဟန်ကား-

(၄) ပရောက္ခာ ဝိဘတ်၌- သော ကိရ ဗဘူဝ၊ တေ ကိရ ဗဘူဝ၊ ဗဘူဝေ၊ ဗဘူဝိတ္ထ။ ဗဘူဝ၊ ဗဘူဝိမ္မ။ ။ ဗဘူဝိတ္ထ၊ ဗဘူဝိရေ။ ဗဘူဝိတ္ထော၊ ဗဘူဝိဓော၊ ဗဘူဝိမ္မေ။ ။

ကံဟော၌ - ဣဝဏ်လာ၊ ယပစ္စည်း သက်၍ အဘိဗဘူဝိယုတ္တ၊ စသည်စဉ်။ ။ အသဗ္ဗဇာတ် ဝိဘတ်နှောင်းရာ၌ ယပစ္စည်းကိုချေ၍ ကတ္တုရုပ်ကဲ့သို့လည်း ရူပသိဒ္ဓိ စီရင်၏။

* ပဓဇာတ်၌- သောကိုရ ပပစ၊ တေ ကိရ ပပစ။ စသည်စဉ်။

ဂမုဇာတ်၌- ဇဂါမ၊ ဇဂမ၊ ဇဂမု၊ နိဂ္ဂဟိတ်လာလျှင် ဇဂံမ၊ ဇဂံမု။ စသည်ဖြစ်၏။

ကမုဇာတ်၌- စကံမ၊ စကံမု၊ စသည်ဖြစ်၏။ ပရောက္ခာ နှောင်းရာ၌သာ ယေဘုယျ အတ္တာသ မှည့်၍ ဒွေးဘော်ပြုရသည်။ အပ္ပက အားဖြင့်သော်ကား တား ဝိဘတ်ပစ္စည်း

(၄) သွာဒိ-သု၌ သုဿာဝ ဖြစ်သကဲ့သို့ ထုဇာတ်၌ ထုတ္ထာဝ (ချီးမွမ်းပြီတဲ့)၊ စုဇာတ်၌ စုဇာဝ (ရွှေ့ပြီတဲ့)၊ လူဇာတ်၌ လူလာဝ (ရိတ်ပြီတဲ့) စသည်ဖြင့် အခြားအလားတူ ဇာတ်များလည်း ရုပ်သွားတတ်စေ။

နှောင်းရာ၌ယည်း၊ စက်မတိ၊ စက်မန္တိ၊ စက်မန္တော၊ စက်မော
စသည်ဖြင့် ပြုရသေး၏။

(၅) ဟိယုတ္တနိဉ်-အဘဝါ၊ အဘဝူ။ အဘဝေါ၊ အဘ
ဝတ္ထ။ အဘဝံ၊ အဘဝမှ။ အဘဝတ္ထ၊ အဘဝတ္ထုံ။ အဘဝသေ၊
အဘဝဝံ။ အဘဝိ၊ အဘဝမှသေ၊ အ-မလာလျင်၊ ဘဝါ
ဘဝ၊ စသည်။

ကံဟော၌ - အဘျ ဘူယတ္တ၊ အဘိဘူယတ္တ၊ အဘျ ဘ
ဝိယုတ္တ၊ အဘိဘဝိယတ္တ လောကော ဘဂဝဏှာ၊ စသည်၊
အနုဘူယတ္တ အနုဘူယတ္တ သမ္ပတ္တိ ရညာ၊ စသည်ဖြစ်၏။

ပစဇာတ်၌-အပစာ၊ အပစူ၊ ပစာ၊ ပစူ၊ စသည်၊ ကံဟော
၌-အပစူတ္တ၊ အပစူတ္တုံ၊ အပစိယုတ္တ၊ အပစိယုတ္တုံ၊ အပစိယတ္တ၊
အပစိယုတ္တုံ၊ ပစိယုတ္တ၊ ပစိယုတ္တုံ၊ စသည်ဖြစ်၏။

ဂမုဇာတ်၌ - အဂစ္ဆာ၊ အဂစ္ဆူ။ အသမ္မာ၊ အသမ္မူ။
အဂမာ၊ အဂမူ၊ စသည်၊ ကံဟော၌ အဂစ္ဆိယုတ္တ၊ အဂစ္ဆိ
ယတ္တ စသည် ဖြစ်၏။

(၆) အဇ္ဇတနိဉ်-သော အဘဝိ၊ အဘဝိ၊ ဧတ အဘဝံ၊
အဘဝိ သု။ တွံ အဘဝေါ၊ အဘဝိ၊ တုမေ အဘဝိတ္ထ။ အဟံ
အဘဝိ၊ မယံအဘဝိမှ၊ အဘဝိမှ။ သောအဘဝါ၊ အဘဝိတ္ထ။

---

(၅) ကိယာဒိ-ကိဇာတ် ပရောက္ခာ၌ စိက္ကဿ (ဝယ်ပြီတဲ့)
ဝိစိက္ကဿ၊ (ရောင်းပြီတဲ့) ဟူ၍လည်းဖြစ်သင့်၏။ ဇိဇာတ်၌
ဇိဇာယ၊ (အောင်ပြီတဲ့)

(၆) ဂဟာဒိ -- ဂဟဇာတ် ပရောက္ခာ၌ ဇဂါဟ၊ ဇဂ္ဂဟ၊
(ယူပြီတဲ့) ဟု ဖြစ်၏။

ကဏ္ဍည်း-၃၁

တေ အာဘူ။ တွံ အာဘဝိယေ၊ တုမေအာဘဝိဝံ။ အဟံ အာဘဝံ၊
အာဘဝ၊ မယံ အာဘဝိမေ။

* ဩကို ဣပြုရ၊ အာကို ဣတည်း၊ အကို အံသာ၊ ဤနှင့်
မှာကို၊ ရဿာ သုတ်ကြီးပြု။ ။ အ-မလာပဲ၊ ဘဝိ၊ ဘဝိ၊ ဘဝံ၊
ဘဝိံ သု၊ စသည်လည်း ဖြစ်၏။

ကံ၌-အာကို ဣပြု၍၊ အနုဘူယိတ္ထ၊ အနုဘူယိတ္ထ၊ အနု
ဘဝိယုတ္ထ၊ အနုဘဝိယုတ္ထ၊ အနုဘဝိယိတ္ထ၊ အနုဘဝိယိတ္ထ၊
စသည်ဖြစ်၏။

ဂမုဓာတ်၌ - သောအဂစ္ဆိ၊ အဂစ္ဆိ၊ အဂဉ္စိ၊ အဂဉ္စိ၊
အဂမိ၊ အဂမိ၊ အဂမာသိ၊ တေ အဂမံ၊ အဂမိံ သု၊ အဂမံ သု၊
စသည်ဖြစ်၏။ ဂမုကို ဂါပြု၊ ဤကိုချေ၍ အဇ္ဈဂါလည်းဖြစ်၏။
ကံ၌-အဂစ္ဆိယိတ္ထ၊ အဂဉ္စိယိတ္ထ၊ အဂမိယိတ္ထ၊ စသည် ဖြစ်၏။

(၇) ဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်၌ - ဘဝိဿတိ၊ ဘဝိဿန္တိ၊
ဘဝိဿရေ။ ပစ္စန ဘောဿတိ၊ အန ဘောဿန္တိ၊ အန
ဘောဿရေ၊စသည်။

ပစိဿတိ၊ ပစိဿန္တိ၊ ပစိဿရေ၊ စသည်၊ ဂစ္ဆိဿတိ၊
ဂစ္ဆိဿန္တိ၊ ပစ္ဆိဿရေ၊ ဂမိဿတိ၊ ဂမိဿန္တိ၊ ဂမိဿရေ၊
စသည်။

ကံ၌ - အဘိဘူယိဿတေ၊ အဘိ ဘုယျိဿတေ၊
အဘိဘဝိယျိဿတေ၊ အဘိဘဝိယိဿတေ၊ ပစ္စိဿတေ၊

---

(၇) တနာဒိ-ဘန ပရောက္ခာ၌-တတဘန၊ တတန (ခွဲပြီတဲ့)၊
ကရဓာတ်- စကာရ၊ စကရ (ပြုပြီတဲ့)၊ ဇာဂရဓာတ်၌-
ဇဇာဂါရ၊ ဇဇာဂရ (နိုးပြီတဲ့)။

ပစီယျိဿတေ၊ ပစီယိဿတေ၊ ဂစ္ဆိယျိဿတေ၊ ဂစ္ဆိ
ယိဿတေ၊ ဂမိယျိဿတေ၊ ဂမိယျိဿတေ၊ ဂမ္ဘိဿတေ၊
ဂမ္ဘိဿတေ၊ စသည်ဖြစ်၏။

(ဂ) * ကာလာတိပတ္တိ၊ ရှိ သာ သာမှ၊ ရသာ
ချို၊ ပေါ၊ သေ၏ ဇ-အ၊ ချို၊ ပြုရ။

သော စေ ပထမ-ဝယေ ပဗ္ဗဇိဿာ အရဟာ အဘဝိဿာ၊
အဘဝိဿ၊တေ အဘဝိဿံသု။ တွံ အဘဝိဿေ၊ အဘဝိဿ၊
တုမေ အဘဝိဿထ။ အဟံ အဘဝိဿံ၊ မယံ အဘဝိဿာမှ၊

(ဂ) စုရာဒိ-စုရ ပရောက္ခာဒ္ဓိ-စုစောရ၊ စုစုရ၊ စုစုရ (ခိုးပြီတဲ့။)
ဟု ဖြစ်၏။

(က) အကမ္မက ၂-သုဒ္ဓကတ္တားဟော။ ၂-သုဒ္ဓ ဘော
ဟော။ ၃-ကာရိတ်ကတ္တားဟော (က) တစ်ဆင့်၊
(ခ) နှစ်ဆင့်၊ (ဂ) သုံးဆင့်။ ၄-၎င်းကံဟော
(က) တစ်ဆင့်၊ (ခ) နှစ်ဆင့်၊ (ဂ) သုံးဆင့် (အဘ
ချာတ် ကာရိတ် ဘောဟောမရှိ)

(ခ) ဧကကမ္မက ၁-သုဒ္ဓကတ္တားဟော၊ ၂-၎င်း
ကံဟော၊ ၃-၎င်းဘောဟော၊ ၄- ဧကကမ္မက
ကာရိတ် ကတ္တားဟော၊ (က) တစ်ဆင့် (ခ) နှစ်ဆင့်
(ဂ) သုံးဆင့်၊ (၅) ၎င်းကံဟော (က) တစ်ဆင့်၊
(ခ) နှစ်ဆင့်၊ (ဂ) သုံးဆင့်။

(ဂ) ၁-ဒုကမ္မက နိယာဒိသုဒ္ဓ ကတ္တားဟော၊ ၂-၎င်း
ကံဟော၊ ၃-၎င်းဘောဟော၊ ၄- နိယာဒိ
ကာရိတ်ကတ္တားဟော (က) တစ်ဆင့်၊ (ခ) နှစ်ဆင့်၊
(ဂ) သုံးဆင့်။

အဘဝိဿံ မှ။ ။ အဘဝိဿက၊ အဘဝိဿိံ သု။ အဘဝိဿ
 သေ၊ အဘဝိဿဓေ။ အဘဝိဿိံ၊ အဘဝိဿာမှသေ။ အ
 မလာပဲ၊ အဘဝိဿာ စသည်လည်းဖြစ်၏။ ။ ကံ၌လည်းကောင်း၊
 ငမ္မဓာတ် ဂမ္မဓာတ် စသည်တို့၌လည်းကောင်း နည်းယူ၍ ရူပ
 မာလာ စဉ်အပ်၏။

(ဘူဝါဒိဂိုဏ်း ပြီး၏)

(၉) ရူဇာဒိဂိုဏ်း၌ -သော မဂ္ဂံ ရုန္တတိ။ ။ ရုန္တတိ၊ ရုန္တတိ၊
 ရုန္တဟိ၊ ရုန္တဘတိ၊ ဝေတ မဂ္ဂံ ရုန္တန္တိ။ ။ ရုန္တတု၊ ရုန္တန္တိ။ ။ ရုန္တေ၊
 ရုန္တေယျ၊ ရုန္တေယျ။ ။ ရုရုန္တ၊ ရုရောဓ၊ ရုရုန္တ။ ။ အရုန္တိ၊ အရုန္တိ၊
 ရုန္တိ၊ အရုန္တိသု၊ ရုန္တိသု။ ရုန္တိဿတိ၊ ရုန္တိဿန္တိ။ ။
 အရုန္တိဿာ၊ ရုန္တိဿ၊ အရုန္တိဿသု၊ ရုန္တိဿသု။ ။ သုမ္ဘတိ၊
 ဝိန္တတိ၊ စသည်ဖြစ်၏။ ။ ကတ္တားဟော၊ ကံဟော စုံအောင်
 ဧည့်။

(၁၀) ဒိဝါဒိဂိုဏ်း၌-ဒိဗ္ဗတိ၊ ဒိဗ္ဗတု၊ ဒိဗ္ဗေ၊ ဒိဗ္ဗေယျ၊
 ဒိဒိဗ္ဗ၊ အဒိဗ္ဗာ၊ အဒိဗ္ဗိ၊ အဒိဗ္ဗိ၊ ဒိဗ္ဗိဿတိ၊ အဒိဗ္ဗိဿာ၊
 အဒိဗ္ဗိဿ။ ။ ယုဇ္ဇတိ ရုဇ္ဇဟိ၊ ဝိရုဇ္ဇတိ၊ အနုရုဇ္ဈတိ၊ စသည်
 တည်း။

(ဃ) ၁-ဒွိကမ္မက ဒုဟာဒိသုဒ္ဓ ကတ္တားဟော၊ ၂-၎င်း
 ကံဟော၊ ၃-၎င်းဘောဟော၊ ၄-၎င်းကာရိတ်
 ကတ္တားဟော၊ (က) တစ်ဆင့်၊ (ခ) နှစ်ဆင့်၊ (ဂ)
 သုံးဆင့်။ ၅-ဒုဟာဒိကာရိတ်ကံဟော၊ (က) တစ်ဆင့်
 (ခ) နှစ်ဆင့်၊ (ဂ) သုံးဆင့်တို့ကို ကတ္တား၊ ကံ၊
 ကြိယာ ယောဂ စုံလင်အောင် စီစဉ်၍ လေ့လာ
 ရမည်။

(၁၁) သွာဒိဂိုဏ်း- သုဇောတိ၊ သုဏ္ဍတိ၊ သုဏ္ဍတု၊ သုဇောယျ။ သုသာဝ၊ အသုဏ္ဍာ၊ အသုဏ္ဍိ၊ အသောသိ၊ သုဏ္ဍိသတိ၊ သောသတိ၊ အသုဏ္ဍိသာ၊ အသုဏ္ဍိယ၊ ပါပုဏ္ဍတိ၊ ပရိယာပုဏ္ဍတိ၊ (ဏကို န ငယ်ပြု) ဟိနောတိ၊ မိနောတိ၊ သိနောတိ၊ သိနုတေ၊ တည်း။

(၁၂) ကိယာဒိဂိုဏ်း၌-ကိဏ္ဍတိ၊ ဝိက္ခိဏ္ဍတိ၊ ကိဏ္ဍတု၊ ဝိက္ခိဏ္ဍတု၊ ကိဇောယျ၊ ဝိက္ခိဇောယျ၊ ဝိက္ခိဏ္ဍ၊ ဝိဝိက္ခိဏ္ဍ၊ အက္ခိဏ္ဍာ၊ ဝိက္ခိဏ္ဍာ၊ အက္ခိဏ္ဍိ၊ ဝိက္ခိဏ္ဍိ၊ ကိဏ္ဍိသတိ၊ ဝိက္ခိဏ္ဍိသတိ၊ အက္ခိဏ္ဍိယ၊ ဝိက္ခိဏ္ဍိယ။ ။ ကိဏ္ဍိ ဒွေဘေဝံ၊ ရဿ၊ နာကို ဏကြီးပြု။

ဇိနာတိ၊ သိနာတိ၊ ဇာနာတိ၊ နာယတိ၊ ဇာနာတု၊ ဇာနောယျ၊ ဇာနိယာ၊ ဇညာ၊ ပရောက္ခာ၊ ဟိယုတ္တနိရုပ်တို့ ကား အရောဓပ်သိမ်း၌ပင် ရှားပါးကုန်၏။ ။ အဇာနိ၊ သညာနိ၊ အညာသိ၊ ဇာနိသတိ၊ ညသတိ၊ အဇာနိယာ၊ အဇာနိသံ သု၊ ဇာနိသံသု၊ စသညတည်း။ ပရဿပုဒ် အတ္ထနောပုဒ် စုံအောင်စဉ်။

(၁၃) ဂဟာဒိဂိုဏ်း၌ ဂဏ္ဍာတိ၊ ဂဏ္ဍတိ၊ ခေပုတိ၊ ဂဏ္ဍာတု၊ ဂဏ္ဍောယျ၊ အဂ္ဂဟိ၊ အဂ္ဂဟေသိ၊ ဂဏ္ဍိသတိ၊ ဂဟေသတိ၊ အဂ္ဂဏ္ဍိယာ၊ အဂ္ဂဟေသာ၊ တည်း။ စုံအောင် စဉ်။

(၁၄) တဏှာဒိဂိုဏ်း၌-တနောတိ၊ တနောန္တိ။ တနောသိ၊ တနောထ။ တနောမိ၊ တနောမ။ ။ တနုတေ၊ တနုန္တိ။ တနုသေ၊ တနုဌေ။ တနု၊ တနုဓမ္မ။

ကံဉ်-တနီယတေ၊ တညတေ၊ ဓာတုန်ကို အာပြုလျှင်
ပတာတတေ။

ပဉ္စမိ စသညံဉ် - တနောတု၊ တနောန္တု။ တနေယျ၊
တနေယျံ။ အတနီ၊ အတနီသု။ တနိဿတံ၊ တနိဿန္တိ။
အတနိဿာ၊ အတနိဿံသု။

ကရဓာတ်ဉ် - ကရေတိ၊ ကုဗ္ဗတိ၊ ကြုဗ္ဗတိ၊ ကယိရတိ၊
ကရေန္တိ၊ ကုဗ္ဗန္တိ၊ ကြုဗ္ဗန္တိ၊ ကယိရန္တိ။ ကုရုတေ၊ ကုဗ္ဗတေ၊
ကြုဗ္ဗတေ၊ ကယိရတေ၊ စသည်။

ကံဉ်-ကရိယတေ၊ ကရီယတေ၊ ကယတေ၊ ရနှင့် ယ ကို
ရှေ့နောက်ပြန်၍ ကယိရတေ၊ စသည်။

ပဉ္စမိဉ်-ကရေတု၊ ကုရုတု၊ ကုဗ္ဗတု၊ ကြုဗ္ဗတု၊ ကယိရတု၊
စသည်။

သတ္တမိဉ် - ကရေယျ၊ ကုဗ္ဗေယျ၊ ကြုဗ္ဗေယျ၊ ကယိရာ၊
ကရေယျံ၊ ကုဗ္ဗေယျံ၊ ကြုဗ္ဗေယျံ၊ ကယိရံ၊ စသည်။

*ယိရနောက်မှ၊ ထေ ပေါ၊ ယေအာ၊ တံဉ်း၊ ပြုရာမှချ၊
ယေျံ-စဉ်၊ ယေျံစိတ်ကျေ၊ မှတ်ကြလေ။

ဟိယုတ္တနိဉ် - အကာရာ၊ အကာ။ အကရူ။ အကရော၊
အကရေတ္ထ၊ အကတ္ထ။ အကရံ၊ အကံ၊ အကရာမ္မ၊ အကမ္မ၊
စသည်။

*ကရဿကာ၊ ဝိဘာဂါဖြင့်၊ ဟိယု အာတ္တ၊ အံ-မှ-တ္ထ
မှသေ၊ ဤခြောက်ထွေကြောင့်၊ ကရေကို က၊ နောက်ယောဂ
ဖြင့်၊ အဇ္ဇကြောင့် သလာ။

အဇ္ဇတနိဉ်-အကရီ၊ အကရီ၊ အကသိ၊ အကရိံသု၊ အကရုံ၊
အကသံ၊ အကံသု၊ စသည်။

ဘဝိဿန္တိဉ် - ကရိဿတိ၊ ကာဟတိ၊ ကာဟိတိ၊ စသည်။
အဘိ-သံ-ရှေးရှိရာ၌ ယောဂဝိဘာဂဖြင့် ခရပြု၍ အဘိသင်္ခ
ရေတိ၊ သင်္ခရေတိ၊ စသည်ဖြစ်၏။

(၁၅) စုရာဒိဂိုဏ်း၌-စောရေတိ၊ စောရယတိ။ စောရေတု၊
စောရယကု။ စောရေယျ၊ စောရယေယျ။ စိန္တတိ၊ စိန္တယတိ။
မန္တတိ၊ မန္တယတိ။ ပါလေတိ၊ ပါလယတိ၊ စသည်ဖြစ်၏။

ဤသို့စသည်ဖြင့်-ဇိနဝစနာ နုလောမဓာတ် (၁၆၃၇)
တစ်ထောင်ခြောက်ရာသုံးဆယ်ခုနစ်ပါးတို့ကို ဓာတ်နက်၊ ဂိုဏ်း
ထူး၊ ပုံစံများနှင့်တကွ အသေအချာသိလိုလျှင် ဓာတုတ္ထသင်္ဂြိုဟ်ကို
လေ့လာနိုင်စွမ်းရာသတည်း။

သရုပ်ခွဲနှင့်တကွ အာချာတ် သုတ်နက်ပြီး၏။

